სინის მთის
წმ. ეკატერინეს მონასტერი

საქართველოს
საპატრიარქო

საქართველოს მეცნიერებათა
აკადემიის ხელნაწერთა
ინსტიტუტი

სინის მთაზე წმ. ეკატერინეს მონასტერში 1975 წელს აღმოჩენილ ქართულ ხელნაწერთა

აღწერილობა

შეადგინეს ზაზა ალექსიძემ, მზექალა შანიძემ, ლილი ხევსურიანმა და
მიხეილ ქავთარიამ

საბერძნეთის კულტურის სამინისტრო - სინური კვლევის ფონდი
ათენი 2005

სათაური: ახალი აღმოჩენები სინის მთაზე
ქართულ ხელნაწერთა ადწერილობა

ილუსტრაციები: გამოქვეყნებული ფოტო მასალა ეკუთვნის საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ხელნაწერთა ინსტიტუტს; გვ.504-507 განთავსებული ილუსტრაციებისა სინის მონასტრის ბიბლიოთეკის არქივს.

გარეკანის დიზაინი: მარია ქსენარიუ

გარეკანის პირველი გვერდი: ფოტო ხელნაწერისა Sin.Geo.N.15, 115v
გარეკანის უკანა გვერდი: წმ.ეკატერინეს მონასტრის 1704 წლის ბეჭედი (ციფრული სისტემით განახლებული, სინური კელეკის ფონდის არქივიდან)

ზომა: 21x28
გვერდების რაოდენობა: 1-502 + ილუსტრაციები 503-664
წიგნის სტრუქტურა: საბერძნეთის კულტურის სამინისტრო, სინური კელეკის ფონდი

გამოცემა: I, ათენი 2005

© სინის მთის წმ.ეკატერინეს მონასტერი

ISBN: 960-85739-6-3

წიგნი დაკაბადონდა და დაიბეჭდა გამომცემლობაში „ეპტალოფოს"

ΕΠΤΑ ΛΟΦΟΣ PRINTING & PRODUCTION: EPTALOFOS S.A. 12-16 Ardittou str., 116 36 Athens, Greece
Tel.: 210.921.7513 – Fax: 210.923.7033 – www.eptalofos.gr – e-mail: info@eptalofos.gr

Πίναξ Περιεχομένων

1. Πρόλογος Ἁγιωτάτου καὶ Μακαριωτάτου Καθολικοῦ Πατριάρχου Γεωργίας κ. Ἠλιοῦ Β΄ 11
2. Πρόλογος Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ, Φαρὰν καὶ Ραϊθὼ κ. Δαμιανοῦ 13
3. Κατάλογος Χειρογράφων εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν 23
4. Κατάλογος Χειρογράφων εἰς τὴν Γεωργιανὴν γλῶσσαν 223
5. Κατάλογος Χειρογράφων εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν 353
6. Γεωργιανό Αλφάβητο, Μεταγραφή, Αριθμοί 484
7. Βιβλιογραφία 485
8. Πίναξ Εἰκόνων Χειρογράφων 503

შინაარსი

1. წინასიტყვაობა უწმიდესისა და უნეტარესის სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ილია II-ისა 15
2. წინასიტყვაობა სინის, ფარანისა და რაითის მთავარეპისკოპოსის უნეტარესი დამიანესი 17
3. ხელნაწერთა აღწერილობა ბერძნულ ენაზე 25
4. ხელნაწერთა აღწერილობა ქართულ ენაზე 223
5. ხელნაწერთა აღწერილობა ინგლისურ ენაზე 353
6. ქართული ანბანი, ტრანსკრიფცია, რიცხვითი მნიშვნელობები 484
7. ბიბლიოგრაფია 485
8. ილუსტრაციები 503

CONTENTS

1. Foreword by the Catholicos Patriarch of Georgia ELIA II (Greek, Georgian and English) 19
2. Foreword by the Archbishop of Sinai DAMIANOS (Greek, Georgian and English) 21
3. Catalogue of Manucripts (in Greek) 23
4. Catalogue of Manuscripts (in Georgian) 223
5. Catalogue of Manuscripts (in English) 353
6. Georgian Alphabet, Transcription, Numerical values 484
7. Bibliography 485
8. Plates 503

Πρόλογος

Ἁγιωτάτου καὶ Μακαριωτάτου Καθολικοῦ Πατριάρχου Γεωργίας κ. Ἠλίου Β΄

Μετὰ τὴν παρέλευσιν πλέον ἑνὸς τετάρτου τοῦ αἰῶνος, εἶναι σήμερον ἀρκετὰ γνωστὴ εἰς τοὺς διεθνεῖς ἐπιστημονικοὺς κύκλους ἡ κατὰ τὸ 1975 συγκλονιστικὴ ἀνακάλυψις ἀρχαίων χειρογράφων εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης τοῦ Ὄρους Σινᾶ. Ὅμως μολονότι διάφοροι κατάλογοι καὶ ἔρευναι περὶ τῶν Ἑλληνικῶν, Ἀραβικῶν καὶ Σλαβικῶν χειρογράφων ἢ τῶν Συριακῶν σπαραγμάτων ἔχουν ἕως σήμερον δημοσιευθῆ, σχεδὸν καμιὰ πληροφορία δὲν ἔχει κυκλοφορήσει ὡς πρὸς τὰ νεοευρεθέντα Γεωργιανὰ χειρόγραφα. Τὸ ὑλικὸν μάλιστα τῶν νέων χειρογράφων εἶναι πολύτιμον διότι συμπληρώνει κατὰ τρόπον καταλυτικὸν τὴν ἤδη ὑφισταμένην εἰς τὴν Μονὴν καὶ παγκοσμίως γνωστὴν συλλογὴν τῶν Γεωργιανῶν της χειρογράφων· μίαν συλλογὴν τῆς ὁποίας τὴν σπουδαιότητα εἶχον ἤδη ἀναγνωρίσει ὄχι μόνον οἱ Γεωργιανοὶ ἐπιστήμονες ἀλλὰ καὶ ὅσοι διεθνῶς ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἱστορίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Τὸ μεγάλο ἐνδιαφέρον πρὸς τὴν Γεωργιανὴν ἐκκλησιαστικὴν γραμματείαν ἐξηγεῖται ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Γεωργία ἀνεκήρυξε τὸν Χριστιανισμὸ τὸ πρῶτο ἥμισυ τοῦ 4ου αἰῶνος καὶ ταυτοχρόνως ἀνέπτυξε στενὲς σχέσεις μὲ τὰ παλαιότερα χριστιανικὰ κέντρα τῆς Ἐγγὺς Ἀνατολῆς. Σχεδὸν ταυτοχρόνως ἀνεπτύχθη καὶ ἡ Γεωργιανὴ χριστιανικὴ γραμματεία, τῆς ὁποίας τὰ ἀρχαιότερα διασωθέντα χειρόγραφα χρονολογοῦνται ἀπὸ τῶν Στ΄–Ζ΄ αἰώνων. Ἰδιαιτέρα προσοχὴ ἀποκτοῦν τὰ Σιναϊτικὰ χειρόγραφα ἐφόσον εἰς αὐτὰ διεσώθησαν αἱ παλαιότεραι παραδόσεις τῆς χριστιανικῆς γραμματείας.

Ἡ ἰδιαιτέρα καὶ διαρκὴς φροντὶς τῶν Σιναϊτῶν Πατέρων διὰ τὰ κειμήλια τῆς Μονῆς των εἶναι πασίγνωστος. Ὡς ἐκ τούτου, ἦτο φυσικόν, μὲ τὸν Ἡγούμενο τῆς Μονῆς, τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο κύριον Δαμιανόν, καὶ μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν Ἱερᾶς τῶν Πατέρων Συνάξεως νὰ καταλήξωμε ἀπὸ κοινοῦ εἰς συμφωνίαν διὰ τὴν καταγραφὴν καὶ μελέτην τῶν νεοευρεθέντων Γεωργιανῶν χειρογράφων.

Διὰ τὴν μελέτην τῶν νεοευρεθέντων χειρογράφων ἐπελέγησαν ἐπιστήμονες τῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν τῆς Γεωργίας: Z. Aleksidze, M. Kavtaria, M. Shanidze, L. Khevsuriani (ἀπὸ τὸ Ἰνστιτοῦτο Χειρογράφων) καὶ ἡ T.Meskhi (ἀπὸ τὸ Ἰνστιτοῦτο Ἀνατολικῶν Σπουδῶν). Ἔκτοτε οἱ Γεωργιανοὶ ἐπιστήμονες ἐπεσκέφθησαν ἐπανειλημμένως τὸ Σινᾶ καὶ ὁ παρὼν Κατάλογος εἶναι καρπὸς τῶν πολλῶν ἐτῶν ἀκάματης συνεργασίας των.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σινᾶ, καθὼς καὶ ὅλη ἡ Ἀδελφότης τῆς Μονῆς,

ὑπεδέχθησαν τὴν Γεωργιανὴν ἐπιστημονικὴν Ἀποστολὴν μὲ ἰδιαιτέρως φιλόξενα συναισθήματα καὶ κατέβαλαν πάσαν προσπάθειαν διὰ τὴν ὑποστήριξιν τοῦ ἔργου της. Ἀναλαμβάνοντας καὶ τὴν ἔκδοσιν τοῦ βιβλίου ἐπίσης ἀπέδειξαν τὴν δύναμιν τῆς ὑπάρχουσας ἀδελφικῆς σχέσεως μεταξὺ Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης καὶ Πατριαρχείου Γεωργίας.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ ἐκφράζω τὴν εὐγνωμοσύνη μου πρὸς τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Σινᾶ κύριον Δαμιανόν, πρὸς ἅπαντας τοὺς Σιναῖτας Πατέρας, καθὼς καὶ πρὸς ὅλους ὅσους ἐβοήθησαν εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἔργου.

Ὁ παρὼν Κατάλογος εἶναι μία πρώτη προσέγγισις εἰς τὴν μελέτην τῶν νεοευρεθέντων Γεωργιανῶν χειρογράφων. Ἐλπίζομεν εἰς τὸ ἑξῆς ἡ κοινὴ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα νὰ προχωρήσῃ μὲ πλέον ἐντόνους ρυθμούς, αἱ δὲ παραδοσιακαί, πνευματικαὶ καὶ πολιτιστικαὶ σχέσεις μεταξὺ τῆς Γεωργίας καὶ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης τοῦ Ὄρους Σινᾶ νὰ ἰσχυροποιηθοῦν ἔτι περισσότερον.

Ὁ Θεὸς νὰ εὐλογῇ τὴν ἑνότητα τῶν Ἐκκλησιῶν μας.

Ὁ Θεὸς νὰ εὐλογῇ τοὺς συγγραφεῖς, τοὺς ἐκδότας καὶ τοὺς ἀναγνώστας τοῦ βιβλίου τούτου.

† Ὁ Καθολικὸς Πατριάρχης πάσης Γεωργίας
Ἠλίας Β΄

Πρόλογος

Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ, Φαρὰν καὶ Ραϊθὼ
κ. Δαμιανοῦ

Εἰς τὸ Σινᾶ, ἤδη ἀπὸ τῆς πρώτης περιόδου τοῦ περὶ τὴν ἁγίαν Βάτον ἀναχωρητικοῦ μοναστικοῦ βίου, προσῆλθον μοναχοὶ καὶ προσκυνηταὶ ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν Βυζαντινὴν αὐτοκρατορίαν ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς αὐτῆς. Ἰδιαιτέρως ὅμως μετὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ μνημειακοῦ συγκροτήματος τῆς Μονῆς ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, συνέδραμον μοναχοὶ καὶ προσκυνηταὶ ἀπὸ ὅλην τὴν χριστιανικὴν οἰκουμένην, τὸ δὲ Σινᾶ κατεστάθη σημεῖον ἀναφορᾶς τοῦ μοναχικοῦ κόσμου. Εἰς τὸ πλαίσιον μάλιστα τῆς κατὰ κύριον λόγον ἑλληνοφώνου ἀδελφότητος ἐνετάχθησαν σὺν τῷ χρόνῳ καὶ μικραὶ συνοδεῖαι ἀλλογλώσσων Ὀρθοδόξων, συγκροτήσασαι πυρῆνας πνευματικῆς καλλιεργείας μετακενουμένης ποικιλοτρόπως καὶ εἰς τὰς πατρίδας αὐτῶν. Αἱ μεταγενέστεραι ἱστορικαὶ περιπέτειαι τοῦ μοναχισμοῦ τῆς Αἰγύπτου, Παλαιστίνης καὶ Συρίας ἀνέδειξαν τὴν ἐν γῇ ἐρήμῳ καὶ ἀβάτῳ καὶ ἀνύδρῳ Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Σινᾶ εἰς ἀσφαλὲς καταφύγιον, ὅπου προσωρμίσθησαν πατέρες ἀπὸ τὴν εὐρυτέραν περιοχὴν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, φέροντες μεθ' ἑαυτῶν ὡς παρακαταθήκην τὰ εἰς τὰς γλώσσας των μεταφρασθέντα ἐκκλησιαστικὰ κείμενα καὶ ἱερὰς δέλτους, καὶ ἐσυνέχισαν, ἐν Σινᾷ πλέον, τὸ εὐρύτερον πνευματικόν των ἔργον.

Μεταξὺ αὐτῶν, ὅλως ἰδιαιτέραν θέσιν κατέχουν οἱ Ἴβηρες (Γεωργιανοί) Σιναῖται πατέρες, ἀπὸ τῶν πρώτων καταγεγραμμένων ὡς ὁ ὅσιος Μιχαὴλ ὁ Ἀρσελαῖτης, ἕως καὶ τῶν μεταγενεστέρων, μὲ σταθμὸν τὴν κατὰ τοὺς Θ΄–ΙΑ΄ αἰῶνας δραστηριότητα τῆς ἰβηροφώνου ἐν Σινᾷ συνοδείας, ἡ ὁποία ὅλως ἰδιαιτέρως ἀπετυπώθη εἰς κειμήλια καὶ τὴν συγκρότησιν τῆς σιναϊτικῆς βιβλιοθήκης. Ὁ λόγιος Σιναῖτης μοναχὸς Ἰωάννης–Ζωσιμᾶς ὁ Ἴβηρ, ὁ εἰκονογράφος ἱερεὺς Ἰωάννης καὶ οἱ περὶ αὐτούς, ἀποτελοῦν κορυφαῖα παραδείγματα τῆς ἀνὰ τοὺς αἰῶνας καὶ μέχρι σήμερον σταθερᾶς καὶ πολυπλεύρου συμπορεύσεως βυζαντινοῦ–ἑλληνικοῦ καὶ γεωργιανοῦ κόσμου, καίτοι εἰδικῶς εἰς τὸν Σιναϊτικὸν χῶρον διὰ ἱστορικοὺς λόγους ἡ συνέχεια αὐτὴ διεκόπη κατὰ τοὺς μεταβυζαντινοὺς λεγομένους χρόνους.

Τὰ ἐν τῇ σιναϊτικῇ βιβλιοθήκῃ ἀποκείμενα ἰβηρικὰ χειρόγραφα προσείλκυσαν ἐνωρὶς τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἐπιστημόνων, καθ' ὅτι ἐξαιρετικῶς ἐν αὐτῇ διασώζονται κείμενα τῆς πρώτης περιόδου τῆς ἰβηρικῆς φιλολογίας, ἤτοι τῆς πρώτης μ.Χ. χιλιετίας, πρὸ τοῦ μεταφραστικοῦ δηλαδὴ ἔργου τῶν Ἀθωνιτῶν Πατέρων, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τοῦ 10ου αἰῶνος καὶ ἑξῆς ἐπεβλήθη, ἐξετόπισεν καὶ ἀντεκατέστησεν τὴν παλαιοτέραν γραμματείαν. Ἡ ἀνακάλυψις ὅμως

κατὰ τὸ ἔτος 1975 μεγάλου ἀριθμοῦ λανθανόντων χειρογράφων εἰς κρύπτην τῆς Μονῆς, ἐν οἷς καὶ ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἕν χειρόγραφα εἰς γεωργιανὴν γλῶσσαν, ἔδωσε νέαν ὤθησιν εἰς τὰς σχετικὰς σπουδάς, ἐκ τῶν ὁποίων προῆλθον μοναδικὰ στοιχεῖα διὰ τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν γραμματείαν τῶν Ἰβήρων, τῆς Ἀλβανικῆς γλώσσης τοῦ Καυκαύσου, καθὼς καὶ στοιχεῖα διὰ τὴν σιναϊτικὴν ἱστορίαν.

Ἤδη ἀπὸ τῆς ἐπισκέψεως σιναϊτικῆς ἀντιπροσωπείας εἰς Τιφλίδα κατὰ τὸ 1987 καὶ ἐνδελεχοῦς συνεργασίας μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Γεωργίας κυρίου Ἠλιοῦ, καθωρίσθη τὸ πλαίσιον συνεργασίας μεταξὺ τοῦ Γεωργιανοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καὶ Ἀρχιεπισκοπῆς Σινᾶ διὰ τὴν μελέτην καὶ ἀνάδειξιν τῆς σιναϊτικῆς αὐτῆς κληρονομίας, διὰ τῆς Γεωργιανῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν. Οὕτω πως, ἐπιστημονικαὶ ἀποστολαὶ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ δρος Z. Aleksidze, συγκροτούμεναι ὑπὸ τῶν ἐξαιρέτων παλαιογράφων καθηγητῶν M. Kavtaria, M. Shanidze, L. Khevsuriani, συνεπικουρουμένων ὑπὸ συντηρητῶν, φωτογράφων καὶ λοιπῶν εἰδικῶν, ἐπεσκέφθησαν ἐπανειλημμένως τὸ Σινᾶ καὶ εἰργάσθησαν ἐπὶ τόπου. Τὸ ἔργον των ὑλοποιήθη μὲ τὴν ὁλόθυμον συμπαράστασιν τῆς Μονῆς καὶ εἰδικῶς τῶν κατὰ καιροὺς Βιβλιοθηκαρίων αὐτῆς. Καρπὸν τῆς πολυχρονίου αὐτῆς μελετητικῆς ἐργασίας ἀποτελεῖ καὶ ὁ εἰς χρῆσιν τῆς διεθνοῦς ἐπιστημονικῆς κοινότητος παραδιδόμενος παρὼν κατάλογος, συνταχθεὶς καὶ ἑτοιμασθεὶς πρὸς ἔκδοσιν καθ' ὁλοκληρίαν ὑπὸ τῆς Γεωργιανῆς ἐπιστημονικῆς ὁμάδος. Μεγάλη ἐν προκειμένῳ ὑπῆρξεν καὶ ἡ συμβολὴ τῆς ἑλληνιστρίας δρος T. Meskhi, ἡ ὁποία πέραν τῆς ἐπὶ τόπου μεταφραστικῆς της διακονίας, ἀπέδωσε εἰς τὴν ἑλληνικὴν τὸν δημοσιευόμενον κατάλογον καὶ συνέβαλεν εἰς τὴν ἔκδοσίν του ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Ἱδρύματος Ὄρους Σινᾶ.

Εὐχαριστοῦντες κατὰ πρῶτον τὸν Ἅγιον Θεὸν διὰ τὴν ὁλοκλήρωσιν τοῦ παρόντος πονήματος, ἐκφράζομεν θερμὰς εὐχαριστίας εἰς τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην Γεωργίας κύριον Ἠλίαν, τὴν Γεωργιανὴν Ἀκαδημίαν Ἐπιστημῶν ἐν τῷ προσώπῳ τῶν συντελεστῶν τοῦ ὅλου ἐν Σινᾷ ἔργου αὐτῆς καὶ δὴ τῶν ἐλλογιμωτάτων συγγραφέων, καὶ ἐπευλογοῦμεν τὴν παροῦσαν ἔκδοσιν, εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ἀφ' ἑνὸς μὲν τῶν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Μονῇ ἀσκησάντων ἰβηροφώνων Σιναϊτῶν πατέρων, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῶν διασωσάντων πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως τὴν παρακαταθήκην ταύτην Σιναϊτῶν μοναχῶν ἕως τῆς σήμερον.

† Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σινᾶ, Φαρὰν καὶ Ραϊθὼ
Δαμιανὸς

წინასიტყვაობა

უწმიდესისა და უნეტარესის სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ილია II-ისა

სენსაციური აღმოჩენა, რომელიც 1975 წელს მოხდა სინის მთაზე, წმ. ეკატერინეს მონასტერში, კარგად არის ცნობილი საერთაშორისო სამეცნიერო წრეებში. ახლადაღმოჩენილი ხელნაწერების შესწავლაც კარგა ხანია დაიწყო; გამოქვეყნდა ბერძნულ, არაბულ, სლავურ ხელნაწერთა და სირიულ ფრაგმენტთა კატალოგები; მაგრამ დღემდე თითქმის არაფერი იყო ცნობილი ახლადაღმოჩენილ ქართულ ხელნაწერთა შესახებ; მათ კი უძვირფასესი მასალები შეჰმატეს მონასტერში უძველესი დროიდან დაცულ და დღეს საყოველთაოდ ცნობილ ქართულ კოლექციას, რომლის მნიშვნელობა აღიარებულია არა მარტო ქართველ მეცნიერთა, არამედ ქრისტიანობის ისტორიის მკვლევართა მიერ მთელს მსოფლიოში,

ქართული სასულიერო მწერლობისადმი დიდ ინტერესს განაპირობებს ის ფაქტი, რომ საქართველომ ქრისტიანობა IV საუკუნის პირველ ნახევარში მიიღო და იმთავითვე მჭიდრო ურთიერთობები დაამყარა მახლობელი აღმოსავლეთის უძველეს საქრისტიანო კერებთან. იმ დროსვე წარმოიშვა ქართული ქრისტიანული მწერლობა, რომლის უძველესი ძეგლები VI-VII საუკუნეების ხელნაწერებითაა ჩვენამდე მოღწეული. განსაკუთრებით საინტერესოა სინური ხელნაწერები, რომლებშიც დაცულია საქრისტიანო მწერლობის უძველესი ტრადიციები.

წმ. ეკატერინეს მონასტერის მესვეურთა მუდმივი ზრუნვა მონასტრის საგანძურის მოვლა-პატრონობაზე კარგად არის ცნობილი. მისი უნეტარესობის სინის მთავარეპისკოპოს დამიანესა და ჩვენი შეთანხმების საფუძველზე ახლადაღმოჩენილ ხელნაწერთა შესწავლა საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ხელნაწერთა ინსტიტუტმა იტვირთა. ამ საღმრთო საქმეში დიდი წვლილი შეიტანეს ქართველმა მეცნიერებმა: ბატონმა ზაზა ალექსიძემ, ბატონმა მიხეილ ქავთარიამ, ქალბატონმა მზექალა შანიძემ და ქალბატონმა ლილი ხევსურიანმა, აგრეთვე ქალბატონმა თამარ მესხმა აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტიდან. მეუფე დამიანეს ხელშეწყობით ისინი რამდენჯერმე იყვნენ წმ. ეკატერინეს მონასტერში და წინამდებარე კატალოგი მათი მრავალწლიანი შრომის შედეგია.

ვსარგებლობთ შემთხვევით და კიდევ ერთხელ დიდ მადლობას მოვახსენებთ სინა-რაითის მთავარეპისკოპოსს, მეუფე დამიანეს, და წმ. ეკატერინეს მონასტრის მთელ საძმოს, რომელთაც მუდმივი ზრუნვა და ყურადღება არ დაუკლიათ ქართველ სწავლულთათვის. წიგნის გამოცემაც მთლიანად მათ იტვირთეს, რაც ქრისტიანული ძმობისა და სიყვარულის თვალნათლივი მაგალითია.

წინამდებარე კატალოგი არის ახლადაღმოჩენილი ხელნაწერების შესწავლის

პირველი ცდა. იმედი გვაქვს, რომ ერთობლივი სამეცნიერო – კვლევითი მუშაობა მომავალში უფრო ინტენსიური გახდება, და ძველი კულტურული და სარწმუნოებრივი კავშირები საქართველოსა და წმ. ეკატერინეს მონასტერს შორის კიდევ უფრო განმტკიცდება.

ღმერთმა დალოცოს ჩვენი ეკლესიების ერთობა.

ღმერთმა დალოცოს ამ წიგნის ავტორები, გამომცემელნი და მკითხველნი.

† ილია II

სრულიად საქართველოს კათოლიკოს – პატრიარქი

წინასიტყვაობა

სინის, ფარანისა და რაითის მთავარეპისკოპოსის უნეტარესი დამიანესი

სინის მთაზე, წმიდა მაყვლოვანთან ასკეტური ცხოვრების დაწყებისთანავე გამოჩნდნენ ბერები და მომლოცველები არა მხოლოდ ბიზანტიის იმპერიიდან, არამედ მის ფარგლებს გარედანაც. მას შემდეგ, რაც იმპერატორმა იუსტინიანემ მონუმენტური მონასტერი ააგო, სინისკენ დაიძრნენ ბერები და მომლოცველები მთელი ქრისტიანული მსოფლიოდან. ამგვარად, სინა ბერული სამყაროს ფორპოსტად გადაიქცა. დროთა განმავლობაში ბერძნულენოვან მამათა საძმოს სხვადასხვა ენებზე მოლაპარაკე მართლმადიდებელთა მცირე ჯგუფებიც შეუერთდა და თავიანთი სულიერი კერები შექმნეს, ამასთანავე თავიანთ ქვეყნებთან მჭიდრო კავშირს განაგრძობდნენ. სინის მთა, მდებარე „ქუეყანასა ამას შინა უდაბნოსა და უგზოსა და ურწყულსა", შემდგომდროინდელი ისტორიული მოვლენების ფონზე ეგვიპტის, პალესტინისა და სირიის ასკეტთათვის უსაფრთხო თავშესაფარი აღმოჩნდა. სინისკენ გამოეშურნენ მამები შუა აღმოსავლეთის უშორესი რეგიონებიდან და, ვითარცა რელიკვია, თან ჩამოიტანეს თავიანთ ენებზე თარგმნილი საეკლესიო წიგნები და სხვა სიწმიდენი, და უკვე სინაზე განაგრძეს ფართო მასშტაბის სულიერი მოღვაწეობა.

სინაზე დამკვიდრებულ მოღვაწეთა შორის სრულიად განსაკუთრებული ადგილი ეჭირათ იბერიელ (ქართველ) მამებს, რომელთაგანაც პირველი, წერილობითი წყაროების თანახმად, არსელაის მონასტრის მკვიდრი, ღირსი მამა მიქაელი იყო. მოგვიანებით კი, IX-XI საუკუნეებში, ქართველმა ბერებმა სრულიად განსაკუთრებული როლი შეასრულეს სინის მთის საგანძურის შევსებასა და მისი ბიბლიოთეკის ჩამოყალიბებაში. სინელი ქართველი მწიგნობარი იოანე-ზოსიმე, ხატმწერი ბერი იოანე და მათთან ერთად მოღვაწენი, საუკუნეთა განმავლობაში და დღესაც, ბიზანტიურ-ბერძნული და ქართული სამყაროს მრავალმხრივი და ურყევი ურთიერთობების უბრწყინვალეს მაგალითს წარმოადგენენ, მიუხედავად იმისა, რომ ჟამთა სიავის გამო პოსტბიზანტიურ ეპოქაში ეს ურთიერთობები შეწყდა.

სინის მთის ბიბლიოთეკაში დაცულმა ქართულმა ხელნაწერებმა ადრიდანვე მიიპყრეს მეცნიერთა ყურადღება, ვინაიდან აქ ქართული მწიგნობრობის ადრეული პერიოდის, ანუ ახ. წ. პირველი ათასწლეულის ნიმუშებია დაცული. ისინი წინ უსწრებენ ათონის მთაზე ქართველი მამების მიერ გაჩაღებული მთარგმნელობითი მოღვაწეობის შედეგად შექმნილ ტექსტებს, რომლებიც X საუკუნის შემდეგ დამკვიდრდა ქართულ მწიგნობრობაში და შეცვალა ძველი ტრადიცია.

1975 წელს წმიდა ეკატერინეს მონასტრის სამალავში დიდი რაოდენობის ხელნაწერთა აღმოჩენამ, რომელთა შორისაც 141 ხელნაწერი ქართულია, დასაბამი მისცა ახალ სამეცნიერო კვლევას. ეს ხელნაწერები ამდიდრებენ

ქართულ სასულიერო მწერლობას უნიკალური ძეგლებით, გვაწვდიან ახალ ცნობებს საქართველოს ისტორიის, კავკასიური ალბანური ენის შესახებ და ასევე, ცნობებს თავად სინის ისტორიისათვის.

1987 წელს სინის დელეგაციის საქართველოში ვიზიტისას და შემდგომშიც, მის უნეტარესობასთან, საქართველოს პატრიარქ ილია II-სთან მუდმივი ურთიერთობისა და თანამშრომლობის პირობებში დადგინდა საქართველოს საპატრიარქოსა და სინის წმიდა მონასტერსა და სამთავარეპისკოპოსოს შორის თანამშრომლობის ჩარჩოები. ამის შესაბამისად გადაწყდა საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის მიერ აღნიშნული საგანძურის შესწავლა და წარმოჩენა. სამეცნიერო ექსპედიციები,— აკადემიკოს ზაზა ალექსიძის ხელმძღვანელობით,— რომელთა შემადგენლობაშიც შედიოდნენ მაღალი კვალიფიკაციის მეცნიერი პალეოგრაფები: მიხეილ ქავთარია, მზექალა შანიძე, ლილი ხევსურიანი, რესტავრატორები და ფოტოგრაფები, რამდენჯერმე ეწვივნენ სინის მთას და აქვე იმუშავეს. წინამდებარე ნაშრომი განხორციელდა მონასტრის მამათა ერთსულოვანი მხარდაჭერითა და მონასტრის წიგნთსაცავის იმ ხელმძღვანელთა თანადგომით, რომელნიც სხვადასხვა დროს უძღვებოდნენ ამ საქმეს. ამ მრავალწლიანი შრომისა და კვლევის შედეგს წარმოადგენს საერთაშორისო სამეცნიერო საზოგადოების სამსახურად წარმოდგენილი ეს კატალოგი, რომელიც დაიწერა და გამოსაცემად მომზადდა ქართველ მეცნიერთა ჯგუფის მიერ. ამ საქმის განხორციელებაში დიდი წვლილი შეიტანა ელინისტმა თამარ მესხმა, რომელმაც, გარდა იმისა, რომ სინაზე ასრულებდა თარჯიმნის მოვალეობას, ბერძნულ ენაზე თარგმნა წინამდებარე კატალოგი და დიდი წვლილი შეიტანა მის გამოცემაში სინური კვლევის ფონდთან თანამშრომლობით.

მადლობას ვწირავთ, პირველ ყოვლისა, წმიდა ღმერთს წინამდებარე ნაშრომის დასრულებისათვის. გულთბილ მადლობას მოვახსენებთ მის უნეტარესობას სრულიად საქართველოს კათოლიკოს პატრიარქ ილია II-ს, ამ წიგნის ავტორებს და საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ყველა იმ თანამშრომელს, ვინც წვლილი შეიტანა ამ საქმის განსრულებაში.

ვაკურთხებთ წინამდებარე ნაშრომს, რათა სამარადისო ხსენება იყოს იმ ქართველი ბერებისა, რომელთაც სინაზე იღვაწეს, და ყველა იმათი, ვინც სინელ მამათა მრავალმხრივი და მრავალფეროვანი ნამუშაკევი დღემდე შემოგვინახა.

† დამიანე

სინის, ფარანისა და რაითის მთავარეპისკოპოსი

Foreword

By his Holines and Beatitude the Catholicos-Patriarch of all Georgia Elias II

The sensational new finds at St.Catherine's Monastery on Mt.Sinai which came to light in 1975 are well known to the international intellectual world. Catalogues of Greek, Arabic, Slavonic manuscripts and of Syriac fragments have already appeared. But up to this day next to nothing was known of the new Georgian finds, which have considerably increased the old collection of Georgian manuscripts on Mt.Sinai.

Georgia, converted to Christianity in the first half of the fourth century, had over the ages close contacts with Christian cultural centers in the Near East. Georgian Christian literature also traces its history through sixteen centuries; the earliest literary documents which have survived to the present days were written in the sixth century. Consequently, the significance of the critical study of old Georgian Christian literature is recognized by all scholars investigating the history of Christianity. Georgian manuscripts at St.Catherine's Monastery are especially important in this respect, as they follow the ancient traditions of Christian literature.

The constant concern of the Holy Community of the Monastery for the preservation of its priceless spiritual treasures is universally known, as well as their understanding of their responsibility to the intellectual world; therefore, the idea of assigning the study of the newly discovered Georgian manuscripts to scholars from our country was met by His Grace, the Archbishop of Sinai Damianos, with approval.

The task of studying and cataloguing the Georgian manuscripts discovered in 1975 was assigned to the staff members of the Georgian Academy of Sciences: Prof Z.Aleksidze, Prof. M.Kavtaria, Prof. M.Shanidze, Dr. L. Khevsuriani (from the Institute of Manuscripts) and Dr.T.Meskhi (from the Institute of Oriental Studies) were able to visit the Holy Monastery more than once, thanks to the kind help and generosity of his Grace, the Archbishop Damianos. The present Catalogue is the result of their joint work of many years.

I avail myself of the opportunity to express my warmest thanks to His Grace the Archbishop of Sinai, Faran and Raitho Damianos and the Holy Community for their constant spiritual and material aid. They have also fully taken upon themselves the publication expenses, thus demonstrating an example of Christian fraternal love. This publication is an outstanding event for our Church and our people.

The present Catalogue represents the first attempt to make knowledge of the new Georgian finds available to scholars throughout the world. We express our sincere hope that in the future it will be possible to extend the scope of our joint labors. We likewise express our firm belief that old cultural and religious links between Georgia and St. Catherine's Monastery will become closer than they have ever been.

God bless the unity of our Churches.

God bless the authors, publishers and readers of this book.

† Catholicos Patriarch of all Georgia Elias II.

Foreword

By his Eminence the Archbishop of Sinai Damianos

Ever since the appearance of the monastic life in the region of Mt. Sinai, near the Holy Bush, monks and pilgrims came to the Holy Site not only from Byzantium, but from the far countries as well. Since the establishment of the monumental Monastery by the Emperor Justinian, monks and pilgrims from the entire Christian world found their way to Sinai, which became an outpost of the monastic world. In the course of time the Greek-speaking community was joined by other groups, speaking their own language, from various countries. They formed their own spiritual centers on Sinai, maintaining at the same time close contacts with their homeland. In the troubled times of historical cataclysms, monks from Egypt, Palestine and Syria found a safe place of refuge at Sinai, in a "desert land, inaccessible and arid". Holy Fathers from various regions of the Near East came here, bringing with them their holy relics, books translated into their languages, and continued their spiritual labors at the Holy Mount.

Iberian (Georgian) monks were prominent amongst Sinaite fathers. The first Georgian whose name is recorded in the written sources was the worthy Michael the Arselaite. Later, in the 9th and 10th centuries, Georgians played an important part in the history of the Monastery; the treasures and the library of the Holy Site were greatly enriched by their efforts. The well-known names of the Sinaite Georgian scholar John-Zosimas, the iconographer John and other members in the Georgian fraternity on Sinai testify to the effective versatile ties of the Greek-Byzantine and Georgian intellectual spheres. The significance of their cultural partnership remains undisputable, notwithstanding the fact that later, in the post-Byzantine period, these ties were severed by historical events which took place at Sinai as well as in entire Near East.

Collection of the Georgian manuscripts in the library of the Monastery has ranked among the most important ones in the language ever since the first Catalogue was published at the end of the 19th century. The majority of Georgian manuscripts on Sinai belong to the ninth and tenth centuries; as such, they are definitely pre-Athonian, preserving old Jerusalem traditions which frequently have left little or no traces in the literary produce of the Athos school based on the Greco-Byzantine tradition. (It is for this very reason that the works of Euthymios and George, the renowned Athonite scholars, are recognized as canonical by the Georgian church up to the present day).

The new finds of 1975, containing, among other manuscripts, 141 Georgian

ones, turned the attention of the scholars once again to Georgian studies. The manuscripts, have been found to contain new information, which is important for Georgian language and history, the history of the Caucasian Albanian language. The last but not the least, one should mention significant information concerning the history of the Monastery itself.

In 1987, during the visit of the Sinai delegation to Tbilisi, where his Holiness and Beatitude, the Catholicos Patriarch of all Georgia, Elias II unreservedly demonstrated his readiness for co-operation with the utmost goodwill, the plans of future partnership were outlined. It was due to this agreement that the Georgian Academy of Sciences sent highly qualified Georgian philologists, led by Prof. Z. Aleksidze, to Sinai Prof. M.Kavtaria, Dr. L.Khevsuriani, Prof. M.Shanidze, restorators, photographers etc. The working teams visited the Monastery several times; they worked there under favorable conditions, thanks to the goodwill and material aid of the Monastery community, especially the Fathers who were at various times in charge of the Monastery library. The Catalogue, which is now presented to the scholarly world, was written and prepared for publication exclusively by the group of Georgian scholars. One should also make a special mention of Dr. Tamar Meskhi, who has made the Greek translation of the Catalogue; she also acted as interpreter and her contacts with the Mount Sinai Foundation have greatly facilitated the publication of this Catalogue. We are happy to preface this Catalogue, which is the fifth in the series, after the Catalogues of the Greek, Arabic, Slavonic manuscripts and the Catalogue of Syriac fragments, and we thank our Lord, who has guided us in this pious work.

I avail myself of this occasion to express my thanks to the Catholicos Patriarch of all Georgia, his Holiness Elias II, also to the authors of this book and to all members of the teams of the Georgian Academy of Sciences who worked at the Monastery. We bless this work which is an eternal memorial to Georgian Fathers at Sinai, on one hand, and, on the other, to all those who have brought the varied and rich heritage of the Sinaite Fathers down to us.

† Damianos,
Archbishop of Sinai, Faran and Raitho

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ

Πίναξ Περιεχομένων

1. Εἰσαγωγὴ 27
2. Μεμβράνινα Χειρόγραφα 49
3. Χαρτῶα Χειρόγραφα 161
4. Εἰλητάρια (Μεμβράνινα καὶ Χαρτῶα) 187
5. Εὑρετήριον Κωδίκων 195
6. Θεματικὸς Κατάλογος 201
7. Εὑρετήριον κυρίων Ὀνομάτων καὶ Τοπωνυμίων 205
8. Ὁδηγὸς Γεωργιανῆς Ὀρολογίας 215

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τὸ ἀρχαιότερον πνευματικὸν κέντρον τῆς Ὀρθοδοξίας, ἡ Μονὴ τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης τοῦ Ὄρους Σινᾶ, ἀπὸ αἰώνων κατεῖχε τὴν σπουδαιοτέραν θέσιν εἰς τὴν θρησκευτικὴν καὶ πολιτιστικὴν ζωὴν τῆς Γεωργίας. Ἤδη ἀπὸ τοῦ 6ου μ.Χ. αἱ διάφοροι πηγαὶ μαρτυροῦν τὴν παρουσίαν τῶν Γεωργιανῶν εἰς τὴν Μονήν, ὅμως ἡ δραστηριότης τῶν Γεωργιανῶν Μοναχῶν καὶ Λογίων ἀναπτύσσεται μὲ ἰδιαίτερον δυναμισμὸν κατὰ τὸν 9ον καὶ 10ον αἰῶνα.

Ὡς γνωστόν, κατ' ἐκείνην τὴν συγκεκριμένην περίοδον πολλοὶ Γεωργιανοὶ κληρικοὶ εὑρίσκοντο εἰς τὸ Σινᾶ, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀρκετοὶ ἦσαν λόγιοι. Τὸ γεγονὸς τοῦτο ἐπαληθεύουν τὰ Σιναϊτικὰ Γεωργιανὰ χειρόγραφα τὰ ὁποῖα ἀντεγράφησαν εἰς τὸ Σινᾶ ἢ εἰς ἄλλους τόπους καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀφιερώθησαν εἰς τὸ Ὄρος Σινᾶ διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ἐκεῖ μοναζόντων Γεωργιανῶν. Εἶναι, νομίζομεν, ἀρκετὸν νὰ ἀναφερθῇ ὡς παράδειγμα μία περίπτωσις: Τὸ περίφημον «*Sinuri Mravaltavi*» («Σιναϊτικὴ Συλλογὴ Ὁμιλιῶν»), τὸ ὁποῖον ἀντεγράφη κατὰ τὸ ἔτος 864 μ.Χ. εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Σάββα τῆς Παλαιστίνης καὶ, ἀμέσως μετὰ τὴν ἀντιγραφήν του, ἀφιερώθη εἰς τὸ Σινᾶ, ἀποτελεῖ δὲ ἓν ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων δειγμάτων τῆς ἐκεῖ συλλογῆς τῶν Γεωργιανῶν χειρογράφων.

Τὴν σπουδαιότητα τῆς συλλογῆς τῶν Σιναϊτικῶν Γεωργιανῶν κωδίκων ὀρθῶς ἐπεσήμανεν ὁ Βέλγος ἐπιστήμων Gérard Garitte εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ Καταλόγου τῶν Γεωργιανῶν Χειρογράφων τοῦ Ὄρους Σινᾶ, τὸν ὁποῖον συνέταξε ὁ ἴδιος. «*Τὰ Σιναϊτικὰ Χειρόγραφα –γράφει ὁ* Garitte– *ἐκ τῶν ὁποίων τὰ περισσότερα εἶναι παλαιὰ καὶ πρὶν ἀπὸ τὰ ἔργα τῶν Μεταφραστῶν τῶν ἔργων τῆς βυζαντινῆς παραδόσεως, μᾶς διέσωσαν ἀρχαίας μεταφράσεις, αἱ ὁποῖαι, πιθανότατα, προέρχωνται ἀπὸ τὴν ἀρχαιοτέραν ἐποχὴν τῆς Γεωργιανῆς γραμματολογίας. Ἡ συλλογὴ τῶν Γεωργιανῶν Χειρογράφων* τῆς Μονῆς Σινᾶ, *ἐν σχέσει πρὸς τὰ χειρόγραφα τόσον τῆς Μονῆς τῶν Ἰβήρων τοῦ Ἄθω, ὅσον καὶ τῶν Ἱεροσολυμιτικῶν κωδίκων, οὐσιαστικῶς εἶναι προγενέστερα τῆς λεγομένης ἀθωνικῆς παραδόσεως*».

Μετὰ τὸν 16ον αἰῶνα, αἱ δραστηριότητες τῶν Γεωργιανῶν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Σινᾶ περιορίζονται κατὰ πολύ. Ὅμως οἱ Γεωργιανοὶ οὐδέποτε ἐλησμόνησαν τὸ Ὄρος Σινᾶ καὶ τὴν Ἱερὰν Μονὴν τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης, τὴν ὁποίαν πολλάκις ἐπεσκέπτοντο. Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρεται ὁ Γεωργιανὸς

περιηγητὴς Iona Gedevanishvili, ὁ ὁποῖος πρὸς τὸ τέλος τοῦ 18ου αἰῶνος ἐπραγματοποίησε προσκυνηματικὰ ταξείδια εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, προσεκύνησε δὲ καὶ εἰς τὴν Μονὴν τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης, ἐνῷ εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά του ἄφησε τὴν περιγραφὴν τῆς Μονῆς Σινᾶ, ἡ ὁποία εἶναι μάλιστα ἡ πρώτη διὰ τὰ Γεωργιανὰ γράμματα.

Ὁ Ἐπίσκοπος Πορφύριος Ouspenski, ὁ ὁποῖος πολλάκις ἐπεσκέφθη τὸ Σινᾶ, ἦτο ὁ πρῶτος ἐπιστήμων πού, περὶ τὰ μέσα τοῦ 19ου αἰ., ἐγνωστοποίησεν εἰς τοὺς Ρώσσους καὶ τοὺς Εὐρωπαίους ἐπιστήμονας τὴν ὕπαρξιν Γεωργιανῶν χειρογράφων εἰς τὴν Μονὴν Σινᾶ. Ὁ Ouspenski, κατὰ τὴν *συνήθειάν του*, ἐπιστρέφων εἰς τὴν πατρίδα του ἀπὸ τὴν Μονήν, ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ μερικὰ δείγματα τῶν Σιναϊτικῶν Χειρογράφων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν καὶ δύο ἐκ παπύρου φύλλα ἑνὸς Γεωργιανοῦ Ψαλτηρίου, εὑρισκόμενα τώρα εἰς τὸ Τμῆμα Χειρογράφων τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἁγίας Πετρουπόλεως, ἐνῷ ἕως σήμερον παραμένει ἄγνωστος ὁ τόπος ὅπου εὑρίσκεται ὁ κῶδιξ τοῦ προαναφερομένου Ψαλτηρίου.

Ὁ πρῶτος Γεωργιανὸς ἐπιστήμων ὁ ὁποῖος ἐμελέτησε τὰ Γεωργιανὰ χειρόγραφα τῆς Μονῆς Σινᾶ, ἦτο ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἁγίας Πετρουπόλεως Alexandre Tsagareli. Κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦ 1883 ὁ A. Tsagareli ἐπεσκέφθη ἐπὶ ὡρισμένας ἡμέρας τὴν Μονὴν τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης καὶ μετὰ τριετίαν ἐδημοσίευσε σύντομον Κατάλογον τῶν εὑρισκομένων τότε εἰς τὸ Σινᾶ Γεωργιανῶν χειρογράφων. Εἰς τὸν Κατάλογον αὐτὸν ἀναφέρονται 93 Κώδικες, δηλαδὴ ὅλοι ὅσους ἐπέτυχε νὰ ἰδῇ. Ἡ καταγραφὴ εἶναι σύντομος, ἐνῷ παρατηροῦνται καὶ λάθη. Ὅμως, ὁ Κατάλογος αὐτὸς διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὑπῆρξε μέγα ἐπίτευγμα καὶ παραμένει ἕως σήμερον σπουδαία ἐπιστημονικὴ ἐπιτυχία.

Τὸ 1902 ἐπεσκέφθησαν τὴν Ἱερὰν Μονὴν τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης ἄλλοι δύο Γεωργιανοὶ ἐπιστήμονες, ὁ Niko Marr καὶ ὁ Ivane Javakhishvili. Αἱ καταγραφαὶ αἱ ὁποῖαι συνετάχθησαν ὑπ' αὐτῶν, ἐδημοσιεύθησαν μετὰ παρέλευσιν 40 ἐτῶν, τὸ 1940 καὶ 1946, μετὰ τὸν θάνατόν των. Ὅμως, ἡ ἐπιστημονικὴ ἀναφορὰ τοῦ N. Marr, ἡ ὁποία ἐδημοσιεύθη τὸ 1903, ἐπέσυρε ἀμέσως τὴν προσοχὴν τῶν ἐπιστημόνων.

Οἱ N. Marr καὶ I. Javakhishvili ἀνέμενον νὰ συναντήσουν κάποια νέα χειρόγραφα, τὰ ὁποῖα δὲν εἶχε συμπεριλάβει εἰς τὸν κατάλογόν του ὁ A. Tsagareli. Συνέβη, ὅμως, δυστυχῶς τὸ ἀντίθετον. Δὲν ἀνεῦρον ὅλα ὅσα εἶχεν ὁ A. Tsagareli καταγράψει καὶ δημοσιεύσει κατὰ τὸ ἔτος 1886. Ἀργότερον, μερικὰ ἐξ αὐτῶν εὑρέθησαν διαμελισμένα εἰς ὡρισμένα μουσεῖα τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Εὐρώπης ἢ εἰς ἰδιωτικὰς συλλογάς. Ἄλλα, ἕως σήμερον, παραμένουν ἀπωλεσθέντα καὶ μὴ εἰσέτι ἐντοπισθέντα.

Τὸ 1927 ἐπεσκέφθη τὴν Ἱερὰν Μονὴν τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης ὁ Ἀμερικανὸς ἐπιστήμων Robert Blake. Ὁ διάσημος ἐπιστήμων, ἂν καὶ συνέταξε τοὺς καταλόγους τῶν Γεωργιανῶν Χειρογράφων τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ τῶν Ἱεροσολύμων, δὲν ἄφησε πληροφορίας περὶ τῶν Γεωργιανῶν χειρογράφων τῆς Μονῆς Σινᾶ.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1950, μὲ τὴν ἐργασίαν τῆς Ἀποστολῆς τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Κογκρέσου τῆς Washington, ἀρχίζει μία νέα περίοδος εἰς τὴν μελέτην γενικῶς τῶν Σιναϊτικῶν χειρογράφων. Τὴν ἐπιμέλειαν τῆς καταγραφῆς καὶ φωτογραφήσεως εἰς μικροταινίας τῆς συλλογῆς Γεωργιανῶν χειρογράφων διηύθυνεν ὁ Gérard Garitte (1914–1990), ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο ἤδη ἐπιφανὴς ἐπιστήμων. Τὸ 1956 ἐδημοσιεύθη ὁ ἐξαιρετικὸς Κατάλογός του ἐπὶ τῶν Γεωργιανῶν χειρογράφων τῆς Μονῆς Σινᾶ. Ὁ Κατάλογος οὗτος κατέδειξε γενικῶς τὴν μεγάλην ἀξίαν τῶν Γεωργιανῶν χειρογράφων. Ὁ G. Garitte ἐδημοσίευσεν, ἐπίσης, ἀρκετὰ ἄλλα σπουδαῖα ἔργα ἀπὸ τὴν συλλογὴν τῶν Γεωργιανῶν χειρογράφων εἰς τὴν Μονὴν Σινᾶ. Δι' ἓν ἐξ αὐτῶν, τὸ Γεωργιανο–Παλαιστινιακὸν Ἑορτολόγιον, τοῦ ἀπενεμήθη τὸ Βασιλικὸν Βραβεῖον τοῦ Βελγίου. Μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ Καταλόγου τοῦ G. Garitte, ἡ Ἀκαδημία Ἐπιστημῶν τῆς Γεωργίας παρέλαβεν ἐκ τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Κογκρέσου τῆς Washington τὰς μικροταινίας τῶν χειρογράφων καὶ τοιουτοτρόπως τὰ Γεωργιανὰ χειρόγραφα εἰς τὴν Μονὴν Σινᾶ ἔγιναν προσιτὰ καὶ εἰς τοὺς Γεωργιανοὺς ἐπιστήμονας. Ἀξιοσημείωτον εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Ἀκαδημία Ἐπιστημῶν ἐκτὸς τῶν μικροταινιῶν τῶν Σιναϊτικῶν Γεωργιανῶν χειρογράφων παρέλαβε τότε καὶ τὰς μικροταινίας τῶν Γεωργιανῶν χειρογράφων τοῦ Ἑλληνορθοδόξου Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων. Κατὰ τὸ 1959, ἐπιμελείᾳ τοῦ A. Shanidze, ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν Τιφλίδα ὅλον τὸ κείμενον τοῦ ἀναφερθέντος εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς παρούσης Εἰσαγωγῆς σημαντικοτέρου Σιναϊτικοῦ Γεωργιανοῦ Κώδικος, τοῦ «*Sinuri Mravaltavi*». Ἐν συνεχείᾳ ἠκολούθησαν πολλαὶ ἄλλαι σημαντικαὶ δημοσιεύσεις, τόσον εἰς τὴν Γεωργίαν ὅσον καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην.

Ὁ G. Garitte, ὅπως καὶ ὁ N. Marr μὲ τὸν I. Javakhishvili, εἶδε καὶ κατέγραψε 87 Γεωργιανοὺς κώδικας εἰς τὴν Μονὴν Σινᾶ, ἀντὶ τῶν 93 τοὺς ὁποίους εἶχε καταγράψει ὁ A. Tsagareli. Εἰς τὸν Κατάλογον τοῦ G. Garitte, ἄνω τῶν 300 σελίδων, περιγράφονται ἀναλυτικῶς μόνον 36 Σιναϊτικὰ Γεωργιανὰ χειρόγραφα, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ δύο συμπεριλαμβάνουν –ὑπὸ ἴδιον ἀριθμὸν ἕκαστον– ἀπὸ τρία ἐπιμέρους χειρόγραφα καταγεγραμμένα ὑπὸ τοῦ A. Tsagareli μὲ ἰδιαιτέρους ἀριθμούς, καθὼς ὡρισμένα χειρόγραφα ἦσαν ἀρχικῶς ἡνωμένα, ὅμως ἐν τῷ μεταξὺ διεσπάσθησαν εἰς μικρότερα τεμάχια εἴτε τυχαίως, εἴτε ἐκ φθορᾶς, εἴτε ἀκόμη καὶ σκοπίμως. Ὁ A. Tsagareli τὰ εἶχε καταγράψει εἰς τὴν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν τὰ εἶχε ἰδεῖ.

Οἱ Κώδικες τοὺς ὁποίους κατέγραψεν ὁ G. Garitte εἶναι μὴ Λειτουργικοῦ περιεχομένου, μὲ κείμενα ἐκ τῆς Βίβλου, Ἁγιολογικά, Ὁμιλιῶν καὶ Ἀσκητικά. Τὰ ὑπόλοιπα χειρόγραφα τῆς Σιναϊτικῆς συλλογῆς μὲ λειτουργικὸν περιεχόμενον, ὅπως Εὐχολόγια, Iadgari (Ὑμνογραφικὰ Ἀνθολόγια) κ.λπ., τὰ κατέγραψαν ἀναλυτικῶς ἀπὸ μικροταινίαν οἱ συνεργάται τοῦ Ἰνστιτούτου Χειρογράφων τῆς Τιφλίδος ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῆς E. Metreveli. Οἱ τρεῖς τόμοι τοῦ καταλόγου αὐτοῦ ἐδημοσιεύθησαν κατὰ τὰ ἔτη 1978–1987. Αἱ προαναφερόμεναι δημοσιεύσεις δὲν ἀποτελοῦν ἁπλὰς καταγραφὰς τῶν Σιναϊτικῶν Γεωργιανῶν Χειρογράφων, ἀλλὰ περιέχουν καὶ πολλὰς ἐπιστημονικὰς ἐπισημάνσεις. Δυστυχῶς τὰ ἔργα αὐτὰ εἶναι προσιτὰ μόνον εἰς τοὺς κατέχοντας τὴν Γεωργιανὴν γλῶσσαν. Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ μὲ τὸν Κατάλογον τοῦ I. Javakhishvili, ὁ ὁποῖος ἐδημοσιεύθη τὸ 1940. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν Κατάλογον τοῦ N. Marr (ἐδημοσιεύθη τὸ 1946), παρ' ὅλον ὅτι ἐγράφη Ρωσσιστί, αἱ δημοσιευόμεναι παραπομπαὶ καὶ αἱ ἐκτενεῖς περικοπαὶ τῶν κειμένων δὲν εἶναι μεταφρασμέναι. Ἑπομένως, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ χειρόγραφα τὰ ὁποῖα παρουσιάζει ὁ Κατάλογος τοῦ G. Garitte, τὰ ὑπόλοιπα παραμένουν ἄγνωστα διὰ τοὺς μὴ κατέχοντας τὴν Γεωργιανὴν γλῶσσαν.

Ἡ εἴδησις περὶ τῆς συγκλονιστικῆς ἀνακαλύψεως, ἡ ὁποία ἐπραγματοποιήθη κατὰ τὸ ἔτος 1975 εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης τοῦ Ὄρους Σινᾶ, ἔφθασεν εἰς τὴν Γεωργίαν μόλις τὸ 1981, μέσῳ ἑνὸς ἰδιωτικοῦ γράμματος τοῦ Iulius Assfalg πρὸς τὸν A. Shanidze. Ὁ Γερμανὸς ἐπιστήμων ἔγραφε εἰς τὸν παραλήπτην τῆς ἐπιστολῆς του ὅτι εἰς ἓν συνέδριον Συρολόγων εἶχε παρακολουθήσει τὴν εἰσήγησιν τῆς Μοναχῆς Φιλοθέης, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας ἡ εἰσηγήτρια ἀνέφερεν ὅτι μεταξὺ τῶν νέων εὑρημάτων εἰς τὴν Μονὴν Σινᾶ ὑπάρχουν 4 Γεωργιανὰ καὶ 56 Ἀρμενικὰ χειρόγραφα. Ὁ I. Assfalg διετύπωνε εἰς τὴν ἐπιστολήν του τὴν γνώμην ὅτι τὰ χειρόγραφα τὰ ὁποῖα ἐθεωροῦντο ὡς Ἀρμενικά, ἐνδεχομένως νὰ ἦσαν Γεωργιανὰ τῆς γραφῆς Nuskhuri. Ὁ A. Shanidze ἀμέσως ἐδημοσίευσεν εἰς τὰς ἐφημερίδας δύο ἄρθρα σχετικῶς μὲ τὰ νέα Σιναϊτικὰ χειρόγραφα. Ἐφ' ὅσον, ὅμως, εἰς τὴν διάθεσίν του δὲν εἶχε κάποιου εἴδους ὑλικόν, τὰ ἄρθρα του ἦσαν γενικοῦ χαρακτῆρος. Ὁ ἴδιος ἐπιστήμων ἐξέφραζε τὴν ἐλπίδα ὅτι εἰς τὸ μέλλον θὰ δοθῇ εὐκαιρία καὶ εἰς Γεωργιανοὺς ἐπιστήμονας νὰ πληροφορηθοῦν περισσότερα περὶ τῶν Σιναϊτικῶν εὑρημάτων, παραλλήλως δὲ προσεπάθησε νὰ ἀποδείξῃ ὅτι πολὺ συχνὰ συγχέονται τὰ Γεωργιανὰ χειρόγραφα μὲ τὰ Ἀρμενικά. Ἀργότερον διεπιστώθη ὅτι, καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτήν, εἶχε συμβῆ κάτι παρόμοιον, ἐπὶ πλέον δὲ ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν νεοευρεθέντων Σιναϊτικῶν Γεωργιανῶν χειρογράφων ἀπεδείχθη μεγαλύτερος. Τὴν ἰδίαν χρονικὴν περίοδον καὶ ἡ Mzekala Shanidze ἐδημοσίευσεν ἓν μικρὸν ἄρθρον περὶ τῶν νεοευρεθέντων Γεωργιανῶν χειρογράφων εἰς τὸ Σινᾶ.

Ὁ πρῶτος Γεωργιανὸς ὁ ὁποῖος εἶδε τὰ νεοευρεθέντα Γεωργιανὰ χειρόγραφα, ὑπῆρξεν ὁ Ἁγιώτατος καὶ Μακαριώτατος Καθολικὸς Πατριάρχης πάσης Γεωργίας κύριος Ἠλίας ὁ Β΄, ὅταν κατὰ τὸ ἔτος 1984 ἐπεσκέφθη τὸ Ὄρος Σινᾶ καὶ τὴν Ἱερὰν Μονὴν τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης. Εἰς τὸ Σινᾶ ὁ Καθολικὸς Πατριάρχης Γεωργίας κύριος Ἠλίας καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σινᾶ κύριος Δαμιανὸς μετὰ τῆς Ἱερᾶς τῶν Πατέρων Συνάξεως συνεφώνησαν νὰ συνεργασθοῦν καὶ νὰ καταβάλουν τὰς σχετικάς των προσπαθείας διὰ τὴν μελέτην καὶ παρουσίασιν τῶν νεοευρεθέντων Σιναϊτικῶν Γεωργιανῶν χειρογράφων.

Τὸ 1987 ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Σινᾶ κύριος Δαμιανὸς ἐπεσκέφθη μετὰ τῆς συνοδείας του εἰς ἐπίσημον ἐπίσκεψιν τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Γεωργίας. Τὸν Ἀρχιεπίσκοπον συνώδευον ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἀγαθάγγελος, ὁ Μοναχὸς Δημήτριος, ὁ ὁποῖος ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἦτο ὁ Βιβλιοφύλαξ τῆς Μονῆς Σινᾶ, καὶ ὁ κύριος Νικόλαος Βαδῆς. Εἰς τὴν Τιφλίδα ὁ Καθολικὸς Πατριάρχης Γεωργίας καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σινᾶ ὑπέγραψαν μίαν κοινὴν συμφωνίαν, εἰς τὴν ὁποίαν καθώρισαν τὰ πλαίσια τῆς συνεργασίας διὰ τὴν προετοιμασίαν καὶ ἔκδοσιν τοῦ Καταλόγου τῶν Νεοευρεθέντων Γεωργιανῶν χειρογράφων εἰς τὴν Μονὴν τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης τοῦ Ὄρους Σινᾶ.

Βάσει τῆς συμφωνίας ἐκείνης, κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1990 ὁ Διευθυντὴς τοῦ Ἰνστιτούτου Χειρογράφων τῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν τῆς Γεωργίας κ. Zaza Aleksidze καὶ ὁ ὑποδιευθυντὴς κ. Michail Kavtaria ἐπεσκέφθησαν τὸ Σινᾶ. Αὕτη ἦτο ἡ πρώτη ἐπιστημονικὴ Ἀποστολὴ Γεωργιανῶν ἐπιστημόνων διὰ τὴν μελέτην τῶν νεοευρεθέντων χειρογράφων. Τοὺς συνώδευε ὁ κ. A. Manckava, Διευθυντὴς τοῦ Τμήματος Ἀραβοφώνων ραδιοφωνικῶν ἐκπομπῶν καὶ τηλεπικοινωνιῶν στὴν Μόσχα, ὁ ὁποῖος ἐβοήθησεν εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς Ἀποστολῆς προσφέρων τὰς ὑπηρεσίας του ὡς διερμηνεύς.

Ἡ πρώτη Ἀποστολὴ παρέμεινεν εἰς τὴν Μονὴν Σινᾶ ἐπὶ 13 ἡμέρας. Οἱ ἐπιστήμονες εὗρον τὰ χειρόγραφα κατὰ τὸ μᾶλλον τακτοποιημένα ἀπὸ τὸν Βιβλιοφύλακα π. Δημήτριον μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ κ. Tariel Bibilashvili, Γεωργιανοῦ, φοιτητοῦ τότε τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν.

Ὁ π. Δημήτριος καὶ ὁ κ. T. Bibilashvili ἤδη εἶχον προβῆ εἰς τὴν διαλογὴν τῶν ὁλοκλήρων κωδίκων ἀπὸ τὰ μεμονωμένα φύλλα καὶ τὰ σπαράγματα, δίδοντες καὶ τοὺς καταλλήλους ἀριθμούς. Ἡ ἐπιστημονικὴ Ἀποστολὴ συνέταξε ἕνα πρῶτον πρόχειρον κατάλογον τοῦ ὑλικοῦ. Κατὰ τὴν σύνταξιν ὅμως τοῦ καταλόγου ἐκείνου, ἔγινε ἀντιληπτὸν τὸ μέγα ἔργον τὸ ὁποῖον ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ. Διεπίστωσαν μὲ ἔκπληξιν, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν νεοευρεθέντων Γεωργιανῶν χειρογράφων ἀνήρχετο εἰς 150. Τὰ χειρόγραφα εὑρέθησαν εἰς πολὺ κακὴν κατάστασιν. Τὰ περισσότερα ἦσαν συσσωματωμένα εἰς μορφὴν πέτρας καὶ ἄλλα πολὺ ἐφθαρμένα, ἐσχισμένα καὶ ρυπαρά. Δεκαπέντε χειρογράφων

τὰ φύλλα εὑρέθησαν λίαν συγκεκολλημένα, καθὼς ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν εἶχον μετατραπῆ εἰς ἕνα ὄγκον συμπαγῆ. Ἡ ἀποκόλλησις τῶν φύλλων αὐτῶν ἐστάθη τότε ἀδύνατος. Ἦτο, λοιπόν, ἀναγκαία ἡ ἐπέμβασις εἰδικῶν συντηρητῶν, ὄχι μόνον διὰ τὰ συγκεκολλημένα, ἀλλὰ δι' ὅλα σχεδὸν τὰ χειρόγραφα.

Τὴν καταγραφὴν τῶν νεοευρεθέντων χειρογράφων ἐδυσκόλευεν ὄχι μόνον τὸ γεγονὸς ὅτι τὰ κείμενα ἦσαν δυσανάγνωστα λόγῳ τῆς ἀναφερθείσης καταστάσεώς των, ἀλλὰ καὶ διότι ἀπὸ τοὺς περισσοτέρους κώδικας ἔλλειπον φύλλα εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος, ἀπὸ μερικοὺς δὲ εἶχον ἐναπομείνει ἕνα ἢ δύο μόνον φύλλα καὶ αὐτὰ εἰς κακὴν κατάστασιν. Ἑπομένως ὑπῆρχεν μεγάλη δυσκολία διὰ τὸν ἐντοπισμὸν τοῦ εἴδους τοῦ κειμένου. Πέραν αὐτοῦ, ἂν καὶ ἡ Σιναϊτικὴ Βιβλιοθήκη εἶναι καλῶς ὠργανωμένη καὶ ἀρκούντως πλουσία εἰς ἐντύπους ἐκδόσεις, δὲν διέθετε τὰ ἀπαραίτητα χρηστικὰ βιβλία διὰ τὴν μελέτην τῆς Γεωργιανῆς φιλολογίας. Οὕτω, διεφάνη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἡ ἀνάγκη διοργανώσεως μιᾶς νέας ἐπιστημονικῆς Ἀποστολῆς, ἐξωπλισμένης, σὺν τοῖς ἄλλοις, μὲ ὅλα τὰ ἀπαραίτητα ἐγχειρίδια καὶ λεξικά.

Κατὰ τὸ Φθινόπωρον τοῦ 1994 τὴν Μονὴν τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης ἐπεσκέφθη ἡ δευτέρα ἐπιστημονικὴ Ἀποστολή. Μέλη της ἦσαν οἱ: Z. Aleksidze, M. Kavtaria, Lily Khevsuriani, Διευθύντρια τοῦ Τμήματος Κωδικολογίας καὶ Κειμενολογίας τοῦ Ἰνστιτούτου τῶν Χειρογράφων, αἱ συντηρήτριαι: Liana Kutateladze, Nana Targamadze, Darejan Gogashvili, ὁ Διευθυντὴς τοῦ Φωτογραφικοῦ Ἐργαστηρίου τοῦ Ἰνστιτούτου Irakli Iakobashvili, καὶ ἡ Tamara Meskhi, Ἀνωτάτη Ἐπιστημονικὴ Συνεργάτις τοῦ Ἰνστιτούτου Ἀνατολικῶν Σπουδῶν τῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν τῆς Γεωργίας, ἡ ὁποία ἐβοήθει εἰς τὴν μετάφρασιν καὶ ἐπικοινωνίαν τῶν μελῶν

τῆς Ἀποστολῆς μὲ τὴν Ἀδελφότητα τῆς Μονῆς Σινᾶ. Πρέπει νὰ ἐπισημανθῇ ἐπίσης ἡ μεγάλη συμβολὴ τῆς κυρίας Tamara Meskhi εἰς τὴν ὀργάνωσιν καὶ πραγματοποίησιν ὄχι μόνον τῆς δευτέρας, ἀλλὰ καὶ τῆς τρίτης, ἐν συνεχείᾳ, ἐπιστημονικῆς Ἀποστολῆς τῶν Γεωργιανῶν ἐπιστημόνων εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς δευτέρας ἐπιστημονικῆς Ἀποστολῆς, αἱ συντηρήτριαι ἐκαθάρισαν καὶ ἀπεσυρρίκνωσαν, μὲ μερικὴν συντήρησιν, ἑκατοντάδας φύλλων (εἰς 77 κώδικας ἀπεκόλλησαν ἑκατοντάδας συγκεκολλημένων φύλλων καὶ ἤνοιξαν τὰ σχεδὸν συσσωματωμένα εἰς μορφὴν πέτρας φύλλα τῶν χειρογράφων: Sin.Geo.N.5, 7, 15, 16, 18, 34, 47, 53, 54, 55, 56, 63, 77, 78, καθὼς καὶ τοῦ Sin.Geo.N.1p), ὅμως ἐλλείψει χρόνου δὲν κατέστη δυνατὴ μία γενικὴ συντήρησις ὅλων τῶν νεοευρεθέντων Γεωργιανῶν χειρογράφων. Τὸ ἔργον τοῦτο παραμένει εἷς ἐκ τῶν μελλοντικῶν στόχων τοῦ Ἰνστιτούτου.

Τὰ μέλη τῆς Ἀποστολῆς ἐταύτισαν τὰ χειρόγραφα μὲ τὸν κατάλογον τὸν ὁποῖον συνέταξεν ἡ προηγουμένη (πρώτη) Ἀποστολή, κατέγραψαν τὰ μεμονωμένα φύλλα καὶ σπαράγματα, ὅσα εἶχον διατηρηθῆ εἰς κάπως καλυτέραν κατάστασιν, καὶ τὰ ἐνέταξαν εἰς τὸν Κατάλογον. Ἐπίσης κατέγραψαν τοὺς κώδικας οἱ ὁποῖοι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀναγνωσθοῦν πρὸ τῶν ἐργασιῶν συντηρήσεως.

Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὴν Τιφλίδα, οἱ ἐπιστήμονες τῆς Ἀποστολῆς συνέχισαν ἀπὸ τὰς σημειώσεις των νὰ μελετοῦν τὸ ὑλικὸν τὸ ὁποῖον εἶχον καταγράψει. Εἰς τὴν ὁμάδα αὐτήν, τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπεξεργασίας τοῦ ὑλικοῦ, προσεκλήθη ὡς συνεργάτις καὶ ἡ Καθηγήτρια κυρία Mzekala Shanidze, Διευθύντρια τοῦ Τμήματος τῆς Ἀρχαίας Γεωργιανῆς φιλολογίας. Ἤδη, πρέπει νὰ ἐπισημανθῆ ὅτι ἓν ἐκ τῶν βασικῶν ἐμποδίων τῆς συντάξεως τοῦ Καταλόγου ἦτο –καὶ παραμένει νὰ εἶναι– ἡ ἀπουσία φωτογραφιῶν ἐκ τῶν χειρογράφων εἰς χεῖρας τῶν ἐπιστημόνων. Οἱ ἔχοντες ἀσχοληθῆ μὲ χειρόγραφα θὰ κατανοήσουν εὐκόλως τὴν μεγάλην δυσκολίαν εἰς τὴν σύνταξιν ἑνὸς πλήρους Καταλόγου βασισμένου μόνον εἰς σημειώσεις ἄνευ τῆς δυνατότητος ἐλέγχου ὡρισμένων ἐκ τῶν σημαντικῶν ζητημάτων, ἢ ἔστω καὶ μερικῶν λεπτομερειῶν, μὲ ἐργασίαν ἐν ὀλίγοις «εἰς τὰ τυφλά». Διὰ τὸν λόγον τοῦτον, ἐκρίθη ἀναγκαία ἡ διοργάνωσις μιᾶς ἄλλης τρίτης ἐπιστημονικῆς Ἀποστολῆς εἰς τὸ Σινᾶ.

Ἡ τρίτη ἐπιστημονικὴ Ἀποστολή, ἡ ὁποία ἀπετελεῖτο ἐκ τῶν Z. Aleksidze, M. Kavtaria, L. Khevsuriani, Mz. Shanidze, L. Kutateladze, N. Targamadze καὶ T. Meskhi, παρέμεινεν εἰς τὸ Σινᾶ ἐπὶ ἕνα μῆνα, ἀπὸ τὴν 22ᾳν Νοεμβρίου ἕως τὴν 22ᾳν Δεκεμβρίου τοῦ 1996. Αὐτὴν τὴν φορὰν αἱ συνθῆκαι ἐργασίας ἦσαν καλύτεραι. Εἰς τὰ μέλη τῆς Ἀποστολῆς ἐδόθησαν δωμάτια, ὅπου αἱ συντηρήτριαι καὶ οἱ ἐπιστήμονες εἶχον τὴν δυνατότητα νὰ ἐργάζωνται μὲ ἐλευθερίαν καὶ ἄνεσιν, χωρὶς περιορισμοὺς ἀπὸ τὸν ρυθμὸν τῆς

ζωῆς τῶν Μοναχῶν. Ἐπιπλέον εἶχον τὴν δυνατότητα νὰ ἐργάζωνται ἀκόμη καὶ τὰς Κυριακάς. Εἰς τὸ γεγονὸς αὐτὸ ἐπέδειξεν κατανόησιν καὶ βοήθειαν ὅλη ἡ Σιναϊτικὴ Ἀδελφότης, ἰδιαιτέρως δὲ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κύριος Δαμιανός. Ἡ Ἀδελφότης τῆς Μονῆς προσεπάθησε μὲ κάθε τρόπον νὰ διευκολύνῃ τὴν Ἀποστολὴν εἰς ὅλας τὰς λεπτομερείας τῆς καθημερινότητος. Τὰ μέλη τῆς Ἀποστολῆς εἶχον τὴν δυνατότητα νὰ ἐργάζωνται εἰς ἰδιαίτερον χῶρον καὶ νὰ ἀλληλοβοηθῶνται εἰς τοὺς τομεῖς τοὺς ὁποίους ἕκαστος εἶχε ἀναλάβει. Τὰ Ἱστορικὰ κείμενα, τὰς Ἐνθυμήσεις καὶ τὰς Σημειώσεις τῶν κωδίκων ἐμελέτα ὁ Z. Aleksidze. Τὰ Λειτουργικὰ κείμενα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὸ μέγιστον μέρος τῆς νεοευρεθείσης συλλογῆς, ἐμελέτα ἡ L. Khevsuriani καὶ ὁ M. Kavtaria, ἐνῷ τὰ κείμενα ἐκ τῆς Βίβλου, τὰ Ασκητικὰ καὶ τὰς Ὁμιλίας ἡ M. Shanidze. Αἱ κυρίαι L. Kutateladze καὶ N. Targamadze συνέχισαν τὴν προσπάθειαν τὴν ὁποίαν εἶχον ἀναλάβει ἤδη ἀπὸ τὴν προηγουμένην Ἀποστολήν, δηλαδὴ τὸν καθαρισμὸν καὶ τὴν συντήρησιν τῶν χειρογράφων. Ἡ T. Meskhi, ἡ ἀκάματος διερμηνεὺς καὶ μεταφράστρια τῆς Ἀποστολῆς, ἀνέλαβεν τὴν μετάφρασιν τοῦ Καταλόγου.

Κατὰ τὸ ἔτος 2000, ἀπὸ τὴν 25ην Νοεμβρίου ἕως τὴν 19ην Δεκεμβρίου, ἐπεσκέφθησαν τὴν Μονὴν τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης ὁ Z. Aleksidze καὶ ὁ David Tskhadadze, Διευθυντὴς τοῦ Φωτογραφικοῦ Ἐργαστηρίου τοῦ Ἰνστιτούτου, οἱ ὁποῖοι ἐπέλεξαν καὶ ἐφωτογράφησαν δείγματα ἀπὸ κάθε χειρόγραφον, διὰ τοὺς πίνακας οἱ ὁποῖοι καὶ συνοδεύουν τὸν παρόντα Κατάλογον. Τέλος, κατὰ τὸν Νοέμβριον τοῦ 2002 τὴν Μονὴν τοῦ Θεοβαδίστου Ὄρους Σινᾶ ἐπεσκέφθησαν αἱ M. Shanidze καὶ L. Khevsuriani, αἱ ὁποῖαι καὶ διεσαφήνισαν ὡρισμένα κενὰ τῆς ἐκδόσεως.

Εἶναι ἐπόμενον τὰ χειρόγραφα ποὺ ἀνεκαλύφθησαν τὸ 1975 νὰ ὀνομασθοῦν «νέα», ἐνῷ ἡ ἤδη γνωστὴ συλλογὴ τῶν Γεωργιανῶν Σιναϊτικῶν χειρογράφων νὰ ὀνομασθῇ «παλαιά». Τά καταγεγραμμένα φύλλα εἶναι πλέον τῶν 4.000. Καὶ μόνον τὸ γεγονὸς τοῦτο εἶναι ἀρκετὸν διὰ νὰ συνειδητοποιηθῇ ἡ σημασία τῶν νεοευρεθέντων χειρογράφων. Μερικὰ ἐξ αὐτῶν εἶναι ὁλόκληροι κώδικες, οἱ ὁποῖοι περιέχουν περισσότερα τῶν ἑκατὸ φύλλων ἕκαστος, ὅπως οἱ κώδικες: Sin.Geo.N.7, 12, 13, 15, 17 21, 50, 51, 56, 57, 60, 67 καὶ Sin.Geo.N.1p, Sin.Geo.N.2p. Οἱ χαρτῶοι κώδικες Sin.Geo.N.26p καὶ Sin.Geo.N.53p περιέχουν ἄνω τῶν 200 φύλλων. Τὰ ὑπόλοιπα χειρόγραφα εἶναι τεμάχια διαφόρων κωδίκων καὶ ἀποτελοῦνται ἀπὸ φύλλα ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁποίων ποικίλλει. Αὐτὸ τὸ γεγονός, ὅμως, δὲν μειώνει καθόλου τὴν ἐπιστημονικήν των ἀξίαν, καθὼς συχνὰ ἓν μικρὸν τεμάχιον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖται ἐκ δύο μόνον φύλλων, εἶναι δυνατὸν νὰ περιλαμβάνῃ μίαν ἐντελῶς νέαν καὶ σημαντικὴν πληροφορίαν.

Ἡ «νέα» συλλογή, ὅπως ἦτο ἀναμενόμενον, περιλαμβάνει χρονολογικῶς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παλαιὰ χειρόγραφα. Μεταξὺ αὐτῶν τὸ ἀρχαιότερον χρονολογημένον χειρόγραφον εἶναι τὸ Sin.Geo.N.89 (ἐκ δύο φύλλων). Αὐτὰ τὰ δύο φύλλα ἀνήκουν εἰς τὸ προαναφερθὲν «*Sinuri Mravaltavi*» (κατὰ τὸν Κατάλογον τοῦ G. Garitte, Sin.Geo.O.32–57–33), τοποθετοῦνται δὲ μεταξὺ τῶν φύλλων 84–85 αὐτοῦ, συμφώνως πρὸς τὴν νέαν ἀρίθμησιν. Ἑπομένως, αὐτὰ τὰ δύο φύλλα τοῦ Sin.Geo.N.89 ἔχουν γραφῆ κατὰ τὸ ἔτος 864 μ.Χ. Ὁ χρόνος ἀντιγραφῆς μερικῶν κωδίκων δηλώνεται εἰς τὰς σημειώσεις καὶ ἐνθυμήσεις τῶν χειρογράφων, π.χ.: ὁ κῶδιξ Sin.Geo.N.19 ἀντεγράφη κατὰ τὸ ἔτος 980, ὁ Sin.Geo.N.12 κατὰ τὸ ἔτος 1075, ὁ κῶδιξ Sin.Geo.N.67 ἐγράφη πρὸ τοῦ 967, διότι κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἔγινεν ἡ στάχωσίς του. Ἡ χρονολόγησις ὅμως τῶν περισσοτέρων χειρογράφων δίδεται κατὰ προσέγγισιν, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παλαιογραφικοῦ καὶ κωδικολογικοῦ χαρακτῆρος των. Ἀπὸ τὰ μεμβράνινα χειρόγραφα, τὰ περισσότερα ἔχουν γραφῆ κατὰ τὸν 10ον αἰῶνα. Ὑπάρχει ὅμως πιθανότης μερικὰ ἐξ αὐτῶν νὰ χρονολογηθοῦν κατὰ τὸν 9ον αἰῶνα, ὅπως π.χ. τὰ Sin.Geo.N.9 καὶ Sin.Geo.N.10, ἐφ' ὅσον ἀποτελοῦν τμήματα τῶν δύο Ἱεροσολυμιτικῶν Lectionary. Μερικὰ Μεμβράνινα χειρόγραφα εἶναι τοῦ 11ου αἰ. Ἐξ αὐτῶν οὐδὲν εἶναι μεταγενέστερον τοῦ 13ου αἰῶνος, μὲ ἐξαίρεσιν τὸ Sin.Geo.N.92, τὸ ὁποῖον φαίνεται ὅτι περιέχει ἰδιωτικὴν ἐπιστολήν. Τὰ Χαρτῶα χειρόγραφα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἶναι τοῦ 12ου ἢ τοῦ 13ου αἰ. καὶ ἐλάχιστα ἐξ αὐτῶν φθάνουν ἕως καὶ τὸν 16ον αἰ.

Ἤδη ἐξ ἀρχῆς ἐφάνη ὅτι τὸ σύνολον τῶν Γεωργιανῶν χειρογράφων τοῦ Σινᾶ, «παλαιὰ» καὶ «νέα», ἀπετέλουν κάποτε μίαν καὶ ἑνιαίαν συλλογήν. Τοῦτο ἐπιβεβαιοῦται καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι τὰ «νέα» χειρόγραφα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἶναι τεμάχια τῶν χειρογράφων τῆς «παλαιᾶς» συλλογῆς

καὶ συμπληρώνουν τὰ ἐλλείποντα φύλλα τῶν κωδίκων. Ἓν ἐκ τῶν ὡραίων παραδειγμάτων τῆς ἐν λόγῳ ἀπόψεως ἀποτελεῖ ὁ κῶδιξ Sin.Geo.N.18, ὁ ὁποῖος περιλαμβάνει μέρος τῶν Μηναίων. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο περιέχει ὕμνους τῶν μηνῶν Ἰανουαρίου–Φεβρουαρίου καὶ Μαΐου–Ἰουνίου, εἶναι δὲ τεμάχιον ἑνὸς μεγάλου κώδικος, ὁ ὁποῖος κάποτε ἦτο ἐσταχωμένος εἰς δύο ἑνότητας, ἀργότερον, ὅμως, διῃρέθη εἰς τέσσαρα τεμάχια. Οὕτω πως τὰ 159 φύλλα τοῦ Sin.Geo.N.18 συμπληρώνουν σχεδὸν πλήρως τὴν σειρὰν τῶν Μηναίων ὅλου τοῦ ἔτους ἑνὸς ἀρχικῶς ἑνιαίου κώδικος, σήμερον δὲ διῃρημένου εἰς τέσσαρα χειρόγραφα (τὰ Sin.Geo.O.7, Sin.Geo.O.2, Sin.Geo.O.9 καὶ Sin.Geo.O.56). Παρομοίας περιπτώσεις ἀπαντῶμεν καὶ εἰς ἄλλα χειρόγραφα, ὅπως π.χ. τὰ Sin.Geo.N.1, Sin.Geo.N.5, Sin.Geo.N.8, Sin.Geo.N.14 κ.ο.κ. Ὁσάκις διαπιστώνεται ὅτι ἓν νεοευρεθὲν χειρόγραφον εἶναι μέρος κώδικος τῆς «παλαιᾶς» συλλογῆς, τοῦτο εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις ἐπισημαίνεται καταλλήλως εἰς τὸν ἀνὰ χεῖρας Κατάλογον.

Ἤδη, ὅπως ἐφάνη ἐκ τῶν προαναφερθέντων, εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις τὰ νεοευρεθέντα χειρόγραφα διεσαφήνισαν προβλήματα τῶν χειρογράφων τῆς «παλαιᾶς συλλογῆς», ἐνῷ εἰς μερικὰς περιπτώσεις ἀπεκάλυψαν νέα. Τοῦτο συμβαίνει μὲ τὴν περίπτωσιν τοῦ κώδικος Sin.Geo.N.20, ὁ ὁποῖος περιλαμβάνει τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀναγνώσματος «*Περὶ τῆς εὑρέσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ*» τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ Κυπρίου. Ἀντιγραφεὺς τοῦ κειμένου θεωρεῖται ὁ Ἰωάννης–Ζωσιμᾶς. Ὁ γραφικὸς χαρακτὴρ τοῦ μοναχοῦ αὐτοῦ εἶναι γνωστὸς εἰς ὅλους ὅσους ἔχουν ἀσχοληθῇ μὲ τὰ Γεωργιανὰ χειρόγραφα τοῦ Σινᾶ. Τὰ 23 φύλλα τοῦ ἐν λόγῳ χειρογράφου Sin.Geo.N.20, δηλαδὴ τὰ πρῶτα τρία τετράδια, τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται εἰς τὸ Σινᾶ, εἶναι μέρος ἑνὸς κώδικος, τὸν ὁποῖον κατέγραψε ὁ A. Tsagareli μὲ ἀριθμὸν 93. Τὸν κώδικα αὐτὸν οἱ N. Marr καὶ I. Javakhishvili δὲν εὗρον ὅταν ἐπεσκέφθησαν τὸ Σινᾶ τὸ 1902. Ὁ κῶδιξ οὗτος, μετὰ ἀπὸ πολλὰς περιπετείας, εὑρίσκεται σήμερον εἰς τὰς Η.Π.Α. καὶ συγκεκριμένως εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Princeton. Ἑπομένως, ἡ ἀρχὴ τοῦ ἐλλειποῦς «Ἀμερικανικοῦ» χειρογράφου εὑρέθη εἰς τὴν «νέαν» συλλογὴν τῆς Μονῆς Σινᾶ. Ὅμως, ἀπὸ τὸ εὑρισκόμενον εἰς τὴν Ἀμερικὴν χειρόγραφον ἐλλείπει καὶ τὸ τέλος, τὸ ὁποῖον ἔλειπε καὶ τότε, ὅταν τὸ κατέγραψεν ὁ A. Tsagareli. Εἰς τὸ τέλος ἑνὸς κώδικος, ὡς συνήθως, ὑπάρχουν αἱ ἐνθυμήσεις καὶ ἄλλαι σημειώσεις, βάσει τῶν ὁποίων δύναται ὁ μελετητὴς νὰ τὸν χρονολογήσῃ. Πάντως, ἡ ἀπώλεια τοῦ τέλους ἐδυσχέρανε τὴν χρονολόγησιν τῶν φύλλων τοῦ Sin.Geo.N.20. Ἡ διεξοδικὴ μελέτη τῆς περιπτώσεως αὐτῆς ὡδήγησεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι τὰ ἕως σήμερον θεωρούμενα ὡς ἀπωλεσθέντα φύλλα τοῦ τέλους τοῦ κώδικος, εὑρίσκονται εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Göttingen τῆς Γερμανίας. Ἡ μελέτη ἀπέδειξεν ὅτι τὰ φύλλα τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται εἰς

Göttingen, εἶναι τὸ χειρόγραφον τὸ ὁποῖον ὁ A. Tsagareli εἶχε καταγράψει μὲ αὔξοντα ἀριθμὸν 92 καὶ τὸ ὁποῖον ἕως σήμερον ἐθεωρεῖτο ἀπωλεσθέν. Εἶναι δὲ γνωστόν, ὅτι αὐτὸ τὸ χειρόγραφον ἀντεγράφη ἀπὸ τὸν Ἰωάννην–Ζωσιμᾶν τὸ ἔτος 986 μ.Χ. Ἑπομένως, καὶ τὰ 23 φύλλα τοῦ Sin.Geo.N.20 ἐγράφησαν κατὰ τὸ ἔτος 986 μ.Χ., καθὼς ἀποτελοῦν τὴν ἀρχὴν τοῦ κώδικος, ὁ ὁποῖος σήμερον εἶναι διαμελισμένος, μὲ τὸ κυρίως σῶμα του νὰ εὑρίσκεται εἰς τὸ Princeton καὶ τὸ τέλος του εἰς τὸ Göttingen.

Γενικῶς, τὰ νεοευρεθέντα χειρόγραφα ἔχουν μεγάλην σημασίαν διὰ τὴν μελέτην τῆς «παλαιᾶς Σιναϊτικῆς συλλογῆς» τῶν Γεωργιανῶν χειρογράφων. Ὅμως, τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι ἡ ἀξία των περιορίζεται εἰς αὐτὸ μόνον τὸ γεγονός. Ἡ «νέα συλλογὴ» περιλαμβάνει πολλὰ ἄγνωστα ἕως τώρα χειρόγραφα, ἢ τεμάχια αὐτῶν. Ὡς ἐκ τούτου, ἐννοεῖται ὅτι, ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἑξῆς, ἡ μελέτη τῆς ἱστορίας τῆς Γεωργιανῆς γραμματείας καὶ πολλῶν ἄλλων σχετικῶν πολιτιστικῶν ζητημάτων δὲν θὰ εἶναι δυνατὴ ἂν δὲν λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν τὰ «νέα» Γεωργιανὰ εὑρήματα εἰς τὴν Μονὴν Σινᾶ.

Τὰ χειρόγραφα τῆς «νέας συλλογῆς» περιλαμβάνουν νέα στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα πληροφοροῦν, ἀλλὰ καὶ βεβαιοῦν, ὅτι οἱ Γεωργιανοὶ Μοναχοὶ εἶχον μόνιμον διαμονὴν εἰς τὴν Μονὴν καὶ τὸ Ὄρος Σινᾶ. Αἱ ἐνθυμήσεις καὶ αἱ σημειώσεις τῶν χειρογράφων, τὰ ὁποῖα ἀντεγράφησαν ἐκεῖ ἢ ἀφιερώθησαν εἰς τὴν Μονὴν τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης, διέσωσαν πληροφορίας ὄχι μόνον περὶ τῆς ἀφοσιώσεως τῶν Γεωργιανῶν Μοναχῶν εἰς τὴν Χριστιανικὴν πίστην καὶ τὴν Μονὴν ἀλλά, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, πληροφοροῦν καὶ περὶ τοῦ βίου τῶν Γεωργιανῶν εἰς τὸ Σινᾶ καὶ τῆς ἐκεῖ μοναχικῆς των πολιτείας. Ὁ ἀντιγραφεὺς Κύριος εἰς τὴν ἐνθύμησιν τοῦ Sin.Geo.N.2 δηλώνει ὅτι τὰ περισσότερα ἔτη τοῦ βίου του διῆλθεν εἰς τὸ Σινᾶ, ὅπου καὶ ᾠκοδόμησεν καὶ διαμονητήριον διὰ τοὺς προσκυνητάς, ἀναφέρει δὲ ἐπίσης καὶ τὰ βιβλία του τὰ ὁποῖα ἀφιέρωσεν εἰς τὴν Μονήν.

Τὸ περιεχόμενον τῶν Σιναϊτικῶν χειρογράφων, τόσον τῆς «παλαιᾶς» ὅσον καὶ τῆς «νέας συλλογῆς», εἶναι ποικιλόμορφον. Ἡ ποικιλομορφία αὐτὴ ἀποδεικνύει σαφέστατα ὅτι οἱ Γεωργιανοὶ Μοναχοὶ εἶχον ὅλα τὰ ἀπαραίτητα Λειτουργικὰ βιβλία εἰς τὴν Μονὴν Σινᾶ. Ἡ «νέα συλλογὴ» περιλαμβάνει βιβλία ἀπὸ τὴν Παλαιὰ καὶ τὴν Καινὴν Διαθήκη, Εὐαγγελιστάρια, βιβλία Λειτουργικά, Ἁγιολογικά, Ἀσκητικὰ καὶ Ὁμιλιάρια. Ἐὰν ὄχι τὸ ἥμισυ, τοὐλάχιστον τὰ περισσότερα ἐξ αὐτῶν ἔχουν λειτουργικὸν περιεχόμενον.

Ἡ Καινὴ Διαθήκη, συμφώνως μὲ τὴν Γεωργιανὴν παράδοσιν, διαιρεῖται εἰς δύο τμήματα, τὸ Τετραευαγγέλιον καὶ τὸν Πραξαπόστολον. Ἡ νέα συλλογὴ περιλαμβάνει ἓν χειρόγραφον Τετραευαγγέλιον, ἀντιγραφὲν τὸ 1075 μ.Χ. Ὁ ἴδιος ἀντιγραφεὺς ἔχει γράψει καὶ τὸν κώδικα Sin.Geo.O.19, ὁ ὁποῖος ἀντεγράφη ἓν ἔτος ἐνωρίτερον, τὸ 1074. Αἱ ἐνθυμήσεις ἀμφοτέρων

τῶν χειρογράφων μᾶς πληροφοροῦν ὅτι ἡ ἀντιγραφὴ προῆλθεν ἐκ τῆς νέας μεταφράσεως καὶ ὅτι «εἰς τὰ παλαιὰ Εὐαγγέλια ἀπὸ μερικὰς λέξεις ἐλλείπει ἡ ἀκρίβεια». Ἑπομένως, ὁ κῶδιξ Sin.Geo.N.12 (καθὼς καὶ ὁ Sin.Geo.N.19) εἶναι εἷς ἐκ τῶν παλαιοτέρων χρονολογημένων κωδίκων, ὁ ὁποῖος περιλαμβάνει τὸ κείμενον τῆς ἐπιμελείας τοῦ Γεωργίου τοῦ Ἁγιορείτου (Ἴβηρος). Τὰ δύο αὐτὰ χειρόγραφα εἶναι σημαντικὰ καὶ ἀπὸ ἄλλης πλευρᾶς· μαρτυροῦν σαφῶς τὴν στενὴν σχέσιν ἡ ὁποία ὑπῆρχε μεταξὺ τῆς Μονῆς τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης καὶ τῶν ἄλλων παλαιῶν Μονῶν καὶ πνευματικῶν κέντρων. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ κειμένου τῆς ἐπιμελείας τοῦ Γεωργίου τοῦ Ἁγιορείτου εἰς τὸ Σινᾶ χρονολογικῶς εὑρίσκεται πλησιέστερον πρὸς τὴν ἐποχὴν τῆς δημιουργίας του. Ἐπίσης, τὰ χειρόγραφα τὰ ὁποῖα περιλαμβάνουν τὸν Πραξαπόστολον καὶ διατηροῦνται εἰς τὸ Σινᾶ (Sin.Geo.N.8 καὶ Sin.Geo.N.9), εὑρίσκονται πλησιέστερον –ἐξ ἀπόψεως κειμένου– πρὸς τὰ κείμενα τῆς παλαιᾶς παραδόσεως. Ὁ κῶδιξ Sin.Geo.N.8 εἶναι ἓν τεμάχιον τοῦ χειρογράφου Sin.Geo.O.58–31–60, τὸ ὁποῖον ἐγράφη κατὰ τὸ ἔτος 977 μ.Χ., ὁ δὲ G. Garitte τὸ ἐχρησιμοποίησεν ὡς βασικὸν χειρόγραφον διὰ τὴν ἔκδοσίν του.

Ἡ νέα συλλογὴ περιλαμβάνει ἐπίσης ἀρκετὰ χειρόγραφα τοῦ Ψαλτηρίου, ὅπως τὰ Sin.Geo.N.15, Sin.Geo.N.21, Sin.Geo.N.51. Τὰ χειρόγραφα αὐτά, ὅπως κατέδειξαν τὰ πρῶτα συμπεράσματα, περιέχουν κείμενα τῆς παλαιᾶς παραδόσεως, τῆς ἐπονομαζομένης «προαθωνικῆς».

Πολλαὶ καὶ ἐξεζητημέναι ἰδιομορφίαι διαφοροποιοῦν τὰ κείμενα τῶν χειρογράφων αὐτῶν ἀπὸ τὰ κείμενα τῆς ἐπιμελείας τοῦ Γεωργίου τοῦ Ἁγιορείτου. Ἡ ἀρίθμησις τῶν στίχων, τὸ παλαιὸν σύστημα τῆς στιχολογίας τῶν Ψαλμῶν, αἱ χριστολογικαὶ ἑρμηνεῖαι εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν Ψαλμῶν καὶ μερικὰ ἄλλα στοιχεῖα ἀποδεικνύουν σαφῶς τὴν παλαιὰν παράδοσιν τῶν κειμένων αὐτῶν. Πρέπει νὰ ἐπισημάνωμεν ὅτι εἰς τὴν κριτικὴν ἔκδοσιν τοῦ Ψαλτηρίου (1960) ὡς κείμενα τῆς παλαιοτέρας παραδόσεως ἐχρησιμοποιήθησαν τὰ Σιναϊτικὰ χειρόγραφα Sin.Geo.O.22, Sin.Geo.O.29 καὶ Sin.Geo.O.42. Τὰ νεοευρεθέντα χειρόγραφα ἐπιβεβαιοῦν τὴν ὑπόθεσιν ὅτι κατὰ τοὺς πρωΐμους χρόνους ἦσαν διαδεδομένα εἰς τὴν Γεωργίαν αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὰ Ψαλτήρια καὶ ὅτι τὸ Γεωργιανὸν «Davitni» (Ψαλτήριον τοῦ Δαβίδ) παραπέμπει εἰς τοιούτου εἴδους κείμενον. Ἀφ' ἑτέρου, πολὺ σημαντικὸν εἶναι καὶ τὸ χειρόγραφον Sin.Geo.N.2p (12ου–13 αἰ.), διότι περιέχει ἓν ἐκ τῶν πρωΐμων κειμένων τῆς ἐπιμελείας τοῦ Γεωργίου τοῦ Ἁγιορείτου. Βεβαίως, ὅλαι αὐταὶ αἱ ὑποθέσεις περὶ τῶν Βιβλικῶν κειμένων τῆς νέας συλλογῆς ἀποτελοῦν πρὸς τὸ παρὸν πρῶτα συμπεράσματα. Τὰ κείμενα αὐτά, ὅπως καὶ ὅλα τὰ ὑπόλοιπα νεοευρεθέντα χειρόγραφα, ἀπαιτοῦν λεπτομερῆ μελέτην. Ὅλα, ὅμως, ὅσα διεσώθησαν ἢ εὑρέθησαν, εἶναι ἀρκετὰ διὰ νὰ καταδείξουν ὅτι τὰ νεοευρεθέντα χειρόγραφα εἰς τὴν Μονὴν Σινᾶ ἔχουν μεγάλην σημασίαν διὰ τὴν ἐν γένει μελέτην τῆς Βίβλου εἰς τὴν Γεωργίαν.

Ἁγιολογικὰ κείμενα περιλαμβάνουν τὰ χειρόγραφα: Sin.Geo.N.27 (Βίος τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου), Sin.Geo.N.28, Sin.Geo.N.43 (Βίος τοῦ Ἁγίου Ἐπιφανίου) καὶ Sin.Geo.N.60 (Βίος Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος), Sin.Geo.N.94 (Βίος τοῦ Ἁγίου Εὐθυμίου), καθὼς ἐπίσης καὶ αἱ συλλογαὶ Ἁγιολογικῶν κειμένων: τὸ Sin.Geo.N.3 καὶ τὸ Sin.Geo.N.17. Ὁ κῶδιξ Sin.Geo.N.13 ἐπίσης περιλαμβάνει Ἀσκητικὰ καὶ Ἁγιολογικὰ κείμενα, τὸν Βίον καὶ τὰς Ἐπιστολὰς τοῦ Μεγάλου Ἀντωνίου, τοῦ Ἀμμωνᾶ κ.ο.κ. Τόσον τὸ περιεχόμενον ὅσον καὶ ἡ σύστασις τοῦ κώδικος ἀποδεικνύουν τὴν ὑφισταμένην ὁμοιότητα μὲ τὸ χειρόγραφον Sin.Geo.O.35, τὸ ὁποῖον ἴσως ἦτο καὶ μία ἐκ τῶν πηγῶν ἐκ τῶν ὁποίων ἀντεγράφη. Ὁ κῶδιξ αὐτὸς εἶναι παλίμψηστος, ἐνῷ ἀπὸ τὸν γραφικὸν χαρακτῆρα του καταφαίνεται ὅτι ἡ ἀντιγραφή του δὲν ἔγινε ἀπὸ καλλιγράφον. Παρ' ὅλα αὐτά, ὅπως θὰ ἐπιβεβαιωθῇ καὶ κατωτέρω, ὁ κῶδιξ Sin.Geo.N.13 ἀποτελεῖ τὸ σημαντικότερον χειρόγραφον τῆς νέας συλλογῆς.

Εἰς τὴν νέαν συλλογήν, μόνον δύο χειρόγραφα περιλαμβάνουν αὐθεντικὰ Γεωργιανὰ ἔργα. Ἡ σπουδαιότης αὐτῶν, ὅμως, εἶναι κατὰ πολὺ μεγαλυτέρα τοῦ ἀριθμοῦ των. Τὸ ἓν ἐξ αὐτῶν εἶναι ὁ κῶδιξ Sin.Geo.N.48, 14 φύλλα ἑνὸς μεγάλου κώδικος. Τὸ ἄλλο εἶναι ὁ κῶδιξ Sin.Geo.N.50 μὲ 105 φύλλα. Ἀμφότεροι οἱ κώδικες ἀντεγράφησαν περὶ τὸν 10ον αἰῶνα. Περιλαμβάνουν μίαν νέαν ἐκδοχὴν τοῦ χρονικοῦ «Mokcevai Kartlisai» (Ἐκχριστιανισμὸς τῆς Γεωργίας). Πρέπει νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἕως τώρα ἦσαν γνωστὰ μόνον δύο χειρόγραφα αὐτῆς τῆς ἱστορικῆς πηγῆς αὐτά, τοῦ Shatberdi καὶ τοῦ Čelishi (ὁ κῶδιξ «Shatberdis Krebuli» εἶναι τοῦ 10ου αἰ., ἐνῷ ὁ κῶδιξ ὑπ' ἀριθμὸν 600 εἶναι μεταγενέστερος, τοῦ 14ου αἰ.). Τὰ ἤδη γνωστὰ χειρόγραφα παρουσιάζουν σημαντικὰς διαφορὰς μεταξύ των. Ἐπίσης, οὐδὲν ἐκ τῶν δύο περιλαμβάνει τὸ ἀρχικὸν κείμενον. Τὸ χρονικὸν «Mokcevai Kartlisai» ἀποτελεῖ τὴν βασικὴν πηγὴν διὰ τὴν καταγραφὴν τῆς σημαντικωτέρας περιόδου τῆς ἱστορίας τῆς Γεωργίας καὶ καλύπτει πολλοὺς αἰῶνας. Ὡς ἐκ τούτου, αἱ δύο γνωσταὶ ἐκδοχαὶ ἔχουν καταστῆ ἀντικείμενα ἐντατικῆς μελέτης, μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ χειρογράφου τοῦ Satberdi, εἰς τὰ τέλη τοῦ 19ου αἰῶνος. Ὑπάρχουν διάφοροι γνῶμαι περὶ τῆς καταγωγῆς τοῦ χειρογράφου, περὶ τοῦ χρόνου γραφῆς, περὶ τοῦ γραφέως αὐτοῦ καὶ περὶ πολλῶν ἄλλων ζητημάτων. Μεγάλη βιβλιογραφία ἔχει δημιουργηθῆ ἐν σχέσει πρὸς τὸ κείμενον τοῦ χρονικοῦ αὐτοῦ. Τὸ κείμενον μετεφράσθη ὁλόκληρον ἢ τοὐλάχιστον ἐν μέρει Ρωσσιστί, Ἀγγλιστὶ καὶ Γερμανιστί. Ἡ ἀνακάλυψις δύο νέων χειρογράφων τοῦ ἀναφερομένου ἱστορικοῦ χρονικοῦ ἀποτελεῖ πράγματι συγκλονιστικὸν γεγονὸς καὶ δημιουργεῖ νέας προοπτικὰς εἰς τὴν μελέτην τοῦ θέματος. Ὁ κῶδιξ Sin.Geo.N.48, ὁ ὁποῖος περιλαμβάνει τὸ πρῶτον μέρος τοῦ χρονικοῦ –ἀπὸ τὸν Ἐκχριστιανισμὸν τῆς Γεωργίας

ἕως τὸ τέλος τοῦ 6ου αἰῶνος–, παρουσιάζει σημαντικὴν διαφορὰν ἐν σχέσει πρὸς τὰ γνωστὰ κείμενα. Ταυτοχρόνως, ὅμως, εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπολογισθῇ ὅτι καὶ ἀμφότερα τὰ κείμενα αὐτὰ προέρχονται ἀπὸ τὸ ἴδιον ἀρχέτυπον. Τὸ ἕτερον χειρόγραφον, τὸ Sin.Geo.N.50, εἶναι ἐπίσης πολὺ σημαντικόν. Ὁ κῶδιξ ἀντεγράφη κατὰ τὸν 10ον αἰῶνα καὶ περιλαμβάνει τὸ μεγαλύτερον τμῆμα τοῦ κειμένου «Mokcevai Kartlisai», καθὼς καὶ τοὺς Βίους δύο ἐκ τῶν ἐκ Συρίας Πατέρων. Ἀπὸ τὸν κώδικα ἐλλείπει ἡ ἀρχή. Πάντως, τὸ κείμενον συνεχίζεται ἀκριβῶς ἀπὸ τὸ σημεῖον ἐκεῖνο ὅπου διακόπτεται τὸ κείμενον τοῦ κώδικος Sin.Geo.N.48, ἂν καὶ φαίνεται σαφέστατα ὅτι τὰ δύο αὐτὰ χειρόγραφα (Sin.Geo.N.48 καὶ Sin.Geo.N.50) ἀποτελοῦν τεμάχια ἐντελῶς διαφορετικῶν καὶ ἀνεξαρτήτων ἀπ' ἀλλήλους κωδίκων. Ἐπὶ πλέον, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς δευτέρας ἐπιστημονικῆς Ἀποστολῆς εἰς τὸ Σινᾶ, εὑρέθησαν δύο φύλλα τῆς ἀρχῆς τοῦ κώδικος Sin.Geo.N.50. Τὸ κείμενον τῶν φύλλων ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ κείμενον τῶν τελευταίων φύλλων τοῦ Sin.Geo.N.48. Ἡ ἀντιπαραβολὴ τούτων ἀπέδειξεν ὅτι ἔχει εὑρεθῆ μία νέα παραλλαγὴ τοῦ κειμένου, τὸ ὁποῖον συγχρόνως παρουσιάζει κοινὰ σημεῖα μὲ τὰ ἤδη γνωστὰ κείμενα. Πρέπει νὰ ληφθῇ ἐπίσης ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ «νέον» κείμενον εἶναι ἰδιαιτέρως βατόν, ἐνῷ τὰ δυσκόλως ἀναγνώσιμα σημεῖα εἶναι σαφέστερα εἰς αὐτό, παρὰ εἰς τὰ ἀντίστοιχα μέρη τῶν ἤδη γνωστῶν κειμένων, τὰ ὁποῖα ἕως σήμερον προεκάλουν διχογνωμίας μεταξὺ τῶν ἱστορικῶν καὶ τῶν παλαιογράφων. Ὅλα τὰ προαναφερόμενα ἐπιχειρήματα μᾶς δίδουν τὴν δυνατότητα νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 10ου αἰ. ὑπῆρχον ἤδη τέσσαρις διαφορετικαὶ παραλλαγαὶ τοῦ κειμένου «Mokcevai Kartlisai». Ὡς ἐκ τούτου δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἀποδεχθῶμεν τὴν ἄποψιν ὅτι ὅλαι αὐταὶ αἱ ἐκδοχαὶ ἐσχηματίσθησαν κατὰ τὸν 9ον αἰῶνα, ὅπως πιστεύουν ὡρισμένοι ἐπιστήμονες. Εἰς τοσαύτην μικρὰν χρονικὴν περίοδον θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ σχηματισθοῦν τόσαι διαφορετικαὶ παραλλαγαί.

Ἐπίσης, σημαντικὰ εἶναι τὰ κείμενα μὲ τοὺς Βίους τῶν Πατέρων: Iovane Zedazneli (Ἰωάννου τοῦ ἐν Ζενταζένι) καὶ Abibo Nekreseli (Ἀβίβου τοῦ Νεκρέσι). Οἱ ἐκ Συρίας Πατέρες ἦλθον εἰς τὴν Γεωργίαν κατὰ τὸν 6ον αἰ., ὅπου ἔθεσαν τὰ θεμέλια τοῦ μοναχικοῦ βίου. Αἱ σωζόμεναι εἰς τὸ κείμενον πληροφορίαι ρίπτουν νέον φῶς εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Γεωργίας τῆς περιόδου αὐτῆς (6ον–8ου αἰ.), περὶ τῆς ὁποίας ὑπάρχουν ἐλάχιστα ἱστορικὰ ἔγγραφα.

Τὰ νεοευρεθέντα χειρόγραφα ἐπεφύλαξαν καὶ μίαν ἄλλην ἀπροσδόκητον ἔκπληξιν. Ὁ κῶδιξ Sin.Geo.N.13, ὅπως ἤδη προανεφέρθη, εὑρέθη παλίμψηστος. Τὸ ἀρχικὸν κείμενον τοῦ κώδικος, ὁ ὁποῖος περιλαμβάνει 107 φύλλα, δὲν εἶναι Γεωργιανόν. Ἓν μέρος τοῦ κειμένου αὐτοῦ εἶναι Ἀρμενικόν, ἀλλὰ τὸ μεγαλύτερόν του τμῆμα ἔχει γραφῆ μὲ τὴν γραφὴν τοῦ ἀλφαβήτου τῶν Ἀλβανῶν τοῦ Καυκάσου. Ἡ ἐν Καυκάσῳ Ἀλβανία ὑπῆρξε Χριστιανικὸν

κράτος εἰς τὴν βορειοανατολικὴν πλευρὰν τῆς Ὑπερκαυκασίας, τὸ ὁποῖον καὶ ἐξηφανίσθη μετὰ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν Ἀράβων. Τὴν Ἀλβανίαν τοῦ Καυκάσου ἀναφέρουν συχνὰ οἱ ἱστορικοὶ τοῦ Μεσαίωνος καὶ ἰδιαιτέρως οἱ Ἀρμένιοι χρονογράφοι. Ἀπὸ τὰ ἔργα των φαίνεται ὅτι οἱ Ἀλβανοὶ τοῦ Καυκάσου εἶχον τὴν ἰδικήν των γλῶσσαν καὶ γραφήν, ἀλλά σήμερον ἔχουν ἀπωλεσθῆ πλήρως. Ἡ γλῶσσα τῶν Οὐδῶν (Udi), τὴν ὁποίαν ὁμιλεῖ μία μικρὰ ὁμὰς, καὶ συγκεκριμένως ὁ πληθυσμὸς τριῶν χωρίων εἰς τὴν Γεωργίαν καὶ τὸ Ἀζερμπαϊτζάν, εἶναι ἡ μόνη γλῶσσα ἥτις θεωρεῖται διάδοχος ἢ συγγενὴς τῆς Ἀλβανικῆς γλώσσης τοῦ Καυκάσου.

Τὴν Ἀλβανικὴν γραφὴν ἀνεκάλυψεν ὁ Ilia Abuladze τὸ 1937 εἰς ἓν χειρόγραφον τοῦ Matenadaran, τὸ ὁποῖον περιελάμβανεν παραδείγματα πολλῶν καὶ διαφόρων ἀλφαβήτων. Ἐξεφράσθη ἡ γνώμη ὅτι τὰ γράμματα τῆς Ἀλβανικῆς εἶχον παραμορφωθῆ λόγῳ τῆς πολλῆς ἀντιγραφῆς ὑπὸ τῶν γραφέων, οἱ ὁποῖοι δὲν κατεῖχον καλῶς τὴν τέχνην τῆς ἀντιγραφῆς, ἐὰν κρίνῃ κανεὶς ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι εἶχον παραμορφωθῆ καὶ ἄλλα γράμματα, γνωστῶν ἀλφαβήτων. Αἱ ἀρχαιολογικαὶ ἀνακαλύψεις εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν, τῆς περιόδου 1948–1952, ἐπαρουσίασαν νέον ὑλικὸν μὲ ἐπιγραφικὰ μνημεῖα, ἡ ἀποκρυπτογράφησις τῶν ὁποίων δὲν ἔχει ὁλοκληρωθῆ ἕως σήμερον. Μὲ τὰ Ἀλβανικὰ τοῦ Καυκάσου ἠσχολήθη καὶ ὁ Ἀκαδημαϊκὸς A. Shanidze, ἐδημοσίευσε δὲ περὶ τὰ ζητήματα αὐτὰ σημαντικὰς μελέτας.

Οἱ Κώδικες Sin.Geo.N.13 καὶ Sin.Geo.N.55 εἶναι τὰ πρῶτα χειρόγραφα εἰς τὰ ὁποῖα διεσώθησαν κείμενα, τὰ ὁποῖα ἐγράφησαν εἰς τὴν Ἀλβανικὴν γλῶσσαν τοῦ Καυκάσου. Τὰ νεώτερα κείμενα ἀμφοτέρων τῶν παλιμψήστων ἔχουν γραφῆ ὑπὸ τοῦ ἰδίου γραφέως. Φαίνεται, ὅτι οὗτος ὁ γραφεὺς ἔλαβε καὶ ἐχρησιμοποίησεν ἓν Ἀλβανικὸν χειρόγραφον ὡς γραφικὴν ὕλην δι' ἀμφοτέρους τοὺς κώδικας. Τὸ ἀρχαῖον Ἀλβανικὸν κείμενον κατέγραψεν πεπειραμένος καὶ «ἐπαγγελματίας» γραφεύς. Ὁ κῶδιξ ἔχει δίστηλον κείμενον μὲ παχέα καὶ ὡραῖα γράμματα. Εἰς τὸ κείμενον διακρίνονται ἀκόμη καὶ σημεῖα στίξεως καὶ συντμήσεις. Ἡ ἀποκρυπτογράφησις τοῦ Ἀλβανικοῦ κειμένου δὲν ἔχει ὁλοκληρωθεῖ ἀκόμη. Ὁ καθηγητὴς Z. Aleksidze ἀνεκάλυψεν, ὅμως, ὅτι τὸ σωζόμενον Ἀλβανικὸν κείμενον εἶναι τοῦ Lectionary μὲ ἀναγνώσματα ἐκ τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ἀναμφιβόλως, ἡ ἀνακάλυψις τῶν Σιναϊτικῶν αὐτῶν παλιμψήστων δημιουργεῖ νέαν προοπτικὴν εἰς τὴν μελέτην τῆς Ἀλβανικῆς γραφῆς τοῦ Καυκάσου.

Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν χειρογράφων τῆς «νέας συλλογῆς» ἀποτελεῖται ἀπὸ Λειτουργικὰ βιβλία. Τὰ κείμενα αὐτά, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἔχουν μεγάλην σημασίαν διὰ τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας τῆς ἐκκλησιαστικῆς γραμματολογίας τῆς Γεωργίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ δίδουν νέα στοιχεῖα διὰ τὴν μελέτην τοῦ Χριστιανισμοῦ τῆς Ἐγγὺς Ἀνατολῆς γενικῶς.

Εἶναι γνωστόν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας κατὰ τοὺς πρωΐμους χρόνους, ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως αὐτῆς ἕως καὶ τὰ τέλη τοῦ 10ου αἰ., ἠκολούθει τὸ Ἱεροσολυμιτικὸν λειτουργικὸν Τυπικόν. Ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 10ου αἰῶνος ὅμως, καθιέρωσε τὸ Βυζαντινὸν λειτουργικὸν Τυπικόν. Ἡ ἀλλαγὴ δὲ αὕτη μετὰ μεγάλης σαφηνείας ἀπετυπώθη εἰς τὰ Λειτουργικὰ βιβλία καὶ καθώρισεν τὴν ποικιλίαν τοῦ περιεχομένου καὶ τῶν θεμάτων των. Κατὰ τὴν ἀξιολόγησιν τῆς σπουδαιότητος τῶν Σιναϊτικῶν χειρογράφων, ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ τονίζεται τὸ γεγονὸς ὅτι εἰς τὴν συλλογὴν αὐτὴν διεσώθησαν χειρόγραφα τοῦ 9ου καὶ 10ου αἰῶνος μὲ κείμενα τοῦ Ἱεροσολυμιτικοῦ λειτουργικοῦ Τυπικοῦ, εἰς τὰ ὁποῖα παρατηρεῖται ὅτι διασώζονται πρωϊμότεραι παραδόσεις. Ἓν μέρος αὐτῶν τῶν χειρογράφων προέρχεται ἀπὸ τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Σάββα. Τὰ χειρόγραφα αὐτὰ ἔφεραν εἰς τὸ Σινᾶ Γεωργιανοὶ Μοναχοὶ τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Σάββα κατὰ τὴν 7ην καὶ 8ην δεκαετίαν τοῦ 10ου αἰῶνος. Πολλοὶ μοναχοὶ προσέφυγον καὶ ἐγκατεστάθησαν εἰς τὸ Σινᾶ, ὅταν αἱ ἐπιδρομαὶ τῶν Μωαμεθανῶν τοὺς ἠνάγκασαν νὰ ἐγκαταλείψουν τὰ μοναστήριά των. Ἐκεῖνοι συνεπλήρωσαν καὶ ἐνεπλούτισαν τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Μονῆς Σινᾶ μὲ νέα χειρόγραφα. Τοῦτο ἐπιβεβαιοῦται καλῶς καὶ διὰ τῆς νέας συλλογῆς τῶν Γεωργιανῶν χειρογράφων.

Ἡ Γεωργιανὴ παράδοσις τοῦ Ἱεροσολυμιτικοῦ Lectionary –τοῦ σημαντικωτάτου αὐτοῦ λειτουργικοῦ κειμένου, εἰς τὰς διαφόρους ἐκδοχὰς τοῦ ὁποίου ἀποτυπώνεται ὅλος ὁ σχηματισμὸς αὐτοῦ τοῦ ἐξαιρέτου Τυπικοῦ ἀπὸ τὸν 5ον ἕως τὸν 8ον αἰ. μ.Χ.– ἐμφανίζεται εἰς τὰ χειρόγραφα τοῦ 9ου καὶ 10ου αἰῶνος τῆς νέας συλλογῆς Sin.Geo.N.10, 11, 77, 88. Τὸ κείμενον τοῦ Τυπικοῦ εἶναι γνωστὸν ἀπὸ τὰς ἐκδόσεις τῶν K. Kekelidze καὶ M. Tarkhnishvili.

Μέχρι τοῦ τέλους τοῦ 10ου αἰ. ἡ Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας ἐχρησιμοποίει τὴν Θείαν Λειτουργίαν ἡ ὁποία εἶναι γνωστὴ διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἀποστόλου Ἰακώβου. Ἕως προσφάτως, μόνον τέσσαρα Σιναϊτικὰ χειρόγραφα αὐτῆς τῆς Θείας Λειτουργίας ἦσαν γνωστὰ καὶ δημοσιευμένα. Εἰς τὴν νέαν συλλογήν, ὅμως, εὑρέθησαν πολλὰ χειρόγραφα τὰ ὁποῖα περιέχουν τὴν Θείαν Λειτουργίαν τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἰακώβου (Sin.Geo.N.33, 63, 65, 70, 79, 81, 83). Περαιτέρω, ὡρισμένα ἐκ τῶν χειρογράφων (Sin.Geo.N.22, 26, 31, 35) περιλαμβάνουν κείμενα διὰ συγκεκριμένας ἑορτάς, ὅπως Ἐκτενεῖς, Ἀπολύσεις, Ἀναγνώσματα ἐκ τῆς Καινῆς Διαθήκης, Ψαλμοὺς καὶ συντόμους Ὕμνους ἀπὸ τὸ Lectionary.

Ὡρισμένα χειρόγραφα εἶναι εἰδικοῦ περιεχομένου, ἐνῷ παρατηρεῖται ὁμοιότης μὲ τὸ Ἑλληνικὸν Εὐχολόγιον καὶ τὴν Θείαν Λειτουργίαν. Ἐπίσης, περιλαμβάνουν καὶ ἄλλας ἀκολουθίας ἐκ τοῦ Εὐχολογίου (Sin.Geo.N.53 καὶ Sin.Geo.N.58). Τὰ χειρόγραφα τῆς νέας συλλογῆς διαφέρουν ὡς πρὸς τὴν ποικιλίαν τῶν κειμένων καὶ προσφέρουν ἐνδιαφέρον ὑλικὸν διὰ τὴν

μελέτην, ἀλλά καὶ τὴν παράδοσιν τοῦ κειμένου των. Ἡ νέα συλλογὴ περιλαμβάνει, ἐπίσης, τὰς παλαιοτέρας μεταφράσεις τῶν Θείων Λειτουργιῶν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου εἰς κώδικας τοῦ 10ου αἰ. (Sin.Geo.N.54 καὶ Sin.Geo.N.66).

Εἰς τὴν νέαν συλλογὴν διεσώθησαν κώδικες ὑπὸ τὸν τίτλον Iadgari, οἱ ὁποῖοι περιλαμβάνουν κείμενα διαφόρων παραδόσεων. Τὸ Iadgari ἀποτελεῖ μίαν ἐξαιρετικοῦ εἴδους συλλογὴν ὑμνογραφικῶν ἔργων, ἡ ὁποία περιλαμβάνει ἐκκλησιαστικοὺς ὕμνους διὰ τὰς διαφόρους περιόδους τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους (τοῦ ἑορτολογίου, τῶν κινητῶν ἑορτῶν καὶ τῆς Ὀκτωήχου). Τὸ Iadgari ἔχει μακροχρόνιον καὶ περίπλοκον ἱστορίαν. Ἡ ἀρχαιοτέρα παράδοσίς του διασώζεται εἰς τὰ παλαιστινιακὰ χειρόγραφα τῆς «παλαιᾶς» συλλογῆς τῶν Γεωργιανῶν χειρογράφων τῆς Μονῆς Σινᾶ. Ἡ παλαιὰ ἐκδοχὴ τοῦ Iadgari περιλαμβάνει ὑμνογραφικὰ ἔργα τῆς πρωτοβυζαντινῆς παλαιστινιακῆς λειτουργικῆς ποιήσεως ἕως τὸν 8ον αἰῶνα καὶ ἀποτελεῖ ἓν παράρτημα τοῦ ὑμνογραφικοῦ τμήματος τοῦ Ἱεροσολυμιτικοῦ Lectionary. Εἰς τὴν ἐκδοχὴν ταύτην παρατηρεῖται ἡ πρώϊμος περίοδος τῆς μεταβάσεως ἐκ τῆς μονοστίχου ποιήσεως εἰς τὴν πολύστιχον καὶ πολύπλευρον ποίησιν, πρὸς τὰ Στιχηρὰ καὶ τὸν Ὑμνογραφικὸν Κανόνα. Ἡ ἑνότης τῶν ὕμνων αὐτῶν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἔχει σχεδὸν ἐξαφανισθῆ. Εἰς τὴν νέαν συλλογὴ περιέχονται τεμάχια μερικῶν ἤδη γνωστῶν, ἀλλὰ καὶ ἄλλων ἀγνώστων Iadgari (Sin.Geo.N.29, 36, 37, 38, 74, 96). Μεταξὺ τῶν χειρογράφων τὰ ὁποῖα περιέχουν Iadgari, σπουδαιότερον εἶναι ὁ κῶδιξ Sin.Geo.N.56, δεδομένου ὅτι περιέχει τοιούτους ὕμνους, τοὺς ὁποίους δὲν ἀπαντῶμεν εἰς ἄλλα χειρόγραφα.

Ἀπὸ τὸν 9ον αἰῶνα ἤρχισεν ὁ σχηματισμὸς μιᾶς νέας ἐκδοχῆς τοῦ Iadgari. Ἡ διαδικασία αὕτη εἶχε συνέχειαν καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 10ου αἰῶνος. Ὁ σχηματισμὸς τοῦ νέου Iadgari ἦτο ἀποτέλεσμα τῶν μεταρρυθμίσεων αἱ ὁποῖαι ἐπραγματοποιήθησαν κατὰ τὸν 8ον αἰῶνα εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Σάββα καὶ αἱ ὁποῖαι συνδέονται μὲ τὰ ὀνόματα τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ καὶ τοῦ Κοσμᾶ τοῦ Ἱεροσολυμίτου. Τὰ βασικὰ στρώματα τοῦ Didi Iadgari (τοῦ Μεγάλου Iadgari) ἀποτελοῦν γενικῶς αἱ μεταρρυθμίσεις τῶν στιχηρῶν καὶ τῶν κανόνων τοῦ Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, τοῦ Κοσμᾶ τοῦ Ἱεροσολυμίτου, τοῦ Ἀνδρέου Κρήτης καὶ τοῦ Ἡλιοῦ τοῦ Ἱεροσολυμίτου. Εἰς τὸ Didi Iadgari ἀνενεώθη τὸ περιεχόμενον τοῦ Udzvelesi Iadgari (Παλαιότερον Iadgari). Πρωτίστως, ἐδημιουργήθησαν αἱ συλλογαὶ τῶν Εἱρμῶν διὰ τῶν μουσικῶν καὶ ρυθμικῶν προτύπων, τὰ Γεωργιανὰ Εἱρμολόγια, κατὰ τὰ ὁποῖα μετέφραζον τοὺς νέους κανόνας καὶ τὰ στιχηρά. Ἤδη, ἔχουν δημιουργηθεῖ δύο παρόμοιαι συλλογαὶ Γεωργιανῶν Εἱρμολογίων. Κατὰ τὴν 8ην δεκαετίαν τοῦ 10ου αἰῶνος συνετάγησαν αἱ ἐκτενεῖς συλλογαὶ τοῦ Didi Iadgari (βλ. Sin.Geo.O.64 καὶ Sin.Geo.O.65), τὰς ὁποίας συνέταξεν ὁ Mikhael Modrekili (Μιχαὴλ Μοντρεκίλι) καὶ εἰς τὰς ὁποίας εἶναι

συγκεντρωμένοι ἑκατοντάδες μετεφρασμένοι καὶ πρωτότυποι κανόνες. Ὁμοίως πρὸς τὸ Udzvelesi Iadgari, τὸ Didi Iadgari ἀποτελεῖ μίαν ἐξαιρετικὴν συλλογὴν ὑμνογραφικῶν ἔργων καὶ συμπεριλαμβάνει ὁπωσδήποτε καὶ τὸ Εἰρμολόγιον, μολονότι εἰς τὴν νέαν συλλογὴν ἀπαντῶμεν καὶ μεμονωμένας συλλογὰς τοῦ Εἰρμολογίου (βλ. Sin.Geo.N.64 καὶ Sin.Geo.N.69). Εἰς τὴν νέαν συλλογήν, ἄνω τῶν δέκα χειρογράφων περιλαμβάνουν σημαντικὰ τεμάχια ἀπὸ γνωστὰ ἢ ἄγνωστα Didi Iadgari (βλ. Sin.Geo.N.2, 5, 34, 39, 46, 73, 87, 95, 97). Μεταξὺ αὐτῶν μεγάλην σημασίαν ἔχει ὁ κῶδιξ Sin.Geo.N.2, εἰς τὸν ὁποῖον διασώζονται αἱ ἐκτενεῖς ἐνθυμήσεις τοῦ Sin.Geo.O.64 καὶ Sin.Geo.O.65. Σημαντικὸς εἶναι ἐπίσης ὁ κῶδιξ Sin.Geo.N.19, ὁ ὁποῖος ἀντεγράφη ὑπὸ τοῦ Ἰωάννη–Ζωσιμᾶ καὶ ὁ ὁποῖος ἔχει διασωθῆ σχεδὸν ὁλόκληρος, ἐνῷ περιλαμβάνει τοὺς ὕμνους ἑνὸς ἀπὸ τοὺς ἤχους τῆς Παρακλητικῆς, καθὼς καὶ ἐνδιαφερούσας ἐνθυμήσεις καὶ ἑρμηνείας.

Ὅπως ἤδη ἀνεφέραμεν, ἡ υἱοθέτησις ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Γεωργίας τοῦ βυζαντινοῦ λειτουργικοῦ Τυπικοῦ ἀπήτησε τὴν ἀνανέωσιν τῶν Λειτουργικῶν βιβλίων. Ἡ μετάφρασις, περὶ τὰ τέλη τοῦ 10ου αἰ., τῆς συνοπτικῆς παραλλαγῆς τοῦ Κωνσταντινοπολιτικοῦ λειτουργικοῦ Τυπικοῦ ἔθεσε τὴν βάσιν τῆς δημιουργίας βιβλίων κατὰ τὴν βυζαντινὴν παράδοσιν· καὶ ἰδίως κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἐμφανίζεται ἐντόνως ἡ ὅλη διαδικασία σχηματισμοῦ τῶν νέου εἴδους συλλογῶν ὑμνογραφικῶν ἔργων, ὅπως Μηναίων, Τριῳδίου καὶ Παρακλητικῆς. Τὰ Λειτουργικὰ αὐτὰ βιβλία ἐβασίσθησαν, γενικῶς, εἰς τὸ περιεχόμενον τοῦ Didi Iadgari, τὸ ὁποῖον προσήρμοσαν εἰς τὸ σύστημα τῆς βυζαντινῆς λειτουργίας καὶ τὸ συνεπλήρωσαν διὰ νέου ὑλικοῦ. Ὡς ἐκ τούτου, τὰ δημιουργηθέντα αὐτὰ Λειτουργικὰ βιβλία ἔχουν πολλὰ κοινὰ χαρακτηριστικὰ μὲ τὰ ἀντίστοιχα τῆς παλαιστινιακῆς παραδόσεως καὶ ἑπομένως συχνὰ θεωροῦνται ὡς βιβλία μεταβατικά. Τὰ κείμενα αὐτὰ διεσώθησαν μόνον εἰς Γεωργιανὰ χειρόγραφα εἰς τὸ Σινᾶ καὶ τὰ Ἱεροσόλυμα. Εἰς τὴν νέαν συλλογὴν Γεωργιανῶν χειρογράφων τοῦ Σινᾶ εὑρέθησαν τεμάχια ἕως τώρα ἀγνώστων χειρογράφων τῆς Παρακλητικῆς (Sin.Geo.N.25, 40, 76) καθὼς καὶ τῶν Μηναίων (Sin.Geo.N.41). Διασώζεται, ἐπίσης, ἓν ἰδιόρρυθμον χειρόγραφον τῆς Παρακλητικῆς τῆς ἰδίας ἐκδοχῆς (Sin.Geo.N.57), τὸ ὁποῖον, ὅπως φαίνεται, ἀντεγράφη εἰς τὸ «Θαυμαστὸν Ὄρος» καὶ εἰς τὴν Λαύραν τοῦ Συμεῶνος τοῦ Θαυματουργοῦ. Ἀξιοσημείωτος εἶναι ἐπίσης μία ἄγνωστος παράδοσις τοῦ Ὡρολογίου (Sin.Geo.N.23), τὸ ὁποῖον ἀντέγραψεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, κατὰ τὸ ἔτος 980 μ.Χ., ὁ Ἁγιορείτης μοναχὸς Iovane Meli (Ἰωάννης Μέλι).

Κατὰ τὴν 4ην–6ην δεκαετίαν τοῦ 11ου αἰ. ὁ περίφημος Γεωργιανὸς Μοναχὸς Γεώργιος ὁ Ἁγιορείτης, ὁ ὁποῖος κατὰ βάσιν ἔδρασεν εἰς τὰς Μονὰς τοῦ Θαυμαστοῦ Ὄρους καὶ τοῦ Ἄθω, συνέταξεν ἓν πλῆρες σῶμα

τῶν Λειτουργικῶν βιβλίων εἰς τὰ Γεωργιανά –ἐπὶ τῇ βάσει τῶν βυζαντινῶν Λειτουργικῶν βιβλίων διαφόρων παραδόσεων– τὰ ὁποῖα εἶναι ἐξαιρετικὰ ἐξ ἀπόψεως τοῦ ἐκτενοῦς περιεχομένου των. Ἐπὶ πλέον δέ, αἱ μεταφράσεις τῶν Λειτουργικῶν κειμένων εἶναι ὡραιόταται καὶ ἀπὸ λογοτεχνικῆς ἀπόψεως. Αἱ συλλογαὶ τῶν Σιναϊτικῶν Γεωργιανῶν χειρογράφων, τόσον ἡ «παλαιὰ» ὅσον καὶ ἡ «νέα», μᾶς ἀποδεικνύουν ὅτι εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Μονῆς τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης ὑπῆρχον ὅλα –σχεδόν– τὰ Λειτουργικὰ βιβλία τῆς ἐπιμελείας τοῦ Γεωργίου τοῦ Ἁγιορείτου: Τὸ Μέγα Συναξάριον, δηλαδὴ τὸ Κωνσταντινοπολιτικὸν Τυπικόν, ὅλη ἡ σειρὰ τῶν Μηναίων, ἡ Μεγάλη Παρακλητική, τὸ Τριῴδιον, τὸ Πεντηκοστάριον, αἱ συλλογαὶ τῶν Στιχηρῶν καὶ τῶν Καθισμάτων, τὸ Προφητολόγιον, τὸ Εὐαγγέλιον, ὁ Ἀπόστολος, τὸ Ὡρολόγιον καὶ τὸ Εὐχολόγιον. Ἕνδεκα χειρόγραφα τῆς «νέας συλλογῆς» περιλαμβάνουν διάφορα κείμενα τῆς ἐπιμελείας τοῦ Γεωργίου τοῦ Ἁγιορείτου. Τὸ σημαντικώτερον μεταξὺ αὐτῶν εἶναι ὁ ἤδη ἀναφερθεὶς κῶδιξ Sin.Geo.N.18, ὁ ὁποῖος συμπληρώνει τὴν σειρὰν τῶν Μηναίων. Σημαντικὸς εἶναι, ἐπίσης, ὁ κῶδιξ Sin.Geo.N.1, διότι περιλαμβάνει ἓν μεῖζον μέρος τοῦ Μεγάλου Συναξαρίου. Οἱ κώδικες Sin.Geo.N.6 καὶ Sin.Geo.N.8p εἶναι τεμάχια δύο ἀγνώστων χειρογράφων Προφητολογίου. Οἱ κώδικες Sin.Geo.N.52, 61, 80 καὶ οἱ Sin.Geo.N.15p, 29p περιέχουν μεγάλα ἢ μικρὰ τεμάχια διαφόρων Ὡρολογίων, ἐνῷ ὁ κῶδιξ Sin.Geo.N.72 εἶναι Εὐχολόγιον. Οἱ κώδικες τῆς «νέας συλλογῆς» θὰ συμβάλουν σημαντικῶς εἰς τὴν μελέτην τοῦ μεταφραστικοῦ ἔργου τοῦ Γεωργίου τοῦ Ἁγιορείτου.

Ἐν γένει εἰς τὸν παρόντα Κατάλογον εἶναι καταγεγραμμένα 98 μεμβράνινα καὶ 33 χαρτῶα χειρόγραφα, καθὼς ἐπίσης καὶ 10 Εἰλητάρια μεμβράνινα καὶ χαρτῶα. Τοιουτοτρόπως εἶχον ταξινομηθῆ τὰ χειρόγραφα κατὰ τὴν πρόχειρον διευθέτησίν των εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Μονῆς, καὶ οἱ συντάκται τοῦ Καταλόγου τὸ ἐσεβάσθησαν. Οὕτως ἐξηγεῖται καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ καταγεγραμμένοι κώδικες δὲν εἶναι ταξινομημένοι θεματικῶς καὶ χειρόγραφα μὲ τὸ ἴδιον περιεχόμενον εἶναι διεσκορπισμένα εἰς διάφορα μέρη τοῦ Καταλόγου. Ἀναλόγως τῆς ὕλης τοῦ χειρογράφου δίδεται καὶ ἡ σχετικὴ ἀριθμητικὴ ἔνδειξις. Τὰ Μεμβράνινα χειρόγραφα ἔχουν τὴν διακριτικὴν ἔνδειξιν Sin.Geo.N., τὰ Χαρτῶα Sin.Geo.N.p καὶ τὰ Εἰλητάρια Sin.Geo.N.s. Τὰ χειρόγραφα τῆς «παλαιᾶς» συλλογῆς ἔχουν τὴν ἔνδειξιν Sin.Geo.O. Ὁ παρὼν Κατάλογος δὲν περιλαμβάνει τὴν καταγραφὴν τῶν πολυαρίθμων, περίπου 1.800, Σπαραγμάτων. Κατὰ τὸ μικρὸν τοῦτο χρονικὸν διάστημα τῆς ἐργασίας τῶν Ἀποστολῶν εἰς τὴν Μονήν, ἦτο ἀδύνατος ἡ καταγραφὴ καὶ ἡ μελέτη καὶ τῶν Σπαραγμάτων. Τὸ ἔργον τοῦτο παραμένει ἓν ἐκ τῶν ἐνδιαφερόντων καὶ σπουδαίων ἔργων τοῦ μέλλοντος.

Ὁ Κατάλογος συνετάγη ἐπὶ τῇ βάσει τῶν σημειώσεων τὰς ὁποίας ἐκράτησαν οἱ συντάκται του κατὰ τὴν παραμονήν των εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Σινᾶ τὸ 1994 καὶ 1996. Ὅπως ἤδη ἀνεφέρθη, οἱ συντάκται τοῦ Καταλόγου δὲν εἶχον εἰς τὴν διάθεσίν των φωτογραφικὸν ὑλικὸν (ἐκτός μερικῶν ἐξαιρέσεων) οὔτε ἄλλου εἴδους δειγματοληπτικὸν ὑλικόν. Διὰ τοῦτο, πολλάκις παρουσιάσθησαν δυσκολίαι ὡς πρὸς τὴν ἀπάντησιν εἰς ἐρωτήσεις καὶ ἀπορίας, αἱ ὁποῖαι ἀνέκυπτον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπεξεργασίας τῶν σημειώσεων διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ Καταλόγου. Ὑπῆρχεν, ἐπίσης, καὶ ἡ δυσκολία τοῦ ἐπανελέγχου ὡρισμένων λεπτομερειῶν. Οὕτως ἐξηγεῖται διατὶ εἰς κάποια ζητήματα, κυρίως τεχνικῆς φύσεως, ἐλλείπει ἡ ἀκρίβεια. Ἐπίσης, ὁ Κατάλογος συνετάγη κατὰ τοὺς ἐν γένει ἀποδεκτοὺς ὅρους, παρουσιάζων καὶ τὰ τεχνικὰ δεδομένα. Δίδονται αἱ διαστάσεις τῶν φύλλων τῶν χειρογράφων, ἐὰν ὅμως αὐτὰ εἶναι ἐφθαρμένα, ἐσχισμένα ἢ μὲ κατεστραμμένα τὰ ἄκρα, αἱ διαστάσεις δίδονται κατὰ προσέγγισιν, ἐνδεικτικῶς. Ὡς πρὸς τὴν χρονολόγησιν αὐτῶν, ἐὰν δὲν ἀποδεικνύεται μὲ ἀκρίβειαν ἐκ τῶν στοιχείων τοῦ γραφέως, τότε αὕτη δίδεται κατὰ προσέγγισιν, ἐπὶ τῇ βάσει παλαιογραφικῶν δεδομένων, καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν τίθεται ἐντὸς ἀγκυλῶν []. Ἐπίσης, εἰς τὸν Κατάλογον, δι' ἕκαστον χειρόγραφον παρατίθεται καὶ ἀπὸ μία φωτογραφία ἢ καὶ περισσότεραι (ἐκτὸς ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, αἱ ὁποῖαι προέκυψαν ἐξ αἰτίας τεχνικῶν προβλημάτων), ὡς δεῖγμα τῆς καταστάσεώς των. Ὅπως ἤδη ἔχει προαναφερθῆ, ἡ φωτογράφησις ἐπραγματοποιήθη μετὰ τὴν σύνταξιν τοῦ Καταλόγου.

Τὰ νεοευρεθέντα χειρόγραφα, ὅπως ἤδη ἔχει τονισθῆ, ἀπετέλουν εἰς τὴν ἀρχικήν των μορφὴν ἑνιαίαν συλλογὴν μὲ τὰ λεγόμενα «παλαιὰ» Σιναϊτικὰ Γεωργιανὰ χειρόγραφα. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον, ὅταν φαίνεται ὅτι τὸ «νέον» χειρόγραφον εἶναι τεμάχιον ἑνὸς χειρογράφου τῆς «παλαιᾶς» συλλογῆς, τὸ γεγονὸς τοῦτο τεκμηριώνεται ὁπωσδήποτε. Ἐπίσης, καταβάλλεται προσπάθεια καταδείξεως τῆς σχέσεως τοῦ νέου κειμένου μὲ κείμενα ἄλλων χειρογράφων, γενικῶς, καὶ εἰδικῶς μετὰ τῶν χειρογράφων τῆς «παλαιᾶς» συλλογῆς.

Τὰ νεοευρεθέντα χειρόγραφα, ὅπως ἤδη οὐκ ὀλίγας φορὰς ἀνεφέραμεν, εἶναι ἰδιαιτέρως σημαντικά. Ὡς ἐκ τούτου, καταγράφοντες ταῦτα, οἱ συντάκται τοῦ Καταλόγου εἰς μερικὰς περιπτώσεις ἔδωσαν, σχετικῶς, περισσοτέρας πληροφορίας ἱστορικο-φιλολογικῆς φύσεως καὶ κρίνοντες τὴν ἀξίαν των κατέληξαν εἰς ὡρισμένα πρακτικὰ συμπεράσματα. Διὰ τοῦτο, ὁ παρὼν Κατάλογος εἰς μερικὰ σημεῖα ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τῆς συνήθους καταγραφῆς ἑνὸς χειρογράφου. Ἔχει γίνει σαφὲς ὅτι ἡ λεπτομερὴς ἀνάλυσις ἑνὸς ἑκάστου χειρογράφου πρέπει νὰ ἀναβληθῆ δι' εὐθετώτερον χρόνον, ὅταν θὰ ὑπάρξῃ ἡ δυνατότης τῆς παγιώσεως καὶ τῶν δύο συλλογῶν, «παλαιᾶς» καὶ «νέας», καθὼς καὶ τῆς συντάξεως ἑνὸς ἑνιαίου Καταλόγου. Κατὰ τὴν γνώμην τῶν

συντακτῶν τοῦ Καταλόγου, τοῦτο τὸ ἔργον θὰ βοηθήση εἰς τὴν θεώρησιν καὶ τῶν δύο συλλογῶν ὡς ἑνὸς ὡλοκληρωμένου συνόλου. Δυστυχῶς, οἱ συντάκται τοῦ Καταλόγου δὲν εἶχον τὴν δυνατότητα νὰ παρουσιάσουν παραδείγματα τῶν Γεωργιανῶν κειμένων, τοὺς τίτλους, τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος τοῦ κειμένου, ὅπως –ἄλλωστε– συνηθίζεται εἰς τὴν γενικῶς ἀποδεκτὴν πρακτικήν. Ὅμως, αἱ ἐνθυμήσεις αἱ ὁποῖαι ἔχουν μεγάλην ἱστορικὴν καὶ πολιτιστικὴν σημασίαν, παρουσιάζονται ὁλόκληραι, καὶ εἰς τὰ Γεωργιανὰ καὶ εἰς τὰς μεταφράσεις.

Δυσκολίαν ἐπαρουσίασεν, ἐπίσης, ἡ σύνταξις τοῦ Καταλόγου (τῶν εὑρετηρίων κ.λπ.) εἰς τρεῖς γλώσσας. Οἱ συγγραφεῖς προσεπάθησαν νὰ δώσουν λύσιν καὶ εἰς τὸ πρόβλημα αὐτό.

Βασικὴ γλῶσσα τῆς καταλογογραφήσεως εἶναι ἡ Γεωργιανή. Τὸ ἔργον τῶν τεσσάρων συγγραφέων ἔπρεπε νὰ ἀποκτήση μίαν ἑνιαίαν μορφήν, διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ὅλας τὰ καταλογογραφήσεις ἤλεγξεν ἡ Mzekala Shanidze. Ἡ Ἑλληνικὴ καὶ ἡ Ἀγγλικὴ μετάφρασις ἀντιστοιχοῦν ἀπολύτως πρὸς τὸ Γεωργιανὸν κείμενον. Τὴν Ἑλληνικὴν μετάφρασιν τοῦ Καταλόγου ἐπεμελήθη ἡ Tamara Meskhi καὶ τὴν Ἀγγλικὴν ἡ Mzekala Shanidze. Ἡ δειγματοληπτικὴ φωτογραφικὴ κάλυψις τοῦ Καταλόγου ἔγινε κυρίως ἀπὸ τὸν David Tskhadadze.

Τὸ Γεωργιανὸν καὶ τὸ Ἀγγλικὸν κείμενον τοῦ Καταλόγου ἐπληκτρολογήθησαν εἰς ἠλεκτρονικὸν ὑπολογιστὴν ὑπὸ τῶν συνεργατῶν τοῦ Ἰνστιτούτου Χειρογράφων: Dali Chitunashvili, Mzia Ebanoidze, Alla Moshiashvili καὶ Nikoloz Khutsishvili, τὸ δὲ Ἑλληνικὸν κείμενον ἐπληκτρολογήθη εἰς ἠλεκτρονικὸν ὑπολογιστὴν εἰς τὰ Σιναϊτικὰ Μετόχια Ἰωαννίνων καὶ Ἀθηνῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἠλέγχθη ὑπὸ τῆς Tamara Meskhi.

Ἐλπίζομεν ὅτι ὁ παρὼν Κατάλογος τῶν νεοευρεθέντων Γεωργιανῶν Χειρογράφων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σινᾶ θὰ συμβάλῃ οὐσιαστικῶς εἰς τὴν ἐν γένει ἔρευναν καὶ μελέτην τοῦ Χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ.

ΜΕΜΒΡΑΝΙΝΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ

Sin.Geo.N.1
Συναξάριον, 11ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 29x18,5

Φύλλα: 18. Ἐσταχωμένα εἰς ἠριθμημένα Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων) ἀπὸ τὸν γραφέα μὲ τὰς ἐνδείξεις: 31ον, 32ον καὶ 33ον. Ἀπὸ τὸ 31ον Τετράδιον τὸ 1ον φύλλον ἔχει ἐκπέσει τῆς σταχώσεως, ἐνῷ ἀπὸ τὸ 33ον Τετράδιον διεσώθησαν μόνον 2 φύλλα (2ον καὶ 7ον), κατὰ τὸ ἥμισυ ἐφθαρμένα.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Ἐνδείξεις ἑορτολογίου καὶ διάφορα στοιχεῖα τῆς Ἀκολουθίας διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [11ος αἰ.].

Γραφεύς: Iovane (Ἰωάννης).

Περιεχόμενον: Συναξάριον, 1r–18v.
Περιλαμβάνει ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ Μέγα Συναξάριον τοῦ Giorgi Mtacmideli (Γεωργίου τοῦ Ἁγιορείτου, τοῦ Ἰβήρος, 11ος αἰ.), τὸ ὁποῖον συνετάχθη κατὰ τὸ Τυπικὸν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Περιέχει τὰ Συναξάρια ἀπὸ τὴν 8την ἕως καὶ τὴν 28την Αὐγούστου μὲ ποικίλην ὕλην διὰ τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας τοῦ μηνὸς Αὐγούστου. Τὰ νεοευρεθέντα φύλλα, τὰ ὁποῖα ἀπετέλεσαν τὸν ἐν λόγῳ Κώδικα, συμπληρώνουν τὸ κενὸν τὸ ὁποῖον ὑπάρχει μεταξὺ δύο Κωδίκων τῆς Παλαιᾶς Συλλογῆς (Sin.Geo.O.4 καὶ Sin.Geo.O.61), καὶ ἀποδεικνύουν οὕτω ὅτι τὰ τρία χειρόγραφα κάποτε ἀπετέλουν ἕνα Κώδικα. Τὸ χειρόγραφον Sin.Geo.O.4 περιέχει τὰ Τετράδια ἀπὸ 1 ἕως 29 (μὲ ἀπουσία μερικῶν φύλλων). Ἄρχεται μὲ τὸ Συναξάριον τῆς 1ης Σεπτεμβρίου καὶ τελειώνει μὲ τὸ Συναξάριον τῆς 10ης Ἰουλίου (Tsagareli, Catalogue, σ. 72, ἀρ. 43. Javakhishvili,

Sinai, σ. 12. Sinai Catalogue, II, ἀρ. 4, σ. 131). Ἐνῷ τὸ χειρόγραφον Sin.Geo.O.61, τὸ ὁποῖον εἰς τὸν κατάλογον τοῦ Tsagareli ὀνομάζεται Ὡρολόγιον, περιέχει τὰ Τετράδια ἀπὸ 34 ἕως 40 (Tsagareli, Catalogue, σ. 65, ἀρ. 20. Marr, Catalogue, σ. 111. Sinai Catalogue, II, ἀρ. 61, σ. 161). Γραφεὺς καὶ τῶν δύο χειρογράφων τῆς Παλαιᾶς Συλλογῆς (Sin.Geo.O.4 καὶ Sin.Geo.O.61) θεωρεῖται ὁ Iovane (Ἰωάννης), τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα ταυτίζεται ἀπὸ τὸν Sin.Geo.O.4.

Ἐνθυμήσεις: Εἰς φ. 17r, «Ἅγιοι Πάντες, ἐλεήσατε τὸν διδάσκαλον Theodore (Θεόδωρον)» Ὁ γραφικὸς χαρακτὴρ ὅμοιος μὲ τὸν γραφικὸν χαρακτῆρα τῶν λοιπῶν φύλλων τοῦ Κώδικος, ὁ δὲ διδάσκαλος Θεόδωρος, δηλαδὴ ὁ Samotkheli (Σαμοτχέλι), ἀναφέρεται πολλάκις εἰς τὰ χειρόγραφα Sin.Geo.O.4 καὶ 61 τῆς Παλαιᾶς Συλλογῆς.
Διὰ τὸ Γεωργιανὸν Συναξάριον γενικῶς ἴδ. Kekelidze, Liturgical Manuscripts, σ. 483–506. Athos Catalogue, I, σ. 87–92 (ἀρ. 30).

Sin.Geo.N.2

Iadgari, 10ος αἰ., μετὰ τὸ ἔτος 987 μ.Χ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 30,5x24,5.

Φύλλα: 21. Ἔχουν ἐκπέσει τῆς σταχώσεως, μερικὰ ἐξ αὐτῶν πολὺ ἐφθαρμένα. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων). Τὸ φ. 1 εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ 1ου Τετραδίου καὶ τὸ φ. 2 τὸ τέλος, τὰ ἐνδιάμεσα φύλλα ἐλλείπουν. Τὰ φφ. 3–9 καλύπτουν τὰ πρῶτα ἑπτὰ φύλλα τοῦ 2ου Τετραδίου. Τὰ φφ. 10–13 εἶναι τὸ 1ον, 4ον, 5ον καὶ 8ον τοῦ 31ου Τετραδίου. Τέλος, τὰ φφ. 14–21 ἀνήκουν εἰς τὸ 32ον Τετράδιον. Ἀπὸ τὸ 21ον φ., τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ τὸ τελευταῖον φύλλον τοῦ Κώδικος, ἔχει ἀποσχισθῆ μέγα τεμάχιον καὶ ἔχει ἀπομείνει μόνον μία στενὴ λωρὶς ἄνευ γραμμάτων ἢ ἄλλων στοιχείων.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Διὰ Κινναβάρεως: Ἐπίτιτλα, Τίτλοι Ὕμνων, Πρωτογράμματα καὶ μεταγραφαὶ Ἑλληνικῶν Εἱρμῶν μὲ Γεωργιανὰ γράμματα.

Χρονολογία: 10ος αἰ. Μετὰ τὸ ἔτος 987 μ.Χ.

Τόπος γραφῆς: Τὸ Ἅγιον Ὄρος Σινᾶ.

Γραφεύς: Εἰς τὸ φ. 20r ἀναφέρεται ὡς γραφεὺς ὁ Iovane Khucesmonazoni (Ἰωάννης ὁ ἱερομόναχος).

Κτήτωρ: Εἰς τὸ φ. 20r ἀναφέρεται ὡς κτήτωρ τοῦ Κώδικος ὁ Kvyrike Midznadzoreli (Κύρικος ὁ ἐν Μιτζνατζόρι).

Περιεχόμενον: Iadgari (τῆς παραδόσεως τοῦ 10ου αἰῶνος), 1r–21v.
Τὰ παρόντα νεοευρεθέντα φύλλα ἀποτελοῦν μέρος τοῦ Κώδικος Sin.Geo.O.65 τῆς Παλαιᾶς Συλλογῆς καὶ συμπληρώνουν ἐν μέρει τὰ ἐλλείποντα φύλλα, ἤτοι: τὰ φφ. 1–9 τοποθετοῦνται εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ πρὸ τοῦ φ. 1 ἐκείνου, ἐνῷ τὰ φφ. 10–21 εἰς τὸ τέλος, μετὰ τὸ φ. 220ον τοῦ ἐν λόγῳ Κώδικος (βλ. Sinai Catalogue, I, ἀρ. 65, σ. 208).
1. Εἰς φφ. 1r–9v: ἀποσπάσματα Εἱρμῶν ἀπὸ τὴν συλλογὴν τῶν Εἱρμῶν τῶν Ἤχων Α΄, Β΄ καὶ Γ΄, οἱ ὁποῖοι συμπεριλαμβάνονται εἰς τὸ Iadgari καὶ ἀνήκουν εἰς τὴν ἀρχαιοτέραν παράδοσιν τῶν Γεωργιανῶν Εἱρμῶν τοῦ εἴδους OdO (Metreveli, Hirmoi. Εἰς τὴν ἔκδοσιν ὁ Κῶδιξ Sin.Geo.O.65 ἐπισημαίνεται μὲ τὸ στοιχεῖον O).
2. Εἰς φφ. 10r: Ἀναστάσιμα Τροπάρια τοῦ πλαγίου Δ΄ Ἤχου. Ἔχουν διασωθῆ αἱ Ὠιδαὶ Η΄ καὶ Θ΄ καὶ οἱ Αἶνοι (Akebditsa).
3. Εἰς φφ. 10r–19r: Τροπάρια τοῦ Σαββάτου τῶν Ἤχων: Α΄, πλαγίου Α΄, πλαγίου Β΄, πλαγίου Γ΄, πλαγίου Δ΄. Πλήρης σειρὰ τῶν Τροπαρίων διεσώθη μόνον εἰς τὸν πλαγίου Γ΄ Ἦχον. Ὅλη ἡ σειρὰ τῶν Τροπαρίων τοῦ Σαββάτου εὑρίσκεται εἰς τὸν Γεωργιανὸν Σιναϊτικὸν Κώδικα Sin.Geo.O.26 (Sinai Catalogue, I, ἀρ. 26: VIII–1, 5, 7, 8. σ. 91–92), καθὼς καὶ εἰς τὸ Iadgari τοῦ Mikael Modrekili, τὸ ὁποῖον ἤδη ἔχει δημοσιευθῆ (Gvakharia, Hymns, II, σ. 525–536).

Ἐνθυμήσεις: 1. Εἰς τὸ φ. 20r εὑρίσκεται ἐνθύμησις τοῦ γραφέως μὲ γραφὴν Asomtavruli καὶ Nuskhuri:
«Ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ, ἐγώ, ὁ ἱερομόναχος Ἰωάννης, ὁ ἁμαρτωλός, ἔγραψα τὸ Iadgari τοῦτο τὸ Μέγα μὲ τοὺς Ὕμνους τῶν μαρτύρων, ἐγὼ ἀφ' ἑαυτοῦ μου, χωρὶς ἀμοιβήν, κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ ἱερέως Kvyrike (Κυρίκου) τοῦ Διδασκάλου [...] εἰς καινουργῆ μεμβράνην προσφερομένην ὑπὸ τοῦ Kostanti

(Κωνσταντίου), ἀνθρώπου εὐσεβοῦς καὶ λαϊκοῦ, Ἑλληνικῆς καταγωγῆς.
Ἐπίσης καὶ ἐν Μικρὸν Iadgari (κατ' ἐκλογήν), καὶ μίαν μικρὰν Παρακλητικὴν εἰς τέσσαρα κεφάλαια καὶ ἄλλα (;) τὰ ὁποῖα ἀπέκτησα γεγραμμένα γραφῆς Mrglovani διὰ τὴν ψυχὴν μου καὶ τὰς ψυχὰς τῶν τεθνεώτων μου καὶ τοῦ εὐσεβοῦς Kvyrike (Κυρίκου) καὶ Kostanti (Κωνσταντίου) καὶ ἄλλων. Ἱκετεύω ὅλους, εὐσεβεῖς ἱερεῖς, ὅσοι θὰ ἀξιωθῆτε νὰ διακονήσητε μὲ τὰ βιβλία αὐτά, νὰ μνημονεύσητε ἐμοῦ, τοῦ Ἰωάννου, τοῦ γραφέως τοῦ βιβλίου τούτου, τοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ λίαν ταπεινοῦ, εἰς τὰς ἁγίας προσευχάς σας, καὶ ἐπίσης τῶν γονέων καὶ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν τεθνεώτων, καὶ ὁ Θεὸς νὰ συγχωρήσῃ ὑμᾶς καὶ νὰ ἐλεήσῃ, Ἀμήν. Συγχωρέσατέ μοι, οἱ πάντες διὰ τὰ λάθη, ὅσα θὰ εὕρητε, λόγῳ ἀμαθείας μου, καὶ νὰ τὰ διορθώσητε ἐσεῖς, ὅσοι δύνασθε»

2. Εἰς τὰ φφ. 20v–21r εὑρίσκεται ἐνθύμησις τοῦ κτήτορος μὲ γραφὴν Asomtavruli καὶ Nuskhuri.

«Ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ταῖς πρεσβείαις τῆς Ἁγίας Θεοτόκου, τῶν Ἀγγέλων καὶ Ἀρχαγγέλων, χάριτι καὶ πρεσβείαις τοῦ Ἁγίου [Ἰωάννου] Βαπτιστοῦ, τῶν ἐνδόξων Ἁγίων Πατριαρχῶν καὶ Προφητῶν, τῶν Ἁγίων Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων, Ἀποστόλων καὶ Ἁγίων Πατέρων, χάριτι καὶ βοηθείᾳ τοῦ Ἁγίου καὶ Μεγάλου Πατρὸς ἡμῶν, τοῦ Προφήτου Μωυσέως τοῦ Θεόπτου, ἐγώ, ὁ Kvyrike (Κύρικος) ὁ Midznadzoreli, καὶ μαθητὴς τοῦ ἱερ[έως τοῦ Thuai (Τουάϊ) (πρβλ. Garitte, Catalogue, σ. 150–195), ὁ ἁμαρτ]ωλὸς καὶ πτωχός [...] ἀπεμακρύνθην ἀπὸ τὴν χώραν μου ἕνεκα τῶν πολλῶν μου ἁμαρτιῶν. Καὶ μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἦλθον εἰς τὸ Ἅγιον τοῦτο Ὄρος, τὸν λιμένα τῶν ψυχῶν, καὶ μὲ ἠξίωσεν ὁ Θεὸς νὰ ὑπηρετῶ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ὄρους τούτου τοῦ Ἁγίου ἀπὸ τὰ ἐφηβικά μου χρόνια ἕως τὰ γεράματά μου. Καὶ διὰ τοῦ ἐλέους τοῦ Θεοῦ ἀνῳκοδόμησα [μικρὰν] ἐκκλησίαν ἔξωθεν τῆς θύρας τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ ἔκτισα ξενῶνας διὰ τοὺς Ἄραβας πρὸς προσευχὴν διὰ τὴν ψυχήν μου [...] καὶ διὰ διανυκτέρευσιν ὑπῆρχε μόνον ἡ ἁγία Ἐκκλησία [...] (;), καὶ εἶχε [βεβηλωθῆ] ἀπὸ τὴν δυσοσμίαν των καὶ ἐγὼ μετέφερα ἔξω τὸ διαμονητήριον τῆς νυκτός. Κατ' ἐντολὴν καὶ βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ἀπέκτησα διὰ τὸ Ἅγιον τοῦτο Ὄρος

[...] καὶ διὰ τῶν προσπαθειῶν μου καὶ τῆς ὑποστηρίξεως τῶν εὐσεβῶν καὶ τιμίων ἱερέων ἀπέκτησα βιβλία: Εὐαγγέλιον πλῆρες, Ἐπιστολὰς τοῦ Παύλου καὶ τῶν Ἀποστόλων γεγραμμένας ὁμοῦ πλήρεις. Ἐκλογὴν Νομοκάνονος, Iadgari τὸ Μέγα, γεγραμμένον εἰς δύο τόμους, καὶ ἐκλογὴν ἀπὸ Iadgari (Μικρὸν Iadgari), μίαν μικρὰν Ὀκτώηχος (msgebsi) [εἰς τέσσερας ἑνότητας], γεγραμμένην διὰ τοῦ ἰδίου γραφικοῦ χαρακτῆρος, ἓν ἄλλον Iadgari Μέγαν, γεγραμμένον διὰ μικρόσχημων γραμμάτων, τὸ Εὐχολόγιον τὸ Μέγα, τὰς Θείας Λειτουργίας, ἓν μικρὸν Εὐαγγέλιον τοῦ Ὄρθρου διὰ τὴν προσευχὴν καὶ λύτρωσιν τῆς ψυχῆς μου τῆς λίαν ἁμαρτωλῆς, τῶν ψυχῶν τῶν γονέων μου, τῶν ἀδελφῶν καὶ ὅλων τῶν οἰκείων μου τεθνεώτων καὶ ὅλων ἐκείνων, ὅσοι εἰργάσθησαν καὶ προσέφερον, [ὁ Θεὸς] νὰ τοὺς ἀνταμείψῃ κατὰ τὸ ἔλεός Του...», 20v.

Ἡ ἐνθύμησις συνεχίζεται ἕως τὸ τέλος τῆς σελίδος 21r, ὅμως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναγνωσθῇ τὸ κείμενόν της, καθὼς ἀπὸ τὸ φύλλον ἔχει ἀποσχισθῆ μεγάλον τμῆμα καὶ εἰς ἑκάστην σειρὰν διακρίνονται μερικαὶ μόνον λέξεις.

Τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὰς ἐνθυμήσεις γραφέως καὶ κτήτορος «Μικρὸν Iadgari» πρόκειται διὰ τὸν Κώδικα τῆς Παλαιᾶς Συλλογῆς Sin.Geo.O.20, ὁ ὁποῖος, κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν ἐν αὐτῷ σημείωσιν, ἀντεγράφη τὸ ἔτος 987. Καθὼς ὁ Kvyrike (Κύρικος) ἀναφέρεται ὡς Κτήτωρ τοῦ Sin.Geo.O.20 (βλ. Sinai Catalogue, I, σ. 73–77), τὰ νεοευρεθέντα φύλλα ποὺ συγκροτοῦν τὸν Κώδικα καὶ ἐπίσης οἱ Κώδικες Sin.Geo.O.64, Sin.Geo.O.65 καὶ Sin.Geo.N.52 εἶναι χρονολογικῶς μετεγενέστεροι τοῦ ἔτους ἐκείνου (987).

Sin.Geo.N.3

Συλλογὴ Ἁγιολογικῶν κειμένων, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 30x23.

Φύλλα: 13. Ὅλα ἐκτὸς σταχώσεως. Ὡρισμένα πολὺ ἐφθαρμένα. Τὰ φφ. 1, 4, 5, 8 καὶ 9 κατεστραμμένα ἀπὸ τρωκτικά, ἐνῷ τὸ ἥμισυ τῆς πρώτης στήλης τοῦ φ. 10ου κατεστραμμένον ἀπὸ φωτιά.

Γραφή: Nuskhuri. Διακρίνονται δύο διαφορετικοὶ χαρακτῆρες τοῦ ἰδίου εἴδους γραφῆς.

Μελάνη: Μαύρη. Διακοσμητικὰ ἐπίτιτλα καὶ τίτλοι κειμένων διὰ Κινναβάρεως

Διάκοσμος: Εἰς τὸ διακοσμητικὸν ἐπίτιτλον τοῦ φ. 14v, ὑπὸ τὸν πίνακα περιεχομένων, ἀπεικονίζεται ὁ Χριστὸς Παντοκράτωρ, ὁ ὁποῖος διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς εὐλογεῖ καὶ διὰ τῆς ἄλλης κρατεῖ εἰλητάριον.

Κείμενον: Δίστηλον.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Γραφεύς: Γραφεὺς τῶν πρώτων 9 φύλλων ἐμφανίζεται ὁ Iovane (Ἰωάννης) (φ. 7v).

Περιεχόμενον: Τὸ χειρόγραφον περιλαμβάνει ἀποσπάσματα ἀπὸ διάφορα μαρτύρια Ἁγίων.

1. Ioane Sabanisdze (Ἰωάννου Σαμπανίστζε) Μαρτύριον τοῦ Ἁγίου Abo (Ἄμπο). (Ἓν ἄλλο κείμενον τοῦ μαρτυρίου τοῦ Ἁγίου Abo, ἀρχαιοτέρας παραδόσεως, περιέχει ὁ Κῶδιξ Sin.Geo.O.11 τοῦ 10ου αἰῶνος. βλ. Garitte, Catalogue, σ. 41). Ἔκδοσις: Abuladze, Hagiographical Literature, I. σ. 46–81. Μεταφράσεις: α) Ρωσσιστί: Kekelidze, Essays, XII, σ. 104–128. β) Γερμανιστί: Schultze, Abo. γ) Ἀγγλιστί: Lang, Lives, σ. 115–133.

2. Μαρτύριον τοῦ Ἁγίου Philotheo (Φιλοθέου).

3. Μαρτύριον τοῦ Ἁγίου Mama (Μάμαντος). Μίαν παλαιὰν παράδοσιν κειμένου περιλαμβάνει ὁ Κῶδιξ Sin.Geo.O.52 τοῦ 10ου αἰῶνος, Garitte, Catalogue, σ. 187· βλ. ἐπίσης Kekelidze, Authors, σ. 132.

4. Εἰς Μνήμην τῆς Ἁγίας Pelagia (Πελαγίας).

5. Μαρτύριον τοῦ Ἁγίου Petre Alexandrieli (Πέτρου Ἀλεξανδρείας), (βλ. Imnaishvili I., Chrestomaty, II, σ. 74–83). Τὸ κείμενον ἐδημοσιεύθη συμφώνως πρὸς τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.11 (βλ. Garitte, Catalogue, σ. 34).

Εἰς τὸ φ. 14rv διεσώθη μέρος τοῦ πίνακος περιεχομένων τοῦ παρόντος Κώδικος. Ὁ Πίναξ ἀρχίζει μὲ α/ἀ. 22 καὶ τελειώνει μὲ α/ἀ. 46, ὅπου καὶ ἀναφέρονται τὰ ὀνόματα τῶν Ἁγίων: Ἀδριανοῦ καὶ Ναταλίας, Μάμαντος, Πελαγίας, Εὐγενίας, Ξενοφῶντος, Θέκλης, Εὐσταθίου καὶ τῶν υἱῶν του, Διονυσίου,

Σεργίου καὶ Βάκχου, Ἀναστασίας, Μηνᾶ καὶ Ἀβίβου, Γουρία, Σαμωνᾶ καὶ Ἀβίβου. Οἱ Τίτλοι τῶν 34–37 δυσανάγνωστοι, Νικολάου, Εὐστρατίου, Αὐξεντίου, Εὐγενίου, Ὀρέστου καὶ Μαρδαρίου, Ἰγνατίου, Βίκτωρος καὶ Στεφανίδος, Ἀποστόλου Τιμοθέου, Μάμαντος, Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας, Μάρκου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ, Ἀρέθα καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

Ἐνθυμήσεις: α) Εἰς φ. 4ν: *«Εὔχεσθε. Χριστέ, ἐλέησον τὸν Ιovane (Ἰωάννην)».*
β) Εἰς φ. 7ν: *«Χριστέ, ἐλέησον τὸν Ιovane (Ἰωάννην)».*

Sin.Geo.N.4

Πατερικὰ Ἀποφθέγματα (κατ' ἀλφάβητον), 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 26,5x19.

Φύλλα: 26. Ὁ Κῶδιξ ἀκέφαλος καὶ κολοβός. Τὰ φφ. 1–15 πολὺ ἐφθαρμένα. Ἀπὸ τὰ φφ. 1, 4, 5 καὶ 8–15 ἔχουν ἀπομείνει μερικὰ σπαράγματα, ἄλλα δὲ εἶναι κατεστραμμένα καὶ ἀπὸ φωτιά. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων). Ἔχουν διασωθῆ τὸ πρῶτον καὶ τὰ τελευταῖα φύλλα τοῦ 6ου Τετραδίου (φφ. 1, 3 καὶ 4), τὸ πρῶτον φύλλον τοῦ 10ου Τετραδίου (φ. 5) καὶ πλῆρες τὸ 12ον Τετράδιον (φφ. 19–26).

Γραφή: Nuskhuri, τίτλοι καὶ Πρωτογράμματα Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι καὶ Κεφαλίδες διὰ Κινναβάρεως. Πρωτογράμματα τοῦ κειμένου μὲ Μαύρην μελάνην.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Γραφεύς: Grigol (Γρηγόριος), 22ν.

Περιεχόμενον: Πατερικὰ Ἀποφθέγματα κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν, 1r–26ν. Οἱ Τίτλοι τῶν διηγημάτων παρατίθενται κατὰ τὸν συνήθη τρόπον, π.χ.: «Περὶ τοῦ πατρὸς Ἀπφύ». Διασώζονται 18 διηγήσεις τῶν Πατέρων Ἀβραάμ, Ἀπφύ, Ἀπολλώ, Γρηγορίου, Γερβασίου, Διοσκούρου, Ἐπιφανίου, Εὐχαρίστου, Θεοφίλου ἀρχιεπισκόπου, Θεοδώρου τοῦ Ἐλευθερουπολίτου, Ζήνωνος, Ἰωάννου τοῦ Κολοβοῦ, Ἰσιδώρου, Ἰσαάκ, Ἰωσήφ, Ἰακώβου, Ἰωάννου τοῦ εὐνούχου, Ἰωάννου τῆς Σκήτεως.

Τὰ παρόντα φύλλα ἀποτελοῦν τὰ πρῶτα φύλλα τοῦ Κώδικος τῆς Παλαιᾶς Συλλογῆς Sin.Geo.O.8, ὁ ὁποῖος ἄρχεται ἀπὸ τὸ 13ον Τετράδιον (βλ. Garitte, Catalogue, σ. 29) καὶ συμπληρώνει ἐν μέρει τὸ χειρόγραφον (Sin.Geo.O.8). Ὁ Garitte κατατάσσει τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.8 εἰς τὸν 11ον αἰῶνα. Ὅμως συμφώνως πρὸς τὰ παλαιογραφικὰ δεδομένα δύναται νὰ χρονολογηθῇ εἰς τὸν 10ον αἰῶνα.

Ἐνθυμήσεις: α) Εἰς φ. 20v (ἐνθύμησις τοῦ Γραφέως): «Χριστέ, ἐλέησον τὸν *Grigol (Γρηγόριον)*». Παρομοίας ἐνθυμήσεις ἔχει καὶ ὁ Κῶδιξ Sin.Geo.O.8 (βλ. Garitte, Catalogue, σ. 29).
β) Εἰς τὸ ἴδιον φύλλον (φ. 20v) ὑπάρχει καὶ ἄλλη ἐνθύμησις διαφορετικοῦ γραφικοῦ χαρακτῆρος καὶ μεταγενεστέρας ἐποχῆς: *«Χριστέ, ἐλέησον τὸν Thevdore Tbileli (Θεόδωρον ἐν Τιφλίδι)»*.
γ) Εἰς φ. 5r διὰ μεταγενεστέρου γραφικοῦ χαρακτῆρος ἀναγράφεται ἀπὸ Α ἕως Μ τὸ Γεωργιανὸν ἀλφάβητον τῆς γραφῆς Asomtavruli.
Διὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν Πατερικῶν Ἀποφθεγμάτων κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν ἐχρησιμοποιήθησαν οἱ Κώδικες Sin.Geo.O.8 καὶ Sin.Geo.O.35 (βλ. Dvali, Narratives, II).

Sin.Geo.N.5

Iadgari, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 24,5x19.

Φύλλα: 42. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων). Τὰ πρῶτα δύο φύλλα εἶναι σύμφυτα καὶ ἀνήκουν εἰς τὸ 1ον Τετράδιον. Τὰ ὑπόλοιπα φύλλα ἀποτελοῦν τὰ Τετράδια 4ον, 5ον, 38ον, 39ον καὶ 42ον. Τὰ φύλλα ἐφθαρμένα. Ἀπὸ τὰ δύο πρῶτα φύλλα μέγα τμῆμα ἔχει ἀποκοπῆ. Ἐπίσης τὰ τελευταῖα δύο φύλλα τοῦ 38ου Τετραδίου εἶναι πολὺ ἐφθαρμένα ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν, εἰς βαθμὸν ὥστε εἰς τὰς πρώτας 5–6 σειρὰς τὸ κείμενον νὰ ἔχῃ ἀπαλειφθῆ τελείως ἢ ἐν μέρει, ὂν δυσανάγνωστον.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι, ὀνομασίαι Ὕμνων, μεταγραφαὶ τῶν Ἑλληνικῶν

Εἰρμῶν μὲ Γεωργιανὰ στοιχεῖα καὶ τὰ Πρωτογράμματα διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Γραφεύς: Ἄγνωστος.

Περιεχόμενον: Iadgari (τῆς παραδόσεως τοῦ 10ου αἰῶνος), 1r–42v.
Τὰ φύλλα προέρχονται ἀπὸ τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.59 καὶ συμπληρώνουν τὰ κενὰ αὐτοῦ. Τὰ φφ. 1–18 καλύπτουν ἐν μέρει τὰ ἐλλείποντα φύλλα εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ φφ. 19–42 εἰς τὸ τέλος, μετὰ τὸ φ. 226 τοῦ Sin.Geo.O.59 (βλ. Sinai Catalogue, I, σ. 186).
Τὸ Χειρόγραφον περιλαμβάνει:
1) Εἰς φφ. 1r–18v: ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν συλλογὴν τῶν Εἰρμῶν τοῦ Iadgari διὰ τοὺς Ἦχους Α΄, Δ΄ καὶ πλαγίου Α΄, Β΄, Γ΄ καὶ Δ΄, οἱ ὁποῖοι ἀνήκουν εἰς τοὺς Εἰρμοὺς τῆς παραδόσεως OdO, δηλαδὴ εἰς τὴν παλαιοτέραν παράδοσιν τῆς συλλογῆς τῶν Εἰρμῶν (βλ. Metreveli, Hirmoi).
2) Εἰς φφ. 19r–34v: Ὕμνους (Στιχηρὰ καὶ Κανόνας) διαφόρων ἡμερῶν τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου καὶ τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου. Τοὺς ἰδίους Ὕμνους περιλαμβάνει καὶ ὁ Κῶδιξ Sin.Geo.O.65 εἰς τὰς ἀντιστοίχους ἡμέρας (βλ. Sinai Catalogue, I, ἀρ. 65: III, 56, 57, 58, 60, 61, 62, 64, 65, 67, 72, 73. σ. 217–219).
3) Εἰς φφ. 35r–39v: Ὕμνους, οἱ ὁποῖοι ἀρχικῶς ἴσως παρελείφθησαν, ἢ εὑρέθησαν ἀργότερον, διὰ τὰς ἑορτάς: α) τῆς Σοφίας καὶ τῶν τριῶν θυγατέρων αὐτῆς, τὴν 24ην Ὀκτωβρίου, β) Γελασίου τοῦ ὁσίου, τὴν 12ην Δεκεμβρίου, γ) Θεογονίας, τὴν 10ην Φεβρουαρίου, δ) τῶν 45 Μαρτύρων, τὴν 10ην Ἰουλίου, ε) εἰς τὴν μνήμην τῆς ἀποτομῆς τῆς Τιμίας Κάρας τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου τὴν 28ην Αὐγούστου.
4) Εἰς φφ. 39v–42v: ἡ σειρὰ τῶν Στιχηρῶν τῶν ὀκτὼ Ἤχων τοῦ Σαββάτου, εἰς τὸ *«Κύριε ἐκέκραξα»*, ὑπὸ τὸν τίτλον *«Στιχηρὰ τῶν Ἁγίων»*. Τὰ ἴδια Στιχηρὰ εὑρίσκονται καὶ εἰς τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.34 (βλ. Sinai Catalogue, I, ἀρ. 34: XXVI, 1–2, 11–17. σ. 127–130).

Ἐνθυμήσεις: Εἰς τὰ φφ. 1r καὶ 9v: *«Χριστέ, ἐλέησον τὸν Kvyrike (Κύριον) καὶ τὸν Iovane (Ἰωάννην). Προσεύχεσθε»* Ὑπάρχει πιθανότης εἰς τὰ ἴδια πρόσωπα νὰ ἀνήκουν καὶ αἱ ἐνθυμήσεις τοῦ Sin.Geo.N.2.

Sin.Geo.N.6

Προφητολόγιον, 12ος–13ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: Ἐπειδὴ τὰ φύλλα εἶναι περικεκομμένα, αἱ διαστάσεις των διαφέρουν: α) 25x15, β) 23,3x14, γ) 23x14.

Φύλλα: 3. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων). Τὸ φ. 1 εἶναι τὸ πρῶτον τοῦ 54ου Τετραδίου.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι τῶν ἀναγνωσμάτων διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [12ος–13ος αἰ.].

Γραφεύς: Ἄγνωστος.

Περιεχόμενον: Προφητολόγιον, 1r–3v.
Τὰ φύλλα περιέχουν:
1) Ἀναγνώσματα τοῦ Ἑσπερινοῦ τοῦ Μεγάλου Σαββάτου:
α) [δ΄] τοῦ Ἰωνᾶ (Δ΄, 10–11), 1r.
β) [ε΄] Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ (Ε΄, 10–15), 1r.
γ) [στ΄] τῆς Ἐξόδου (ΙΓ΄, 20–ΙΔ΄, 10), 1rv.
δ) [ιε΄] τοῦ Δανιήλ (Γ΄, 15–ΜΔ΄, 2), 2rv.
2) Ἀνάγνωσμα εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς Ἀναλήψεως: Ζαχαρίου (ΙΔ΄, 9–11), 3r.
3) Ἀναγνώσματα τοῦ Ἑσπερινοῦ τοῦ Σαββάτου πρὸ τῆς Ζ΄ Κυριακῆς τοῦ Πεντηκοσταρίου, ἑορτῆς τῶν Ἁγίων 318 Θεοφόρων Πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου:
α) Γενέσεως, ΙΔ΄, 14–20, 3r.
β) Δευτερονομίου, Β΄, Α΄, 8–17, 3rv.
γ) Δευτερονομίου, Γ΄, Ι΄, 14–17, 3v.
Τὰ κείμενα τοῦ Προφητολογίου τὰ ὁποῖα διεσώθησαν εἰς τὰ φφ. 1r–3v, μετέφρασεν ὁ Giorgi Mtacmideli (Γεώργιος ὁ Ἁγιορείτης, ὁ Ἴβηρ) ἀπὸ τὸ Κωνσταντινοπολιτικὸν Προφητολόγιον κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ 11ου αἰῶνος.

Sin.Geo.N.7
Συλλογὴ Ὕμνων, 13ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 24x18,5.

Φύλλα: 154. Ὅλα ἐσταχωμένα κατὰ Τετράδια, ἄνευ καλύμματος. 21 Τετράδια. Ὁ Κῶδιξ ἀκέφαλος καὶ κολοβός. Ἀπὸ τὸ 1ον Τετράδιον διεσώθησαν τέσσαρα φύλλα, πολὺ ἐφθαρμένα. Τὰ Τετράδια 2–19 διατηροῦνται πλήρη. Τὰ Τετράδια 4–7 καὶ 17 συγκροτοῦνται ἀπὸ ἓξ φύλλα ἕκαστον, ἐνῷ τὰ 9 καὶ 10 ἀπὸ ἑπτὰ φύλλα ἕκαστον, τὰ δὲ ὑπόλοιπα εἶναι κανονικά, δηλαδὴ ἀπὸ ὀκτὼ φύλλα ἕκαστον. Τέλος, ἀπὸ τὸ 20ὸν Τετράδιον διεσώθησαν δύο μόνον ὁλόκληρα φύλλα, τὰ δὲ ὑπόλοιπα 6 καθὼς καὶ τὰ 8 φύλλα τοῦ 21ου Τετραδίου ἔχουν ἀποκοπῆ ἀπὸ τὴν βάσιν τῆς ράχεως τῆς σταχώσεως, εἰς τὴν ὁποίαν διακρίνονται ἴχνη σπαραγμάτων φύλλων μὲ κείμενο. Τὸ φ. 89v ἄγραφον.

Γραφή: Τὰ φύλλα τοῦ Κώδικος παλίμψηστα ἐκτὸς μερικῶν. Τὸ παλαιότερον κείμενον Γεωργιανόν, γραφῆς Nuskhuri καὶ ἀνήκει εἰς τὴν περίοδον τοῦ 9ου–10ου αἰῶνος. Τὸ νεώτερον κείμενον ἐπίσης Γεωργιανόν, γραφῆς Nuskhuri, καὶ ἀνήκει εἰς τὴν περίοδον τοῦ 13ου αἰῶνος. Πρωτογράμματα γραφῆς Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι καὶ Πρωτογράμματα διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [13ος αἰ.].

Γραφεύς: Ἄγνωστος.

Περιεχόμενον: Συλλογὴ ἐκκλησιαστικῶν Ὕμνων, εἰς δύο τμήματα, 1r–154v.

1) Εἰς φφ. 1r–64r: Τροπάρια, Ὑπακοαί (Κοντάκια), Οἶκοι κατὰ τὴν σειρὰν τοῦ Ἑορτολογίου. Λόγῳ ἐλλείψεως φύλλων εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Κώδικος καὶ λόγῳ φθορᾶς τῶν ὑπαρχόντων, τὸ διασωθὲν κείμενον καλύπτει διὰ μικρῶν ἀποσπασμάτων τὰς ἑορτὰς τῆς 1ης, 6ης, 13ης καὶ 14ης Σεπτεμβρίου (φφ. 1r–4v). Ἡ συλλογὴ εἶναι πλήρης καὶ ἀκεραία διὰ τὴν περίοδον ἀπὸ 16ης Σεπτεμβρίου ἕως τοῦ τέλους περίπου τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, τῆς 29ης Αὐγούστου (φφ. 5r–64v).

Ἡ συλλογὴ ἀκολουθεῖ τὰ Κωνσταντινοπολιτικὰ Μηναῖα συνοπτικοῦ περιεχομένου τῆς συνοπτικῆς παραλλαγῆς. Τὴν ἰδίαν παραλλαγὴν συναντῶμεν καὶ εἰς δύο συλλογὰς ἐκκλησιαστκῶν Ὑμνων τοῦ Κώδικος Sin.Geo.O.76 (βλ. Sinai Catalogue, III, σ. 132–145) μὲ πολλάς, ὅμως, ἐδῶ διαφοράς. Αἱ Ὑπακοαὶ καὶ οἱ Οἶκοι συνήθως εὑρίσκονται εἰς τὰ Γεωργιανὰ Ὡρολόγια καὶ εἰς τοὺς ἀντιστοίχους Κανόνας τῶν Μηναίων καὶ ὄχι εἰς συλλογὰς τοῦ Ἑορτολογίου, ὅπως ἡ παροῦσα τοῦ Κώδικος αὐτοῦ.

2) Εἰς φφ. 64v–154v: Κείμενα Παρακλητικῆς. Περιλαμβάνει τοὺς Ὕμνους τοῦ Α΄ Ἦχου ὅλης τῆς ἑβδομάδος περίπου, ἀπὸ τὴν Δευτέραν ἕως τὸ Σάββατον. Λόγῳ φθορᾶς μερικῶν φύλλων, μέρος τῶν Ὑμνων τοῦ Σαββάτου εἶναι δυσανάγνωστον καὶ ἡ ταύτισις αὐτῶν ἀδύνατος. Ἡ παροῦσα συλλογὴ ἀκολουθεῖ τὴν παράδοσιν τῆς Μεγάλης (Γεωργιανῆς) Παρακλητικῆς, τὴν ὁποίαν συνέταξεν ὁ Giorgi Mtacmideli (Γεώργιος ὁ Ἁγιορείτης, ὁ Ἴβηρ) κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ 11ου αἰῶνος, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Μεγάλης Ἑλληνικῆς Παρακλητικῆς. Ὁ Κῶδιξ περιλαμβάνει μίαν συλλογὴν ἐκκλησιαστικῶν Ὕμνων, ἐπιλεγέντων ἀπὸ τὴν Μεγάλην Παρακλητικήν. Ἀπὸ πλευρᾶς περιεχομένου παρουσιάζει ὁμοιότητα μὲ τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.96 (βλ. Sinai Catalogue, II, ἀρ. 96: I, σ. 2–7).

Sin.Geo.N.8
Ἀπόστολος, 977 μ.Χ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 26x20.

Φύλλα: 13. Ἄνευ σταχώσεως, διαλελυμένα. Τὸ φ. 11 πολὺ ἐφθαρμένον, ἔχει ἀποκοπῆ ἡ κάτω δεξιὰ πλευρά. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων). Τὸ φ. 1 εἶναι τὸ τελευταῖον τοῦ 4ου Τετραδίου. Τὸ φ. 10 εἶναι τὸ πρῶτον φύλλον τοῦ 30ού Τετραδίου. Τὸ 5ον Τετράδιον διεσώθη πλῆρες.

Γραφή: Πολὺ ὡραῖος γραφικὸς χαρακτήρ, γραφῆς Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Πρωτογράμματα, μεγάλα σὲ μέγεθος, γραφῆς Asomtavruli.

Γραφεύς: Kvyrike Sokhastreli (Κύριος ὁ Ἡσυχαστής).

Τόπος Γραφῆς: Τὸ Ἅγιον Ὄρος Σινᾶ.

Κτήτωρ: Kvyrike Midznadzoreli (Κύρικος ὁ ἐν Μιτζνατζόρι).

Χρονολογία: [977 μ.Χ.].

Περιεχόμενον: Τμήματα ἐκ τῶν Ἐπιστολῶν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ τῶν Καθολικῶν Ἐπιστολῶν, 1r–13v.

1) Εἰς φφ. 1r–9v: Ἀποστόλου Παύλου, Α΄ Πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολὴ (Ζ΄,4–Ι΄,16).

2) Εἰς φφ. 10r–13v: Ἐπιστολαὶ Καθολικαί, Ἀποστόλου Πέτρου Α΄ Ἐπιστολὴ (Α΄,22–Γ΄,1). Τὰ φφ. 1r–13v ἀνήκουν εἰς τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.58–31–60. Τὰ φφ. 1–9 συμπληρώνουν ἐν μέρει τὴν ἀρχὴν τοῦ Κώδικος 58, ὁ ὁποῖος ἀρχίζει ἀπὸ τὸ 3ον φύλλον τοῦ 7ου Τετραδίου. Τὰ φφ. 10–13 πρέπει νὰ τοποθετηθοῦν εἰς τὸ τέλος τοῦ Κώδικος 31, ὁ ὁποῖος πρὸς τὸ παρὸν τελειώνει εἰς τὸ 1ον φύλλον τοῦ 29ου Τετραδίου (βλ. Garitte, Catalogue, σ. 194). Ἡ χρονολόγησις τοῦ παρόντος Κώδικος, ὁ κτήτωρ καὶ ὁ γραφεὺς καθορίζονται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐνθυμήσεων τοῦ Κώδικος Sin.Geo.O.58–31–60: *«...Ἠξιώθην νὰ ἀποκτήσω τὸ βιβλίον τοῦτο τοῦ Παύλου (Ἐπιστολαὶ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου) καὶ τῶν Ἀποστόλων ἐγώ, ὁ Kvyrike (Κύρικος), ἱερεὺς τοῦ Ὄρους, καὶ τὸ προσέφερα εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος τοῦ Σινᾶ... Ἦλθον εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος τοῦτο τοῦ Σινᾶ ἐγὼ ὁ Kvyrike (Κύρικος) ὁ ἁμαρτωλὸς ὁ Sokhastreli (Ἡσυχαστής)... καὶ ἔγραψα τὸ ἱερὸν τοῦτο βιβλίον διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ διὰ τὸν πνευματικόν μου ἀδελφὸν Kvyrike Midznadzoreli (Κύρικον ὁ ἐν Μιτζνατζόρι), ἱερέα τοῦ Tuai (Τουάϊ), ὁ ὁποῖος ἦτο δεκανὸς εἰς τὸ Ἅγιον τοῦτο Ὄρος τοῦ Σινᾶ... Ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἔτη 6581, χρονικὸν 297ον»* (βλ. Garitte, Catalogue, σ. 195–196).

Ὁ Κῶδιξ Sin.Geo.O.58–31–60 ἐχρησιμοποιήθη διὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν Ἐπιστολῶν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὡς ἓν τῶν κειμένων τῆς Παλαιᾶς (Β) παραδόσεως (βλ. Dzocenidze, Danelia, Pavleni, Epistles). Διὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν Καθολικῶν Ἐπιστολῶν ἐχρησιμοποιήθη ὁ Κῶδιξ Sin.Geo.O.39 τοῦ ἔτους 974, ὁ ὁποῖος περιλαμβάνει ὁλόκληρον τὸ κείμενον (βλ. Garitte, Catalogue, σ. 152) καὶ ὁ Κῶδιξ Sin.Geo.O.58–31–60 διότι ἓν ἀπὸ τὰ μέρη τοῦ Κώδικος περιέχει τὴν ἀρχαιοτέραν παράδοσιν τοῦ κειμένου (βλ. Lortkipanidze, Catholic Epistles, σ. 07–037).

Sin.Geo.N.9
Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, 11ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 28x21,5.

Φύλλα: 19. Ὅλα ἔχουν ἐκπέσει τῆς σταχώσεώς των, ἡ ὁποία δὲν ὑπάρχει. Τὰ πλεῖστα ἐξ αὐτῶν πολὺ ἐφθαρμένα, μερικὰ δὲ (φφ. 1, 14–16) διατηροῦνται μόνον κατὰ τὸ ἥμισυ. Ἄλλα εἶναι καμένα πρὸς τὴν ράχην τοῦ Κώδικος (φφ. 7–13) καὶ ἄλλα παρουσιάζονται κατεστραμμένα ἀπὸ τρωκτικὰ καὶ συρρικνωμένα.

Γραφή: Asomtavruli. Εἰς τὴν ὤαν τοῦ φ. 7r, πρὸς τὸ κάτω μέρος διακρίνεται ἀρίθμησις τῶν ἀναγνωσμάτων καὶ τὰ πρῶτα Ὀκτὼ γράμματα, μεγάλου μεγέθους, τοῦ Γεωργιανοῦ ἀλφαβήτου.

Μελάνη: Μαύρη. Πρωτογράμματα, ἀρίθμησις τῶν ἀναγνωσμάτων καὶ τὰ ἀνωτέρω ἀναφερόμενα ὀκτὼ γράμματα τοῦ Γεωργιανοῦ ἀλφαβήτου διὰ Κινναβάρεως.

Κείμενον: Δίστηλον.

Χρονολογία: [11ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Πράξεις τῶν Ἀποστόλων (κεφ. Ζ΄,23–ΚΣΤ΄,3), 1r–19v.
Τὸ κείμενον ἐλλιπὲς λόγῳ φθορᾶς τοῦ Κώδικος.
α) Εἰς φ. 1r: Κεφάλαιον Ζ΄,23–25.
β) Εἰς φφ. 1v–6v: Ἀνεγνώσθη ἡ περικοπὴ Ζ΄,33–Η΄,37.
γ) Εἰς φ. 7r: Ἐπειδὴ τὸ ἄνω μέρος τοῦ φύλλου εἶναι καμένον, ὑποθέτομεν ὅτι ἡ περικοπὴ τοῦ κειμένου εἶχε τὴν ἀρχή της εἰς τὸ κεφ. Θ΄, στίχ. 8.
δ) Εἰς φφ. 7r–13v: Ἐδῶ τὸ κείμενον συνεχίζεται καὶ διακόπτεται εἰς τὸ κεφ. Ι΄, στίχ. 48.
ε) Εἰς φ. 14r: Τὸ κείμενον ἀρχίζει ἀπὸ κεφ. ΙΘ΄, στίχ. 19.
στ) Εἰς φ. 15r: Ἀνεγνώσθη ὁ στίχ. 31 τοῦ κεφ. ΙΘ΄.
ζ) Εἰς φ. 16r: Ἀνεγνώσθη ὁ στίχ. 3 τοῦ κεφ. Κ΄.
η) Εἰς φφ. 17–18: Ἀνεγνώσθη ἡ περικοπὴ Κ΄,11–37.
θ) Εἰς φ. 19: Ἀνεγνώσθη ἡ περικοπὴ ΚΕ΄,16–ΚΣΤ΄,3.
Τὸ κείμενον ἐδημοσιεύθη ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Κωδίκων Sin.Geo.O.58–31–60, τοῦ ἔτους 977 μ.Χ., καὶ τοῦ Sin.Geo.O.39, τοῦ ἔτους 974 μ.Χ. (βλ. Garitte, Actes). Τὸ

κείμενον τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων, τὸ ὁποῖον περιέχεται εἰς τὰ φύλλα τοῦ παρόντος Κώδικος, ἀκολουθεῖ τοὺς ἀνωτέρω Κώδικας μὲ μικρὰς διαφοράς. (Πρβλ. ἐπίσης Abuladze, Acts).

Sin.Geo.N.10

Ἱεροσολυμιτικὸν Lectionary, 9ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη. Λευκή, ὅμως ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν εἰς μερικὰ σημεῖα ἔχει ἀποκτήσει κιτρινωπὸν χρῶμα.

Διαστάσεις: Αἱ ἀρχικαὶ διαστάσεις πρέπει νὰ ἦσαν: 31x24. Ἀλλὰ μετὰ τὴν διαφορετικὴν κοπὴν ἑκάστου φύλλου, αἱ διαστάσεις των ἔχουν ὡς ἑξῆς: α) 21x18,5. β) 22x16. γ) 21,5x20,5. δ) 22,5x20,5. ε) 22x18. στ) 24,5x19,5. ζ) 22x18,5. η) 23x19. θ) 31x17,5.

Φύλλα: 9. Τὸ φ. 1 φαγωμένον ἀπὸ τρωκτικὰ εἰς τὸ μέσον ἕως καὶ τὴν 10ην σειράν. Τὸ φ. 3 ἐσχισμένον εἰς τὸ μέσον. Ἀπὸ τὸ φ. 5 διασώζεται μικρὸν μόνον μέρος. Αἱ δὲ τελευταῖαι σειραὶ τοῦ κειμένου τοῦ φ. 5ν ἔχουν ἐξαφανισθῆ. Ἡ κάθε ὄψις τοῦ φύλλου ἔχει 20 σειρὰς κειμένου.

Γραφή: Μεγάλου μεγέθους στρογγυλὰ γράμματα γραφῆς Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη.

Χρονολογία: [9ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ἐκλογὴ ἀπὸ τὸ Ἱεροσολυμιτικὸν Lectionary τῆς ἐκτενοῦς Γεωργιανῆς παραδόσεως, 1r–9v.
Ἀναγνώσματα κατ' ἐκλογὴν ἐκ τῆς ἀκολουθίας τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων, τῆς Μ. Πέμπτης καὶ τῆς Μ. Παρασκευῆς (βλ. Tarkhnischvili, Lectionnaire, ἀρ. 581, 644, 647, 686, 690, 694)

Sin.Geo.N.11

Ἱεροσολυμιτικὸν Lectionary, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη λευκή. Εἰς ὡρισμένα σημεῖα ἔχει ἀποκτήσει κιτρινωπὸν καὶ σκοτεινὸν χρῶμα ἕνεκα τῆς πολυχρονίου χρήσεως καὶ φθορᾶς.

Διαστάσεις: Λόγῳ φθορᾶς τοῦ Κώδικος, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀπεσπάσθησαν, τὰ φύλλα ἔχουν διαφορετικὰς διαστάσεις: φύλλ. α) 31x25. β) 33x27. γ) 25x27. δ) 24x26,5. ε) 23,5x27. στ) 23,5x27. ζ) 20,5x12,3. Μόνον τὸ φ. 2 ἔχει τὰς κανονικὰς διαστάσεις [33x27].

Φύλλα: 7 φύλλα + 3 μικρὰ σπαράγματα. Σχεδὸν ἀπὸ ὅλα ἔχουν ἀποκοπῆ μικρὰ τεμάχια. Τὰ φφ. 5–6 δεμένα μεταξύ των, μὲ συνεχὲς κείμενον. Τὰ ὑπόλοιπα φύλλα διαλελυμένα, ἄνευ συνεχείας τοῦ κειμένου των.

Γραφή: Asomtavruli μὲ μεγάλα γράμματα.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι τῶν ἀναγνωσμάτων καὶ τῶν ὑμνολογικῶν κειμένων διὰ Κινναβάρεως

Κείμενον: Δίστηλον μὲ 30 σειρὰς εἰς ἑκάστην στήλην τοῦ φύλλου, ἐκεῖ ὅπου διεσώθη πλῆρες φύλλον. Δὲν διακρίνονται συντμήσεις.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ἀποσπάσματα ἐκ τοῦ Ἱερολυμιτικοῦ Lectionary τῆς ἐκτενοῦς Γεωργιανῆς παραδόσεως, 1r–7v καὶ 3 σπαράγματα.
Κείμενα τῆς Μ. Παρασκευῆς καὶ τοῦ Μ. Σαββάτου, καθὼς καὶ τῆς Δευτέρας καὶ τῆς Τρίτης τῆς Α΄ ἑβδομάδος τοῦ Πεντηκοσταρίου. Ἐπίσης Ἀναγνώσματα ἐκ τῆς Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης διὰ πολυωνύμους ἑορτάς, Ψαλμοὺς καὶ Τροπάρια τῆς Θείας Λειτουργίας καὶ Ἀναγνώσματα ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Προφήτου Ἱερεμίου (Πρβλ. Tarkhnischvili, Lectionnaire, ἀρ. 683, 684, 698–701, 732, 735, 738, 739, 757, 758, 1521–1527, παραπομπὴ B–F, 1587). Τὰ παρόντα φύλλα διασώζουν κείμενον διαφορετικὸν ἀπὸ τὸ δημοσιευθέν.
Ἡ ταύτισις τοῦ κειμένου τῶν σπαραγμάτων πρὸς τὸ παρὸν εἶναι ἀδύνατος.

Sin.Geo.N.12
Τετραευαγγέλιον, 1075 μ.Χ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 19,2x14.

Φύλλα: 196. Ἄνευ πινακίδων σταχώσεως. Τὰ φύλλα εἰς τὴν ἀρχὴν

καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ Κώδικος πολὺ ἐφθαρμένα. Ἀπὸ τὰ φφ. 1–17 ἔχουν ἀπομείνει μόνον μικρὰ σπαράγματα. Τὰ φφ. 161–167, 170–196 ἐφθαρμένα. Ἐλλείπουν φύλλα εἰς τὴν ἀρχήν, εἰς τὸ μέσον καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ Κώδικος. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων), τὰ ὁποῖα παρουσιάζονται διαλελυμένα. Ἀπὸ τὰ Τετράδια 1–3 ἔχουν ἀπομείνει μικρὰ σπαράγματα καὶ ὁλόκληρον τὸ τελευταῖον φύλλον τοῦ 3ου Τετραδίου. Τὰ Τετράδια 4–6, 9, 11, 13–28 διεσώθησαν πλήρη (περιέχουν ἀπὸ 8 φύλλα ἕκαστον). Ἀπὸ τὰ Τετράδια 18 καὶ 19 ἐλλείπουν τὰ τελευταῖα φύλλα. Ἀπὸ τὸ 30ὸν Τετράδιον διεσώθησαν 4 φύλλα. Τὰ Τετράδια 7, 8, 10 καὶ 12 ἀπωλέσθησαν.

Γραφή: Nuskhuri. Τίτλοι *γραφῆς* Asomtavruli. Τὰ κεφάλαια τοῦ Ἀμμωνίου, οἱ Κανόνες τοῦ Εὐσεβίου καὶ ἡ ἀρίθμησις τῶν Ἀναγνωσμάτων ὑποδεικνύονται διὰ γραφῆς Asomtavruli. Οἱ Κανόνες τοῦ Εὐσεβίου ἐπισημαίνονται δι' ἀστεροειδῶν σχημάτων καὶ ὁ ἀριθμὸς εἶναι ἐγγεγραμμένος ἐντὸς τῶν σχημάτων διὰ γραμμάτων γραφῆς Nuskhuri. Αἱ ἐπισημάνσεις αὐταὶ εἶναι τοποθετημέναι εἰς τὴν ὦαν τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς τοῦ φύλλου. Ἡ ἀρχὴ τῶν ἀναγνωσμάτων ὑποδεικνύεται διὰ τοῦ σημείου *kançili*, εἰς τὴν ὦαν τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς τοῦ φύλλου, ἐνῷ τὸ τέλος – διὰ σταυροῦ εἰς τὴν ὦαν τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς. Πρὸ τῶν Εὐαγγελίων τοῦ Μάρκου, τοῦ Λουκᾶ καὶ τοῦ Ἰωάννου ἀπεικονίζονται μεγάλοι σταυροὶ (16 ἑκ.) διακεκοσμημένοι δι' ἀνθέων (φφ. 1r, 45v, 137v). Ἀπὸ τὸν σταυρὸν πρὸ τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ματθαίου, ὁ ὁποῖος εἶναι κατεστραμμένος, ἔχει διασωθῆ μόνον μέρος. Ἐντὸς τῶν σταυρῶν εἶναι ἐγγεγραμμέναι (εἰς τὴν Γεωργιανὴν γλῶσσαν) αἱ ἑξῆς λέξεις: *«Ἅγιος Σταυρός, Νίκη τοῦ Χριστοῦ»* (φφ. 45v, 137v). Εἰς τὸ τέλος ἑκάστου κεφαλαίου ἀπεικονίζονται μικροὶ σταυροὶ (3–4 ἑκ.) (φφ. 44v, 69v, 137v, 187v). Ἡ σελὶς 45r λευκή.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι καὶ Πρωτογράμματα διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: 1075 μ.Χ. (φ. 188r).

Τόπος γραφῆς: Τὸ Ἅγιον Ὄρος Σινᾶ (φ. 188r).

Γραφεύς: Mikael (Μιχαήλ), ὁ ὁποῖος παρουσιάζεται ὡς γραφεὺς εἰς τὰ φφ. 69v, 137v καὶ 188r.

Περιεχόμενον: Μέρος 1ον. Τετραευαγγέλιον, 1v–187v.

1) Εἰς φφ. 1v–44v: Τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον. Λόγῳ φθορᾶς τῶν φφ. 1–17 τοῦ χειρογράφου, τὸ κείμενον Ματθ. Α΄,1–ΙΑ΄,23 διεσώθη κατὰ μικρὸν μέρος. Ἀπὸ τὸ Ματθ. ΙΒ΄, 27 τὸ κείμενον συνεχίζεται κανονικῶς.

2) Εἰς φφ. 46r–69v: Τὸ κατὰ Μᾶρκον Εὐαγγέλιον. Διεσώθησαν τὰ κάτωθι τμήματα: Μάρκ. Α΄,1–Γ,10. Μάρκ. ΣΤ΄,28–Θ,34. Μάρκ. ΙΒ΄,35–ΙΣΤ΄,20.

3) Εἰς φφ. 70r–137v: Τὸ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιον. Διεσώθησαν τὰ κάτωθι τμήματα: Λουκ. Α΄,1–ΙΒ΄,24. Λουκ. ΙΒ΄,39–ΙΕ΄,15. Λουκ. ΙΕ΄,29–ΚΔ΄,53.

4) Εἰς φφ. 138r–187v: Τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον. Λόγῳ φθορᾶς τῶν φύλλων τοῦ χειρογράφου, τὸ κείμενον μετὰ τὸ κεφάλαιον Ἰωάν. Κ΄,14 δὲν διεσώθη πλῆρες, ἀλλὰ τμηματικῶς καὶ ἐν μέρει.

Εἰς τὸ τέλος ἑκάστου Εὐαγγελίου διεσώθησαν ἐνθυμήσεις τῶν ἀντιγραφέων.

Ἐνθυμήσεις τοῦ 1ου Μέρους:

1) Εἰς φ. 44v (εἰς τὸ τέλος τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου):

«Ἐγράφη τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον τὸ κατὰ Ματθαῖον τὸ 8ον ἔτος, κατόπιν τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν [Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς οὐρανούς]. Χριστέ, ἐλέησον τὸν γέροντα David (Δαυίδ) [καὶ τὸν Mikael Mtskhrekali (Μιχαὴλ γραφέα)], τὸν Mose (Μωυσέα) καὶ τὸν Mikael (Μιχαήλ), *τὸν Čitá καὶ τὸν Svymion (Συμεῶνα) καὶ... τοὺς γονεῖς καὶ ἀδελφοὺς αὐτῶν. Ἀμήν. Εὔχεσθε ἐν ἀγάπῃ [τοῦ] Θεοῦ... συγχωρήσατε».*

2) Εἰς φ. 69v (εἰς τὸ τέλος τοῦ κατὰ Μᾶρκον Εὐαγγελίου): *«Δόξα σοι ὁ Θεός. Τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον τὸ κατὰ Μᾶρκον ἐγράφη τὸ 11ον ἔτος κατόπιν τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς οὐρανούς».* Ἐν συνεχείᾳ, μὲ μικρὰ γράμματα καὶ σκοτεινόχρωμον μελάνην, ὑπάρχει ἡ ἀκόλουθος σημείωσις: *«Χριστέ, ἐλέησον τὴν ψυχὴν τοῦ ἀναξίου Mikael Mtskhrekali (Μιχαὴλ τοῦ γραφέως) τοῦ ἁμαθοῦς, τῶν γονέων καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, Ἀμήν. Εὔχεσθε ἐν ἀγάπῃ [τοῦ] Θεοῦ.»*

3) Εἰς φ. 137r (εἰς τὸ τέλος τοῦ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίου): *«Τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον τὸ κατὰ Λουκᾶν ἐγράφη τὸ 15ον ἔτος κατόπιν τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ*

εἰς τοὺς οὐρανούς. Χριστέ, ἐλέησον τὸν γέροντα ἡμῶν David (Δαυῖδ) καὶ τὸν Mikael Mtskhrekali (Μιχαὴλ τὸν γραφέα), τὸν Mose (Μωυσέα) καὶ τὸν Mikael (Μιχαήλ), τὸν Čita, τὸν Svymion (Συμεῶνα) καὶ τὸν Gerasime (Γεράσιμον) καὶ Grigol (Γρηγόριον), τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν. Ἀμήν. Ἅγιοι πατέρες, οἵτινες θὰ ἀξιωθῆτε μετὰ ἀπὸ ἡμᾶς νὰ διακονήσητε μὲ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦτο, εὔχεσθε ἐν ἀγάπῃ [τοῦ] Θεοῦ καὶ ὅσα παρέλειψα νὰ μὲ συγχωρήσητε. Ἀπὸ τὴν καινουργῆ μετάφρασιν ἀντεγράψαμεν καὶ εἶναι ἀκριβὲς ὡς τὸ πρωτότυπον».

4) Εἰς φ. 188r (Εἰς τὸ τέλος τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου):

«Τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον τὸ κατὰ Ἰωάννην ἐγράφη τὸ 32ον ἔτος κατόπιν τῆς Ἀναλήψεως τοῦ [Κυρίου ἡμῶν] Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς οὐρανούς. Ἀγαπητοὶ Ἅγιοι [Πα]τέρες καὶ ἀδελφοί, εἰς τοὺς ὁποίους θὰ εὑρεθῇ τὸ ἐν τάχει γεγραμμένον παρὸν Εὐαγγέλιον, [Εὔχεσθε δι' ἐμὲ καὶ μὴ μὲ ἀφορίσητε γράμματα... *ξέρω... καὶ ἄλλος δὲν ὑπῆρ[χε] ἐκτὸς ἐ[μοῦ]* (Πρβλ. καὶ Garitte, Catalogue, σ. 58) *ἐγράφη εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος Σινᾶ, εἰς τὸν τόπον τοῦ Προφήτου καὶ Θεόπτου Μωυσέως. Χριστέ, ἐλέησον τὸν γέροντα ἡμῶν David (Δαυῖδ) καὶ Mikael Mtskhrekali (Μιχαὴλ τὸν γραφέα καὶ τὸν Mose (Μωυσέα) καὶ τὸν Mikael (Μιχαήλ) τὸν Čita καὶ Gerasime (Γεράσιμον) καὶ Grigol (Γρηγόριον) καὶ τοὺς γονεῖς αὐτῶν, Ἀμήν».*

Ἀπὸ τὴν καινουργῆ μετάφρασιν ἀντεγράψαμεν καὶ εἶναι ἀκριβὲς ὡς πρὸς τὸ πρωτότυπον. Νὰ εἶσθε βέβαιοι, διότι τὸ ἀναφέρουν καὶ οἱ Εὐαγγελισταί, ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον γεγραμμένον διὰ χειρὸς τῶν ἰδίων τῶν Ἁγίων Εὐαγγελιστῶν διατηρεῖται εἰς τὴν Kostantipole (sic) (Κωνσταντινούπολιν), εἰς τὸ βασιλικὸν σκευοφυλάκιον, ὁμοῦ μετὰ τοῦ Τιμίου Ξύλου, καὶ ἐπ' αὐτοῦ μετεφράσθη. Εἰς τὰ παλαιὰ Εὐαγγέλια ἀπὸ μερικὰς λέξεις ἐλλείπει ἡ ἀκρίβεια. Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἦτο χρονικὸν 295ον (=1075 μ.Χ). *Τὸ πρωτότυπον εἶχε γραφῆ διὰ τῆς ἐρήμου καὶ τὴν ἀρίθμησιν διὰ τὴν ἕνωσιν δὲν περιελάμβανεν»,* (ἐννοεῖ ἄραγε τὴν ἀρίθμησιν τῶν κανόνων τοῦ *Εὐσεβίου,*), πρβλ. Garitte, Catalogue, σ. 256–257.

Ἀπὸ τὴν ἐνθύμησιν αὐτὴν φαίνεται ὅτι τὸ παρὸν χειρόγραφον ἀντεγράφη ἀπὸ τὴν «νέαν μετάφρασιν». Ἄρα πρόκειται διὰ τὸ κείμενον τὸ ὁποῖον διώρθωσεν ὁ Giorgi Mtacmideli (Γεώρ-

γιος Ἀγιορείτης, ὁ Ἴβηρ). Περὶ τοῦ κειμένου αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον εἶναι γνωστὸν ὡς κείμενον ἐπιμελείας τοῦ Giorgi Mtacmideli βλ. τὴν ἔκδοσιν τοῦ Imnaishvili I., Tetraevangelion.

Μέρος 2ον: Διατάξεις καὶ Ὀδηγίαι διὰ τὴν χρῆσιν τῶν Εὐαγγελικῶν ἀναγνωσμάτων ὁλοκλήρου τοῦ ἔτους, 189r–196v.

Διὰ Κινναβάρεως ὁ Τίτλος: *«Διατάξεις καὶ ὁδηγίαι τῶν εὐαγγελικῶν ἀναγνωσμάτων κατὰ τὸ Ἑλληνικὸν τυπικόν, εὑρετήριον δι' ἀριθμῶν, ἀλάθητον δι' ὅλας τὰς ἡμέρας τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ τῶν Σαββάτων καὶ Κυριακῶν, τῶν Νηστειῶν καὶ τῶν ἡμερῶν ἁπασῶν καὶ ἐπίσης, ἡ ἀρχὴ ἑκάστου Εὐαγγελίου ὑποδεικνύεται μὲ τὸ σημεῖον kançili* (βλ.σελ. 217), *ἐνῷ τὸ τέλος του, μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ».*

Ὁ Τίτλος ἐπαναλαμβάνει τὸν Τίτλον τῆς ἀκολουθίας τοῦ Κώδικος Sin.Geo.O.19 (βλ. Garitte, Catalogue, σ. 54). Ἡ ἀκολουθία εἶναι ἐλλειπής, διακόπτεται εἰς τὴν Δ' ἑβδομάδα τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς.

Εἰς τὸ φ. 188v ἀπαντῶμεν τὰ Ἑωθινὰ Εὐαγγέλια τοῦ Πάσχα. Πρὸς τὸ κάτω μέρος τοῦ φύλλου διὰ Κινναβάρεως, ὑπάρχει ἡ ἑξῆς σημείωσις: *«Χριστέ, ἐλέησον τὸν ἀνάξιον Mikael Miskhrekali (Μιχαὴλ τὸν γραφέα)».*

Ὡρισμένα ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν ἀναφερομένων εἰς τὰς ἐνθυμήσεις, ἀπαντῶνται καὶ εἰς τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.19, τὸν ὁποῖον ἀντέγραψεν ὁ ἴδιος γραφεύς, ὁ Μιχαὴλ κατὰ τὸ ἔτος 1074 (βλ. Garitte Catalogue, σ. 53–58). Ἀμφότερα τὰ χειρόγραφα ἔχουν πολλὰ κοινὰ σημεῖα. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ περιεχόμενον τῶν ἐνθυμήσεων, παρατηρεῖται ὁμοιότης μὲ ἕτερον Κώδικα τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς*, τὸν Sin.Geo.O.81 (11ου–12ου αἰ.). Εἰς μίαν τῶν ἐνθυμήσεων τοῦ ἐν λόγῳ Κώδικος ἐπαναλαμβάνεται ὁ χρόνος γραφῆς τοῦ Sin.Geo.N.12 (χρονικὸν 295ον: 1075 μ.Χ.) (βλ. Garitte, Catalogue, σ. 255–256).

Sin.Geo.N.13

Συλλογὴ Ἀσκητικῶν καὶ Ἁγιολογικῶν κειμένων, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 23x15.

Φύλλα: 107. Ὁ Κῶδιξ διαλελυμένος, ἄνευ σταχώσεως. Τὰ φφ. 40, 41, 69, 74, 75, 93–95, 102, 103, 107 ἐφθαρμένα. Ἀπὸ τὰ

φφ. 104–106 ἔχουν ἀπομείνει μόνον μικρὰ σπαράγματα. Ἐλλείπουν φύλλα εἰς τὴν ἀρχήν, εἰς τὸ μέσον καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ Κώδικος. Ἡ παροῦσα ἀρίθμησις τῶν φύλλων δὲν εἶναι ὀρθή, καθ' ὅσον πρέπει ἡ σειρὰ τῶν φύλλων νὰ ἔχῃ ὡς ἑξῆς: 1–39, 103, 106, 105, 74–78, 40–68, 70–73, 69, 107, 96–101, 79–94. (Πρέπει ἐπίσης νὰ καθορισθῇ καὶ ἡ θέσις τῶν φφ. 95, 102 καὶ 104).

Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων), τὰ ὁποῖα συγκροτοῦνται –πλὴν ἑνός– ἀπὸ 8 φύλλα ἕκαστον. Ἡ ἀρχὴ τοῦ Τετραδίου δὲν σημειοῦται. Ἡ ἀρίθμησις σημειοῦται εἰς τὸ ἄνω περιθώριον τοῦ τελευταίου φύλλου καὶ ἀποδεικνύει τὸ τέλος τοῦ Τετραδίου. Ἀπὸ τὸν Κώδικα ἐλλείπουν τὰ πρῶτα 4 Τετράδια καὶ τὸ 1ον φύλλον τοῦ 5ου Τετραδίου. Τὰ Τετράδια συγκροτοῦνται ὡς ἑξῆς:

Τετράδιον 5ον: φφ. 1–7 (ἐλλείπει τὸ πρῶτον φύλλον). Τετράδιον 6ον: φφ. 8–15. Τετράδιον 7ον: φφ. 16–23. Τετράδιον 8ον: φφ. 24–31. Τετράδιον 9ον: φφ. 32–39. Τετράδιον 10ον: φφ. 103, 106, κατόπιν ἐλλείπουν 4φ., 105, ἐλλείπει τὸ τελευταῖον φύλλον. Τετράδιον 11ον: φφ. 74–78, ἐλλείπουν τὸ 1ον καὶ τὰ τελευταῖα δύο φύλλα. Τετράδιον 12ον: φφ. 40–47. Τετράδιον 13ον: φφ. 48–58, περιέχει 11 φύλλα, τὸ φ. 58v ἄγραφον, σημειοῦται μόνον ὁ ἀριθμὸς τοῦ Τετραδίου. Τετράδιον 14ον: φφ. 59–66. Τετράδιον 15ον: φφ. 67–68, 69, 70–73 (ἐλλείπει τὸ τελευταῖον φύλλον). Τετράδιον 16ον: φφ. 107, 96–101 (ἐλλείπει τὸ τελευταῖον φύλλον). Τὰ Τετράδια 17–21 ἐλλείπουν. Ἀπὸ τὸ 22ον Τετράδιον ἀπέμεινεν μόνον τὸ τελευταῖον φ. 79. Τετράδιον 23ον: φφ. 80–87. Τετράδιον 24ον: φφ. 88–94 (ἐλλείπει τὸ τελευταῖον φύλλον). Δὲν διακρίνεται πόσα φύλλα ἐλλείπουν εἰς τὸ τέλος τοῦ χειρογράφου.

Γραφή: Ὁ Κῶδιξ παλίμψηστος. Τὸ παλαιὸν κείμενον, τὸ ὁποῖον φαίνεται καλῶς εἰς τὰς ὤας, εἶναι κάθετον πρὸς τὸ νεώτερον τοιοῦτον. Μεγάλον μέρος τοῦ κειμένου εἶναι γραμμένον μὲ τὴν Ἀλβανικὴν γραφὴν τοῦ Καυκάσου. Ἀπαντῶμεν καὶ τὴν Ἀρμενικὴν γραφήν. Τὸ νεώτερον κείμενον εἶναι γραμμένον μὲ τὴν γραφὴν Nuskhuri. Οἱ Τίτλοι εἶναι γραφῆς Asomtavruli, ὁ δὲ γραφικὸς χαρακτὴρ πολὺ ἄσχημος.

Μελάνη: Καστανόχρωμος μελάνη διὰ τὸ παλαιὸν κείμενον καὶ μαύρη διὰ τὸ νεώτερον.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Γραφεύς: Mikael (Μιχαήλ) (φφ. 7v, 16r).

Περιεχόμενον: Ἀσκητικὰ καὶ ἁγιολογικὰ κείμενα, ἤτοι Βίοι καὶ Παραινέσεις ἀσκητῶν καὶ ἄλλων ἁγίων τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, 1r–107v.

1) Εἰς φφ. 1r–9v, 11v–16v. Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, Βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀντωνίου τοῦ Μεγάλου.

Ἀπὸ τὸ ἔργον ἐλλείπει ἡ ἀρχή. Τὸ κείμενον εἶναι τῆς ἐκτενοῦς παραδόσεως, καὶ ἕως σήμερον ἦτο γνωστὸν ἀπὸ ἕνα μόνον Κώδικα, τὸν Add. 11281 τοῦ Βρεταννικοῦ Μουσείου, 11ου αἰ. (βλ. Imnaishvili V., Lives, σ. 7–53). Τὰ φφ. 1r–7v ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὰ φφ. 23v–28v τοῦ Βρεταννικοῦ Κώδικος, ἐνῷ τὰ φφ. 8r–9v πρὸς τὰ 33v–37v. Ὁ ἐκτενὴς Βίος τοῦ Μεγάλου Ἀντωνίου ἔχει δημοσιευθῆ καὶ κεχωρισμένος, ὁμοῦ μὲ ἄλλα δύο κείμενα τῶν χειρογράφων συνοπτικῆς παραδόσεως (βλ. Imnaishvili V., Antonius. Τὰ ἀντίστοιχα κείμενα τοῦ Κώδικος εὑρίσκονται εἰς τὰς σελίδας: 39, 10–43, 20, 47, 25–48, 31 τῆς ἐκδόσεως).

Εἰς φφ. 9v–11r καταγράφεται ἕτερον κείμενον, ξένον πρὸς τὸν Βίον τοῦ Μεγάλου Ἀντωνίου, τοῦ ὁποίου ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος ὑποδεικνύονται διὰ σταυροειδοῦς σημείου εἰς τὰς ὤας τῶν ἐν λόγῳ φύλλων.

Ἀπὸ τὸ φ. 11r ἕως τὸ φ. 16v συνεχίζεται ὁ Βίος τοῦ Μεγάλου Ἀντωνίου (πρβλ. Κώδικα Βρεταννικοῦ Μουσείου: φφ. 51r–54v καὶ ἔκδοσιν τοῦ Imnaishvili V., Antoni: σ. 77, 3–83, 40). Εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ φ. 16v διὰ Κινναβάρεως ἀπαντῶμεν τὸν τίτλον: «Βίος τοῦ Μακαρίου Ἀντωνίου, ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας Ἀθανασίου».

Τὸ χειρόγραφον περιλαμβάνει διάφορα ἀποσπάσματα τοῦ κειμένου κατ' ἐκλογήν, ἀλλὰ τὰ ἐπιλεγμένα ἀποσπάσματα ἀντιστοιχοῦν εἰς τὸ κείμενον τοῦ Βρεταννικοῦ Μουσείου. Εἰς τὸ φ. 7v ὁ γραφεὺς δίδει πληροφορίας περὶ τοῦ κειμένου τὸ ὁποῖον ἀντέγραψεν (βλ. κατωτέρω).

2) Εἰς φφ. 16v–106v: Ἐπιστολαὶ τοῦ Μεγάλου Ἀντωνίου. Α΄: 16v–23v· Β: 23v–27r· Γ΄: 27r–31r· Δ΄: 31r–39v (Δ΄ 1–83)· 103r–v (Δ΄,83), 103r–v (Δ΄,83–95), 106r–v (Δ΄,96–103)· Ε΄: 105r–v (Ε΄,29–37), 74r–v (Ε΄,61 ἕως τέλος)· ΣΤ΄: 74r–78v·

Ζ΄: 78v (Ζ΄,1–6).

Τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Μ. Ἀντωνίου ἀπαντῶμεν ἐπίσης εἰς τοὺς Κώδικας τῆς Παλαιᾶς Συλλογῆς. Τὰς ἐπιστολὰς Α΄–ΣΤ΄ περιλαμβάνει ὁ Κῶδιξ Sin.Geo.O.35, τοῦ ἔτους 907 μ.Χ. (περὶ τῆς χρονολογήσεώς του βλ. Dvali, Jghamaia, Fragment, σ. 72, Garitte, Catalogue, σ. 97). Τὰς ἐπιστολὰς Ζ΄ καὶ Γ΄, περιλαμβάνει ὁ Κῶδιξ Sin.Geo.O.25 (βλ. Garitte, Catalogue, σ. 61). Τὸ κείμενον τῶν ἐπιστολῶν ἔχει δημοσιευθῆ βάσει αὐτῶν τῶν δύο Χειρογράφων (βλ. Garitte, Antoine, σ. 267). Εἰς τὴν ἔκδοσιν, ἀπὸ τὴν ἐπιστολήν Α΄ ἐλλείπει ἡ ἀρχή (Α, 1–12), δεδομένου ὅτι καὶ ἀπὸ τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.35, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐστηρίχθη ἡ ἔκδοσις, ἐλλείπει τὸ πρῶτον φύλλον μὲ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπιστολῆς Α΄. Τὸ φύλλον μὲ τὸ σχετικὸν κείμενον του νεοευρεθέντος Κώδικος Sin.Geo.N.13 συμπληρώνει αὐτὴν τὴν ἔλλειψη. Ἡ ἐπιστολὴ Ζ΄ ἔχει δημοσιευθῆ κεχωρισμένως κατὰ τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.25 (Javakhishvili, Sinai, σ. 236–237).

Εἰς τὸ φ. 40r ὑπάρχει μία διήγησις περὶ τοῦ Μεγάλου Ἀντωνίου, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐλλείπει ἡ ἀρχή.

3) Εἰς φφ. 40v–58v: Ἐπιστολὴ Μακαρίου τοῦ Μεγάλου. Τὸ κείμενον περιέχεται εἰς τοὺς Κώδικας Sin.Geo.O.35 καὶ Sin.Geo.O.25, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐστηρίχθη ἡ ἔκδοσις τοῦ κειμένου (Ninua, Pseudomakarius, σ. 106–136). Τὸ κείμενον τοῦ παρόντος χειρογράφου δὲν εἶναι πλῆρες. Διακόπτεται εἰς τὸ φ. 58r, ἐνῷ τὸ φ. 58v εἶναι ἄγραφον. Τὸ τέλος τοῦ κειμένου ἀντιστοιχεῖ εἰς τὰς σελίδας 127, 19 τῆς ἐκδόσεως.

4) Εἰς φφ. 59r–101v: Ἐπιστολαὶ τοῦ Ἀμμωνᾶ. Α΄: φφ. 59r–60v, Β΄: φφ. 61r–63v, Γ΄: φφ. 63v–65r, Δ΄: φφ. 65r–67r, Ε΄: φφ. 67r–68r, ΣΤ΄: φφ. 68r–v, 70r, Ζ΄: φφ. 70r–71v, ΙΕ΄: φφ. 71v–73v, 69r–v (κατόπιν ἐλλείπει ἓν φύλλον), 107r–v, 96r–101r, ΙΣΤ΄: φφ. 101v (ἡ ἀρχή).

Αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Ἀμμωνᾶ περιλαμβάνονται εἰς τοὺς Κώδικας τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς*. Τὰς ἐπιστολὰς Α΄–ΙΣΤ΄ περιέχει ὁ Κῶδιξ Sin.Geo.O.35 (Garitte, Catalogue, σ. 103), τὰς ἐπιστολὰς Γ΄, ΙΓ΄, ΙΕ΄ ὁ Κῶδιξ Sin.Geo.O.25 (Garitte, Catalogue, σ. 62).

Ἡ ἐπιστολὴ Β΄ (=Ἑλληνικὴ ΣΤ΄, Συριακὴ Γ΄) ἐδημοσιεύθη κατὰ τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.35 (Garitte, Ammonas, σ. 123–131). Ἡ ἀρίθμησις τῶν ἐπιστολῶν εἰς τὰ Γεωργιανὰ

διαφέρει. Ἡ ἐπιστολὴ Α΄ κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Συριακὴν ἀρίθμησιν ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν Β΄ ἐπιστολήν, ἡ ἐπιστολὴ Γ΄ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν Α΄ καὶ ΙΒ΄, ἡ Δ΄ πρὸς τὴν Γ΄ καὶ Δ΄, ἡ Θ΄ πρὸς τὴν Δ΄ καὶ Θ΄, ἡ Ι΄ πρὸς τὴν Ε΄ καὶ ΙΑ΄, ἡ ΙΑ΄ πρὸς τὴν Ζ΄ καὶ ΙΓ΄, ἡ Ε΄ πρὸς τὴν Η΄ (κατὰ τὴν ἰδίαν ἀρίθμησιν ἡ Συριακή). Αἱ ἐπιστολαὶ ΙΒ΄ (Ι΄ Συριακὴ) καὶ ΙΔ΄ (Α΄ Συριακὴ) εἰς τὴν Ἑλληνικὴν δὲν ὑπάρχουν. Αἱ ἐπιστολαὶ ΙΓ΄–ΙΕ΄ καὶ ΙΣΤ΄ συνδέονται μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀϐϐᾶ Ἠσαΐου (ϐλ. Garitte, Catalogue, σ. 103–108).

5) Εἰς φφ. 79r–93v: Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Περὶ μετανοίας, παρθενίας καὶ ὑπομονῆς. Ἀπὸ τὸ κείμενον ἐλλείπει ἡ ἀρχή (περίπου τὸ ἥμισυ). Πλῆρες τὸ κείμενον ἔχει διασωθῆ εἰς τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.25, φφ. 137v–194v (ϐλ. Garitte, Catalogue, σ. 64). Τὸ κείμενον τοῦ παρόντος Κώδικος ἀντιστοιχεῖ μὲ τὸ κείμενον τοῦ Κώδικος Sin.Geo.O.25, ἀπὸ φ. 166r. Τὸ κείμενον τοῦτο περιέχεται καὶ εἰς τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.78 τοῦ 11ου αἰ., φφ. 204v–223r. (Javakhishvili, Sinai, σ. 129. Garitte, Catalogue, σ. 230).

6) Εἰς φφ. 93v–94v: Περὶ τοῦ Ἀπολλώ.

Τὸ κείμενον διαφέρει ἀπὸ τὰς διηγήσεις τὰς ὁποίας ἀπαντῶμεν εἰς τοὺς Κώδικας τῆς Παλαιᾶς Συλλογῆς Sin.Geo.O.25, φφ. 137r–v (ϐλ. Garitte, Catalogue, σ. 64) καὶ Sin.Geo.O.35 (Garitte, Catalogue, σ. 118).

Τὸ φ. 95v ἐφθαρμένον. Ἐπ' αὐτοῦ ἀναγράφεται τὸ ὄνομα: Πατερμούθιον*.

Μέρος τοῦ παλιμψήστου κειμένου, δηλαδὴ τοῦ ἐσϐησμένου, εἶναι γραμμένον διὰ τῆς Ἀλϐανικῆς γραφῆς τοῦ Καυκάσου. Παραδείγματα αὐτῆς τῆς γραφῆς ἕως τώρα ἦσαν γνωστὰ μόνον ἀπὸ ἐλάχιστα ἐπιγραφικὰ κείμενα τῶν ὁποίων ἡ ἀποκρυπτογράφησις καὶ ἡ ἀνάγνωσις δὲν ἔχει ἐπιτευχθῆ. Εἰς τὴν ἰδίαν ἐπίσης γραφήν (δηλαδὴ τὴν Ἀλϐανικὴν τοῦ Καυκάσου) διεσώθησαν κείμενα καὶ εἰς τὸν νεοευρεθέντα Σιναϊτικὸν Κώδικα Sin.Geo.N.55 (ἐπίσης παλίμψηστον). Τὸ κείμενον τοῦ ἀναφερομένου παλιμψήστου

* Εἰς τὸ Ἁγιολόγιον τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπάρχει ἅγιος μὲ τὸ ὄνομα Πατερμούθιος, Αἰγύπτιος εἰς τὴν καταγωγήν, ἡ μνήμη τοῦ ὁποῖου ἑορτάζεται τὴν 17ην Δεκεμϐρίου. Ὑπάρχει καὶ ἕτερος μάρτυς, ἐπίσης Αἰγύπτιος, μὲ ἡμέραν μνήμης τὴν 17ην Σεπτεμϐρίου.

ἀπεκρυπτογράφησεν ἐν μέρει ὁ Z. Aleksidze. Ἀπεδείχθη ὅτι περιέχει περικοπὰς ἀπὸ τὸ Lectionary. (Περὶ τῆς Ἀλβανικῆς γραφῆς τοῦ Καυκάσου, βλ. Abuladze, Discovery. Abuladze, New discovery. Shanidze A., Alphabet. ὁ ἴδιος, Albanians. Aleksidze Z., Georgian–Albanian Palimpsest. ὁ ἴδιος, New Specimens. ὁ ἴδιος, Albanian Language, ὁ ἴδιος, Albanian Script).

Ἐνθυμήσεις καὶ σημειώσεις:

«Τὸ θαῦμα καὶ τὸ πῶς ἐλυτρώνετο, δὲν ἠδυνήθην νὰ γράψω. Μόνον αὐτὴν τὴν διδασκαλίαν ἔγραψα, Μιχαήλ» (εἰς φ. 7ν). *«Χριστέ, ἐλέησον τὸν Μιχαήλ»* (εἰς φ. 16ν). Ἀπὸ τὸν γραφικὸν χαρακτῆρα, φαίνεται ἐπίσης ὅτι καὶ ὁ Sin.Geo.N.55 ἀνήκει εἰς τὸν ἴδιον γραφέα.

Sin.Geo.N.14
Παρακλητική, 1044 μ.Χ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 19x13,5.

Φύλλα: 16. Διαλελυμένα καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐφθαρμένα, ἰδίως τὰ φφ. 3–5. Διακρίνονται δύο Τετράδια, τὸ 8ον καὶ 9ον.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Καστανόχρωμος. Τίτλοι, Ὀνομασίαι Ὕμνων καὶ Πρωτογράμματα διὰ Κινναβάρεως. Διὰ τὴν ρυθμικὴν διαίρεσιν τοῦ κειμένου χρησιμοποιοῦνται παχεῖαι ἐρυθραὶ τελεῖαι.

Χρονολογία: [1044].

Κτήτωρ: Petre (Πέτρος).

Περιεχόμενον: Παρακλητική, 1r–16ν.
Περιλαμβάνει Ὕμνους τοῦ Α΄ Ἤχου ἀπὸ τὴν Τρίτην ἕως τὸ Σάββατον καὶ τοὺς Ὕμνους τοῦ Β΄ Ἤχου τῆς Κυριακῆς.
Ὁ γραφικὸς χαρακτήρ, αἱ διαστάσεις τῶν φύλλων, τὸ περιεχόμενον καὶ ἄλλα δεδομένα ἀποδεικνύουν ὅτι τὰ παρόντα φύλλα ἀνήκουν εἰς τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.13 καὶ μάλιστα ἀποτελοῦν τὴν ἀρχὴν τοῦ ἐν λόγῳ ἀκεφάλου Κώδικος (βλ. Sinai Catalogue, II, σ. 79–82). Πληροφορίαι περὶ τοῦ κατόχου, τοῦ τόπου γραφῆς καθὼς καὶ περὶ τῆς χρονολογίας

ὁρίζονται βάσει τοῦ Κώδικος Sin.Geo.O.13. Εἰς τὴν αὐτὴν παράδοσιν τῆς Παρακλητικῆς, ἡ ὁποία διεμορφώθη καὶ διεδόθη –ὅπως φαίνεται– εἰς τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ 11ου αἰῶνος, ἀνήκουν ἐπίσης καὶ οἱ Κώδικες Sin.Geo.O.3, 17, 21 τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς* (βλ. Sinai Catalogue, II, σ. 58–79, 82–96). Βλ. ἐπίσης καὶ τοὺς Κώδικας τῆς *Νέας Συλλογῆς*: Sin.Geo.N.25, Sin.Geo.N.40, Sin.Geo.N.76.

Sin.Geo.N.15
Ψαλτήριον, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 17,5x15,5.

Φύλλα: 115. Ἄνευ σταχώσεως. Ἐλλείπουν φύλλα εἰς τὴν ἀρχήν, εἰς τὸ μέσον καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ χειρογράφου. Αἱ κάτω ἐξωτερικαὶ γωνίαι τῶν φύλλων καμέναι. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια. Ἔχουν διατηρηθῆ τὰ σημεῖα τῶν ἀριθμήσεων (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων) εἰς τὰς ἄνω ὤας τῶν φύλλων: διὰ τὸ 6ον Τετράδιον εἰς φ. 7r, διὰ τὸ 7ον εἰς φ. 15r, διὰ τὸ 8ον εἰς φ. 23r, διὰ τὸ 9ον εἰς φ. 31r, διὰ τὸ 10ον εἰς φ. 39r, διὰ τὸ 11ον εἰς φ. 47r, διὰ τὸ 12ον εἰς φ. 56r, διὰ τὸ 14ον εἰς φ. 71r, διὰ τὸ 15ον εἰς φ. 78r καὶ διὰ τὸ 19ον εἰς φ. 98r.

Γραφή: Nuskhuri. Τίτλοι, Πρωτογράμματα, μερικαὶ σειραὶ τοῦ κειμένου καὶ ὁλόκληρος ἡ σελὶς 35v *γραφῆς* Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι καὶ Πρωτογράμματα διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ψαλτήριον, 1r–113v.
1) Ψαλμοί: Λ΄,19–ΡΜΔ΄,20. Ἐνδιαμέσως διακρίνονται ἐλλείψεις.
Ὠιδαί, 114r–115r.
Διεσώθησαν ἀποσπάσματα: Ὠιδὴ Β΄,17 (= Δευτερονομίου ΛΒ΄,17), Ὠιδὴ Θ΄,12 (= Λουκᾶ Α΄,79).

Παρατηρήσεις: Αἱ ἐπιγραφαὶ τῶν Ψαλμῶν (ΟΖ΄, ΠΕ΄ κ.ο.κ.) ἐνίοτε περιέχουν χριστολογικὰς ἑρμηνείας. Ἡ σειρὰ τῶν Ψαλμῶν δὲν ὑποδεικνύεται πάντοτε. Εἰς ὡρισμένους Ψαλμοὺς ἐπισημαίνεται ἡ ποσότης τῶν στίχων τοῦ Ψαλμοῦ κατὰ τὴν ἀρχαίαν

«Γεωργιανὴν» ἀρίθμησιν, ἡ ὁποία ἐφαρμόζεται εἰς τὰ ἀρχαῖα Ψαλτήρια τῆς προαθωνικῆς παραδόσεως (βλ. Shanidze M., Translations, σ. 40 καὶ μετέπειτα). Τὸ κείμενον τοῦ Κώδικος ἔχει ὁμοιότητα μὲ κείμενα Κωδίκων τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς*, οἱ ὁποῖοι ἔχουν χρησιμοποιηθῆ εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Ψαλτηρίου. Αὐτοὶ εἶναι οἱ: Sin.Geo.O.22,29,42 (βλ. Garitte, Catalogue, σ. 58, 66, 156) καὶ ὁ Κῶδιξ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Graz ἀρ. 2058/3, ὁ ὁποῖος προέρχεται ἀπὸ τὸ Σινᾶ (ἀρ. 2 τοῦ καταλόγου Tsagareli, βλ. Tsagareli, Catalogue, σ. 54. Shanidze A., Graz, σ. 343). Ἔκδοσις: Shanidze M., Psalter, (βλ. ἐπίσης: Shanidze M., Translations).

Γραφεύς: Ioane Oškeli (Ἰωάννης ὁ ἐξ Oshki). (Εἰς φύλ. 39r, 68r καὶ 115v).

Κτήτωρ: Mikael Modzguari (Μιχαὴλ ὁ δεκανός). (Εἰς φύλλ. 11v, 79v, 95r, 101v, 115v).

Ἐνθυμήσεις: 1. Εἰς φ. 115v τοῦ Κτήτορος:
«Ἐν ὀνόματι τοῦ Πατρός, τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ταῖς πρεσβείαις τῆς Ἁγίας Θεοτόκου, δυνάμει τοῦ ζωοποιοῦ Σταυροῦ, [ἱκεσίαις] τοῦ Προφήτου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου, τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, Προφητῶν, τῶν Ἁγίων Πατέρων καὶ ἄλλων Ἁγίων καὶ χάριτι τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Προφήτου Μωυσέως ἠξιώθην καὶ ἀπέκτησα τὸ βιβλίον τοῦτο τῶν Ψαλμῶν (Davithni), ὠφέλεια διὰ τὴν ψυχήν μου, ἐγὼ ὁ ἀνάξιος δεκανὸς Μιχαὴλ καὶ νῦν ἱκετεύω ἀγαπητοὺς ἐν Θεῷ: Ἅγιοι τοῦ Θεοῦ, οἵτινες θὰ διακονήσητε μετὰ τῶν ἱερῶν τούτων Ψαλμῶν, μνήσθητι τὴν ψυχήν μου, τῆς ψυχῆς τῶν γονέων καὶ τῶν ἀδελφῶν μου καὶ ὅλων τῶν οἰκείων μου εἰς τὰς Ἁγίας προσευχὰς ὑμῶν καὶ ὁ Κύριος νὰ ἀνταμείψῃ ὑμᾶς διὰ τῆς οὐρανίου ἀμοιβῆς, Ἀμήν», «Χριστὲ ἐλέησον τὸν Μιχαήλ, τὸν μοναχὸν Μιχαὴλ καὶ τὸν Στέφανον καὶ τὸν Ἡσαΐαν καὶ τὸν Ἠλίαν καὶ ὅλην τὴν ἀδελφότητα τῶν Σιναϊτῶν, Ἀμήν, Γένοιτο».
2. Εἰς φφ. 115r–v τοῦ γραφέως γραφῆς Asomtavruli:
«Ἐγράφη τὸ ἱερὸν τοῦτο Ψαλτήριον εἰς τὸ Ὄρος Σινᾶ, τὸ περιβόλιον τῆς Ἁγίας Θεοτόκου, διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ Ioanne Oshkeli. Ἅγιοι τοῦ Θεοῦ, μνήσθητέ μου εἰς τὰς πρὸς Θεὸν Ἁγίας προσευχὰς ὑμῶν, καὶ δι' ὅσα παρέλειψα συγχωρήσατέ μοι».

Σημείωσις: (Διὰ τοῦ ἰδίου γραφικοῦ χαρακτῆρος).
«Χριστέ, ἐλέησον τὸν Ιovane (Ἰωάννην)» (φ. 39r). *«Χριστέ, ἐλέησον τὸν ἀνάξιον Ιovane (Ἰωάννην)»* (φ. 68r). *«Χριστέ, ἐλέησον τὸν Mikael (Μιχαήλ)»* (φφ. 11v, 94r). *«Χριστέ, ἐλέησον τὸν Mikael (Μιχαήλ). Ἀμήν»*, (φ. 79v). *«Χριστέ, ἐλέησον τὸν ἱερέα Mikael (Μιχαήλ)»* (φ. 101v).

Sin.Geo.N.16
Ὕμνοι, 12ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 15,5x12.

Φύλλα: 2. Δεδεμένα, κίτρινα καὶ πολὺ ἐφθαρμένα. Ἀμφότερα τὰ φύλλα ἕως τὴν 12την σειρὰν σκωληκόβρωτα. Τὸ κείμενον εἶναι κατεστραμμένον ἐπίσης ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν, εἰς μερικὰ σημεῖα ἡ κατάστασις αὐτοῦ δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἀνάγνωσιν.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Καστανόχρωμος. Τίτλοι καὶ Πρωτογράμματα διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [12ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ὕμνοι (Ἐκκλησιαστικοί) τοῦ 12ου αἰῶνος, 1r–2v.
1. Εἰς φφ. 1r–v: Ὕμνοι.
Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν συλλογὴν τῶν ὑμνογραφικῶν κειμένων τῆς Κυριακῆς ἀφιερωμέναι εἰς τὴν Θεοτόκον, «Ὑπακοὴ ἐν τῷ Μεσονυκτικῷ» (πρβλ. Catalogue, A, II/1 ἀρ. 417:9, σ. 40).
2. Εἰς φ. 1v: Σειρὰ Στιχηρῶν τῆς Κυριακῆς ὑπὸ τὸν τίτλον «Στιχηρὰ τοῦ Ἀμώμου, ἐν τῷ Μεσονυκτικῷ».
Τὸ κείμενον ἐλλειπές. Τὰ Στιχηρὰ ταῦτα ψάλλονται μετὰ τὸν Ψαλμὸν ΡΙΗ΄. Τὴν πλήρη συλλογὴν τῶν Στιχηρῶν τούτων περιλαμβάνει ἡ Παρακλητικὴ τοῦ Giorgi Mtacmideli (Γεωργίου τοῦ Ἀγιορείτου, τοῦ Ἴβηρος), αὐτόγραφος (1057–1060 μ.Χ.) ὑπὸ τὸν τίτλον: «Στιχηρὰ Ἀναστάσιμα, ψαλλόμενα ἐν τῷ Μεσονυκτικῷ τῆς Κυριακῆς εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Σάββα» (Ath. 45, 248r. Εἰς τὸν Κατάλογον τοῦ Blake τὸ περιεχόμενον τοῦ Κώδικος διὰ λεπτομερειῶν δὲν περιγράφεται (πρβλ. Blake, Iviron, III, σ. 238). Τὸ κείμενον ἀπαντῶμεν

ἐπίσης εἰς μεταγενέστερα Ὡρολόγια (βλ. Catalogue A II/1, ἀρ. 417: 9, σ. 40, ἀρ. 430: 14, σ. 92).
3. Εἰς φ. 2r–v: Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν συλλογὴν τῶν Στιχηρῶν: «Ὑπακοαὶ τεθνεώτων». Ἡ πλήρης συλλογὴ τῶν Τροπαρίων ἔχει διατηρηθῆ εἰς τὸν Κώδικα ἀριθ. 5 τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῶν Παρισίων (φφ. 221r–222v), ὅστις περιλαμβάνει τὸ Τριῴδιον τοῦ Giorgi Mtacmideli (Γεωργίου τοῦ Ἁγιορείτου, τοῦ Ἴβηρος).
Τὰ φύλλα εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποτελοῦν μέρος Παρακλητικῆς ἢ Ὡρολογίου.

Sin.Geo.N.17
Συλλογὴ Ἁγιολογικῶν Κειμένων, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 18x14.

Φύλλα: 132. Ἄνευ Σταχώσεως. Διαλελυμένα, ἐφθαρμένα καὶ ρυπαρά. Τὰ φφ. 1, 6, 12, 114, 115, 119 πολὺ ἐφθαρμένα. Μερικὰ φύλλα ἐσχισμένα ἢ κατεστραμμένα ἀπὸ τρωκτικά, ἄλλα δὲ συρρικνωμένα. Ἐλλείπουν φύλλα εἰς τὴν ἀρχήν, εἰς τὸ μέσον καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ Κώδικος. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια. Διακρίνονται ἀντίστοιχα Γεωργιανὰ γράμματα διὰ τὴν ἀρίθμησιν τῶν κάτωθι Τετραδίων: 8–12, 17, 20, 22, 26–28, 32.

Γραφή: Nuskhuri. Πρωτογράμματα *γραφῆς* Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Συλλογὴ Ἁγιολογικῶν Κειμένων, 1r–132v.
1. Εἰς φφ. 1r–13v: Βίος Ἁγίου Χαρίτωνος (πρβλ. Imnaishvili V., Lives, σ. 126–142).
2. Εἰς φφ. 13v–49v: Μαρτύριον τῆς Ἁγίας Θέκλης (πρβλ. Abuladze, Thecla, σ. 25–138).
3. Εἰς φφ. 50r–65r: Μαρτύριον τῆς Ἁγίας Βαρβάρας (Ἀπαντᾶται καὶ εἰς τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.91 τοῦ 14ου αἰ., βλ. Garitte, Catalogue σ. 269, ἐπίσης Kekelidze, Authors, σ. 121).
4. Εἰς φφ. 65v–91v: Κυρίλλου τοῦ Σκυθοπολίτου, Βίος Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου (πρβλ. Imnaishvili V., Lives, σ. 184–197).

5. Εἰς φφ. 91v–106r: Βίος τοῦ Ἀββᾶ Παύλου καὶ τοῦ Μεγάλου Ἀντωνίου (Ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου συμπίπτει μετὰ τοῦ ἀναγνώσματος τοῦ Κώδικος A–95. Ὅμως ὁ τίτλος διαφέρει, βλ. Catalogue, I/1, σ. 372).
6. Εἰς φφ. 106r–113v: Κυρίλλου τοῦ Σκυθοπολίτου, Μαρτύριον τῆς Ἁγίας Ἰουλίττης καὶ τοῦ Ἁγίου Κηρύκου (Πρβλ. Chubinashvili, Cyriacus, σ. 100–104).
7. Εἰς φφ. 114r–127v: Βίος Ἰωάννου τοῦ Καλυβίτου (Πρβλ. Kekelidze, Keimena, I, σ. 15–27, Imnaishvili V., Lives, σ. 273–284).
Τὰ φύλλα 128r–132v περιλαμβάνουν ἀποσπάσματα ἀκαθορίστου ἔργου.

Sin.Geo.N.18

Μηναῖα, 11ος–12ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 25,5x20.

Φύλλα: 154. Δεδεμένα εἰς τρία σώματα. Τὸ πρῶτον σῶμα ἔχει φύλλα 94, τὸ δεύτερον 34 καὶ τὸ τρίτον 27. Ἕκαστον σῶμα ἔχει ἰδίαν ἀρίθμησιν. Ἐλλείπουν φύλλα εἰς τὴν ἀρχήν, εἰς τὸ μέσον καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ Κώδικος. Εἰς τὸ πρῶτον σῶμα τὰ φφ. 1, 3, 14–18, 85, 92, 93 ἐφθαρμένα καὶ σκωληκόβρωτα. Εἰς τὸ δεύτερον σῶμα πολὺ ἐφθαρμένα εἶναι τὰ φφ. 1–13, ἐνῷ τὸ ἄνω μέρος τῶν φφ. 14–27 (περίπου 11 σειραί) εἶναι κατεστραμμένον ἀπὸ τρωκτικά.
Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων). Τὸ πρῶτον σῶμα περιέχει τὰ Τετράδια 32–47, ἐκ τῶν ὁποίων ἐλλείπουν 26 φύλλα. Τὸ δεύτερον σῶμα περιέχει τὰ Τετράδια 17–21, ἐκ τοῦ ὁποίου τὸ τελευταῖον φύλλον εἶναι ἄγραφον. Ἴσως ἦτο καὶ τὸ ὀπισθόφυλλόν του. Τὸ τρίτον σῶμα περιλαμβάνει τὰ Τετράδια 22–25. Ἀπὸ τὸ 25ον Τετράδιον ἐλλείπει τὸ τελευταῖον φύλλον.
Εἰς τὸ τρίτον σῶμα τὸ φ. 2r συνεχίζει τὸ κείμενον τοῦ δευτέρου σώματος, ἐνῷ τὸ φ. 1 φαίνεται ὅτι προσετέθη μεταγενεστέρως. Εἰς τὴν recto ὄψιν αὐτοῦ τοῦ φύλλου μὲ παχέα γράμματα *γραφῆς* Asomtavruli διαβάζομεν: «Ἰούνιος, Ἰούλιος, Αὔγουστος» Εἰς τὴν verso ὄψιν ἐπαναλαμβάνονται

αἱ πρῶται δύο σειραὶ τοῦ κειμένου μὲ τὰς μνήμας τῆς 1ης Ἰουνίου, αἱ ὁποῖαι ὑπάρχουν εἰς τὸ φ. 33v.

Γραφή: Nuskhuri. Τὸ πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον σῶμα τοῦ Κώδικος ἔχουν γραφῆ διὰ λεπτῶν γραμμάτων *γραφῆς* Nuskhuri ὡραιοτάτου γραφικοῦ χαρακτῆρος, τὸ δὲ τρίτον σῶμα διὰ διαφορετικοῦ γραφικοῦ χαρακτῆρος τῆς ἰδίας γραφῆς.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι, Ὀνομασίαι Ὕμνων καὶ Πρωτογράμματα διὰ Κινναβάρεως.

Στάχωσις: Εἰς τὸ δεύτερον σῶμα τοῦ Κώδικος διατηροῦνται ἴχνη Σταχώσεως, ἡ ὀπισθία πινακὶς τῆς ὁποίας ἀποτελεῖται ἐκ δέρματος καὶ ξύλου. Τὸ πάχος τοῦ ξύλου εἶναι 1 ἑκ., ἐνῷ τὸ δέρμα εἶναι ἄνευ διακοσμήσεων καὶ ἀνήκει μᾶλλον εἰς δευτέραν κάλυψιν τῆς Σταχώσεως μετὰ δέρματος. Ἐπί τῆς πινακίδος διατηροῦνται θηλυκωτῆρες.

Χρονολογία: 11ος–12ος αἰ.

Περιεχόμενον: Μηναῖα, 1r–154v.

Περιλαμβάνει τοὺς Ὕμνους Ἰανουαρίου–Φεβρουαρίου καὶ Μαΐου–Ἰουνίου, ἀπὸ τὰ Μηναῖα τὰ ὁποῖα συνέταξεν ὁ Giorgi Mtacmideli (Γεώργιος Ἁγιορείτης ὁ Ἴβηρ) περὶ τὰ μέσα τοῦ 11ου αἰῶνος, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Ἑλληνικῶν Μηναίων. Ὁ παρὼν Κῶδιξ συμπληρώνει τὴν σειρὰν τῶν Γεωργιανῶν Μηναίων τοῦ Σινᾶ: Sin.Geo.O.7 (Σεπτέμβριος–Ὀκτώβριος), Sin.Geo.O.2 (Νοέμβριος–Δεκέμβριος), Sin.Geo.O.9 (Μάρτιος–Ἀπρίλιος, διακόπτεται εἰς τὴν 17ην Ἀπριλίου) καὶ Sin.Geo.O.56 (Ἰούνιος–Αὔγουστος, διακόπτεται εἰς τὴν 11ην Αὐγούστου) (βλ. Sinai Catalogue, II, σ. 162–223). Τὸ πρῶτον σῶμα (94 φύλλα) τοῦ παρόντος χειρογράφου συνεχίζει ἀμέσως μετὰ τὸ τέλος τοῦ Sin.Geo.O.2. Τὰ φύλλα τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου σώματος τοποθετοῦνται μεταξὺ τοῦ Sin.Geo.O.9 καὶ τοῦ Sin.Geo.O.56. Ὁ δὲ τελευταῖος Κῶδιξ συνεχίζει ἀμέσως μετὰ τὸ τέλος τοῦ τρίτου σώματος.

Ὅλη ἡ σειρὰ τῶν Γεωργιανῶν Σιναϊτικῶν Μηναίων, κατ' ἀρχάς, πρέπει νὰ ἦτο ἐσταχωμένη εἰς δύο τόμους (Σεπτέμβριος–Φεβρουάριος καὶ Μάρτιος–Αὔγουστος). Τὰ 94 φύλλα τοῦ πρώτου σώματος τοῦ παρόντος Κώδικος θὰ πρέπῃ νὰ ἦσαν τὸ τελευταῖον τμῆμα τοῦ Α΄ τόμου, ἐνῷ τὰ ὑπόλοιπα (φφ. 34 καὶ 27) ἀνῆκαν εἰς τὸν Β΄ τόμον, ὅπως ἀποδεικνύεται

καὶ ἀπὸ τὴν ἀρίθμησιν τῶν Τετραδίων. Ἀργότερον ἴσως διήρεσαν τοὺς δύο τόμους εἰς τέσσαρα (τεμάχια–τόμους). Ἀπόδειξις ἡ πινακὶς ἡ ὁποία διετηρήθη ἕως σήμερον εἰς τὸ νεοευρεθὲν σῶμα τοῦ Sin.Geo.N.18, καὶ τὸ ἐνσωματωμένον φύλλον μὲ τὴν ἀναγραφὴν τῶν τελευταίων τριῶν μηνῶν τῶν Μηναίων. Περὶ τῶν Μηναίων τῆς παραδόσεως ταύτης βλ. Kekelidze, Literature, I, σ. 226–228.

Sin.Geo.N.19
Iadgari, ἔτους 980 μ.Χ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 20,5x18.

Φύλλα: 61. Ἄνευ ἐξωφύλλου. Ἀπὸ τὸ φ. 62 ἔχει ἀπομείνει μικρὸν σπάραγμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου διακρίνεται Συριακὸν κείμενον. Τὸ φύλλον τοῦτο πρέπει νὰ ἦτο τὸ ὀπισθόφυλλον τοῦ Κώδικος. Ἀπὸ τὸν Κώδικα ἐλλείπουν φύλλα εἰς τὸ τέλος, ἐνῷ εἰς τὴν ἀρχὴν διεσώθη τὸ ἥμισυ τοῦ φύλλου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑπάρχουν ἴχνη Ἀραβικῆς σημειώσεως. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων). Διακρίνονται 8 Τετράδια μὲ 8 φύλλα ἕκαστον, πλὴν τοῦ 8ου, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐλλείπουν τὰ τελευταῖα φύλλα. Τὰ φύλλα ἔχουν συρραφῆ μεταξύ των μὲ διάφορα μικρὰ μεμβράνινα τεμάχια, ἐπὶ τῶν ὁποίων διακρίνεται παλίμψηστον κείμενον, τοῦ ὁποίου τὸ ἀρχαιότερον κατὰ τὸ πλεῖστον εἶναι Ἑλληνικόν, ἀλλ' ἀπαντᾶται καὶ Συριακὸν καὶ Κοπτικόν.

Γραφή: Nuskhuri. Εἰς μερικὰ σημεῖα ἡ σβησθεῖσα γραφὴ ἔχει ἀνανεωθῆ.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι, Ὀνομασίαι Ὕμνων καὶ Πρωτογράμματα μὲ μαύρην μελάνην περιγεγραμμένην διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: 980 μ.Χ. (φ. 50γν).

Τόπος Γραφῆς: Τὸ Ἅγιον Ὄρος Σινᾶ.

Γραφεύς: (καὶ συντάκτης τῆς συλλογῆς): Iovane–Zosime (Ἰωάννης–Ζωσιμᾶς) (φ. 50γν).

Περιεχόμενον: Iadgari, Συλλογὴ ὑμνογραφικῶν κειμένων (τῆς παραδόσεως τοῦ 10ου αἰ., συνοπτικοῦ περιεχομένου), 2r–61v.

1. Εἰς φφ. 1r–7v: Μικρὸν Εἱρμολόγιον. Περιλαμβάνει Εἱρμοὺς καὶ Θεοτοκία τῶν Κανόνων τοῦ Δ΄ Ἦχου. Οἱ Εἱρμοὶ ἀνήκουν εἰς τὴν παλαιοτάτην παράδοσιν τοῦ Γεωργιανοῦ Εἱρμολογίου (βλ. Metreveli, Hirmoi).
2. Εἰς φφ. 8r–12v: Ὑμνογραφικὰ Κείμενα, ἤτοι Στιχηρὰ καὶ Κανόνες τῆς Κυριακῆς τοῦ Δ΄ Ἦχου ἐκ τῆς Παρακλητικῆς.
3. Εἰς φφ. 13r–49r: Ὑμνογραφικὰ Κείμενα, ἤτοι Στιχηρὰ καὶ Κανόνες Δευτέρας ἕως Παρασκευῆς τοῦ Δ΄ Ἦχου ἐκ τῆς Παρακλητικῆς.
Κατὰ τὴν ἐνθύμησιν (φ. 50r) ἡ μετάφρασις τῆς σειρᾶς ταύτης Ὕμνων εἰς τὰς Γεωργιανὰς ἑστίας τῆς Παλαιστίνης διεδόθη ἀπὸ τὴν Κύπρον. Ὡς ἐκ τούτου, ὁ γραφεὺς Ἰωάννης–Ζωσιμᾶς τοὺς ὀνομάζει «Κυπριακούς». Τὴν Συλλογὴν αὐτὴν τῶν Ὕμνων ἀπαντῶμεν καὶ εἰς τὰ προγενέστερα χειρόγραφα τοῦ Ἰωάννου–Ζωσιμᾶ: Sin.Geo.O.34–1 καὶ Sin.Geo.O.26 (βλ. Sinai Catalogue, I, ἀρ. 34: III, 1–9, σ. 97–99, ἀρ. 26: IV, 1–11, σ. 86–88).
4. Εἰς φφ. 51r–55r: Σειρὰ Τριαδικῶν Τροπαρίων (Κανὼν Τριαδικός) τοῦ Ὄρθρου, τῶν ὀκτὼ Ἤχων, καὶ αἱ τυπικαὶ διατάξεις αὐτῶν. Ἡ ὀκτώηχος σειρὰ τῶν ἰδίων Τροπαρίων καὶ αἱ τυπικαὶ διατάξεις αὐτῶν διετηρήθησαν καὶ εἰς τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.34 τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς* (βλ. Sinai Catalogue, I, ἀρ. 34: X II, XXIV, σ. 126–127, ἀρ. 34, προσθῆκαι: X: 1–2, σ. 136), ἐπίσης Sin.Geo.N.76: 2).
5. Εἰς φφ. 55v–58v. Τὰ «Μνήσθητί μου» τοῦ Ἦχου Α΄ καὶ αἱ τυπικαὶ διατάξεις αὐτῶν.
6. Εἰς φφ. 58v–61v. Στιχηρὰ εἰς τὸ «Κύριε ἐκέκραξα» καὶ ὁ Κανὼν τοῦ Δ΄ Ἦχου τῷ Σαββάτῳ ἑσπέρας. Τὸ κείμενον ἐλλειπὲς καθὼς ἔχουν ἐκπέσει ἀπὸ τὸ χειρόγραφον φύλλα. Πλήρη σειρὰν αὐτῶν τῶν Στιχηρῶν περιλαμβάνουν τὰ Iadgari τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς* (βλ. Sinai Catalogue, I ἀρ. 26: VIII, 4, σ. 91–92, ἀρ. 34: XXVI, 6, 12, σ. 128–129. ἀρ. 34, παράρτημα, VII, σ. 135).

Ἐνθυμήσεις: Εἰς φ. 50r–v:
(Τοῦ γραφέως): «+ Κύριε, ἐλέησον (διὰ Γεωργιανῆς γραφῆς). Ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ταῖς πρεσβείαις τῆς Ἁγίας Θεοτόκου καὶ τῶν Ἁγίων Ἀρχαγγέλων καὶ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, δυνάμει τοῦ Ζωοποιοῦ καὶ Τιμίου Σταυροῦ, καὶ ταῖς

πρεσβείαις τοῦ μεγάλου Προφήτου Μωυσέως καὶ πάντων τῶν Προφητῶν, Ἀποστόλων, Εὐαγγελιστῶν, Διδασκάλων, Πατέρων, δικαίων, Μαρτύρων, χάριτι καὶ ἱκεσίαις πάντων τῶν Ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις εἰς ἐμέ, εἰς τὸν λίαν ἁμαρτωλὸν Ἰωάννην, καὶ ἔγραψα τὸ ἱερὸν τοῦτο βιβλίον τὸ ***Iadgari–Msgepsi*** *(Ὀκτώηχος) τὸ καινουργές, τὸ ὁποῖον προσφάτως μετεφέρθη εἰς τὴν γλῶσσαν ἡμῶν ἀπὸ τὴν Κύπρον, ἔγραψα εἰς τὴν μεμβράνην ταύτην τὴν καταρρακωμένην ὡς πρότυπον διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ λίαν ἁμαρτωλοῦ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν ἁγίων γηρατειῶν μου εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος Σινᾶ. Καὶ τὸ ἀφιέρωσα αὐτόθι εἰς τὸ Ἅγιον Σινᾶ διὰ τὴν προσευχὴν καὶ μνημόνευσιν ἐμοῦ, καθὼς καὶ συγχώρησιν τῆς ψυχῆς ἐμοῦ, καὶ τῶν γονέων καὶ τῶν ἀδελφῶν μου, καὶ ἁπάντων τῶν οἰκείων μου διὰ πνεύματος καὶ διὰ σαρκός, τῶν ζώντων καὶ τῶν τεθνεώτων. Καὶ νῦν ἱκετεύω πάντας ὑμᾶς, τοὺς θεοφιλεστάτους πατέρας καὶ ἀδελφούς μου, μνήσθητέ μου εἰς τὰς Ἁγίας προσευχὰς ὑμῶν, τοῦ λίαν ἁμαρτωλοῦ Ἰωάννου, τοῦ γραφέως αὐτοῦ, καὶ ὅλων τῶν ἄνωθεν ἀναφερομένων. Διότι ἐγὼ πιστεύω πολὺ εἰς τὰς προσευχάς ὑμῶν. Καί, πρὸς Θεοῦ, συγχωρήσατέ με δι' ὅσα παρέλειψα καὶ ὁ Χριστὸς ἂς συγχωρῇ καὶ ἐλεῇ ὑμᾶς. Καὶ οὐδεὶς νὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ ἀφαιρέσῃ τοῦτο ἀπὸ τὸν ἱερὸν τοῦτον τόπον δι' οὐδεμίαν αἰτίαν. Τὸ ἔτος, κατὰ τὸ ὁποῖον ἐγράφη τοῦτο εἰς τὸν Ἅγιον Ὄρος Σινᾶ, ἦτο κατὰ τοὺς Γεωργιανοὺς ἀπὸ κτίσεως Κόσμου 6584, χρονικὸν 200^{ον} (= 980 μ.Χ.), κατὰ τοὺς ἕλληνας 6572 καὶ χρονικὸν 88^{ον}».*

Σημείωσις: Εἰς φ. 50r–v: *«Χριστέ, ἐλέησον τὸν Γαβριήλ, Γεώργιον, Μιχαήλ, Κύρικον, Ἰωάννην–Ζωσιμᾶν καὶ ἅπαντας τοὺς ἀδελφοὺς καὶ πάντας τοὺς Χριστιανούς, Ἀμήν. Εὔχεσθε δι' ἡμᾶς, Ἅγιοι Πατέρες, εὔχεσθε, Ἀμήν».*

Sin.Geo.N.20

Ἀλεξάνδρου τοῦ Κυπρίου

Ἀνάγνωσις περὶ τῆς Εὑρέσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ἔτους 986 μ.Χ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 15x12.

Φύλλα: 23. Ἐλλείπουν φύλλα εἰς τὸ τέλος τοῦ Κώδικος καὶ ἓν φύλλον μεταξὺ τῶν φφ. 16–17. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων). Διακρίνονται τὰ Τετράδια 1ον, 2ον καὶ 3ον.

Γραφή: Τὰ φ. 2r–6r *γραφῆς* Asomtavruli, τὰ ὑπόλοιπα *γραφῆς* Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Στάχωσις: Ἀπὸ τὴν Στάχωσιν διεσώθη ἡ πρώτη πινακὶς ἐκ δέρματος. Ὡς ὀπισθόφυλλον ἔχει χρησιμοποιηθῆ φύλλον ἀπὸ Κοπτικὸν χειρόγραφον.

Διάκοσμος: Εἰς τὸ φ. 1r, τετράγωνον ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀπεικονίζεται σταυρός. Εἰς τὴν κάτω πλευρὰν τοῦ σταυροῦ ἐγγεγραμμένα γράμματα, τὰ ὁποῖα διαβάζονται (καὶ μεταφράζονται) «Εὔχεσθε».

Χρονολογία: 986 μ.Χ.

Γραφεύς: Ioane–Zosime (Ἰωάννης–Ζωσιμᾶς).

Τόπος γραφῆς: Τὸ Ἅγιον Ὄρος Σινᾶ.

Περιεχόμενον: Ἀλεξάνδρου τοῦ Κυπρίου, Περὶ τῆς Εὑρέσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, 2r–23v.

Τίτλος τοῦ ἔργου: «Λόγος εἰς τὴν Εὕρεσιν τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ, Ἔπαινος καὶ Ἐγκώμια, περιεγράφη ὑπὸ Ἀλεξάνδρου Μοναχοῦ τοῦ Κυπρίου, ὅστις ἦτο ἐκ τῆς πόλεως Ἀμαθοῦντος καὶ δι' οὗ εὐχήθησαν πολλάκις οἱ Ἅγιοι Πατέρες.»

Τὰ φφ. 1r–23v τοῦ χειρογράφου τοποθετοῦνται εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ὑπ' ἀρ. 93 Γεωργιανοῦ Σιναϊτικοῦ Κώδικος, κατὰ τὸν Κατάλογον τοῦ Tsagareli (Catalogue, σ. 97. Τὸ 1901, ὅταν οἱ N. Marr καὶ I. Javakhishvili ἐπισκέφθησαν τὸ Σινᾶ, ὁ Κῶδιξ εἶχεν ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Μονήν). Αἱ τελευταῖαι λέξεις τοῦ φ. 23v συνεχίζονται ἀμέσως ἀπὸ τὰς

ἀρχικὰς λέξεις τοῦ φ. 1 τοῦ προαναφερθέντος Κώδικος ὑπ' ἀρ. 93, τὰς ὁποίας ἀρχικὰς λέξεις ἀναφέρει ὁ A. Tsagareli εἰς τὸν Κατάλογόν του. Τὸ φύλλον τοῦτο (φ. 1) –πρὸς τὸ παρόν– θεωρεῖται ἀπωλεσθέν. Τὸ ἑπόμενον φύλλον (δηλαδὴ τὸ δεύτερον φύλλον τοῦ 4ου Τετραδίου) εὑρίσκεται εἰς τὸ Birmingham (ὅλ. Garitte, Aventures, σ. 557). Ὁ ὑπόλοιπος Κῶδιξ ὑπ' ἀρ. 93 τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς* ἐξ 99 φύλλων (ἐνῷ ὁ Tsagareli καταγράφει 109 φύλλα) εὑρίσκεται σήμερον εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Princeton τῆς Ἀμερικῆς. Ὁ Κῶδιξ ἄρχεται ἀπὸ τὸ φ. 3 τοῦ 4ου Τετραδίου. Ἐχρησιμοποιήθη ὡς βασικὸν χειρόγραφον (μέσῳ φωτοαντιγράφων) διὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ κειμένου (ὅλ. Mgaloblishvili, Cronicles). Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Tsagareli ἀπὸ τὸν ἐν λόγῳ Κώδικα ὑπ' ἀρ. 93, ἤδη εἰς τὸ Σινᾶ, ἔλλειπαν φύλλα πρὸς τὸ τέλος. Ὅμως τὸ τέλος τοῦ Κώδικος, τὸ ὁποῖον κατὰ λάθος κατέγραψεν μὲ α/ἀρ. 92 (φ. 29) καὶ ἕως προσφάτως ἐθεωρεῖτο ἀπωλεσθέν, βάσει τῶν δεδομένων εἰς τὰ ἔργα τοῦ Assfalg καὶ τοῦ Garitte, εὑρέθη εἰς τὴν Γερμανίαν (Assfalg, Syrische Handschriften, σ. 184–194. Assfalg, Georgische Handschriften, σ. 29–34. Garitte, Aventures, σ. 558). Ἡ μελέτη τῶν φωτοτυπιῶν τοῦ Κώδικος τοῦ Πανεπιστημίου Göttingen ἐπεβεβαίωσεν ὅτι ἀπὸ τὰ 30 Συρο–Γεωργιανὰ παλίμψηστα φύλλα τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται εἰς τὴν Γερμανίαν, τὰ 7 φύλλα ἀνήκουν εἰς τὸν Κώδικα ἀριθ. 93 κατὰ τὸν κατάλογον τοῦ Tsagareli, ἐνῷ τὰ 23 φύλλα εἰς τὸν Κώδικα ἀριθ. 92. Τὰ 4 φύλλα (ἐκ τῶν 7) συμπληρώνουν τὸ 15ον Τετράδιον (μεταξὺ τῶν φφ. 88–89) τοῦ χειρογράφου τοῦ Princeton. Ἀπὸ τὸ χειρόγραφον τοῦ Princeton ἀπουσιάζουν, ἐπίσης, 3 φύλλα ἐκ τοῦ 17ου Τετραδίου (2, 4, 7), τὰ ὁποῖα εὑρέθησαν ἐπίσης εἰς τὸ Göttingen. Τὸ τελευταῖον ἐξ αὐτῶν, τὸ 7ον, περιέχει τό κείμενον τὸ ὁποῖον κατέγραψεν ὁ Tsagareli εἰς τὸ τέλος τοῦ Κώδικος ἀριθ. 93. Τὰ 23 αὐτὰ φύλλα Συρο–Γεωργιανῶν παλιμψήστων, τοποθετούμενα διὰ τὴν συνέχειαν τοῦ Γεωργιανοῦ κειμένου, ἀποτελοῦν τὰ 6 φύλλα τοῦ 18ου Τετραδίου (τὸ 1ον καὶ τὸ 6ον φύλλον ἐλλείπουν), τὸ 19ον Τετράδιον καὶ 20ὸν Τετράδιον πλῆρες, τὸ 1ον φύλλον τοῦ 21ου Τετραδίου καὶ ἐπίσης σχεδὸν ὅλον τὸ τέλος τῆς ἀναγνώσεως *Περὶ τῆς εὑρέσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ* (ἀπὸ τὸν Κώδικα ἐλλείπουν τὰ 2 τελευταῖα φύλλα, ὅπου συνεχίζεται τὸ κείμενον καὶ αἱ ἐνθυμήσεις). Ἡ ἀρχὴ τοῦ τεμαχίου τούτου

(2ον φύλλον τοῦ 18ου Τετραδίου) συμπίπτει μὲ τὸ κείμενον τὸ ὁποῖον ἀναφέρει ὁ Tsagareli ὡς ἀρχὴν τοῦ Κώδικος ἀριθ. 92. Ἑπομένως διευκρινίζεται ὁ τόπος ὅπου εὑρίσκεται ὁ Γεωργιανὸς Σιναϊτικὸς Κῶδιξ 92. Διευκρινίζεται ἐπίσης ὅτι ὁ ὑπ' ἀριθ. 92 Κῶδιξ ἐξ ἀρχῆς δὲν ἦτο ἕνας πλήρης Κῶδιξ, ἀλλὰ τὸ τελευταῖον τμῆμα τοῦ ὑπ' ἀριθ. 93 Σιναϊτικοῦ Γεωργιανοῦ Κώδικος. Ἡ συνέχεια τοῦ κειμένου, ἡ ἀρίθμησις εἰς Τετράδια, αἱ διαστάσεις, ὁ γραφικὸς χαρακτὴρ καὶ ἡ ὁμοιότης τῆς γραφικῆς ὕλης ἀποδεικνύουν ὅτι ὁ Κῶδιξ, Sin.Geo.N.20, ἓν φύλλον τοῦ Birmingham, τὸ χειρόγραφον τοῦ Princeton καὶ τὰ Συρο–Γεωργιανὰ τοῦ Göttingen ἀνήκουν εἰς ἕνα Κώδικα, τὸν ὁποῖον ἀντέγραψεν ὁ Ἰωάννης–Ζωσιμᾶς (βλ. Shanidze M., Ms. From Sinai, σ. 113).

Ἑπομένως, ὁ παρὼν Κῶδιξ Sin.Geo.N.20 χρονολογεῖται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἑνθυμήσεως τὴν ὁποίαν εἶχεν ὁ ὑπ' ἀριθ. 92 Κῶδιξ καὶ τὴν ὁποίαν διέσωσεν ὁ Tsagareli εἰς τὸν κατάλογόν του: *«ὅταν τὸ βιβλίον τοῦτο ἐγράφη, ἐπερατώθη καὶ ἐσταχώθη διὰ χειρὸς τοῦ Ἰωάννου, τοῦ λίαν ἁμαρτωλοῦ, εἰς τὸ Ἅγιον Σινᾶ, τὰ ἔτη κατὰ τοὺς Γεωργιανοὺς ἦσαν ἀπὸ κτίσεως Κόσμου (ϧϥ҃ϡ) 6590 καὶ χρονικὸν (ι҃ϡ)* 206ον (= 986 μ.Χ.), *κατὰ τοὺς ἕλληνας, ἀπὸ κτίσεως Κόσμου (ϧϥ҃ϣϩ – λάθος τοῦ Tsagareli, πρέπει νὰ εἶναι: ϧϡ҃ϣϭ ἢ ϧϡ҃ϣϩ) 6519 καὶ χρονικὸν (ϡ҃ϣ) 94ον, ἰνδικτιὼν ἦτο (ο҃ϣ) 14η».*

Σημειώσεις: *«Χριστέ, ἐλέησον τὸν Γαβριήλ, τὸν Γεώργιον, τὸν Μιχαήλ, τὸν Κύριλλον* (εἰς τὴν ἔκδοσιν Κύριλλον), *τὸν Μιχαήλ, τὸν Ἰωάννην, τὸν Βασίλειον καὶ ἅπαντας τοὺς ἀδελφοὺς καὶ πάντας τοὺς Χριστιανούς, Ἀμήν»* (βλ. Tsagareli, Catalogue, σ. 98).

Τὸ κείμενον τοῦ Κώδικος Sin.Geo.N.20, τὸ ὁποῖον περιέχει τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔργου, ἀντιστοιχεῖ εἰς τὰς σελίδας 34,1–40,12 τῆς ἐκδόσεως τῆς Mgaloblishvili).

Sin.Geo.N.21

Ψαλτήριον, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 6,5x4,5.

Φύλλα: 113. Ἄνευ ἐξωφύλλου. Ἐλλείπουν φύλλα εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ Κώδικος. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια (διὰ

Γεωργιανῶν στοιχείων). Ἀπὸ τὸ 1ον Τετράδιον ἐλλείπουν τὰ τρία ἀρχικὰ φύλλα. Τὰ Τετράδια 2–14 διατηροῦνται πλήρη. Ἀπὸ τὸ 15ον Τετράδιον ἔχουν ἀπομείνει 3 φύλλα. Ἡ ἀρχὴ τῶν Τετραδίων δὲν σημειοῦται, ὑποδεικνύεται μόνον τὸ τέλος μερικῶν Τετραδίων εἰς τὸ ἄνω περιθώριον τῆς verso ὄψεως τοῦ τελευταίου φύλλου. Τὰ Τετράδια ἀποτελοῦνται ἀπὸ 8 φύλλα. Τὸ 2ον Τετράδιον μόνον ἀποτελεῖται ἀπὸ 9 φύλλα. Τὰ περισσότερα φύλλα εἶναι ἐφθαρμένα, ρυπαρὰ καὶ αἱ ἄκραι αὐτῶν σκωληκόβρωται.

Γραφή: Asomtavruli. Εἰς μερικὰ σημεῖα διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ Κώδικος ἔχουν χρησιμοποιηθῆ εἰς τὴν συρραφὴν τῶν φύλλων διάφορα σπαράγματα Ἀραβικοῦ χειρογράφου.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ψαλτήριον (Ψαλμοὶ Α΄,1–Π΄,8), 3r–113v.

Ὁ Κῶδιξ διαθέτει χαρακτηριστικὰ τῆς παλαιᾶς, προαθωνικῆς παραδόσεως. Αἱ ἐπιγραφαὶ τῶν Ψαλμῶν περιέχουν χριστολογικὰς ἑρμηνείας, τὰς ὁποίας ἀπαντῶμεν εἰς τοὺς Σιναϊτικοὺς Κώδικας. Πρόκειται διὰ τούς: Sin.Geo.O.22, Sin.Geo.O.29 καὶ Sin.Geo.O.42 (βλ. Garitte, Catalogue, σ. 58, 66, 156), τὸν Γεωργιανὸν Κώδικα τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Graz, ὁ ὁποῖος εἶναι Σιναϊτικῆς προελεύσεως, κατὰ τὸν κατάλογον τοῦ A. Tsagareli ἀριθ. 2 (βλ. Tsagareli, Catalogue, σ. 54 καὶ Shanidze A., Graz, σ. 343). Αἱ ἐπιγραφαὶ τῶν Ψαλμῶν, οἱ ὁποῖοι συνήθως ἀκολουθοῦν τὰς «Ὑποθέσεις» τοῦ Εὐσεβίου (βλ. Shanidze M., Translations), εἰς πολλὰς περιπτώσεις διαφέρουν μεταξύ των εἰς τοὺς Σιναϊτικοὺς Γεωργιανοὺς Κώδικας.

Τὸ φαινόμενον τοῦτο παρατηρεῖται σαφῶς εἰς τὰ δημοσιευμένα κείμενα (βλ. Shanidze M., Psalter, εἰς τὴν ἔκδοσιν παρουσιάζονται ὅλα τὰ ἀναφερόμενα χειρόγραφα). Αἱ ἐπιγραφαὶ τοῦ παρόντος Κώδικος παρουσιάζουν μερικὰς διαφορὰς ὡς πρὸς τοὺς ἀναφερομένους Κώδικας. Κάτωθεν ὡρισμένων Ψαλμῶν ὑποδεικνύεται ἡ ποσότης τῶν στίχων κατὰ τὴν ἀρχαίαν Γεωργιανὴν ἀρίθμησιν (βλ. Shanidze M., Psalter). Τὰ φφ. 1r–2v περιλαμβάνουν τὴν ἑρμηνείαν περὶ τῆς διαιρέσεως τοῦ Ψαλτηρίου εἰς πέντε στιχολογίας καὶ τὴν ἑρμηνείαν τοῦ διαψάλματος. Ὁμοίας «προσθῆκας»

ἀπαντῶμεν ἐπίσης καὶ εἰς ἕτερον Κώδικα τῆς ἀρχαίας παραδόσεως, εἰς τὸ Ψαλτήριον τῆς Mtskheta (Mtskheta Psalter), (βλ. Shanidze M., Psalter, σ. 458–460, 470. Garitte, Édition du Psautier, σ. 345), καὶ εἰς τὰ φύλλα τὰ ὁποῖα πρὸς τὸ παρὸν εὑρίσκονται εἰς τὴν Δημοσίαν Βιβλιοθήκην τῆς Ἁγίας Πετρουπόλεως, ἐνῷ ἀνήκουν εἰς τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.34, εἰς τὴν συλλογὴν λειτουργικῶν κειμένων τὴν ὁποίαν συνέταξεν καὶ ἐπεμελήθη ὁ Ἰωάννης–Ζωσιμᾶς (βλ. Sinai Catalogue, I, ἀριθ. 34 (παράρτημα): XIV, σ. 138).

Sin.Geo.N.22

Συλλογὴ Λειτουργικῶν Κειμένων, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 16,5x14.

Φύλλα: 79. Μέρος τῶν φύλλων τοῦ Κώδικος ἀποτελεῖται ἀπὸ λεπτὴν καὶ λευκὴν μεμβράνην, τὸ ὑπόλοιπον ἀπὸ παχεῖαν καὶ κιτρίνην. Ἄνευ ἐξωφύλλου. Ἐλλείπουν φύλλα εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὸ τέλος. Τὰ φφ. 4 καὶ 7 ἐφθαρμένα. Ἀπὸ τὰ φφ. 5 καὶ 6 ἔχουν ἀπομείνει μόνον μικρὰ σπαράγματα. Δὲν ὑπάρχει ἀρίθμησις σὲ Τετράδια. Τὰ φφ. 19v, 20r–v λευκά.

Γραφή: Διακρίνονται τρεῖς διαφορετικοὶ γραφικοὶ χαρακτῆρες. Τὰ φφ. 1r–19r *γραφῆς* Nuskhuri, τὰ φφ. 21r–78v *γραφῆς* Asomtavruli καὶ τὸ φ. 79 *γραφῆς* Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Συλλογὴ λειτουργικῶν κειμένων, 1r–79v.

α) Εἰς φφ. 1r–19v: Θεία Λειτουργία Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου.

Ἀπὸ τὸ κείμενον ἐλλείπει ἡ ἀρχή. Ἀνήκει εἰς τὴν συνοπτικὴν παράδοσιν (Διὰ τὴν Θείαν Λειτουργίαν τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου βλ. κατωτέρω εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ Sin.Geo.N.26).

β) Εἰς φφ. 21r–79v: Ψαλμοὶ καὶ Ἀναγνώσματα ἀπὸ τὸν Ἀπόστολον καὶ τὸ Εὐαγγέλιον διὰ τὰς Θείας Λειτουργίας εἰς μνήμας Ἁγίων. Ταῦτα ἀνήκουν εἰς τὴν Ἱεροσολυμιτικὴν λειτουργικὴν παράδοσιν (πρβλ. Tarkhnishvili Lectionnaire, ἀρ. 1437–1559). Τῆς ἰδίας χρήσεως εἶναι οἱ Ψαλμοὶ καὶ

τὰ Ἀναγνώσματα τῶν Κωδίκων: Sin.Geo.N.54 (φφ. 109r–129v), Sin.Geo.N.58 (φφ. 47r–58v) καὶ Sin.Geo.O.12 (φφ. 284r–286r) (βλ. Sinai Catalogue, III: ἀρ. 12, σ. 45–46). Τὰ χειρόγραφα ταῦτα παρουσιάζουν μερικὰς διαφορὰς ὡς πρὸς τὴν σειρὰν τῶν Ἑορτῶν καὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν Ψαλμῶν καὶ τῶν Ἀναγνωσμάτων.

Sin.Geo.N.23
Ὡρολόγιον, ἔτους 986 μ.Χ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 15,5x12.

Φύλλα: 54. Ἄνευ ἐξωφύλλου. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων). Τὰ Τετράδια περιέχουν 8 φύλλα ἕκαστον. Εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Κώδικος ἐλλείπουν τὰ πρῶτα 11 Τετράδια. Τὰ Τετράδια 12–17 εἶναι πλήρη. Ἡ θέσις τῶν ἑπομένων 6 φύλλων ἀκαθόριστος. Τὰ φφ. 43–48 ἐφθαρμένα.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: 986 μ.Χ. (φ. 54r).

Τόπος Γραφῆς: Κωνσταντινούπολις (φ. 54r).

Γραφεύς: Iovane (Ἰωάννης) (φ. 54r).

Περιεχόμενον: Ὡρολόγιον, 1r–53v.
Περιλαμβάνει τὰς δώδεκα Ὥρας τῆς νυκτός. Κατὰ τὴν Ἐνθύμησιν φαίνεται ὅτι περιεῖχε ὅλας τὰς 24 Ὥρας. Πρέπει νὰ εἶναι μετεφρασμένον ἐκ τοῦ Ὡρολογίου τῆς πρωΐμου Κωνσταντινοπολιτικῆς παραδόσεως, τὸ ὁποῖον, ὅπως φαίνεται, ἦτο καθιερωμένον εἰς τὰ Γεωργιανὰ Μοναστήρια κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ 10ου αἰῶνος. Οὐδὲν ἕτερον Ὡρολόγιον τῆς ἰδίας παραδόσεως εἶναι γνωστὸν ἕως σήμερον.
Ο γραφεὺς Iovane Meli (Ἰωάννης) ἐμόνασε εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Ἰβήρων τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἐπὶ ἐποχῆς Ἰωάννου καὶ Εὐθυμίου τῶν Ἁγιορειτῶν (βλ. Menabde L., Centres, II, σ. 204). Τὸ κείμενον τοῦ Κώδικος ἀπὸ πλευρᾶς παραδόσεως κειμένου διαφέρει σημαντικῶς ἀπὸ ἐκείνην τοῦ Ὡρολογίου

τῆς ἀρχαιοτέρας παραδόσεως, τὸ ὁποῖον εἶναι γνωστὸν ἀπὸ τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.34 (πρβλ. Sinai Catalogue, I: ἀρ. 34: 1, σ. 94–96, ἀρ. 34 (παράρτημα): I, 13, σ. 131–133).
Σημαντικῶς διαφέρει ἐπίσης ἀπὸ τὸ Ὡρολόγιον τὸ ὁποῖον, κατὰ τὴν γνώμην τῶν μελετητῶν, συνέταξε ὁ Giorgi Mtacmideli (Γεώργιος Ἁγιορείτης, ὁ Ἰβηρ) κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ 11ου αἰῶνος, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὡρολογίου (πρβλ. Jer. 127, εἰς τὸν κατάλογον αὐτοῦ ὁ Blake –μετὰ τὴν τεχνικὴν περιγραφήν– ἀναφέρει μόνον τὸν τίτλον: Blake, Jerusalem, IV, σ. 136).

Ἐνθυμήσεις: (Τοῦ γραφέως, Iovane Meli *γραφῆς* Nuskhuri, ἡ ἀρχὴ ἐφθαρμένη). Εἰς φ. 54r: *«Δός, Κύριε,... σου... [... καὶ τὸ ἔλε]ος... τὴν μέραν... εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ πτωχοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ Ἰωάννου Meli, ὁ ὁποῖος ἔγραψα τὸ ἱερὸν τοῦτο Ὡρολόγιον καὶ τὰς ἱερὰς ταύτας εἴκοσι τέσσαρας ὥρας καὶ ὅλας τὰς στάσεις ἄνευ λαθῶν. Ἅγιοι παρὰ Θεοῦ, ἱερεῖς καὶ διάκονοι, ὅσοι θὰ τὸ ἀναγινώσκετε διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, εὔχεσθε διὰ τὸν κόπον καὶ διὰ τὴν συγκεκρατημένην γραφήν, καὶ ἂν παρέλειψά τι, συγχωρήσατέ μοι· ἀτελεύτητα τὰ βάσανά μου, ἀπὸ τί εἴδους πρωτότυπον ἀντέγραψα, γνωρίζει ὁ Θεός».*
(Ἔπειτα *γραφῆς* Asomtavruli, ὡραίου γραφικοῦ χαρακτῆρος): *«Ἐγράφη τὸ ἱερὸν τοῦτο Ὡρολόγιον εἰς τὴν Μεγάλην πόλιν Kostantipoli (Κωνσταντινούπολις), χρονικὸν ἦτο 206ον* (= 986 μ.Χ.)».
Εἰς φ. 54v ὑπάρχει μεταγενεστέρα σημείωσις.

Sin.Geo.N.24
Μηναῖα, 11ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 17x12.

Φύλλα: 6. Διαλελυμένα, διάτρητα ἀπὸ φθορὰς χρόνου. Ὅλα ἀνήκουν εἰς τὸ ἴδιον Τετράδιον.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Καστανόχρωμος. Τίτλοι καὶ Ἀρχαὶ Ὕμνων διὰ Κινναβάρεως. Διὰ τὴν ρυθμικὴν διαίρεσιν χρησιμοποιοῦνται δύο τελεῖαι ἀπὸ ἐρυθρὰν καὶ μαύρην μελάνην.

Χρονολογία: [11ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Μηναῖα, 1r–6v.
Ὕμνοι (Στιχηρὰ καὶ Κανόνες) εἰς μνήμην τοῦ Ἁγίου Σάββα τοῦ Ἡγιασμένου (5 Δεκεμβρίου). Ἀπὸ τὸ κείμενον ἐλλείπει ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. Τὰ φύλλα ἀνήκουν εἰς ἄγνωστον πρὸς τὸ παρὸν Κώδικα. Τὸ κείμενον ἐπαναλαμβάνει τοὺς Ὕμνους τῆς ἰδίας χρήσεως, ἀκολουθῶντας τὴν σειρὰν γνωστοῦ Κώδικος (φφ. 20r–27v) τῶν Μηναίων τῆς παραδόσεως τοῦ πρώτου ἡμίσεως τοῦ 11ου αἰῶνος· ὁ Κῶδιξ αὐτὸς ἀνῆκε κάποτε εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τῶν Ἱεροσολύμων, ἐνῷ τώρα εὑρίσκεται εἰς τὸ Dumbarton Oaks τῶν Η.Π.Α. Σχετικὴ βιβλιογραφία περὶ τῶν Μηναίων τῆς παραδόσεως ταύτης, βλ. κατωτέρω εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ Sin.Geo.N.41.

Sin.Geo.N.25
Παρακλητική, 11ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 17x12.

Φύλλα: 48. Ἐλλείπουν φύλλα εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων). Ὁ Κῶδιξ ἀρχίζει ἀπὸ τὸ 27ον Τετράδιον καὶ τελειώνει μὲ τὸ 32ον Τετράδιον. Τὰ Τετράδια περιέχουν 8 φύλλα ἕκαστον. Τὰ φφ. 1, 2, 46–48 ἐφθαρμένα, ἐσχισμένα καὶ ρυπαρά.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Καστανόχρωμος. Τίτλοι καὶ Ὀνομασίαι Ὕμνων διὰ Κινναβάρεως. Ὡς σημεῖα διαιρέσεως χρησιμοποιοῦνται μαῦραι καὶ ἐρυθραὶ τελεῖαι.

Χρονολογία: [11ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Παρακλητική, 1r–48v.
Ὕμνοι τῶν Ἤχων πλαγίου Γ΄ καὶ πλαγίου Δ΄. Ἀρχίζει μὲ τὰ Στιχηρὰ τῆς Κυριακῆς τοῦ πλαγίου Γ΄ (Βαρέως) Ἤχου καὶ τελειώνει μὲ τοὺς Ὕμνους τῆς Πέμπτης τοῦ πλαγίου Δ΄ Ἤχου. Περιλαμβάνει τὸ κείμενον τῆς παραδόσεως τοῦ πρώτου ἡμίσεος τοῦ 11ου αἰῶνος. Εἰς τὴν ἰδίαν παράδοσιν ἀνήκουν καὶ οἱ Κώδικες τῆς Παρακλητικῆς ἐκ τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς*:

Sin.Geo.O.3, Sin.Geo.O.13, Sin.Geo.O.17, Sin.Geo.O.21 (βλ. Sinai Catalogue, II, σ. 58–96) καὶ τὰ μεμονωμένα φύλλα τῆς *Νέας Συλλογῆς*: Sin.Geo.N.14, Sin.Geo.N.40, Sin.Geo.N.76. Ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἀναφερόμενα χειρόγραφα, τὸ περιεχόμενον τοῦ παρόντος Κώδικος εἶναι συντομώτερον.

Sin.Geo.N.26

Συλλογὴ Λειτουργικῶν Κειμένων, 9ος–10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη (παχεῖα, τραχεῖα καὶ κιτρινωπή).

Διαστάσεις: 12,5x14.

Στάχωσις: Πλήρης καὶ παλαιά. Αἱ πινακίδες ἐκ ξύλου καὶ δέρματος μὲ ἐγκαυστικὴν διακόσμησιν, τὸ ξύλον ἀρκούντως παχύ.

Φύλλα: 213 (+1 σπάραγμα εἰς τὸ τέλος). Τὰ τελευταῖα φύλλα ἐφθαρμένα. Ἐλλείπουν φύλλα πρὸς τὸ τέλος τοῦ Κώδικος. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων). Διατηροῦνται τὰ Τετράδια 1–27. Τὸ 1ον Τετράδιον περιέχει 7 φύλλα, ἐνῷ τὰ ὑπόλοιπα 8 φύλλα. Ἀπὸ τὸ τελευταῖον φύλλον τοῦ 27ου Τετραδίου ἔχει ἀπομείνει μικρὸν μόνον σπάραγμα.

Γραφή: Asomtavruli. Ἐνδιαμέσως χρησιμοποιεῖται καὶ ἡ γραφὴ Nuskhuri. Τὸ ὀπισθόφυλλον προέρχεται ἀπὸ χειρόγραφον μὲ Ἑλληνικὸν κείμενον μεγαλογραμμάτου γραφῆς τοῦ 8ου αἰῶνος (κατὰ τὴν γνώμην τοῦ βιβλιοφύλακος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης τοῦ Σινᾶ, πατρὸς Δημητρίου).

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [9ος–10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Συλλογὴ Λειτουργικῶν Κειμένων, 1r–213v.
1. Εἰς φφ. 1r–53v: Θεία Λειτουργία Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου. Τὸ κείμενον πλῆρες.

Ἐνθυμήσεις: Εἰς φ. 31v Δίπτυχα ζώντων: *«Ἐδῶ μνημόνευσε ὅσους ζῶντας θέλεις»* (ἕως ἐδῶ διὰ Κινναβάρεως, κατόπιν τὸ κείμενον συνεχίζει εἰς νέαν σειράν): *«Μνήσθητι, Κύριε, Κυρίκου, Γαβριήλ, Ἰωάννου, Sumbat (Συμβαίου), Κυρίκου, Ἰωάννου, Μιχαήλ»*. Εἰς φ. 36v Δίπτυχα τεθνεώτων: *«Ἐδῶ μνημόνευσε τοὺς κεκοιμημένους. Μνήσθητι, Κύριε, τῆς ψυχῆς τῶν Sumbat (Συμ-*

βαίου), Khazum, Ζαχαρίου (εἰς τὴν συνέχειαν τὸ κείμενον ἔχει ἀποξέσεις καὶ ἀκολουθοῦν ὀνόματα ἀπὸ ἄλλον γραφέα) *Βάχταγκ, Φαρμαντούχτ, Μπακούρ».*

Ὅλα τὰ κείμενα τῆς Θείας Λειτουργίας τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου εὑρισκόμενα εἰς τὰ γνωστὰ ἕως σήμερον χειρόγραφα (ἑπομένως καὶ εἰς τὰς ἐκδόσεις) παρουσιάζουν διαφοράς. Βλέπε: α) Kekelidze, Archieratikon, σ. 1–141 (κατὰ τὰ χειρόγραφα A–86, 10ου αἰ. καὶ A–81, 18ου αἰ.). Μεταφράσεις: Ρωσσιστί – Kekelidze, Liturgical Manuscripts, σ. 6–32. Ἀγγλιστί – Conybeare and Wardrop, Liturgy, σ. 1–31. Tarkhnischvili, Liturgiae, σ. 1–33 (δημοσιευθὲν κατὰ τὸν Κώδικα ἀριθ. 2058/4, 10ου αἰ. τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Graz. Ὁ Κῶδιξ αὐτὸς εἶναι Σιναϊτικῆς προελεύσεως, κατὰ τὸν κατάλογον τοῦ Tsagareli, ἀριθ. 31. Πρὸς τὸ παρὸν ὅμως ἀπουσιάζει ἀπὸ τὸν Κώδικα αὐτὸν τὸ πρῶτον Τετράδιον, βλ. Tsagareli, Catalogue, σ. 68. Shanidze, Graz, σ. 345). Τὰ ἓξ φύλλα τοῦ Κώδικος τὰ ὁποῖα εὑρέθησαν εἰς τὴν Πράγα, ἔχουν δημοσιευθῆ (τὸ Γεωργιανὸν κείμενον μὲ Λατινικὴν μετάφρασιν) βλ. Jedlička, Präger Fragment, σ. 183–196. Λατινικὴ μετάφρασις: Tarkhnischvili, Liturgiae, (Lat), σ. 1–25, βλ. ἐπίσης Tarkhnischvili, Jacobus Liturgiae, σ. 57–82, ὅπου τὴν μελέτην ἀκολουθεῖ Γερμανικὴ μετάφρασις τοῦ κειμένου.

β) Τὸ δεύτερον κείμενον τῆς Θείας Λειτουργίας τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου ἐδημοσιεύθη κατὰ τὸν Κώδικα τοῦ Βατικανοῦ (Borgiano, Iberico, ἀριθ. 7, τοῦ 13ου–14ου αἰ.): Tarkhnischvili, Liturgiae, σ. 35–63. Τὰ κείμενα τῶν Λειτουργιῶν εἰς τοὺς Κώδικας τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς*: Sin.Geo.O.12,53,54 (βλ. Sinai Catalogue, III, σ. 33, 55–56, 58) παρουσιάζουν μεγαλυτέραν ὁμοιότητα μὲ τὸ κείμενον τοῦ Κώδικος τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Graz ἀριθ. 2058/4 (κατὰ τὸν κατάλογον τοῦ Tsagareli ἀριθ. 31).

2. Εἰς φφ. 53v–57v: Θεία Λειτουργία τῶν Προηγιασμένων Δώρων.

3. Εἰς φφ. 57v–70v: Ἐκτενεῖς τῶν Δεσποτικῶν καὶ Μεγάλων Ἑορτῶν.

Ἄρχεται ἀπὸ τὴν Ἐκτενῆ τὴν Μεγάλη («Ἐκτενὴς ἡ Καθολικὴ ἡ Μεγάλη»). Εἶναι συντομωτέρα ἀπὸ ἐκείνας αἱ ὁποῖαι ἀπαντῶνται εἰς τοὺς Κώδικας Sin.Geo.O.12 (βλ. Sinai Catalogue, III, σ. 34–36) καὶ Sin.Geo.N.53 (φφ. 35v–85r),

ἐπίσης διαφέρει ἀπὸ τὸ ἀντίστοιχον σύνολον τοῦ Κώδικος Sin.Geo.O.54 (Sinai Catalogue, III, σ. 59, ὅλ. ἐπίσης Sin.Geo.N.35, φφ. 1r–8v).

4. Εἰς φφ. 71r–97r: Ἀπολύσεις διὰ τὰς Θείας Λειτουργίας τῶν Δεσποτικῶν καὶ Μεγάλων Ἑορτῶν. Ὅμοια σύνολα ἀπαντῶμεν εἰς τοὺς Κώδικας: Sin.Geo.O.12 (φφ. 35r–90r) καὶ Sin.Geo.O.54, φφ. 29r–56r (ὅλ. Sinai Catalogue, III, σ. 36–38, 60). Ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἀναφερόμενα χειρόγραφα, εἰς τὸ Sin.Geo.N.26 αἱ ἀπολύσεις τοῦ λαοῦ εἶναι συντομώτεραι.

5. Εἰς φφ. 97r–213v: Ἀποστολικὰ καὶ Εὐαγγελικὰ Ἀναγνώσματα, Ψαλμοὶ καὶ Ὕμνοι τῶν Ἀκολουθιῶν τῶν Δεσποτικῶν καὶ Μεγάλων Ἑορτῶν.

Ἀνάλογον ὕλην τῶν Ἀκολουθιῶν τῶν Μεγάλων Ἑορτῶν ὅλου τοῦ ἔτους περιλαμβάνει καὶ ὁ Κῶδιξ Sin.Geo.O.12 (φφ. 191r–286r) (ὅλ. Sinai Catalogue, III, σ. 42–46), ἐπίσης καὶ ὁ Κῶδιξ Sin.Geo.O.54 (φφ. 66r–175v) (ὅλ. Sinai Catalogue, III, σ. 61–67) καὶ ἀπὸ τὴν νέαν συλλογὴν οἱ Κώδικες: Sin.Geo.N.31 (φφ. 59r–256v) καὶ Sin.Geo.N.54 (φφ. 109r–129v).

Sin.Geo.N.27

Προχόρου, Βίος Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, 11ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 14,5x10,5.

Φύλλα: 53. Ἄνευ καλύμματος. Τὰ φύλλα διαλελυμένα καὶ ἐφθαρμένα. Τὰ φφ. 5, 6, 52, καὶ 53 πολὺ ἐφθαρμένα. Ἐλλείπουν φύλλα εἰς τὴν ἀρχήν, εἰς τὸ μέσον καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ Κώδικος. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων). Τὰ φφ. 12–51 συνιστοῦν τὰ Τετράδια 6–10, τὰ ὁποῖα συγκροτοῦνται ἀπὸ 8 φύλλα ἕκαστον.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη.

Χρονολογία: [11ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Προχόρου, Βίος Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, 1r–53v.

Ὁ Βίος τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἐδημοσιεύθη ἐπὶ τῇ βάσει Χειρογράφου τοῦ Ἁγίου Ὄρους τοῦ ἔτους 1074 μ.Χ. (κατὰ τὸ παρὸν Κῶδιξ ὑπ' ἀριθ. Α–558 τοῦ Ἰνστιτούτου

Χειρογράφων Τιφλίδος Γεωργίας, βλ. Athos manuscript, σ. 117–175). Μετεφράσθη ὑπὸ Εὐθυμίου τοῦ Ἁγιορείτου, τοῦ Ἰβήρος (βλ. Kekelidze, Authors, σ. 107).

Sin.Geo.N.28
Πολυβίου, Βίος Ἐπιφανίου, 11ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 14,5x12,3.

Φύλλα: 30. Ἄνευ καλύμματος. Ἐλλείπουν φύλλα εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ Κώδικος. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων). Ἀπὸ τὸ 1ον Τετράδιον ἐλλείπει ἡ ἀρχή. Τὰ Τετράδια 2, 3 καὶ 4 διετηρήθησαν πλήρη. Τὸ φ. 7 ἔχει μικροτέρας διαστάσεις καὶ ἡ γραφὴ εἶναι διαφορετικὴ ἀπὸ αὐτὴν εἰς τὰ ἄλλα φύλλα. Πιθανὸν τὰ φφ. 1r–4v νὰ ἔχουν γραφῆ ἀπὸ ἄλλον γραφέα.

Γραφή: Nuskhuri. Παράγραφοι μὲ Πρωτογράμματα.

Μελάνη: Μαύρη.

Χρονολογία: [11ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Πολυβίου, Βίος Ἐπιφανίου, 1r–30v.
Τὸ κείμενον ἔχει δημοσιευθῆ βάσει τοῦ Κώδικος Sin.Geo.O.6, (βλ. Imnaishvili I., Textbook, II, σ. 92–146, ἐπίσης Garitte, Catalogue, σ. 18).

Sin.Geo.N.29
Iadgari, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη, ρυπαρὰ καὶ κιτρινωπή.

Διαστάσεις: 15x11.

Φύλλα: 8. Τὰ πρῶτα 7 ἀποτελοῦν τὸ 1ον Τετράδιον πλῆρες, ἡ ἀρίθμησις τοῦ ὁποίου διακρίνεται εἰς τὸ φ. 7v καὶ σημειοῦται μὲ τὸ Γεωργιανὸν στοιχεῖον ᲘᲐ. Τὸ φ. 1r ἄγραφον, εἰς τὴν ἄνω γωνίαν τοῦ φύλλου ὅμως διακρίνεται ἐπίσης τὸ γράμμα ᲘᲐ, ἴσως διὰ τὴν ἐπισήμανσιν τῆς ἀρχῆς τοῦ Τετραδίου. Ἀπὸ τὸ 8ον φ. ἀπέμεινεν τὸ κάτω μέρος μόνον, διαστάσεων 10x6, καὶ μικρὸν κείμενον.

Γραφή: Τὰ φφ. 1v–7r διὰ χονδρῶν γραμμάτων *γραφῆς* Nuskhuri. Τὰ φφ. 7v–8rv διὰ σχετικῶς λεπτῶν γραμμάτων *γραφῆς* Asomtavruli. ἐν πλῆρες φύλλον ἔχει 17 σειράς.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι καὶ ἀρχαὶ Ὕμνων διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Iadgari (Ἀνθολόγιον Ὑμνογραφικῶν Κειμένων), τῆς ἀρχαιοτέρας παραδόσεως, 1v–8v.
Ὅλα τὰ φύλλα (1v–8v) τοῦ Κώδικος ἀνήκουν εἰς τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.40 καὶ τοποθετοῦνται εἰς τὴν ἀρχήν του (βλ. Sinai Catalogue, I, σ. 143–152).
Περιέχουν τοὺς Ὕμνους τοῦ Α΄ Ἤχου τῆς Ὀκτωήχου. Τὸ κείμενον ἀνήκει εἰς τὴν συνοπτικὴν παραλλαγήν (πρβλ. Ancient Iadgari, σ. 368–379).

Sin.Geo.N.30

Παρακλητική, 12ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 16x11,5.

Φύλλα: 28. Διαλελυμένα, ρυπαρὰ καὶ ἐφθαρμένα, ἰδιαιτέρως τὰ φφ. 2, 4, 5, 19, 22. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων). Εἰς τὴν κάτω ὤαν τῶν φφ. 14, 18 καὶ 28 διακρίνονται αἱ ἀριθμήσεις τῶν Τετραδίων 16, 19 καὶ 21. Ἡ σειρὰ τῶν φύλλων ἔχει διαταραχθῆ.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι καὶ Ὀνομασίαι Ὕμνων διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [12ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Παρακλητική, 1r–28v.
Στιχηρὰ καὶ Κανόνες τοῦ Α΄ Ἤχου τῆς Κυριακῆς, Τρίτης, Τετάρτης καὶ Πέμπτης. Εἰς τὴν πλειοψηφίαν των εἶναι ἀποσπάσματα, δι' ἐκλογῆς ἀπὸ τὴν Μεγάλην Παρακλητικήν, ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ Giorgi Mtacmideli (Γεωργίου τοῦ Ἁγιορείτου, τοῦ Ἰβήρος, πρβλ. Παρακλητικὴν ἀριθ. Ath. 45, φφ. 8r–34r διὰ χειρὸς Γεωργίου τοῦ Ἁγιορείτου, τοῦ Ἰβήρος. Λεπτομέρειαι τοῦ περιεχομένου τοῦ Κώδικος εἰς τὸν κατάλογον τοῦ Blake δὲν δίδονται, πρβλ. Blake, Iviron, III,

σ. 258). Τοιούτους Ὕμνους κατ' ἐπιλογὴν ἀπὸ τὴν Μεγάλην Παρακλητικὴν περιλαμβάνουν καὶ οἱ Κώδικες: Sin.Geo.O.67 καὶ Sin.Geo.O.96, ὅμως ἡ σύνθεσίς των δὲν εἶναι ἀνάλογος μὲ τὴν σύνθεσιν τοῦ παρόντος Χειρογράφου.

Sin.Geo.N.31

Συλλογὴ Λειτουργικῶν Κειμένων, 9ος–10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 13x11.

Φύλλα: 256. Ἄνευ καλύμματος. Κῶδιξ ἀκέφαλος καὶ κολοβός. Ἐλλείπουν φύλλα καὶ ἐκ τοῦ λοιποῦ Κώδικος. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων). Διακρίνονται πλήρη ἢ ἐν μέρει τὰ Τετράδια: 3, 5–14, 16–18, 23–38. Τὰ φύλλα κατὰ τὸ πλεῖστον σκληρά, συρρικνωμένα καὶ μερικὰ ἐφθαρμένα, ἰδιαιτέρως τὰ φφ. 95–97, 106, 129–136.

Γραφή: Asomtavruli. Τὰ φφ. 66v–67r, 76v–77r *γραφῆς* Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [9ος–10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Συλλογὴ Λειτουργικῶν Κειμένων, 1r–253v.

1. Εἰς φφ. 1r–60r: Θεία Λειτουργία Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου.

Ἀπὸ τὸ κείμενον ἐλλείπει ἡ ἀρχή. Εἰς τὸ φ. 29r μεταξὺ τῶν μνημονευομένων Ἁγίων ἀναφέρονται καὶ τὰ ὀνόματα τῶν Γεωργιανῶν Ἁγίων Abo (Ἄμπο) καὶ Shushanik (Σωσάννης). Βιβλιογραφία περὶ τῆς Λειτουργίας τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου βλ. εἰς Sin.Geo.N.26.

2. Εἰς φφ. 60r–256v: Ψαλμοὶ τῶν ἑορταστικῶν Λειτουργιῶν, Ἀποστολικὰ καὶ Εὐαγγελικὰ Ἀναγνώσματα, Τροπάρια.

Τὸ κείμενον ἀρχίζει μὲ τὴν Ἀκολουθίαν τῆς Κυριακῆς τῶν Ἀπόκρεω. Σχεδὸν συμπίπτει μὲ τὴν ἀνάλογον ὕλην τοῦ Ἱεροσολυμιτικοῦ Lectionary (Τυπικοῦ) (βλ. Tarchnischvili, Lectionnaire, ὑπ' ἀριθ. 283).

Ἐπίσης, μὲ μικρὰς διαφορὰς ἀκολουθοῦν καὶ τὰ ἀνάλογα μέρη τῶν Κωδίκων: Sin.Geo.O.12 καὶ Sin.Geo.O.54 (βλ. Sinai Catalogue, III, σ. 43, 62–63. Βλ. ἐπίσης Sin.Geo.N.26, 97r–213v καὶ Sin.Geo.N. 54, 109r–129v).

Sin.Geo.N.32
Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου, Λόγοι Κατανυκτικοί, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 21x14.

Φύλλα: 12. Διαλελυμένα καὶ ἐφθαρμένα. Αἱ κάτω ἀπολήξεις τῶν φύλλων τελείως ἐφθαρμέναι καὶ εἰς μερικὰς περιπτώσεις ἔχουν ἀποκοπῆ. Εἰς κανονικὸν φύλλον σειραὶ κειμένου 20. Εἰς τὰ φφ. 1–8 αἱ τελευταῖαι σειραὶ τῶν κειμένων δὲν διαβάζονται. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων). Τὰ φφ. 1–8 ἀνήκουν εἰς τὸ 22ον Τετράδιον, ἐνῷ τὰ φφ. 9–12 ἀποτελοῦν τὰ 4 πρῶτα φύλλα τοῦ 23ου Τετραδίου.

Γραφή: Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Λόγοι Κατανυκτικοὶ τοῦ Ὁσίου Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου, 1r–4v.
Διακρίνονται τὰ κάτωθι μέρη τοῦ Ἔργου:
α) Εἰς φφ. 1r–v: [κεφ. ΙΓ΄, Περὶ ἀληθείας].
β) Εἰς φφ. 1v–2r: [κεφ. ΙΔ΄, Περὶ ψεύδους].
γ) Εἰς φφ. 2r–v: [κεφ. ΙΕ΄, Περὶ ὑπακοῆς].
δ) Εἰς φφ. 2v–3v: [κεφ. ΙΣΤ΄, Περὶ ἀνυποταξίας καὶ γογγυσμοῦ].
ε) Εἰς φφ. 4r–5r: [κεφ. ΙΖ΄, Περὶ τοῦ νὰ μὴ ἔχῃ τις φθόνον ἢ ζηλοτυπίαν].
στ) Εἰς φφ. 5r–6r: [κεφ. ΙΗ΄, Περὶ φθόνου καὶ ζηλοτυπίας].
ζ) Εἰς φφ. 6r–8r: [κεφ. ΙΘ΄, Περὶ τοῦ νὰ μὴ εἶναι τις λοίδορος].
η) Εἰς φφ. 8r–v: [κεφ. Κ΄, Περὶ λοιδορίας καὶ λοιδόρων].
θ) Εἰς φφ. 8v–9r: [κεφ. ΚΑ΄, Περὶ ἐγκρατείας].
ι) Εἰς φφ. 9r–12v: [κεφ. ΚΒ΄, Περὶ ἀκρασίας].
Τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ Ὁσίου Ἐφραὶμ εὑρίσκεται καὶ εἰς τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.36 τοῦ ἔτους 925 μ.Χ. (βλ. Garitte, Catalogue, σ. 133), τὸ ὁποῖον ἐχρησιμοποιήθη εἰς τὴν ἔκδοσιν ὡς ἓν ἀπὸ τὰ χειρόγραφα (Abuladze, Teachings).
Τὸ κείμενον τῶν φύλλων ἀκολουθεῖ τὸ ἀντίστοιχον κείμενον τῶν σελίδων 241,14–248,2 τῆς ἐκδόσεως μὲ ἀσημάντους διαφοράς.

Sin.Geo.N.33
Θεία Λειτουργία Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 16x14.

Φύλλα: 2. Ἐφθαρμένα καὶ ρυπαρά. Ἀποτελοῦν τὸ πρῶτον καὶ τὸ τελευταῖον φύλλον Τετραδίου ἄλλου Κώδικος, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀπεσπάσθησαν.

Γραφή: Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Λειτουργικαὶ ἐνδείξεις διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Θεία Λειτουργία Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, 1r–2v.
Τὰ φύλλα ἀνήκουν εἰς τὸν ἀκέφαλον καὶ κολοβὸν Κώδικα τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς* Sin.Geo.O.54 καὶ περιλαμβάνουν μέρος τοῦ ἐλλείποντος κειμένου εἰς τὴν ἀρχήν.
Εἰς τὰ παρόντα φύλλα συνεχίζεται τὸ κείμενον τοῦ Sin.Geo.N.26, ἀπὸ τὴν τετάρτην σειρὰν τοῦ φ. 23v. Βιβλιογραφίαν περὶ τῆς Θείας Λειτουργίας τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου βλ. ἀνωτέρω εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ Sin.Geo.N.26.

Σημειώσεις: Εἰς φ. 2v: Timote (Τιμόθεος), Liparit (Λιπαρίτ), Rati (Ράτι), Ivane (Ἰωάννης).

Sin.Geo.N.34
Iadgari, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη, εἰς μερικὰ σημεῖα πολὺ σκοτεινόχρωμη.

Διαστάσεις: 22(23)x15(17).

Φύλλα: 4. Αἱ ἀπολήξεις των πολὺ ἐφθαρμέναι καὶ ἐν μέρει κατεστραμμέναι, ὡς ἐκ τούτου τὸ κείμενον εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ φ. 1 δὲν διαβάζεται. Τὸ φ. 4 εἶναι ἐρραμμένον εἰς τὴν μέσην. Τὰ τέσσαρα αὐτὰ φύλλα ἀποτελοῦν τὸ 3ον, 4ον, 5ον καὶ 6ον φύλλον Τετραδίου τοῦ Κώδικος ἐκ τοῦ ὁποίου ἀπεσπάσθησαν.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Iadgari τῆς παραδόσεως τοῦ 10ου αἰῶνος, 1r–4v.
Περιλαμβάνει Εἱρμοὺς καὶ Θεοτοκία τῆς 8ης καὶ 9ης ᾠδῆς ὑμνογραφικοῦ κανόνος τοῦ πλαγίου Δ΄ Ἦχου. Οἱ Εἱρμοὶ ἀνήκουν εἰς τὰς παλαιοτέρας (OdO) παραδόσεις τῶν Εἱρμῶν (βλ. Metreveli, Hirmoi).
Τὰ φύλλα πρέπει νὰ ἀνήκουν εἰς ἄγνωστον Κώδικα τοῦ Iadgari τῆς παραδόσεως τοῦ 10ου αἰῶνος.

Σημείωσις: Εἰς τὸ φ. 4v ὑπάρχουν σημειώσεις, αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ ἀνήκουν εἰς τὸν γραφέα:
1) (Διὰ γραφῆς Asomtavruli): «*Χριστέ, ἐλέησον τὸν Ἰovane* (Ἰωάννην)».
2) (Μὲ πιὸ λεπτὰ γράμματα *γραφῆς* Asomtavruli): «*Ὅσοι θὰ διακονήσετε μὲ αὐτό, πρὸς Θεοῦ, εὔχεσθε καὶ δι' ὅσα παρέλειψα, συγχωρήσατέ με. Ἀμήν*».

Sin.Geo.N.35

Συλλογὴ Λειτουργικῶν Κειμένων, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 19x16,8.

Φύλλα: 8. Ὅλα ἀποτελοῦν ἓν Τετράδιον, ἄνευ ἀριθμήσεως. Τὰ σημειούμενα Γεωργιανὰ στοιχεῖα ϩ҃ καὶ ϩ҃ⲗ εἰς ὧας φύλλων δὲν πρέπει νὰ ὑποδεικνύουν Τετράδια.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Συλλογὴ Λειτουργικῶν Κειμένων, 1r–8v.
Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν συλλογὴν τῶν Ἐκτενῶν τῶν Δεσποτικῶν καὶ Μεγάλων Ἑορτῶν. Διακρίνονται 14 τοιαῦται Ἐκτενεῖς. Τὰ κείμενα συμπίπτουν μὲ τὰ κείμενα τῶν Κωδίκων Sin.Geo.N.26 (φφ. 57r–71v) καὶ Sin.Geo.N.53 (φφ. 35r–85v), καθὼς καὶ μὲ τὰ κείμενα τῶν Κωδίκων Sin.Geo.O.12 καὶ Sin.Geo.O.54 (πρβλ. Sinai Catalogue, III, σ. 34–35 καὶ 59–60). Τὰ κείμενα τῶν παρόντων φύλλων, συγκρινόμενα μὲ τὰ κείμενα τῶν Κωδίκων τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς* τοῦ Σινᾶ,

φαίνεται νὰ εἶναι τῆς συνοπτικῆς παραλλαγῆς, ἡ σειρά των δὲ εἶναι διαφορετική.
Τὰ φύλλα τοῦ παρόντος Κώδικος πρέπει νὰ ἀνήκουν εἰς τὴν ἰδίαν παράδοσιν Συλλογῆς Λειτουργικῶν Κειμένων, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει καὶ ὁ Sin.Geo.N.26, καὶ πρέπει νὰ περιελάμβανε ἐπίσης καὶ τὴν Θείαν Λειτουργίαν τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου.

Sin.Geo.N.36
Iadgari, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 16,2(16,5)x14,5.

Φύλλα: 8. Τὰ φφ. 7 καὶ 8 ἐφθαρμένα. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια. Εἰς τὴν ὤαν τοῦ φ. 7r διακρίνεται τὸ Γεωργιανὸν γράμμα ეˇ, διὰ τοῦ ὁποίου καταγράφεται ἡ ἀρχὴ τοῦ 5ου Τετραδίου. Εἰς δὲ τὴν ὤαν τοῦ φ. 8r σημειοῦνται τὰ Γεωργιανὰ γράμματα კˇᲑ ,διὰ τῶν ὁποίων δηλοῦται ἡ ἀρχὴ τοῦ 28ου Τετραδίου.

Γραφή: Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι, ὀνομασίαι Ὕμνων καὶ Πρωτογράμματα διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Iadgari (Ἀνθολόγιον Ὑμνογραφικῶν κειμένων τῆς ἀρχαιοτέρας παραδόσεως), 1r–8v.
Τὰ πρῶτα φύλλα (1–7) περιλαμβάνουν Ὕμνους τοῦ Β΄ Ἤχου ἀπὸ τὴν Ὀκτώηχον, ἐνῷ τὸ φ. 8 περιλαμβάνει Ὕμνους τῆς Μ. Τρίτης καὶ Μ. Τετάρτης.
Ἀπὸ τὰς διαστάσεις τῶν φύλλων, τὸν γραφικὸν χαρακτῆρα καὶ ἄλλα δεδομένα τῶν παρόντων φύλλων προκύπτει ὅτι, λόγῳ ὁμοιότητος, πρέπει νὰ ἀνήκουν εἰς τὸν ἀκέφαλον καὶ κολοβὸν Κώδικα Sin.Geo.O.41 (ὅπως καὶ τὰ φύλλα τοῦ Sin.Geo.N.74). Τὰ φύλλα τοποθετοῦνται εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ Κώδικος Sin.Geo.O.41 καὶ ἐν μέρει συμπληρώνουν αὐτόν (βλ. Sinai Catalogue, I, σ. 153–156. Βλ. ἐπίσης καὶ τὴν ἔκδοσιν: Ancient Iadgari, σ. 383–390, 178–179). Τὰ φύλλα περιέχουν μερικοὺς Ὕμνους τοὺς ὁποίους δὲν περιλαμβάνει ἡ προαναφερομένη ἔκδοσις.

Sin.Geo.N.37
Iadgari, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη, πολὺ λεπτή, κιτρινωπὴ καὶ διάτρητη.

Διαστάσεις: 20x15.

Φύλλα: 1. Ἐφθαρμένον, ὥστε τὸ κείμενον παρουσιάζεται κατεστραμμένον.

Γραφή: Asomtavruli.

Μελάνη: Καστανόχρωμος. Ὀνομασίαι Ὕμνων διὰ Κινναβάρεως. Εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν Ὕμνων διάφορα διακεκοσμημένα σχέδια δι' ἐρυθρᾶς καὶ μαύρης μελάνης.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Iadgari, Ἀνθολόγιον Ὑμνογραφικῶν Κειμένων τῆς ἀρχαιοτέρας παραδόσεως, 1r–v.
Διακρίνονται ἀποσπάσματα ἀπὸ τοὺς Ὕμνους τῆς ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου. (Πρβλ. Ancient Iadgari, σ. 8–9). Οἱ Ὕμνοι ἀντιστοιχοῦν ἀκριβῶς πρὸς τὸ κείμενον τῆς προαναφερομένης ἐκδόσεως (σ. 8–9).

Sin.Geo.N.38
Iadgari, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 20,2x14,5.

Φύλλα: 6. Ρυπαρὰ καὶ εἰς μερικὰ σημεῖα κατεστραμμένα ἀπὸ τρωκτικά. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων). Ἀποτελοῦν τὰ πρῶτα 6 φύλλα τοῦ 31ου Τετραδίου τοῦ Κώδικος ἐκ τοῦ ὁποίου ἀπεσπάσθησαν.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι, Ὀνομασίαι Ὕμνων καὶ Πρωτογράμματα διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Iadgari (Ἀνθολόγιον Ὑμνογραφικῶν Κειμένων τῆς ἀρχαιοτέρας παραδόσεως), 1r–6v.

Τὰ φφ. 1r–6v περιλαμβάνουν τοὺς Ὕμνους τῆς Ὀκτωήχου ἐκ τῶν Ἤχων πλαγίου Γ' (βαρέως) καὶ πλαγίου Δ' (πρβλ. Ancient Iadgari, σ. 482–507). Τὸ κείμενον ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ κείμενον τῆς προαναφερομένης ἐκδόσεως.

Sin.Geo.N.39
Iadgari, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 15,5x13,5.

Φύλλα: 23. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων). Τὰ Τετράδια 11, 15 καὶ 16 διεσώθησαν πλήρη, μὲ τὰ σημεῖα ἀριθμήσεώς των εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος ἑκάστου Τετραδίου. Τὸ 11ον Τετράδιον ἔχει 7 φύλλα. Ὅλα τὰ φύλλα ἔχουν ὑποστῆ τὴν φθορὰν τοῦ χρόνου καὶ τῶν τρωκτικῶν, εἰδικῶς δὲ τὰ φφ. 3–7. Αἱ ἀπολήξεις τῶν φφ. 8–15 ἔχουν σχισθῆ, μὲ ἀποτέλεσμα τὸ κείμενον εἰς τὰ σημεῖα αὐτὰ νὰ εἶναι ἐλλειπές.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι, ὀνομασίαι Ὕμνων καὶ Πρωτογράμματα διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Γραφεύς: Ὁ χαρακτὴρ τῆς γραφῆς ὁδηγεῖ εἰς τὸν Ἰωάννην–Ζωσιμᾶν.

Περιεχόμενον: Iadgari, 1r–23v.

Ἀνθολόγιον Ὑμνογραφικῶν Κειμένων (τῆς παραδόσεως τοῦ 10ου αἰ.).

Ὕμνοι (Στιχηρὰ καὶ Κανόνες) διὰ τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας ἀπὸ τὸ Μηνολόγιον τοῦ Iadgari. Εἰς μνήμην τῶν ἑορτῶν: α) Τῆς φωτιστρίας τῶν Γεωργιανῶν Ἁγίας Νίνο (14 Ἰανουαρίου), β) Παύλου τοῦ Θηβαίου (18 Ἰανουαρίου), γ) Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου (26 Ἰανουαρίου), δ) Ἀγαθαγγέλου τοῦ μάρτυρος (8 Φεβρουαρίου), ε) Πατρὸς Γερασίμου (9 Φεβρουαρίου), στ) Πορφυρίου Ἐπισκόπου Γάζης (23 Φεβρουαρίου), ζ) Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου (25 Μαρτίου), η) Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας (1 Ἀπριλίου), θ) Ἐπιμάχου τοῦ ἐκ Φαράν (sic!) μάρτυρος (9 Μαΐου).

Μέρος τῶν Ὕμνων διετηρήθη ἐλλειπές. Τὰ κείμενα εἶναι ἀνάλογα μὲ τὰ ἀντίστοιχα κείμενα τῶν Κωδίκων Sin.Geo.O.59 καὶ Sin.Geo.O.64, μὲ τὴν βοήθειαν τῶν ὁποίων εἶναι δυνατὴ ἡ ἀποκατάστασις τῶν Ὕμνων τοῦ παρόντος χειρογράφου (Πρβλ. Sinai Catalogue, I, ἀρ. 59: 15, 16, 22b, 26, 27, 29, 38b, 42, 47. σ. 165. ἀριθ. 64: II 29, 32, 49, 50, 53, 58b, 77, 88. σ. 193). Τὸ Τροπάριον τῆς Ἁγίας Νίνο ἐδημοσιεύθη κατὰ τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.59 (Marr, Catalogue, σ. 103–106).
Εἰς τὰς 3 Φεβρουαρίου ἀναφέρεται ἡ ἑορτὴ τῶν Ἐγκαινίων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Βάτου τοῦ Ὄρους Σινᾶ. Τὰ πλήρη κείμενα Ὕμνων αὐτῆς τῆς ἑορτῆς εὑρίσκονται μεταξὺ Ὕμνων τῶν ἀφιερωμένων εἰς τὰ Ἐγκαίνια τῆς Ἐκκλησίας τῆς Παναγίας εἰς τὴν Niacmida, 17 Αὐγούστου (βλ. Sinai Catalogue, I, ἀρ. 59: 80, σ. 181. ἀρ. 65: II,15, σ. 211).

Sin.Geo.N.40

Παρακλητική, 11ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 16,3x12,5.

Φύλλα: 6. Γενικῶς ὅλα τὰ φύλλα εἶναι ἐφθαρμένα, ἀπὸ δὲ τὸ φ. 1 διεσώθη μικρὸν ἀπόσπασμα κειμένου εἰς τὸ κάτω μέρος αὐτοῦ.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι καὶ ὀνομασίαι Ὕμνων διὰ Κινναβάρεως. Ὡς σημεῖα διαιρέσεως χρησιμοποιοῦνται ἐρυθραὶ καὶ μαῦραι τελεῖαι.

Χρονολογία: [11ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Παρακλητική, 1r–6v.
Πρόκειται διὰ τὴν Παρακλητικὴν τῆς παραδόσεως τοῦ πρώτου ἡμίσεος τοῦ 11ου αἰ. Τὸ χειρόγραφον περιλαμβάνει ἀποσπάσματα ἀπὸ τοὺς Ὕμνους τῆς Κυριακῆς τοῦ πλαγίου Γ΄ Ἦχου καὶ τῆς Κυριακῆς τοῦ πλαγίου Δ΄ Ἦχου. Ἀνήκει εἰς τὴν ἰδίαν παράδοσιν τῆς Παρακλητικῆς τῶν Κωδίκων: Sin.Geo.O.3, Sin.Geo.O.13, Sin.Geo.O.17 καὶ Sin.Geo.O.21 (βλ. Sinai Catalogue, II, σ. 58–96) καὶ Νεοευρεθέντων: Sin.Geo.N.14, Sin.Geo.N.25 καὶ Sin.Geo.N.76.

Sin.Geo.N.41
Μηναῖα, 11ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 19,5(20)x17.

Φύλλα: 15. Ὅλα ρυπαρά. Τὰ φφ. 1, 2, 3, 10, 11, 13 καὶ 14 πολὺ ἐφθαρμένα καὶ ἐσχισμένα. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια, ὅπως φαίνεται εἰς τὴν ἄνω ὤαν τῶν φφ. 12, 13, καὶ 15, ὅπου διασώζεται σὲ Γεωργιανὴν γραφὴν ἡ ἀρίθμησις εἰς Τετράδια: ο҃ω, ϫ҃ καὶ ϯ҃

Γραφή: Nuskhuri. Τίτλοι *γραφῆς* Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως. Διὰ τὴν ρυθμικὴν διαίρεσιν τοῦ κειμένου χρησιμοποιοῦνται ἐρυθραὶ τελεῖαι.

Χρονολογία: [11ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Μηναῖα, 1r–15v.

Περιέχει ἀποσπάσματα ἀπὸ Ὕμνους διαφόρων ἑορτασίμων ἡμερῶν καὶ εἰς μνήμην τοῦ Ἁγίου Νικολάου (6 Δεκεμβρίου), τῆς Ἁγίας Παρθένου Ἰουλιανῆς (21 Δεκεμβρίου), τῆς Κυριακῆς πρὸ τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως, τῶν Χριστουγέννων (25 Δεκεμβρίου), τοῦ Πρωτομάρτυρος Στεφάνου (27 Δεκεμβρίου), τοῦ Ἁγίου Μάρτυρος Βοα (31 Δεκεμβρίου), τοῦ Μεγάλου Βασιλείου (1 Ἰανουαρίου) καὶ τοῦ Ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ (21 Ἰανουαρίου).

Ἡ παράδοσις αὐτὴ τῶν Γεωργιανῶν Μηναίων διεμορφώθη κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ 11ου αἰῶνος ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ μεγάλου Iadgari τοῦ 10ου αἰῶνος, μὲ νέας συμπληρώσεις ἀντλουμένας ἐκ τοῦ Κωνσταντινοπολιτικοῦ ἑορτολογίου.

Τὸ παρὸν χειρόγραφον ἀκολουθεῖ τὸν γνωστὸν Κώδικα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Σταυροῦ τῶν Ἱεροσολύμων, ὁ ὁποῖος σήμερον εὑρίσκεται εἰς τὸ Dumbarton Oaks τῶν Η.Π.Α. (βλ. Blake, Menaion, Garitte, Le menée. Kekelidze, Unknown version, L. Jghamaia, Iodasaph).

Οἱ Ὕμνοι οἱ ἀφιερωμένοι εἰς μνήμην τοῦ Ἁγίου Βοα ἐδημοσιεύθησαν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ χειρογράφου τοῦ Dumbarton Oaks (βλ. Kekelidze, Unknown version). Εἰς τὴν ἰδίαν παράδοσιν ἀνήκει καὶ ὁ νεοευρεθεὶς Γεωργιανὸς Σιναϊτικὸς Κῶδιξ Sin.Geo.N.24.

Sin.Geo.N.42

Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Μαργαρῖται, 11ος–12ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 15x11,3.

Φύλλα: 10. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια. Κατὰ τὴν ἀρίθμησιν διακρίνονται τὸ 7ον Τετράδιον πλῆρες καὶ ἀπὸ τὸ 8ον Τετράδιον τὸ πρῶτον καὶ τελευταῖον φύλλον, μὲ τὰς ἀντιστοίχους ἐνδείξεις τῶν Γεωργιανῶν στοιχείων ᲑᲔ καὶ ᲒᲔ

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Καστανόχρωμος καὶ σκοτεινή. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [11ος–12ος αἰ.].

Γραφεύς: Jojikeuli.

Περιεχόμενον: Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Μαργαῖται, 1r–10v.
Εἰς τὰ φύλλα (1r–10v) τοῦ χειρογράφου περιέχονται ἀποσπάσματα ὁμιλιῶν τοῦ *Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ὑπὸ τὸν τίτλον «Μαργαῖται»*: ἀπὸ τὸ ὑπόμνημα εἰς τὴν Γένεσιν (φ. 1r), ἀπὸ τὸν λόγο Περὶ Κτίσεως (φ. 1v), ἀπὸ τὸν λόγον Πρὸς Εὐτρόπιον (φ. 2v), ἀπὸ τὸν λόγον Περὶ Ἀγρυπνίας (φ. 3r), ἀπὸ τὸν λόγον Περὶ Αἰωνίου Τιμωρίας (φ. 5r), ἀπὸ τὸν λόγον Περὶ Κρίσεως τῶν πρὸ Χριστοῦ (φ. 6r), ἀπὸ τὸν λόγον Περὶ Ἡσυχίας καὶ Ἁγιότητος (φ. 8v), ἀπὸ τὸν λόγον Περὶ Κακίας καὶ Ἁγιότητος (φ. 10v). Ἡ διαίρεσις εἰς 20 κεφάλαια, ὅπως συνηθίζεται εἰς μερικὰ χειρόγραφα (βλ. Kekelidze, Authors, σ. 71), εἰς τὰ παρόντα φύλλα δὲν διακρίνεται. Τὰ ἀνωτέρω κείμενα εὑρίσκονται εἰς τὰ κεφάλαια Δ΄–ΣΤ΄.
Πιθανὸν τὰ φύλλα νὰ ἀποτελοῦν μέρος τοῦ Κώδικος Sin.Geo.O.51, ὁ ὁποῖος ἀρχίζει μὲ τὸ 9ον Τετράδιον (βλ. Garitte, Catalogue, σ. 185). Τὸ κείμενον τοῦ ΣΤ΄ κεφαλαίου, τὸ ὁποῖον διακόπτεται εἰς τὸ τέλος τοῦ φ. 10v τοῦ παρόντος Κώδικος, εὑρίσκει τὴν συνέχειάν του εἰς τὸ φ. 1r τοῦ Sin.Geo.O.51. Ἡ διαίρεσις εἰς κεφάλαια δὲν διακρίνεται οὔτε καὶ εἰς τὸν Sin.Geo.O.51. Τὴν γνώμην ὅτι ὁ Sin.Geo.N.42 ἀποτελεῖ μέρος τοῦ Sin.Geo.O.51, στηρίζουν καὶ μερικὰ κωδικολογικὰ στοιχεῖα, ὅπως αἱ διαστάσεις, ἡ γραφὴ καὶ ἡ μελάνη.

Τὸ ὄνομα τοῦ γραφέως Jojikeuli ἀναφέρεται καὶ εἰς ἐνθύμησιν τοῦ Sin.Geo.O.51. Ἐπίσης, καὶ ὁ τίτλος τῆς συλλογῆς *«Μαργαρῖται»* ἀναφέρεται εἰς τὸν κολοφῶνα τοῦ Sin.Geo.O.51. (βλ. Garitte, Catalogue, σ. 186).

Sin.Geo.N.43

Πολυβίου, Βίος Ἐπιφανίου, 11ος–12ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 14,5x12.

Φύλλα: 3.

Γραφή: Nuskhuri. Πρωτογράμματα *γραφῆς* Asomtavruli.

Μελάνη: Καστανόχρωμος καὶ σκοτεινή. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [11ος–12ος αἰ.].

Περιεχόμενον: α) Εἰς φ. 1r: Πολυβίου, Βίος Ἐπιφανίου.
β) Εἰς φ. 1r–2v: Πολυβίου, Ἐπιστολὴ πρὸς Σαβῖνον.
γ) Εἰς φ. 2v–3v: Ἐπιστολὴ Σαβίνου πρὸς Πολύβιον.
Τὸ κείμενον ἐδημοσιεύθη ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Κώδικος Sin.Geo.O.6, ὅπου εὑρίσκεται εἰς τὴν πλήρη μορφήν του (βλ. Imnaishvili I., Textbook, II, σ. 92–146 καὶ ἐπίσης Garitte, Catalogue, σ. 18).

Sin.Geo.N.44

Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ Ψαλτήριον καὶ τὸ Προσευχητάριον, 10ος–11ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: α) φφ. 1–3, διαστάσεις 19x13,5.
β) φ. 4, διαστάσεις 18x13.
γ) φ. 5, διαστάσεις 19,5x14,3.
δ) φ. 6, διαστάσεις 17,2x13,5.

Φύλλα: 6 [4+1+1]. Διαλελυμένα. Τὰ φφ. 2 καὶ 3 εἶναι διπλᾶ καὶ ἀνήκουν εἰς τὸ ἴδιον Τετράδιον. Τὸ φ. 4 εἶναι κατὰ τὸ ἥμισυ κατεστραμμένον καὶ ἀνήκει εἰς ἄλλον Τετράδιον. Ἐπίσης καὶ τὰ φφ. 5 καὶ 6 ἀνήκουν εἰς ἄλλον Τετράδιον.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Χρησιμοποιεῖται καὶ ἡ Κιννάβαρις.

Χρονολογία: [10ος–11ος αἰ.].

Περιεχόμενον: α) Εἰς φφ. 1r–3v: Ἀποσπάσματα ἐκ τῆς Στιχολογίας τῶν Βιβλικῶν Ὠιδῶν: (Ὠιδὴ Ε΄,4–5. Ὠιδὴ ΣΓ΄,1–4. Ὠιδὴ Ζ΄,13–23).
β) Εἰς φφ. 4r–v: Προσευχή(;)
γ) Εἰς φφ. 5r–v: Ψαλμὸς ΚΔ΄,5–20.
δ) Εἰς φφ. 6r–v: Ὠιδὴ Β΄, ἀπὸ στιχ. 4.
Τὰ ἀποσπάσματα τῶν Ὠιδῶν ἀνήκουν εἰς τὴν ἀρχαίαν, προαθωνικὴν παράδοσιν. Τὸ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸν Ψαλμὸν πιθανὸν νὰ ἀνήκῃ εἰς τὴν ἐκδοχὴν τοῦ Giorgi Mtacmideli (Γεωργίου τοῦ Ἁγιορείτου, τοῦ Ἰβηρος). Εἰς τὸ φύλλον τοῦ Ψαλμοῦ εὑρίσκεται συγκεκολλημένον μικρὸν σπάραγμα, ὅπου διακρίνονται λέξεις ἐκ τῆς ἀρχῆς τοῦ ΚΖ΄ Ψαλμοῦ. (βλ. Shanidze M., Psalter. ἡ ἴδια, Translations).

Sin.Geo.N.45
Ὑπακοαί, 12ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 17x12,5.

Φύλλα: 4. Τὰ φφ. 1–2 καὶ 3–4 εἶναι δεμένα ἀνὰ δύο. Μεταξὺ τῶν φφ. 3v καὶ 4r ὑπάρχει συνέχεια τοῦ κειμένου.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [12ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ὑπακοαί, 1r–4v.
1) Εἰς φφ. 1r–3v: Ὑπακοαί τῆς Θεοτόκου ἀπὸ τὸ Μεσονυκτικὸν τῶν Κυριακῶν.
2) Εἰς φφ. 3v–4v: Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν Συλλογὴν Ὕμνων ὑπὸ τὸν Τίτλον: *«Ὑπακοαὶ ἐκ τῆς ἀκολουθίας τῶν τεθνεώτων»*. Περὶ τῆς συλλογῆς τῶν Ὕμνων τούτων βλ. εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ Sin.Geo.N.16.

Sin.Geo.N.46
Iadgari, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 15x13.

Φύλλα: 8. Ἀποτελοῦν ἓν Τετράδιον ἄνευ ἀριθμήσεως.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι καὶ ὀνομασίαι Ὕμνων διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Iadgari. Ἀνθολόγιον ὑμνολογικῶν κειμένων τῆς παραδόσεως τοῦ 10ου αἰῶνος.
α) Εἰς φφ. 1r–4r: Ὕμνοι εἰς μνήμην Ἀντωνίου τοῦ Ravakh ἢ Ruakh (19 Ἰανουαρίου).
β) Εἰς φφ. 4v–8v: Ὕμνοι εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου (25 Μαρτίου).
Τὰ κείμενα τῶν Ὕμνων τοῦ χειρογράφου εἶναι πλήρη καὶ ἐν πολλοῖς συμπίπτουν μὲ τοὺς Ὕμνους τῶν Κωδίκων Sin.Geo.O.59 καὶ Sin.Geo.O.64, οἱ ὁποῖοι εἶναι μεταγενεστέρας παραδόσεως (βλ. Sinai Catalogue, I, ἀρ. 59: I, 17, 38b, σ. 166, 174. ἀριθ. 64: II, 33, 58b, σ. 193, 197).

Sin.Geo.N.47
Ἰωάννου Χρυσοστόμου Λόγος, 11ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 16,5x13,5.

Φύλλα: 8. Πολὺ ἐφθαρμένα, ἰδιαιτέρως τὰ φφ. 1, 2, 3, 7 καὶ 8. Κατὰ τὴν ἀρίθμησιν τοῦ Γραφέως (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων) τὰ φύλλα ἀποτελοῦν τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος τοῦ 2ου Τετραδίου.
Τὰ φύλλα εὑρέθησαν συσσωματωμένα εἰς μορφὴν πέτρας. Πάνω εἰς αὐτὰ εὑρέθη κολλημένον σπάραγμα φύλλου ἐκ μεμβράνης μὲ Ἑλληνικὴν γραφὴν καὶ εἰς τὴν γωνίαν ἕτερον μικρὸν σπάραγμα χαρτῶου χειρογράφου μὲ Ἀραβικήν.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη.

Χρονολογία: [11ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ἀπόσπασμα Λόγου Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, 1r–3r.
Μετὰ τὴν ἀποσυγκόλλησιν καὶ μερικὴν ἀποσυρρίκνωσιν ὅλων τῶν φύλλων, εἰς τὰ φφ. 1r–3v ἀνεγνώσθη μέρος τοῦ λόγου τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου «Περὶ τῶν ἀναγνωστῶν». Τὸ κείμενον τοῦτο ἐμπεριέχεται εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ I. Abuladze. (βλ. Abuladze I., Teachings, σ. 18, 21–19, 24).

Sin.Geo.N.48

«Mokcevay Kartlisay»

«Ὁ Ἐκχριστιανισμὸς τῆς Γεωργίας», 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 13,5x11,5.

Φύλλα: 14. Ἀπὸ τὸ φ. 2 διατηρεῖται μικρὸν μόνον σπάραγμα. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων). Διακρίνεται πλῆρες τὸ 3ον Τετράδιον, ἡ δὲ ἔνδειξίς του διακρίνεται εἰς τὴν ἄνω δεξιὰ ὤαν τοῦ φ. 5r. Τὰ φύλλα ἀποτελοῦν τμῆμα Κώδικος ὁ ὁποῖος παρουσιάζεται ἀκέφαλος καὶ κολοβός.

Γραφή: Nuskhuri. Αἱ πρῶται σειραὶ τῶν φφ. 2rv, 5rv, 6rv, 7v, 11v, 14r, αἱ πρῶται πέντε σειραὶ τοῦ φ. 8v καὶ δύο σειραὶ τοῦ φ. 9, καθὼς καὶ ὅλα τὰ Πρωτογράμματα γραφῆς Asomtavruli. Εἰς κάθε σελίδα ὑπάρχουν 16 σειραὶ κειμένου.

Μελάνη: Μαύρη.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: *Mokcevay Kartlisai,* 1r–14v.
Ἱστορικὴ πραγματεία περὶ τοῦ Ἐκχριστιανισμοῦ τῆς Γεωργίας.
Τὸ Χρονικὸν *Mokcevay Kartlisay* (Ὁ Ἐκχριστιανισμὸς τῆς Γεωργίας) εἶναι ἡ σημαντικωτέρα πηγὴ διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Γεωργίας. Διηγεῖται τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ Χριστιανισμοῦ ὡς ἐπισήμου θρησκείας τῆς Κάρτλης (κεντρικῆς Γεωργίας) κατὰ τὸν 4ον αἰῶνα καὶ ἀναφέρεται εἰς ὅλα τὰ μετέπειτα ἱστορικὰ γεγονότα ἀπὸ τὸν 4ον ἕως τὸν 7ον αἰῶνα.

Τὰ φύλλα τοῦ Κώδικος διέσωσαν μέρος τοῦ Χρονικοῦ *«Mokcevay Kartlisay»*, τὴν κήρυξιν τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὴν ἁγίαν Νίνο ἕως τὴν ἄφιξιν τῶν δεκατριῶν Ἁγίων Πατέρων ἀπὸ τὴν Συρίαν. Ἕως τώρα τὸ Χρονικὸν *«Mokcevay Kartlisay»* ἦτο γνωστὸν εἰς δύο παραλλαγάς. Ἡ μία ἐξ αὐτῶν (ἡ παραλλαγὴ τῆς Μονῆς Shatberdi) διεσώθη εἰς Κώδικα συμμείκτου περιεχομένου τῆς Μονῆς Shatberdi, ὁ ὁποῖος ἀντεγράφη κατὰ τὴν ὀγδόην δεκαετίαν τοῦ 10ου αἰῶνος (βλ. Catalogue, S–II, ἀρ. 1141, σ. 36). Ἡ ἄλλη, ἡ λεγομένη παραλλαγὴ τοῦ Tchelishi, διεσώθη εἰς χειρόγραφον τοῦ 14ου–15ου αἰῶνος (βλ. Catalogue, H–II, ἀρ. 600, σ. 52). Μελετῶνται ἀμφότεραι αἱ παραλλαγαί, ἰδιαιτέρως ἡ παλαιοτέρα ἐξ αὐτῶν, ἡ λεγομένη τῆς Μονῆς Shatberdi. Ἡ βιβλιογραφία, ἐπίσης, εἶναι μεγάλη δι' ἀμφότερα τὰ χειρόγραφα, μὲ πρώτην τὴν βιβλιογραφίαν διὰ τὴν παραλλαγὴν τῆς Μονῆς Shatberdi (βλ. Taqaishvili, Three Chronicles, παραλλαγὴ τῆς Shatberdi), Taqaishvili, St. Nino (παραλλαγὴ τῆς Shatberdi), Zhordania Chronicles, ἡ (μέρος τοῦ κειμένου τῆς Shatberdi), Taqaishvili, Catalogue, II, 708–815 (Γεωργιανὰ κείμενα, ἀμφότεραι αἱ παραλλαγαί), Abuladze, Hagiographical Literature, I, σ. 81–163 (ἀμφότεραι αἱ παραλλαγαί), Shatberdi Codex, σ. 320–355 (ἡ παραλλαγὴ τῆς Shatberdi). Τὰ ἐλλείποντα τμήματα τοῦ Κώδικος, συμπληροῦνται ἀπὸ τὴν παραλλαγὴν Tchelishi.

Μεταφράσεις: Ρωσοιστί: Taqaishvili, Обращение Грузии, σ. 1–116. Ἀγγλιστί: M. Wardrop and O. Wardrop, Life of St. Nino, σ. 1–88. Lang D., St. Nino, σ. 19–39. Γερμανιστί: Pätsch, Bekehrung, σ. 288–377 κ.ἄ.

Τὸ νεοευρεθὲν Γεωργιανὸν Σιναϊτικὸν χειρόγραφον Sin.Geo.N.48 διαφέρει ἀπὸ τὰ δύο ἕως σήμερον γνωστὰ χειρόγραφα τῆς ἱστορίας τοῦ Ἐκχριστιανισμοῦ τῆς Γεωργίας. Τοῦτο θὰ ἀποτελέση τὴν βάσιν διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ἀρχικοῦ κειμένου (βλ. Aleksidze Z., New Version, ὁ ἴδιος, Neauveau Manuscrit).

Sin.Geo.N.49

Εὐχολόγιον, 11ος–12ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 13,5x10,5.

Φύλλα: 16. Τὰ φφ. 1, 14, 15, 16 πολὺ ἐφθαρμένα καὶ συρρικνωμένα. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων). Εἰς τὸ φ. 10v διακρίνεται ἡ ἀρίθμησις τοῦ 9ου Τετραδίου.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [11ος–12ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Εὐχολόγιον, 1r–16v.
α) Εἰς φφ. 2r–14r: Ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου καὶ Ἀγγελικοῦ Σχήματος.
β) Εἰς φ. 14r–v: Εὐχὴ ἐπὶ μιανθέντος σκεύους.
γ) Εἰς φφ. 15r–16v: Ἀκολουθία τοῦ Θείου καὶ Ἱεροῦ Νιπτῆρος (ἢ Ακολουθία εἰς Ἐγκαίνια καὶ Ποτηρίου καινοῦ).
Τὰ κείμενα τοῦ χειρογράφου εἶναι ὅμοια πρὸς τὰ κείμενα τοῦ Κώδικος Sin.Geo.O.73 (βλ. Sinai Catalogue, III, ἀρ. 73: 15, 49, 53. σ. 96, 100).

Sin.Geo.N.50

Συλλογὴ Ἱστορικῶν καὶ Ἁγιολογικῶν Κειμένων, 10ος αἰ., πρῶτον ἥμισυ

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 13,7x12,6.

Φύλλα: 105. Ἐσταχωμένα, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ δύο πολὺ ἐφθαρμένα εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Κώδικος, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἐκπέσει τῆς σταχώσεως. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων), αἱ σχετικαὶ ἐνδείξεις διακρίνονται ἀπὸ τὸ 5ον ἕως τὸ 16ον Τετράδιον. Ὑπάρχουν λάθη εἰς τὴν ἀρίθμησιν (ὁ γραφεὺς ἐνίοτε σβήνει τὴν λανθασμένην ἀρίθμησιν), τὸ κείμενον ὅμως εὑρίσκεται εἰς τὴν κανονικήν του σειράν. Τὰ Τετράδια ἀποτελοῦνται ἀπὸ 8 φύλλα, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ 6ον μὲ 10 φύλλα καὶ τὸ 7ον μὲ 6 φύλλα. Ὁ Κῶδιξ ἀκέφαλος καὶ κολοβός.

Γραφή: Nuskhuri. Αἱ τελευταῖαι πέντε σειραὶ τοῦ φ. 44r, ὁλόκληρα τὰ φφ. 44v καὶ 45r, καθὼς καὶ ἀπὸ τὴν 3ην ἕως τὴν 9ην σειρὰν τοῦ φ. 102v ἔχουν διαφορετικὸν γραφικὸν χαρακτῆρα, ἴσως δὲ νὰ ἐγράφησαν ἀπὸ ἄλλον γραφέα. Ἡ γραφὴ Asomtavruli διακρίνεται εἰς τοὺς τίτλους καὶ τοὺς ἀριθμούς.

Μελάνη: Μαύρη. Οἱ τίτλοι καὶ οἱ ἀριθμοὶ διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [Πρῶτον ἥμισυ τοῦ 10ου αἰῶνος].

Περιεχόμενον: Συλλογὴ ἱστορικῶν καὶ ἁγιολογικῶν κειμένων, 1r–105v.

1) Εἰς φφ. 1r–72r. Ἐκχριστιανισμὸς τῆς Κάρτλης (Γεωργίας).

Τὰ φφ. 1r–6r περιλαμβάνουν τὸ πρῶτον μέρος τοῦ πρώτου πρωτοτύπου Γεωργιανοῦ ἱστορικοῦ ἔργου (δηλαδὴ τοῦ Χρονικοῦ *«Mokcevay Kartlisay»* –Ἐκχριστιανισμὸς τῆς Γεωργίας), ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 6ου ἕως τὰ μέσα τοῦ 7ου αἰῶνος, τὸ ὁποῖον τελειώνει μὲ τὸν κατάλογον τῶν Εὐγενῶν (Eristavi) καὶ τῶν Καθολικῶν (δηλαδὴ τῶν Προκαθημένων τῆς Ἐκκλησίας: Katholicosi) τῆς Γεωργίας, ἕως τὰς ἀρχὰς τοῦ 10ου αἰῶνος (πρβλ. Shatberdi Codex, σ. 326–327).

Τὰ φφ. 6–71 περιλαμβάνουν πλήρη τὸν Βίον τῆς Ἁγίας Νίνο, τῆς ἐκτενοῦς παραλλαγῆς (πρβλ. Satberdi Codex, σελ. 327–355).

Τὸ κείμενον τοῦ *«Mokcevay Kartlisay»* διαφέρει ἀπὸ τὰ δύο ἕως τώρα γνωστὰ κείμενα (Shatberdi Codex καὶ Tchelishi Codex), βλ. ἐπίσης Sin.Geo.N.48.

2) Εἰς φφ. 72v–92v. Βίος τοῦ Iovane Zedazneli (Ὁσίου Ἰωάννου ἐν Μονῇ Ζενταζένι).

Ἐξιστοροῦνται τὰ ἔργα τοῦ Ἁγίου Πατρός (Ἰωάννου τοῦ Zedazneli) καὶ τῶν δώδεκα μαθητῶν του, οἱ ὁποῖοι ἦλθαν ἀπὸ τὴν Συρίαν εἰς τὴν Κάρτλην καὶ διέδωσαν τὸν μοναχικὸν βίον εἰς τὴν Γεωργίαν. Ἡ παραλλαγὴ τοῦ κειμένου διαφέρει ἀπὸ τὰ ἕως σήμερον γνωστὰ κείμενα (βλ. Kakabadze, Archetypes, σ. 19–26. Qubaneishvili, Chrestomaty, I, σ. 157–169. Abuladze, Syrian Fathers, σ. 1–68. Abuladze, Hagiographical Literature, I, σ. 191–217). Εἰς τὸ κείμενον ἐντάσσεται ὁ χρονολογικὸς πίναξ τῶν ἡγουμένων (κυριολεκτικῶς: οἰκοδεσποτῶν, Mamasakhlisi = pater-domesticus) τῆς Μονῆς Zedazeni, κατονομάζονται διάφορα ἱερὰ κειμήλια τῶν σκευοφυλακίων καὶ τῶν βιβλιοθηκῶν

τῶν Μονῶν Zedazeni, Jvari καὶ Davit Gareja. Ἐπίσης, περιλαμβάνονται σπάνιαι πληροφορίαι περὶ τῶν Βασιλέων τῆς Κάρτλης (Γεωργίας), τῶν εὐγενῶν (Erismthavari) καὶ τῆς γενεαλογίας τῶν μελῶν τῶν οἰκογενειῶν των, καθὼς καὶ τῶν ἐπὶ τῶν τάφων ἐπιγραφῶν των ἀπὸ τοῦ 4ου ἕως τοῦ 7ου μ.Χ. αἰῶνος.

3) Εἰς φφ. 92v–105r. Μαρτύριον τοῦ Abibo Nekreseli (Ἀβίβου τοῦ Νεκρέσι).

Τὸ κείμενον εὑρίσκεται πλησιέστερον εἰς τὴν λεγομένην ἐκτενῆ παράδοσιν τοῦ ἔργου (βλ. Janashvili, Catalogue, σ. 25–29. Kakabadze, Archetypes, σ. 42–46. Qubaneishvili, Chrestomathy, I, σ. 167–169. Abuladze, Syrian Fathers, σ. 1–68. Abuladze, Hagiographical Literature, I, σ. 167–217. Aleksidze, Abibos, σ. 12–29).

Ἐνθυμήσεις: Εἰς τὸ φ. 72r:

1) (Γραφὴ Nuskhuri διὰ Κινναβάρεως). *«Ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου, τὰ βιβλία ταῦτα περὶ τοῦ Ἐκχριστιανισμοῦ τῆς Γεωργίας, ἐγὼ ὁ Ἰωάννης, πρὶν ἀποκαλούμενος Arshusha, ἀφιέρωσα εἰς τὸ Ὄρος Σινᾶ ὑπὲρ εὐχῆς τῶν τέκνων μου Demetri (Δημητρίου), Adnese καὶ Nerse καὶ διὰ τὴν μνημόνευσιν τῆς ψυχῆς μου. Εὔχεσθε. Ἀμήν».*

2) (Γραφὴ Asomtavruli, γράμματα ἐπιμελημένα, μαύρη μελάνη): *«Χριστέ, ἐλέησον τὸν Ἰωάννην, Ἀμὴν».*

Ὁ γραφικὸς χαρακτὴρ αὐτῆς τῆς σημειώσεως εἶναι ἀκριβῶς ἴδιος μὲ ἐκεῖνον τῆς ἀντιστοίχου σημειώσεως τοῦ Κώδικος Čiletratis Iadgari (Κῶδιξ ἐπὶ μεμβράνης καὶ παπύρου, τοῦ Ἰνστιτούτου Χειρογράφων, ἀρ. H–2123, 1v).

Sin.Geo.N.51
Ψαλτήριον, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 12x9,5.

Φύλλα: 199. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων). Διακρίνονται 27 Τετράδια, τὸ 15ον ἐξ αὐτῶν περιέχει 7 φύλλα, τὸ 27ον περιέχει 2 φύλλα καὶ τὰ ὑπόλοιπα ἀπὸ 8 ἢ 6 φύλλα.

Τὸ φ. 199v ἄγραφον. Μόλις διακρίνεται ἐπ' αὐτοῦ ἁπλοῦν χαρακτικὸν σχέδιον.

Γραφή: Nuskhuri. Εἰς τὴν ὧαν ἐπιγραφαὶ Ψαλμῶν, Πρωτογράμματα στίχων Ψαλμῶν, ἀρίθμησις Ψαλμῶν καὶ στίχων καὶ διαψάλματα Κανόνων *γραφῆς* Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Ἐπιγραφαὶ Ψαλμῶν, Πρωτογράμματα στίχων Ψαλμῶν, ἀρίθμησις Ψαλμῶν καὶ στίχων καὶ διαψάλματα Κανόνων διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: 10ος αἰ.

Γραφεύς: Εἰς φ. 129r ἀναφέρεται ὁ Διάκονος Giorgi (Γεώργιος).

Στάχωσις: Ἐκ δύο πινακίδων δέρματος καὶ ξύλου, μετὰ ἑνὸς θηλυκωτῆρος.

Περιεχόμενον: 1) Ψαλτήριον (Ψαλμοὶ Α΄–ΡΝ΄), φφ. 1r–181v.
2) Ὠιδαί (Α΄–Θ΄), φφ. 182r–198v.
Τὰ κείμενα τοῦ Ψαλτηρίου καὶ τῶν Ὠιδῶν ἀνήκουν εἰς τὴν παλαιάν, δηλαδὴ προαθωνικήν, παράδοσιν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν στίχων τῶν Ψαλμῶν καταγράφεται μὲ τὴν ἀρχαίαν «Γεωργιανὴν» ἀρίθμησιν. Ἡ διαίρεσις εἰς Καθίσματα, ἀκολουθεῖ ἐπίσης τὸ παλαιὸν σύστημα (βλ. Shanidze M., Translations, σ. 67). Μερικαὶ ἐπιγραφαὶ Ψαλμῶν περιλαμβάνουν Χριστολογικὰς ἑρμηνείας, π.χ. *«Ψαλμὸς Δ΄, Ἱκεσία δικαίου καὶ προφητεία περὶ Χριστοῦ»*.
Μὲ ὅλα αὐτὰ τὰ δεδομένα ὁ παρὼν Κῶδιξ παρουσιάζει μεγάλην ὁμοιότητα μὲ τοὺς Κώδικας τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς* Sin.Geo.O.22,29,42 (βλ. Garitte, Catalogue, σ. 58, 66, 156) καὶ μὲ τὸν Γεωργιανὸν Κώδικα τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Graz, ἀρ. 2058/3 (ὁ ὁποῖος εἶναι Σιναϊτικῆς προελεύσεως, κατὰ τὸν Tsagareli ἀρ. 2, βλ. Tsagareli, Catalogue, σ. 54 καὶ Shanidze A., Graz, σ. 343), ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐστηρίχθη ἡ ἔκδοσις τοῦ Γεωργιανοῦ Ψαλτηρίου (βλ. Shanidze M., Psalter).
Εἰς τὰς ὧας τῶν φύλλων τοῦ παρόντος Κώδικος, διὰ γραφικοῦ χαρακτῆρος μεταγενεστέρας ἐποχῆς, ὑπάρχουν ἐνδείξεις τῆς ἀρχῆς τῶν Καθισμάτων διὰ τοῦ νέου συστήματος, τὸ ὁποῖον ἐμφανίζεται εἰς τὰ κείμενα τοῦ Giorgi Mtacmideli (Γεωργίου τοῦ Ἁγιορείτου, τοῦ Ἴβηρος).

Ἐνθυμήσεις: Εἰς φ. 199r (Γραφὴ Asomtavruli):
«Δόξα τῷ Θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἐγὼ

ὁ Διάκονος Giorgi (Γεώργιος) ἔγραψα τὸ ἱερὸν Davithni (Ψαλτήριον) τοῦτο διὰ τὴν χρῆσιν καὶ διὰ τὰς εὐχὰς τῶν γονέων καὶ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν. Καὶ ὁ Θεὸς νὰ παράσχῃ εἰς ὑμᾶς τὸν οὐράνιον μισθόν, Ἀμήν. Γένοιτο».

Sin.Geo.N.52

Ὡρολόγιον, 12ος–13ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη (παχεῖα).

Διαστάσεις: 10,5x10.

Φύλλα: 98. Ὁ Κῶδιξ ἀκέφαλος καὶ κολοβός. Τὰ πλεῖστα φύλλα ρυπαρὰ καὶ ἐφθαρμένα, ἰδιαιτέρως τὰ τελευταῖα διαλελυμένα καὶ ἀστάχωτα. Μεταξὺ τῶν φφ. 32–33, 38–39, 52–53, 88–89, 92–93 καὶ 98–99 ὑπάρχει κενὸν κειμένου, ἄρα καὶ φύλλων. Τὰ φφ. 47–52 εἶναι δεμένα εἰς ἓν Τετράδιον τῶν 6 φύλλων, διαστάσεων 10,2x8,5 καὶ ἄλλου γραφικοῦ χαρακτῆρος. Προφανῶς ἐγράφησαν καὶ ἐτοποθετήθησαν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς σταχώσεως τοῦ Κώδικος πρὸς συμπλήρωσιν ἀπωλεσθέντων φύλλων. Τὸ κείμενον τοῦ φ. 46v ἐπαναλαμβάνεται εἰς τὸ φ. 47r. Τὸ φ. 52 ἄγραφον.

Γραφή: Nuskhuri. Τὰ περισσότερα φύλλα παλίμψηστα. Τὸ ἀρχαῖον κείμενον Γεωργιανόν, *γραφῆς* Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [12ος–13ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ὡρολόγιον, 1r–98v.

α) Εἰς φφ. 1r–88v: Τὸ κείμενον ἄρχεται διὰ τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ὄρθρου καὶ περιλαμβάνει τὰς ἀκολουθίας τῶν Ὡρῶν 1ης, 3ης, 6ης καὶ 9ης, καθὼς καὶ τοῦ Ἑσπερινοῦ, Ἀποδείπνου καὶ Μεσονυκτικοῦ, μὲ ὡρισμένας ἐλλείψεις. Τὸ κείμενον γενικῶς ἀκολουθεῖ τὴν παράδοσιν τοῦ Κώδικος Jerus. 127 (Blake, Jerusalem, vol. III, σ. 136), ὁ ὁποῖος θεωρεῖται εἷς τῶν ἀρχαιοτέρων κωδίκων (12ου–13ου αἰῶνος) τοῦ Ὡρολογίου, τοῦ συνταχθέντος ὑπὸ τοῦ Giorgi Mtacmideli (Γεωργίου τοῦ Ἁγιορείτου, τοῦ Ἴβηρος), κατὰ τὸν 11ον αἰῶνα, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὡρολογίου (Kakhabrishvili, Horologion, σ. 122). Εἰς τὴν ἰδίαν παράδοσιν ἀνήκει καὶ τὸ μικρὸν κείμενον τοῦ Sin.Geo.O.88 (βλ. Sinai Catalogue, III, ἀρ. 88: I, 1–10, σ.

197–198). Ὁ παρὼν Κῶδιξ διαφέρει ἀπὸ τὸν Κώδικα Jerus. 127. Δὲν διακρίνονται τὰ Μεσώρια τῆς 1ης, 3ης, 6ης καὶ 9ης Ὥρας. Εἰς τὸν Ἑσπερινὸν ὑπάρχουν Στιχηρὰ Ἀναστάσιμα ἀντὶ τῆς Μετανοίας. Ἀπὸ τὰς Ἀκολουθίας τῆς Νυκτὸς περιλαμβάνει μόνον τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Μεσονυκτικοῦ. Τὸ Μεσονυκτικὸν περιλαμβάνει ὕμνους, οἱ ὁποῖοι ἀποδίδονται εἰς τὸν Ἰωσὴφ τὸν Ὑμνογράφον κ.ο.κ.

β) Εἰς φφ. 89r–98v. Βιβλικαὶ Ὠιδαὶ καὶ Ψαλμοὶ ἀριθ. ΡΜΗ΄–ΡΜΘ΄, 5.

Τὸ κείμενον τῶν Ὠιδῶν εἶναι ἐλλειπές. Διακρίνονται: Ὠιδὴ Α΄, 15–19, Ὠιδαὶ Γ΄–Ζ΄ καὶ Θ΄, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ Ὠιδαὶ ΣΤ΄ καὶ Ζ΄ εἶναι ἐλλειπεῖς. Εἰς τὰς Ὠιδὰς σπανίως ἐντοπίζονται στίχοι μὴ Βιβλικῶν κειμένων.

Sin.Geo.N.53

Συλλογὴ Λειτουργικῶν Κειμένων, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 11,5x10,5.

Φύλλα: 227. Ὁ Κῶδιξ ἀστάχωτος, ἀκέφαλος καὶ κολοβός. Εἰς τὴν ἀρχὴν ἐλλείπουν τρία ὁλόκληρα Τετράδια. Ἐκ τῶν ὑπαρχόντων, τὰ πρῶτα καὶ τὰ τελευταῖα Τετράδια πολὺ ἐφθαρμένα, αἱ κάτω ἄκραι τῶν φύλλων τελείως ἐφθαρμέναι, τὸ κείμενον δυσανάγνωστον. Τὸ φ. 35r ἄγραφον.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Συλλογὴ Λειτουργικῶν Κειμένων, 1r–227v.

α) Εἰς φφ. 1r–27r: Θεία Λειτουργία Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου.

Ἀπὸ τὸ κείμενον ἐλλείπει ἡ ἀρχή. Γενικῶς τὸ κείμενον συμπίπτει μὲ τὸ κείμενον τοῦ Κώδικος Sin.Geo.O.12. Βιβλιογραφία περὶ τῆς Θείας Λειτουργίας τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου βλ. ἀνωτέρω εἰς Sin.Geo.N.26.

β) Εἰς φφ. 28r–34v: Θεία Λειτουργία τῶν Προηγιασμένων Δώρων.

Τὸ κείμενον διαφέρει ἀπὸ τὸ δημοσιευθὲν ὑπὸ τοῦ Μ.

Tarkhnischvili (βλ. Tarkhnischvili, Liturgiae, σ. 93–105. Λατινικὴ μετάφρασις: Tarkhnischvili, Liturgiae [lat.], σ. 71–77).
γ) Εἰς φφ. 35r–85r: Ἐκτενεῖς δεήσεις τῶν Λειτουργιῶν εἰς δεσποτικὰς καὶ μεγάλας ἑορτάς. Ἀκολουθεῖται ἡ σειρὰ καὶ τὸ περιεχόμενον τῶν *Ἐκτενῶν* δεήσεων εἰς τὰς Λειτουργίας τοῦ Κώδικος Sin.Geo.O.12 (βλ. Sinai Catalogue, III, σ. 34–36). Ὑπάρχουν καὶ διαφοραί. Παρόμοιαι *Ἐκτενεῖς* εὑρίσκονται καὶ εἰς τοὺς Κώδικας Sin.Geo.N.26 (φφ. 57v–70r), Sin.Geo.N.35 (φφ. 1r–8v) καὶ Sin.Geo.O.54 (φφ. 16r–29v), (βλ. Sinai Catalogue, III, σ. 59).
δ) Εἰς φφ. 86r–93r: «Μνημόνευσις ὀνομάτων (Δίπτυχα ζώντων καὶ τεθνεώτων), τῆς Θείας Λειτουργίας, ἡ ὁποία λέγεται εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα».
ε) Εἰς φφ. 93r–227v: Εὐχολόγιον (τῆς προαθωνικῆς περιόδου).
Εὐχολόγιον τῆς ἰδίας παραδόσεως περιλαμβάνει ἐπίσης καὶ ὁ Κῶδιξ Sin.Geo.O.12 (φ. 90v–190v), μὲ τὸν ὁποῖον συγκρινόμενος ὁ παρὼν Κῶδιξ παρουσιάζεται περισσότερον ἐκτενὴς καὶ μὲ διαφορὰς εἰς τὴν κατάταξιν τῆς ὕλης (βλ. Sinai Catalogue, III, σ. 38–42). Διαφέρει, ἐπίσης, καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους Κώδικας τῆς ἰδίας παραδόσεως, ὅπως μὲ τὸν Sin.Geo.O.54, φφ. 56v–66r, 176r–184v (βλ. Sinai Catalogue, III, σ. 60–61, 67), τὸν Sin.Geo.O.66, φφ. 42v–103r (βλ. Sinai Catalogue, III, σ. 73–75) καὶ μὲ τὸν Sin.Geo.N.58, φφ. 69v–85v).
Ἡ ταύτισις μέρους τοῦ Εὐχολογίου (φφ. 186r–227v) κατέστη ἀδύνατος.

Ἐνθύμησις: Εἰς φ. 7r: *«Χριστέ, ἐλέησον τὸν Ιοvane (Ἰωάννην). Εὔχεσθε».*

Sin.Geo.N.54

Θεῖαι Λειτουργίαι Ἁγίου Ἰακώβου, Μεγάλου Βασιλείου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 14,5x9,5.

Φύλλα: 129. Ὁ Κῶδιξ ἀκέφαλος καὶ κολοβός. Ἄνευ καλύμματος. Τὰ φύλλα ἐφθαρμένα, ἰδιαιτέρως εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ πρὸς

τὸ τέλος. Τὰ φφ. 3–15 σκωλικόβρωτα. Μερικὰ ἀπὸ τὰ τελευταῖα φύλλα τοῦ Κώδικος συγκεκολλημένα. Εἰς τὰ πρῶτα δύο φύλλα διαβάζονται μόνον μεμονωμέναι λέξεις, γενικῶς ἕως τὸ φ. 8r ἡ ἀνάγνωσις τοῦ κειμένου εἶναι σχεδὸν ἀκατόρθωτος. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων). Διακρίνονται αἱ ἐνδείξεις τοῦ 1ου καὶ τοῦ 15ου Τετραδίου. Τὸ φ. 53v λευκόν.

Γραφή: Nuskhuri. Τίτλοι *γραφῆς* Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Γραφεύς: Iovane (Ἰωάννης), (φφ. 53r, 83v, 108v).

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Θεῖαι Λειτουργίαι, 1r–129v.

α) Εἰς φφ. 1r–53r: Θεία Λειτουργία Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου.

Τὸ κείμενον, τοῦ ὁποίου ἡ ἀνάγνωσις ἐπετεύχθη, ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ δημοσιευθὲν ὑπὸ τοῦ M. Tarkhnishvili κείμενον ἐκ τοῦ Κώδικος ἀριθ. 2058/4 τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Graz, ὁ ὁποῖος εἶναι Σιναϊτικῆς προελεύσεως (βλ. Tarkhnishvili, Liturgiae, σ. 3, σειρὰ 1). Εἰς τὰ φφ. 34v καὶ 35r μεταξὺ τῶν μνημονευομένων ἁγίων ἀναφέρονται καὶ τὰ ὀνόματα τῶν Γεωργιανῶν Ἁγίων Abo (Ἄμπο) καὶ Nino (Νίνο). Περισσοτέρας πληροφορίας περὶ τῆς *Θείας Λειτουργίας* τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, βλ. ἀνωτέρω εἰς Sin.Geo.N.26.

Ἐνθύμησις: Εἰς τὸ φ. 53r: *«Ὡλοκληρώθη ἡ Λειτουργία τοῦ Ἀποστόλου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου. Χριστέ, ἐλέησον τὸν Ἰωάννην, τὸν καματερόν»*. Αἱ ἑπόμεναι δύο σειραὶ εἶναι ἐσβησμέναι.

β) Εἰς φφ. 54r–84v: Θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.

Εἰς τὴν ἔκδοσιν τῆς Θείας Λειτουργίας τοῦ Μεγάλου Βασιλείου (βλ. Kajaia, Basil, σ. 260–317) διακρίνονται τρεῖς διαφορετικαὶ παραλλαγαὶ τῆς ἀναφερομένης Λειτουργίας. Ἡ μία ἐξ αὐτῶν (σ. 276–297) ἔγινεν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Σιναϊτικοῦ Κώδικος Sin.Geo.O.89 τοῦ 12ου αἰ. (βλ. Sinai Catalogue, III, σ. 201). Αἱ λοιπαὶ δύο ἐδημοσιεύθησαν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Κωδίκων τοῦ Ἰνστιτούτου Χειρογράφων τῆς Τιφλίδος: α) τοῦ H–531, 11ου αἰ. (βλ. Catalogue, H/II, σ. 15) καὶ β) τοῦ S–4980, τοῦ 12ου αἰ. (βλ. Catalogue S/VI, σ. 292).

Ἐνθύμησις: Εἰς φ. 84v. *«Ὡλοκληρώθη ἡ Λειτουργία τοῦ Ἁγίου Βασιλείου. Χριστέ, ἐλέησον τὸν Ἰοvane (Ἰωάννην)».*

γ) Εἰς φφ. 85v–108v: Θεία Λειτουργία Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου

Ἡ Θεία Λειτουργία τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον μὲν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2058/5 Κώδικος τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Graz, ὁ ὁποῖος εἶναι Σιναϊτικῆς προελεύσεως (κατὰ τὸν κατάλογον τοῦ Tsagareli, ὁ ἴδιος Κῶδιξ φέρει ἀριθμὸν 29 εἰς τὴν *Παλαιὰν Συλλογὴν*, βλ. Tsagareli, Katalog, σ. 67). Tarkhnischvili, Liturgiae, σ. 64–83. Μεταφράσεις: Λατινιστί (Tarkhnischvili, Liturgiae, Lat., σ. 48–63) καὶ Γερμανιστί (Tarkhnischvili, Übersetzung, σ. 79–94). Καὶ τὸ δεύτερον δέ, κατὰ τὸν Σιναϊτικὸν Κώδικα Sin.Geo.O.89 (Sinai Catalogue, III, σ. 201, Jakob, Liturgie, σ. 66–119), ὁμοῦ μετὰ Λατινικῆς μεταφράσεως. Τὸ παρὸν κείμενον εἰς τὴν ἀρχὴν συμπίπτει μὲ αὐτὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ M. Tarkhnischvili (Liturgiae, σ. 65, σειρ. 14).

Ἐνθύμησις: Εἰς τὸ φ. 108v: *«Ὡλοκληρώθη ἡ Θεία Λειτουργία τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου».* Εἰς τὸ ἴδιον φύλλον διὰ διαφορετικοῦ γραφικοῦ χαρακτῆρος: *«Μνήσθητι, Κύριε, Νικολάου καὶ Ἰωάννου καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Χριστέ, ἐλέησον τὸν Ἰωάννην. Ἀμήν».*

δ) Εἰς φφ. 109r–129r: Ψαλμοὶ καὶ Ἀναγνώσματα ἀπὸ τὸν Ἀπόστολον καὶ τὸ Εὐαγγέλιον διὰ τὰς ἑορτὰς εἰς μνήμην τῶν Ἁγίων, καθοριζόμενα ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Ἱεροσολυμιτικοῦ Τυπικοῦ (βλ. Tarkhnischvili, Lectionnaire, ἀρ. 1437–1559). Ψαλμοὺς καὶ Ἀναγνώσματα τῆς ἰδίας χρήσεως περιλαμβάνουν ἐπίσης οἱ Σιναϊτικοὶ Κώδικες: α) τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς* ὁ Sin.Geo.O.12, φφ. 284r–286v (βλ. Sinai Catalogue, III, σ. 45–46) καὶ β) τῆς νέας συλλογῆς οἱ: Sin.Geo.N.22, φφ. 21r–79v καὶ Sin.Geo.N.58, φφ. 47r–58v.

Τὰ Χειρόγραφα αὐτὰ παρουσιάζουν διαφορὰς ὡς πρὸς τὴν σειρὰν τῶν Ἑορτῶν καὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀναγνωσμάτων.

Sin.Geo.N.55

Πατερικαὶ Διηγήσεις κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 17x14 (περίπου).

Φύλλα: 59. Ὅλα σχεδὸν κατεστραμμένα, ἴσως ἀπὸ φωτιάν. Ἡ ἄνω πλευρὰ καὶ ἡ δεξιὰ ἄκρη φαίνονται κατεστραμμέναι, πιθανὸν ἀπὸ ἰσχυρὰν ὀξείδωσιν τῆς μεμβράνης. Ἐπίσης ἔχουν διασωθῆ καὶ 15 μικρὰ Σπαράγματα.

Γραφή: Nuskhuri. Ὁ Κῶδιξ παλίμψηστος. Εἰς τὸ παλαιὸν καὶ ἀρχαῖον κείμενον διακρίνονται δύο γραφαί, ἡ Ἀλβανικὴ τοῦ Καυκάσου καὶ ἡ Ἀρμενική.

Μελάνη: Καστανόχρωμος, σκοῦρος. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Γραφεύς: [Mikael (Μιχαήλ)].

Περιεχόμενον: Πατερικαὶ διηγήσεις εἰς Ἀλφαβητικὴν σειράν, 13r–41v.
Τὰ φύλλα τοῦ Κώδικος εὑρέθησαν λίαν συσσωματωμένα εἰς μορφὴν πέτρας. Λόγῳ φθορᾶς τοῦ Κώδικος ἡ ἀποκόλλησις τῶν φύλλων ὑπῆρξε πολὺ δύσκολος, ἡ δὲ ταύτισις κειμένων ἀπέφερε ἐλάχιστα ἀποτελέσματα: Εἰς τὰς διηγήσεις ἀναφέρονται τὰ κάτωθι ὀνόματα: Ποιμήν, εἰς φφ. 13r–32v (πρβλ. Dvali, Narratives, II, σ. 164–202). Πέτρος, εἰς φφ. 32v–33r, (Dvali, Narratives, σ. 207). Siso (Σισώης), εἰς φφ. 33r–34r (Dvali, Narratives, σ. 212). Sarmathi (Σαρμάθιος), εἰς φφ. 34v–35r, (Dvali, Narratives, σ. 233). Eperikho (Ὑπερέχιος), εἰς φφ. 35r–38r (δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν ἔκδοσιν). Κασσιανός, εἰς φφ. 38r–40r (Dvali, Narratives, σ. 101–103). Mato (Ματόης), εἰς φφ. 40r–41r (Dvali, Narratives, σ. 148). Moti (Μώκιος), εἰς φφ. 41r–v (Dvali, Narratives, σ. 151).
Τὰ κείμενα τοῦ παρόντος Κώδικος διαφέρουν ἀπὸ τὰ κείμενα τῆς ἐκδόσεως, τόσον ἀπὸ πλευρᾶς κωδικολογικῆς, ὅσον καὶ ἀπὸ πλευρᾶς περιεχομένου. Ἡ ἔκδοσις ἐστηρίχθη πλὴν τῶν ἄλλων καὶ εἰς δύο Σιναϊτικοὺς Κώδικας, τὸν Sin.Geo.O.8 τοῦ 11ου αἰ. καὶ τὸν Sin.Geo.O.35 τοῦ ἔτους 907 (βλ. Garitte, Catalogue, σ. 26 καὶ 97, διὰ τὴν χρονολόγησιν τοῦ Sin.Geo.O.35, βλ. Dvali, Jghamaia, Fragment, σ. 72).

Ἀπὸ τὰ 15 Σπαράγματα, τὰ 11 πιθανὸν νὰ περιέχουν διδασκαλίας καὶ ἀποφθέγματα τοῦ Μεγάλου Ἀντωνίου. Τὰ ὑπόλοιπα δὲν ἀνεγνώσθησαν καὶ ἐστάθη ἀδύνατος ἡ ταύτισίς των.
Ἀπὸ τὸν γραφικὸν χαρακτῆρα φαίνεται ὅτι γραφεὺς τοῦ Κώδικος εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Μιχαήλ, ὁ ὁποῖος παρουσιάζεται ὡς γραφεὺς τοῦ Κώδικος Sin.Geo.N.13. Δὲν ἀποκλείεται ὁ παρὼν Κῶδιξ νὰ ἀποτελῇ τὴν συνέχειαν τοῦ Sin.Geo.N.13.

Sin.Geo.N.56
Iadgari, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη, χονδρὴ καὶ συρρικνωμένη. Μερικὰ ἀπὸ τὰ φύλλα ἔχουν ἀποκτήσει κίτρινον χρῶμα.

Διαστάσεις: 11,5x11,5.

Φύλλα: 103. Ἄνευ καλύμματος. Διαλελυμένα εἰς Τετράδια. Διακρίνονται 13 Τετράδια. Κάθε Τετράδιον ἀποτελεῖται ἀπὸ 8 φύλλα. Ἀπὸ τὸ 13ον Τετράδιον ἐλλείπει τὸ τελευταῖον φύλλον. Τὸ 7ον φύλλον εἶναι ἐφθαρμένον, διεσώθη μόνον τὸ ἄνω τμῆμα αὐτοῦ. Τὸ 1ον Τετράδιον εἶναι πολὺ ἐφθαρμένον, διεσώθησαν μόνον μερικὰ σπαράγματα τῶν φύλλων. Τὰ περισσότερα φύλλα τοῦ 2ου Τετραδίου εἶναι ἀπεσχισμένα. Τὰ φύλλα τοῦ 3ου Τετραδίου εἶναι ἐν μέρει κατεστραμμένα ἀπὸ τρωκτικά. Τὰ ὑπόλοιπα Τετράδια εὑρίσκονται εἰς καλυτέραν κατάστασιν, ἑπομένως καὶ τὸ κείμενόν των εἶναι σχετικῶς εὐανάγνωστον, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ φφ. 54, 55, 58, 59, 74, 75.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι, ὀνομασίαι Ὕμνων καὶ Πρωτογράμματα διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Iadgari, ἤτοι Ἀνθολόγιον ὑμνογραφικῶν κειμένων τῆς ἀρχαιοτέρας παραδόσεως, 1r–103v.
Περιλαμβάνει ἓν ἀπὸ τὰ συστατικὰ μέρη τοῦ Iadgari τῆς ἀρχαιοτέρας παραδόσεως, τὸ Τριῴδιον (ἀπὸ τὴν ἑβδομάδα τῶν Ἀπόκρεω ἕως τὴν Μεγάλην Πέμπτην). Φαίνεται ὅτι αὐτὸ τὸ μέρος τοῦ Iadgari ἀντεγράφη ὡς ἰδιαίτερος Κῶδιξ. Γενικῶς ἀκολουθεῖ τὸν Κώδικα τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς* Sin.Geo.O.18 (βλ. Ancient Iadgari, σ. 90–189). Παρουσιάζει τὰς ἑξῆς ἰδιομορφίας:

α) Δὲν περιλαμβάνει τὸ δεύτερον καὶ τὸ τρίτον στρῶμα τῶν Στιχηρῶν καὶ τῶν Ὕμνων τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς.
β) Κατὰ τὴν Μεγάλην Πέμπτην, ἀντὶ Τριῳδίου (κανόνος δηλαδὴ μὲ τρεῖς Ὠιδάς), περιλαμβάνει τὴν ἀρχαιοτέραν μετάφρασιν τοῦ Κανόνος Κοσμᾶ τοῦ Ἱεροσολυμίτου (τοῦ Μελῳδοῦ), ποιηθέντος διὰ τὴν ἰδίαν ἡμέραν, τὸν ὁποῖον ἀπαντῶμεν καὶ εἰς τὸν Κώδικα τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς* Sin.Geo.O.18 (βλ. Ancient Iadgari, σ. 540–543). Ὁ Κανὼν Κοσμᾶ τοῦ Ἱεροσολυμίτου ἔχει συμπληρωθῆ διὰ τῆς Ὠιδῆς Β΄. Ἡ πηγὴ τῆς συμπληρώσεως εἶναι ἄγνωστος.
γ) Ὁ τριῴδιος Κανὼν ὁ ἀφιερωμένος εἰς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Λαζάρου (βλ. Ancient Iadgari, σ. 161–162) ἔχει συμπληρωθῆ εἰς πλήρη Κανόνα μὲ ἄγνωστον ἕως σήμερον κείμενον.

Sin.Geo.N.57
Παρακλητική, 11ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη (λευκὴ καὶ λεπτή).

Διαστάσεις: 12x8,5.

Φύλλα: 181. Ἄνευ καλύμματος. Διαλελυμένα εἰς Τετράδια. Ὁ γραφεὺς ἠρίθμησε Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων), ἡ ἀρίθμησις διακρίνεται εἰς τὴν κάτω ὤαν τῶν φύλλων. Ὁ Κῶδιξ περιελάμβανε ἀρχικῶς 23 Τετράδια, ἐκ τῶν ὁποίων ἐλλείπουν τὸ 2ον καὶ τὸ 3ον. Τὰ φφ. 153–162 καὶ 173–178 πολὺ ἐφθαρμένα. Τὸ φ. 14v ἄγραφον.

Γραφή: Nuskhuri, Πρωτογράμματα *γραφῆς* Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Πρωτογράμματα διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [11ος αἰ.].

Κτήτωρ: Εἰς φ. 180r: Davit (Δαυῖδ).

Περιεχόμενον: Παρακλητική, 1r–179v.
Ὁ Κῶδιξ περιλαμβάνει ἓν ἀπὸ τὰ ἰδιόρρυθμα, μὴ συνηθισμένα, κείμενα τῆς Παρακλητικῆς. Περιλαμβάνει Ὕμνους (Καθίσματα, Στιχηρά, Ἀντίφωνα Ψαλμῶν) κατὰ τὴν διάρκειαν μιᾶς ἑβδομάδος. Ἄρχεται ἀπὸ τὴν Δευτέραν καὶ τελειώνει μὲ τοὺς Ὕμνους τῆς Κυριακῆς. Διὰ μερικὰς ἡμέρας περιλαμβάνει Ὕμνους διαφορετικῶν Ἤχων. Ἀπὸ πλευρᾶς δομῆς καὶ

μετεφρασμένων κειμένων βασίζεται εἰς τὴν Παρακλητικὴν ἡ ὁποία ἦτο διαδεδομένη εἰς τὴν Γεωργίαν κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ 11ου αἰῶνος. Περιλαμβάνει ἐπιλογὴν Ὕμνων ἀπὸ τὴν Παρακλητικὴν τῆς προαναφερομένης παραδόσεως. Εἰς τὴν ἰδίαν παράδοσιν ἀνήκουν καὶ οἱ Κώδικες τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς* Sin.Geo.O.3, 13, 17, 21 (βλ. Sinai Catalogue, II, σ. 58–96) καὶ οἱ Κώδικες τῆς *Νέας Συλλογῆς* Sin.Geo.N.14, 25, 40, 76. Ὁ παρὼν Κώδιξ Sin.Geo.N.57 πρέπει νὰ ἔχῃ γραφῆ εἰς τὸ Μέλαν Ὄρος (Θαυμαστὸν Ὄρος), εἰς τὴν Λαύραν τοῦ Συμεὼν τοῦ Θαυματουργοῦ, ἐπειδὴ τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου Συμεῶνος μνημονεύεται εἰς τὰς ἐνθυμήσεις.

Ἐνθυμήσεις: Εἰς τὸ φ. 180r–v: *«Ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, δυνάμει τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ, τῶν Τιμίων ἐπουρανίων Δυνάμεων Ἀσωμάτων, καὶ τοῦ Συμεῶνος τοῦ Θαυματουργοῦ καὶ πάντων τῶν ὑπολινόντων αὐτῶν, ἠξιώθην ἐγώ, ὁ Δαυῖδ, ὁ ἀνάξιος, νὰ ἀποκτήσω τοὺς ὕμνους τούτους τῆς Παρακλητικῆς, ὡς προσφορὰν διὰ τὴν προσευχὴν τῆς ψυχῆς μου τῆς ἁμαρτωλῆς. Ἅγιοι Πατέρες, ὅσοι θὰ διακονήσητε μὲ τὰ Ἱερὰ ταῦτα Βιβλία τῆς δεήσεως, μνήσθητε εἰς τὰς Ἁγίας προσευχάς σας καὶ ἐμοῦ τοῦ ἀναξίου καὶ τῆς ψυχῆς τῶν γονέων μου. Εἴθε ὁ Πανάγαθος Θεὸς νὰ παράσχῃ τὸν ἐπουράνιον μισθὸν εἰς ἀμφοτέρους, ὑμᾶς καὶ ἡμᾶς, καὶ νὰ μᾶς ἀξιώσῃ εἰς τὴν βασιλείαν Αὐτοῦ νὰ εὑρεθῶμεν εἰς τὰ δεξιά Του, Ἀμήν. Γένοιτο».*
Ἅγιοι Πατέρες, σκεύη τῶν ψυχῶν ἁγίων, ὁ ἀνάξιος γραφεύς, σᾶς ἱκετεύω, συγχωρήσατέ μοι δι' ὅσα παρέλειψα καὶ ὁ Θεὸς νὰ συγχωρήσῃ ὅλας τὰς ἁμαρτίας σας. Ἀμήν. Γένοιτο».
Εἰς φ. 181r: (Διὰ μεταγενεστέρου γραφικοῦ χαρακτῆρος). *«Ἅγιοι Πατέρες, Θεοφόροι, εὔχεσθε καὶ δι' ἐμοῦ τοῦ Γεδεῶνος διὰ νὰ συγχωρήσῃ καὶ ὑμᾶς ὁ Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν εἰς τὴν βασιλείαν Αὐτοῦ, Ἀμήν».*

Sin.Geo.N.58

Συλλογὴ Λειτουργικῶν Κειμένων, 9ος–10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 13,5x12.

Φύλλα: 98. Ὁ Κῶδιξ συγκροτεῖται ἐκ τεσσάρων τμημάτων διαφόρων

χειρογράφων. Τὰ φύλλα ρυπαρά. Ἐλλείπουν φύλλα πρὸς τὸ τέλος τοῦ Κώδικος. Τὸ πρῶτον καὶ τὸ τρίτον τμῆμα ἔχουν ἀρίθμησιν εἰς Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων). Τὸ πρῶτον τμῆμα περιλαμβάνει τὰ Τετράδια 1–8. Ἀπὸ τὸ τελευταῖον Τετράδιον ἐλλείπουν φύλλα. Εἰς τὸ τρίτον τμῆμα διακρίνονται τὰ μέρη τῶν Τετραδίων 1–4. Ἀπὸ τὸ δεύτερον τμῆμα ἐλλείπει ἡ ἀρχή.

Γραφή: Ἕκαστον ἐκ τῶν τεσσάρων τμημάτων μὲ διαφορετικὴν γραφήν. Τὸ πρῶτον τμῆμα (φφ. 1–58) *γραφῆς* Asomtavruli (ὑπάρχει πιθανότης ὁ γραφεὺς νὰ εἶναι ὁ Μιχαήλ, ὅπως φαίνεται εἰς φ. 25v καὶ 31v). Τὸ δεύτερον τμῆμα (φφ. 59–69) *γραφῆς* Nuskhuri. Τὸ τρίτον τμῆμα (φφ. 69v–85v) ἐπίσης *γραφῆς* Nuskhuri. Καὶ τὸ τέταρτον τμῆμα (φφ. 86r–98v) *γραφῆς* Asomtavruli. Τὰ φφ. 1r, 58v εἶναι λευκά.

Μελάνη: Καστανόχρωμος καὶ μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [9ος–10ος αἰ.].

Στάχωσις: Διατηρεῖται ἡ στάχωσις ἐκ δέρματος καὶ ξύλου ἄνευ διακόσμου.

Περιεχόμενον: Συλλογὴ Λειτουργικῶν Κειμένων, 1r–98v.

α) Εἰς φφ. 1v–46v: Θεία Λειτουργία Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου.

Τὸ κείμενον εἶναι πλῆρες. Ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ δημοσιευθέντα κείμενα τὸ παρὸν χειρόγραφον παρουσιάζει διαφοράς. Εἰς τὸ φ. 46v, κάτωθεν τοῦ κειμένου τῆς Λειτουργίας, σημειοῦται δι' ἰδίου γραφικοῦ χαρακτῆρος: *«Ἐπερατώθη ἡ Ἱερὰ Λειτουργία»*. Βιβλιογραφία περὶ τῆς Θείας Λειτουργίας τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ Sin.Geo.N.26.

β) Εἰς φφ. 47r–58r: Ἀναγνώσματα ἀπὸ τὸν Ἀπόστολον καὶ τὸ Εὐαγγέλιον διὰ διαφόρους ἑορτὰς καὶ γενικῶς διὰ τὰς Ἀκολουθίας εἰς μνήμην Ἁγίων. Τὰ κείμενα εἶναι γραμμένα διὰ τοῦ ἰδίου γραφικοῦ χαρακτῆρος μὲ τὴν Λειτουργίαν τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, εἰς τὴν ὁποίαν παρουσιάζονται ὡς προσθήκη. Ἀκολουθοῦν δὲ τὸ Ἱεροσολυμιτικὸν τυπικὸν καὶ ἐγράφησαν δι' Ἱεροσολυμιτικὴν λειτουργικὴν χρῆσιν (πρβλ. Tarkhnischvili, Lectionnaire, ἀριθμ. 1437–1559). Ψαλμοὺς καὶ Ἀναγνώσματα τῆς ἰδίας χρήσεως περιλαμβάνουν καὶ οἱ Κώδικες: Sin.Geo.N.22 (φφ. 21r–79v), 54 (φφ. 109r–129v),

καθὼς καὶ οἱ Κώδικες: Sin.Geo.O.12 καὶ 54 (βλ. Sinai Catalogue, III, σ. 42–46, 61–66).

γ) Εἰς φφ. 59r–69r. Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον. Ἄρχεται ἀπὸ τὸν Ἰανουάριον. Ἡ ὕλη τῶν πρώτων 15 ἡμερῶν ἐλλείπει. Παρόμοιον ἡμερολόγιον ἔχει δημοσιευθῆ κατὰ τὸ χειρόγραφον τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς* Sin.Geo.O.34 (βλ. Javakhishvili, Sinai, σ. 200–226. Kekelidze, Calendar, σ. 242–294. Garitte, Calendrier, σ. 43–120 μετὰ Λατινικῆς μεταφράσεως). Τὸ κείμενον τοῦ νεοευρεθέντος Ἡμερολογίου δὲν περιλαμβάνει ὅλας τὰς ἡμέρας τοῦ ἔτους καὶ ἀνήκει εἰς τὴν συνοπτικὴν παραλλαγήν. Ὁ Κῶδιξ παρουσιάζει πολλὰς διαφορὰς μὲ τὸ κείμενον τοῦ Sin.Geo.O.34.

δ) Εἰς φφ. 69v–85v: Εὐχολόγιον. Περιλαμβάνει τὸ Τυπικὸν τῆς Ἀκολουθίας τῶν κεκοιμημένων. Εἰς τὸ φ. 72r δίδεται ἡ πληροφορία ὅτι ἡ παροῦσα ἀκολουθία εἶναι τῆς παραδόσεως τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Σάββα. Τὴν ἰδίαν ἀκολουθίαν περιέχει καὶ ὁ Κῶδιξ τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς* Sin.Geo.O.12, 182r–190v (βλ. Sinai Catalogue, III, σ. 41–42).

ε) Εἰς φφ. 86r–97r. Ἑωθινὰ Εὐαγγέλια. Ἀπὸ τὰ ὀκτὼ (8) Ἑωθινὰ Εὐαγγελικὰ Ἀναγνώσματα τῶν Κυριακῶν (κατὰ τὴν Παλαιστινιακὴν παράδοσιν) ἐδῶ ὑπάρχουν μόνον τὰ πρῶτα τέσσαρα: (Ματθ. ΚΗ΄, 1–20. Μάρκ. ΙΣΤ΄, 1–8. Λουκ. ΚΔ΄, 1–12 καὶ Ἰωάν. Κ΄, 1–18).

Πλήρη σειρὰν τῶν Ἑωθινῶν Εὐαγγελικῶν ἀναγνωσμάτων βλ. εἰς τὸν Κώδικα τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς* Sin.Geo.O.47, φφ. 13r–72r (βλ. Sinai Catalogue, III, σ. 53).

Τὸ κείμενον τῶν φφ. 97v–98v δὲν ἀνεγνώσθη καὶ δὲν ἐταυτίσθη λόγῳ φθορᾶς τῆς γραφικῆς ὕλης. Ὁ γραφικὸς χαρακτὴρ φαίνεται ὅμοιος μὲ τὸ κείμενον τῶν Ἑωθινῶν Εὐαγγελικῶν ἀναγνωσμάτων.

Σημείωσις: α) Εἰς φ. 25v: *«Μνήσθητι Κύριε τοῦ Μιχαήλ»*.

β) Εἰς φ. 31v: *«Μνήσθητι Κύριε τοῦ Μιχαήλ [...] τὰς ψυχὰς τοῦ Θεοδώρου καὶ τῆς Μαριάμ»*.

Sin.Geo.N.59

Συλλογὴ Λειτουργικῶν Κειμένων, 11ος–12ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 10x8,5.

Φύλλα: 12. Ἐφθαρμένα καὶ ρυπαρά. Διαλελυμένα καὶ ἄνευ σταχώσεως. Τὰ πρῶτα ἕξ (6) φύλλα ἀκολουθοῦν τὴν συνέχειαν τοῦ κειμένου, ἀντιθέτως πρὸς τὰ ὑπόλοιπα. Τὰ φφ. 3 καὶ 4 εἶναι παλίμψηστα. Τὸ ἀρχαῖον κείμενόν των ἐπίσης Γεωργιανόν.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη.

Χρονολογία: [11ος–12ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Συλλογὴ Λειτουργικῶν Κειμένων, 1r–12v.
α) Εἰς φφ. 1r–6v: Ὑμνογραφικὸς Κανών, ἐκ τοῦ ὁποίου διεσώθησαν αἱ Ὠιδαὶ Ζ΄, Η΄ καὶ Θ΄ μὲ ἐλλειπὲς τὸ κείμενον. Ἡ παράδοσις τοῦ κειμένου τοῦ Κανόνος πρὸς τὸ παρὸν δὲν ἔχει καθορισθῆ.
β) Εἰς φφ. 7r–12v: Ἕν κείμενον, ἡ ταύτισις τοῦ ὁποίου δὲν ἐπετεύχθη. Πάντως δὲν πρέπει νὰ ἀποτελῇ ἑνιαῖον κείμενον.

Sin.Geo.N.60

Λεοντίου Νεαπόλεως,
Βίος τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος, 11ος–12ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 11x9,8.

Φύλλα: 118. Ἄνευ καλύμματος. Ἀπὸ τὴν παλαιὰν στάχωσιν ἔχει σωθῆ μέρος τῆς ράχεως ἐκ δέρματος καὶ ἐγκαύστου διακοσμήσεως.
Ὁ Κῶδιξ εἶναι ἀκέφαλος καὶ κολοβός. Ἄνευ ἀριθμήσεως φύλλων. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια τῶν ὀκτὼ φύλλων. Εἰς τὸ φ. 7r διακρίνεται τὸ Γεωργιανὸν γράμμα δ, ἔνδειξις ἀρχῆς τοῦ 2ου Τετραδίου. Τὰ Τετράδια 1–4 ἔχουν πολλὰς ἐλλείψεις φύλλων, περίπου 10 ἐν συνόλῳ. Τὰ Τετράδια 15–16 (φφ. 22–118) εἶναι πλήρη. Συνήθως καταγράφεται

ἔνδειξις ἀρχῆς Τετραδίου, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ τέλος αὐτοῦ. Τὸ φ. 1r δὲν διαβάζεται λόγῳ ἀπαλοιφῆς τῶν γραμμάτων.

Γραφή: Nuskhuri. Ἀριθμήσεις Κεφαλαίων γραφῆς Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη.

Χρονολογία: [11ος–12ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Λεοντίου Νεαπόλεως, Βίος Ἁγίου Ἰωάννου Ἐλεήμονος, 1r–118v.

Ἔχουν διασωθῆ πολλαὶ μεταφράσεις τοῦ ἔργου εἰς τὴν Γεωργιανὴν γλῶσσαν (βλ. Kekelidze, Authors, σ. 94, 128, 182). Τὸ κείμενον τοῦ Κώδικος (Sin.Geo.N.60) ἀκολουθεῖ τὴν μετάφρασιν τὴν ὁποίαν περιλαμβάνει ὁ Κῶδιξ τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς* Sin.Geo.O.71 τοῦ 13ου αἰῶνος. Τὸ κείμενον ἔχει διαιρεθῆ εἰς κεφάλαια ἄνευ τίτλων, ὅπως καὶ εἰς τὸν Sin.Geo.O.71, ὅμως εἰς τὴν ἀρίθμησίν των ἔχει διαφοράς. Εἰς τὸν Κώδικα περιέχονται τὰ κεφάλαια ἀπὸ τοῦ 3ου (φ. 2r) ἕως τοῦ 36ου (φ. 117v), τὰ ὁποῖα ἀντιστοιχοῦν εἰς τὰ κεφάλαια ἀπὸ τοῦ 2ου ἕως τοῦ 40οῦ τοῦ Sin.Geo.O.71. Ὁ Κῶδιξ περιλαμβάνει ἐν συνόλῳ 50 κεφάλαια καὶ ὡς συγγραφεὺς τοῦ ἔργου ἀναφέρεται εἰς τὸ φ. 117r: *«Λεόντιος Ἐπίσκοπος Νικοπόλεως, τῆς εὑρισκομένης εἰς Κύπρον»* (βλ. Garitte, Catalogue, σ. 221). Τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως μὲ τὸν ἴδιον τρόπον ἀναφέρεται καὶ εἰς τὸν Κώδικα Jerus. 3, τοῦ 11ου αἰ. (βλ. Blake, Jerusalem, ἠ, σ. 364, Beneshevitch, Jerusalem, σ. 67). Εἰς ἄλλους Κώδικας τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως ἀναφέρεται ὡς Leon Nikonieli (Λέων ὁ Νικονίας) (βλ. τὸν Κώδικα A–199 τοῦ 12ου–13ου αἰῶνος, Catalogue, A I/2, σ. 341).

Sin.Geo.N.61

Ὡρολόγιον, 12ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 12x9.

Φύλλα: 38. Ὁ Κῶδιξ ἀκέφαλος καὶ κολοβός. Τὰ φύλλα ρυπαρὰ καὶ ἐφθαρμένα, κυρίως τὰ φφ. 1, 2 καὶ 38.

Γραφή: Nuskhuri. Τὰ φφ. 5, 7, 16–19, 35 καὶ 36 παλίμψηστα μὲ τὸ

ἀρχαῖον κείμενον εἰς Γεωργιανὴν γλῶσσαν μὲ ψιλὰ γράμματα γραφῆς Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [12ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ὡρολόγιον, 1r–38v.
Τὰ φύλλα περιλαμβάνουν Εὐχὰς καὶ Ὑμνογραφικὸν Κανόνα ἐκ τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Μεσονυκτικοῦ ἐκ τοῦ Ὡρολογίου, γνωστὸν ὡς ἔργον Ἰωσὴφ τοῦ Ὑμνογράφου.
Ὁ Κῶδιξ ἔχει κοινὴν παράδοσιν μὲ τὸν Κώδικα Jerus. 127, φφ. 128r–169v, τὸ περιεχόμενον τοῦ ὁποίου δὲν περιγράφεται ἀναλυτικῶς εἰς τὸν κατάλογον τοῦ Blake (Πρβλ. Blake, Jerusalem, III, σ. 136). Ὁ Κῶδιξ Jer. 127 θεωρεῖται ὡς τὸ παλαιότερον μεταξὺ τῶν χειρογράφων τοῦ Ὡρολογίου, τὸ ὁποῖον συνέταξε ὁ Γεώργιος ὁ Ἁγιορείτης, ὁ Ἴβηρ τὸν 11ον αἰῶνα ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὡρολογίου (βλ. Kakhabrishvili, Horologion, σ. 122).
Ὁ παρὼν Κῶδιξ ἔχει πολλὰ κοινὰ σημεῖα μὲ τὸν Κώδικα Sin.Geo.N.54 (ἀπὸ τὸ φ. 54r κ.ἑ.), ὅπως ἔχει καὶ μερικὰς διαφοράς.

Sin.Geo.N.62

Συλλογὴ Λειτουργικῶν Κειμένων, 12ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 11,5x9.

Φύλλα: 12. Ἀστάχωτα καὶ διαλελυμένα, ἐφθαρμένα καὶ ρυπαρά.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [12ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Συλλογὴ Λειτουργικῶν Κειμένων, 1r–12v.
α) Εἰς φφ. 1r–10v: Δύο ὑμνογραφικοὶ Κανόνες, ἐκ τῶν ὁποίων διεσώθησαν μερικὰ μόνον ἀποσπάσματα τῶν Ἤχων πλαγίου Α΄ καὶ πλαγίου Δ΄. Τὸ περιεχόμενον καὶ ἡ ταυτότης τῶν Κανόνων δὲν διευκρινίσθη.
β) Εἰς φφ. 11r–12v: «Μηνολόγιον», ἤτοι ἀποσπάσματα ὑπὸ τὸν τίτλον «Συναξάριον τοῦ ἐνιαυτοῦ συνοπτικότατον».

Διακρίνονται κείμενα εἰς μνήμην ἑορταζομένων Ἁγίων τῶν πρώτων τεσσάρων ἡμερῶν τοῦ Σεπτεμβρίου, τὰ ὁποῖα συγκρινόμενα μὲ τὸ Συναξάριον Γεωργίου τοῦ Ἁγιορείτου, τοῦ Ἴβηρος εἶναι εὐρύτερα καὶ πλήρη.
Παρόμοια κείμενα μὲ τίτλον «Μηνολόγιον» περιέχουν τὰ Ὡρολόγια τῆς μεταγενεστέρας ἐποχῆς. Ἑπομένως τὰ φφ. 11r–12v, τὰ ὁποῖα περιέχουν τὸ ἀνωτέρω κείμενον, πρέπει νὰ ἀνήκουν εἰς ἄλλο χειρόγραφον.

Sin.Geo.N.63

Θεία Λειτουργία Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 13x9,5.

Φύλλα: 75. Ὁ Κῶδιξ ἀκέφαλος καὶ κολοβός. Ἄνευ καλύμματος. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων. Τὸ 1ον καὶ τὸ 10ον ἐλλείπουν παντελῶς. Διακρίνονται καλῶς τὰ Τετράδια 2–9, 11, καὶ 3 φύλλα ἀπὸ τὸ 12ον Τετράδιον.

Γραφή: Nuskhuri. Εἰς τὰ φφ. 66r–75v ἐχρησιμοποιήθη μεταγενεστέρως ὁ ἴδιος τύπος γραφῆς ἀλλὰ κακοῦ γραφικοῦ χαρακτῆρος. Τὰ φφ. 36v–37r λευκά.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι καὶ μερικαὶ σημειώσεις διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Θεία Λειτουργία Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, 1r–75v. Ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου τοῦ Κώδικος ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ δημοσιευθὲν κείμενον ὑπὸ τοῦ Tarkhnischvili ἀπὸ τὴν σ. 1, σειρὰ 18, 6λ. Tarkhnischvili, Liturgiae.
Εἰς τὸ φύλλον 48v διακρίνεται: «...τοῦ ἀξίου πατρὸς ἡμῶν τοῦ Πατριάρχου καὶ Καθολικοῦ τῆς Κάρτλης (Γεωργίας) –νὰ ἀναφέρῃς τὸ ὄνομά του.»
Τὰ φφ. 65v–75v περιλαμβάνουν ἐπιλογὴν κειμένων ἀπὸ τὸ Ἱεροσολυμιτικὸν Lectionary τῆς ἐκτενοῦς παραδόσεως. Διακρίνονται Ἀναγνώσματα καὶ ὕμνοι δύο ἑορτῶν: εἰς μνήμην τῆς Παναγίας εἰς τὸν *Κῆπον τῆς Γεθσημανῆ* (δηλ. Κοιμήσεως), 15 Αὐγούστου, καὶ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, 25 Μαρτίου. Πρβλ. Tarkhnischvili Lectionaire, ἀρ. 1152, 1153, 268, 270–274. Ἡ ἀκριβὴς σειρὰ τῶν φύλλων εἶναι: 65–69, 73–75, 70–72.

Περισσότερα ἐν σχέσει μὲ τὴν Θείαν Λειτουργίαν τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου βλέπε εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ Sin.Geo.N.26.

Sin.Geo.N.64
Εἱρμοὶ καὶ Θεοτοκία, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 12,5x10.

Φύλλα: 60. Ὁ Κῶδιξ ἀκέφαλος καὶ κολοβός. Ἄνευ καλύμματος. Τὰ φύλλα ρυπαρὰ καὶ ἐφθαρμένα. Ἀπὸ τὸ φ. 34 ἔχει σχισθῆ τὸ κάτω τμῆμα. Ἀπὸ τὸ φ. 55 ἔχει σχισθῆ ὅλη ἡ δεξιὰ πλευρά του. Ἀρίθμησις εἰς Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων). Ἐλλείπουν τὰ πρῶτα τέσσαρα Τετράδια παντελῶς. Ἀπὸ τὸ 5ον Τετράδιον διατηροῦνται μόνον τὰ πέντε τελευταῖα φύλλα. Μεταξὺ τῶν φφ. 30–31 καὶ 32–33 ἐλλείπει ἀπὸ ἓν φύλλον. Γενικῶς τὰ Τετράδια περιέχουν 8 φύλλα, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ 7ον, ποὺ περιέχει 10 φύλλα. Ὁ Κῶδιξ διακόπτεται εἰς τὸ 7ον φύλλον τοῦ 12ου Τετραδίου.

Γραφή: Nuskhuri. Πρωτογράμματα τῶν Εἱρμῶν καὶ Θεοτοκίων *γραφῆς* Asomtavruli. Μερικοὶ Εἱρμοὶ ἔχουν μουσικὴν σημειογραφίαν.

Μελάνη: Μαύρη. Πρωτογράμματα πολλάκις διακεκοσμημένα διὰ μαύρης μελάνης καὶ διὰ Κινναβάρεως. Διὰ τὴν ρυθμικὴν διαίρεσιν χρησιμοποιοῦνται χονδραὶ ἐρυθραὶ τελεῖαι.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Εἱρμοὶ καὶ Θεοτοκία, 1r–60v.
Περιλαμβάνει τὴν συνοπτικὴν παραλλαγὴν Εἱρμολογίου τοῦ εἴδους OdO. Διακρίνεται τὸ παλαιότερον στρῶμα τῶν Εἱρμῶν καὶ Θεοτοκίων. Εἰς τὸν Κώδικα διεσώθη μικρὸν ἀπόσπασμα τοῦ Γ΄ Ἤχου καὶ σχεδὸν πλήρης ἡ συλλογὴ τῶν Εἱρμῶν καὶ Θεοτοκίων τῶν Δ΄ καὶ πλαγίων Α΄–Δ΄ Ἤχων (βλ. Metreveli, Hirmoi, ἀριθ. 149–403. Οἱ Εἱρμοὶ μὲ μουσικὴν σημειογραφίαν εὑρίσκονται μεταξὺ τῶν ἀριθ. 243–777). Ἡ παροῦσα συλλογὴ τῶν Εἱρμῶν ἴσως ἐγράφη ὡς μεμονωμένος Κῶδιξ (Εἱρμολόγιον).

Sin.Geo.N.65

Θεία Λειτουργία Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 12x10,5.

Φύλλα: 76. Ἄνευ καλύμματος. Ἐφθαρμένα, ἰδιαιτέρως τὰ φ.φ 1, 2, 11–14. Διακρίνεται παλαιὰ ἀρίθμησις εἰς Τετράδια (διὰ Γεωργιανῶν γραμμάτων). Ἀπὸ τὸν Κώδικα ἐλλείπουν φύλλα. Ἀπὸ τὰ πρῶτα δύο Τετράδια διεσώθησαν μόνον 2 φύλλα. Τὰ Τετράδια 3ον–11ον διετηρήθησαν σχεδὸν ὁλόκληρα. Ἀπὸ τὸ 9ον Τετράδιον ἐλλείπει τὸ τελευταῖον φύλλον, ἐνῷ ἀπὸ τὸ 11ον τὸ πρῶτον φύλλον. Ἀπὸ τὸ 12ον Τετράδιον διεσώθησαν μόνον 4 φύλλα. Λόγῳ φθορᾶς, τὰ πρῶτα δύο φύλλα εἶναι δυσανάγνωστα.

Γραφή: Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Θεία Λειτουργία Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, 3r–76v. Τὸ κείμενον τοῦ Κώδικος εἶναι ὅμοιον μὲ τὸ κείμενον τῆς Θείας Λειτουργίας τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Σιναϊτικῆς προελεύσεως Κώδικος ἀριθ. 2058/4 τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Graz (κατὰ τὸν κατάλογον τοῦ Tsagareli ἀριθ. 31). Περισσότερα περὶ αὐτοῦ εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ Κώδικος Sin.Geo.N.26. Ἐπίσης τὸ κείμενον τοῦ παρόντος Κώδικος ταυτίζεται μὲ τὸ δημοσιευμένον ὑπὸ τοῦ Tarkhnischvili, Liturgiae, σ. 3,14–32,17).

Sin.Geo.N.66

Θεία Λειτουργία Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 11x9.

Φύλλα: 40. Τὰ περισσότερα ἐφθαρμένα καὶ τὸ τελευταῖον ρυπαρόν. Εἰς ὅλα γενικῶς τὰ φύλλα τὸ κείμενον δυσκόλως ἀναγιγνώσκεται.

Γραφή: Nuskhuri. Ἀναμειγνύεται καὶ ἡ γραφὴ Asomtavruli.

Μελάνη: Καστανόχρωμος. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Στάχωσις: Διατηρεῖται καλῶς. Ἀποτελεῖται ἐκ δύο δερματίνων πινακίδων.

Περιεχόμενον: Θεία Λειτουργία Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, 1r–39v.
Ἡ Θεία Λειτουργία τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐδημοσιεύθη δίς:
α) Ὑπὸ τοῦ Tarkhnishvili, Liturgiae, σ. 64–68, (μετὰ Λατινικῆς μεταφράσεως), ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὑπ' ἀρ. N. 2058/5 Κώδικος τοῦ Πανεπιστήμιου τοῦ Graz, ὁ ὁποῖος κατὰ τὸν Tsagareli εἶναι Σιναϊτικῆς προελεύσεως ἀριθμηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ ὡς Κῶδιξ ἀρ. 29 (βλ.Tsagareli, Catalogue, σ. 67). Μετάφρασις γερμανιστί: Tarkhnischvili, Überzetzung, σ. 79–94.
β) Ὑπὸ τοῦ Jacob, Liturgiae, σ. 65–119 (μετὰ Λατινικῆς μεταφράσεως). Ἐδημοσιεύθη ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Κώδικος τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς* Sin.Geo.O.89 (βλ. Sinai Catalogue, III, σ. 201). Τὸ κείμενον αὐτῆς τῆς ἐκδόσεως εἶναι ἐκτενέστερον.

Sin.Geo.N.67
Διδασκαλίαι Πατέρων, πρὸ τοῦ ἔτους 974 μ.Χ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: Διαφορετικῶν διαστάσεων, περίπου 8x7,2–7,5.

Φύλλα: 101. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια διὰ Γεωργιανῶν γραμμάτων. Εὑρέθησαν 12 Τετράδια, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ 2ον καὶ 4ον ἀποτελοῦνται ἀπὸ 10 φύλλα καὶ τὰ ὑπόλοιπα ἀπὸ 8.

Γραφή: Nuskhuri. Τίτλοι ἄλλοτε *γραφῆς* Asomtavruli καὶ ἄλλοτε *γραφῆς* Nuskhuri. Εἰς τὸ φ. 1r ὑπάρχει μικρὰ σημείωσις εἰς τὴν Ἀραβικὴν γλῶσσαν. Τὸ φ. 101v ἄγραφον, διακρίνονται ὅμως ἴχνη Συριακῆς γραφῆς.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως. Αἱ σημειώσεις (φ. 1r) διὰ μαύρης μελάνης.

Χρονολογία: Στηριχθέντες εἰς σημείωσιν τοῦ Σταχωτοῦ Ἰωάννου–Ζωσιμᾶ, τὸ χειρόγραφον πρέπει νὰ ἀνήκῃ εἰς ἐποχὴν πρὸ τοῦ ἔτους 974 μ.Χ.

Στάχωσις: Ἐκ δέρματος καὶ ξύλου. Διατηρεῖται μόνον ἡ προσθία πινα-

κίς. Ὡς ὀπισθόφυλλον τῆς σταχώσεως χρησιμοποιεῖται σπάραγμα φύλλου πλάτους 2 ἑκ. ἐκ μεμβράνης, εἰς τὸ ὁποῖον διακρίνονται ἐπίσης ἴχνη Συριακῆς γραφῆς, ἀλλὰ καὶ μέρος σταυροῦ ἐντὸς κύκλου.

Περιεχόμενον: α) Προσευχή, 1r–5v.
β) Προσευχὴ Συμεῶνος τοῦ Σαλοῦ, 5v–8v.
γ) Διδασκαλίαι Πατέρων, 8v–100v.
Α΄: Εἰς φφ. 1r–5r: Προσευχὴ γενικοῦ περιεχομένου.
Β΄: Διὰ τὸ κείμενον τῆς Προσευχῆς τοῦ Συμεῶνος τοῦ Σαλοῦ (φφ. 5v–8v) βλ. Imnaishvili V., Lives, σ. 291.
Γ΄: Εἰς φφ. 8v–100v: Διδασκαλίαι τῶν Πατέρων. Εἰς τὸ φ. 8v ὁ Τίτλος τῶν *Διδασκαλιῶν*: «Διδασκαλίαι καὶ θαύματα τῶν Σιναϊτῶν Πατέρων διὰ τοῦ ἐλέους τοῦ Χριστοῦ».
Ἀναλυτικὰ εἰς τὸν Κώδικα περιλαμβάνονται ἐπίσης:
α) Εἰς φφ. 8v–12r, Διδασκαλία Σαμουὴλ τοῦ Ἰβήρος.
β) Εἰς φφ. 12v–18r, Διδασκαλία τοῦ Mamasakhlisi (ἡγουμένου) τοῦ Σινᾶ Κυρίκου.
γ) Εἰς φφ. 18v–28r, Διδασκαλία περὶ τῆς Λειτουργίας.
δ) Εἰς φφ. 28r–30r, Διήγησις περὶ τῆς ἐρήμου Shid (Σίδη).
ε) Εἰς φφ. 30r–33r, Διήγησις ἑτέρα περὶ τῆς ἐρήμου Shid (Σίδη).
στ) Εἰς φφ. 33r–38r, Περὶ τοῦ Σαρακηνοῦ.
ζ) Εἰς φφ. 38r–43r, καὶ ἄλλη Περὶ τοῦ Σαρακηνοῦ.
η) Εἰς φφ. 43r–49v, Περὶ τοῦ πατρὸς Σαμουήλ.
θ) Εἰς φφ. 50r–58r, Περὶ τῆς Λειτουργίας.
ι) Εἰς φφ. 58r–60v, Περὶ τῆς μνημονεύσεως [Σερα]φείμ(;) καὶ τῶν Ἀγγέλων.
ια) Εἰς φφ. 61r–67r, Βίος Παύλου τοῦ Ἁπλοῦ.
ιβ) Εἰς φφ. 67r–82r, Διδασκαλία Παύλου τοῦ Ἁπλοῦ.
ιγ) Εἰς φφ. 82r–85r, Περὶ τοῦ πατρὸς Ἰωάννου (πρβλ. Dvali, Narratives, II, σ. 95–96).
ιδ) Εἰς φφ. 85v–91v, Περὶ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Κοντοῦ (βλ. Dvali, Narratives, II, σ. 76).
ιε) Εἰς φφ. 91v–100v, Περὶ τοῦ πατρὸς Meli (Μιλησίου).

Ἐνθυμήσεις: Εἰς τὸ φ. 101r. (Διὰ χειρὸς Ἰωάννου–Ζωσιμᾶ. Γραφὴ Asomtavruli. Μελάνη μαύρη):
«Ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ, ἐσταχώθη τὸ ἱερὸν τοῦτο βιβλίον διὰ χειρὸς Ἰωάννου τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ἐν ἔτει ἀπὸ κτίσεως

κόσμου 6570, χρονικὸν ἦτο 194ον. Καὶ νῦν ἱκετεύω ὑμᾶς, τοὺς θεοφιλεστάτους πατέρας καὶ ἀδελφούς, μνημονεύετε εἰς τὰς Ἁγίας προσευχὰς ὑμῶν τὴν ψυχὴν ἐμοῦ, τοῦ λίαν ἁμαρτωλοῦ καὶ ὅλων τῶν οἰκείων μου, καὶ ὁ Χριστὸς νὰ ἐλεήσῃ ὑμᾶς. Χριστέ, ἐλέησον τὸν Ἰωάννην, τὸν Γεώργιον, τὸν Γαβριήλ, τὸν Μιχαὴλ καὶ πάντας τοὺς Χριστιανούς. Ἀμήν. (Διὰ γραφῆς Nuskhuri): *Εὔχεσθε ὑπὲρ ἡμῶν, Ἅγιοι τοῦ Θεοῦ, εἰς τὰς προσευχὰς ὑμῶν. Ἀμήν».*

Sin.Geo.N.68
Θεία Λειτουργία, 11ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 10x11.

Φύλλα: 32. Ἄνευ καλύμματος. Τὰ φύλλα διαλελυμένα. Ὁ Κῶδιξ ἀκέφαλος καὶ κολοβός. Ἐλλείπουν φύλλα καὶ ἐκ τοῦ λοιποῦ Κώδικος. Μεταξὺ τῶν ὑπαρχόντων φύλλων παρατηρεῖται κενὸν κειμένου. Τὸ ἄνω τμῆμα τῶν φύλλων τοῦ Κώδικος εἶναι λίαν κατεστραμμένον ἀπὸ φωτιάν. Ἀπὸ τὸ φ. 32 διετηρήθη μικρὸν σπάραγμα. Τὸ κείμενον εἰς ὅλα τὰ ὑπάρχοντα φύλλα λόγῳ φθορᾶς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναγνωσθῇ παρὰ μόνον εἰς ἐλάχιστα σημεῖα.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [11ος αἰ.].

Γραφεύς: Εἰς φ. 8r: Γεώργιος.

Περιεχόμενον: Θεία Λειτουργία, 1r–32v.
Λόγῳ φθορᾶς τοῦ Χειρογράφου δὲν ἐπετεύχθη ἡ πλήρης ἀνάγνωσις καὶ ὁ καθορισμός τῆς παραδόσεως τοῦ κειμένου τῆς Θείας Λειτουργίας.

Ἐνθυμήσεις: Εἰς τὸ φ. 8r:
«Τοῦτο τὸ βιβλίον ἀνήκει εἰς τὸν Giorgi (Γεώργιον), νὰ τὸ ξέρῃ ὁ Θεός».
«Τοῦτο τὸ βιβλίον ἔγραψα ἐγὼ ὁ Giorgi (Γεώργιος)».

Sin.Geo.N.69
Εἱρμοὶ καὶ Θεοτοκία, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη πολὺ λεπτή, ἀλλοῦ κιτρινισμένη καὶ ἀλλοῦ μαυρισμένη.

Διαστάσεις: Περίπου 15,5x12. Λόγῳ φθορᾶς τοῦ Κώδικος τὰ φύλλα ἔχουν διαφορετικὰς διαστάσεις.

Φύλλα: 51. Ἀστάχωτα καὶ διαλελυμένα. Αἱ ἄνω καὶ κάτω ἀπολήξεις των πολὺ ἐφθαρμέναι. Ἔχουν δὲ ἀπωλεσθῆ τμήματα φύλλων ἢ καὶ ὁλόκληρα φύλλα μὲ τὸ ἀντίστοιχον κείμενον. Ἡ σειρά των ἔχει διαταραχθῆ καὶ ἡ ἀποκατάστασίς της ἐστάθη ἀδύνατος. Εἰς μερικὰ φύλλα διακρίνονται ἐνδείξεις τῆς ἀρχῆς ἢ τοῦ τέλους τῶν Τετραδίων διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων: α҃: εἰς φ. 1v, δ҃: εἰς φφ. 2r–3v, ζ҃: εἰς φ. 5v, ϛ҃: εἰς φ. 6v καὶ ϛ҃: εἰς φ. 7v. Ὅλα τὰ φύλλα εἶναι παλίμψηστα. Τὸ ἀρχαῖον κείμενον Ἑλληνικόν.

Γραφή: Nuskhuri. Πρωτογράμματα καὶ Τίτλοι *γραφῆς* Asomtavruli.

Μελάνη: Καστανόχρωμος.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Γραφεύς: Ἀπὸ τὸν γραφικὸν χαρακτῆρα φαίνεται ὅτι τὸ χειρόγραφον ἐγράφη ἀπὸ τὸν Ἰωάννη–Ζωσιμᾶν.

Περιεχόμενον: Εἱρμοὶ καὶ Θεοτοκία, 1r–51v.
Ὁ Κῶδιξ φαίνεται ὅτι ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἐγράφη ὡς ἀνεξάρτητος καὶ οὐδέποτε ἀπετέλεσε μέρος ἑνὸς Iadgari τοῦ 10ου αἰῶνος. Ἡ σειρὰ τῶν Εἱρμῶν δὲν ἀκολουθεῖ τὴν γνωστὴν σειρὰν καὶ τάξιν τῶν Εἱρμολογίων, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ Εἱρμοὶ τοποθετοῦνται συμφώνως πρὸς τὴν σειρὰν τῶν Ἤχων, π.χ. OdO ἢ KaO. Εἰς τὸν παρόντα Κώδικα οἱ Εἱρμοὶ τοποθετοῦνται κατὰ τὴν σειρὰν τοῦ ἑορτολογίου μιᾶς ὑμνογραφικῆς συλλογῆς (μᾶλλον τοῦ Iadgari). Οἱ Εἱρμοὶ παρουσιάζονται ὡς ἰδιαίτεροι κανόνες. Εἰς τὴν περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπαναλαμβάνονται, ἀποδίδεται μόνον ἡ ἀρχὴ τοῦ Εἱρμοῦ καὶ συνοδεύεται μὲ ἐνδείξεις σχετικὰς μὲ τὸ πλῆρες κείμενον. Μερικοὶ Εἱρμοὶ τοῦ Κώδικος δὲν ἀπαντῶνται εἰς τὰ δημοσιευθέντα κείμενα (βλ. Metreveli, Hirmoi. Kiknadze, Hirmoi). Ὁ παρὼν Κῶδιξ μετὰ τῶν Εἱρμῶν περιλαμβάνει καὶ τὰ σχετικὰ Θεοτοκία.

Σημείωσις: (Διὰ τοῦ ἰδίου γραφικοῦ χαρακτῆρος) *«Χριστέ, ἐλέησον τὸν* Kvyrike *(Κύριον)»*, (φ. 7v). *«Ὅταν ἐγράφη τοῦτο... Χριστέ, ἐλέησον τὸν Ισ'ανε (Ἰωάννην)»* (φ. 12r). Κάτωθεν τῆς ἀνωτέρω σημειώσεως διακρίνονται τὰ γράμματα «ϛ҃ καὶ ϐ҃», ἴσως διὰ τοῦ χρονολογικοῦ συστήματος *Χρονικὸν* νὰ ὑποδεικνύεται ὁ χρόνος γραφῆς (= 988 μ.Χ.).

Sin.Geo.N.70

Θεία Λειτουργία Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 12,8x10.

Φύλλα: 12. Ὁ Κῶδιξ ἀκέφαλος καὶ κολοβός. Ἄνευ καλύμματος, τὰ φύλλα διαλελυμένα, ἐφθαρμένα, ρυπαρὰ καὶ ἀπεξηραμμένα.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Θεία Λειτουργία Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, 1r–12v. Τὸ κείμενον εἶναι ὅμοιον μὲ τὸ δημοσιευθὲν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2058/4 Κώδικος τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Graz (κατὰ τὸν κατάλογον τοῦ Tsagareli, ἀρ. 31). Βλ. περισσότερα εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ Κώδικος Sin.Geo.N.26.
Τὰ φφ. 9r–12v περιλαμβάνουν ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ Ἱεροσολυμιτικὸν Lectionary: Ψαλμοὺς καὶ Ἀναγνώσματα ἐκ τῆς Ἀκολουθίας εἰς μνήμην τῶν Ἀποστόλων (πρβλ. Tarkhnischvili, Lectionnaire, ἀρ. 1455, 1459, 1460, 1464). Ἡ ἀκολουθία εἶναι ἡ Συνοπτική.

Sin.Geo.N.71

Διατάξεις καὶ Ὁδηγίαι διὰ τὴν χρῆσιν τῶν Εὐαγγελικῶν Ἀναγνωσμάτων, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 13,4x9,8.

Φύλλα: 8. Τὰ πλεῖστα πολὺ ἐφθαρμένα, αἱ ἀπολήξεις των κατεστραμμέναι. Τὸ ἄνω τμῆμα τῆς μεμβράνης, μεταξὺ τῶν σειρῶν

2–5, τῶν φφ. 1–2 καὶ 4–5 ἔχει σχισθῆ καὶ τὸ κείμενον ἔχει ἀπωλεσθῆ. Τὰ φύλλα ἀνήκουν εἰς τὸ 2ον Τετράδιον ἀγνώστου Κώδικος, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴν ἔνδειξιν τοῦ Γεωργιανοῦ γράμματος δ˜, εἰς τὴν ἄνω ὤαν τοῦ φ. 1r καὶ εἰς τὴν κάτω ὤαν τοῦ φ. 8v ἀντιστοίχως.

Γραφή: Ὅλα τὰ φύλλα παλίμψηστα. Τὸ ἀρχαῖον κείμενον ἴσως εἰς κοπτικὴν γλῶσσαν. Τὸ νεώτερον εἰς Γεωργιανὴν γλῶσσαν *γραφῆς* Nuskhuri. Γραφικὸς χαρακτὴρ πολὺ ἄσχημος.

Μελάνη: Μαύρη. Αἱ ἐνδείξεις τῶν ἡμερῶν τοῦ Πεντηκοσταρίου, τῶν Κεφαλαίων τοῦ Εὐαγγελίου καὶ Πρωτογράμματα τῶν Ἀναγνωσμάτων διὰ μαύρης μελάνης ἐντὸς ἐρυθροῦ περιγράμματος.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Γραφεύς: Ὁ Ioane–Zosime (Ἰωάννης–Ζωσιμᾶς).

Περιεχόμενον: Διατάξεις καὶ ὁδηγίαι διὰ τὴν χρῆσιν τῶν Εὐαγγελικῶν Ἀναγνωσμάτων, 1r–8v.

Τὰ φύλλα περιλαμβάνουν Εὑρετήριον Ἀναγνωσμάτων, τὸ ὁποῖον συνετάχθη ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Ἱεροσολυμιτικοῦ Lectionary. Περιέχει ἐνδείξεις περὶ τῶν ἀναγνωσμάτων ἐκ τῶν Εὐαγγελίων, ἐκ τοῦ Πεντηκοσταρίου (Δευτέρα μετὰ τὸ Ἀντίπασχα ἕως καὶ Τετάρτη μετὰ τὴν Πεντηκοστήν), καθὼς καὶ διὰ τὴν 21ην καὶ 23ην Ἀπριλίου. Ἡ σειρὰ τῶν ἐνδείξεων συμπίπτει μὲ αὐτὴν τῶν δημοσιευμένων κειμένων ὑπὸ τοῦ M. Tarkhnishvili (πρβλ. Tarkhnischvili, Lectionnaire, μεταξὺ τῶν ἀριθμῶν 765–897). Ἐπιπροσθέτως, περιλαμβάνει ἐνδείξεις διὰ τὰ Ἑωθινὰ Εὐαγγέλια. Τὸ Εὑρετήριον ἀκολουθεῖ τὴν σειρὰν τοῦ εὑρετηρίου τοῦ Κώδικος τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς* Sin.Geo.O.38 (βλ. Garitte, Catalgue, σ. 144), τὸ ὁποῖον ἔχει δημοσιευθῆ ἀπὸ τὸν Garitte (βλ. Garitte, Index, σ. 337–398, ἀριθ. 127–176).

Sin.Geo.N.72
Εὐχολόγιον, 13ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 12,4x9,5.

Φύλλα: 14. Διαλελυμένα. Τὰ φφ. 2, 3, 8–14 ἐσχισμένα καὶ κατε-

στραμμένα ἀπὸ τρωκτικά. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων Τετράδια. Διακρίνονται τὸ πρῶτον καὶ τὸ τελευταῖον φύλλον τοῦ 2ου Τετραδίου καὶ πλῆρες τὸ 3ον Τετράδιον. Ἡ ἀρίθμησις τῶν ὑπολοίπων τεσσάρων (4) φύλλων δὲν διακρίνεται.

Γραφή: Nuskhuri. Πρωτογράμματα *γραφῆς* Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη.

Χρονολογία: [13ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Εὐχολόγιον, 1r–14v.

1) Εἰς φ. 1r–v: Ἀπόσπασμα ἀπὸ ὑμνογραφικὸν Κανόνα. Τὸ πλῆρες κείμενον αὐτοῦ τοῦ Κανόνος εὑρίσκεται εἰς τὸν Κώδικα A–450 (βλ. Catalogue, A–II/1, ἀριθ. 450: 160, σ. 143, βλ. ἐπίσης Kekelidze, Liturgical Manuscripts, σ. 150). Ὁ Κανὼν ἔχει καὶ ἀκροστιχίδα. Εἰς τὰ παρόντα Νεοευρεθέντα φύλλα διεσώθησαν μόνον αἱ Ὠιδαὶ Η΄ καὶ Θ΄ μὲ πολλὰς ἐλλείψεις.

2) Εἰς φφ. 2r–10v: Ἀκολουθία Εὐχολογίου: *«Εὐχὴ χριόντων δι' Ἐλαίου τὸν νοσοῦντα»*. Ἀπὸ τὴν Ἀκολουθίαν ἐλλείπει ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος, ἔχει δὲ μερικὰς διαφορὰς μὲ τὸν Κώδικα A–450 (πρβλ. A–450: 17, 18. Catalogue, A–II/1, σ. 138 καὶ Kekelidze, Liturgical Manuscripts, σ. 108).

3) Εἰς φφ. 11r–14v: *Μάρκου μοναχοῦ Εὐχὴ Ἱκετήριος εἰς τὴν Παναγίαν.*

Εἰς τὰ παρόντα φύλλα διεσώθη μέρος μόνον τῆς Προσευχῆς. Τὸ πλῆρες κείμενον εὑρίσκεται εἰς τὸ Ὡρολόγιον, τὸ ὁποῖον πιστεύεται ὅτι συνετάχθη ὑπὸ τοῦ Giorgi Mthacmideli (Γεωργίου τοῦ Ἁγιορείτου, τοῦ Ἰβήρος (βλ. Jer. 127, 116r–121r.). Ὁ Blake εἰς τὸν κατάλογόν του δὲν περιγράφει ἀναλυτικῶς τὸ περιεχόμενον τοῦ Ὡρολογίου αὐτοῦ (βλ. Blake, Jerusalem, IV, σ. 134, ἐπίσης καὶ εἰς τὸν Sin.Geo.N.52, φφ. 74v–80r).

Sin.Geo.N.73

Iadgari, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: (Λόγῳ μεγάλης φθορᾶς τῶν φύλλων, αἱ διαστάσεις εἶναι διαφορετικαί: 17,5x19. 24,5x19. 10,5x11,5. 8,5x3.

Φύλλα: 4. Ἐσχισμένα καὶ ρυπαρά.

Γραφή: Nuskhuri. Τίτλοι καὶ Πρωτογράμματα γραφῆς Asomtavruli. Οἱ Ὕμνοι ἔχουν σημειογραίαν ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι καὶ Σημειογραφίαι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Iadgari (Ἀνθολόγιον Ὑμνογραφικῶν Κειμένων τῆς παραδόσεως τοῦ 10ου αἰῶνος), 1r–4v.
Τὰ φύλλα περιλαμβάνουν ἀποσπάσματα ἀπὸ τὰ Στιχηρὰ τῆς ἀκολουθίας τοῦ Σαββάτου τῶν Γ΄, Δ΄, πλαγίου Α΄ καὶ πλαγίου Β΄ Ἤχων. Τὸ φ. 3, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἀρχὴ τοῦ Ἤχου Δ΄ δὲν ἀνήκει εἰς αὐτὸν τὸν Κώδικα. Ἡ ταύτισις τοῦ φ. 4 δὲν ἐπετεύχθη λόγῳ τῶν μικρῶν διαστάσεών του.
Ἡ πλήρης συλλογὴ τῶν Στιχηρῶν τῆς ἀκολουθίας τοῦ Σαββάτου εὑρίσκεται εἰς τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.26 τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς* (βλ. Sinai Catalogue, I, σ. 26: III–3, 5, 6, σ. 91–92). Ἐπίσης εἰς τὸ Iadgari τοῦ Mikael Modrekili, τὸ ὁποῖον ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Gvakharia, Hymns, II, σ. 525–536.
Τὰ φύλλα τοῦ Κώδικος ἀποτελοῦν μέρος τοῦ Sin.Geo.O.1 (πρβλ. Sinai Catalogue, I, ἀρ. 1: XIII, σ. 38).

Sin.Geo.N.74

Iadgari, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 16x14.

Φύλλα: 7 (2 ὁλόκληρα φύλλα καὶ 5 σπαράγματα). Πολὺ ἐφθαρμένα. Εἰς μερικὰ ἐξ αὐτῶν, ἰδιαιτέρως τὸ 4ον καὶ 5ον, τὸ κείμενον λίαν δυσανάγνωστον.

Γραφή: Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι, ὀνομασίαι Ὕμνων καὶ Πρωτογράμματα διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Iadgari. (Ἀνθολόγιον Ὑμνογραφικῶν Κειμένων τῆς ἀρχαιοτέρας παραδόσεως), 1r–7v.
Συμφώνως πρὸς τὰς διαστάσεις τῶν φύλλων, τὴν γραφὴν

καὶ τὸν γραφικὸν χαρακτῆρα καὶ ἄλλου εἴδους δεδομένα καθὼς καὶ τὸ περιεχόμενον αὐτῶν, τὰ παρόντα φύλλα πρέπει νὰ ἀνήκουν εἰς τὸν Sin.Geo.O.41, ὅπως καὶ εἰς τὸν Sin.Geo.N.36. Τὰ φύλλα τοποθετοῦνται εἰς τὸ τέλος τοῦ ἀκεφάλου καὶ κολοβοῦ Κώδικος Sin.Geo.O.41.

Ὁ παρὼν Κῶδιξ περιέχει ἀποσπάσματα ἀπὸ Ὕμνους καὶ Ψαλμοὺς τοῦ Μ. Σαββάτου, τῆς Κυριακῆς τοῦ Ἀντίπασχα (τοῦ Θωμᾶ), τῆς Ἀναλήψεως, τῆς Ζ' Ἑβδομάδος τοῦ Πεντηκοσταρίου, τῆς Πεντηκοστῆς καὶ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου (βλ. Sinai Catalogue, I, σ. 153–156. Ancient Iadgari, σ. 211–213, 224–227, 237–247, 250, 270).

Μερικοὶ Ὕμνοι τοῦ Κώδικος δὲν ἀπαντῶνται εἰς τὰς ἐκδόσεις.

Sin.Geo.N.75

Ἀπόκρυφα καὶ Ὁμιλητικά, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: Δὲν ὑπάρχουν ὁμοιόμορφαι διαστάσεις. Ἡ μεγαλυτέρα εἶναι 22x15 καὶ ἡ μικροτέρα 18x11.

Φύλλα: 17. Διαλελυμένα καὶ ἐν πολλοῖς ἐφθαρμένα. Ἄλλα ἐσχισμένα καὶ ἄλλα ἀπεξηραμμένα. Εἰς δύο φύλλα διακρίνονται τὰ Γεωργιανὰ γράμματα ᲑᲒ καὶ ᲓᲔ, τὰ ὁποῖα ὑποδηλώνουν τὴν ἀρίθμησιν εἰς Τετράδια.

Γραφή: Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ἀπόκρυφα Ὁμιλητικὰ Κείμενα, 1r–17v.

Λόγῳ φθορᾶς τῶν φύλλων δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ ἀνάγνωσις καὶ ἡ ταύτισις ὅλων τῶν κειμένων.

Ἀνεγνώσθησαν καὶ ἐταυτίσθησαν τὰ κάτωθι:

α) Εἰς φφ. 1r–3v: *Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, Ἀνάγνωσις περὶ τῆς Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου.*

Εἰς τὴν Γεωργιανὴν γλῶσσαν ὑπάρχουν διάφοραι μεταφράσεις αὐτοῦ τοῦ κειμένου. Τὸ κείμενον τῶν παρόντων φύλλων ἀκολουθεῖ αὐτὸ τοῦ Κώδικος S–3648. Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Kekelidze, ἡ μετάφρασις ἀνήκει εἰς τὸν Εὐθύμιον

τὸν Ἁγιορείτην τὸν Ἴβηρα, (Epthvyme Mtacmideli, βλ. Kekelidze, Literature, σ. 206).
β) Εἰς φφ. 4r–6r: *Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καὶ Εὐαγγελιστοῦ, Ἀνάγνωσις περὶ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου.*
Ἀπὸ τὸ κείμενον ἐλλείπει ἡ ἀρχή (πρβλ. Mgaloblishvili, Homiliary, σ. 415).
γ) Εἰς φφ. 9r–13v: *Φιλίππου, Ἐξομολόγησις Θεοδοσίου, τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Ἰουδαίων* (Πρβλ. Qubaneishvili, Chrestomathy, I, σ. 24).

Sin.Geo.N.76
Παρακλητική, 11ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη, κιτρινωπή.

Διαστάσεις: 16,5x12,3.

Φύλλα: 13. Ἀστάχωτα, διαλελυμένα καὶ σχεδὸν ὅλα ἐφθαρμένα. Μέγα μέρος τῶν φφ. 1, 4, 11, 12 εἶναι σκωλικόβρωτον, ἐνῷ ἀπὸ τὰ φφ. 8 καὶ 13 ἔχει ἀπομείνει μόνον τὸ ἄνω μέρος. Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ Τετράδια, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὸ γράμμα θ᾽ εἰς τὴν ἄνω ὤαν τοῦ φ. 5r καὶ εἰς τὴν κάτω ὤαν τοῦ φ. 6v, ἀρχὴ καὶ τέλος τοῦ 8ου Τετραδίου· καὶ ἀπὸ τὸ γράμμα ο᾽ εἰς τὴν ἄνω ὤαν τοῦ φ. 7r, ἀρχὴ τοῦ 10ου Τετραδίου.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη καὶ Καστανόχρωμος. Τίτλοι, ὀνομασίαι Ὕμνων καὶ Πρωτογράμματα διὰ Κινναβάρεως. Ὡς σημεῖα διαιρέσως τῶν κειμένων χρησιμοποιοῦνται μαῦραι καὶ σχετικῶς μεγάλαι τελεῖαι.

Χρονολογία: [11ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Παρακλητική, 1r–13v.
Τὸ κείμενον ἀνήκει εἰς τὴν παράδοσιν τῆς Παρακλητικῆς τοῦ 11ου αἰῶνος. Περιλαμβάνει:
α) Εἰς φφ. 1r–7v: Στιχηρὰ τῆς Κυριακῆς τῶν Ἤχων Γ΄, Δ΄ καὶ πλαγίου Δ΄.
β) Εἰς φφ. 8r–12v: Τριαδικὰ Τροπάρια διὰ τοὺς ὀκτὼ Ἤχους, τὰ ὁποῖα ψάλλονται μὲ Ψαλμοὺς καὶ Ἀλληλουϊάρια εἰς τὸν Ὄρθρον τῆς Κυριακῆς. Τὰ ἴδια Τροπάρια περιλαμβάνουν καὶ ὁ Sin.Geo.N.19 (φφ. 51–55), ὁ Sin.Geo.O.34 (φφ. 147,

195v), καθὼς ἐπίσης καὶ ὁ Κῶδιξ τῆς συλλογῆς Ἑλληνικῶν χειρογράφων τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Πετρουπόλεως Grec.XI, 1rv (βλ. Sinai Catalogue, I, ἀριθ. 34: XXII, XXIV, σ. 126–127. ἀριθ. 34 (παράρτημα): X, 1–2 σ. 136). Ἐπίσης καὶ εἰς τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.17 (φφ. 301r–303r) ὑπάρχουν παρόμοια Τροπάρια (βλ. Sinai Catalogue, II, ἀριθ. 17: 2, σ. 82).

γ) Εἰς φφ. 12r–13v: Τροπάρια (Okhithebi) τῆς Κυριακῆς (διεσώθησαν διὰ 4 ἀπὸ τοὺς 8 Ἦχους).

Εἰς τὴν ἰδίαν παράδοσιν ἀνήκουν καὶ οἱ Κώδικες ἐκ τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς* Sin.Geo.O. 3, 13, 17 καὶ 21 (βλ. Sinai Catalogue, II, σ. 58–96) καὶ οἱ Κώδικες τῆς *Νέας Συλλογῆς* Sin.Geo.N.14,25 καὶ 40.

Ἐνθυμήσεις: Εἰς τὸ φ. 12r διεσώθη ἐφθαρμένον κείμενον ἐνθυμήσεως: *«...δόξαζε διὰ τῆς ψυχῆς καὶ... Theodore Samotkheli (Θεόδωρος Σαμοτχέλι). Ἀμήν»*. Τὸ αὐτὸ πρόσωπον ἀναφέρεται καὶ εἰς ἐνθυμήσεις τῶν Κωδίκων Sin.Geo.O.4 καὶ 61 (βλ. Sinai Catalogue, II, σ. 139, 144, 162).

Sin.Geo.N.77

Lectionary Ἱεροσολυμιτικόν, 9ος–10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη. Εἰς μερικὰ σημεῖα ἔχει ἀποκτήσει μαῦρον χρῶμα ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν.

Διαστάσεις: 15x14.

Φύλλα: 2. Πρὸς τὴν ράχην πολὺ ἐφθαρμένα καί, ὡς ἐκ τούτου, εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἔχει ἀπωλεσθῆ τὸ κείμενον.

Γραφή: Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [9ος–10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ἱεροσολυμιτικὸν Lectionary, 1r–2v.

Περιλαμβάνονται περικοπαὶ ἀπὸ τὸ Ἱεροσολυμιτικὸν Lectionary τῆς ἐκτενοῦς παραδόσεως, ὅπως: Ἀναγνώσματα τοῦ ΣΤ΄ Σαββάτου τοῦ Πεντηκοσταρίου, Ἡ θεραπεία τοῦ Τυφλοῦ, Ἐκ τῶν Καθολικῶν Ἐπιστολῶν Α΄ Ἰωάννου, κεφ. Γ΄,11–15· Γ΄,18 καὶ κεφ. Θ΄,1–11, Ἀλληλουϊάρια καὶ Ψαλμοὶ

(ΚΣΤ',1). Αὐτὴ ἡ ἑορτὴ δὲν συμπεριλαμβάνεται εἰς τὸ δημοσιευθὲν ὑπὸ τοῦ Tarkhnishvili κείμενον τοῦ Lectionary λόγῳ φθορᾶς τῶν χρησιμοποιηθέντων ὑπ' αὐτοῦ Κωδίκων (βλ. Tarkhnischvili, Lectionnaire).

Sin.Geo.N.78

Ὕμνος εἰς τὴν Θεοτόκον, 11ος–12ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 18,5x15.

Φύλλα: 4. Πολὺ ἐφθαρμένα, διάτρητα καὶ καμένα. Τὸ κείμενον πολὺ δυσανάγνωστον.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη.

Χρονολογία: [11ος–12ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ὕμνος εἰς τὴν Θεοτόκον, 1r–4v.
Λόγῳ τῆς μεγάλης δυσκολίας εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ κειμένου τῶν ἀνωτέρω φύλλων δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ταυτισθῇ τὸ κείμενον καὶ νὰ σχολιασθῇ.

Sin.Geo.N.79

Θεία Λειτουργία Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 11,5x9,8.

Φύλλα: 6. Ἀστάχωτα καὶ διαλελυμένα, ρυπαρὰ καὶ αἱ ἀπολήξεις των κατεστραμμέναι ἀπὸ τρωκτικά. Διακρίνεται μέρος τοῦ 1ου Τετραδίου.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Θεία Λειτουργία Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, 1r–6v.
Τὸ κείμενον τῆς Θείας Λειτουργίας εἶναι τῆς ἰδίας παραδόσεως μὲ τὸ ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ Tarkhnishvili ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ

ὑπ' ἀριθ. 2058/4 Κώδικος τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Graz, ὁ ὁποῖος κατὰ τὸν κατάλογον τοῦ Tsagareli (ἀριθμ. 31) ἀνήκει εἰς τὴν Σιναϊτικὴν Συλλογήν (πρβλ. Tsagareli, Catalogue, σ. 68). Περισσότερα ἐπὶ τοῦ θέματος εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ Sin.Geo.N.26.

Sin.Geo.N.80

Ὡρολόγιον, 11ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 10,2x7,5.

Φύλλα: 9. Ἐφθαρμένα καὶ συρρικνωμένα. Διακρίνεται τὸ 1ον Τετράδιον. Τὸ φ. 5 προσετέθη ἀργότερον. Τὸ κείμενον τοῦ φ. 4v συνεχίζεται εἰς τὸ φ. 6r. Τὰ φφ. 1r καὶ 5r λευκά.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι καὶ Πρωτογράμματα διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [11ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ὡρολόγιον, 1v–9v.

Ὁ τίτλος τοῦ Κώδικος: «*Αἱ Ὧραι τῆς ἡμέρας, ὅπως προσεύχωνται ἅπαντες οἱ Ἕλληνες. Ὥρα Γ'*». Τὸ κείμενον, ὅμως, τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ ἀνήκει εἰς τὴν Α' Ὥραν καὶ ἕπεται τὸ Μεσώριον αὐτῆς. Διεπιστώθη ὁμοιότης μὲ τὸ κείμενον τῆς Κωνσταντινοπολιτικῆς παραδόσεως, τοῦ ὁποίου ἡ μετάφρασις εἰς τὴν Γεωργιανὴν γλῶσσαν ἀποδίδεται εἰς τὸν Γεώργιον τὸν Ἁγιορείτην, τὸν Ἴβηρα, πρβλ. Jer. 127, φφ. 17r–23v. Ὁ κατάλογος τοῦ Blake περιέχει μόνον τὴν τεχνικὴν καταγραφὴν καὶ τὸν τίτλον (Blake, Jerusalem, IV, σ. 136). Ἡ μετάφρασις ἐπίσης περιέχεται καὶ εἰς τὸν Κώδικα τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς* Sin.Geo.O.88: 3 (βλ. Sinai Catalogue, III, σ. 197).

Ὁ παρὼν Κῶδιξ παρουσιάζει ἰδιορρυθμίας. Τὰ κείμενα τῶν Ψαλμῶν ἀποδίδονται μόνον μὲ τοὺς ἀρχικοὺς καὶ τελευταίους στίχους. Πολλάκις τὰ κείμενα ἀκολουθοῦν κείμενα τῆς Παλαιᾶς, προαθωνικῆς παραδόσεως (πρβλ. Shanidze M., Psalter). Περιέχουν Ψαλμῳδίας περισσοτέρας καὶ διαφορετικάς. Εἰς τὸ φ. 5v ἀνεγνώσθη ἡ ἀρχὴ τοῦ ΚΘ' Ψαλμοῦ.

Sin.Geo.N.81

Θεία Λειτουργία Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 11x8,2.

Φύλλα: 10. Ἀστάχωτα καὶ διαλελυμένα, ἐφθαρμένα καὶ ρυπαρὰ καὶ πολὺ ἀπεξηραμμένα.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Θεία Λειτουργία Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, 1r–10v. Τὸ κείμενον εἶναι παρόμοιον μὲ τὸ ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ Tarkhnishvili (βλ. Sin.Geo.N.26). Ἡ ἀκριβὴς σειρὰ τῶν φύλλων εἶναι: 1, 5, 2, 3, 6, 4, 7–10.

Sin.Geo.N.82

Ψαλτήριον, 11ος–12ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 10,5x6.

Φύλλα: 18. Ὅλα πολὺ ἐφθαρμένα. Λόγῳ μεγάλης φθορᾶς τῶν ἄκρων τῶν φφ. 1–8, τὸ κείμενον ἔχει καταστραφεῖ καὶ δὲν διαβάζεται. Τὰ φφ. 9–18 ἐσχισμένα. Ἀπὸ τὰ φφ. 16 καὶ 17 ἔχουν ἀπομείνει μικρὰ σπαράγματα. Εἰς τὸ φ. 9r τὸ κείμενον εἶναι ἐσβησμένον, διακρίνεται μόνον ὁ ἀριθμὸς τοῦ Ψαλμοῦ.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [11ος–12ος αἰ.]

Περιεχόμενον: Ψαλτήριον, 1r–18v.
Τὸ κείμενον ἀρχίζει μὲ τὸν Ψαλμὸν ΡΙΗ΄. Εἰς τὰ φφ. 7r–8v οἱ Ψαλμοὶ ΡΙΘ΄–ΡΚΣΤ΄ Εἰς φφ. 9r–18v διακρίνονται οἱ Ψαλμοὶ ΡΚΖ΄–ΡΜΘ΄, ἐκ τῶν ὁποίων διεσώθησαν μερικὰ ἀποσπάσματα.

Ὅλον τὸ κείμενον τοῦ Κώδικος ἀνήκει εἰς τὴν προαθωνικὴν παράδοσιν (βλ. Shanidze M., Psalter καὶ Shanidze M., Translations).

Sin.Geo.N.83

Θεία Λειτουργία Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 17x15.

Φύλλα: 2. Τὰ διασωθέντα αὐτὰ φύλλα ἀνήκουν εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος τοῦ 2ου Τετραδίου ἀπωλεσθέντος Κώδικος, ὅπως καταδεικνύεται μὲ τὴν διὰ τοῦ Γεωργιανοῦ στοιχείου δ᾽ ἀρίθμησιν τοῦ Τετραδίου ὑπὸ τοῦ γραφέως εἰς φ. 2v.

Γραφή: Nuskhuri. Πρωτογράμματα *γραφῆς* Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Τὰ ἀρχικὰ διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Θεία Λειτουργία Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, 1r–2v. Τὰ φύλλα ἀποτελοῦν μέρος τῆς ἀρχῆς τοῦ Sin.Geo.N.22. Τὸ κείμενον ποὺ περιέχουν ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ δημοσιευθὲν κείμενον τῆς *Θείας Λειτουργίας* τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου ὑπὸ τοῦ M. Tarkhnischvili ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὑπ᾽ ἀριθ. 2058/4 Κώδικος τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Graz (Σιναϊτικῆς προελεύσεως, εἰς τὸν κατάλογον τοῦ Tsagareli ἀριθ. 31, βλ. Tsagareli, Catalogue, σ. 82), βλ. Tarkhnischvili, Liturgiae, σ. 7, σειρὰ 4. Περισσότερα εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ Κώδικος Sin.Geo.N.26.

Sin.Geo.N.84

Ἀποφθέγματα ἢ Πατερικόν, 10ος–11ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 15x10,5.

Φύλλα: 7. Ἀστάχωτα, διαλελυμένα καὶ ἐσχισμένα.

Γραφή: Nuskhuri. Τὸ φ. 1 παλίμψηστον μὲ τὸ ἀρχαῖον κείμενον εἰς Γεωργιανὴν γλῶσσαν γραφῆς Asomtavruli. Τίτλοι γραφῆς Asomtavruli.

Μελάνη: Καστανόχρωμος. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [10ος–11ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Πατερικόν, 1r–7v.
Περιέχει κείμενα διαφόρων Πατέρων, ἀνωνύμως. Μόνον εἰς τὸ φ. 3r καταγράφεται τίτλος κειμένου καὶ ὄνομα συγγραφέως: «Ὁμιλία Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, περὶ Νηστείας». Κατὰ τὸν γραφικὸν χαρακτῆρα εἶναι δυνατὸν τὰ φύλλα νὰ ἀποτελοῦν μέρος τοῦ Κώδικος Sin.Geo.N.90.

Sin.Geo.N.85
Ψαλμός, 12ος–13ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 18,5x13,5.

Φύλλα: 3. Ἀστάχωτα, διαλελυμένα καὶ ρυπαρά.

Γραφή: Nuskhuri. Πρωτογράμματα *γραφῆς* Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη.

Χρονολογία: [12ος–13ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ψαλμὸς ΡΙΗ',75–100, 1r–3v.
Περιέχει κείμενον παλαιόν, προαθωνικῆς παραδόσεως.

Sin.Geo.N.86
Προσευχαί, 12ος–13ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 8,3x6,3.

Φύλλα: 10. Σκουρόχρωμα. Τὸ φ. 1r δυσανάγνωστον φέρον κηλῖδας μελάνης. Τὰ φφ. 5v–10v ἄγραφα.

Γραφή: Nuskhuri. Πρωτογράμματα *γραφῆς* Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Πρωτογράμματα διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [12ος–13ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Προσευχαί, 1v–5r.

Sin.Geo.N.87
Iadgari, δεύτερον ἥμισυ 10ου αἰῶνος

Ὕλη: Μεμβράνη, πολὺ λεπτὴ καὶ διαφανής.

Διαστάσεις: Λόγῳ φθορᾶς τῶν φύλλων αἱ διαστάσεις δὲν εἶναι ὅμοιαι: 8x8. 8,5x10,5. 6,5x7.

Φύλλα: 8.

Γραφή: Nuskhuri μὲ πολὺ ψιλὰ γράμματα. Τίτλοι καὶ Πρωτογράμματα *γραφῆς* Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι καὶ Πρωτογράμματα διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [Δεύτερον ἥμισυ 10ου αἰῶνος, ἐποχῆς γραφέως Ἰωάννου–Ζωσιμᾶ].

Γραφεύς: [Ἰωάννης–Ζωσιμᾶς].

Περιεχόμενον: Iadgari, ἤτοι Ἀνθολόγιον Ὑμνογραφικῶν Κειμένων τῆς παραδόσεως τοῦ 10ου αἰῶνος, 1r–8v.

Εἰς φφ. 2r–3v: Ἀποσπάσματα Ὕμνων ἀφιερωμένων εἰς μνήμην τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου, 22 Ἰανουαρίου. Τὰ κείμενα συμπίπτουν μὲ τοὺς ἀντιστοίχους Ὕμνους τῶν Κωδίκων Sin.Geo.O.59 καὶ Sin.Geo.O.64 (πρβλ. Sinai Catalogue, I, ἀριθ. 59: 50, σ. 176. ἀριθ. 64: II, 94, σ. 203–204). Λόγῳ μεγάλης φθορᾶς ὅλων σχεδὸν τῶν φύλλων τοῦ παρόντος Κώδικος, τὸ κείμενον εἰς τὰ ὑπόλοιπα φύλλα δὲν ἀνεγνώσθη. Μόνον εἰς φ. 1r διακρίνεται σημείωσις περὶ τῆς ἑορτῆς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου διὰ Κινναβάρεως: *«15η Μαΐου, Vardobai (ἑορτὴ τῶν Ρόδων) τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου»* (Πρβλ. Sinai Catalogue, I, ἀριθ. 59: 49, σ. 176, ἀριθ. 64, II: 92, σ. 203–204).

Κατὰ τὸν γραφικὸν χαρακτῆρα ἀποδεικνύεται ὅτι τὰ παρόντα φύλλα ἐγράφησαν ἀπὸ τὸν γραφέα Ἰωάννην–Ζωσιμᾶν κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ 10ου αἰῶνος, ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐγράφη ἀπὸ τὸν ἴδιον γραφέα καὶ ὁ Κῶδιξ Sin.Geo.O.34 (βλ. Sinai Catalogue, I, σ. 94).

Sin.Geo.N.88
Lectionary Ἱεροσολυμιτικόν, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: Αἱ διαστάσεις τοῦ φ. 1 εἶναι: 33,5x28,5. Ἐκ τοῦ φ. 2 διετηρήθη μικρὸν μόνον σπάραγμα.

Φύλλα: 2. Αἱ ἄνω ὦαι τοῦ φ. 1 ἐφθαρμέναι. Ἡ δεξιὰ πλευρὰ τῶν κάτω περιθωρίων ἔχει ἀποκοπῆ. Ἡ σελὶς ἔχει 22 σειρὰς κειμένου εἰς δύο στήλας. Τὸ κείμενον σχεδὸν πλῆρες, ἔχει διασωθῆ εἰς τὴν κάτω πλευρὰν τοῦ φύλλου εἰς 4 σειρὰς καὶ ἐν μέρει πρὸς τὴν ράχην τοῦ Κώδικος (σειραὶ 8–18). Δὲν ἀπαντῶνται συντμήσεις.

Γραφή: Asomtavruli μὲ χονδρὰ γράμματα.

Μελάνη: Μαύρη. Αἱ ὀνομασίαι τῶν Ἑορτῶν καὶ οἱ Τίτλοι τῶν Ὕμνων διὰ Κινναβάρεως. Ἡ ἰδία μελάνη καὶ διὰ τὰ Πρωτογράμματα.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ἱεροσολυμιτικὸν Lectionary, 1r–2v.
Περιέχει τμῆμα ἐκ τοῦ Ἱερολυμιτικοῦ Lectionary τῆς ἐκτενοῦς παραδόσεως. Τὰ φύλλα περιλαμβάνουν ἀποσπάσματα ἀπὸ Ψαλμοὺς καὶ Ὕμνους τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς: ἐκ τῆς Γ΄ ἑβδομάδος, τῆς Τετάρτης καὶ Πέμπτης. Ἐκ τῆς Ε΄ ἑβδομάδος, τῆς Παρασκευῆς καὶ τοῦ Σαββάτου, καὶ ἐκ τῆς Στ΄ Κυριακῆς τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Τὸ κείμενον παρουσιάζει διαφορὰς μὲ τὸ ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ Tarknishvili, (πρβλ. Tarkhnischvili, Lectionnaire, ἀριθ. 416, 418, 512, 514, 515, 520, 522).

Sin.Geo.N.89
Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ Sinuri Mravaltavi τοῦ ἔτους 864 μ.Χ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 24,5x21.

Φύλλα: 2. Πρόκειται διὰ τὰ τελευταῖα τοῦ 11ου Τετραδίου, κατὰ τὴν γραπτὴν διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων ἔνδειξιν εἰς τὴν κάτω

ὡαν τοῦ φ. 2ν. Τὰ φύλλα εἶναι ἐφθαρμένα, μὲ δίστηλον κείμενον. Ἡ πρώτη στήλη τοῦ φ. 1 ἔχει ἀποκοπῆ ἕως τὴν ἕκτην σειράν, ἐπίσης ἔχει ἀφαιρεθῆ καὶ ἡ κάτω ὡα τοῦ φ. 2, δι' ὃ καὶ ἡ σημείωσις εἶναι ἡμικατεστραμμένη καὶ ἐλλειπής.

Γραφή: Asomtavruli. Τὸ κείμενον δίστηλον, μὲ 24 σειρὰς ἀνὰ στήλην.

Μελάνη: Μαύρη.

Χρονολογία: 864 μ.Χ.

Γραφεύς: Makari Lethetheli (Μακάριος ὁ ἐν Λετέτι).

Περιεχόμενον: Ἀποσπάσματα Πατερικῶν Ὁμιλιῶν, 1r–2v.

α) Εἰς φ. 1r–v: Κυρίλλου Ἱεροσολύμων, Ὁμιλία περὶ Βαπτίσματος (ἐδῶ διεσώθη τὸ τέλος τῆς Ὁμιλίας).

β) Εἰς φ. 1v–2v: Ἡσυχίου τοῦ Ἱεροσολυμίτου, Περὶ τῆς Ὑπαπαντῆς.

Τὰ νεοευρεθέντα φύλλα ἀνήκουν εἰς τὸν Κώδικα τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς* Sin.Geo.O.32–57–33 καὶ καλύπτουν τὸ κενὸν μεταξὺ τῶν φφ. 84–85 (κατὰ τὴν ἰσχύουσαν ἀρίθμησιν τῶν φύλλων). Ὁ ἐν λόγῳ Κῶδιξ Sin.Geo.O.32–57–33 εἶναι ὁ ἀρχαιότερος μὲ συλλογὴν ὁμιλιῶν, γνωστὸς ὡς Sinuri Mravaltavi (*Σιναϊτικὸν Ἀνθολόγιον*), ἐγράφη τὸ ἔτος 864 μ.Χ. εἰς τὴν Λαύραν τοῦ Ἁγίου Σάββα καὶ ἀφιερώθη ἀμέσως ἀπὸ τὸν κτήτορά του τὸν Makari Lethetheli (Μακάριο ἐν Λετέτι), εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος Σινᾶ, κατὰ τὴν σημείωσιν: *«...Ἐγώ, ὁ Makari Lethetheli, υἱὸς τοῦ Giorgi Grdzeli (Γεωργίου Γκρτζέλι)... Ὁ Θεὸς μὲ ἠξίωσε νὰ συντάξω τὸ ἱερὸν τοῦτο βιβλίον, τὸ Mravaltavi, διὰ συνδρομῆς τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν τοῦ πνευματικοῦ τοῦ Pimen Kakhi (Ποίμενος Κάχι) καὶ ἐγράφη διὰ χειρὸς τοῦ Ἀμωνᾶ, τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρός μου, τοῦ Bakhtang Modzarguli (Βαχτάγκ Μοτζαργούλι)... ἐγράφη τοῦτο τὸ βιβλίον εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, εἰς τὴν Λαύραν τοῦ Ἁγίου καὶ Μακαρίου Πατρὸς ἡμῶν Σάββα, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Πατριάρχου Θεοδοσίου καὶ τοῦ τιμίου καὶ μακαρίου Mamasakhlisi (ἡγουμένου, οἰκοδεσπότου: Pater Domesticus) Σολομῶντος εἰς τὴν Ἁγίαν Λαύραν... Καὶ ἐγράφη τὸ ἱερὸν τοῦτο βιβλίον ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἔτη 6468, χρονικὸν ἦτο 84ον (780+84=864 μ.Χ.). Καὶ ἐγὼ ὁ Makari, ὁ ἀνάξιος, ἀφιέρωσα τὸ ἱερὸν τοῦτο Mravaltavi εἰς τὸ Ἁγιώτατον Ὄρος*

Σινᾶ...» (Garitte, Catalogue, σ. 94. Shanidze A., Sinai Homiliary, σ. 280).

Τὸ ἀπόσπασμα τοῦ ἔργου τοῦ Κυρίλλου Ἱεροσολύμων συμπληρώνει τὴν ὁμιλίαν ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐλλείπει τὸ τέλος. Πρβλ. τὸ Svanuri Mravaltavi, τὸ ὁποῖον λέγεται ἐπίσης Tbetis Mravaltavi, Κῶδιξ A–1109, 192r–194v (βλ. Catalogue, A–I/1 σ. 68, Van Esbroeck, Homeliares, σ. 205. Εἰς αὐτὸν τὸν Κώδικα ἐλλείπουν φύλλα εἰς τὴν μέσην).

Εἰς τὸν κατάλογον τοῦ Garitte ὡς συγγραφεὺς τῆς Ὁμιλίας Ἡσυχίου τοῦ Ἱεροσολυμίτου ἀναφέρεται ὁ Τιμόθεος Ἱεροσολυμίτης (βλ. Garitte, Catalogue, σ. 78), εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Σιναϊτικοῦ κειμένου, ὅμως, τὸ ὄνομα Ἡσύχιος εἶναι διωρθωμένον βάσει τοῦ Udabnos Mravaltavi (δηλαδὴ τῆς Ἐρήμου), Κῶδιξ A–1109, τοῦ 9ου–10ου αἰῶνος (βλ. Shanidze A., Sinai Homiliary, σ. 90).

Τὸ κείμενον τῆς Ὁμιλίας ἐδημοσίευσεν ὁ Garitte ἐπὶ τῇ βάσει 4 χειρογράφων. Εἰς τὴν ἔκδοσιν αὐτήν, ὡς συγγραφέα τοῦ ἔργου ἀναφέρει τὸν Ἡσύχιον τὸν Ἱεροσολυμίτην (Garitte, Hésychius, σ. 361–372). Τὸ κείμενον τοῦ Sin.Geo.N.89 (1v–2r) συμπληρώνει τὴν ὁμιλίαν τοῦ Sinuri Mravaltavi ἐκ τοῦ ὁποίου ἐλλείπει ἡ ἀρχή. Εἰς τὸν Τίτλον ὁ Ἡσύχιος ἀναφέρεται ὡς συγγραφεύς. Τὸ ἴδιον κείμενον ἔχει δημοσιευθῆ καὶ εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Mravaltavi τῆς Ἐρήμου (βλ. Oudabno Homiliary, σ. 116–119). Κατὰ τὸν Garitte, τὸ Γεωργιανὸν κείμενον τῆς Ὁμιλίας διαφέρει ἀπὸ τὰ διασωθέντα Ἑλληνικὰ κείμενα (βλ. Garitte, Hésychius, σ. 356).

Εἰς τὸ φ. 2r διεσώθη μία ἡμικατεστραμμένη καὶ δυσκόλως ἀναγιγνωσκομένη σημείωσις: *«Τὸν γραφέα τοῦ βιβλίου τούτου, τὸν ἁμαρτωλὸν ἱερομόναχον Μα [ka]r [i Letete]li (Μακάριον ἐν Λετέτι), ὁ Θεὸς νὰ ἐλεήση τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ».* Ἡ σημείωσις αὐτὴ ἐπιβεβαιώνει τὴν ὑπόθεσιν, ὅτι ὁ Μακάριος Leteteli εἶναι ὄχι μόνον ὁ κτήτωρ τοῦ Κώδικος, ἀλλὰ καὶ ὁ γραφεὺς μέρους αὐτοῦ (εἰς τὸν Sin.Geo.O.32–57–33 γραφεὺς A εἰς φφ.: 1r–55r, 70r–116v, 145r–160r, 202r–274r, βλ. Shanidze A., Sinai Homiliary, σ. 299. Τὰ νεοευρεθέντα φύλλα τοποθετοῦνται εἰς ἓν ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω τεμάχια).

Sin.Geo.N.90
Ἀποφθέγματα τῶν Πατέρων, 11ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 15,5x12 (περίπου).

Φύλλα: 38 (+2 πολὺ μικρὰ σπαράγματα). Ἄνευ καλύμματος. Πολὺ ἐφθαρμένα. Τὰ φφ. 1–22 σκωλικόβρωτα, κατεστραμμένα εἰς τὸ μέσον περίπου. Ἀπὸ τὰ φφ. 23–24 ἔχει ἀποκοπῆ μέρος τῶν περιθωρίων πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν πλευράν, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀπωλεσθῇ καὶ μέρος τοῦ κειμένου. Ἀπὸ τὸ φ. 29 ἐσχίσθη ἡ ἄνω πλευρά. Ἀπὸ τὰ φφ. 30–33 κατεστράφησαν ἀπὸ τρωκτικὰ ἡ ἄνω καὶ ἡ κάτω ὤα. Ἀπὸ τὰ φφ. 34–38 ἔχουν ἀπομείνει μικρὰ μόνον σπαράγματα. Ἡ ἀρίθμησις τῶν φύλλων δὲν εἶναι ἡ ὀρθή.

Γραφή: Ὁ Κῶδιξ παλίμψηστος μὲ τὸ ἀρχαῖον κείμενον εἰς Γεωργιανὴν γλῶσσαν μὲ γραφὴν Asomtavruli, ἐνῷ τὸ νεώτερον μὲ *γραφὴν* Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [11ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ἀποφθέγματα (Πατέρων), 1r–40v.

Μέρος τοῦ κειμένου καταλαμβάνουν τὰ Ἀποφθέγματα κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν τῶν Πατέρων, ὅπως: Καρίων (τίτλος: περὶ τοῦ Πατρός Καρίωνος), εἰς φφ. 23r–24v. Μακάριος (τίτλος: Ὁ Βίος τοῦ Μακαρίου τοῦ Μεγάλου), εἰς φφ. 10v–16v. Μιλήσιος, εἰς φφ. 19v–22v. Σεραπίων, εἰς φφ. 34rv, 36r–37v.

Τὰ Ἀποφθέγματα, ἤτοι κείμενα τῶν Πατέρων, κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν ἔχουν δημοσιευθῆ ἐπὶ τῇ βάσει τριῶν Κωδίκων, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ δύο προέρχονται ἀπὸ τὴν *Παλαιὰν Συλλογήν*, ὁ Sin.Geo.O.8 τοῦ 11ου αἰῶνος καὶ ὁ Sin.Geo.O.35 τοῦ ἔτους 907, ὁ ὁποῖος ἐγράφη εἰς τὴν Λαύραν τοῦ Ἁγίου Σάββα (βλ. Garitte, Catalogue, σ. 26, 35. Σχετικῶς μὲ τὴν χρονολόγησιν τοῦ δευτέρου Κώδικος, βλ. Dvali, Jghamaia, Fragment, ἐπίσης καὶ τὴν ἔκδοσιν: Dvali, Narratives, II).

Αἱ Διηγήσεις τοῦ Κώδικος ἐξ ἀπόψεως περιεχομένου ἀκολουθοῦν τὴν σειρὰν τῶν δημοσιευθέντων χειρογράφων, διαφέρουν ὅμως σημαντικῶς ἀπὸ πλευρᾶς κειμένων. Ἐνδεχομένως προ-

έρχονται ἀπὸ ἄλλην, διαφορετικήν, μετάφρασιν. Εἰς τὰ φύλλα τοῦ Κώδικος παραδίδονται Διηγήσεις, αἱ ὁποῖαι δὲν ὑπάρχουν εἰς τὰ δημοσιευθέντα χειρόγραφα (Ἀμμωνᾶς, εἰς φφ. 5r–6v, Ἐφραίμ, εἰς φφ. 17r–18v, Ἰωνᾶς (;), εἰς φφ. 37v, Παῦλος, εἰς φφ. 7r–8v, 10rv).
Ἐφ' ὅσον τὰ κείμενα δὲν διεσώθησαν πλήρη, εἶναι δύσκολον πρὸς τὸ παρὸν νὰ καθορισθῇ τὸ εἶδος τοῦ Κώδικος. Τμῆμα τοῦ Κώδικος ἐνδέχεται νὰ ἀνῆκε εἰς τὴν συστηματικὴν συλλογὴν τῶν Ἀποφθεγμάτων, διότι τὸ κείμενον τῶν φφ. 29rv καὶ 26r ἀντιστοιχεῖ πρὸς ἓν ἀπὸ τὰ μέρη τοῦ τρίτου κεφαλαίου (*«περὶ Μετανοίας»*) τῶν δημοσιευμένων χειρογράφων (βλ. Dvali, Narratives, II, σ. 40–41). Μετὰ ἀπὸ αὐτὴν τὴν διήγησιν, εἰς τὸ φ. 26r, ἀκολουθεῖ ὁ τίτλος: *«Διδασκαλίαι τῶν Ἁγίων Πατέρων»*. Ἡ ταύτισις τῶν ὑπολοίπων κειμένων εἶναι πολὺ δύσκολος, ὅμως φαίνεται σαφῶς ὅτι πρόκειται περὶ Ἀποφθεγμάτων.

Sin.Geo.N.91
Εὐχή, 11ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 17x13.

Φύλλα: 3. Τὸ φ. 1 πολὺ ἐφθαρμένον. Εἰς τὰ ὑπόλοιπα δύο φύλλα, πρὸς τὸ κάτω μέρος, αἱ δεξιαὶ γωνίαι ἔχουν ἀποσχισθῆ. Ἀπὸ τὴν παλαιὰν στάχωσιν τοῦ Τετραδίου, διεσώθησαν μόνον τὰ νήματα.

Γραφή: Nuskhuri. Πρωτογράμματα καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ἐνθυμήσεως τοῦ μεταφραστοῦ *γραφῆς* Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Ἡ ἀρχὴ τῆς ἐνθυμήσεως διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [11ος αἰ.].

Μεταφραστής: Εὐθύμιος (φ. 3v).

Περιεχόμενον: Εὐχή, 1r–3v.
Ἡ Εὐχὴ ἔχει δημοσιευθῆ. Ἓν ἀπὸ τὰ χειρόγραφα (ἀριθ. 321, τοῦ 14ου αἰ., τοῦ Κεντρικοῦ Ἀρχείου τῆς Γεωργίας), ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐστηρίχθη ἡ δημοσίευσις, ὑποδεικνύει ὡς συγγραφέα τῆς Εὐχῆς τὸν Ephtvyme Mtacmideli (Εὐθύμιον

τὸν Ἁγιορείτην, τὸν Ἰβηρα) (βλ. Kekelidze, Original Work, σ. 11). Τὸ κείμενον τῶν φύλλων συμπίπτει μὲ τὰς σ. 16, 26–17 τῆς ἐκδόσεως. Εἰς ἄλλα Γεωργιανὰ χειρόγραφα ὡς συγγραφεὺς τῆς Εὐχῆς ἀναφέρεται ὁ Μέγας Βασίλειος. Εἰς τὰς Ἑλληνικὰς πηγὰς δὲν διευκρινίζεται ἡ ἀπόδοσις αὐτή (βλ. Kajaia, Basil, σ. 156).

Ἐνθύμησις: Εἰς φ. 3v: *«Ὅσοι θὰ διαβάζετε αὐτὴν τὴν Εὐχήν, νὰ μνημονεύητε καὶ ἐμοῦ, τοῦ Εὐθυμίου τοῦ ἁμαρτωλοῦ, τοῦ μεταφραστοῦ αὐτῆς. Πανάγαθε Θεέ, ἐλέησον [...]»*
Κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἐνθύμησιν, πολὺ πιθανὸν ὁ μεταφραστὴς Εὐθύμιος νὰ εἶναι ὁ γνωστὸς Εὐθύμιος ὁ Ἁγιορείτης, συνιδρυτὴς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἰβήρων τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Εἰς τὸ φ. 3v, εἰς τὸ ἀριστερὸν περιθώριον, διὰ πολὺ μικρῶν γραμμάτων *γραφῆς* Nuskhuri καὶ διὰ Κινναβάρεως, ὑπάρχει σημείωσις, εἰς τὴν ὁποίαν διακρίνεται τὸ ὄνομα Giorgi (Γεώργιος).

Sin.Geo.N.92

Ἐπιστολὴ τοῦ Okropir πρὸς τὸν πατέρα Νικόλαον, 15ος–16ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 20x14.

Φύλλα: 1. Πρὸς τὸ μέσον διάτρητον.

Γραφή: Nuskhuri. Εἰς τὸ τέλος τοῦ κειμένου τῆς ἐπιστολῆς, ἀντὶ ὑπογραφῆς ὑπάρχουν σταυροί. Εἰς τὸ φ. 1v Ἑλληνικὸν κείμενον.

Μελάνη: Μαύρη.

Χρονολογία: [15ος–16ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ἐπιστολὴ Μοναχοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀναστάσεως τῶν Ἱεροσολύμων Okropir (Χρυσοστόμου) πρὸς τὸν Σιναΐτην πατέρα Νικόλαον, 1rv.
Ὁ Μοναχὸς Okropir τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀναστάσεως τῶν Ἱεροσολύμων γράφει πρὸς τὸν ἐν Σινᾷ εὑρισκόμενον πατέρα Νικόλαον καὶ τοῦ ζητεῖ συγγνώμην διὰ τὴν ἐλαχίστην προσφοράν του καὶ τοῦ ἐξηγεῖ ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀναστάσεως εὑρίσκεται εἰς πολὺ δύσκολον κατάστασιν, διότι δὲν δύνανται νὰ τὴν βοηθήσουν οἱ Βασιλεῖς καὶ ὁ Καθολικός (δηλαδὴ ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας) τῆς Γεωργίας.

Ὁ παραλήπτης τῆς ἐπιστολῆς, ὁ Σιναΐτης Νικόλαος, ἴσως εἶναι τὸ ἴδιον πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται καὶ εἰς μίαν ἄλλην ἐπιστολὴν τοῦ 15ου–16ου αἰῶνος (βλ. Berdznishvili, Sources, σ. 26, 111).

Sin.Geo.N.93

Ἐνθυμήσεις ἐξ ἀταυτίστου Κώδικος, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 10x7,50.

Φύλλα: 1.

Γραφή: Nuskhuri καὶ Asomtavruli. Εἰς φ. 1v κείμενον μὲ πολὺ μικρὰ γράμματα γραφῆς Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ἐνθυμήσεις ἐξ ἀταυτίστου Κώδικος, 1rv.
Εἰς φ. 1rv: Τὸ τέλος τῆς πρώτης ἐνθυμήσεως: «...*Ἐγράφη τὸ ἱερὸν τοῦτο βιβλίον εἰς τὴν Λαύραν τοῦ Ἁγίου Χαρίτωνος, εἰς τὴν Παλαιὰν Λαύραν*». Ἡ δευτέρα ἐνθύμησις διακρίνεται ἀπὸ τὴν πρώτην διὰ μιᾶς ὁριζοντίου γραμμῆς. Διὰ γραφῆς Asomtavruli γράφει: «*Εὔχεσθε... Ὁ Θεὸς ἐλεῆσαι τὸν Θεόδωρον καὶ τοὺς γονεῖς του, Ἀμήν*».
Ὁ Κῶδιξ τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς* Sin.Geo.O.40 ἐγράφη ἐντολῇ Θεοδώρου, μοναχοῦ τῆς Παλαιᾶς Λαύρας (Thevdore Palavreli, βλ. Sinai Catalogue, I, σ. 152).

Sin.Geo.N.94

Κυρίλλου τοῦ Σκυθοπολίτου, Βίος τοῦ Ἁγίου Εὐθυμίου, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 12,5x16.

Φύλλα: 2. Τὸ κάτω μέρος των ἐσχισμένον. Τὸ φ. 2 εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ 2ου Τετραδίου τοῦ Κώδικος.

Γραφή: Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Κυρίλλου τοῦ Σκυθοπολίτου, Βίος τοῦ Ὁσίου Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου, 1r–2v.
Τὰ φύλλα ἀνήκουν εἰς τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.43 καὶ καλύπτουν ἐν μέρει τὸ ὑφιστάμενον κενὸν ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῶν πρώτων δύο Τετραδίων (βλ. Garitte, Catalogue, σ. 159).

Sin.Geo.N.95

Iadgari, 10ος αἰ., μετὰ τὸ ἔτος 987 μ.Χ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 31x26. Λόγῳ φθορᾶς τὰ φφ. 2, 3, 4 καὶ 6 δὲν διατηροῦν τὰς ἀρχικάς των διαστάσεις.

Φύλλα: 8. Ἐφθαρμένα. Εἰς τὸ φ. 5r διακρίνεται τὸ Γεωργιανὸν γράμμα ჯ, τὸ ὁποῖον δηλοῖ τὴν ἀρίθμησιν τοῦ Γραφέως εἰς Τετράδια. Τὸ φ. 7v εἶναι τὸ τελευταῖον τοῦ 31ου Τετραδίου.

Γραφή: Nuskhuri. Τίτλοι, ὀνομασίαι Ὕμνων, ἀπόδοσις Ἑλληνικῶν Εἱρμῶν διὰ Γεωργιανῶν γραμμάτων καὶ Πρωτογράμματα *γραφῆς* Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι, ὀνομασίαι Ὕμνων, ἀπόδοσις Ἑλληνικῶν Εἱρμῶν διὰ Γεωργιανῶν γραμμάτων καὶ Πρωτογράμματα διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: 10ος αἰ. Μετὰ τὸ ἔτος 987 μ.Χ.

Τόπος Γραφῆς: Ἅγιον Ὄρος Σινᾶ.

Γραφεύς: Iovane Khucesmonazoni (Ἰωάννης Ἱερομόναχος).

Κτήτωρ: Kvyrike Midznadzoreli (Κύριος ὁ ἐν Μιτζνατζόρι).

Περιεχόμενον: Iadgari, ἤτοι Ἀνθολόγιον Ὑμνογραφικῶν Κειμένων (τῆς παλαιοτέρας παραδόσεως), 1r–8v.
Τὰ φύλλα ἀνήκουν εἰς τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.64 τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς*. Περιλαμβάνουν:
α) Εἰς φφ. 1r–5v: Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ Εἱρμολόγιον τοῦ Iadgari: Εἱρμοὺς καὶ Θεοτοκία τῶν Ὠιδῶν Ε΄–Θ΄ τοῦ Ἤχου Β΄ καὶ τῶν Ὠιδῶν Ζ΄–Θ΄ τοῦ Ἤχου πλαγίου Δ΄, τὰ ὁποῖα ἀνήκουν εἰς τὰ ἀρχαῖα στρώματα τῶν Γεωργιανῶν Εἱρμῶν τοῦ εἴδους OdO (βλ. Metreveli, Hirmoi). Πρὶν ἀπὸ κάθε Εἱρμὸν

ἀποδίδεται ἡ ἀρχὴ τοῦ ἀντιστοίχου Ἑλληνικοῦ Εἱρμοῦ διὰ Γεωργιανῆς γραφῆς.

β) Εἰς φφ. 6r–7v: Ὕμνους (Στιχηρὰ καὶ Κανόνας) εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου Προκοπίου (8 Ἰουλίου), τῆς Ἁγίας Μάρθας, μητρὸς τοῦ Ὁσίου Συμεών (11 Ἰουλίου), τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ (13 Ἰουλίου). Ἀπὸ τοὺς Ὕμνους αὐτούς, μικρὰ μόνον ἀποσπάσματα διεσώθησαν εἰς τὰ παρόντα νεοευρεθέντα φύλλα. Ὁλόκληρος ἡ σειρὰ αὐτῶν εὑρίσκεται εἰς τὸν Sin.Geo.O.59 (βλ. Sinai Catalogue, I, ἀριθ. 59: 66, 67, 68, σ. 179), ὁ ὁποῖος θεωρεῖται μία ἀπὸ τὰς πηγὰς τοῦ Κώδικος Sin.Geo.O.64 (βλ. Ingoroqva, Works, III, σ. 541). Τὰ φφ. 1–5 καλύπτουν κενὸν εἰς τὴν ἀρχήν, πρὶν ἀπὸ τὸ φ. 1, τοῦ Κώδικος Sin.Geo.O.64, ἐνῷ τὰ φφ. 6–7 εἰς τὸ τέλος τοῦ ἰδίου Κώδικος, μετὰ τὸ φ. 207 (πρβλ. Sinai Catalogue, I, ἀριθ. 64, σ. 187–207). Τὸ κείμενον τοῦ φ. 8rv πρὸς τὸ παρὸν εἶναι ἀδύνατον νὰ καθορισθῇ, ὡς ἐκ τούτου ἡ θέσις του εἰς τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.64 εἶναι ἄγνωστος.

Ὁ γραφεύς, ὁ κτήτωρ, ὁ τόπος γραφῆς καὶ ἡ χρονολόγησις τοῦ Κώδικος ἐταυτίσθησαν βάσει τῶν ἐνθυμήσεων τοῦ Κώδικος Sin.Geo.N.2, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ μέρος τοῦ Sin.Geo.O.65. Οἱ δὲ Κώδικες Sin.Geo.O.64 καὶ Sin.Geo.O.65 ἀποτελοῦν τὸν πρῶτον καὶ δεύτερον τόμον τοῦ ἰδίου Iadgari.

Sin.Geo.N.96

Iadgari, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 16,2x14,2.

Φύλλα: 1. Ἑκάστη ὄψις του περιλαμβάνει 15 σειράς. Εἰς τὴν ἄνω ὤαν τοῦ φύλλου διακρίνεται τὸ Γεωργιανὸν γράμμα ϱ̃, τὸ ὁποῖον δηλώνει τὴν ἀρχὴν τοῦ 4ου Τετραδίου.

Γραφή: Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι καὶ Πρωτογράμματα διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Iadgari, ἤτοι Ἀνθολόγιον Ὑμνογραφικῶν Κειμένων τῆς Παλαιᾶς παραδόσεως, 1rv.

Περιλαμβάνει Ὕμνους τῶν Ἤχων Β΄ καὶ Γ΄ Ἀκολουθεῖ

τὸ δημοσιευθὲν κείμενον (πρβλ. Ancient Iadgari, σ. 384). Περιλαμβάνει ἐπίσης ἄγνωστον κείμενον τοῦ Sicmidisay (τῆς *Μεγάλης Εἰσόδου τῆς Θείας Λειτουργίας* μετὰ τὸν Χερουβικὸν Ὕμνον).

Sin.Geo.N.97
Iadgari, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη πολὺ λεπτή, κιτρινωποῦ χρώματος.

Διαστάσεις: Λόγῳ φθορᾶς τῶν φύλλων αἱ διαστάσεις διαφέρουν: 14,3x13,4. 10,5x10,5. 10x7. 14,3x11,5. 10,3x7,3. 14x11,2. 14x13. 6,5x11,3.

Φύλλα: 8. Τὰ περισσότερα ἐφθαρμένα καὶ ἐσχισμένα, ὡς ἐκ τούτου καὶ τὸ κείμενον κατεστραμμένον. Εἰς τὴν ἄνω ὤαν τοῦ φ. 1r καὶ εἰς τὴν κάτω τοῦ φ. 4v διακρίνεται τὸ Γεωργιανὸν γράμμα ს, διὰ τοῦ ὁποίου καταγράφεται ἡ ἀρίθμησις Τετραδίου. Τὸ κείμενον ἐμφανίζεται ἀποσπασματικόν, ἐπειδὴ τὰ φύλλα δὲν ἀκολουθοῦν συνεχομένην σειράν.

Γραφή: Ὅλα τὰ φύλλα παλίμψηστα, μὲ τὸ ἀρχαιότερον κείμενον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Τὸ νεώτερον Γεωργιανὸν *γραφῆς* Nuskhuri, μὲ κακὸν γραφικὸν χαρακτῆρα.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι καὶ ὀνομασίαι Ὕμνων διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Iadgari, ἤτοι, Ἀνθολόγιον Ὑμνογραφικῶν Κειμένων τῆς παραδόσεως τοῦ 10ου αἰῶνος, 1r–8v.
Τὰ φύλλα περιέχουν τοὺς Εἱρμοὺς καὶ τὰ Θεοτοκία τῶν Ἤχων Α΄, Β΄ καὶ Δ΄, τὰ ὁποῖα ἀνήκουν εἰς τὴν ἀρχαιοτέραν παράδοσιν τῶν Γεωργιανῶν Ὕμνων (πρβλ. Metreveli, Hirmoi, ἀρ. 3, 10, 17, 24, 31, 45, 53, 62, 70, 76, 190, 194, 214, 180, 191, 198, 208, 219). Ἐνδέχεται τὰ φύλλα νὰ ἀνήκουν εἰς τὸν Κώδικα τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς* Sin.Geo.O.49, ὁ ὁποῖος, ἐπίσης, εἶναι Iadgari τῆς παραδόσεως τοῦ 10ου αἰῶνος.

Sin.Geo.N.98
Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Λόγος περὶ φόβου Θεοῦ καὶ περὶ μετανοίας, 10ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 17x14.

Φύλλα: 10. Τὸ κάτω ἥμισυ τῶν πρώτων τεσσάρων φύλλων σκωληκόβρωτον.

Γραφή: Nuskhuri. Πρωτογράμματα *γραφῆς* Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη.

Χρονολογία: [10ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Διδασκαλία περὶ τοῦ φόβου Θεοῦ καὶ περὶ μετανοίας, 1r–10v.
Ἀπὸ τὸ κείμενον ἐλλείπει ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος, καθὼς καὶ ἐνδιάμεσο τμῆμα, ἤτοι μεταξὺ τῶν φφ. 4–5 παρουσιάζεται κενὸν κειμένου (ἐλλείπουν περίπου 2 φύλλα). Τὸ κείμενον γενικῶς εἶναι σύμφωνον μὲ παρόμοιον κείμενον τοῦ Κώδικος S–1139 (βλ. Catalogue, S–II, σ. 32 καὶ τὴν ἔκδοσιν: Abuladze, Teachings, σ. 3–12. Εἰς τὴν ἔκδοσιν καθορίζεται ἡ χρονολογία τοῦ Κώδικος: πρὶν ἀπὸ τὸ ἔτος 943 μ.Χ. βλ. σ. VII).

Ἐνθυμήσεις: Εἰς τὸ φ. 5v ὑπάρχει μικρὰ σημείωσις *γραφῆς* Nuskhuri: *«Ἅγιος ὁ Θεός, ἐλέησον τὸν Davit (Δαυῖδ)»*.

Sin.Geo.N.99
Πατερικαὶ Διηγήσεις, 12ος αἰ.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Φύλλα: 1.

Γραφή: Nuskhuri.

Χρονολογία: [12ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Πατερικαὶ διηγήσεις, 1r–v.
Κείμενον μὲ ἀδιάγνωστον περιεχόμενον. Κατεγράφη ἐκ φωτογραφίας.

ΧΑΡΤΩΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ

Sin.Geo.N.1p

Ἰωάννου τοῦ Σιναΐτου, Κλῖμαξ τοῦ Παραδείσου,
12ος–13ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 15x18.

Φύλλα: 126. Διαλελυμένα, κατεστραμμένα ὑπὸ τρωκτικῶν καὶ πολὺ ἐφθαρμένα. Δὲν ὑπάρχει ἀρίθμησις. Ἐλλείπουν φύλλα εἰς τὴν ἀρχήν, εἰς τὸ μέσον καὶ εἰς τὸ τέλος. Ἀπὸ τὰ φφ. 1–8 διατηροῦνται μικρὰ σπαράγματα συνεδεδεμένα μὲ τὴν ράχην τοῦ Κώδικος. Εἰς τὰ φφ. 9–15 καὶ 122–126 διαβάζονται μερικαὶ μόνον λέξεις. Τὸ κείμενον τῶν φφ. 16–66 τελείως δυσανάγνωστον.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Καστανόχρωμος. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [12ος–13ος αἰ.].

Γραφεύς: Onophre (Ὀνούφριος) (φ. 119v).

Στάχωσις: Διατηρεῖται καλῶς, μὲ τὰς δύο πινακίδας ἐκ δέρματος καὶ χονδροῦ ξύλου.

Περιεχόμενον: Ἰωάννου τοῦ Σιναΐτου, Κλῖμαξ (τοῦ Παραδείσου), 9r–126v. Διακρίνονται καὶ ἐν μέρει διαβάζονται τὰ κεφάλαια: 11, 15, 17–20, 22–24, 26–30 καὶ 37–39. Ὁ παρὼν Κῶδιξ περιέχει τὴν ὑπὸ Εὐθυμίου τοῦ Ἁγιορείτου, τοῦ Ἰβήρος, μετάφρασιν τῆς Κλίμακος τοῦ Ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Σιναΐτου. Ἐνῷ ὁ Κῶδιξ τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς* Sin.Geo.O.35 περιέχει τὴν ἀρχαίαν μετάφρασιν (βλ. Kekelidze, Authors, σ. 65 ἡ ὁποία εἶναι συνοπτικοτέρα καὶ διῃρημένη εἰς 30 κεφάλαια (Garitte, Catalogue, σ. 115).

Ἐνθυμήσεις: (Τοῦ γραφέως, εἰς φ. 119r καὶ διὰ Κινναβάρεως). *«[...] Ἐλέησον τὸν Onophre (Ὀνούφριον)».*

Sin.Geo.N.2p

Ψαλτήριον, 12ος–13ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 19x12.

Φύλλα: 135. Ἐλλείπουν φύλλα εἰς τὸ τέλος, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλα σημεῖα τοῦ Κώδικος. Ὁ γραφεὺς διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων ἀριθμεῖ Τετράδια. Εὑρέθησαν αἱ ἀριθμήσεις τῶν Τετραδίων 3–9, 11, 14 καὶ 24. Τὰ φύλλα πολὺ ἐφθαρμένα καὶ ρυπαρά, αἱ ἄκραι κατεστραμμέναι. Εἰς μερικὰ φύλλα διὰ τὴν συντήρησίν των ἐχρησιμοποιήθησαν σπαράγματα ἐκ μεμβράνης ἢ καὶ χάρτου, μερικὰ ἐξ αὐτῶν φέρουν κείμενον Γεωργιανὸν μὲ γραφὴν Mkhedruli τοῦ 16ου αἰῶνος, ἄλλα δὲ κείμενον Ἀραβικόν.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι καὶ Πρωτογράμματα μερικῶν σειρῶν διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [12ος–13ος αἰ.].

Στάχωσις: Διατηρεῖται ἡ προσθία πινακίς, ἐκ δέρματος καὶ ξύλου μετὰ θηλυκωτήρων ἐκ σιδήρου, καθὼς καὶ ἡ ράχη τοῦ Κώδικος. Εἰς τὴν ἐσωτερικὴν πλευρὰν τῆς πινακίδος εὑρέθη προσκεκολλημένον σπάραγμα φύλλου ἐκ μεμβράνης μὲ ἀφιερωτικὴν γραφὴν Asomtavruli τοῦ 10ου αἰῶνος.

Περιεχόμενον: Ψαλτήριον, 1r–135v.

Ὁ παρὼν Κῶδιξ περιέχει τοὺς κάτωθι Ψαλμούς: 1) Ψαλμ. Α΄,1–ΜΓ΄,25 εἰς φφ. 1–68. 2) Ψαλμ. ΜΣΤ΄,10–ΜΗ΄,17 εἰς φφ. 69–71. 3) Ψαλμ. ΜΘ΄,18–ΝΔ΄,20 εἰς φφ. 72–78. 4) Ὁ τίτλος τοῦ Ψαλμοῦ ΝΣΤ΄–ΞΕ΄,13 εἰς φφ. 79–90. 5) Ψαλμ. ΞΖ΄,19–Ο΄,22 εἰς φφ. 91–98. 6) Ψαλμ. ΟΑ΄,10–ΟΓ΄,23 εἰς φφ. 99–104. 7) Ψαλμ. ΟΔ΄,1–11 εἰς φ. 105. 8) Ψαλμ. ΟΣΤ΄,13–ΟΖ΄,1 εἰς φ. 106. 9) Ψαλμ. ΟΖ΄,11–44 εἰς φφ. 107–109. 10) Ψαλμ. ΟΗ΄,12–ΟΘ΄,9 εἰς φ. 110. 11) Ψαλμ. ΠΔ΄,7–ΠΕ΄,5 εἰς φ. 111. 12) Ψαλμ. ΠΗ΄,17–28 εἰς φ. 112. 13) Ψαλμ. ϟϐ΄, 5–ϟγ΄, 21 εἰς φφ. 113–114. 14) Ψαλμ. ΡΕ΄,8–19 εἰς φ. 115. 15) Ψαλμ. ΡΣΤ΄,17–29 εἰς φ. 116. 16) Ψαλμ. ΡΣΤ΄,42–ΡΙΑ΄,6 εἰς φφ. 117–122. 17) Ψαλμ. ΡΙΔ΄,1–ΡΙΗ΄,5 εἰς φφ. 123–126. 18) Ψαλμ. ΡΙΗ΄,37–45 εἰς φ. 127. 19) Ψαλμ. ΡΙΗ΄,52–ΡΚΖ΄,6 εἰς

φφ. 128–134. 21) Ψαλμ. ΡΛΔ',15–ΡΛΕ',9 εἰς φ. 135.
Τὸ κείμενον προέρχεται ἀπὸ τὴν πρώτην μετάφρασιν τοῦ Γεωργίου τοῦ Ἁγιορείτου (βλ. Shanidze M., Psalter καὶ Shanidze M., Translations).

Sin.Geo.N.3p
Συλλογὴ Ἁγιολογικῶν καὶ Ὁμιλητικῶν ἔργων, 12ος–13ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 16,7x12,5.

Φύλλα: 70. Ἐλλείπουν φύλλα εἰς τὴν ἀρχήν, εἰς τὸ μέσον καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ Κώδικος.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [12ος–13ος αἰ.].

Στάχωσις: Ἐκ δέρματος καὶ ξύλου. Διατηρεῖται ἡ ὀπισθία (Β) πινακὶς καὶ ἡ ράχη τῆς σταχώσεως, καθὼς καὶ οἱ δύο δερμάτινοι θηλυκωτῆρες.

Περιεχόμενον: Συλλογὴ Ἁγιολογικῶν καὶ Ὁμιλητικῶν ἔργων, 1r–70v.
α) Εἰς φφ. 1r–5r: Ὕμνοι εἰς τὴν Ἁγίαν Αἰκατερῖναν.
β) Εἰς φφ. 5r–59r: Ἀθανασίου τοῦ Ταχυγράφου, Μαρτύριον τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης. Τὸ κείμενον εἶναι τῆς παλαιοτέρας, τῆς συνοπτικῆς παραδόσεως, δηλαδὴ ΚΙΜΕΝΗ. Τὸ ἴδιον κείμενον ὑπάρχει ἐπίσης καὶ εἰς τρεῖς Σιναϊτικοὺς Κώδικας τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς* τῶν Γεωργιανῶν χειρογράφων: α) Sin.Geo.O.6 (τοῦ ἔτους 981 μ.Χ.), β) Sin.Geo.O.71 (13ου αἰ.) καὶ γ) Sin.Geo.O.91 (14ου αἰ.). Τὸ κείμενον τοῦ Κώδικος, καθὼς καὶ τῶν προαναφερομένων τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς*, τελειώνει μὲ τὴν ἑξῆς σημείωσιν τοῦ συγγραφέως: *«Ταῦτα ἐγώ, Athanase Malemcerali (Ἀθανάσιος ὁ ταχυγράφος), δοῦλος τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης, κατέγραψα εἰς μνήμην τῆς Ἁγίας μου διὰ πᾶσαν ταχύτητα»*, φ. 59r, (πρβλ. Garitte, Catalogue, σ. 19, 223, 269).
γ) Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Περὶ Ἀρετῆς (φφ. 59v–70v). Ἀπὸ τὸ κείμενον ἐλλείπει τὸ τέλος.

Σημείωσις: *«Ἁγία Αἰκατερῖνα, πρέσβευε εἰς τὸν Χριστὸν (δι') ἐμὲ καὶ ὅλους τοὺς πνευματικοὺς ἀδελφούς μου κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως»* (φ. 59r).

Sin.Geo.N.4p

Μαρτύριον τῆς Ἁγίας Μαρίνης, 12ος–13ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 14x12.

Φύλλα: 35+1.

Γραφή: Nuskhuri. Τίτλοι καὶ Πρωτογράμματα *γραφῆς* Asomtavruli.

Μελάνη: Καστανόχρωμος. Τίτλοι καὶ Πρωτογράμματα διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [12ος–13ος αἰ.].

Στάχωσις: Διατηρεῖται καλῶς μὲ τὰς δύο πινακίδας ἐκ δέρματος καὶ ὑφάσματος (τό δέρμα κολλᾶται ἐπὶ τοῦ ὑφάσματος). Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς πινακίδος Α΄ εὑρίσκεται κολλημένον χαρτῷον φύλλον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἰκονίζονται αἱ Ἁγίαι Μαρῖνα καὶ Βαρβάρα, πλησίον των δὲ εἰκονίζεται μορφὴ ἀνδρὸς μὲ τὴν ἐπιγραφὴν Basili(;) Βασίλειος. Τὰ ὀνόματα τῶν Ἁγίων εἶναι γραμμένα μὲ ἐρυθρὰν μελάνην. Εἰς τὸ ὀπισθόφυλλον, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει ἀρίθμησιν, εἶναι ἀναγεγραμμένα διάφορα ὀνόματα μὲ ἀνοιχτόχρωμον μελάνην.

Περιεχόμενον: Μαρτύριον τῆς Ἁγίας Μαρίνης, 1r–35v.
Εἰς φ. 1r, πλησίον τοῦ τίτλου τοῦ κειμένου, καταγράφεται ἡ ἡμερομηνία μνήμης τῆς Ἁγίας Μαρίνης «17 Ἰουλίου». Ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου δεικνύει ὁμοιότητα μὲ παρόμοιον κείμενον Κώδικος ἐκ τῆς *Παλαιᾶς Συλλογῆς*, τοῦ Sin.Geo.O.62 (βλ. Garitte, Catalogue, σ. 203).

Ἐνθυμήσεις: α) Εἰς φ. 34v, εἰς τὰς ἐκτὸς κειμένου ὤας, καταγράφεται τὸ Γεωργιανὸν ἀλφάβητον.
β) Εἰς φ. 35r, ἐνθύμησις τοῦ γραφέως: *«Ἁγία Μαρῖνα, ἐλέησον τὸν προσευχόμενον μετ' ἐλπίδος εἰς σέ, τὸν Mm–ca (Mamaca;)»*. Εἰς τὴν ἰδίαν σελίδα μὲ περίπλοκα γράμματα ἐπαναλαμβάνεται Mm–ca καὶ κατόπιν: *«Ἂς ἐλεήσῃ ὁ Θεὸς τὸν Ambakon»*.

Sin.Geo.N.5p
(Φύλλον χαρτῴου Κώδικος μὲ ἀκαθόριστον περιεχόμενον), 11ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 11,5x9.

Φύλλον: 1. Εὑρέθη ἐπικολλημένον εἰς τὴν ἐσωτερικὴν πλευρὰν τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως ἀγνώστου Κώδικος. Εἰς τὴν ἐσωτερικὴν πλευρὰν τῆς ὀπισθίας πινακίδος εὑρίσκεται ἐπικολλημένον ἕτερον φύλλον χαρτῴου χειρογράφου μὲ Ἀραβικὴν γραφήν.

Γραφή: (τοῦ Γεωργιανοῦ κειμένου) Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη.

Χρονολογία: [11ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ἀκαθόριστον. Εἰς φ. 1r–v. Τὸ κείμενον ἔχει διηγηματικὸν χαρακτῆρα. Ἀναφέρεται τὸ ὄνομα τοῦ πρεσβυτέρου Καλλινίκου.

Sin.Geo.N.6p
Συλλογὴ Ὁμιλιῶν, 12ος–13ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: Αἱ ἀρχικαὶ διαστάσεις ἦσαν 35x22, ἀλλὰ σήμερον, λόγῳ φθορᾶς, ὅλα τὰ φύλλα ἔχουν διαφορετικὰς διαστάσεις.

Φύλλα: 29. Ὅλα εὑρέθησαν πολὺ ἐφθαρμένα, ἐσχισμένα καὶ κατεστραμμένα ἀπὸ τρωκτικά. Λόγῳ τῆς καταστάσεως αὐτῆς, τὸ κείμενον δὲν ἀνεγνώσθη πλήρως. Ὑπάρχει καὶ διαταραχὴ τῆς σειρᾶς ἐκτὸς τῶν τριῶν πρώτων φύλλων. Ὅλα τὰ ὑπόλοιπα δὲν ἀκολουθοῦν τὴν σειράν. Εἰς τὸ φ. 18r διακρίνονται ἴχνη τίτλου, διὰ τοῦ ὁποίου ἀποδεικνύεται ὅτι τὸ κείμενον τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ, ἦτο τὸ 37ον τῆς συλλογῆς.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη.

Χρονολογία: [12ος–13ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Συλλογὴ Ὁμιλιῶν, 1r–29v.

Ὡς ἐγράφη καὶ ἀνωτέρω, λόγῳ φθορᾶς τῶν φύλλων εἶναι δύσκολος ἡ ἀνάγνωσις καὶ ἡ ταύτισις τῶν κειμένων. Καθ' ὑπόθεσιν καὶ κατὰ περιεχόμενον ἐνετοπίσθησαν τὰ ἑξῆς κείμενα:

1) Εἰς φ. 3r: Ἡ κατάθεσις τῆς Τιμίας Ζώνης καὶ τοῦ Χιτῶνος τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου.

2) Εἰς φ. 11r: Ἀνάγνωσις περὶ τῆς ἐν τῷ Ναῷ Εἰσόδου τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου.

3) Εἰς φφ. 11r–20v: Ἡ ἐν τῷ Ναῷ Εἴσοδος τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου. Λόγος Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ.

4) Εἰς φφ. 21r–27v: Ἀνάγνωσις Περὶ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.

5) Εἰς φφ. 28r–29v: Ἀνάγνωσις Περὶ τῆς ἀποτομῆς τῆς Τιμίας Κάρας τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου

Sin.Geo.N.7p

Γρηγορίου Νύσσης, Ἐγκώμιον εἰς τὸν ὅσιον πατέρα Ἐφραὶμ τὸν Σύρον, 13ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 35x26.

Φύλλα: 3. Διαλελυμένα καὶ ἄνευ σταχώσεως. Τὸ φ. 2 καταγράφεται ὡς τὸ τελευταῖον φύλλον τοῦ 22ου Τετραδίου Κώδικος ἐκ τοῦ ὁποίου ἀπεσπάσθη. Τὰ φφ. 2 καὶ 3 πολὺ ἐφθαρμένα.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη.

Χρονολογία: [12ος–13ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης, Ἐγκώμιον εἰς τὸν ὅσιον Ἐφραὶμ τὸν Σύρον, 1r–v.

Ὁ ἀρχαιότερος Κῶδιξ, εἰς τὸν ὁποῖον συναντῶμεν παρόμοιον κείμενον, εἶναι ὁ Ath. 49 (11ου αἰῶνος, φφ. 44r–50r), αὐτόγραφος Γεωργίου τοῦ Ἀγιορείτου, τοῦ Ἰβήρος. Ὁ ἀνωτέρω Κῶδιξ περιλαμβάνει κυρίως ἔργα τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης, μετεφρασμένα ἀπὸ τὸν Γεώργιον τὸν Ἀγιορείτην (πρβλ. Blake, Iviron, III, σ. 241, ὅπου ἡ ἀρίθμησις τῶν φύλλων (45r–51r) εἶναι λανθασμένη. Βλ. ἐπίσης Kekelidze, Authors, σ. 28, ὅπου μεταξὺ τῶν ἄλλων ὁ Κῶδιξ Ath. 49 δὲν καταγράφεται). Τὸ ἀνωτέρω κείμενον τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου

Νύσσης ὑπάρχει καὶ εἰς PG 46, col. 825.
Τὸ κείμενον τῶν ὑπολοίπων 2 φύλλων παραμένει νὰ καθορισθῇ.

Sin.Geo.N.8p
Προφητολόγιον, 12ος–13ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 26x19.

Φύλλα: 40. Διαλελυμένα καὶ ἀστάχωτα. Ἐλλείπουν φύλλα εἰς τὴν ἀρχήν, εἰς τὸ μέσον καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ Κώδικος. Τὰ φφ. 1–7 καὶ 16 πολὺ ἐφθαρμένα. Τὰ φφ. 17–40 εὑρέθησαν συγκεκολλημένα, κατὰ τὴν ἀποσυρρίκνωσίν των ἐφθάρησαν τόσον πολύ, ὥστε ἐχάθη καὶ μέγα μέρος τοῦ κειμένου. Εἰς μερικὰ φύλλα διακρίνονται ἴχνη παλαιᾶς συντηρήσεως, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐχρησιμοποιήθησαν σπαράγματα χαρτῶν χειρογράφων μὲ Ἑλληνικὸν καὶ Ἀραβικὸν κείμενον. Ἀπὸ τὴν παλαιὰν ἀρίθμησιν εἰς Τετράδια εὑρέθησαν ἐνδείξεις τοῦ 2ου καὶ 9ου Τετραδίου εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Κώδικος.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι καὶ Πρωτογράμματα διὰ Κινναβάρεως καὶ γραφῆς Asomtavruli.

Χρονολογία: [12ος–13ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Προφητολόγιον, 1r–40v.
Εἰς τὸν Κώδικα διεσώθησαν τὰ κάτωθι Ἀναγνώσματα ἐκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, αἱ λεγόμεναι Προφητεῖαι: 1) Διὰ τὴν 23ην Σεπτεμβρίου. 2) Διὰ τὴν 8ην καὶ 21ην Νοεμβρίου. 3) Διὰ τὴν 25ην Δεκεμβρίου. 4) Α΄ Ἑβδομάδος τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς (ἀπὸ Τετάρτης ἕως Παρασκευῆς). 5) ἑσπερινοῦ τοῦ Μ. Σαββάτου. 6) Ἀναλήψεως. 7) Ζ΄ Κυριακῆς, ἢ τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου. 8) Τῆς παραμονῆς τῆς ἑορτῆς τῆς Πεντηκοστῆς.
Τὸ παρὸν κείμενον προέρχεται ἀπὸ μετάφρασιν τοῦ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως Προφητολογίου, τὸ ὁποῖον μετέφρασεν ὁ γνωστὸς Ἁγιορείτης Γεώργιος ὁ Ἴβηρ περὶ τὰ μέσα τοῦ 11ου αἰῶνος. Ὁλόκληρον τὸ μεταφρασθὲν κείμενον εὑρίσκεται εἰς τὸν Γεωργιανὸν Κώδικα τῆς Ἱ. Μονῆς Ἰβήρων, Ath. 35,

τοῦ 12ου–13ου αἰῶνος. Ὁ Blake περιγράφοντας τὸν Κώδικα Ath. 35 ἀναφέρει μόνον τὰ Ἀναγνώσματα τῶν Ἀποστόλων (βλ. Blake, Iviron III, σ. 225). Ἐκτὸς ἀπὸ Ἀναγνώσματα, ὁ Κῶδιξ περιλαμβάνει Τροπάρια καὶ Ψαλμούς.

Sin.Geo.N.9p

Γερμανοῦ, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως,
Περὶ τῶν Θαυμάτων τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ, 12ος–13ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 28x21.

Φύλλα: 4. Πολὺ ἐφθαρμένα, αἱ ἄνω ἀπολήξεις των ἔχουν ἀποκοπῆ, αἱ δὲ κάτω ἀπολήξεις των κατεστραμμέναι ἀπὸ τρωκτικά. Παλαιότερον διὰ τὴν συντήρησίν των ἐχρησιμοποιήθησαν σπαράγματα χαρτῶν χειρογράφων μὲ Γεωργιανὸν κείμενον, διαφόρων γραφικῶν χαρακτήρων. Εἰς ἓν ἀπ' αὐτὰ ἐνετοπίσθησαν ἴχνη κάποιας ἐνθυμήσεως, διότι ἀνεγνώσθησαν αἱ λέξεις «Klarjeti» (τοπωνύμιον) καὶ «Mamai» (κύριον ὄνομα).

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [12ος–13ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Γερμανοῦ, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, Περὶ τῶν θαυμάτων Μιχαὴλ τοῦ Ἀρχαγέλου, 1r–4v.
Εἰς τὸ φ. 1 καταγράφεται ὁ Τίτλος τοῦ ἔργου καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου, τὸ ὁποῖον εἶναι γνωστὸν ὡς μετάφρασις Εὐθυμίου τοῦ Ἁγιορείτου, τοῦ Ἰβήρος (βλ. Kekelidze, Authors, σ. 23). Τὸ ἴδιον κείμενον εὑρίσκεται καὶ εἰς τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.68 τοῦ 13ου αἰῶνος (βλ. Garitte, Catalogue, σ. 210). Μέρος τοῦ κειμένου ἐκ τοῦ ἀνωτέρου Σιναϊτικοῦ Κώδικος ἐδημοσιεύθη (βλ. Marr, Catalogue, σ. 178–181). Συγγραφεὺς τοῦ πρωτοτύπου κειμένου εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν θεωρεῖται ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Γερμανὸς κατὰ τοὺς Σιναϊτικοὺς Κώδικας Sin.Geo.O.68 καὶ Sin.Geo.N.9p, ἐπίσης καὶ κατὰ τὸν Κώδικα A–1103 (Catalogue, A–IV, σ. 80), ἐνῷ κατὰ τὸν Κώδικα A–128 τοῦ 12ου–13ου αἰῶνος, ὡς συγγραφεὺς ἀναφέρεται ὁ Παντελεήμων Διάκονος (Catalogue, A–1/2, σ. 124).

Sin.Geo.N.10p

Κανὼν τοῦ Ἀνδρέου Κρήτης, 12ος–13ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 24x17.

Φύλλα: 7. Πολὺ ἐφθαρμένα, ἰδιαιτέρως ἡ ἄνω πλευρά των. Τὰ φφ. 2, 5 καὶ 7 ὑπέστησαν κάποιαν συντήρησιν.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι καὶ αἱ ἀρχαὶ τῶν στίχων διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [12ος–13ος].

Περιεχόμενον: Ἀνδρέου Κρήτης, Ὁ Κανών, 1r–7v.
Τὸν ἀνωτέρω Κανόνα μετέφρασεν ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ πρωτοτύπου ὁ Arseni Iqaltoeli (Ἀρσένιος ὁ Ἰκάλθου). Περιέχεται εἰς τὸ Τριῴδιον παραδόσεως μεταγενεστέρας αὐτῆς τοῦ Γεωργίου τοῦ Ἁγιορείτου, τοῦ Ἰβηρος. Ἡ μετάφρασις τοῦ Arseni ἔχει δημοσιευθῆ (βλ. Qaukhchisvili, History, III, σ. 285–289). Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ Κανόνος γίνεται τὴν Πέμπτην τῆς Ε΄ ἑβδομάδος τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Εἰς τὸ φύλλον 1rv διετηρήθη ὕμνος διὰ τὴν ἰδίαν ἡμέραν: «Κύριε ἐκέκραξα», ἐκ τοῦ ὁποίου ἐλλείπει ἡ ἀρχή.

Sin.Geo.N.11p

Κυρίλλου Σκυθοπολίτου, Βίος Ἁγίου Εὐθυμίου, 12ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 22x14,5.

Φύλλα: 7. Τὰ φφ. 1 καὶ 2 ἐφθαρμένα. Αἱ δεξιαὶ ἀπολήξεις τῶν φύλλων κατεστραμμέναι ἀπὸ τρωκτικὰ κατὰ τὸ ἥμισυ. Τὸ φ. 1 εἶναι τὸ τελευταῖον φύλλον τοῦ 1ου Τετραδίου, ἐνῷ τὸ φ. 2 τοῦ 6ου Τετραδίου. Διακρίνονται εἰς τὰ φφ. 1v καὶ 2v ἴχνη ἀπὸ τὴν διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων ἀρίθμησιν.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη.

Χρονολογία: [12ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Κυρίλλου Σκυθοπολίτου, Βίος τοῦ Ἁγίου Εὐθυμίου, 1r–7v. Τὸ κείμενον τῶν φύλλων τοῦ Κώδικος ἀνήκει εἰς τὴν παράδοσιν ΚΙΜΕΝΙ (βλ. Kekelidze, Authors, σ. 125). Τὸ ἴδιον κείμενον εὑρίσκεται καὶ εἰς τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.43 τοῦ 10ου αἰῶνος (βλ. Garitte, Catalogue, σ. 159), ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀπουσιάζει τὸ ἀντίστοιχον κείμενον τοῦ φ. 1 τοῦ παρόντος Κώδικος. Γενικῶς, τὸ κείμενον τῶν νεοευρεθέντων φύλλων ἀκολουθεῖ τὴν σειρὰν τοῦ κειμένου τοῦ Sin.Geo.O.43, ὅπως: φ. 2: Sin.Geo.O.43 φφ. 24v–26r. φ. 3: 48v–50v. φ. 4: 62v–67r. φ. 5: 75v–77r. φ. 6: 92v–95v.

Sin.Geo.N.12p

Βίος Ἁγίου Νικολάου, Ἀρχιεπισκόπου Μύρων, 12ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 26,5x17,5.

Φύλλα: 3. Διαλελυμένα καὶ πολὺ ἐφθαρμένα. Ἀπὸ τὸ φ. 1 ἔχει ἀποκοπῆ ἡ ἄνω ἀπόληξις, ἀπὸ τὰ ὑπόλοιπα δύο καὶ αἱ ἄνω καὶ αἱ κάτω ἀπολήξεις. Ὑπάρχουν κενὰ εἰς τὴν ροὴν τοῦ κειμένου.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη.

Χρονολογία: [12ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Βίος τοῦ Ἁγίου Νικολάου Ἀρχιεπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας, 1r–3v.
Τὸ κείμενον ἀκολουθεῖ τὴν μετάφρασιν Εὐθυμίου τοῦ Ἁγιορείτου, τοῦ Ἴβηρος (Κῶδιξ Α–1103, 11ου αἰῶνος, Catalogue, A/IV, σ. 80).

Sin.Geo.N.13p

Ἔργον ἀσκητικοῦ χαρακτῆρος, 12ος–13ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 22x16.

Φύλλα: 2.

Γραφή: Nuskhuri. Πρωτογράμματα *γραφῆς* Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Ἓν μέρος τῶν Πρωτογραμμάτων διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [12ος–13ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ἔργον (ἀνώνυμον) ἀσκητικοῦ χαρακτῆρος, 1r–2v.
Εἰς τὸ φ. 1 ὑπάρχει διήγησις ὅπου ἀναφέρεται τὸ ὄνομα Iovane (Ἰωάννης). Εἰς τὸ φ. 2 περιέχονται γνῶμαι ἀσκητικοῦ χαρακτῆρος.

Sin.Geo.N.14p

Περικοπαὶ ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου, 11ος–12ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 19,5(20)x13.

Φύλλα: 10. Ὅλα ρυπαρά, ἐφθαρμένα, εἰς τὰ ἄκρα σχεδὸν κατεστραμμένα. Διὰ τῆς ἐπεμβάσεως τῶν συντηρητῶν τῆς ἀποστολῆς, ἀπεμακρύνθη ἡ παλαιὰ συντήρησις καὶ ἀπεκατεστάθη τὸ κείμενον (φφ. 1–7 καὶ 10v, φ. 8rv καὶ 9r). Ὁ γραφεὺς ἀριθμεῖ διὰ Γεωργιανῶν στοιχείων Τετράδια. Τὸ φ. 6 εἶναι τὸ 7ον φύλλον τοῦ 1ου Τετραδίου (διακρίνεται τὸ Γεωργιανὸν ს εἰς φ. 6v). Τὸ φ. 7 εἶναι τὸ 1ον φύλλον τοῦ 2ου Τετραδίου (διακρίνεται τὸ Γεωργιανὸν დ εἰς φ. 7r). Γενικῶς, τὸ κείμενον συνεχίζεται ἀπὸ φύλλον εἰς φύλλον (1–9). Τὰ φφ. 1–6 ἀνήκουν εἰς τὸ 1ον Τετράδιον καὶ τὰ φφ. 7–9 εἰς τὸ 2ον Τετράδιον. Διὰ τὸ φ. 10 δὲν ἀπεφασίσθη ἂν ἀνήκει εἰς τὸ 2ον ἢ ἀκόμη καὶ εἰς τὸ 3ον Τετράδιον.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι *γραφῆς* Nuskhuri καὶ διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [11ος–12ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Περικοπαὶ ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου, 1r–10v.
Τὰ φύλλα τοῦ Κώδικος περιέχουν τὰ κάτωθι Ἀναγνώσματα: α) τῆς Ἑβδομάδος τῆς Διακαινησίμου (Δευτέρας ἕως Σαββάτου), β) τῆς Β΄ Ἑβδομάδος ἀπὸ τοῦ Πάσχα (Κυριακῆς, Δευτέρας ἕως Σαββάτου), γ) τῆς Κυριακῆς καὶ Τρίτης τῆς Γ΄ Ἑβδομάδος ἀπὸ τοῦ Πάσχα καὶ δ) τῆς Κυριακῆς τῆς Δ΄ Ἑβδομάδος ἀπὸ τοῦ Πάσχα.
Τὰ φύλλα πρέπει νὰ ἀνήκουν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Κώδικος

Sin.Geo.O.74, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐλλείπει ἡ ἀρχή, περιέχει δὲ Ἀναγνώσματα ὅλου τοῦ ἔτους κατὰ τὸ βυζαντινὸν λειτουργικὸν τυπικόν. Μετεφράσθη ἀπὸ τὸν Γεώργιον τὸν Ἁγιορείτην τὸν Ἴβηρα περὶ τὰ μέσα τοῦ 11ου αἰῶνος (βλ. Sinai Catalogue, III, ἀρ. 74, σ. 107–130). Ὁ Κῶδιξ Sin.Geo.O.74 ἄρχεται ἀπὸ τὴν περικοπὴν τῆς Τετάρτης τῆς Δ΄ Ἑβδομάδος ἀπὸ τοῦ Πάσχα, (βλ. Sinai Catalogue, ἀρ. 74: 1, ὑποσημ. α΄, σ. 107), ἡ δὲ τελευταία περικοπὴ τῶν νεοευρεθέντων φύλλων εἶναι τῆς Κυριακῆς τῆς Δ΄ Ἑβδομάδος ἀπὸ τοῦ Πάσχα.
Τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.74 ἰδιαιτέρως ἐμελέτησε καὶ ἐδημοσίευσε ὁ G. Garitte (βλ. Garitte, Lectionnaire).

Sin.Geo.N.15p

Ὡρολόγιον, 13ος–14ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 22x15.

Φύλλα: 8. Ἔχουν ὑδατόσημα. Εἰς τὰ φφ. 3 καὶ 4 διακρίνεται καρπὸς χεριοῦ μὲ στέμμα εἰς τὸ μεσαῖον δάκτυλον, ἐνῷ εἰς τὰ φφ. 6 καὶ 7 διακρίνεται ψαλίδιον. Τὰ φύλλα εἶναι μερικῶς ἐφθαρμένα, ἀκολουθοῦν ὅμως τὴν κανονικὴν σειρὰν τοῦ κειμένου.

Γραφή: Nuskhuri

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι καὶ Πρωτογράμματα διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [13ου–14ου αἰ.].

Περιεχόμενον: Ὡρολόγιον, 1r–8v.
Εἰς τὰ ἀνωτέρω νεοευρεθέντα φύλλα περιέχονται: α) Ἡ Ἀκολουθία τοῦ Μικροῦ Ἀποδείπνου (ἐλλείπει ἡ ἀρχή), β) Ἡ Ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Ἀποδείπνου καὶ γ) ἡ ἀρχὴ τοῦ Μεσονυκτικοῦ, τοῦ Ἰωσὴφ τοῦ Μελῳδοῦ. Τὸ κείμενον ἀκολουθεῖ αὐτὸ τοῦ Κώδικος Jer. 127 (12ου–13ου αἰ.), τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ ἀρχαιότερον χειρόγραφον τοῦ Ὡρολογίου, τὸ ὁποῖον μετέφρασεν ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ ὁ Γεώργιος ὁ Ἁγιορείτης, ὁ Ἴβηρ κατὰ τὸν 11ον αἰῶνα (βλ. Kakhabrishvili, Horologion). Τῆς ἰδίας παραδόσεως εἶναι καὶ οἱ Κώδικες: Sin.Geo.O.88 (βλ. Sinai Catalogue III, ἀρ. 88: II, σ. 197), Sin.Geo.N.52, Sin.Geo.N.61, Sin.Geo.N.80 καὶ Sin.Geo.N.29p.

Sin.Geo.N.16p

Στιχηρὰ καὶ Καθίσματα τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ, 12ος–13ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 21,5x12,5.

Φύλλα: 44 (+4 σπαράγματα). Διαλελυμένα, ἀστάχωτα καὶ πολὺ ἐφθαρμένα, σχεδὸν κατεστραμμένα ἀπὸ τρωκτικά. Τὸ χειρόγραφον εὑρέθη εἰς κατάστασιν συρρικνώσεως, μὲ τὰ φύλλα λίαν συγκεκολλημένα. Μετὰ τὴν ἀποσυρρίκνωσιν εὑρέθησαν πλήρη φύλλα 44, καὶ σπαράγματα τοῦ ἰδίου χειρόγραφου 4 (τώρα εἰς φάκελλον). Τὰ ὑπόλοιπα σπαράγματα, τὰ ὁποῖα προῆλθον ἀπὸ τὴν ἀφαίρεσιν ἐκ προγενεστέρας συντηρήσεως (ἐν ἀπὸ αὐτὰ προέρχεται ἀπὸ Ἑλληνικὸν χειρόγραφον), φυλάσσονται εἰς ἕτερον φάκελλον.

Γραφή: Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως. Παρατηρεῖται ἀμάθεια τοῦ γραφέως.

Χρονολογία: [12ος–13ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Συλλογὴ τῶν Στιχηρῶν καὶ Καθισμάτων τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ, 1r–44v (+ 4 σπαράγματα).

Τὰ Στιχηρὰ καὶ τὰ Καθίσματα τῆς Γεωργιανῆς μεταφράσεως ἀκολουθοῦν τὸ Ἑλληνικὸν ἑορτολόγιον τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Τὸ κείμενον τῶν φύλλων ἀρχίζει τὴν 1ην Σεπτεμβρίου καὶ τελειώνει τὴν 21ην Νοεμβρίου. Τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου ἔχουν διασωθῆ Στιχηρὰ καὶ Καθίσματα δέκα ἡμερῶν διὰ τὴν 1ην, 3ην, 5ην, 9ην–11ην, 17ην, 18ην, 20ὴν καὶ 25ην. Τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου μόνον διὰ πέντε ἡμέρας, 12ην–16ην. Τέλος, τοῦ Νοεμβρίου δι' ἐννέα ἡμέρας, 2αν, 6ην, 12ην–16ην, 20ὴν καὶ 21ην. Διὰ κάθε μίαν ἡμέραν ἀπὸ τὰς ἀνωτέρω ὑπάρχει τούλάχιστον ἓν Στιχηρὸν ἢ Κάθισμα. Λόγῳ μεγάλης φθορᾶς τῶν φύλλων, τὸ κείμενον τῶν ὑπολοίπων ἡμερῶν δὲν ἀνεγνώσθη.

Sin.Geo.N.17p
Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Ἑρμηνεία εἰς τὴν Γένεσιν, 12ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 32x25 (αἱ ἀρχικαὶ διαστάσεις).

Φύλλα: 15. Πολὺ ἐφθαρμένα. Τὰς ἀρχικὰς διαστάσεις διατηροῦν μόνον τὰ φφ. 6–10, τὰ ὑπόλοιπα σώζονται ὡς μικρὰ σπαράγματα, εἰς τὰ ὁποῖα τὸ κείμενον ἔχει ἀπαλειφθῆ. Τὸ κείμενον τῶν κανονικῶν φύλλων εἶναι δίστηλον μὲ 36 σειρὰς εἰς ἑκάστην στήλην.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Ἡ ἑρμηνεία τοῦ κειμένου ἐνίοτε διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [12ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Ἑρμηνεία εἰς τὴν Γένεσιν, 1r–15v.

Διετηρήθη μόνον ἡ ἀρχὴ τοῦ ἔργου, ἤτοι τὰ πρῶτα τέσσαρα κεφάλαια τῆς Γενέσεως.

α) Εἰς φ. 1v ἑρμηνεύεται τὸ κείμενον τῆς Γενέσεως, κεφ. Α΄,1.

β) Εἰς φ. 5v ἑρμηνεύεται τὸ Γεν. Γ΄,20–21. Ἐπάνω εἰς τὸ κείμενον σημειώνεται διὰ Κινναβάρεως: «Κεφάλαιον ΙΘ΄».

γ) Εἰς τὸ φ. 11r ἑρμηνεύεται τὸ Γεν. Δ΄,7.

δ) Εἰς τὸ φ. 13r ἑρμηνεύεται τὸ Γεν. Δ΄,12.

Ἡ ταύτισις τοῦ κειμένου τῶν ὑπολοίπων δύο φύλλων ἐστάθη ἀδύνατος. Ἕως τώρα ἦτο γνωστὸν μόνον ἓν χειρόγραφον, τὸ ὁποῖον περιεῖχε αὐτὸ τὸ κείμενον, ὁ Κῶδιξ Ath. 29 τῆς Ἱ. Μονῆς Ἰβήρων τοῦ Ἁγίου Ὄρους, μετεφρασμένον ὑπὸ τοῦ ἱερομονάχου Θεοφίλου. Ὁ Κῶδιξ εἶναι ἰδιόχειρος τοῦ μεταφραστοῦ (βλ. Kekelidze, Authors, σ. 69 καὶ Kekelidze, Literature, σ. 246). Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ R. Blake, ὁ μεταφραστὴς τοῦ ἁγιορειτικοῦ χειρογράφου εἶναι μὲν ὁ Θεόφιλος, ἀλλ' ὁ Κῶδιξ εἶναι μεταγενέστερος καὶ ἀντεγράφη ἀπὸ τὸν αὐτόγραφον ἰδιόχειρον Κώδικα τοῦ μεταφραστοῦ (βλ. Blake, Iviron, II, σ. 147). Τὸ κείμενον τοῦ νεοευρεθέντος Κώδικος παρουσιάζει ὁμοιότητας μὲ αὐτὸ τοῦ Ἁγιορειτικοῦ.

Sin.Geo.N.18p
Ψαλτήριον, 12ος–13ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 15x11.

Φύλλα: 20. Διαλελυμένα καὶ ἀστάχωτα.

Γραφή: Nuskhuri. Τίτλοι καὶ Πρωτογράμματα τῶν στίχων *γραφῆς* Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι καὶ Πρωτογράμματα τῶν στίχων διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [12ος–13ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ψαλτήριον, 1r–20v.
Διακρίνονται οἱ Ψαλμοί: α) ΞΕ΄,11–ΞΗ΄,7. β) Ο΄,11–ΟΓ΄,15. γ) ΟΔ΄,9–ΟΗ΄,3. δ) 95,10–98,4 καὶ ε) ΡΒ΄,16–ΡΓ΄,9. Τὸ κείμενον εἶναι τῆς ἐπιμελείας Γεωργίου τοῦ Ἁγιορείτου, τοῦ Ἰβηρος (πρβλ. Shanidze M., Psalter καὶ Shanidze M., Translations).

Sin.Geo.N.19p
Τετραευαγγέλιον, 13ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 17x12,5.

Φύλλα: 10. Διατηροῦνται καλῶς. Τὰ 6 φύλλα ἀνήκουν εἰς τὸ 23ον Τετράδιον καὶ τὸ 7ον εἶναι τὸ πρῶτον φύλλον τοῦ 24ου Τετραδίου. Εἰς τὰς ὦας τῶν φύλλων καταγράφονται αἱ ἀριθμήσεις τῶν Ἀναγνωσμάτων.

Γραφή: Nuskhuri. Πρωτογράμματα Ἀναγνωσμάτων *γραφῆς* Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Πρωτογράμματα Ἀναγνωσμάτων διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [13ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Τετραευαγγέλιον, 1r–10v.
1) Εἰς φφ. 1r–7v: Κείμενον ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίου (ΚΑ΄,5–ΚΒ΄,50). Ἡ μετάφρασις εἶναι τῆς ἐπιμελείας Γεωργίου τοῦ Ἁγιορείτου, τοῦ Ἰβηρος (βλ. Imnaishvili I., Tetraevangelion).

2) Εἰς φφ. 8v–10v: Εὑρετήριον τῶν Ἀναγνωσμάτων, τὸ ὁποῖον διεσώθη ἐλλειπές. Περιέχει τοὺς μῆνας: Σεπτέμβριον–Ὀκτώβριον, Δεκέμβριον–Ἰανουάριον, Ἰούλιον–Αὔγουστον.
3) Εἰς φ. 8v: Πίναξ Ἀναγνωσμάτων τοῦ Πάσχα καὶ τοῦ Ἀντίπασχα.

Sin.Geo.N.20p
Ψαλτήριον, 13ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 17x12 καὶ 16x12.

Φύλλα: 2 (+3 μικρὰ σπαράγματα, ἐκ τῶν ὁποίων ἓν προέρχεται ἀπὸ Συριακὸν χειρόγραφον).

Γραφή: Nuskhuri

Χρονολογία: [13ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ψαλτήριον, 1r–2v.
Τὰ φύλλα περιλαμβάνουν τὸν Ψαλμὸν ΡΙΗ΄,61–75. Τὸ κείμενον προέρχεται ἀπὸ τὴν μετάφρασιν Γεωργίου τοῦ Ἀγιορείτου, τοῦ Ἰβήρος (βλ. Shanidze M., Psalter καὶ Shanidze M., Translations).

Sin.Geo.N.21p
Ὕμνοι, 12ος–13ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 16,5x12,5.

Φύλλα: 3.

Γραφή: Nuskhuri. Τίτλοι Ὕμνων, Πρωτογράμματα Εἱρμῶν καὶ Τροπαρίων *γραφῆς* Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι Ὕμνων, Πρωτογράμματα Εἱρμῶν καὶ Τροπαρίων διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [12ος–13ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ὕμνοι ἐκκλησιαστικοί, 1r–3v.
Τὸ κείμενον περιέχει τὰς ᾠδάς: Ζ΄, Η΄ καὶ Θ΄ Κανόνος τοῦ Γ΄ Ἦχου, ἐκ τῆς Παρακλητικῆς μᾶλλον (πρβλ. Metreveli,

Hirmoi, ἀριθ. 140, 143, 147). Δὲν διακρίνεται εἰς ποῖον Ἅγιον εἶναι ἀφιερωμένος ὁ Κανών.

Sin.Geo.N.22p

Ὑμνογραφικὸς Κανών, 12ος–13ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 15x11.

Φύλλα: 14. Διαλελυμένα, ἀστάχωτα, ἐφθαρμένα καὶ ρυπαρά.

Γραφή: Nuskhuri. Ἀρχαὶ Τροπαρίων *γραφῆς* Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι Ὕμνων διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [12ος–13ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ὕμνοι (ἐκκλησιαστικοί), 1r–14v.
Τὰ Τροπάρια εἶναι ἀφιερωμένα εἰς διάφορα θέματα καὶ ταξινομοῦνται ὡς ἑξῆς: Τοῦ Πάσχα, τῆς Μετανοίας, τῶν Ἀγγέλων, τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, τοῦ Σταυροῦ, τῶν Ἀποστόλων, τῶν Προφητῶν, τῶν Ἱεροδιδασκάλων, τῶν Μαρτύρων, τῶν Ἁγίων Πατέρων, τῆς Ἁγίας Τριάδος, τῆς Παναγίας.
Εἰς τὰς συνήθεις ὑμνογραφικὰς συλλογὰς δὲν συναντῶμεν παρόμοιον Κανόνα. Τὰ θέματα τῶν Τροπαρίων ἀναγράφονται εἰς τὰς ὥας. Ὁ Κανὼν εἶναι τοῦ Βαρέως (Πλαγίου Γ') Ἤχου.

Sin.Geo.N.23p

Συλλογὴ Ἀσκητικῶν Κειμένων, 13ος–14ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 18x13.

Φύλλα: 9. Διαλελυμένα, ἀστάχωτα, ἐφθαρμένα καὶ ρυπαρά. Ἀπὸ τὸ φ. 9 διεσώθη μικρὸν μόνον σπάραγμα. Τὸ φ. 1 εἶναι τὸ τελευταῖον τοῦ 1ου Τετραδίου. Ὑπάρχουν αἱ ἐνδείξεις εἰς τὸ φ. 3v διὰ τὸ 29ον Ἀνάγνωσμα καὶ εἰς τὸ φ. 4v διὰ τὸ 30ὸν Ἀνάγνωσμα. Εἰς τὰ φύλλα δὲν ἀκολουθεῖται ἡ ροὴ τοῦ κειμένου.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [13ος–14ος αἰ.]

Γραφεύς: Ὁ Iovane (Ἰωάννης).

Περιεχόμενον: Ἀκαθόριστον, 1r–9v.
Πρόκειται διὰ Συλλογὴν ἀσκητικῶν κειμένων.

Σημείωσις: Εἰς φφ. 3v καὶ 4v καὶ μὲ τὸν ἴδιον γραφικὸν χαρακτῆρα: *«Χριστέ, ἐλέησον τὸν Ioane (Ἰωάννην)»*.

Sin.Geo.N.24p

Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Λόγοι, 14ος–15ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 15,5x10,5.

Φύλλα: 8. Ἔχουν ὑδατόσημα, τὰ ὁποῖα δὲν διακρίνονται.

Γραφή: Nuskhuri. Τίτλοι *γραφῆς* Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [14ος–15ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Λόγοι δύο, 1r–8v.
Τὸ χειρόγραφον περιλαμβάνει ἀποσπάσματα ἀπὸ δύο ἔργα τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου: α) «Περὶ Νηστείας» εἰς φφ. 1r–2r, ἐλλείπει ἡ ἀρχή. Ὁλόκληρον τὸ ἔργον βλ. Abuladze, Teachings, σ. 25–26. β) «Περὶ Νηστείας καὶ μὴ Λοιδορίας» εἰς φφ. 2r–8v (βλ. Abuladze, Teachings, σ. 26–44), τὸ κείμενον τοῦ χειρογράφου εἶναι συντομώτερον τοῦ δημοσιευμένου.

Sin.Geo.N.25p

Συλλογὴ Ἁγιολογικῶν Κειμένων, 12ος–13ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 35x23 (τοῦ φ. 1).

Φύλλα: 2. Πολὺ ἐφθαρμένα. Ἀπὸ τὸ φ. 1 τὸ ἄνω μέρος ἀπωλέσθη. Ἀπὸ τὸ φ. 2 διατηρεῖται μικρὸν σπάραγμα μόνον (2x9), ἐπὶ τοῦ ὁποίου διακρίνονται μερικαὶ λέξεις.

Γραφή: Nuskhuri.

Κείμενον: Δίστηλον.

Μελάνη: Μαύρη.

Χρονολογία: [12ος–13ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Συλλογὴ Ἁγιολογικῶν Κειμένων, 1r–2v.
α) Εἰς φ. 1rv: Μαρτύριον τοῦ Ἁγίου Εὐσταθίου.
Τὸ ἴδιον ἔργον εὑρίσκεται καὶ εἰς τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.25, τοῦ 10ου αἰῶνος, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐλλείπει τὸ τέλος (βλ. Garitte, Catalogue, σ. 65). Ἐπίσης καὶ ὁ Κῶδιξ τῆς Ἰ. Μ. Ἰβήρων Ath. 28, τοῦ ἔτους 1003, περιέχει τὸ ἀνωτέρω ἔργον (βλ. Blake, Iviron, II, σ. 145).
β) Εἰς φ. 2rv: Μαρτύριον τῆς Ἁγίας Ριψιμίας καὶ τῶν σὺν αὐτῇ.
Εἰς τὸ μικρὸν αὐτὸ σπάραγμα, διατηροῦνται 38 σειραὶ κειμένου, εἰς τὰς ὁποίας ἀνεγνώσθησαν τὰ ὀνόματα: Trdat (Τιριδάτης) καὶ Ripsime (πρβλ. Abuladze, Ripsime, σ. 73).

Sin.Geo.N.26p
Τριῴδιον, 13ος–14ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 26x16,5.

Φύλλα: 1. Ἀπὸ τὴν μέσην καὶ κάτω ἐσχισμένον. Ἴχνη παλαιᾶς συντηρήσεως διακρίνονται εἰς τὴν κάτω ὤαν.

Γραφή: Ἡ ὄψις recto καὶ τὸ ἥμισυ τῆς verso τοῦ φύλλου *γραφῆς* Nuskhuri καὶ μὲ παχέα γράμματα. Ἐλλείπουν ἐνδείξεις βραχυγραφιῶν. Τὸ ὑπόλοιπον τῆς verso ὄψεως τοῦ φύλλου ἐπίσης *γραφῆς* Nuskhuri, ἀλλὰ μὲ λεπτὰ γράμματα καὶ διὰ διαφορετικοῦ γραφικοῦ χαρακτῆρος.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι καὶ Πρωτογράμματα διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [13ος–14ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Τριῴδιον, 1r–v.
Εἰς τὸ φ. 1r καὶ μέρος τῆς ὄψεως verso περιέχονται αἱ Ὠιδαὶ Η' καὶ Θ' ὑμνογραφικοῦ Κανόνος, ἡ ταύτισις τοῦ ὁποίου δὲν ἐστάθη δυνατή, ἀλλὰ τὸ θέμα τῶν Ὕμνων εἶναι ἡ Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ Μέλλουσα Κρίσις.
Εἰς τὸ ὑπόλοιπον τῆς verso ὄψεως τοῦ φύλλου ἀρχεται ἡ

ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου, ἀνεγνώσθησαν Ὕμνοι εἰς Ἤχους Α΄, Β΄ καὶ Γ΄

Sin.Geo.N.27p

Πεντηκοστάριον, 12ος–13ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 23x17.

Φύλλα: 7. Ἡ ἄνω πλευρά των ἐφθαρμένη. Διακρίνονται ἴχνη παλαιᾶς συντηρήσεως.

Χρονολογία: [12ος–13ος αἰ.].

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι καὶ Πρωτογράμματα διὰ Κινναβάρεως.

Περιεχόμενον: Πεντηκοστάριον, 1r–7v.
Εἰς τὰ φύλλα περιέχονται Στιχηρά, Κανόνες καὶ Καθίσματα:
α) Εἰς φ. 1r: τοῦ Πάσχα,
β) Εἰς φ. 1r–v: τῆς Δευτέρας καὶ Παρασκευῆς τῆς Διακαινησίμου,
γ) Εἰς φ. 3r–5v: τοῦ Ἀντίπασχα (Κυριακῆς τοῦ Θωμᾶ),
δ) Εἰς φ. 6r–v: τῆς Μεσοπεντηκοστῆς, καὶ
ε) Εἰς φ. 7r–v: τῆς Πεντηκοστῆς.
Τὰ φύλλα πρέπει νὰ ἀνήκουν εἰς ἄγνωστον χειρόγραφον Πεντηκοσταρίου, τὸ ὁποῖον συνέταξε ὁ Giorgi Mtacmideli (Γεώργιος ὁ Ἁγιορείτης ὁ Ἰβηρ) περὶ τὰ μέσα τοῦ 11ου αἰῶνος, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Ἑλληνικοῦ Πεντηκοσταρίου.

Sin.Geo.N.28p

Ὕμνος πρὸς τὴν Θεοτόκον, 12ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 27x14,5.

Φύλλα: 1. Ἡ ἀριστερὰ πλευρά του ἐφθαρμένη ἀπὸ τρωκτικά.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Καστανόχρωμος. Ὁ Τίτλος διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [12ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ὕμνος πρὸς τὴν Θεοτόκον, 1r–v.
Εἰς τὴν recto ὄψιν διακρίνεται: «Μνήσθητι τοῦ R~l (;), B~i, I~e, Perperai, Ch~a (;)».
Εἰς τὴν ὀπισθίαν ὄψιν διακρίνονται ἴχνη σλαβικοῦ κειμένου διὰ Κυριλλικῆς γραφῆς εἰς τρεῖς σειράς. Εἰς τὴν ὄψιν αὐτὴν ἀναγινώσκονται αἱ προσευχαί: «Πάτερ ἡμῶν» καὶ «Βασιλεῦ Οὐράνιε» *γραφῆς* Γεωργιανῆς Mkhedruli τοῦ 13ου αἰῶνος καὶ ἴχνη κάποιας σημειώσεως *γραφῆς* Nuskhuri *«ἀποδεχόμενον ἀπὸ τὴν Μητρόπολιν»*.

Sin.Geo.N.29p
Ὡρολόγιον, 13ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 16x10.

Φύλλα: 9. Διαλελυμένα καὶ ἀστάχωτα. Τὸ κείμενον διακόπτεται μεταξὺ τῶν φφ. 7v καὶ 8r.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι καὶ μερικὰ ἀπὸ τὰ Πρωτογράμματα διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [13ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ὡρολόγιον, 1r–9v.
Περιλαμβάνει: 1) Εἰς φφ. 1r–7v: Τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Ὄρθρου, ἡ ὁποία τελειώνει μὲ τὸν Ψαλμὸν ΡΜΒ'.
2) Εἰς φφ. 8r–9v: Τὴν πρώτην Ὥραν καὶ τὸ Μεσώριον αὐτῆς. Ἀπὸ τὴν ἀκολουθίαν αὐτὴν ἐλλείπουν ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. Τὸ κείμενον συμπίπτει μὲ τὰ ἀντίστοιχα μέρη τοῦ Ὡρολογίου τὸ ὁποῖον μετέφρασε ὁ Giorgi Mtacmideli (Γεώργιος ὁ Ἁγιορείτης ὁ Ἴβηρ) ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὡρολογίου.
Τὸ ἀρχαιότερον χειρόγραφον αὐτῆς τῆς παραδόσεως εἶναι ὁ Κῶδιξ Jer. 127 (βλ. Kakhabrishvili, Horologion). Ὡρολόγια αὐτῆς τῆς παραλλαγῆς περιλαμβάνουν οἱ Σιναϊτικοὶ Κώδικες: Sin.Geo.O.88 (μὲ ἐλλειπὲς κείμενον, βλ. Sinai Catalogue, III, σ. 197–198), Sin.Geo.N.52, Sin.Geo.N.61, Sin.Geo.N.80 καὶ Sin.Geo.N.15p.

Sin.Geo.N.30p
Ὕμνοι πρὸς τὴν Παναγίαν, 12ος–13ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 16x11.

Φύλλα: 4. Διαλελυμένα καὶ ἐφθαρμένα, ἰδίως αἱ ὧαι. Ὑπάρχει συνέχεια εἰς τὴν ροὴν τοῦ κειμένου, μολονότι εἶναι ἐν μέρει κατεστραμμένον.

Γραφή: Nuskhuri. Τίτλοι Ὕμνων καὶ Πρωτογράμματα *γραφῆς* Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι Ὕμνων καὶ Πρωτογράμματα διὰ Κιννα-βάρεως.

Χρονολογία: [12ος–13ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ὕμνοι πρὸς τὴν Παναγίαν, 1r–4v.
Περιλαμβάνει δύο Κανόνας ἀφιερωμένους εἰς τὴν Παναγίαν, τοῦ Α΄ καὶ τοῦ πλαγίου Β΄ Ἤχου. Τὸ κείμενον τῶν Ὕμνων ἐλλειπές. Ἀπὸ τὸν 1ον Κανόνα διεσώθησαν αἱ Ὠιδαὶ Ε΄–Θ΄. Ὁ 2ος Κανὼν τελειώνει εἰς τὴν Ὠιδὴν Ζ΄. Παρόμοιοι Κανόνες εὑρίσκονται εἰς τὴν Παρακλητικὴν τὴν ὁποίαν μετέφρασεν ὁ Giorgi Mtacmideli (Γεώργιος ὁ Ἁγιορείτης, ὁ Ἰβηρ) ἐπὶ τῇ βάσει Ἑλληνικοῦ προτύπου. Ἡ ἰδιόχειρος καὶ πρωτότυπος μετάφρασις διεσώθη εἰς τὸν Κώδικα Ath. 45, 30r–v, 193r–v, 300r–v (βλ. Blake, Iviron, III, σ. 238). Ὁ δεύτερος Κανὼν περιέχεται εἰς τὸ Ὡρολόγιον τὸ ὁποῖον ἐπίσης μετέφρασεν ὁ Γεώργιος ὁ Ἁγιορείτης, ὁ Ἰβηρ καὶ εὑρίσκεται εἰς τὸν Κώδικα τοῦ 12ου αἰῶνος Jer. 127, 181r–186v (πρβλ. Blake, Jerusalem, III, σ. 136). Εἰς τὸν κατάλογον τοῦ Blake δὲν εἶναι σαφῆ τὰ περιεχόμενα τῶν ἀναφερομένων χειρογράφων.
Τὸ περιεχόμενον τοῦ Κώδικος Sin.Geo.N.30p εἶναι δύσκολον νὰ ἐνταχθῇ εἰς τὰς γνωστὰς λειτουργικὰς συλλογάς.

Sin.Geo.N.31p
Μηνολόγιον, 13ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 16x12.

Φύλλα: 2. Ἐφθαρμένα, ρυπαρὰ καὶ κατεστραμμένα εἰς τὰ ἄκρα.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλος καὶ Πρωτογράμματα διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [13ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ὡρολόγιον, 1r–2v.
Τὰ φύλλα περιέχουν ἀποσπάσματα τοῦ Μηνολογίου τοῦ Ὀκτωβρίου ἀπὸ 1ης ἕως 23ης. Εἰς τὰς μνήμας τῶν Ἁγίων εἰς τὴν 1ην, 6ην, 8ην, 12ην, 23ην Ὀκτωβρίου προστίθενται ἀντίστοιχα Τροπάρια.
Τὸ Μηνολόγιον ἀκολουθεῖ τὸ Μηνολόγιον τοῦ Τυπικοῦ τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Σάββα, ἡ μετάφρασις τοῦ ὁποίου διετηρήθη εἰς τὸν Σιναϊτικὸν Κώδικα Sin.Geo.O.83, τοῦ 12ου–13ου αἰῶνος (βλ. Sinai Catalogue, III, ἀρ. 83: 28–50, σ. 171–173). Ὡς συνήθως, εἰς τὰ Γεωργιανὰ χειρόγραφα τῶν Ὡρολογίων τὰ Μηνολόγια ἀπαντῶνται μετὰ τὸν 12ον–13ον αἰῶνα.

Sin.Geo.N.32p
Συλλογὴ Ὕμνων, 12ος–13ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 15x11.

Φύλλα: 15. Ὅλα πολὺ ἐφθαρμένα. Αἱ ἄνω ἀπολήξεις των περὶ τὸ μέσον κατεστραμμέναι ἀπὸ τρωκτικά. Διατηρεῖται τὸ Γεωργιανὸν στοιχεῖον ὀ διὰ τὴν ἔνδειξιν τοῦ 2ου Τετραδίου.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι Ὕμνων διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [12ος–13ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Συλλογὴ Ὕμνων, 1r–15v.
α) Εἰς φφ. 1r–9v: Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, Κανὼν Ἀνα-

στάσιμος μετὰ Ἐξαποστειλαρίου καὶ Στιχηρῶν. Ὁ Κανὼν μετεφράσθη ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ πρωτοτύπου κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ 10ου αἰῶνος. Τὸν Κανόνα αὐτὸν περιέχουν πολλὰ Σιναϊτικὰ χειρόγραφα Iadgari (βλ. Sinai Catalogue, II, ἀριθ. 1: VIII, σ. 22. ἀριθ. 14: III, 42, σ. 45. ἀριθ. 26: II, σ. 82. ἀριθ. 34: VI, 7, σ. 104. ἀριθ. 64: II, 67d, σ. 199). Ὁ Γεώργιος ὁ Ἀγιορείτης, ὁ Ἴβηρ ἐκ νέου μετέφρασε τὸν ἀνωτέρω Κανόνα καὶ τὸν προσέθεσε (καθὼς καὶ τὴν ἤδη εἰς τὸ Iadgari ὑπάρχουσαν μετάφρασιν) εἰς τὸ Τριῴδιον καὶ τὸ Πεντηκοστάριον, τὰ ὁποῖα συνέταξε ὁ ἴδιος (βλ. Ath. 63, φφ. 14r–19r, τοῦ 11ου αἰῶνος). Ὁ ἀνωτέρω Κῶδιξ (Ath. 63) περιλαμβάνει καὶ τὴν μετάφρασιν τοῦ Ephrem Mcire (τοῦ Ἴβηρος, 11ος αἰ.) εἰς φφ. 8r–13v (πρβλ. Blake, Iviron, III, σ. 252, ὅπου τὸ περιεχόμενον τοῦ χειρογράφου δὲν καταγράφεται).

Τὸ κείμενον τοῦ νεοευρεθέντος Κώδικος πρέπει νὰ προέρχηται ἀπὸ τὸ Τριῴδιον Γεωργίου τοῦ Ἀγιορείτου.

β) Εἰς φφ. 9v–15v: Οἱ Ἀναβαθμοί.

Τὸ παρὸν κείμενον προέρχεται ἀπὸ τὴν Συλλογὴν τῶν Ἀντιφώνων τοῦ Ὄρθρου τῆς Κυριακῆς ἐκ τῆς Ὀκτωήχου, Συλλογὴν τὴν ὁποίαν πιστεύεται ὅτι συνεκρότησε ὁ Θεόδωρος Στουδίτης. Διασώζονται οἱ Ὕμνοι τῶν Ἤχων πλαγίου Α΄, Β΄ καὶ Δ΄. Εἰς τὴν Γεωργιανὴν γλῶσσαν μετεφράσθησαν ὑπὸ Γεωργίου τοῦ Ἀγιορείτου, τοῦ Ἴβηρος, καὶ ἀναφέρονται εἰς τὸν πίνακα τῶν περιεχομένων τῆς Παρακλητικῆς Γεωργίου τοῦ Ἀγιορείτου, τοῦ ὁποίου τὸ αὐτόγραφον πρωτότυπον διεσώθη εἰς τὸν Κώδικα Ath. 45 τοῦ 1050 μ.Χ., φ. 3r.

Εἰς τὸν κατάλογον τοῦ Blake τὸ περιεχόμενον τοῦ Κώδικος δὲν παρουσιάζεται (βλ. Blake, Iviron, III, σ. 238).

Sin.Geo.N.33p

Τέσσαρα Σπαράγματα μὲ Ὑμνολογικὸν περιεχόμενον

Σπάραγμα ἀριθ. 1

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 13x11.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη.

Χρονολογία: [13ος αἰ.]

Περιεχόμενον: Ὕμνοι (;), 1r–v.

Σπάραγμα ἀριθ. 2

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 15x12.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη.

Χρονολογία: [13ος–14ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Ευχή (;), 1r–v.

Σπάραγμα ἀριθ. 3

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: 25x16.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη.

Χρονολογία: [12ος αἰ.]

Περιεχόμενον: Εὐχὴ Μετανοίας (;), 1r–v.

Σπάραγμα ἀριθ. 4

Ὕλη: Χάρτης.

Διαστάσεις: Αἱ ὦαι κατεστραμμέναι ἀπὸ τρωκτικά. Αἱ ἀρχικαὶ διαστάσεις πρέπει νὰ ἦσαν 28x20.

Φύλλα: 1.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη.

Χρονολογία: [13ος αἰ.;].

Περιεχόμενον: Ἀκαθόριστον (;), 1r–v.

ΕΙΛΗΤΑΡΙΑ

(Μεμβράνινα καὶ Χαρτῷα)

Sin.Geo.N.1s
Θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, 13ος αἰ.

Εἰλητάριον, r/v: 184x16.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: Ἀποτελεῖται ἀπὸ 4 τεμάχια, διαστάσεων: Α΄: 54x16. Β΄: 55x18. Γ΄: 51,5x18. Δ΄: 56x17,5.

Κατάστασις: Περιτυλίσσεται πέριξ Ὀμφαλοῦ ἢ Κοντακίου, τὰ ἄκρα κλείονται μὲ πώματα. Ἐλλείπει ἡ ἀρχή.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Διάκοσμος: Τὰ πρωτογράμματα διακοσμοῦνται μὲ ὡραίους βλαστούς.

Χρονολογία: [13ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.
Τὸ κείμενον τῆς Θείας Λειτουργίας τοῦ Μεγάλου Βασιλείου ἔχει δημοσιευθῆ (βλ. Kajaia, Basil, σ. 249–317). Τὸ κείμενον τοῦ Εἰληταρίου, ἐνῷ ἀκολουθεῖ βασικῶς τὸ τῆς προαναφερομένης δημοσιεύσεως, παρουσιάζει μερικὰς διαφοράς.

Σημείωσις: Εἰς τὰς ὤας τοῦ Εἰληταρίου ὑπάρχουν ὑποσημειώσεις μεταγενεστέρων χρόνων.

Sin.Geo.N.2s
Ὕμνοι, 10ος–11ος αἰ.

Εἰλητάριον, r/v: 184x16(16,5).

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: Περιλαμβάνει 4 τεμάχια: Α΄: 40x16. Β΄: 78x16, 5. Γ΄: 34x16,5. Δ΄: 32x16,5.

Κατάστασις: Ἀπὸ τὸ Εἰλητάριον ἐλλείπει ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. Ἡ ἐξωτερικὴ πλευρὰ (recto) τῆς μεμβράνης ἔχει ἀποκτήσει κιτρινωπὸν χρῶμα, κατεστραμμένη εἰς διάφορα μέρη ἀπὸ τρωκτικὰ καὶ ρυπαρά· παρουσιάζει δὲ φθορὰς εἰς τὸ πρῶτον τεμάχιον καὶ ἐν μέρει εἰς τὸ δεύτερον. Τὸ κείμενον καὶ εἰς τὰς δύο ὄψεις τοῦ Εἰληταρίου ἔχει τὴν ἰδίαν κατεύθυνσιν.

Γραφή: Διακρίνονται διαφορετικοὶ γραφικοὶ χαρακτῆρες. Ἡ γραφὴ εἰς ἀμφοτέρας τὰς ὄψεις τοῦ Εἰληταρίου Nuskhuri. Τίτλοι τῶν Ὕμνων, αἱ ρυθμικαὶ διαιρέσεις αὐτῶν, τὰ μουσικὰ σημεῖα καὶ τὰ Πρωτογράμματα τῶν Τροπαρίων *γραφῆς* Asomtavruli.

Μελάνη: Διακρίνεται διαφορετικὴ μελάνη. Εἰς μὲν τὴν ἐξωτερικὴν ὄψιν τοῦ Εἰληταρίου καστανόχρωμος μελάνη, εἰς δὲ τὴν ἐσωτερικὴν ὄψιν μελάνη μαύρη. Τίτλοι τῶν Ὕμνων, αἱ ρυθμικαὶ διαιρέσεις αὐτῶν, τὰ μουσικὰ σημεῖα καὶ τὰ Πρωτογράμματα δι' ἐρυθρᾶς μελάνης.

Χρονολογία: Πιθανὸν ἐγράφη εἰς διαφορετικὰς χρονικὰς περιόδους, ἀλλ' ἐντὸς τοῦ 10ου–11ου αἰῶνος.

Περιεχόμενον: Ὕμνοι (εἰς τὰς δύο ὄψεις τοῦ Εἰληταρίου).

Α) Ἐξωτερικὴ ὄψις (recto):

1. Ὕμνοι εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων: Κανὼν Κοσμᾶ τοῦ Ἱεροσολυμίτου. Τὸ κείμενον συμπίπτει μὲ τὸ ἀντίστοιχον τοῦ Κώδικος Sin.Geo.O.1 (φφ. 35v–37v), ὁ ὁποῖος περιέχει Iadgari τοῦ 10ου αἰ. (βλ. Sinai Catalogue, I, ἀρ. I:V,3. σ. 15). Τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως ἀναφέρεται εἰς τὸν Τίτλον. Τὸ κείμενον τῶν Ὕμνων διαφέρει ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν πρωτότυπον, ὅπως καὶ τὸ ἀντίστοιχον τοῦ Sin.Geo.O.1, κατὰ τὸ ὅτι ὑπάρχει καὶ ἡ Β΄ Ὠιδή. Τὸ ἴδιον κείμενον θὰ συναντήσωμεν καὶ εἰς τὸ Sin.Geo.N.3s recto 2.

2. Δύο Στιχηρὰ «εἰς τοὺς Αἴνους». Τὰ ἴδια Στιχηρὰ περιλαμβάνει καὶ ὁ Κῶδιξ Sin.Geo.O.1, φ. 37r–v (βλ. Sinai Catalogue, I, ἀρ. I: V, 3, σ. 16).

3. Ὑπακοαὶ κατὰ τὴν σειρὰν τῶν Ἤχων. Εἰς τὸ Εἰλητάριον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐλλείπει τὸ τέλος, διακρίνονται αἱ Ὑπακοαὶ ὅλων τῶν κυρίων Ἤχων καὶ τοῦ πλαγίου Α΄ Ἤχου. Μερικὰς ἀπὸ αὐτὰς εὑρίσκομεν καὶ εἰς τὸ Iadgari τῆς

ἀρχαιοτέρας παραδόσεως (πρβλ. Ancient Iadgari, σ. 335–336). Αἱ προαναφερόμεναι παρατηρήσεις ἀποδεικνύουν τὴν ἀρχαιότητα τῆς παρούσης μεταφράσεως τοῦ Εἰληταρίου.

Β) Ἐσωτερικὴ ὄψις (verso):

Ὕμνοι ἀφιερωμένοι εἰς τὸν Τίμιον Σταυρὸν καὶ τὴν Ἀνάστασιν. Καθὼς ἀπὸ τὸν Κανόνα ἐλλείπει ἡ ἀρχή, πρώτη εὑρίσκεται ἡ Γ΄ Ὠιδὴ καὶ εἰς τὸ τέλος τὰ Στιχηρὰ τῶν Αἴνων. Αὐτοὶ οἱ Ὕμνοι ψάλλονται εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ ἐν Οὐρανοῖς φανέντος σημείου τοῦ Σταυροῦ, 7 Μαΐου, (βλ. Sinai Catalogue, I, ἀρ. I: IX, 8, σ. 24–25, ἀρ. 64: II, 86, σ. 208). Τὸ κείμενον συμπίπτει μὲ τὸ ἀντίστοιχον τῶν προαναφερθέντων Σιναϊτικῶν Κωδίκων Sin.Geo.O.1 καὶ Sin.Geo.N.64, μὲ τὴν μόνην διαφορὰν πρὸς τὸ Iadgari ὅτι τὸ ἐδῶ κείμενον εἶναι συμπληρωμένον μὲ τὰ τροπάρια ἄλλου Κανόνος Ἀναστάσεως (πρβλ. Sinai Catalogue, I, ἀρ. 1: XI, 8, σ. 38. ἀρ. 65: V, 8, σ. 229). Ἡ μετάφρασις αὐτῶν τῶν τροπαρίων δὲν συμπίπτει μὲ τὰς μεταφράσεις τῶν τροπαρίων τοῦ Iadgari.

Sin.Geo.N.3s

Ὕμνοι, 10ος–13ος αἰ.

Εἰλητάριον, r/v: 103x16(16,5).

Ὕλη: Μεμβράνη, κιτρινωποῦ χρώματος, εἰς δύο (2) τεμάχια.

Διαστάσεις: Α΄: 37x16(16,5) καὶ Β΄: 66x16.

Κατάστασις: Τὸ Εἰλητάριον ἀκέφαλον καὶ κολοβόν. Δὲν διατηρεῖ τὸν Ὀμφαλόν. Διακρίνονται ἴχνη ὑλικοῦ συρραφῆς τοῦ ἀπωλεσθέντος τρίτου τεμαχίου. Ἡ μεμβράνη γενικῶς διατηρεῖται εἰς καλὴν κατάστασιν ἐκτὸς ἀπὸ μερικὰ σημεῖα φθορᾶς, ὅπως εἰς τὸ Α΄ τμῆμα ἀπὸ τὴν ἄνω ἀριστερὰ γωνίαν καὶ τὴν ἄκρην τῆς μεμβράνης μεταξὺ τῶν σειρῶν 13–15, ὅπου ἔχει ἀφαιρεθῆ μικρὸν τμῆμα κ.λπ.

Γραφή: Καὶ εἰς τὰς δύο ὄψεις τοῦ Εἰληταρίου *γραφὴ* Nuskhuri.

Μελάνη: Εἰς τὴν ἐξωτερικὴν ὄψιν (recto) τοῦ Εἰληταρίου μαύρη μελάνη, ἡ ὁποία διεπέρασε τὴν μεμβράνην ἕως τὴν ἐσωτερικὴν ὄψιν, μὲ ἀποτέλεσμα τὸ κείμενον νὰ καθίσταται πολλάκις δυσανάγνωστον. Εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ὄψιν (verso) καστανόχρωμος μελάνη.

Χρονολογία: Ἐξωτερικὴ ὄψις [10ου αἰ.], ἐσωτερικὴ [12ου–13ου αἰ.].

Περιεχόμενον: Ὕμνοι (ἐκκλησιαστικοί).

Α) Ἐξωτερικὴ ὄψις (recto): Κανὼν Κοσμᾶ τοῦ Ἱεροσολυμίτου εἰς τὴν Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ. Τὸ κείμενον ἀρχίζει μὲ τὴν Ὠιδὴν Β΄ καὶ τελειώνει μὲ τὴν Η΄, ἐπειδὴ ἀπὸ τὸ Εἰλητάριον ἐλλείπουν ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. Τὸ κείμενον ἀκολουθεῖ κατὰ λέξιν τὴν μετάφρασιν ἡ ὁποία ἔγινε κατὰ τὸ 1ον ἥμισυ τοῦ 10ου αἰῶνος καὶ τὴν ὁποίαν ἀπαντῶμεν εἰς ἓν ἀπὸ τὰ ἀρχαιότερα χειρόγραφα τοῦ Iadgari, τὸν Κώδικα Sin.Geo.O.1, φφ. 35v–37r (πρβλ. Sinai Catalogue, I, ἀρ. 1:V,3, σ. 15). Τὸ Γεωργιανὸν κείμενον διαφέρει ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν πρωτότυπον μόνον ὡς πρὸς τὴν Β΄ Ὠιδὴν τοῦ Κανόνος. Ὁ ἴδιος Κανὼν περιεγράφη καὶ εἰς τὸ Sin.Geo.N.2s (recto).

Β) Ἐσωτερικὴ ὄψις (verso):

Ὅπως προανεφέρθη, ἡ μελάνη τῆς ἐξωτερικῆς ὄψεως τοῦ Εἰληταρίου διεπέρασε τὴν μεμβράνην ἕως τὴν ἐσωτερικὴν ὄψιν, ὅπου ἐδημιουργήθησαν ἐκ τῆς διηθήσεως «σειραί». Εἰς τὸ κενὸν διάστιχον τῶν «σειρῶν» αὐτῶν ἐγράφη τὸ ἐπὶ τῆς verso πλευρᾶς κείμενον, εἰς ἐποχὴν μεταξὺ 12ου καὶ 13ου αἰῶνος. Περιλαμβάνει Λειτουργικὰ Στιχηρὰ διαφορετικοῦ περιεχομένου. Τὸ κείμενον εἶναι λίαν δυσανάγνωστον καὶ παραμένει ἀταύτιστον.

Sin.Geo.N.4s

Θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, 13ος αἰ.

Εἰλητάριον, r/v: 81x17.

Ὕλη: Μεμβράνη εἰς δύο (2) τεμάχια.

Διαστάσεις: Α΄: 25x17. Β΄: 56x17.

Κατάστασις: Τὸ Εἰλητάριον ἀκέφαλον καὶ κολοβόν.

Γραφή: Καὶ εἰς τὰς δύο ὄψεις γραφὴ Nuskhuri.

Μελάνη: Καὶ εἰς τὰς δύο ὄψεις μελάνη μαύρη, σπανίως δὲ χρησιμοποιεῖται ἡ Κιννάβαρις.

Χρονολογία: [13ος αἰ.]

Περιεχόμενον: Θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου καὶ εἰς τὰς δύο ὄψεις τοῦ Εἰληταρίου.

Τὸ κείμενον τοῦ Εἰληταρίου, ὡς πρὸς τὴν δομήν του, ἀκο-

λουθεῖ τὸ δημοσιευθὲν κείμενον τῆς *Θείας Λειτουργίας* τοῦ Μ. Βασιλείου (βλ. Kajaia, Basil, μεταξὺ τῶν σελίδων 308–312), ὅμως παρουσιάζει διαφορὰν εἰς τὴν μετάφρασιν.

Sin.Geo.N.5s
Θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, 13ος αἰ.

Εἰλητάριον, r/v: 31,5x17.

Ὕλη: Μεμβράνη εἰς ἓν τεμάχιον, πολὺ ἐφθαρμένη καὶ κιτρινωποῦ χρώματος.

Διαστάσεις: 31,5x17.

Κατάστασις: Τὸ κείμενον τοῦ Εἰληταρίου εἶναι ἐλλειπὲς εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος.

Γραφή: Καὶ εἰς τὰς δύο ὄψεις Nuskhuri. Αἱ λειτουργικαὶ ἐνδείξεις *γραφῆς* Asomtavruli.

Μελάνη: Καὶ εἰς τὰς δύο ὄψεις μαύρη. Αἱ λειτουργικαὶ ἐνδείξεις διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [13ος αἰ.]

Περιεχόμενον: Θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου εἰς τὰς δύο ὄψεις τοῦ Εἰληταρίου.
Εἰς τὸ κείμενον διακρίνεται ἡ Εὐχὴ τῆς Εἰσόδου τῶν Τιμίων Δώρων, ἡ ὁποία ἀκολουθεῖ τὸ δημοσιευθὲν κείμενον τῆς *Θείας Λειτουργίας* τοῦ Μ. Βασιλείου (Kajaia, Basil, σ. 267–268). Τὸ ὑπόλοιπον ὅμως κείμενον τοῦ Εἰληταρίου διαφέρει ἀπὸ τὸ δημοσιευθέν.

Sin.Geo.N.6s
Θεία Λειτουργία, 13ος αἰ.

Εἰλητάριον, r/v: 149x24.

Ὕλη: Χάρτης, εἰς δύο τεμάχια, ἐφθαρμένος εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὴν δεξιὰν γωνίαν.

Διαστάσεις: Α΄: 90x24. Β΄: 59x24.

Κατάστασις: Διακρίνονται ἴχνη ἐπεμβάσεως συντηρητοῦ κατὰ τὸν 15ον καὶ 16ον αἰῶνα.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη καὶ Κιννάβαρις.

Γραφεύς: Ὁ Arseni Khobelisdze (Ἀρσένιος Χομπελίστζε).

Χρονολογία: [13ος αἰ.]

Περιεχόμενον: Θεία Λειτουργία καὶ εἰς τὰς δύο ὄψεις.
Τὸ κείμενον τοῦ Εἰληταρίου εἶναι μὲν ὅμοιον μὲ τὸ δημοσιευθὲν ὑπὸ τῆς Kajaia, ἀλλὰ διαφέρει ὡς πρὸς τὴν σειρὰν τῶν εὐχῶν.

Ἐνθυμήσεις: (τοῦ γραφέως). –*«Εὔχεσθε, Ἅγιοι τοῦ Θεοῦ, δι' ἐμέ, τὸν ἁμαρτωλὸν Ἀρσένιον».*

Σημείωσις: (τοῦ Σταχωτοῦ) –*«Τὸν σταχωτὴν ταύτης τῆς Θείας Λειτουργίας, τὸν Elia Chidanisdze (Ἠλία Σιτανίστζε), πρώην Elise, τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ὁ Θεὸς νὰ ἐλεήσῃ, Ἀμήν. Καὶ ὅσοι θὰ προσεύχεσθε διὰ τὸ ἔλεός μου, ὁ Θεὸς νὰ ἐλεῇ καὶ ἐσᾶς, Ἀμήν»* (*γραφῆς* Nuskhuri τοῦ 14ου αἰῶνος). Διὰ τοῦ ἰδίου γραφικοῦ χαρακτῆρος, ἄλλη σημείωσις: *«τὴν ψυχὴν τοῦ Nikoloz Garejeli καὶ τῶν γονέων αὐτοῦ, ἃς ἐλεήσῃ ὁ Θεός, Ἀμήν».*

Sin.Geo.N.7s

Εὐχαὶ τῆς Θείας Μεταλήψεως, 15ος αἰ.

Εἰλητάριον, r/v: 30x 18,5.

Ὕλη: Χάρτης, εἰς ἓν τεμάχιον.

Διαστάσεις: 30x18,5.

Κατάστασις: Ἀκέφαλον καὶ κολοβόν. Νέα συντήρησις.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Γραφεύς: Elise (Ἐλισαῖος).

Χρονολογία: [15ος αἰ.]

Περιεχόμενον: Εὐχαὶ τῆς Θείας Μεταλήψεως εἰς τὰς δύο ὄψεις τοῦ Εἰληταρίου.
1. Εὐχή, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐλλείπει ἡ ἀρχή. Ἀποδίδεται εἰς τὸν Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον (πρβλ. Catalogue, A II/1, ἀρ.

451: 4b, σ. 415).
2. Ἡ δευτέρα Εὐχὴ εἶναι πλήρης: Πρέπει νὰ ἀνήκῃ εἰς τὸν Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον (πρβλ. Catalogue, A II/1, ἀρ. 417: 17, σ. 41).
3. Ἀπὸ τὴν τρίτην Εὐχὴν ἐλλείπει τὸ τέλος. Κατὰ τὴν σημείωσιν τοῦ Εἰληταρίου ἀνήκει εἰς τὸν Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον. Ἡ ταύτισις τῶν ὑπολοίπων Εὐχῶν ἐπὶ τοῦ παρόντος κατέστη ἀδύνατος.

Ἐνθύμησις: *«Ὁ Θεὸς νὰ ἐλεήσῃ τὸν Elise (Ἐλισαῖον), Ἀμήν».*

Sin.Geo.N.8s
Θεία Λειτουργία Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, 16ος αἰ.

Εἰλητάριον, r/v: 108x12.

Ὕλη: Χάρτης. Σπαράγματα τριῶν (3) τεμαχίων.

Διαστάσεις: (Ἐν συνόλῳ) 108x12.

Κατάστασις: Ἀκέφαλον. Ἐφθαρμένον εἰς πλεῖστα μέρη. Διατηρεῖται εἰς σπαράγματα. Διακρίνονται ἴχνη παλαιᾶς συντηρήσεως.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη καὶ εἰς μερικὰ σημεῖα Κιννάβαρις.

Χρονολογία: [16ος αἰ.]

Περιεχόμενον: Θεία Λειτουργία Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, εἰς τὰς δύο ὄψεις.
Εἰς τὸ κείμενον τοῦ Εἰληταρίου περιέχονται: 1) Ἡ Ἀπόλυσις τῶν Κατηχουμένων, 2) Ἡ Μεγάλη Εἴσοδος, 3) Ἡ Λειτουργία τῶν Πιστῶν (πρβλ. Tarchnischvili, Liturgiae, σ. 70, 71, 74, 78, 80). Τὸ κείμενον τοῦ Εἰληταρίου παρουσιάζει μερικὰς διαφορὰς ὡς πρὸς τὸ δημοσιευθέν.

Sin.Geo.N.9s
Θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, 13ος αἰ.

Εἰλητάριον, ἓν Τεμάχιον, r/v: 39x17.

Ὕλη: Μεμβράνη.

Διαστάσεις: 39x17.

Κατάστασις: Πολὺ ἐφθαρμένη καὶ διάτρητη. Ἐλλείπει ἡ ἀρχή.

Γραφή: Nuskhuri.

Μελάνη: Μαύρη. Τίτλοι διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [13ος αἰ.].

Περιεχόμενον: Θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου εἰς τὰς δύο ὄψεις. Εἰς τὸ κείμενον τοῦ Εἰληταρίου περιέχεται ἡ Εὐχὴ τῆς Προσκομιδῆς, μετὰ τὴν Μεγάλην Εἴσοδον τῆς Θείας Λειτουργίας τοῦ Μ. Βασιλείου. Γενικῶς, τὸ κείμενον τοῦ Εἰληταρίου ἀκολουθεῖ τὸ δημοσιευθὲν ὑπὸ τῆς Kajaia (Basil, σ. 306–308, διὰ τὴν ἐξωτερικὴν (recto) ὄψιν, καὶ διὰ τὴν ἐσωτερικὴν (verso) σ. 313–314). Παρουσιάζονται, ὅμως, καὶ μερικαὶ διαφοραί.

Sin.Geo.N.10s
Θεία Λειτουργία (;), 13ος αἰ.

Ὕλη: Χάρτης, εἰς τρία πολὺ μικρὰ Σπαράγματα.

Διαστάσεις: Ἄνευ.

Κατάστασις: Πολὺ κακή. Εἰς τὰ δύο ἀπὸ τὰ τρία Σπαράγματα διεσώθη κείμενον μᾶς μόνον σειρᾶς. Τὸ τρίτον ἄγραφον. Τὸ Εἰλητάριον διατηρεῖ τὸν Ὀμφαλόν του.

Γραφή: Nuskhuri. Πρωτογράμματα *γραφῆς* Asomtavruli.

Μελάνη: Μαύρη. Πρωτογράμματα διὰ Κινναβάρεως.

Χρονολογία: [13ος αἰ.].

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ ΚΩΔΙΚΩΝ

ΜΕΜΒΡΑΝΙΝΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ

Sin.Geo.N.1 Συναξάριον, 11ος αἰ. 49
Sin.Geo.N.2 Iadgari, 10ος αἰ., μετὰ τὸ ἔτος 987 μ.Χ. 50
Sin.Geo.N.3 Συλλογὴ Ἁγιολογικῶν κειμένων, 10ος αἰ. 53
Sin.Geo.N.4 Πατερικὰ Ἀποφθέγματα (κατ' ἀλφάβητον), 10ος αἰ. 55
Sin.Geo.N.5 Iadgari, 10ος αἰ. 56
Sin.Geo.N.6 Προφητολόγιον, 12ος–13ος αἰ. 58
Sin.Geo.N.7 Συλλογὴ Ὕμνων, 13ος αἰ. (Παλίμψηστος) 59
Sin.Geo.N.8 Ἀπόστολος, ἔτους 977 μ.Χ. 60
Sin.Geo.N.9 Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, 11ος αἰ. 62
Sin.Geo.N.10 Ἱεροσολυμιτικὸν Lectionary, 9ος αἰ. 63
Sin.Geo.N.11 Ἱεροσολυμιτικὸν Lectionary, 10ος αἰ. 63
Sin.Geo.N.12 Τετραευαγγέλιον, ἔτους 1075 μ.Χ. 64
Sin.Geo.N.13 Συλλογὴ Ἀσκητικῶν καὶ Ἁγιολογικῶν κειμένων, 10ος αἰ. (Παλίμψηστος) 68
Sin.Geo.N.14 Παρακλητική, ἔτους 1044 μ.Χ. 73
Sin.Geo.N.15 Ψαλτήριον, 10ος αἰ. 74
Sin.Geo.N.16 Ὕμνοι, 12ος αἰ. 76
Sin.Geo.N.17 Συλλογὴ Ἁγιολογικῶν Κειμένων, 10ος αἰ. 77
Sin.Geo.N.18 Μηναῖα, 11ος–12ος αἰ. 78
Sin.Geo.N.19 Iadgari, ἔτους 980 μ.Χ. 80
Sin.Geo.N.20 Ἀλεξάνδρου τοῦ Κυπρίου, Ἀνάγνωσμα περὶ τῆς εὑρέσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ἔτους 986 μ.Χ. 83
Sin.Geo.N.21 Ψαλτήριον, 10ος αἰ. 85
Sin.Geo.N.22 Συλλογὴ Λειτουργικῶν Κειμένων, 10ος αἰ. 87
Sin.Geo.N.23 Ὡρολόγιον, ἔτους 986 μ.Χ. 88
Sin.Geo.N.24 Μηναῖα, 11ος αἰ. 89
Sin.Geo.N.25 Παρακλητική, 11ος αἰ. 90
Sin.Geo.N.26 Συλλογὴ Λειτουργικῶν Κειμένων, 9ος–10ος αἰ. 91
Sin.Geo.N.27 Προχόρου, Βίος Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, 11ος αἰ. 93
Sin.Geo.N.28 Πολυδίου, Βίος τοῦ Ἐπιφανίου, 11ος αἰ. 94
Sin.Geo.N.29 Iadgari, 10ος αἰ. 94
Sin.Geo.N.30 Παρακλητική, 12ος αἰ. 95

Sin.Geo.N.31 Συλλογὴ Λειτουργικῶν Κειμένων, 9ος–10ος αἰ. 96
Sin.Geo.N.32 Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου, Λόγοι Κατανυκτικοί, 10ος αἰ. 97
Sin.Geo.N.33 Θεία Λειτουργία τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, 10ος αἰ. 98
Sin.Geo.N.34 Iadgari, 10ος αἰ. 98
Sin.Geo.N.35 Συλλογὴ Λειτουργικῶν Κειμένων, 10ος αἰ. 99
Sin.Geo.N.36 Iadgari, 10ος αἰ. 100
Sin.Geo.N.37 Iadgari, 10ος αἰ. 101
Sin.Geo.N.38 Iadgari, 10ος αἰ. 101
Sin.Geo.N.39 Iadgari, 10ος αἰ. 102
Sin.Geo.N.40 Παρακλητική, 11ος αἰ. 103
Sin.Geo.N.41 Μηναῖα, 11ος αἰ. 104
Sin.Geo.N.42 Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Μαργαρῖται, 11ος–12ος αἰ. 105
Sin.Geo.N.43 Πολυδίου, Βίος τοῦ Ἐπιφανίου, 11ος–12ος αἰ. 106
Sin.Geo.N.44 Περικοπαὶ ἀπὸ τὸ Ψαλτήριον καὶ τὸ Προσευχητάριον, 10ος–11ος αἰ. 106
Sin.Geo.N.45 Ὑπακοαί, 12ος αἰ. 107
Sin.Geo.N.46 Iadgari, 10ος αἰ. 108
Sin.Geo.N.47 Ἰωάννου Χρυσοστόμου Λόγος, 11ος αἰ. 108
Sin.Geo.N.48 «Mokcevay Kartlisay», «Ὁ Ἐκχριστιανισμὸς τῆς Γεωργίας», 10ος αἰ. 109
Sin.Geo.N.49 Εὐχολόγιον, 11ος–12ος αἰ. 111
Sin.Geo.N.50 Συλλογὴ Ἱστορικῶν καὶ Ἁγιολογικῶν Κειμένων, 10ος αἰ., πρῶτον ἥμισυ 111
Sin.Geo.N.51 Ψαλτήριον, 10ος αἰ. 113
Sin.Geo.N.52 Ὡρολόγιον, 12ος–13ος αἰ. (Παλίμψηστος) 115
Sin.Geo.N.53 Συλλογὴ Λειτουργικῶν Κειμένων, 10ος αἰ. 116
Sin.Geo.N.54 Θεῖαι Λειτουργίαι Ἁγ. Ἰακώβου, Μεγ. Βασιλείου καὶ Ἁγ. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, 10ος αἰ. 117
Sin.Geo.N.55 Πατερικαὶ Διηγήσεις κατὰ ἀλφαβητικὴν σειράν, 10ος αἰ. (Παλίμψηστος) 120
Sin.Geo.N.56 Iadgari, 10ος αἰ. 121
Sin.Geo.N.57 Παρακλητική, 11ος αἰ. 122
Sin.Geo.N.58 Συλλογὴ Λειτουργικῶν Κειμένων, 9ος–10ος αἰ. 123
Sin.Geo.N.59 Συλλογὴ Λειτουργικῶν Κειμένων, 11ος–12ος αἰ. (Παλίμψηστος) 126
Sin.Geo.N.60 Λεοντίου Νεαπόλεως, Βίος τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος, 11ος–12ος αἰ. 126
Sin.Geo.N.61 Ὡρολόγιον, 12ος αἰ. 127
Sin.Geo.N.62 Συλλογὴ Λειτουργικῶν Κειμένων, 12ος αἰ. 128

Sin.Geo.N.63 Θεία Λειτουργία Ἁγίου Ἰακώβου, 12ος αἰ. 129
Sin.Geo.N.64 Εἱρμοὶ καὶ Θεοτοκία, 10ος αἰ. 130
Sin.Geo.N.65 Θεία Λειτουργία Ἁγίου Ἰακώβου, 10ος αἰ. 131
Sin.Geo.N.66 Θεία Λειτουργία Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, 10ος αἰ. 131
Sin.Geo.N.67 Διδασκαλίαι Πατέρων, Πρὸ τοῦ ἔτους 974 μ.Χ. 132
Sin.Geo.N.68 Θεία Λειτουργία, 11ος αἰ. 134
Sin.Geo.N.69 Εἱρμοὶ καὶ Θεοτοκία, 10ος αἰ. (Παλίμψηστος) 135
Sin.Geo.N.70 Θεία Λειτουργία Ἁγίου Ἰακώβου, 10ος αἰ. 136
Sin.Geo.N.71 Διατάξεις καὶ Ὁδηγίαι διὰ τὴν χρῆσιν τῶν Εὐαγγελικῶν Ἀναγνωσμάτων, 10ος αἰ. (Παλίμψηστος) 136
Sin.Geo.N.72 Εὐχολόγιον, 13ος αἰ. 137
Sin.Geo.N.73 Iadgari, 10ος αἰ. 138
Sin.Geo.N.74 Iadgari, 10ος αἰ. 139
Sin.Geo.N.75 Ἀπόκρυφα καὶ Ὁμιλιτικά, 10ος αἰ. 140
Sin.Geo.N.76 Παρακλητική, 11ος αἰ. 141
Sin.Geo.N.77 Ἱεροσολυμιτικόν Lectionary, 9ος–10ος αἰ. 142
Sin.Geo.N.78 Ὕμνος εἰς τὴν Θεοτόκον, 11ος–12ος αἰ. 143
Sin.Geo.N.79 Θεία Λειτουργία τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, 10ος αἰ. 143
Sin.Geo.N.80 Ὡρολόγιον, 11ος αἰ. 144
Sin.Geo.N.81 Θεία Λειτουργία τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, 10ος αἰ. 145
Sin.Geo.N.82 Ψαλτήριον, 11ος–12ος αἰ. 145
Sin.Geo.N.83 Θεία Λειτουργία τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, 10ος αἰ. 146
Sin.Geo.N.84 Ἀποφθέγματα ἢ Πατερικόν, 10ος–11ος αἰ. 146
Sin.Geo.N.85 Ψαλτήριον, 12ος–13ος αἰ. 147
Sin.Geo.N.86 Προσευχαί, 12ος–13ος αἰ. 147
Sin.Geo.N.87 Iadgari, δεύτερον ἥμισυ 10ου αἰ. 148
Sin.Geo.N.88 Ἱεροσολυμιτικόν Lectionary, 10ος αἰ. 149
Sin.Geo.N.89 Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ Sinuri Mravaltavi τοῦ ἔτους 864 μ.Χ. 149
Sin.Geo.N.90 Ἀποφθέγματα, 11ος αἰ. (Παλίμψηστος) 152
Sin.Geo.N.91 Προσευχή, 11ος αἰ. 153
Sin.Geo.N.92 Ἐπιστολὴ τοῦ Okropir πρὸς τὸν πατέρα Νικόλαον, 15ος–16ος αἰ. 154
Sin.Geo.N.93 Ἐνθυμήσεις ἐξ ἑνὸς ἀταυτίστου Κώδικος, 10ος αἰ. 155
Sin.Geo.N.94 Κυρίλλου τοῦ Σκυθοπολίτου, Βίος τοῦ Ἁγίου Εὐθυμίου, 10ος αἰ. 155
Sin.Geo.N.95 Iadgari, 10ος αἰ., μετὰ τὸ ἔτος 987 μ.Χ. 156
Sin.Geo.N.96 Iadgari, 10ος αἰ. 157

Sin.Geo.N.97 Iadgari, 10ος αἰ. (Παλίμψηστος) ... 158
Sin.Geo.N.98 Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Λόγος περὶ φόβου Θεοῦ καὶ περὶ μετανοίας, 10ος αἰ. ... 159
Sin.Geo.N.99 Πατερικαὶ Διηγήσεις, 12ος αἰ. ... 159

ΧΑΡΤΩΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ

Sin.Geo.N.1p Ἰωάννου τοῦ Σιναΐτου, Κλῖμαξ τοῦ Παραδείσου, 12ος–13ος αἰ. ... 161
Sin.Geo.N.2p Ψαλτήριον, 12ος–13ος αἰ. ... 162
Sin.Geo.N.3p Συλλογὴ Ἁγιολογικῶν καὶ Ὁμιλιτικῶν ἔργων, 12ου–13ου αἰ. ... 163
Sin.Geo.N.4p Μαρτύριον τῆς Ἁγίας Μαρίνης, 12ος–13ος αἰ. ... 164
Sin.Geo.N.5p Φύλλον χαρτῴου Κώδικος μὲ ἀκαθόριστον περιεχόμενον, 11ος αἰ. ... 165
Sin.Geo.N.6p Συλλογὴ Ὁμιλιῶν, 12ος–13ος αἰ. ... 165
Sin.Geo.N.7p Γρηγορίου Νύσσης, Ἐγκώμιον εἰς τὸν Ὅσιον πατέρα Ἐφραὶμ τὸν Σύρον, 13ος αἰ. ... 166
Sin.Geo.N.8p Προφητολόγιον, 12ος–13ος αἰ. ... 167
Sin.Geo.N.9p Γερμανοῦ, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, Περὶ τῶν Θαυμάτων τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ, 12ος–13ος αἰ. ... 168
Sin.Geo.N.10p Κανὼν τοῦ Ἀνδρέου Κρήτης, 12ος–13ος αἰ. ... 169
Sin.Geo.N.11p Κυρίλλου Σκυθοπολίτου, Βίος Ἁγίου Εὐθυμίου, 12ος αἰ. ... 169
Sin.Geo.N.12p Βίος Ἁγίου Νικολάου Ἀρχιεπισκόπου Μύρων, 12ος αἰ. ... 170
Sin.Geo.N.13p Ἔργον ἀσκητικοῦ χαρακτῆρος, 12ος–13ος αἰ. ... 170
Sin.Geo.N.14p Ἀναγνώσματα ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου, 11ος–12ος αἰ. ... 171
Sin.Geo.N.15p Ὡρολόγιον, 13ος–14ος αἰ. ... 172
Sin.Geo.N.16p Στιχηρὰ καὶ Καθίσματα ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ, 12ος–13ος αἰ. ... 173
Sin.Geo.N.17p Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Ἑρμηνεία εἰς τὴν Γένεσιν, 12ος αἰ. ... 174
Sin.Geo.N.18p Ψαλτήριον, 12ος–13ος αἰ. ... 175
Sin.Geo.N.19p Τετραευαγγέλιον, 13ος αἰ. ... 175
Sin.Geo.N.20p Ψαλτήριον, 13ος αἰ. ... 176
Sin.Geo.N.21p Ὕμνοι, 12ος–13ος αἰ. ... 176
Sin.Geo.N.22p Ὑμνογραφικὸς Κανών, 12ος–13ος αἰ. ... 177
Sin.Geo.N.23p Συλλογὴ Ἀσκητικῶν Κειμένων, 13ος–14ος αἰ. ... 177
Sin.Geo.N.24p Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου Λόγοι, 14ος–15ος αἰ. ... 178
Sin.Geo.N.25p Συλλογὴ Ἁγιολογικῶν Κειμένων, 12ος–13ος αἰ. ... 178
Sin.Geo.N.26p Τριῴδιον, 13ος–14ος αἰ. ... 179

Sin.Geo.N.27p Πεντηκοστάριον, 12ος–13ος αἰ. ... 180
Sin.Geo.N.28p Ὕμνος πρὸς τὴν Θεοτόκον, 12ος αἰ. ... 180
Sin.Geo.N.29p Ὡρολόγιον, 13ος αἰ. ... 181
Sin.Geo.N.30p Ὕμνοι πρὸς τὴν Παναγίαν, 12ος–13ος αἰ. ... 182
Sin.Geo.N.31p Μηνολόγιον, 13ος αἰ. ... 183
Sin.Geo.N.32p Συλλογὴ Ὕμνων, 12ος–13ος αἰ. ... 183
Sin.Geo.N.33p Τέσσαρα Σπαράγματα μὲ Ὑμνολογικὸν περιεχόμενον ... 184

ΕΙΛΗΤΑΡΙΑ

Sin.Geo.N.1s Θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, 13ος αἰ. ... 187
Sin.Geo.N.2s Ὕμνοι, 10ος–11ος αἰ. ... 187
Sin.Geo.N.3s Ὕμνοι, 12ος–13ος αἰ. ... 189
Sin.Geo.N.4s Θεία Λειτουργία Μεγάλου Βασιλείου, 13ος αἰ. ... 190
Sin.Geo.N.5s Θεία Λειτουργία Μεγάλου Βασιλείου, 13ος αἰ. ... 191
Sin.Geo.N.6s Θεία Λειτουργία, 13ος αἰ. ... 191
Sin.Geo.N.7s Εὐχαὶ τῆς Θείας Μεταλήψεως, 15ος αἰ. ... 192
Sin.Geo.N.8s Θεία Λειτουργία Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, 16ος αἰ. ... 193
Sin.Geo.N.9s Θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, 13ος αἰ. ... 193
Sin.Geo.N.10s Θεία Λειτουργία, 13ος αἰ. ... 194

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΑΓΙΟΛΟΓΙΚΑ:

Ἀθανασίου Ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, Βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀντωνίου τοῦ Μεγάλου: 13/1

Ἀθανασίου τοῦ Ταχυγράφου, Μαρτύριον τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης: 3p/2

Ἰωάννης Σαμπανίστζε (Ioane Sabanisdze), Μαρτύριον τοῦ Ἁγίου Ἄμπο (Abo): 3/1

Κυρίλλου τοῦ Σκυθοπολίτου, Βίος τοῦ ὁσίου Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου: 94, 11p
Βίος Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου: 17/4
Βίος Ἰωάννου τοῦ Καλυβίτου: 17/7

Λεοντίου Νεαπόλεως, Βίος τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος: 60

Πολυβίου, Βίος τοῦ Ἐπιφανίου: 28, 43

Βίος Ἰωάννου τοῦ Ζενταξνέλι (Iovane Zedazneli): 50/2

Βίος Ἁγίου Νικολάου Ἀρχιεπισκόπου Μύρων: 12p

Βίος τοῦ Ἀββᾶ Παύλου καὶ τοῦ Μ. Ἀντωνίου: 17/5

Βίος τοῦ Ἁγίου Χαρίτωνος: 17/1

Μαρτύριον τοῦ Ἀβίβου Nekreseli (Ἀβίβου τοῦ Νεκρέσι): 50/3

Μαρτύριον τῆς Ἁγίας Βαρβάρας: 17/3

Μαρτύριον τοῦ Ἁγίου Εὐσταθίου: 25p/1

Μαρτύριον τῆς Ἁγίας Θέκλης: 17/2

Μαρτύριον τῆς Ἁγίας Ἰουλίττης καὶ τοῦ Ἁγίου Κηρύκου: 17/6

Μαρτύριον τοῦ Ἁγίου Mama (Μάμαντος): 3/3

Μαρτύριον τῆς Ἁγίας Μαρίνης: 4p

Μαρτύριον Πέτρου Ἀλεξανδρείας: 3/5

Μαρτύριον τοῦ Ἁγίου Φιλοθέου: 3/2

Μαρτύριον τῆς Ἁγίας Ριψιμίας καὶ τῶν σὺν αὐτῇ: 25p/2

Συναξάριον (συναξάρια ἀπὸ 8 ἕως 28 Αὐγούστου): 1

Οἱ ἀριθμοὶ παραπέμπουν εἰς τὴν αὔξουσαν ἀρίθμησιν τῶν χειρογράφων. Ὅταν οἱ ἀριθμοὶ δὲν συνοδεύονται ἀπὸ γράμματα, ἀφοροῦν εἰς τὴν ἀρίθμησιν τῶν Μεμβρανίνων χειρογράφων. Οἱ ἀριθμοὶ οἱ ὁποῖοι συνοδεύονται ἀπὸ τὸ γράμμα «p», παραπέμπουν εἰς τὴν ἀρίθμησιν τῶν Χαρτῴων καὶ ἀπὸ τὸ γράμμα «s» εἰς τὴν ἀντίστοιχον τῶν Εἰληταρίων.

ΑΠΟΚΡΥΦΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ (ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ):

Γερμανοῦ, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, Περὶ τῶν Θαυμάτων τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ: 9p
Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, Ἀνάγνωσμα περὶ τῆς Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου: 75/1
Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, Ἀνάγνωσμα περὶ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου: 75/2
Προχόρου, Βίος Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου: 27
Φιλίππου, Ἐξομολόγησις Θεοδοσίου, τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Ἰουδαίων: 75/3

ΑΣΚΗΤΙΚΑ, ΟΜΙΛΙΑΙ:

Ἀνάγνωσμα περὶ τῆς ἀποτομῆς τῆς Τιμίας Κάρας τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου: 6p/5
Ἀνάγνωσμα περὶ τῆς καταθέσεως τῆς Τιμίας Ζώνης καὶ τοῦ χιτῶνος τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου: 6p/1
Ἀνάγνωσμα περὶ τῆς ἐν τῷ Ναῷ εἰσόδου τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου: 6p/2
Ἀνάγνωσμα περὶ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ: 6p/4
Ἀλεξάνδρου τοῦ Κυπρίου, Ἀνάγνωσμα περὶ τῆς εὑρέσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ: 20
Ἀμμωνᾶ, Ἐπιστολαί: 13/4
Ἀντωνίου τοῦ Μεγάλου, Ἐπιστολαί: 13/2
Ἀπολλώ: 13/6
Ἀσκητικοῦ χαρακτῆρος Ἔργον: 13p
Ἀσκητικῶν κειμένων Συλλογή: 23p
Γρηγορίου Νύσσης, Ἐγκώμιον εἰς τὸν Ὅσιον πατέρα Ἐφραὶμ τὸν Σύρον: 7p
Διδασκαλίαι τῶν Σιναϊτῶν Πατέρων: 67
Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου, Λόγοι Κατανυκτικοί: 32
Ἡσυχίου τοῦ Ἱεροσολυμίτου, Περὶ τῆς Ὑπαπαντῆς: 89/2
Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, Ἀνάγνωσμα περὶ τῆς Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου: 75/1
Ἡ ἐν τῷ ναῷ Εἴσοδος τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου: 6p/3
Ἰωάννου τοῦ Σιναΐτου, Κλῖμαξ τοῦ Παραδείσου: 1p
Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Μαργαρῖται: 42
Λόγος περὶ τῶν Ἀναγνωστῶν: 47
Λόγος περὶ Αρετῆς: 3p/3
Λόγος περὶ Μετανοίας, παρθενίας καὶ ὑπομονῆς: 13/5
Λόγος περὶ Νηστείας: 24p/1
Λόγος περὶ Νηστείας καὶ μὴ Λοιδορίας: 24p/2
Λόγος περὶ φόβου τοῦ Θεοῦ καὶ περὶ μετανοίας: 98
Κυρίλλου Ἱεροσολύμων: 89/1
Μακαρίου τοῦ Μεγάλου, Ἐπιστολὴ Α΄:13/3

Πατερικὰ Ἀποφθέγματα (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν): 4, 55
Πατερικαὶ Διηγήσεις: 84, 90, 99
Πελαγία Ἁγ. (εἰς μνήμην τῆς Ἁγίας Πελαγίας): 3/3

ΔΙΑΦΟΡΑ:

Ἐνθυμήσεις ἐξ ἑνὸς ἀταυτίστου Κώδικος: 93
Ἐπιστολὴ τοῦ Okropir πρὸς τὸν πατέρα Νικόλαον: 92
Κείμενον μὲ ἀλβανικὴν γραφὴν τοῦ Καυκάσου (ἀρχικὸν κείμενον παλιμψήστου): 13 καὶ 55
Σπαράγματα: 33p
Φύλλον ἀκαθορίστου περιεχομένου: 5p

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ:

Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Ἑρμηνεία εἰς τὴν Γένεσιν: 17p.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ:

«Mokcevay Kartlisai» (Ὁ Ἐκχριστιανισμὸς τῆς Γεωργίας): 48 καὶ 50/1.

ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ:

Ψαλτήριον: 15, 21, 44, 51, 82, 85, 2p, 18p, 20p
Τετραευαγγέλιον: 12, 19p
Ἀπόστολος (Τμήματα ἐκ τῶν Ἐπιστολῶν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ τῶν Καθολικῶν Ἐπιστολῶν): 8
Πράξεις Ἀποστόλων: 9

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ:

Ἀνδρέου Κρήτης, Κανών: 10p
Διατάξεις καὶ ὁδηγίαι διὰ τὴν χρῆσιν τῶν Εὐαγγελικῶν Ἀναγνωσμάτων: 71
Εἱρμοὶ καὶ Θεοτοκία: 2/1, 5/1, 19/1, 39, 64, 69, 95/1, 97
Εὐαγγελικὰ Ἀναγνώσματα: 14p
Εὐχαὶ διάφοροι: 44, 86, 91
Εὐχαὶ Θείας Κοινωνίας: 7s.
Εὐχολόγια: 49, 53/5, 58/4, 72
Θεία Λειτουργία Ἁγίου Βασιλείου τοῦ Μεγάλου: 54/2, 1s, 4s, 5s, 9s
Θεία Λειτουργία Ἁγίου Ἰακώβου Ἀδελφοθέου: 22/1, 26/1, 31/1, 33, 53/1, 54/1, 58/1, 63, 65, 70, 79, 81, 83
Θεία Λειτουργία Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου: 54/3, 66, 8s.
Θεία Λειτουργία τῶν Προηγιασμένων Δώρων: 26/2, 53/2

Θεία Λειτουργία (?): 68, 6s, 10s
Θεοδώρου Στουδίτου, Ἀντίφωνα τοῦ Ὄρθρου τῆς Κυριακῆς: 32p/2
«Iadgari»: 2, 5, 19, 29, 34, 36, 37, 38, 39, 46, 56, 73, 74, 87, 95, 96, 97
Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, Κανὼν ἀναστάσιμος: 32p/1
Κοσμᾶ τοῦ Ποιητοῦ, Κανὼν εἰς τὴν Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ: 2s, 3s
«Lectionary» Ἱεροσολυμιτικόν: 10, 11, 22/2, 26/4, 31/2, 58/2, 58/5, 63, 70, 71, 77, 88
Μηναῖα: 18, 24, 41
Μηνολόγιον: 62/2 καὶ 31p
Παρακλητική: 7/2, 14, 25, 30, 40, 57, 76
Πεντηκοστάριον: 27p
Προφητολόγιον 6, 8p.
Στιχηρὰ καὶ Καθίσματα: 16p
Τριῴδιον: 26p
Ὑμνογραφικὸς Κανὼν ἀδιάγνωστος: 59, 62, 22p
Ὕμνοι διάφοροι: 16, 21p, 2s, 3s
Ὕμνοι εἰς τὴν Ἁγίαν Αἰκατερῖναν: 3p/1
Ὕμνοι εἰς τὴν Θεοτόκον: 78, 28p, 30p,
Ὑπακοαί: 7/1, 16/3 και 45.
Ὡρολόγια: 23, 52, 61, 80, 15p, 29p, 31p.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ
ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟΠΩΝΥΜΙΩΝ*

Ἄβιβος τοῦ Νεκρέσι (*Abibos Nekreseli*): 50/3
Abo, Ἅγ. (Ἄμπο): 3/1
Ἀβραάμ: 4 (εἰς τὰ Ἀποφθέγματα)
Abuladze I.: 9,13,17,32,47,50,98,24p,25p
Ἀγαθάγγελος, μάρτυς: 39
Ἀδριανὸς καὶ Ναταλία, Ἅγ.: 3
Admese: 50 (εἰς τὰς ἐνθυμήσεις)
Ἀθανάσιος ὁ Ἀλεξανδρείας: 13/1
Ἀθανάσιος ὁ ταχυγράφος: 3p/2
Ἄθως: 23, 27
Ἀλέξανδρος ὁ Κύπριος: 20
Aleksidze Z.: 13
Ἀμαθοῦς: 20
Ambakon (Ἄμπακον): 4p
Ἀμερική: 20, 24, 41
Ἀμμωνᾶς (*Amona*): 13/4
Ἀμμωνᾶς (*Amona*, υἱός τοῦ *Vakhtang Modzarguli*): 89 (εἰς τὰς ἐνθυμήσεις)
Ἀμμώνιος [ὁ Ἀλεξανδρεύς]: 12 (βλ. περιγραφή)
Amon: 90 (εἰς τὰ Ἀποφθέγματα)
Ἀναστασία, Ἅγ.: 3
Ἀνδρέας ὁ Κρήτης: 10p
Ἀντώνιος ὁ Μέγας: 13/1, 13/2, 55
Ἀντώνιος ὁ Ραβάχ, Ἅγ. (*Antoni Ravakhi* ἢ *Ruah*): 46
Ἀπολλὼς (*Apolo*): 4 (εἰς τὰ Ἀποφθέγματα)
Ἀπολλὼς (*Apolo*): 13/6
Apphe (Ἀπφύ): 4 (εἰς τὰ Ἀποφθέγματα)
Ἀρέθας καὶ οἱ σὺν αὐτῷ: 3
Arseni Ikalthoeli: 10p
Arseni (Ἀρσένιος) *Khobelisdze*: 6p (εἰς τὰς ἐνθυμήσεις)
Arshusha (βλ. *Iovane* ὁ πρώην *Arshusha*)

* Εἰς τὸ εὑρετήριον ὑποδεικνύονται οἱ ἀριθμοὶ τῶν Κωδίκων

Ἀσσύριοι Πατέρες (Πατέρες ἐκ τῆς Ἀσσυρίας): 48, 50/2, 3
Assfalg J.: 20
Βαρβάρα, Ἁγ.: 17/3, 4p
Βασίλειος ὁ Μέγας: 41, 54, 63, 91, 1s, 4s, 6s, 8s, 9s
Βασίλειος (εἰς τὰς ἐνθυμήσεις τοῦ Ἰωάννου–Ζωσιμᾶ, ἐν ἔτει 986): 20
Βασίλειος (Ἅγ.;): 4p
Βάτος, Ἁγία, Ἐκκλησία: 39
Bakur (Μπακούρ): 26/1 (εἰς ἐνθυμήσεις 9ος–10ος αἰ.)
Beneshevitch V.: 60
Berdznishwili M.: 92
Βίκτωρ καὶ Στεφανίς: 3
Birmingham: 20
Blake R.: 16, 23, 30, 41, 52, 60, 72, 80, 7p, 8p, 17p, 25p, 30p, 32p
Boa, Ἅγ.: 41
Chubinashvili G.: 17/6
Conybeare F.: 26
Γαβριὴλ ὁ Ἀρχάγγελος: 95
Γαβριήλ (εἰς τὰς ἐνθυμ. τοῦ Ἰωάννου–Ζωσιμᾶ): 19, 20, 67
Γαβριήλ: 26/1 (εἰς τὰς ἐνθυμήσεις 9ου–10ου αἰ.)
Garitte G.: 2, 3, 4, 8, 9, 12, 13, 15, 17, 20, 21, 28, 32, 41, 42, 43, 51, 60, 71, 89, 90, 94, 1p, 3p, 4p, 9p, 11p, 14p, 25p
Γεδεών: 57 (εἰς τὰς σημειώσεις)
Γεθσημανῆς Μονή: 14
Γελάσιος: 5/3
Γεράσιμος, Ἅγ.: 39
Γεράσιμος (*Jerasime*): 12 (εἰς 3ην καὶ 4ην ἐνθύμησιν, ἐν ἔτει 1075)
Γερβάσιος: 4 (εἰς τὰ Ἀποφθέγματα)
Γερμανὸς ὁ Κωνσταντινουπόλεως: 9p
Γερμανία: 20
Γεωργία: 39, 48, 92
Γεώργιος 6λ. *Giorgi*
Γεώργιος ὁ Ἁγιορείτης, ὁ Ἴβηρ (*Giorgi Mthacmideli*): 1, 6, 7, 12, 16, 18, 23, 30, 44, 51, 52, 61, 62, 72, 80, 2p, 7p, 8p, 10p, 14p, 15p, 18p, 19p, 20p, 27p, 29p, 30p, 32p
Giorgi Grdzeli: 89
Giorgi Diakoni (Γεώργιος ὁ διάκονος, γραφεύς, 10ος αἰ.): 51
Giorgi (εἰς τὰς ἐνθυμήσεις τοῦ Ἰωάννου–Ζωσιμᾶ): 19, 20, 67
Giorgi (γραφεὺς 11ου αἰ.): 68
Giorgi: 91 (εἰς τὰς σημειώσεις)

Γουρίας, Σαμωνᾶς καὶ Ἄβιβος Ἅγ.: 3
Göttingen: 20
Graz: 15, 21, 51, 54, 63, 65, 66, 70, 79, 83
Γρηγόριος βλ. *Grigol*
Γρηγόριος ὁ Νύσσης: 7p
Grigol: 4 (εἰς τὰ ἀποφθέγματα)
Grigol, γραφεύς, 10ος αἰ.: 4
Grigol: 12 (εἰς τὰς ἐνθυμήσεις τοῦ Μιχαήλ, ἐν ἔτει 1075)
Gvakharia V.: 2, 73
Dambarton Oaks: 24, 41
Danelia C.: 8
Δανιὴλ ὁ Προφήτης: 6
Δαυῖδ (διδάσκαλος, 1075): 12
Δαυῖδ (κτήτωρ, 11ος αἰ.): 57
Δαυῖδ: 98 (εἰς τὰς σημειώσεις)
Δαυῖδ *Gareja* (Μονὴ τοῦ Ὁσίου Δαυῖδ εἰς τὴν Γεωργίαν): 50/2
Dzotcenidze K.: 8
Δημήτριος (ἱερομόναχος, βιβλιοθηκάριος τῆς Ἰ.Μ. Σινᾶ): 26
Δημήτριος (*Demetri*): 50 (εἰς τὰς ἐνθυμήσεις)
Διονύσιος, Ἅγ.: 3
Διόσκουρος: 4 (εἰς τὰ Ἀποφθέγματα)
Dvali M.: 4, 13/2, 55, 67, 90
Ἐπίμαχος ὁ ἐκ Φαράν: 39
Ἐπιφάνιος ὁ Κύπρου: 28, 43
Ἐπιφάνιος: 4 (εἰς τὰ Ἀποφθέγματα)
Ephrem Mcire (Ἴβηρ μοναχός, λόγιος καὶ μεταφραστής, 10ου αἰ.): 32p
Ἐρήμου (*Udabno*), Μονή: 89
Εὐγενία, Ἁγ.: 3
Εὐθύμιος ὁ Ἁγιορείτης, ὁ Ἴβηρ (Ephtvyme Mtacmideli): 23, 27, 75, 91, 1p, 9p, 12p
Εὐθύμιος ὁ Μέγας (Παλαιστινός): 94, 11p
Εὐσέβιος ὁ Καισαρείας: 21 (βλ. τὴν περιγραφήν)
Εὐστάθιος, Ἅγ.: 3, 25p
Εὐστράτιος, Αὐξέντιος, Εὐγένιος, Ὀρέστης καὶ Μαρδάριος, Ἅγ.: 3
Εὐχάριστος: 4 (εἰς τὰ Ἀποφθέγματα)
Ἐφραίμ: 90 (εἰς τὰ ἀποφθέγματα)
Ἐφραὶμ ὁ Σύρος: 32, 7p
Ζαχαρίας Προφήτης 6
Ζαχαρίας: 26/1 (εἰς τὰς ἐνθυμήσεις, 9ος–10ος αἰ.)

Zedazeni (Ζενταζένη), Μονή: 50/2
Ζήνων: 4 (εἰς τὰ Ἀποφθέγματα)
Zhordania T.: 48
Ἠλίας (*Elia*): 15 (εἰς τὰς ἐνθυμήσεις, 10ος αἰ.)
Ἠλίας (*Elia*, ὁ πρώην *Elise Tshidanisdze*): 6s, 7s
Ἠσαΐας: 15 (εἰς τὰς ἐνθυμήσεις 10ος αἰ.)
Ἡσύχιος ὁ Ἱεροσολυμίτης: 89
Θεογονία, Ἅγ. (*Theogonia*): 5/3
Θέκλα, μάρτυς: 3, 17
Θεόδωρος ὁ Ἐλευθερουπολίτης: 4
Θεόδωρος ὁ Διδάσκαλος (*Tevdore Modzguari, Samothkheli*): 1, 76
Θεόδωρος ὁ ἐκ Τιφλίδος (*Thevdore Tbileli*): 4
Θεόδωρος ὁ ἐκ τῆς Παλαιᾶς Λαύρας (*Thevdore Palavreli*): 93
Θεόδωρος (*Theodore*) ὁ Στουδίτης: 32p
Θεόδωρος (*Thevdore*): 58 (εἰς τὰς σημειώσεις)
Θεοδόσιος ὁ Μέγας (*Thevdosi Didi*): 17/3
Θεοδόσιος Πατριάρχης: 89 (ἔτους 864)
Θεοδόσιος (*Thevdosi*) ἀρχηγὸς τῶν Ἰουδαίων: 75
Θεοτόκος: 15 (εἰς τὰς ἐνθυμήσεις), 19 (εἰς τὰς ἐνθυμήσεις), 86, 22p, 28p, 30p
Θεόφιλος ὁ Ἀρχιεπίσκοπος: 4 (εἰς τὰ Ἀποφθέγματα)
Θεόφιλος ὁ Μοναχός: 17p
Ἰάκωβος ὁ Ἀπόστολος: 22/1, 26/1, 31/1, 33, 35, 53/1, 54/1, 58/1, 63, 65, 70, 79, 81, 83
Ἰάκωβος: 4 (εἰς τὰ Ἀποφθέγματα)
Ἰγνάτιος, Ἅγ.: 3
Ἱερεμίας, Προφήτης: 11
Ἱερουσαλήμ: 24, 41, 53, 89, 92
Ἰησοῦς Χριστός, Χριστὸς: 3 (ἀπεικόνισις), 4, 5, 12, 15, 34, 54, 67, 69, 23p
Imnaishvili I.: 3, 12, 28, 43, 19p
Imnaishvili V.: 3, 13/1, 17
Ἰουλιανή, Ἁγία, Παρθενομάρτυς: 41
Ἰουλιανὴ καὶ Θεμιστοκλῆς: 41
Ἰουλίττα καὶ Κήρυκος: 17/6
Ἰσαάκ: 4 (εἰς τὰ Ἀποφθέγματα)
Ἰσίδωρος: 4
Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ: 6/1
Ἠσαΐας, Ἀββᾶς: 13/4
Ἰωάννης 6λ. *Ioane, Iovane*

Ἰωάννης ὁ Ἁγιορείτης, ὁ Ἴβηρ: 23
Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός: 75/1, 6p/3, 32p
Ἰωάννης ὁ Ἐλεήμων: 60 (Βίος)
Ἰωάννης ὁ Εὐνοῦχος: 4 (εἰς τὰ Ἀποφθέγματα)
Ἰωάννης–Ζωσιμᾶς (*Ioane–Zosime*): 19 (ὡς γραφεύς, εἰς τὰς ἐνθυμήσεις τοῦ ἔτους 980), 20 (ὡς γραφεύς, ἐν ἔτει 986), 67 (ὡς σταχωτής, εἰς τὰς ἐνθυμήσεις τοῦ ἔτους 974), 69 (ὡς γραφεύς; 10ος αἰ.), 71 (ὡς γραφεύς, 10ος αἰ.), 87 (ὡς γραφεύς, β' ἥμισ. 10ου αἰ.)
Ἰωάννης ὁ Θεολόγος: 12/4 (εἰς τὴν 4ην ἐνθύμησιν), 27 (Βίος), 58/5 (Ἀνάγνωσμα), 75/2, 77
Ἰωάννης ὁ Ἱερομόναχος: 2 (γραφεύς εἰς τὴν 1ην ἐνθύμησιν, μετὰ τὸ ἔτος 987), 5(;), 95 (μετὰ τὸ ἔτος 987)
Ἰωάννης ὁ Καλυβίτης: 17/7
Ἰωάννης τῶν Κελλίων: 4 (εἰς τὰ Ἀποφθέγματα)
Ἰωάννης ὁ Κολοβός: 4 (εἰς τὰ Ἀποφθέγματα), 67
Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος: 2 (εἰς τὰς ἐνθυμήσεις), 5/3, 15 (εἰς τὴν 1ην ἐνθύμησιν), 19 (εἰς τὰς ἐνθυμήσεις), 6p (ἀνάγνωσμα), 22p (τροπάριον)
Ἰωάννης ὁ Σιναΐτης, τῆς Κλίμακος: 1p
Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος: 13/5, 39, 42, 47, 54/1, 66, 84, 98, 3p/3, 17p, 24p, 7s, 8s
Ioane (γραφεύς, 10ος αἰ.): 3
Ioane (εἰς τὰς ἐνθυμήσεις τοῦ Ἰωάννου–Ζωσιμᾶ): 20 (ἐν ἔτει 986), 67 (πρὸ τοῦ ἔτους 974)
Iovane (γραφεύς, 10ος αἰ.): 3
Iovane (γραφεύς, 10ος αἰ.): 34
Iovane (γραφεύς, 10ος αἰ.): 54
Iovane: 26/1 (εἰς τὰ Δίπτυχα, δύο φοράς, 9ου–10ου αἰ.)
Iovane: 54 (εἰς τὰς σημειώσεις)
Iovane (πατήρ): 67
Iovane (πατήρ): 13p
Iovane (γραφεύς, 13ος–14ος αἰ.): 23p
Iovane (Ἰωάννης πρώην *Arshusha*, δωρητής): 50 (εἰς τὴν ἐνθύμ. 1, καὶ 2;)
Iovane Zedazneli: 50/2
Ioane Meli (γραφεύς, εἰς τὰς ἐνθυμήσεις τοῦ ἔτους 986): 23
Iovane Oshkeli (Ἰωάννης ὁ ἐν Ὄσκι): 15 (γραφεύς, 10ος αἰ., εἰς τὴν 2αν ἐνθύμησιν)
Iovane Sabanisdze: 3/1
Ἰωνᾶς: 90 (εἰς τὰ Ἀποφθέγματα)
Ἰωνᾶς ὁ προφήτης: 6/1

Ἰωσήφ: 4 (εἰς τὰ Ἀποφθέγματα)
Ἰωσὴφ ὁ ὑμνογράφος: 52/1, 61, 15p
Jedlička J.: 26
Jacob A.: 54, 66
Javakhishvili I.: 1, 13:2, 5, 58:3
Janashvili M.: 50
Jvris Monasteri 6λ, Σταυροῦ Μονὴ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα
Jvris Monasteri 6λ. Σταυροῦ Μονὴ εἰς τὴν Γεωργίαν
Jojikeuli (γραφεύς, 11ος–12ος αἰ.): 42
Jgamaia L.: 13/2, 41, 90
Kakabadze S.: 50
Kakhabrishvili C.: 52, 61, 15p, 29p
Kajaia N.: 54, 91, 1s, 4s, 5s, 8s, 9s
Καλλίνικος ὁ Ἱερομόναχος: 5p
Καρίων: 90 (εἰς τὰ Ἀποφθέγματα)
Κασσιανός: 55 (εἰς τὰ Ἀποφθέγματα)
Kekelidze C.: 1, 3, 17, 18, 33, 41, 42, 58, 60, 63, 72, 75, 91, 1p, 7p, 9p, 11p, 17p
Κήρυκος 6λ. Ἰουλίττα καὶ Κήρυκος
Kiknadze G.: 69
Klarjethi: 9p
Κοσμᾶς ὁ Ἱεροσολυμίτης: 56, 2s
Κύπρος (*Kvypre, Kypre*): 19, 60
Κύρικος = *Kvyrike*
Κύρικος (*Kvyrike*): 2 (εἰς τὴν 1ην ἐνθύμησιν)
Κύρικος: 26 (δύο διαφορετικοὶ, εἰς τὰ Δίπτυχα τοῦ 9ου–10ου αἰ.)
Kvyrike Midznadzoreli: 2, (εἰς 1ην καὶ 2αν ἐνθύμησιν, δεκανὸς τοῦ Σινᾶ, πρεσβύτερος τοῦ Τουάι), 2 (κτήτωρ, μετὰ τὸ ἔτος 987), 5 (;, 10ος αἰ.), 8 (κτήτωρ, ἐν ἔτει 977), 19 (;, εἰς Δίπτυχα τοῦ ἔτους 980), 20 (;, εἰς Δίπτυχα τοῦ 986), 69, 95 (κτήτωρ, μετὰ τὸ ἔτος 987. Πρβλ. 2, 1ην καὶ 2αν ἐνθύμησιν).
Kvyrike Mamaskhlisi τοῦ Σινᾶ (πρὸ τοῦ ἔτους 974): 67/4
Kvyrike Sokhastreli (γραφεύς, ἐν ἔτει 977): 8
Κύριλλος ὁ Ἱεροσολύμων: 89/1
Κύριλλος ὁ Σκυθοπολίτης: 17/4, 7, 94, 11p
Κωνσταντῖνος ὁ αὐτοκράτωρ: 87
Κωνσταντινούπολις: 1, 12 (εἰς 4ην ἐνθύμησιν), 23 (εἰς ἐνθύμησιν), 41 καὶ 80
Κωνστάντιος (Kostanti, λαϊκὸς ἑλληνικῆς καταγωγῆς): 2 (εἰς 1ην ἐνθύμησιν)
Lang D.: 3, 48

Λεόντιος Νεαπόλεως: 60
Λεόντιος Νικοπόλεως, 6λ. Λεόντιος Νεαπόλεως
Lortkipanidze K.: 8
Λουκᾶς ὁ Εὐαγγελιστής: 12, 58/5, 19p
Μακάριος ὁ Μέγας: 13/3, 90
Μακάριος ὁ ἐν Λετέτι (*Makari Lethetheli*): 89
Mamanti (Μάμαντος): 3
Μάμας, Ἅγ. (*Mama*): 3/3 (Μαρτύριον)
Mamacha (;): 4p (εἰς ἐνθύμησιν)
Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής: 41
Μάρθα, μήτηρ τοῦ Ἁγίου Συμεῶνος τοῦ Στυλίτου: 95/2
Μαρία ἡ Αἰγυπτία, Ἁγ.: 3, 39
Μαριάμ: 58 (εἰς τὰς σημειώσεις)
Μαρῖνα, Ἁγ.: 4p
Mgaloblishvili T.: 20, 75/2
Μηνᾶς καὶ Ἄβιβος, Ἅγ. (*Mena, Abibo*): 3
Μᾶρκος ὁ Εὐαγγελιστής: 3, 12, 58/5
Μᾶρκος ὁ Μοναχός: 72/3
Marr N.: 1, 39, 9p
Ματθαῖος ὁ Εὐαγγελιστής: 12, 58/5
Ματόης: 55 (Μάτο, εἰς τὰ ἀποφθέγματα)
Meli (Μιλήσιος): 67 (εἰς τὰ Ἀποφθέγματα), 90
Menabde L.: 23
Metreveli E.: 2, 5, 19, 34, 64, 69, 95, 97, 21p
Μιχαήλ 6λ. *Mikhael*
Μιχαὴλ ὁ Ἀρχάγγελος: 9p
Mikhael: 26 (εἰς τὰς ἐνθυμήσεις 9ου–10ου αἰ.)
Mikhael: 19 (εἰς τὰς ἐνθυμήσεις τοῦ Ἰωάννο–Ζωσιμᾶ τοῦ ἔτους 980), 20 (τοῦ ἔτους 986), 67 (τοῦ ἔτους 974)
Mikhael, (γραφεύς, 10ος αἰ.): 13 (γραφικὸς χαρακτὴρ πολὺ ἄσχημος), 55
Mikhael, (γραφεύς, 9ου–10ου αἰ.): 57
Mikhael, (γραφεύς, ἐν ἔτει 1075): 12 (εἰς τὰς ἐνθυμήσεις 1–4)
Mikhael: 12 (εἰς τὰς ἐνθυμήσεις)
Mikhael, μοναχός: 15 (εἰς τὰς ἐνθυμήσεις, 10ος αἰ. 1η ἐνθύμησις)
Mikhael Dekanozi (Μιχαὴλ ὁ δεκανός): 15 (κτήτωρ, 10ος αἰ. ἐνθυμ. 12η)
Mikhael Modrekili: 2, 73
Μωυσῆς ὁ Προφήτης (*Mose*): 2 (εἰς τὴν 2αν ἐνθύμησιν), 12 (εἰς 1την ἐνθύμησιν), 15 (ἐνθυμήσεις), 19
Μώκιος (*Moti*, εἰς τὰ Ἀποφθέγματα): 55

Μωυσῆς (*Mose*): 12 (εἰς τὰς ἐνθυμήσεις τοῦ ἔτους 1075)
Νίκαια, Οἱ ἐν Νικαίᾳ Πατέρες: 6, 8p
Νικόλαος: 54/3 (εἰς τὰς σημειώσεις)
Νικόλαος καὶ Εὐστάθιος, Ἅγ.: 3
Nikoloz Garejeli (Νικόλαος ὁ ἐν Γκαρέτζι): 6s
Νικόλαος Μύρων τῆς Λυκίας: 41, 12 (Βίος)
Νικόλαος ὁ Σιναΐτης: 92
Νίνο, Φωτίστρια τῶν Γεωργιανῶν: 39 (ὕμνος), 48, 50, 54/1
Nerse: 50 (εἰς τὰς ἐνθυμήσεις)
Niacmida: 39
Ninua G.: 13/3
Ξενοφών, Ἅγ. (*Xenophore*): 3
Ὀνούφριος (*Onophre*, γραφεύς, 12ος–13ος αἰ.): 1p
Okropiri Agdgomeli: 92
Palavra (Παλαιὰ Λαύρα τοῦ Ἁγ. Χαρίτωνος): 93
Παλαιστίνη: 19/3
Παντελεήμων ὁ διάκονος: 9p
Παρίσι: 16
Πατέρες ἐκ τῆς Ἀσσυρίας βλ. Ἀσσύριοι Πατέρες
Πατέρες, Οἱ ἐν Νικαίᾳ βλ. Νίκαια
Πατερμούθιος: 13/6
Pätsch G.: 48
Παῦλος ὁ Ἀπόστολος: 8
Παῦλος καὶ Ἀντώνιος: 17/5 (Βίος)
Παῦλος: 90 (εἰς τὰ Ἀποφθέγματα)
Παῦλος ὁ Ἁπλοῦς: 67/11 καὶ 12
Παῦλος ὁ Θηβαῖος: 39 (ὕμνος)
Πελαγία: 3/4
Perpera: 28p (εἰς τὰς ἐνθυμήσεις)
Πέτρος ὁ Ἀλεξανδρείας: 3/5 (Μαρτύριον)
Πέτρος: 14 (κτήτωρ, ἔτος 1044)
Πέτρος: 55 (εἰς τὰ Ἀποφθέγματα)
Πετρούπολις: 21, 76
Pimen Kakhi: 89
Ποιμήν: 55 (εἰς τὰ Ἀποφθέγματα)
Πολύβιος (συγγραφεύς): 28, 43
Πορφύριος Γάζης: 39 (ὕμνος)
Princeton: 20
Προκόπιος, Ἅγ.: 95/2 (ὕμνος)

Πρόχορος, συγγραφεύς: 27
Qaukhchishvili S.: 10p
Qubaneishvili S.: 75
Ριψιμία, Ἁγ. (Ripsime): 25p (μαρτύριον)
Sabacmida (ἡ Λαύρα τοῦ Ἁγ. Σάββα): 16/2, 89, 31p
Σάββας ὁ Ἡγιασμένος: 24, 89
Σαβίνος: 43
Σαμουὴλ, πατήρ: 67/10
Σαμουὴλ ὁ Ἴβηρ: 67/3
Σαρματᾶς (*Sarmathi*): 55 (εἰς τὰ Ἀποφθέγματα)
Schultze K.: 3/1
Shanidze A.: 13, 15, 21, 51, 63, 89
Shanidze M.: 15, 20, 21, 44, 51, 80, 82, 2p, 18p, 20p
Shatberdi: 48, 50
Shidi (ἔρημος Σίδδη): 67/6, 7
Siso (Σισώης): 55 (εἰς τὰ Ἀποφθέγματα)
Shushaniki, Ἁγ. (Σωσάννα): 31/1
Σεραπίων: 90 (εἰς τὰ Ἀποφθέγματα)
Σέργιος καὶ Βάκχος: 3
Σινᾶ, Ἅγ. Ὄρος Σινᾶ (*Sinacmida*): 2, 8, 12, 15, 19, 20, 39, 50, 89, 95, 6s
Solomon Mamasakhlisi Sabacmidisa (Σολομὼν ἡγούμενος τῆς Λαύρας τοῦ Ἁγ. Σάββα): 89
Σοφία καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς: 5/3
Σταυροῦ, Μονὴ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα: 24, 41
Σταυροῦ, Μονὴ εἰς τὴν Γεωργίαν: 50/2
Στέφανος: 15 (εἰς τὴν 1ην ἐνθύμησιν, 10ος αἰ.)
Στέφανος ὁ Πρωτομάρτυς: 41
Sumbat (Σουμπάτ): 26/1 (εἰς Δίπτυχα ζώντων)
Sumbat: 26/1 (εἰς Δίπτυχα τεθνεώτων)
Συμεὼν ὁ Θαυματουργός, ὁ Στυλίτης: 57, 95
Συμεῶνος τοῦ Θαυματουργοῦ (Στυλίτου) Λαύρα: 57
Συμεὼν ὁ Σαλός: 67/2
Συμεών: 12 (εἰς τὰς ἐνθυμήσεις, τοῦ ἔτους 1075)
Tshidanisdze Elia, βλ. *Elia* πρώην *Elise Tshidanisdze*
Tarchnishvili M.: 10, 11, 22, 31, 53, 54, 63, 65, 66, 71, 77, 79, 83, 88
Taqaishvili E.: 48
Thevdore βλ. Θεόδωρος
Thevdosi βλ. Θεοδόσιος
Τιμόθεος ὁ Ἀπόστολος: 3

Τιμόθεος ὁ Ἱεροσολυμίτης: 89
Τιφλίδα (*Tbilisi*): 4, 20
Tsagareli A.: 1/15, 20, 21, 51, 54, 63, 65, 66, 70, 79, 83
Tshelishi: 48, 50
Tuai: 2, 8
Trdat (Τιριδάτης): 25p
Ὑπερέχιος (Eperikho): 55 (εἰς τὰ Ἀποφθέγματα)
Φαρμαντούχτ (*Pharmandukht*): 26, 1 (εἰς τὰς ἐνθυμήσεις)
Φίλιππος (συγγρ.): 75/3
Φιλόθεος, Ἅγ.: 3/2
Χαζόμιος (*Khazum*): 26/1
Χαρίτων, Ἅγ.: 17/1 (Βίος)
Χαρίτωνος Λαύρα, βλ. *Palavra*
Χριστός, βλ. Ἰησοῦς Χριστὸς
Udabno βλ. Ἐρήμου Μονή
Çita: 12
Van Esbroeck: 89
Vakhtang Modzarguli: 89 (ἔτους 864)
Vakhtang: 26/3 (εἰς τὰς ἐνθυμήσεις 9ου–10ου αἰ.)
Wardrop M.: 48
Wardrop O.: 48, 63
Washington: 24, 41

ΟΔΗΓΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΝΗΣ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Ἀθωνικὴ – Προαθωνικὴ Παράδοσις – ὅροι καθιερωμένοι εἰς τὴν Γεωργιανὴν ἐπιστημονικὴν γραμματολογίαν.

Μὲ τὴν ἵδρυσιν τῆς Μονῆς τῶν Ἰβήρων εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος (10ος αἰ.) ἀνεπτύχθη εἰς αὐτὴν ἔντονος πνευματικὴ καὶ λογοτεχνικὴ δραστηριότης. Οἱ Ἰβηρῖται πατέρες, πρὸ παντὸς οἱ Εὐθύμιος καὶ Γεώργιος, μετέφρασαν ἐξ ἀρχῆς ἢ ἐπεξεργάσθησαν τὰ εἰς τὴν Γεωργιανὴν γλῶσσαν ἤδη μετεφρασμένα ἔργα, οὕτως ὥστε τὰ κείμενά των νὰ ἀντιστοιχοῦν εἰς τὰ κείμενα τὰ καθιερωμένα τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰς τὰ ἑλληνικὰ πνευματικὰ κέντρα. Π.χ. τὰ Ψαλτήρια –ἐκ τῶν ὁποίων τὰ ἀρχαιότερα κείμενα (9ου–10ου αἰ.) διεσώθησαν εἰς Σιναϊτικοὺς Κώδικας– ὁ Γεώργιος ὁ Ἰβηρίτης λεπτομερῶς ἐπεμελήθη καὶ τὰ ἐκαθάρισεν ἀπὸ μὴ ἑλληνικὰ στοιχεῖα. Διεμορφώθη ἔτσι ἡ λεγομένη Ἀθωνικὴ παράδοσις.

Κατ' ἀντιστοιχίαν, τὰ ἔργα τὰ προγενέστερα τῆς Ἀθωνικῆς παραδόσεως συγκροτοῦν τὴν λεγομένην Προαθωνικὴν παράδοσιν, ὅρον καθιερωμένον καὶ εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν ἐπιστημονικὴν γραμματολογίαν. Ὁ Garitte εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ Καταλόγου τῶν Σιναϊτικῶν Γεωργιανῶν χειρογράφων ὑπεγράμμισε ὅτι ἡ σπουδαιότης των ὀφείλεται εἰς τὴν ἀρχαιότητά των καὶ εἰς τὰς ἀρχαίας παραδόσεις αἵτινες διετηρήθησαν εἰς αὐτά. «Αἱ συλλογαὶ τῶν Γεωργιανῶν χειρογράφων, ἐν σχέσει πρὸς τὰ χειρόγραφα τόσον τῆς Μονῆς τῶν Ἰβήρων τοῦ Ἄθω, ὅσον καὶ τῶν Ἱεροσολυμιτικῶν Κωδίκων, οὐσιαστικῶς εἶναι προγενέστεραι τῆς λεγομένης Ἀθωνικῆς παραδόσεως» (βλ. Garitte, Catalogue des Manuscripts Georgiens litteraires du Mont Sinai, 1956 σελ. I, βλ. ἐπίσης τὴν Εἰσαγωγὴν τοῦ παρόντος βιβλίου).

Ἀπὸ κτίσεως κόσμου – Χρονολογικὸν σύστημα, τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται εἰς τὰ ἔτη ἀπὸ τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου ἕως τὴν Γέννησιν ἢ τὴν Σταύρωσιν τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι γνωστὰ πολλὰ παρόμοια χρονολογικὰ συστήματα, μὲ διαφορετικὸν ἀριθμόν ἐτῶν. Εἰς τὴν Γεωργίαν ἦτο διαδεδομένον τὸ λεγόμενον «Γεωργιανὸν σύστημα» (περιελάμβανε 5.604 ἔτη), τὸ ὁποῖον βασίζεται εἰς τὸ πασχάλιον καὶ τὸ χρονολογικὸν σύστημα Ἀνδρέου τοῦ Βυζαντίου (ἔτη 5.600). Τὸ «Γεωργιανὸν σύστημα» καθιερώθη εἰς τὴν Γεωργίαν ἀπὸ τὸν 7ον αἰ. Εἰς τὸν Κώδικα τοῦ Sinuri Mravaltavi ἡ ἀντιγραφὴ τοῦ κειμένου χρονολογεῖται

διὰ τοῦ συστήματος «Χρονικόν» καθὼς καὶ διὰ τοῦ συστήματος «ἀπὸ κτίσεως κόσμου». Ἡ χρονολογία αὐτὴ συμπίπτει μὲ τὴν χρονολογίαν τοῦ «Χρονικοῦ» (6468–5604=864).

Τὸ χρονολογικὸν σύστημα «ἀπὸ κτίσεως κόσμου» ἀπαντῶμεν πολλάκις εἰς τοὺς Κώδικας τοῦ 10ου–11ου αἰ., μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ Κώδικες γραμμένοι ἀπὸ τὸν Ἰωάννην–Ζωσιμᾶν, ὁ ὁποῖος ἐνίοτε χρησιμοποιεῖ ἐπίσης τὸ βυζαντινὸν καὶ Ἱεροσολυμιτικὸν σύστημα χρονολογήσεως.

Asomtavruli – Ἡ ἀρχαιοτέρα Γεωργιανὴ Μεγαλογράμματος γραφή.

Ἀποκαλεῖται ἐπίσης Mrgvlovani (δηλαδὴ «στρογγυλογράμματα»), διότι τὰ γραφικὰ στοιχεῖα ἔχουν στρογγυλωπὸν σχῆμα καὶ κατευθύνονται κατακορύφως. Τὰ γράμματα ἐντάσσονται εἰς τὸ δίγραμμον γραφικὸν σύστημα. Διὰ τῆς γραφῆς Asomtavruli ἔχουν γραφῆ τὰ ἀρχαιότερα Γεωργιανὰ ἐπιγραφικὰ μνημεῖα (π.χ. ἐπιγραφαὶ τῆς Παλαιστίνης τῶν ἀρχῶν τοῦ 5ου αἰ., τοῦ ναοῦ τῆς Σιὼν εἰς τὸ Bolnisi (Γεωργία) τοῦ ἔτους 493 καὶ κείμενα τοῦ 5ου–7ου αἰ.). Διὰ τῆς γραφῆς Asomtavruli ἔχει γραφῆ καὶ τὸ Sinuri Mravaltavi, πλὴν ἑνὸς μέρους τῆς ἐνθυμήσεως, καὶ ἐπίσης πολλὰ ἄλλα κείμενα τοῦ 9ου–10ου αἰ. Ὡρισμένοι Κώδικες ἐγράφησαν καὶ ἀργότερον διὰ τῆς γραφῆς ταύτης, ὅμως μετὰ τὸν 11ον αἰ. καθιερώθη ἡ γραφὴ Nuskhuri καὶ ἔκτοτε ἡ γραφὴ Asomtavruli διετηρήθη μόνον εἰς τοὺς τίτλους τῶν ἔργων καὶ ἐχρησιμοποιήθη διὰ τὰ κεφαλαῖα γράμματα, τὰ ὁποῖα εἰς τὰ χειρόγραφα τοῦ 12ου–13ου αἰ. εἶναι διακεκοσμημένα μὲ διάφορα στολίδια.

Εἰς τὰ ἐπιγραφικὰ μνημεῖα τὴν γραφὴν Asomtavruli ἀπαντῶμεν καὶ κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους αἰῶνας.

Εἱρμολόγια: KaO καὶ OdO – Εἰς τὰ ἑλληνικὰ χειρόγραφα διετηρήθησαν εἱρμολόγια δύο εἰδῶν:

Α΄: Εἱρμολόγια εἰς τὰ ὁποῖα οἱ Εἱρμοὶ παρουσιάζονται κατὰ τὴν σειρὰν τῶν μεμονωμένων Κανόνων, εἰς τὸ πλαίσιον κάθε ἤχου. Τὸ εἶδος αὐτῶν τῶν Εἱρμολογίων εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ὁρολογίαν ἐπισημαίνεται μὲ τὸ στοιχεῖον KaO (Kanons Order).

Β΄: Εἰς αὐτὰ οἱ Εἱρμοὶ εὑρίσκονται κατασσόμενοι εἰς τὰς Ὠδάς, εἰς τὸ πλαίσιον κάθε ἤχου. Εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ὁρολογίαν τὸ εἶδος αὐτῶν τῶν Εἱρμολογίων ἐπισημαίνεται μὲ τὸ στοιχεῖον OdO (Odes Order).

Τὰ στοιχεῖα αὐτά (KaO καὶ OdO) εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ὁρολογίαν ἑδραιώθησαν μετὰ τὴν μελέτην τοῦ καθηγητοῦ Koschmieder (βλ. Die ältesten Novgoroder Hirmologien–Fragmente. Herausgegeben von Ervin

Koschmieder, Zweite Lieferung, München, 1955, σ. 69).

Τὰ Εἰρμολόγια τοῦ εἴδους KaO εἶναι παλαιότερα. Ἡ μελέτη ἀπέδειξεν ὅτι ἀπὸ τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ 10ου αἰῶνος τὰ Εἰρμολόγια τοῦ εἴδους OdO ἀπέκτησαν τὴν ἀποκλειστικότητα καὶ σὺν τῷ χρόνῳ ἐξηφάνισαν τὰ τοῦ εἴδους KaO. Εἰς τοὺς Γεωργιανοὺς Κώδικας διετηρήθησαν ἀμφότερα τὰ εἴδη τῶν Εἰρμολογίων. Ἓν ἐξαιρετικὸν δεῖγμα Εἰρμολογίου τοῦ εἴδους KaO εἶναι ὁ Γεωργιανὸς Σιναϊτικὸς Κῶδιξ τῆς παλαιᾶς Συλλογῆς ὑπ. ἀρ. 34 (ἀντεγράφη εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγ. Σάββα, περὶ τὰ μέσα τοῦ 10ου αἰῶνος).

Iadgari – Ἀρχαιοτέρα συλλογὴ ὑμνογραφικῶν ἔργων, ἡ ὁποία βασικῶς περιλαμβάνει μετεφρασμένα ἐκ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης κείμενα ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων. Τὸ Iadgari ἀποτελεῖ μίαν ἐξαιρετικοῦ εἴδους συλλογήν, ἡ ὁποία περιέχει ἐκκλησιαστικοὺς ὕμνους διὰ τὰς διαφόρους περιόδους τοῦ ἔτους (τῶν Μηναίων, τῶν κινητῶν ἑορτῶν καὶ τῆς Ὀκτωήχου). Διὰ τοῦ Iadgari ἀποδεικνύεται ἡ ἐξέλιξις τῆς πρωΐμου Γεωργιανῆς λειτουργικῆς παραδόσεως (7ου–10ου αἰ.), ὀνομαζομένης «ἱεροσολυμιτικὴ παράδοσις», καὶ ἀποτελεῖ παράρτημα τοῦ ὑμνογραφικοῦ τμήματος τοῦ ἱεροσολυμιτικοῦ Lectionary. Ἡ ἀντίστοιχος ἑλληνικὴ συλλογὴ ἐπὶ τῆς ὁποίας συνετάχθη τὸ Iadgari δὲν ἔχει διασωθῆ. Ὑποθέτουν ὅτι ἀντίστοιχος πρὸς τὸ Iadgari ἑλληνικὴ συλλογὴ ἦτο τὸ Τροπολόγιον, ἡ ὕπαρξις τοῦ ὁποίου μαρτυρεῖται εἰς τὰς ἑλληνικὰς ἱστορικὰς πηγάς (βλ. ἐπίσης τὴν Εἰσαγωγὴν σελ. 43).

Kançili – (ἐνίοτε ἀποκαλεῖται καὶ Çilkani)

Γραφικὴ παράστασις (μονόγραμμα) ἡ ὁποία ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς ἔνδειξις τῆς ἀρχῆς τοῦ ἔργου ἢ τῆς ἀρχῆς τῶν διαφόρων τμημάτων τοῦ κειμένου. Γραφικῶς εἶναι παρόμοιον μὲ σύμπλεγμα τῶν Γεωργιανῶν γραμμάτων კ (kani) καὶ ჩ (çili) τῆς γραφῆς Asomtavruli (ἐκ τούτου καὶ ἡ ὀνομασία kançili). Τὸ γραφικὸν σημεῖον προέρχεται ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸν μονόγραμμα ☧.

Kimeni – (Προμεταφραστικῆς περιόδου κείμενα)

Προέλευσις ἐκ τῆς ἑλληνικῆς λέξεως «κείμενον». Τὴν λέξιν αὐτήν, ἤδη υἱοθετημένην εἰς τὴν ἀρχαίαν Γεωργιανὴν γλῶσσαν, ὁ Kekelidze ἐχρησιμοποίησε ὡς ἐπιστημονικὸν ὅρον.

Ὁ ἐπιφανὴς Γεωργιανὸς συγγραφεὺς καὶ μεταφραστὴς Ἐφραὶμ Mcire ἔγραφε σχετικῶς μὲ τὸν Συμεὼν τὸν Μεταφραστήν: «Ἐξέθεσε τοὺς πρὸ αὐτοῦ Βίους τῶν μαρτύρων, οἱ ὁποῖοι ἀποκαλοῦνται "κείμενα", δηλαδὴ αὐτὰ τὰ

ὁποῖα "κεῖνται", καὶ τοὺς μετέφρασεν» (Κῶδιξ Α–90, τοῦ 13ου αἰ., φ. 159ν). Ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῆς τῆς ἐκφράσεως καὶ ἄλλων παρομοίων πληροφοριῶν, διὰ τῶν ὅρων kimeni καὶ kimenuri ὁ Kekelidze ἀπεκάλεσε τὰ παλαιά, μὴ ὑποστάντα ἐπεξεργασίαν Γεωργιανὰ ἁγιολογικὰ κείμενα, τὸν Α΄ τόμον τῶν ὁποίων καὶ ἐδημοσίευσε τὸ 1918 ὑπὸ τὸν τίτλον KIMENI.

Ἐπιπροσθέτως ἐπεσήμανε ὅτι εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν κείμενον λέγεται τὸ κύριον μέρος τῆς Ἁγίας Γραφῆς κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ σχόλια. Κατὰ τὸν Kekelidze τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὰ φιλοσοφικὰ καὶ θεολογικὰ ἔργα, π.χ. τὸ ἔργον τοῦ φιλοσόφου Πρόκλου «Στοιχείωσις θεολογικὴ» ἀποκαλεῖται «Κείμενα–Σχόλια». Ἐπεσήμανε ἐπίσης ὅτι οἱ Βυζαντινοὶ νομικοὶ καὶ σχολιασταὶ τὸν Νομοκάνονα ἀπεκάλουν «κείμενον», ἐνῷ τὴν ἑρμηνείαν τῶν κανόνων «σχόλια» (βλ. Kekelidze, Kimeni Α΄, 1918, σελ. Χ).

Lectionary – Ἀρχαιότερον εἶδος λειτουργικοῦ βιβλίου, τὸ ὁποῖον ἦτο τὸ τυπικὸν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων καὶ καθώριζε τὸν λειτουργικὸν τύπον τῆς Ἁγίας Πόλεως. Αἱ πρώιμοι ἑλληνικαὶ παραλλαγαὶ τοῦ τυπικοῦ δὲν διεσώθησαν, ὅμως διεσώθησαν μεταφράσεις εἰς διαφόρους γλώσσας, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ εἰς τὴν Γεωργιανήν. Ἡ ἀρχαιοτέρα παραλλαγὴ τῆς Γεωργιανῆς μεταφράσεως ἀνήκει εἰς τὸν 5ον–6ον αἰ. Ἡ διαμόρφωσις τῆς ἐκτενοῦς Γεωργιανῆς παραδόσεως τοποθετεῖται εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 8ου αἰ. Τὸ τυπικὸν αὐτὸ ἐρρύθμιζε τὴν Γεωργιανὴν λειτουργικὴν πρακτικὴν ἕως τὰ τέλη τοῦ 10ου αἰ., ἐφ' ὅσον χρόνον δηλαδὴ ἡ Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας ἀκολουθοῦσε τὸ Ἱεροσολυμιτικὸν τυπικόν. Τὸ βασικὸν μέρος τοῦ Τυπικοῦ ἀποτελοῦν τὰ ἀναγνώσματα ἐκ τῆς Καινῆς καὶ Παλαιᾶς Διαθήκης, τὰ ὁποῖα καὶ περιέχονται ὁλόκληρα. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ὁρολογίαν τὸ τυπικὸν αὐτὸ ἀποκαλεῖται Lectionary, δηλαδὴ Ἀναγνωσματάριον.

Metaphrasi, Gadametaphraseba – Οἱ ὅροι ἐχρησιμοποιήθησαν ἀπὸ τὸν K.Kekelidze εἰς τὰ εἰδικὰ ἔργα του τὰ ἀφιερωμένα εἰς τὸν Συμεὼν τὸν Λογοθέτην (Μεταφραστὴν) καὶ Ἰωάννην τὸν Ξιφιλῖνον. Οἱ ὅροι συναντῶνται εἰς Κώδικα τοῦ 13ου αἰ. (Α–90) καὶ ἀνήκουν εἰς τὸν Γεωργιανὸν συγγραφέα καὶ μεταφραστὴν Ἐφραὶμ Mcire (βλ. ἀνωτέρω Kimeni). Ὡς ἤδη ἀνεφέρθη, ὁ Ἐφραὶμ ἔχει γράψει ὅτι ὁ Συμεὼν ὁ Λογοθέτης «μετέφρασε τὰ κείμενα», δηλαδὴ ἐπεξεργάσθη τοὺς Βίους τῶν ἁγίων.

Εἰς τὴν ἀρχαίαν Γεωργιανὴν γραμματολογίαν ἐκτὸς τοῦ Συμεῶνος τοῦ Μεταφραστοῦ ὡς ἐπεξεργαστὴς τῶν «κειμένων» εἶναι γνωστὸς καὶ ὁ Ἰωάννης ὁ Ξιφιλῖνος. Ἔγγραφον τοῦ 11ου αἰ., τὸ ὁποῖον διατηρεῖται

μεταξὺ τῶν ἱστορικῶν ἐγγράφων τῆς Μονῆς Gelati (πλησίον τοῦ Kutaisi), πληροφορεῖ σχετικῶς μὲ τὰς λογοτεχνικὰς δραστηριότητας τοῦ Ξιφιλίνου. Διὰ τοῦ ἐγγράφου αὐτοῦ ὁ Ξιφιλῖνος ἀπευθύνεται προσωπικῶς εἰς τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέξιον καὶ πληροφορεῖ σχετικῶς μὲ τὰ βιβλία τὰ ὁποῖα «μετέφρασε», δηλαδὴ ἐπεξεργάσθη.

Ὁ Ξιφιλῖνος «μετέφρασε» (ἐνίοτε ἐπεξέτεινε καὶ ἐνίοτε ἐσυντόμευσε) τὰ ὑφιστάμενα κείμενα τῶν Βίων τῶν ἁγίων τὰ ὁποῖα δὲν εἶχε «μεταφράσει» ὁ Συμεὼν ὁ Μεταφραστής.

Ὁ Μεταφραστὴς ἐπεξεργάσθη τοὺς χειμερινοὺς μῆνας (Σεπτέμβριον –Ἰανουάριον) τῶν Μηναίων, ἐνῷ ὁ Ξιφιλῖνος τοὺς θερινοὺς μῆνας (Φεβρουάριον–Αὔγουστον). Εἰς τὰ Γεωργιανὰ χειρόγραφα ἔχει διασωθῆ ὅλον αὐτὸ τὸ τεράστιον ἔργον σχεδὸν ἀκέραιον, μὲ κενὸν ἑνὸς ἢ δύο μηνῶν. Μερικὰ τμήματα τοῦ ἔργου σώζονται καὶ εἰς διαφορετικάς, δύο ἢ τρεῖς, παραλλήλους μεταφράσεις. Ἓν μέρος (ὁ μὴν Σεπτέμβριος) ἔχει δημοσιευθῆ ὑπὸ τῆς N.Goguadze τὸ 1986. Ὑπάρχουν πολλὰ ἄλλα Γεωργιανὰ χειρόγραφα ὑπὸ τὸν ἴδιον τίτλον.

Mkhedruli – (Κατὰ κυριολεξίαν «ἱπποτικὴ» ἢ «κοσμική»).

Ἐξέλιξις τῆς γραφῆς Nuskhuri. Τὰ τετράγωνα στοιχεῖα τῆς γραφῆς Nuskhuri ἀποκτοῦν στρογγυλωπὸν σχῆμα καὶ ἑπομένως γράφονται διὰ μεγαλυτέρας ταχύτητος. Τὰ γράμματα, ὅπως καὶ τῆς γραφῆς Nuskhuri, ἐντάσσονται εἰς τὸ τετράγραμμον δίκτυον. Ἡ γραφὴ Mkhedruli ἀρχίζει νὰ διαμορφώνεται εἰς τὸν 10ον αἰ. Τὰ πρώιμα παραδείγματα, τὰ ὁποῖα οἱ εἰδικοὶ θεωροῦν μεταβατικὴν μορφὴν τῆς γραφῆς, εἶναι δύσκολα πρὸς ἀνάγνωσιν. Μετὰ τὸν 13ον αἰ. ἡ γραφὴ ἀπέκτησε σχεδὸν τὴν ἰδίαν μορφὴν μὲ τὴν σημερινήν. Ἡ γραφὴ Mkhedruli ἐχρησιμοποιεῖτο εἰς τὰ θύραθεν γράμματα καὶ τὰ ἱστορικὰ ἔγγραφα. Εἰς τοὺς Κώδικας τῶν Μεσαιωνικῶν χρόνων πολλάκις ἀπαντᾶται οἱ τίτλοι τῶν ἔργων καὶ τὰ πρωτογράμματα νὰ εἶναι γραμμένα διὰ τῆς γραφῆς Asomtavruli.

Mravaltavi – Ἀρχαιοτέρα Γεωργιανὴ συλλογὴ λειτουργικῶν κειμένων, ἡ ὁποία περιλαμβάνει ἀναγνώσματα διὰ τὰς δεσποτικὰς καὶ μεγάλας ἐκκλησιαστικὰς ἑορτάς. Παρόμοιαι συλλογαὶ εἰς τὴν Γεωργιανὴν γλῶσσαν πρέπει νὰ ἔχουν μεταφρασθῆ ἤδη ἀπὸ τὸν 4ον–5ον αἰ. Τὸν ὅρον Mravaltavi διὰ πρώτην φορὰν ἀπαντῶμεν εἰς τὴν ἐνθύμησιν τοῦ Sinuri Mravaltavi (βλ. Sin.Geo.N.89). Κατὰ κυριολεξίαν ὁ ὅρος μεταφράζεται «Πολυκεφάλαιον», δηλαδὴ συλλογὴ ἡ ὁποία ἀποτελεῖται ἀπὸ πολλὰ κεφάλαια. Ἀρχαιότερον

παράδειγμα παρομοίας συλλογῆς ἀποτελεῖ τὸ Khanmeti Mravaltavi, ἐκ τοῦ ὁποίου διεσώθησαν ὡρισμένα μόνον σπαράγματα (τοῦ πρώτου ἡμίσεως τοῦ 8ου αἰ.). Τὸ πρότυπον τοῦ Mravaltavi εἶναι τὸ ἑλληνικὸν Πανηγυρικόν. Τὰ ἀρχαιότερα στρώματα τοῦ Mravaltavi ἀποτελοῦνται ἀπὸ Ὁμιλίας (ἐκ τῶν ὁποίων καὶ προέρχεται ἡ παράλληλος ὀνομασία τῆς συλλογῆς Homiliare – van Esbroeck). Ἀργότερον εἰς τὸ Mravaltavi εἰσήχθησαν καὶ ἁγιολογικὰ κείμενα. Αὐτὸ μαρτυρεῖ τὸ Sinuri Mravaltavi, τὸ ὁποῖον δὲν ἀκολουθεῖ ἐπ' ἀκριβῶς οὐδὲν ἑλληνικὸν πρότυπον (βλ. Garitte, Catalogue, σ. 93). Τὰ ὀνόματα τῶν συγγραφέων καὶ ἡ ἑορτολογικὴ σειρὰ τοῦ λειτουργικοῦ ἔτους, ἡ ὁποία εἶναι παρομοία μὲ τὴν σειρὰν τοῦ ἀρχαίου Iadgari καὶ Lectionary, πιστοποιεῖ τὴν Ἱεροσολυμιτικὴν προέλευσιν τοῦ Mravaltavi. Τὰ Γεωργιανὰ Mravaltavi ἐνίοτε βοηθοῦν εἰς τὴν ἀναπαράστασιν τοῦ ἀπωλεσθέντος ἑλληνικοῦ προτύπου. Ἡ ὕλη τὴν ὁποίαν περιλαμβάνουν τὰ Γεωργιανὰ Mravaltavi εἶναι μετεφρασμένη ἐκ διαφόρων γλωσσῶν (ἑλληνικῆς, ἀρμενικῆς, συριακῆς, ἀραβικῆς).

Nuskhuri – Ἐξέλιξις τῆς γραφῆς Asomtavruli.

Τὰ γραφικὰ στοιχεῖα ἐντάσσονται εἰς τὸ τετράγραμμον γραφικὸν σύστημα (δίκτυον) καὶ ἔχουν κλίσιν πρὸς τὰ δεξιά. Ἡ ἀλλαγὴ ὀφείλεται εἰς τὴν προσπάθειαν διὰ ταχυτέραν καὶ εὐκολωτέραν γραφήν. Ἡ γραφὴ Nuskhuri εἶναι οἰκονομικὴ καὶ ὡς πρὸς τὴν γραφικὴν ὕλην, καθ' ὅσον τὰ γράμματα εἶναι μικρότερα καὶ ἑπομένως τὰ φύλλα ἔχουν μεγαλυτέραν χωρητικότητα. Ὡς πρῶτον παράδειγμα τῆς γραφῆς Nuskhuri συνήθως ἀναφέρεται ἓν μέρος τῆς ἐνθυμήσεως του Sinuri Mravaltavi, ἐνῷ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εὑρέθησαν παραδείγματα καὶ παλαιοτέρας περιόδου (π.χ. ἡ ἐπιγραφὴ τοῦ ναοῦ τῆς Σιὼν εἰς τὸ Ateni τῆς Γεωργίας τοῦ 7ου αἰ.). Διὰ γραφῆς Nuskhuri ἔχουν γραφῆ πολλὰ χειρόγραφα τοῦ 11ου αἰ. Μετὰ τὴν ἐπινόησιν τῆς γραφῆς Mkhedruli, ἡ γραφὴ Nuskhuri παραμένει ὡς γραφὴ ἐκκλησιαστικῶν κειμένων. Ἐκ τοῦ γεγόνοτος αὐτοῦ ἀποκαλεῖται καὶ Khutsuri ἢ Nusha–Khutsuri, δηλαδὴ «ἐκκλησιαστική». Ἀπὸ τὸν 18ον–19ον αἰ. τὰ ἐκκλησιαστικὰ βιβλία τυπώνονται διὰ τῆς γραφῆς Nuskhuri.

Χρονικὸν ἢ Μεγάλη Ἰνδικτιών – Χρονολογικὸν σύστημα καθιερωμένον εἰς τὸν 6ον αἰ. Τὸ Χρονικὸν περιλαμβάνει κύκλους 532 ἐτῶν. Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς προκύπτει ἀπὸ τὸν πολλαπλασιασμὸν τοῦ κύκλου τοῦ Ἡλίου ἐπὶ τὸν κύκλον τῆς Σελήνης (28x19=532). Ἐκ τοῦ συστήματος τοῦ Χρονικοῦ φαίνεται ὅτι μετὰ ἀπὸ 532 ἔτη ἡ ἡμέρα τοῦ μηνός, τῆς ἑβδομάδος, καθὼς καὶ αἱ φάσεις τῆς σελήνης ἐπαναλαμβάνονται. Τὸ σύστημα αὐτὸ ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ τὸν

ὑπολογισμὸν τῆς κινητῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα. Τὸ ἔτος 780 ὡλοκληρώθησαν 12 κύκλοι τοῦ Χρονικοῦ, οἱ ὁποῖοι εἶχαν μετρηθῆ ἀπὸ κτίσεως κόσμου.

Εἰς τὰς Γεωργιανὰς ἱστορικὰς πηγὰς Χρονικὸν ἀποκαλεῖται ἐπίσης ἓν ἕκαστον ἔτος ἐκ τῶν 532 τοῦ κύκλου. Εἰς τοὺς Κώδικας τοῦ 10ου–11ου αἰ. ὑπὸ τὸν ὅρον Χρονικὸν ἐννοεῖται ὁ 13ος κύκλος (δηλαδὴ τὰ ἔτη 781–1312 μ.Χ.). Διὰ νὰ μεταφερθῆ εἰς τὸ σύγχρονον σύστημα ἡ χρονολογία βασισμένη ἐπὶ τοῦ Χρονικοῦ, πρέπει αὕτη νὰ προστεθῆ εἰς τὸ τελευταῖον ἔτος τοῦ κύκλου τοῦ Χρονικοῦ. Π.χ. ἔτος ἀντιγραφῆς τοῦ Sinuri Mravaltavi εἶναι: «Χρονικὸν 84», δηλαδὴ 864 (780+84=864), βλ. Sin.Geo.N.89. Τὸ Χρονικόν, ὡς χρονολογικὸν σύστημα, ἀπαντᾶται καὶ ἀργότερον, εἰς τὸν 14ον κύκλον (ἔτη 1313–1844 μ.Χ.). Εἰς τὰ χειρόγραφα τοῦ 19ου αἰ. ὁ ὅρος Χρονικόν χρησιμοποιεῖται γενικῶς διὰ νὰ δηλώση τὰ μετὰ Χριστὸν ἔτη.

ხელნაწერთა აღწერილობა

შინაარსი

1. შესავალი 227
2. ეტრატის ხელნაწერები 245
3. ქაღალდის ხელნაწერები 313
4. გრაგნილები 327
5. საერთო სია ხელნაწერებისა 333
6. დარგობრივი საძიებელი 339
7. პირთა და გეოგრაფიულ სახელთა საძიებელი 343

შესავალი

ართლმადიდებლური ქრისტიანობის უძველეს ცენტრს, წმიდა ეკატერინეს მონასტერს სინის მთაზე, საქართველოს რელიგიურ და კულტურულ ცხოვრებაში უდიდესი მნიშვნელობა ჰქონდა საუკუნეთა განმავლობაში. სხვადასხვა ისტორიული ცნობა ადასტურებს ქართველთა ყოფნას მონასტერში ჯერ კიდევ მეექვსე საუკუნეში, მაგრამ ქართველ ბერთა და მწიგნობართა მოღვაწეობა განსაკუთრებული აქტივობით გამოირჩევა მეცხრე და მეათე საუკუნეებში: ცნობილია, რომ სწორედ ამ დროს სინაზე მოღვაწეობდა მრავალი ქართველი სასულიერო პირი, მათ შორის ბევრი გამოჩენილი მწიგნობარი; ამას ამტკიცებს ის ხელნაწერები, რომლებიც ან თვითონ სინაწმიდაზე გადაუწერიათ, ან, სხვაგან გადაწერილი, შეუწირავთ მონასტრისათვის იქ დამკვიდრებულ ქართველთა საჭიროებისათვის. საკმარისია დავიმოწმოთ ერთი მაგალითი: სახელგანთქმული „სინური მრავალთავი", 864 წელს გადაწერილი პალესტინაში, წმ.საბას მონასტერში, გადაწერისთანავე შეუწირავთ სინის მთისათვის; იგი დღესაც იქ არის დაცული, როგორც ქართული კოლექციის ერთ-ერთი უძვირფასესი ნიმუში.

სინის მთის ქართულ ხელნაწერთა მნიშვნელობა ნათლად გამოხატა ბელგიელმა მეცნიერმა, ჟერარ გარიტმა მის მიერ შედგენილი კატალოგის წინასიტყვაობაში: „სინურმა ხელნაწერებმა, რომელთა უმრავლესობა წინ უსწრებს ბიზანტიური ტრადიციების მიმდევარ მთარგმნელთა საქმიანობას, ჩვენ შემოგვინახა ძველი თარგმანები, რომლებიც, შესაძლოა, შექმნილია ქართული ლიტერატურის არსებობის უძველეს ეპოქაში. სინის ქართული ფონდი, ივირონისა და იერუსალიმის ქართულ ხელნაწერთაგან განსხვავებით, არსებითად „წინარეათონურია".

მეთექვსმეტე საუკუნის შემდეგ ქართველთა საქმიანობა სინის მონასტერში კლებულობს, მაგრამ, მიუხედავად ამისა, სინაწმიდა დავიწყებული არასდროს ყოფილა. ქართველები ხშირად აკითხავდნენ წმ.ეკატერინეს მონასტერს. ერთ-ერთმა ქართველმა მოგზაურმა, იონა გედევანიშვილმა, მეთვრამეტე საუკუნის ბოლოს მოიღოცა მახლობელი აღმოსავლეთის წმინდა ადგილები და მათ შორის წმ.ეკატერინეს მონასტერიც. მან მემუარებში დაგვიტოვა მონასტრის აღწერილობა, რომელიც ქართულ მწერლობაში პირველია.

ეპისკოპოსმა პორფირი უსპენსკიმ, რომელმაც სინაზე რამდენჯერმე იმოგზაურა XIX საუკუნის შუა წლებში, პირველმა მიანიშნა რუს და ევროპელ მკვლევრებს ქართული ხელნაწერების არსებობა მონასტერში. უსპენსკიმ

თავისი ჩვეულებისამებრ მონასტრიდან ხელნაწერთა ნიმუშებიც წამოიღო. ორი ფურცელი ჭილზე (პაპირუსზე) ნაწერი ქართული ფსალმუნისა (ცაგარელი №1) ამჟამად პეტერბურგის ეროვნული ბიბლიოთეკის ხელნაწერთა განყოფილებაში ინახება (თვით ხელნაწერის ადგილსამყოფელი დღეს მთლად გარკვეული არ არის).

პირველი ქართველი მკვლევარი, რომელმაც სინის მთის ქართული ხელნაწერები შეისწავლა, პეტერბურგის უნივერსიტეტის პროფესორი ალექსანდრე ცაგარელი იყო. 1883 წლის ზამთარში იგი რამდენიმე დღით ეწვია მონასტერს და სამიოდე წლის შემდეგ გამოაქვეყნა მოკლე კატალოგი იმ ხელნაწერებისა, რომლებიც მან ნახა. სულ აღწერილობაში დასახელებული იყო 93 ხელნაწერი — ეს იყო ყველაფერი, რისი ნახვაც მან შეძლო. მისი აღწერილობა ძალზე მოკლეა და მასში შეცდომებიც არის, მაგრამ ის თავისი დროისათვის მეტად მნიშვნელოვანი იყო და დღესაც კი მრავალი თვალსაზრისით არის საყურადღებო.

1902 წელს სინას კვლავ ეწვია ორი ქართველი მეცნიერი — ნიკო მარი და ივანე ჯავახიშვილი. მათი შედგენილი კატალოგები გამოქვეყნდა მხოლოდ ორივეს გარდაცვალების შემდეგ (1940 და 1946 წ.). ნ.მარის სამეცნიერო ანგარიშმა, რომელიც 1903 წ. დაბეჭდა, მაშინვე მიიქცია მკვლევართა ყურადღება.

მონასტერში ყოფნისას ნ. მარსა და ი. ჯავახიშვილს ა. ცაგარლის კატალოგში აღუნუსხავი რაიმე ახალი ხელნაწერი, არ უნახავთ; მაგრამ, სამწუხაროდ, გაირკვა, რომ ზოგიერთი ხელნაწერი, რომელიც ცხრამეტი წლის წინათ ა.ცაგარელმა ნახა და თავის კატალოგშიც შეიტანა, ამ დროისათვის იქ აღარ იყო. მოგვიანებით აღმოჩნდა, რომ ზოგიერთი მათგანი ევროპისა და ამერიკის მუზეუმებში თუ კერძო პირთა მფლობელობაში იყო; ზოგიერთი მათგანის ბედი დღესაც უცნობია.

1927 წელს ამერიკელი მეცნიერი რობერტ ბლეიკი იყო წმ.ეკატერინეს მონასტერში, მაგრამ ათონისა და იერუსალიმის ქართულ ხელნაწერთა კატალოგების კარგად ცნობილ ავტორს სინის ხელნაწერთა შესახებ არაფერი დაუწერია.

ვაშინგტონის კონგრესის ბიბლიოთეკის ექსპედიცია,რომელიც 1950 წელს ჩატარდა, სინურ ხელნაწერთა შესწავლის ახალ ეტაპს წარმოადგენს. მონასტრის ხელნაწერთა ქართული ნაწილის შესწავლასა და მიკროფილმების გადაღებას ხელმძღვანელობდა მაშინ უკვე კარგად ცნობილი ბელგიელი ორიენტალისტი ჟერარ გარიტი (1914-1990). 1956 წელს გამოქვეყნდა მისი შესანიშნავი კატალოგი სინური ხელნაწერებისა; ამ კატალოგმა დაანახა სპეციალისტებს სინური ქართული კოლექციის უდიდესი მნიშვნელობა მეცნიერებისათვის; ჟ. გარიტმა არაერთი მნიშვნელოვანი ძეგლი გამოაქვეყნა სინური ხელნაწერების მიხედვით; ხოლო მის მიერ გამოცემულმა „პალესტინურ-ქართულმა კალენდარმა“ ბელგიის სამეფო პრემიაც კი მიიღო. ჟ. გარიტის კატალოგის

გამოქვეყნების შემდეგ შესაძლებელი გახდა ვაშინგტონის კონგრესის ბიბლიოთეკიდან ყველა გადაღებული ხელნაწერის მიკროფილმის მიღება და ამან თვით ხელნაწერები გახადა ხელმისაწვდომი (უნდა აღინიშნოს, რომ სინური ხელნაწერების მიკროფილმებთან ერთად მიღებული იყო იერუსალიმში, ამჟამად ბერძნული საპატრიარქოს ბიბლიოთეკაში დაცული ქართული ხელნაწერების უმეტესი ნაწილის მიკროფილმებიც). უკვე 1959 წელს დაიბეჭდა უმნიშვნელოვანესი ქართული თარიღიანი ძეგლის – 864 წელს გადაწერილი სინური მრავალთავის მთლიანი ტექსტი აკაკი შანიძის რედაქციით; მას მოჰყვა მრავალი მნიშვნელოვანი პუბლიკაცია, როგორც საქართველოში, ისე ევროპაში.

ჟ. გარიტს, ისევე როგორც ნ.მარსა და ი. ჯავახიშვილს, ა. ცაგარლის კატალოგში აღნუსხული 93 ხელნაწერის ნაცვლად სინაზე მხოლოდ 87 დახვდა. ჟ.გარიტის კატალოგში, რომელიც 300-ზე მეტ ფურცელს შეიცავს, დაწვრილებით არის აღწერილი 36 ხელნაწერი (ორი მათგანი ა.ცაგარლის აღწერილობის სამ-სამ ხელნაწერს მოიცავს, რადგან ზოგიერთი ერთიანი, შემდგომში შემთხვევით თუ საგანგებოდ დაშლილი და დაცალკევებული ხელნაწერის ნაწილები ა. ცაგარელმა ცალ-ცალკე ერთეულებად აღწერა).

ჟ. გარიტის აღწერილი ხელნაწერები არალიტურგიკული ხასიათისაა (ბიბლიური წიგნები, ჰაგიოგრაფიული, ჰომილეტიკური და ასკეტიკური ტექსტები). კოლექციის დანარჩენი ნაწილი – ლიტურგიკული ხასიათის ძეგლები (იადგრები, თვენები, მარხვანები და სხვ.) აღწერეს თბილისის ხელნაწერთა ინსტიტუტის თანამშრომლებმა ელენე მეტრეველის ხელმძღვანელობით. ამ აღწერილობის სამი ტომი გამოქვეყნდა 1978 – 1987 წლებში. ეს ტომები არ არის უბრალო კატალოგები – ისინი მნიშვნელოვან მეცნიერულ გამოკვლევებს შეიცავენ. სამწუხაროდ, ეს შრომა ხელმისაწვდომია მხოლოდ მათთვის, ვინც ქართული ენა იცის. იგივე ითქმის ივანე ჯავახიშვილის კატალოგზე.. ნ.მარისა რუსულად არის დაწერილი, მაგრამ ქართული ციტატები და ტექსტების ვრცელი ნიმუშები უთარგმნელად არის დატოვებული. ამრიგად, გარდა იმ ხელნაწერებისა, რომლებიც ჟ.გარიტის კატალოგშია აღწერილი, არაქართველი მკითხველი დღემდე მოკლებულია სინურ ხელნაწერთა ამ კოლექციის გაცნობის შესაძლებლობას.

ცნობებმა სენსაციური აღმოჩენის შესახებ, რომელიც 1975 წელს მოხდა წმ.ეკატერინეს მონასტერში, საქართველოში 1981 წელს მოაღწია. კერძო წერილში, რომელიც იულიუს ასფალგმა მოსწერა აკაკი შანიძეს, გერმანელი მეცნიერი სწერდა ადრესატს, რომ მან სიროლოგთა კონგრესზე მოისმინა მონაზონ ფილოთეას მოხსენება, რომელშიც ნათქვამი იყო – ახლად აღმოჩენილ ხელნაწერთა შორის 4 ქართული და 56 სომხური ხელნაწერიც არისო. აქვე ასფალგი თავის აზრსაც გამოთქვამდა – სომხურად მიჩნეული ხელნაწერები ალბათ ნუსხურად ნაწერი ქართულიაო. აკაკი შანიძემ ამ

წერილის საფუძველზე მაშინვე გამოაქვეყნა ორი საგაზეთო წერილი სინური ხელნაწერების შესახებ, მაგრამ ვინაიდან მას რაიმე კონკრეტული მასალა არ ჰქონია ხელთ, წერილები ძირითადად ზოგადი ხასიათისა იყო; ავტორმა იმედი გამოთქვა, რომ მომავალში ახალი აღმოჩენების შესახებ მეტი გახდებოდა ცნობილი, და ისიც დაურთო, რომ ქართული ხელნაწერების სომხურად მიჩნევა გავრცელებული შეცდომა არისო (როგორც შემდგომ გაირკვა, ამ შემთხვევაშიც ასეთი რამ მომხდარა; ის, რაც სომხური ეგონათ, სინამდვილეში ქართული იყო; გარდა ამისა, ერთიანი რაოდენობა ქართული ხელნაწერებისა კიდევ უფრო მეტი აღმოჩნდა). მცირე წერილი ახლად აღმოჩენილ ხელნაწერთა შესახებ 1981 წელს გამოაქვეყნა აგრეთვე მზექალა შანიძემ.

პირველი ქართველი, რომელმაც ახლად აღმოჩენილი ხელნაწერები თავისი თვალით ნახა, იყო სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი, უწმიდესი და უნეტარესი ილია მეორე, რომელიც სინას 1982 წელს ეწვია.

კათოლიკოს-პატრიარქი ილია მეორე და სინის მთის მთავარეპისკოპოსი უნეტარესი დამიანე მაშინვე შეთანხმდნენ, ეთანამშრომლათ და ყოველი ღონე ეხმარათ ახლადაღმოჩენილი ხელნაწერების შესასწავლად და გამოსაქვეყნებლად.

1987 წ. უნეტარესი დამიანე ეწვია საქართველოს საპატრიარქოს ოფიციალური ვიზიტით. მას ახლდნენ არქიმანდრიტი აღათანგელოსი, ბერმონაზონი დიმიტრი, რომელიც მაშინ წმ. ეკატერინეს მონასტრის წიგნთსაცავს განაგებდა, და ნიკოლაოს ვადისი. თბილისში საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა და სინის მთავარეპისკოპოსმა ხელი მოაწერეს ხელშეკრულებას, რომელშიც გაითვალისწინეს თანამშრომლობის ჩარჩოები სინის მთის წმ. ეკატერინეს სახელობის მონასტერში ახლადაღმოჩენილ ქართულ ხელნაწერთა კატალოგის მომზადებასა და გამოცემასთან დაკავშირებით. ამ ხელშეკრულებით 1990 წლის დეკემბერში ხელნაწერთა ინსტიტუტის დირექტორი პროფ. ზაზა ალექსიძე და დირექტორის მოადგილე მიხეილ ქავთარია იყვნენ სინაზე. ეს იყო პირველი ქართული სამეცნიერო ექსპედიცია ახლადაღმოჩენილ ხელნაწერთა შესასწავლად. მათთან ერთად იყო ა.მანწკავა, მაშინ რადიო — და ტელემაუწყებლობის კომიტეტის არაბული განყოფილების გამგე. მან დიდი დახმარება გაუწია მეცნიერებს ექსპედიციის ორგანიზებაში და ეხმარებოდა მათ როგორც თარჯიმანი.

ამ ექსპედიციამ 13 დღის განმავლობაში იმუშავა. ქართული ხელნაწერები მათ დახვდათ შავად გარჩეული მონასტრის იმდროინდელი ბიბლიოთეკარის, მამა დიმიტრიოსის მიერ; მას დახმარებია ტარიელ ბიბილაშვილი, რომელიც მაშინ თეოლოგიას სწავლობდა ათენის უნივერსიტეტში. მეტ-ნაკლებად მთლიანი ხელნაწერები მრავალრიცხოვანი ფრაგმენტებისაგან გამოყოფილი იყო და დანომრილი. ამ ექსპედიციის დროს მომზადდა პირველადი ნუსხა, რომლის შედგენის დროსაც თვალნათლივ გამოჩნდა ის უდიდესი სამუშაო, რომელიც

აუცილებლად ჩასატარებელი იყო: როგორც გაირკვა, ქართული ხელნაწერების საერთო რიცხვი დაახლოებით 150-ს აღწევდა. ხელნაწერთა დიდი ნაწილი ძალზე ცუდ მდგომარეობაში იყო: დაზიანებული, დახეული, გახევებული და ჭუჭყიანი. თხუთმეტამდე ხელნაწერი ნესტის გამო ერთიან გაქვავებულ მასად იყო ქცეული. მათი ფურცელ-ფურცელ დაშლა შეუძლებელი იყო წინასწარი სარესტავრაციო სამუშაოების ჩატარების გარეშე. სხვა ხელნაწერებიც გაწმენდასა და დამუშავებას მოითხოვდა; ხელნაწერების აღწერას აძნელებდა არა მარტო ის, რომ დაზიანებული ტექსტი რთული წასაკითხი იყო, არამედ ისიც, რომ ხელნაწერთა უმეტესობა სრული არ იყო, ბევრ მათგანს თავი და ბოლო აკლდა, ზოგიერთისა სულ თითო-ოროლა ფურცელი იყო დარჩენილი, რაც, რა თქმა უნდა, ტექსტის რაობის გარკვევას აძნელებდა. ამას გარდა, მონასტრის ბიბლიოთეკაში, მიუხედავად მისი სიმდიდრისა, სპეციალური ქართველოლოგიური სამეცნიერო ლიტერატურა, სამეცნიერო მუშაობისათვის აუცილებელი, თითქმის არ მოიპოვებოდა. ამიტომ მეორე, უფრო კარგად აღჭურვილი ექსპედიციის საჭიროება მაშინვე ნათელი გახდა.

1994 წლის შემოდგომაზე წმ. ეკატერინეს მონასტერს ეწვია მეორე ექსპედიცია, რომლის შემადგენლობაში იყვნენ: ზ.ალექსიძე, მ.ქავთარია, ხელნაწერთა ინსტიტუტის კოდიკოლოგიისა და ტექსტოლოგიის განყოფილების ხელმძღვანელი ლილი ხევსურიანი, უფროსი რესტავრატორი ლიანა ქუთათელაძე, რესტავრატორები ნანა თარგამაძე, დარეჯან გოგაშვილი, ფოტოფიქსაციის ლაბორატორიის ხელმძღვანელი ირაკლი იაკობაშვილი და აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტის უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი თამარ მესხი, რომელიც თარჯიმნობას ეწეოდა. ამავე დროს ისიც უნდა ითქვას, რომ თამარ მესხმა, რომელიც ხანგრძლივი მივლინებით იმყოფებოდა საბერძნეთში და მუდმივი კონტაქტები ჰქონდა სინის მონასტრის წარმომადგენლებთან, დიდი როლი ითამაშა მეორე და მესამე ექსპედიციების რეალიზაციასა და წარმატებით განხორციელებაში.

მეორე ექსპედიციის მუშაობის დროს რესტავრატორებმა გაწმინდეს და დაამუშავეს 77 ხელნაწერის ასობით ფურცელი, დაარბილეს და ფურცელ-ფურცელ დახსნეს გაქვავებული ხელნაწერები (ეტრატები: Sin.Geo.N.5,7,15,16,18,34,47,53,54,55,56,63,77,78, ქაღალდის ხელნაწერი №1). მაგრამ დროის სიმცირის გამო სარესტავრაციო-საკონსერვაციო სამუშაოების სრულად ჩატარება მაინც ვერ მოესწრო და მათი შესრულება კვლავ სამომავლო ამოცანად დარჩა.

ექსპედიციის სხვა მონაწილეებმა შეაჯერეს წინა ექსპედიციის მიერ შედგენილი პირველადი კატალოგი ახალ კოლექციასთან, მოახდინეს შედარებით უკეთ შენახული ფრაგმენტების ინვენტარიზაცია და ზოგიერთი მათგანი კიდეც ჩართეს კატალოგში; აღწერეს ხელნაწერები, რომლებზეც მუშაობა მათ რესტავრაციამდე შეუძლებელი იყო.

თბილისში დაბრუნების შემდეგ ექსპედიციის იმ წევრებმა, რომელნიც აღწერილობაზე მუშაობდნენ, განაგრძეს მათ მიერ შეკრებილი მასალის შემდგომი შესწავლა. ამ დროს მათ შეუერთდა პროფ. მზექალა შანიძე — ძველი ქართული ფილოლოგიის განყოფილების ხელმძღვანელი. უნდა ითქვას, რომ ერთ-ერთი უმთავრესი დაბრკოლება აღწერილობაზე მუშაობისათვის იყო (და ახლაც არის) ხელნაწერთა ფოტოების უქონლობა (მცირე გამონაკლისის გარდა). ვისაც კი საქმე ჰქონია ხელნაწერებთან, ადვილად მიხვდება, თუ რამდენად ძნელია მხოლოდ საკუთარი ჩანაწერებისა და ჩანიშნული მასალის საფუძველზე სრულყოფილი აღწერილობის შედგენა, როდესაც აღმწერელი ამა თუ იმ მნიშვნელოვანი საკითხისა თუ დეტალის შემოწმების საშუალებას არის მოკლებული და იძულებულია „ბრმად“ იმუშაოს. ამიტომ იყო, რომ კიდევ ერთი ექსპედიციის საჭიროება იმთავითვე გარკვეული გახდა.

მესამე ექსპედიცია (ზ.ალექსიძე, მ.ქავთარია, ლ.ხევსურიანი, მზ.შანიძე, ლ.ქუთათელაძე, ნ.თარგამაძე, თ.მესხი) სინის მთაზე იმყოფებოდა ერთი თვე: 1996 წლის 22 ნოემბრიდან 22 დეკემბრამდე. ამჯერად მუშაობის პირობები უკეთესი იყო — ექსპედიციის წევრებს წიგნთსაცავის გვერდით გამოუყვეს ცალკე ოთახები, სადაც მათ შეეძლოთ ყოფნა ისე, რომ სამონასტრო ცხოვრების განრიგით არ ყოფილიყვნენ შეზღუდული დღის განმავლობაში და შაბათ-კვირასაც შესძლებოდათ მუშაობა. მონასტრის მესვეურებმა, და უპირველეს ყოვლისა სინის მთავარეპისკოპოსმა დამიანემ, უდიდესი დახმარება გაუწიეს ქართველ მეცნიერებს. მასპინძლებმა ჩასულებს ბინა მიუჩინეს და ეხმარებოდნენ მათ ყოველდღიური პრობლემების მოგვარებაში. ექსპედიციის წევრები ერთად და ერთმანეთის დახმარებით მუშაობდნენ, თუმცა ფუნქციები მათ შორის ძირითადად თითოეულის მეცნიერული ინტერესების შესაბამისად იყო დანაწილებული: ისტორიულ წიგნებსა და ანდერძ-მინაწერებს უმთავრესად სწავლობდა ზ. ალექსიძე, ლიტურგიკულ წიგნებს, რომლებიც ახალი კოლექციის დიდ ნაწილს შეადგენს — ლ. ხევსურიანი და მ. ქავთარია; ბიბლიურ, ასკეტიკურ და ჰომილეტიკურ ლიტერატურას ამუშავებდა მზ. შანიძე. ლ. ქუთათელაძემ და ნ. თარგამაძემ განაგრძეს წინა ექსპედიციაში დაწყებული სამუშაო — ხელნაწერთა გაწმენდა, დარბილება და რესტავრაცია. თ.მესხმა, ექსპედიციის დაუღალავმა თარჯიმანმა, ხელი მოჰკიდა აღწერილობის ბერძნულად თარგმნას.

2002 წელს (25 ნომბრიდან 19 დეკემბრამდე) მონასტერში იყვნენ ზ. ალექსიძე და დ. ცხადაძე (ოპტიკური კვლევისა და სამეცნიერო ფიქსაციის ლაბორატორიის ხელმძღვანელი). მათ შეარჩიეს და ფოტოგრაფიულად გადაიღეს ხელნაწერთა ცალკეული ნიმუშები აღწერილობაში საილუსტრაციო მასალის ჩასართავად.

2002 წლის ნოემბერში მზ. შანიძე და ლ. ხევსურიანი კვლავ იყვნენ წმ. ეკატერინეს მონასტერში; ამ დროს დაზუსტდა აღწერილობის ზოგიერთი დეტალი.

სრულიად ბუნებრივია, რომ 1975 წელს აღმოჩენილ ხელნაწერებს შეერქვათ „ახალი", ხოლო იმ კოლექციამ, რომელიც აქამდე იყო ცნობილი, „ძველის" სახელი მიიღო.

აღწერილ ხელნაწერებში ფურცელთა მთლიანი რაოდენობა 4000-ზე მეტია; მარტოოდენ ეს ფაქტიც საკმარისია, რომ გვიჩვენოს ახლად აღმოჩენილ ხელნაწერთა მნიშვნელობა. ზოგიერთი მათგანი თითქმის მთლიანი ხელნაწერია, რომელშიც ფურცელთა რაოდენობა 100-ზე მეტია (Sin.Geo.N.7, 12,13,15,17,21,50,51,56,57,60,67; ქაღალდის ხელნაწერებიდან Sin.Geo.N.1p და Sin.Geo.N.2p). Sin.Geo.N.26 და Sin.Geo.N.53 თითოეული შეიცავს 200 ფურცელზე მეტს. დანარჩენი უმეტესად არის ცალკეულ ხელნაწერთა ნაწილები ფურცელთა სხვადასხვა რაოდენობით, რაც, რა თქმა უნდა, მათ მეცნიერულ ღირებულებას არ ამცირებს. ხშირად ხდებოდა, რომ მცირე ფრაგმენტი, რომელშიც სულ ორიოდე ფურცელი იყო, შეიცავდა სრულიად ახალ და მნიშვნელოვან ინფორმაციას.

ახალი კოლექცია, როგორც მოსალოდნელი იყო, უმთავრესად ქრონოლოგიურად ძველ ხელნაწერებს შეიცავს. მათგან ყველაზე ადრეულია Sin.Geo.N.89. ეს ორი ფურცელი ზემოთ ნახსენები სინური მრავალთავის ნაწილია და ზუსტად ჯდება ხელნაწერის ამჟამინდელი ნუმერაციის 84-85 ფურცლებს შუა (ხელნაწერი Sin.Geo.O.32-57-33 ჟ. გარიტის კატალოგის მიხედვით). შესაბამისად, ისინიც გადაწერილია, როგორც სინური მრავალთავი მთლიანად, 864 წელს. ზოგიერთი ხელნაწერის გადაწერის თარიღი ანდერძშია ნაჩვენები: Sin.Geo.N.19 გადაწერილია 980 წელს, Sin.Geo.N.20–986 წელს, Sin.Geo.N.12–1075 წელს. Sin.Geo.N.67 გადაწერილია 967 წლამდე, როდესაც იგი აიკინძა. ხელნაწერთა უმეტესი ნაწილი კი დათარიღებულია კოდიკოლოგიური და პალეოგრაფიული თავისებურებების მიხედვით. ეტრატის ხელნაწერთა უმეტესობა გადაწერილია X საუკუნეში, რამდენიმე შეიძლება მეცხრე საუკუნით დათარიღდეს (მაგ., Sin.Geo.N.10 – იერუსალიმური ლექციონარის ფრაგმენტები); ზოგიერთი ეკუთვნის XI საუკუნეს; არც ერთი ეტრატის ხელნაწერი მეცამეტე საუკუნეზე გვიანდელი არ არის, Sin.Geo.N.92 ხელნაწერის გარდა, რომელიც კერძო წერილი უნდა იყოს. ქაღალდის ხელნაწერები უმეტესად მეთორმეტე ან მეცამეტე საუკუნეებისაა; ყველაზე გვიანი შესაძლო თარიღი რამდენიმესათვის მეთექვსმეტე საუკუნე უნდა იყოს.

თავიდანვე ცხადი გახდა, რომ „ძველი" და „ახალი" კოლექციები ოდესღაც ერთ მთლიანობას შეადგენდა. ამას უპირველესად ყოვლისა, ის ადასტურებს, რომ ახალი ხელნაწერები ხშირ შემთხვევაში ძველის ნაწილი აღმოჩნდა და ძველის დანაკლისი შეავსო. ამის კარგი ნიმუშია Sin.Geo.N.18, რომელიც თვენის ნაწილს შეიცავს. ამ ხელნაწერში შედის იანვარ-თებერვლისა და მაის-ივნისის საგალობლები; იგი ნაწილია დიდი ხელნაწერისა, რომელიც

თავდაპირველად ორ ნაწილად ყოფილა შეკრული, შემდეგ კი ოთხ ნაწილად გაუყვიათ. Sin.Geo.N.18 ხელნაწერის 159 ფურცელი თითქმის მთლიანად ავსებს მთელი საეკლესიო წლის ციკლს, რომელსაც თავდაპირველად შეიცავდა ხელნაწერი, ამჟამად დანაწევრებული ძველი კოლექციის ოთხ ხელნაწერად (Sin.Geo.O.7, Sin.Geo.O.2, Sin.Geo.O.9, Sin.Geo.O.56). მსგავსი შემთხვევები სხვაც არის (ნ.Sin.Geo.N.1, Sin.Geo.N.5, Sin.Geo.N.8, Sin.Geo.N.12, Sin.Geo.N.14 და სხვა.). ყველა შემთხვევაში, როდესაც ახლად აღმოჩენილი ხელნაწერი ძველი კოლექციის რომელიმე ნუსხის ნაწილია, ეს გარემოება წინამდებარე კატალოგში თავ-თავის ადგილზე არის აღნიშნული.

როგორც ზემოთქმულიდან ჩანს, ახლად აღმოჩენილ ხელნაწერთა შესწავლამ ზოგ შემთხვევაში ძველი კოლექციის ნუსხებს მოჰფინა ნათელი, ზოგჯერ კი ახალი პრობლემებიც წარმოაჩინა. მაგალითისათვის შესაძლოა დაეასახელოთ Sin.Geo.N.20, რომელიც ალექსანდრე კვიპრელის ჯვრის გამოჩინების საკითხავის დასაწყის ნაწილს შეიცავს. იგი გადაწერილია იოანე-ზოსიმეს მიერ, რომლის ხელი კარგად არის ცნობილი ყველასათვის, ვისაც კი სინურ ხელნაწერებზე უმუშავია. Sin.Geo.N.20 ხელნაწერის 23 ფურცელი, ანუ პირველი სამი რვეული, რომელიც ამჟამად სინის მთაზეა, გამოდგა იმ ხელნაწერის დასაწყისი, რომელიც ა.ცაგარელმა თავის დროზე აღწერა 93-ე ნომრად თავის კატალოგში. ეს ხელნაწერი ნ.მარსა და ი.ჯაკეხიშვილს 1902 წელს სინაზე აღარ დახვედრიათ. იგი ამჟამად (მრავალი თავგადასავლის გადატანის შემდეგ) ამერიკაშია, პრინსტონის უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკაში. ამგვარად, თავნაკლული „ამერიკული" ხელნაწერის დასაწყისი სინაზე აღმოჩნდა; მაგრამ მას აკლია (და ა. ცაგარლის აღწერილობაშიც აკლდა) ბოლოც, სადაც ანდერძი იყო მოსალოდნელი; ამიტომ სინაზე ნახული ხელნაწერის დასაწყისი ნაწილის ზუსტი დათარიღებაც ჭირდა. შემდგომი ძიების პროცესში ხელნაწერის ბოლო ნაწილს მივაკვლიეთ გერმანიაში, გეტინგენის უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკაში. ამ ფურცლების შესწავლამ ცხადყო, რომ ისინი წარმოადგენენ თითქმის მთლიანად იმ ხელნაწერს, რომე-ლიც ა.ცაგარელმა შეცდომით აღწერა ცალკე ნომრად (№92) და რომელიც დღემდე დაკარგულად ითვლებოდა. შესაბამისად, შესაძლო გახდა ახლად ნაპოვნი სინური ხელნაწერის ზუსტი დათარიღება, რადგან მისი გადაწერის დრო იოანე-ზოსიმეს აღნიშნული აქვს (№92 ხელნაწერის ბოლოს) – ეს არის 986 წელი.

ამრიგად, ახალი კოლექციის ხელნაწერები ძველი კოლექციისათვის მეტად საყურადღებოა მრავალ შემთხვევაში. მაგრამ ეს სულაც არ ნიშნავს იმას, რომ ახალი კოლექციის მნიშვნელობა მხოლოდ ამით განისაზღვრება. ახალ კოლექციაში აღმოჩნდა მრავალი აქამდე სრულიად უცნობი ხელნაწერი (ან მისი ნაწილი); ამთავითვე ცხადია, რომ ძველი ქართული ლიტერატურის ისტორიისა და კულტურის მრავალი პრობლემის კვლევა ამიერიდან სრულიად

შეუძლებელი იქნება ამ ახალ აღმოჩენათა გათვალისწინების გარეშე.

ახალი კოლექციის ხელნაწერები ახალ საბუთებს გვაწვდის იმის დასამტკიცებლად, რომ ქართველ ბერებს მუდმივი სამკვიდრებელი ადგილი ჰქონდათ მონასტერში. მონასტერში გადაწერილ ან მონასტრისათვის შეწირულ ხელნაწერთა ანდერძები და მინაწერები მხოლოდ მათ სარწმუნოებრივ თავდადებას როდი მოწმობენ; ხშირ შემთხვევაში ანდერძ-მინაწერებში დაცულია მნიშვნელოვანი ცნობები ქართველ მოღვაწეთა საქმიანობის შესახებაც. გადამწერი კვირიკე თავის ანდერძში (Sin.Geo.N.2) გვამცნობს, რომ მას სინაზე თავისი ცხოვრების მეტი ნაწილი გაუტარებია და აუშენებია საგანგებო სახლი მომსვლელთა საყოფელად; ამასთან ერთად, ამ ანდერძში ჩამოთვლილია ის წიგნებიც, რომ\ლებიც მას მონასტრისათვის შეუწირავს.

სინური ხელნაწერები (როგორც ძველი, ისე ახალი კოლექციისა) შინაარსეულად მრავალფეროვანია; მათი ნაირგვარობა აშკარად გვიჩვენებს, რომ მონასტრის მკვიდრ ქართველ ბერებს სამონასტრო ცხოვრებისათვის აუცილებელი ყველა წიგნი ჰქონდათ.

ახალ კოლექციაში შედის ბიბლიური წიგნები, ლექციონარები, ჰაგიოგრაფიული, ჰომილეტიკური, ასკეტიკური ლიტერატურა; სხვადასხვა სახის ლიტურგიკული წიგნები.

ახალი აღთქმა, ქართული ტრადიციის შესაბამისად, ძველ ხელნაწერებში ჩვეულებრივ ორ ნაწილად არის ხოლმე გაყოფილი; ესენია ოთხთავი და სამოციქულო. ახალ კოლექციაში არის ოთხთავის ნუსხა Sin.Geo.N.12, გადაწერილი 1075 წელს. მისივე გადამწერის შესრულებულია Sin.Geo.O.19, გადაწერილი ერთი წლით ადრე, 1074 წელს. ორივე ხელნაწერის ანდერძი გვამცნობს, რომ იგი გადაწერილია „ახალთარგმნილისაგან" და რომ „ამათ ძველთა სახარებათა ზოგი რაიმე სიტყუაჲ არა ეწამების". ამრიგად, Sin.Geo.N.12 (ისევე, როგორც Sin.Geo.O.19) არის ერთ-ერთი ყველაზე ძველი თარიღიანი ხელნაწერი, რო-მელიც გიორგი მთაწმიდლისეული რედაქციის ოთხთავს შეიცავს. ეს ორი ხელნაწერი მნიშვნელოვანია სხვა მხრივაც: ისინი აშკარად ადასტურებენ იმ მჭიდრო კავშირს, რომელიც არსებობდა წმ.ეკატერინეს მონასტერსა და სხვა ძველ სამონასტრო მწიგნობრულ კერებს შორის: გიორგი მთაწმიდლისეული რედაქციის ნუსხების გამოჩენა სინის მთაზე ქრონოლოგიურად ძალზე ახლოა ამ რედაქციის შესრულების დროსთან. ამავე დროს, სამოციქულოს ნუსხები, რომლებიც სინის მთაზეა დაცული (Sin.Geo.N.8 და 9), ტექსტუალურად ძალზე ახლოა ძველ ვერსიებთან. Sin.Geo.N.8 წარმოადგენს ნაწილს 977 წელს გადაწერილი ნუსხისა (Sin.Geo.O.58-31-60), რომელიც ე.გარიტის გამოცემისათვის ძირითად ხელნაწერს წარმოადგენდა.

ახალ კოლექციაში ფსალმუნის რამდენიმე ხელნაწერია: Sin.Geo.N.15, Sin.Geo.N.21, Sin.Geo.N.51. ეს ხელნაწერები, რამდენადაც შესაძლებელია

ვივარაუდოთ მათი წინასწარი შესწავლის საფუძველზე,ძველი,წინარეათონური ტიპის ტექსტს შეიცავს. მრავალი ძალზე სპეციფიკური იკითხვისი განასხვავებს ამ ნუსხათა ტექსტს გიორგი მთაწმიდლისეული რედაქციის შემცველ ხელნაწერთა ტექსტისაგან. მუხლობრივი სათვალავი და კანონებად დაყოფის ძველი სისტემა, ქრისტოლოგიური ინტერპრეტაციები ტექსტის სათაურებში და ზოგიერთი სხვა ნიშანიც აშკარად მიუთითებს ძველ ტრადიციებზე. უნდა აღინიშნოს, რომ ფსალმუნის კრიტიკულ გამოცემაში (1960 წ.) ძველ, წინარეათონურ რედაქციათა ნუსხები ძირითადად სწორედ სინური იყო (Sin.Geo.O.22, Sin.Geo.O.29, Sin.Geo.O.42). ახლად აღმოჩენილი ნუსხები მხარს უჭერს ვარაუდს, რომ ამგვარი ნუსხები იყო საყოველთაოდ ხმარებული ადრე საქართველოში და რომ „ქართული დავითნი" სწორედ ამ ტიპის ტექსტს გულისხმობს. მეორე მხრივ, Sin.Geo.N.2p (XII-XIII სს.) მეტად მნიშვნელოვანია, რადგან იგი შეიცავს გიორგი მთაწმიდლისეული ფსალმუნის ერთ-ერთ ადრეულ ნუსხას. რა თქმა უნდა, ყველა ეს ვარაუდი ახალი სინური კოლექციის ბიბლიურ წიგნთა შესახებ ჯერ-ჯერობით მხოლოდ წინასწარი ხასიათისაა, და ეს ტექსტები, როგორც ყველა სხვა ახლად აღმოჩენილი, დაწვრილებით შესწავლას საჭიროებს; მაგრამ ზემოთქმული საკმარისია იმის საჩვენებლად, რომ ამ ხელნაწერებს დიდი მნიშვნელობა აქვს ქართული ბიბლიური შტუდიებისათვის.

ჰაგიოგრაფიულ მასალას შეიცავს Sin.Geo.N.27 (იოანე ღმრთისმეტყველის ცხოვრება), Sin.Geo.N.28 და 43 (წმ.ეპიფანეს ცხოვრება), Sin.Geo.N.60 (იოანე მოწყალის ცხოვრება),Sin.Geo.N.94 (წმ.ეფთვიმის ცხოვრება),აგრეთვე ჰაგიოგრაფიული კრებულები Sin.Geo.N.3 და Sin.Geo.N.17. Sin.Geo.N.13 შეიცავს ასკეტიკურ და ჰაგიოგრაფიულ თხზულებებს: ანტონი დიდის ცხოვრებას, ანტონისა და ამონას ეპისტოლეებსა და სხვ. მთლიანად მისი შედგენილობა უახლოვდება Sin.Geo.O.35 ხელნაწერს, რომელიც, შესაძლოა, მისი ერთ-ერთი წყაროც იყო. ეს ხელნაწერი პალიმფსესტია და გადაწერილია არაპროფესიონალი გადამწერის მიერ (რასაც მისი ხელი ადასტურებს). მიუხედავად ამისა, Sin.Geo.N.13, როგორც ქვემოთ დავინახავთ, ახალი კოლექციის ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი ხელნაწერია.

ახალ კოლექციაში მხოლოდ ორი ხელნაწერი შეიცავს ორიგინალურ ქართულ თხზულებებს, მაგრამ მათი მნიშვნელობა დიდად სჭარბობს მათ მცირერიცხოვანებას.

ერთი მათგანი არის Sin.Geo.N.48, თოთხმეტფურცლიანი ნაშთი ბევრად უფრო დიდი მოცულობის ხელნაწერისა; მეორეა Sin.Geo.N.50 (105 ფ.). ორივე მეათე საუკუნეშია გადაწერილი. ორივე შეიცავს „ქართლის მოქცევის" ახალ ვერსიას. დღემდე ცნობილი იყო ამ ისტორიული წყაროს მხოლოდ ორი ნუსხა – შატბერდული და ჭელიშური რედაქციების შემცველი („შატბერდის კრებული" X ს-ისა და H-600, გვიანდელი, XIV ს-ისა). აქამდე ცნობილი

ორი ვერსია მნიშვნელოვან სხვაობებს იძლევა, ამავე დროს, არც ერთ მათგანში შემონახული არ არის თავდაპირველი ადრეული ტექსტი. „მოქცევაᲐ ქართლისაᲐ“ ძირითადი წყაროა საქართველოს ისტორიის მნიშვნელოვანი პერიოდისათვის, რომელიც რამდენიმე საუკუნეს მოიცავს; ამიტომ ეს ორი ვერსია ინტენსიური კვლევის საგანია იმის შემდეგ, რაც შატბერდული კრებული აღმოჩნდა XIX საუკუნის ბოლოს. აზრთა სხვაობა ამ ნარატიული წყაროს წარმომავლობის, დაწერის დროის, ავტორობისა და სხვა მასთან დაკავშირებული საკითხების შესახებ, როგორც მოსალოდნელი იყო, მეტად დიდია; ბიბლიოგრაფია „ქართლის მოქცევისა“ ვრცელია; უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ ტექსტის მთლიანი თუ ნაწილობრივი თარგმანები არსებობს რუსულ, ინგლისურ და გერმანულ ენებზეც. „ქართლის მოქცევის“ ტექსტის შემცველი ორი ახალი ხელნაწერის აღმოჩენა მართლაც ძალიან მნიშვნელოვანია და მომავალი კვლევის სრულიად ახალ პერსპექტივას წარმოაჩენს. Sin.Geo.N.48 ხელნაწერი, რომელიც შეიცავს თხზულების პირველ ნაწილს (ქართლის მოქცევიდან მეექვსე საუკუნის ბოლომდე), მნიშვნელოვან რედაქციულ სხვაობას ავლენს აქამდე ცნობილ ტექსტებთან შედარებით. ამავე დროს ტექსტის მიხედვით შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ ეს ვერსიები საერთო არქეტიპიდან მომდინარეობს. მეორე ხელნაწერი, Sin.Geo.N.50, კიდევ უფრო მნიშვნელოვანია. მეათე საუკუნის პირველ ნახევარში გადაწერილი ნუსხა შეიცავს „ქართლის მოქცევის“ დიდ ნაწილს და ორი სირიელი მამის ცხოვრებას. თავნაკლული ხელნაწერი იწყება დაახლოებით იქ, სადაც წყდება Sin.Geo.N.48, თუმცა სავსებით ცხადია, რომ Sin.Geo.N.48 და Sin.Geo.N.50 სრულიად სხვადასხვა ორი ხელნაწერია. კიდევ მეტი: მეორე ექსპედიციის მუშაობის დროს აღმოჩნდა ორი ფურცელი Sin.Geo.N.50-ის ხელნაწერის დასაწყისი ნაწილიდან. მათი ტექსტი შეესაბამება Sin.Geo.N.48 ხელნაწერის დამასრულებელი ფურცლების ტექსტს. შედარება გვიჩვენებს, რომ გამოვლინდა კიდევ ერთი ახალი ვერსია, რომელსაც ამავე დროს აქვს აქამდე ცნობილ ტექსტებთან საერთო იკითხვისები. მხედველობაში უნდა ვიქონიოთ ისიც, რომ მისი ტექსტი უკეთესად არის გამართული: იკითხვისები ხშირად უფრო ნათელია, ვიდრე შესაბამის ადგილებში აქამდე ცნობილ ნუსხებში, რომელთაგან ზოგიერთი ისტორიკოსთა და ტექსტოლოგთა შორის დღემდე სადავოა.

ყველა ეს მოსაზრება შესაძლებელს ხდის ვამტკიცოთ, რომ მეათე საუკუნის დასაწყისში უკვე არსებობდა „ქართლის მოქცევის“ ოთხი სხვადასხვა ვერსია. ამიტომ არ შეიძლება დავუშვათ, რომ ეს ვერსიები ჩამოყალიბდა მხოლოდ მეცხრე საუკუნეში, როგორც ზოგიერთი მკვლევარი ვარაუდობს. ასეთი მოკლე დროის განმავლობაში შეუძლებელი იქნებოდა ამდენი სხვადასხვა რედაქციის შექმნა.

იოანე ზედაზნელისა და აბიბოს ნეკრესელის ცხოვრებათა ტექსტი აგრეთვე მეტად საყურადღებოა. სირიელი მამები საქართველოში მოღვაწეობდნენ

მეექვსე საუკუნეში; მათ ჩაუყარეს საფუძველი სამონასტრო ცხოვრებას. ცნობები, რომლებიც შენახულია ტექსტში, შუქს ჰფენს ქართლის ისტორიის იმ პერიოდს, რომლის შესახებაც ისტორიული დოკუმენტაცია საკმაოდ მწირია (VI-VIII საუკუნეები).

ახლად აღმოჩენილმა ხელნაწერებმა კიდევ ერთი მოულოდნელი სიახლე გამოავლინა. Sin.Geo.N.13, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, პალიმფსესტია. ხელნაწერის ქვედა ტექსტი, რომელიც ეტრატის 107 ფურცელს შეიცავს, ქართული არ არის. მისი ერთი ნაწილი სომხურია, მაგრამ უდიდესი ნაწილი ქვედა ტექსტისა კავკასიური ალბანურია. ალბანეთი იყო ქრისტიანული სახელმწიფო ამიერკავკასიის ჩრდილო-აღმოსავლეთით; იგი არაბობის შემდეგ გაქრა. ალბანეთს ხშირად ახსენებენ საშუალ საუკუნეთა ისტორიკოსები, განსაკუთრებით სომეხი ქრონისტები. მათი თხზულებებიდან ირკვევა, რომ ალბანელებს ჰქონდათ საკუთარი ენა და დამწერლობა, მაგრამ დღესდღეობით ორივე დაკარგულია. ერთ-ერთი კავკასიური ენა, სახელდობრ, უდიური (ან: უდური), რომელზედაც დღეს ლაპარაკობს მცირერიცხოვანი მოსახლეობა საქართველოსა და აზერბაიჯანის სამიოდე სოფელში, მიჩნეულია ძველი ალბანურის ჩამომავალ ენად ან მის მონათესავედ.

ალბანური ანბანი აღმოაჩინა ილია აბულაძემ 1937 წელს მატენადარანის ერთ-ერთ ხელნაწერში, რომელშიც რამდენიმე სხვადასხვა დამწერლობის ნიმუში იყო ნაჩვენები. გაჩნდა ვარაუდი, რომ ანბანის ასოები მრავალგზისი გადაწერის პროცესში ენის არმცოდნე გადამწერთა მიერ დამახინჯებული იყო (სხვა კარგად ცნობილი დამწერლობის ნიმუშებიც ასევე იყო შერყვნილი).

1948-1952 წლების არქეოლოგიურმა აღმოჩენებმა აზერბაიჯანის ტერიტორიაზე გამოავლინა ახალი მასალები – ლაპიდარული წარწერები, რომლებიც მთლიანად ამოშიფრული დღემდე არ არის. ალბანურით დაინტერესებული იყო აკაკი შანიძეც; მან ამ ენის შესახებ რამდენიმე მნიშვნელოვანი გამოკვლევა დაწერა.

Sin.Geo.N.13 და Sin.Geo.N.55 პირველი ხელნაწერებია, რომლებშიც აღმოჩნდა ალბანურ ენაზე ნაწერი ტექსტი. ორივე ხელნაწერის ზედა ტექსტი ერთი გადამწერისაა. როგორც ჩანს, მან ძველი ალბანური წიგნის ფურცლები გამოიყენა ორივე ხელნაწერის მასალად. ალბანური ქვედა ტექსტი აშკარად გამოცდილი და დახელოვნებული გადამწერის ნამუშევარია: იგი ორ სვეტად არის ნაწერი ლამაზი მსხვილი ასოებით, ტექსტში არის პუნქტუაციისა და ქარაგმათა ნიშნები. ალბანური ტექსტის შინაარსი ჯერ მთლიანად ამოკითხული არ არის, მაგრამ ზ. ალექსიძემ გაარკვია, რომ ეს არის ლექციონარი, რომელიც შეიცავს საკითხავებს ახალი აღთქმიდან. სავსებით აშკარაა, რომ სინური პალიმფსესტების აღმოჩენა სრულიად ახალი პერსპექტივის მაჩვენებელია ალბანური შტუდიებისათვის.

ახალი კოლექციის ხელნაწერთა დიდი ნაწილი სხვადასხვა დანიშნულებისა და შედგენილობის ლიტურგიკული წიგნებია. ამ მასალას უდიდესი მნიშვნელობა აქვს ქართული სასულიერო მწერლობის ისტორიისათვის, მაგრამ მისი აღმოჩენა ამავე დროს ახალ მასალას იძლევა მთლიანად მახლობელი აღმოსავლეთის ქრისტიანული ლიტურგიკის ისტორიის შესასწავლად. ცნობილია, რომ ქართული ეკლესია თავისი არსებობის დასაწყის ეტაპზე ვიდრე X ს-ის დასასრულამდე ღვთისმსახურების იერუსალიმურ წესს მისდევდა, ხოლო X ს-ის დასასრულს ღვთისმსახურების ბიზანტიურ წესზე გადავიდა. ეს ცვლილება ყველაზე ნათლად სწორედ ლიტურგიკული ხასიათის ძეგლებში აისახა და მათი შინაარსობრივი და ჟანრობრივი მრავალფეროვნება განაპირობა. სინური კოლექციის მნიშვნელობის შეფასებისას განსაკუთრებულად უნდა გაესვას ხაზი იმ ფაქტს, რომ ამ კოლექციაში გადარჩა IX-X საუკუნეებით დათარიღებული, ღვთისმსახურების იერუსალიმური წესისათვის განკუთვნილი მრავალი ძეგლი, რომლებიც კიდევ უფრო ძველ ტრადიციებს ასახავს. ამ ხელნაწერთა ერთი ნაწილი საბაწმიდური წარმოშობისაა. ისინი სინაზე თან მოიტანეს X საუკუნის 70-80-იან წლებში საბაწმიდიდან გადმოსულმა ბერებმა; ბევრმა მათგანმა სინას მიაშურა მაშინ, როდესაც პალესტინაში მუსლიმანთა თავდასხმებმა მათ ძველი სავანეები დაატოვებინა. მათ შეავსეს ახალი ნუსხებით სინაზე არსებული წიგნთსაცავი. ეს კარგად ჩანს ახალი კოლექციის შედგენილობიდანაც. იერუსალიმური ლექციონარის ქართული ვერსია, – უმნიშვნელოვანესი ლიტურგიკული ძეგლი, რომლის სხვადასხვა რედაქციაში ასახულია ამ თავისებური ტიპიკონის განვითარება V-VIII საუკუნეების მანძილზე – ახალ კოლექციაში წარმოდგენილია IX-X ს-ის ფრაგმენტებით: Sin.Geo.N.10,11,77,88. ძეგლი კარგად არის ცნობილი კ.კეკელიძისა და მ.თარხნიშვილის გამოცემებით.

X ს-ის დასასრულამდე ქართული ეკლესია იყენებდა წირვის იმ წესს, რომელიც იაკობ მოციქულის სახელითაა ცნობილი. ჟამისწირვის ამ რედაქციის ოთხიოდე სინური ნუსხა იყო აქამდე ცნობილი და გამოცემული. ახალ კოლექციაში კი ამგვარ ნუსხათა საკმაოდ დიდი რაოდენობა აღმოჩნდა. ზოგიერთი მათგანი შეიცავს მხოლოდ ჟამისწირვის ტექსტს (Sin.Geo.N.33,63, 65,70,79,81,83), ხელნაწერების გარკვეულ ნაწილში კი კონკრეტული დღესასწაულების ჟამისწირვებისათვის განკუთვნილი მასალაც არის შეტანილი: კვერექსები, ერის განტევებები, ახალი აღთქმის საკითხავები, ფსალმუნები და მცირე ფორმის საგალობლები ლექციონარიდან (Sin.Geo.N.22,26,31,35). ხელნაწერთა ერთი ნაწილი წარმოადგენს ბერძნული ევქოლოგიონის თავისებურ ტიპს და ჟამისწირვასთან ერთად შეიცავს კურთხევანსაც (Sin.Geo.N.53,58). ახალი კოლექციის ნუსხები გამოირჩევა ტექსტობრივი მრავალფეროვნებით და იძლევა მნიშვნელოვან მასალას ძეგლის განვითარების კვლევისათვის. ახალ კოლექციაში გამოვლენილია აგრეთვე ბასილი დიდისა და იოანე ოქროპირის

ჟამისწირვათა თარგმანების უძველესი, X ს-ის ნუსხები (Sin.Geo.N.54,66).

ახალ კოლექციაში აღმოჩნდა იადგარის სახელწოდებით ცნობილი კრებულის რამდენიმე სხვადასხვა რედაქცია. იადგარი უნივერსალური ტიპის ჰიმნოგრაფიული კრებულია,რომელშიც ერთად არის თავმოყრილი საეკლესიო წელიწადის სხვადასხვა ნაწილებისათვის (კალენდარული დღესასწაულების, მოძრავი ციკლებისა და ოქტოიხოსისათვის) განკუთვნილი საგალობლები. იადგარს დიდი ხნის რთული ისტორია აქვს. მისი უძველესი რედაქცია მხოლოდ პალესტინური ხელნაწერებითაა მოღწეული და მათი დიდი ნაწილი სინის ძველ კოლექციაშია დაცული. ეს რედაქცია შეიცავს წინარებიზანტიური, პალესტინური ლიტურგიკული პოეზიის უძველეს ნიმუშებს ვიდრე VIII ს-მდე და წარმოადგენს იერუსალიმური ლექციონარის ჰიმნოგრაფიულ დამატებას. იგი ასახავს მონოსტროფული პოეზიიდან მრავალსტროფიან და მრავალკომპონენტიან საგალობლებზე – სტიქარონებსა და ჰიმნოგრაფიულ კანონზე – გადასვლის ადრეულ ეტაპს. საგალობლების ეს ფონდი ბერძნულ ენაზე თითქმის მთლიანად დაკარგულია. ახალ კოლექციაში აღმოჩნდა აქამდე ცნობილი თუ უცნობი ნუსხების რამდენიმე ფრაგმენტი (Sin.Geo.N.29,36, 37,38,74,96). Sin.Geo.N.56 კი წარმოადგენს ახალ, მნიშვნელოვან ნუსხას: იგი ზოგიერთი ისეთი მასალითაა შევსებული, რომელიც სხვა ხელნაწერების მიხედვით უცნობია.

IX ს-ის ბოლოდან დაიწყო იადგარის ახალი რედაქციის ჩამოყალიბების პროცესი, რომელიც X ს.- ის განმავლობაში გაგრძელდა. ახალი იადგარის შექმნა იყო შედეგი VIII ს.- ში საბაწმიდის მონასტერში საეკლესიო მუსიკაში განხორციელებული რეფორმებისა, რომელთაც იოანე დამასკელსა და კოზმა იერუსალიმელს მიაწერენ. დიდი იადგარის ძირითად პლასტს სწორედ იოანე დამასკელის, კოზმა იერუსალიმელის, ანდრია კრიტელის, ელია იერუსალიმის პატრიარქისა და სხვათა კანონებისა და სტიქარონების თარგმანები შეადგენს. დიდ იადგარში უძველესი იადგარის რეპერტუარი მთლიანად განახლდა და შეიცვალა. პირველ რიგში შეიქმნა საგალობელთა მუსიკალურ-რიტმული საზომების – ირმოლოგიონის ქართული კრებულები, რომელთა მიხედვით ხდებოდა ახალ კანონთა და სტიქარონთა თარგმნა. ამგვარი კრებულების (ქართული ირმოლოგიონების) ორი გამოცემა ამჟამად უკვე არსებობს. X ს.- ის 80-იანი წლებისათვის ჩამოყალიბდა დიდი იადგარის ვრცელი კრებულები (Sin.Geo.O.64-65 და მიქაელ მოდრეკილის მიერ შედგენილი იადგარი), რომელთა შემადგენლობაში ასეულობით კანონი და სტიქარონია თავმოყრილი, თარგმნილი და ორიგინალური. იგი უნივერსალურ კრებულს წარმოადგენს მსგავსად უძველესი იადგარისა. მის შემადგენლობაში აუცილებელ ნაწილად შეტანილია ძლისპირთა კრებულიც. არსებობს ირმოლოგიონის ცალკე კრებულებიც (Sin.Geo.N.64,69). ახალ კოლექციაში ათზე მეტი ერთეული შეიცავს მნიშვნელოვან ფრაგმენტებს დიდი იადგარის აქამდე ცნობილი თუ

უცნობი ნუსხებიდან (Sin.Geo.N.2,5,34,39,46,73,87,95,97), მათგან დიდი მნიშვნელობისაა Sin.Geo.N.2, რომელმაც შემოინახა Sin.Geo.O.64-65 იადგარის ვრცელი ანდერძები. ასევე მნიშვნელოვანია იოანე-ზოსიმეს ხელით დაწერილი Sin.Geo.N.19, რომელიც თითქმის სრული სახით არის მოღწეული და შეიცავს პარაკლიტონის ერთი ხმის საგალობლებს საინტერესო ანდერძებითა და განმარტებებით.

როგორც უკვე ითქვა, ქართული ეკლესიის გადასვლამ ღვთისმსახურების ბიზანტიურ წესზე მოითხოვა ლიტურგიკული წიგნების საფუძვლიანი განახლება. X ს.-ის ბოლოს კონსტანტინოპოლური ტიპიკონის მოკლე რედაქციის თარგმანი საფუძვლად დაედო ბიზანტიური ტიპის ლიტურგიკული წიგნების შედგენას. ამ ეტაპზე ყველაზე გამოკვეთილად ჩანს ახალი ტიპის ჰიმნოგრაფიული კრებულების — თვენის, ტრიოდიონისა და პარაკლიტონის — ჩამოყალიბება. ეს კრებულები დაეფუძნა ძირითადად დიდი იადგრის რეპერტუარს, რომელიც ბიზანტიურ საღვთისმსახურო სისტემას მოარგეს და ახალი მასალით შეავსეს. ამის გამო კრებულები თავისი შედგენილობით პალესტინური ტრადიციის მრავალ ნიშანს ატარებს, რის გამოც ისინი გარდამავალი ტიპის კრებულებად იწოდებიან. ისინი მხოლოდ სინისა და იერუსალიმის კოლექციებმა შემოინახეს. ახალ კოლექციაში აღმოჩნდა პარაკლიტონის აქამდე უცნობი რამდენიმე ნუსხის (Sin.Geo.N.25,40,76) და თვენის ერთი ნუსხის (Sin.Geo.N.41) ფრაგმენტები. აქვე დაცულია ამავე რედაქციის პარაკლიტონის თავისებური ხელნაწერი (Sin.Geo.N.57), რომელიც შავ მთაზე სვიმეონ საკვირველთმოქმედის ლავრაში ჩანს გადაწერილი. ყურადღებას იქცევს აგრეთვე ათონის ივერთა მონასტრის ერთ-ერთი მოღვაწის, იოანე-მელის, მიერ 980 წელს კონსტანტინოპოლში გადაწერილი ჟამნის უცნობი რედაქცია (Sin.Geo.N.23).

XI ს.-ის 40-60-იან წლებში გამოჩენილმა ქართველმა მოღვაწემ გიორგი მთაწმიდელმა, რომელიც ძირითადად შავი მთისა და ათონის მონასტრებში ეწეოდა შემოქმედებით საქმიანობას, ბიზანტიური ბერძნული ლიტურგიკული წიგნების სხვადასხვა ტრადიციის ხელნაწერების საფუძველზე შეადგინა ქართული ლიტურგიკული წიგნების მთლიანი კორპუსი, რომელიც გამოირჩევა თავისი ვრცელი შედგენილობით; ამავე დროს ლიტურგიკული ტექსტების თარგმანები მხატვრული თვალსაზრისითაც სანიმუშოა. ძველი და ახალი სინური კოლექციები გვიჩვენებენ, რომ სინის წიგნთსაცავში თითქმის სრულად იყო წარმოდგენილი გიორგი მთაწმიდლის რედაქციის წიგნები: დიდი სვინაქსარი ანუ კონსტანტინოპოლური ტიპიკონი, თვენების სრული კორპუსი, დიდი პარაკლიტონი, ზატიკნი, სტიქარონ-წარდგომათა კრებულები, საწინასწარმეტყველო, აპრაკოსის ტიპის სახარება და სამოციქულო, ჟამნი, კურთხევანი. ახალი კოლექციის თერთმეტი ერთეული გიორგი მთაწმიდლის რედაქციის ხელნაწერებს წარმოადგენს, მათგან მნიშვნელოვანია ზემოთ

უკვე ნახსენები Sin.Geo.N.18, რომელიც თვენის სრულ ციკლს ავსებს; საყურადღებოა აგრეთვე Sin.Geo.N.1, რომელიც დიდი სვინაქსრის მოზრდილ ნაწილს შეიცავს; Sin.Geo.N.6 და Sin.Geo.N.8p საწინასწარმეტყველოს ორი უცნობი ხელნაწერის ფრაგმენტებია; Sin.Geo.N.52,61,80, Sin.Geo.N.15p, 29p ჟამნის რამდენიმე ნუსხის ერცელ თუ მცირე ფრაგმენტებს წარმოადგენს; Sin.Geo.N.72 კი კურთხევანია. ახალი კოლექციის მასალა მნიშვნელოვან წვლილს შეიტანს გიორგი მთაწმიდლის მოღვაწეობის წარმოსაჩენად ლიტურგიკული წიგნების თარგმნის საქმეში.

წინამდებარე კატალოგში აღწერილია 99 ეტრატის ხელნაწერი, 33 ქაღალდზე ნაწერი და 10 გრაგნილი (ეტრატზე და ქაღალდზე ნაწერი). ამგვარი დანაწილება ხელნაწერთა პირველადი გარჩევისას ჩაუტარებიათ მონასტრის ბიბლიოთეკაში და აღმწერლებს იგი აღარ შეუცვლიათ. ამით აიხსნება ის გარემოება, რომ ასაწერი მასალა თემატურად დალაგებული არ არის და ერთი და იმავე შინაარსის ხელნაწერები სხვადასხვა ადგილას არის მოხვედრილი კატალოგში. შესაბამისად, ხელნაწერთა ნუმერაციაც ცალცალკეა, მასალის მიხედვით. ეტრატის ხელნაწერებს ნომრის წინ მიუძღვით შემდეგი აღნიშვნა: Sin.Geo.N., ქაღალდისას – Sin.Geo.N.p, გრაგნილებს – Sin.Geo.N.s. ძველი კოლექციის ხელნაწერები, რომლებიც ხშირად არის დამოწმებული აღწერილობაში, აღნიშნულია ასე: Sin.Geo.O. წინამდებარე აღწერილობაში შესული არ არის მრავალრიცხოვანი მცირე ფრაგმენტები (დაახლოებით 1800); ასეთი მოკლე დროის განმავლობაში მათი შესწავლა და აღწერა შეუძლებელი იყო, ამიტომ ფრაგმენტებზე მუშაობა კვლავ მომავლის საქმედ რჩება.

კატალოგი შედგენილია ძირითადად იმ ჩანაწერების მიხედვით, რომლებიც შეადგინეს აღმწერლებმა მონასტერში ყოფნის დროს (1994 და 1996 წლებში). როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, თითო-ოროლა გამონაკლისის გარდა, ავტორებს შემდგომი მუშაობისას ფოტოები ან სხვა სახის ვიზუალური მასალა ხელთ არ ჰქონიათ. ამიტომ არც თუ იშვიათად ჩვენ არ შეგვეძლო მუშაობის პროცესში წამოჭრილ ამა თუ იმ მნიშვნელოვან კითხვაზე პასუხის გაცემა; ჭირდა აგრეთვე მრავალი დეტალის შემოწმებაც. ამის გამო ზოგიერთი ტექნიკური დეტალი კატალოგში შესაძლოა სათანადო სიზუსტით არ იყოს გადმოცემული.

ხელნაწერები აღწერილია საყოველთაოდ მიღებული წესების შესაბამისად, ტექნიკური მონაცემების ჩვენებით. ხელნაწერთა ზომების ჩვენებისას, რამდენადაც ფურცლები ხშირად დაზიანებულია (დახეული და კიდეებშემოცვეთილი) აღნიშნულია თავდაპირველი (სავარაუდო) ზომები. თუ ხელნაწერს ზუსტი თარიღი არა აქვს, დათარიღება ხდება ძირითადად პალეოგრაფიული ნიშნების მიხედვით. ასეთ შემთხვევაში თარიღი ტექნიკურ აღწერილობაში კვადრატულ ფრჩხილებშია ჩასმული. აღწერილობის ბოლოში ტაბულებში ნაჩვენებია

(ტექნიკური მიზეზებით გამოწვეული ორიოდე გამონაკლისის გარდა) ყოველი ხელნაწერის თითო (ზოგჯერ მეტიც) ფურცლის ფოტო, როგორც ნიმუში. ფოტოები, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, უმეტესად აღწერილობის შედგენის შემდეგ არის გადაღებული.

ახალი ხელნაწერები, როგორც უკვე ნათქვამია, ძველად მონასტრის კუთვნილ ერთიან კოლექციაში შედიოდა. ამიტომ, ყველგან, სადაც კი გაირკვა, რომ ახალი კოლექციის ხელნაწერი ძველი კოლექციის რომელიმე ნუსხის ნაწილს წარმოადგენდა, ეს გარემოება აღწერილობაში საგანგებოდ არის მითითებული. აგრეთვე შეძლებისდაგვარად ნაჩვენებია ასაწერ ხელნაწერთა ტექსტის მიმართება სხვა ნუსხებთან, პირველ რიგში ისევ სინური კოლექციის ხელნაწერებთან. ვფიქრობთ, ეს ყველაფერი ხელს შეუწყობს ორივე — ძველი და ახალი — კოლექციის მთლიანობაში წარმოდგენას.

სამწუხაროდ, აღწერილობის ავტორებს საშუალება არ მიეცათ ტექსტების ნიმუშები (დასაწყისები და დაბოლოებები) წარმოედგინათ საყოველთაოდ მიღებული პრაქტიკის შესაბამისად. ხელნაწერთა ანდერძები კი, რომელთაც დიდი ისტორიულ-კულტურული მნიშვნელობა აქვთ, სრულად არის კატალოგში მოცემული.

კატალოგის შედგენა სამ ენაზე აგრეთვე გარკვეულ ტექნიკურ სირთულეს წარმოადგენდა (საძიებელთა შედგენა და სხვ.). ავტორები შეეცადნენ, რამდენადაც შესაძლებელი იყო, თავი გაერთვათ ამ სიძნელეებისათვის.

აღწერილობის ძირითადი ტექსტი ქართულია. იმისათვის, რომ ოთხი ავტორის ნამუშევარს ერთიანი სახე ჰქონოდა, მთლიანი აღწერილობა შეამოწმა და გამართა მზექალა შანიძემ. ბერძნული და ინგლისური თარგმანები სრულად შეესაბამება ქართულ ტექსტს. ბერძნულ ენაზე აღწერილობა თარგმნა თამარ მესხმა, ინგლისურზე — მზექალა შანიძემ. ხელნაწერთა ფოტოები შესრულებულია დავით ცხადაძის მიერ. ქართული და ინგლისური ტექსტი კომპიუტერზე აწყვეს დალი ჩიტუნაშვილმა, მზია ებანოიძემ, ალა მოშიაშვილმა და ნიკოლოზ ხუციშვილმა. ბერძნული ტექსტი აიწყო წმ. ეკატერინეს მონასტრის ქ. იანენას და ათენის მეტოქებში. ანაწყობი შეამოწმა თ. მესხმა.

იმედი გვაქვს, რომ კატალოგი მისი დღევანდელი სახითაც სასარგებლო იქნება მკითხველთათვის. როდესაც ახალი კოლექციის ხელნაწერთა მთლიანი პირები ხელმისაწვდომი გახდება, ამ კოლექციის აღწერილობა (ჯერჯერობით შეუსწავლელი ფრაგმენტების ჩათვლით) უფრო ვრცელ და დაზუსტებულ სახეს მიიღებს.

ეტრატის ხელნაწერები

Sin.Geo.N.1
სვინაქსარი. XI

18 ფ; 29×18,5; ეტრატი; რვეულობრივი სათვალავის მიხედვით, შეიცავს ხელნაწერის ლ̃ა და ლ̃ბ რვეულებს სრულად და ლ̃გ რვეულის მეორე და მეშვიდე ფურცლებს; ფურცლები აკინძულია, ცალკეა მხოლოდ ლ̃ა რვეულის პირველი და ლ̃გ რვეულის ორი ფურცელი; ბოლო ორი ფურცელი ნაწილობრივ დაზიანებულია; ნუსხური; შავი მელანი; კალენდარული მითითებანი და განგების სხვადასხვა ელემენტები გამოყოფილია სინგურით; [გადამწერი: *იოვანე;* XI ს.].

შინაარსი: **სვინაქსარი** 1r-18v.

ტექსტი წარმოადგენს *ფრაგმენტს გიორგი* მთაწმიდლის დიდი სვინაქსრიდან (XI ს.), რომელიც შედგენილია კონსტანტინოპოლის დიდი ეკლესიის ტიპიკონის საფუძველზე; შეიცავს სვინაქსარულ ცხოვრებებს 8-28 აგვისტოსათვის და სვინაქსარში ზოგიერთ თარიღზე დამატებით შესატან მასალას; ხელნაწერი ნაწილობრივ ავსებს დანაკლისს ძველი სინური კოლექციის ორ ხელნაწერს შორის (Sin.Geo.O.4 და Sin.Geo.O.61) და ცხადყოფს, რომ სამივე თავდაპირველად ერთი მთლიანი ხელნაწერის ნაწილებს წარმოადგენდა: Sin.Geo.O.4 ხელნაწერი, რვეულობრივი სათვალავის მიხედვით, შეიცავს ̃ა–კ̃თ რვეულებს (ნაკლული სახით); ტექსტი იწყება პირველი სექტემბრის მასალით და წყდება 10 ივლისზე (Цагарели, Каталог, с.72 (№43); ჯავახიშვილი, სინა, გვ.12; სინური აღწერილობა, ტ.II, №4, გვ.131); Sin.Geo.O.61 ხელნაწერი, რომელიც *ა.ცავარლის* აღწერილობაში ჟამნად არის მიჩნეული, შეიცავს ლ̃დ–შ̃ რვეულებს (Цагарели, Каталог, с.65 (№20); Марр, Описание с.111; სინური აღწერილობა, ტ.II, №61, გვ.161).

გადამწერი *იოვანე* მითითებულია Sin.Geo.O.4 ხელნაწერის მიხედვით.

მინაწერი (ტექსტის ხელით): „სიმრავლეო წმიდათაო, მეოხ ეყევნით *თეოდორე* მოძღუარსა“ 17r. *იგივე თეოდორე* მოძღუარი (ანუ სამოთხელი) რამდენჯერმეა ნახსენები Sin.Geo.O.4 და Sin.Geo.O.61 ხელნაწერებში.

ქართული სვინაქსრის შესახებ იხ. Кекелидзе, Литургические памятники, с.483-506; ათონური აღწერილობა, I, გვ.87-92 (№30).

Sin.Geo.N.2
ᲘᲐᲓᲒᲐᲠᲘ. X ს. (987 წ. შემდეგ)

21ფ; 30,5×24,5; ეტრატი; დაფურცლული; ზოგიერთი ფურცელი ძლიერ დაზიანებულია; რვეულთა სათვალავის აღმნიშვნელი ასოების მიხედვით, ფფ.1-2 პირველი რვეულის დასაწყისი და ბოლო ფურცლებია, ფფ.3-9 კი მეორე რვეულის პირველი შვიდი; ფფ.10-13 ლᲐ რვეულის პირველი, მეოთხე, მეხუთე და მერვე ფურცლებია, ფფ.14-21 ლᲑ რვეულს შეადგენენ; ფ.21, რომელიც ხელნაწერის დამამთავრებელი ფურცელია, ჩამოხეულია და მისი მხოლოდ ვიწრო ზოლიღაა დარჩენილი; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები, საგალობელთა სახელწოდებები, ბერძნულ ძლისპირთა დასაწყისების ქართული ტრანსლიტერაციები და საზედაო ასოები სინგურით; ხელნაწერის მომგებელი: *კირიკე მიძნაძოროელი* (20v); გადამწერი: *იოვანე ხუცესმონაზონი* (20r); გადაწერის ადგილი: [*სინაწმიდა;* X ს. 987 წ. შემდეგ].

შინაარსი: **ჰიმნოგრაფიული კრებული „იადგარი“** (X საუკუნის რედაქციისა) 1r-21v.

ფრაგმენტი წარმოადგენს Sin.Geo.O.65 ხელნაწერის ნაწყვეტს და ნაწილობრივ ავსებს მის დანაკლისს: ფფ.1-9 დასაწყისში პირველი ფურცლის წინ, ფფ.10-21კი ხელნაწერის ბოლოში 220-ე ფურცლის შემდეგ (სინური აღწერილობა, ტ.I, №65, გვ.208). ფრაგმენტში შესულია:

1. **ნაწყვეტები იადგრის ძლისპირთა კრებულიდან** I, II და III ხმების ფარგლებში 1r-9v. მიეკუთვნება ქართული OdO წყობის ძლისპირთა უძველეს რედაქციას (*მეტრეველი,* ძლისპირნი; გამოცემაში Sin.Geo.O.65 აღნიშნულია O ლიტერით).

2. **VIII ხმის აღდგომის დასდებლების ნაწყვეტი** 10r. შემორჩენილია კანონის VIII-IX ოდები და აქებდითსა.

3. **I, III, V-VIII ხმების საშაბათო დასდებლების ნაწყვეტები** 10r-19r. სრული შედგენილობით წარმოდგენილია მხოლოდ VII-VIII ხმების დასდებლები. საშაბათო დასდებელთა სრული კომპლექტი შეტანილია Sin.Geo.O.26 ხელნაწერში (სინური აღწერილობა, ტ.I, №26: VIII- 1-8; გვ.91-92), აგრეთვე *მიქაელ მოდრეკილის* იადგარში,რომლის მიხედვით გამოქვეყნებულია (*გვაბარია,* ჰიმნები, II, გვ.525-536).

ანდერძები: 1. გადამწერისა (ნუსხურით): „სახელითა ღმრთისაჲთა, მე, *იოვანე,* ხუცესმონა[ზონმან სახ]ელით ოდენ და ფრიადითა ცოდვითა შებღალულმან, და[ვწერე] ესე იადგარი–სრული საგალობე[ლი] წმიდათა მოწამე[თაჲ] – თავად, თუნიერ სასყიდელისა, ბრძანებითა პ[ატიოსნისა] მღდელისა *კერიკე მოძღურისაჲთა* და ეტრატითა ა[ხლითა] *კონსტანტი* ღმრთისმოყუარისა ერისკაცისა, რომელი იყო ნათ[ესავით] ბერძენი. და ერთი მცირე იადგარი გამოკრებ[ული და] ერთი სხუაჲ მცირე მსგებსი ესე ოთხთი

(sic) თავი დამი[წერია] და სხუანი (?) ჩემნი მოგებულნი, მრგულითა ჭელითა წე[რილნი], სალოცველად სულისა ჩემისა და ყოველთა გარდაცვალებულ[თა] და ყოველთა ღმრთისმოყუარეთა *კერიკესა, კოსტანტინა* და ვის[...]. გევედრები ყოველთა ღმრთისმოყუარეთა მღდელთა, რომელნი ღირ[ს იყვნეთ] მსახურებად წმიდასა ამას წიგნსა, მე, გლახაკი *იოვანე*, [ამის წიგ]ნისა მშრომელი, მწარედ ცოდვილი და ფრიად უდები, და ყოველნი შ[...] და მშობელნი ჩემნი და ძმანი და დანი, რომელნი მიცვალებუ[ლ არიან], ლოცვასა წმიდასა თქუენსა მოგუჴსენენით და თქუენცა უფალმან მ[ოგანიჭენ შენდობაჲ] და წყალობაჲ მისმიერი. ᲐᲬ. და მე შემინდვეთ ყოველი, რომელი და[მიკლია და] შეცთომილ ვიყო უგუნურებითა ჩემითა, ღმრთისა[თჳს] და თქუენ გამოაგეთ, რომელნი შემძლებელ იყვნეთ.“ 20r.

2. **მომგებლისა** (ასომთავრულით და ნუსხურით): „[სახელი]თა ღმრთისაჲთა, მამისა, ძისა და სული[სა წმიდისაჲთა], მეოხებითა წმიდისა ღმრთისმშობელისაჲთა, წმიდათა ან[გელოზთა და] მთავარანგელოზთაჲთა, მადლითა და მეოხებითა წმიდისა [*იოვანე*] ნათლისმცემელისაჲთა, ყოვლად ქებულთა წმიდათა მა[მათმთავართა] და წინაწარმეტყველთაჲთა, წმიდათა მღდელთმოძღუართა, მ[ოციქულთა და] წმიდათა მამათაჲთა, მადლითა და შეწევნითა წ[მიდისა მამისა ჩუენისა] და ღმრთისმხილველისა მოსჱ წინაწარმეტყ[უელისა დიდისაჲთა მე, *კერიკე მიძღაძოროელი* და თუაჲსა ხუ[ცისა მოწაფჱ (შდრ.Garitte, Catalogue, pp.150,195), ცო]დვილი და უდებებით ცხორებული, ო[უცხო ვი]ქმენ [ჩემით] ჭუეყანით მრავალთა ცოდვათა ჩემთაგან. და ნებითა ღმრთისაჲთა [მოვედ] წინაშე წმიდასა ამას მთასა სულთა ნავთსაყუდელსა. [და მომმა]დლა ღმერთმან მსახურებაჲ *წმიდისა მთისა* ეკლესიისაჲ [ცხორება(?)]სა ჩემსა სიჭაბუკითგან ვიდრე სიბერედმდე დღეთა [მათ მსახურებისა ჩ]ემისათა; და მომადლებითა ღმრთისაჲთა აღვაშჱნე [მცირე] ეკლესიაჲ გარეგან კართა ზედა დიდისა ეკლესიისა და [კულავ აღვაშ]ენე სახლები სადგურად არ[ა]ბთათუს ლოცვად [სულისა ჩემი]სა. და პირველ სადგურად ღამე წმიდაჲ ეკლესიაჲ იყო [და იყო შეურ(?)]აცხად [წმიდა]ჲ (?) ეკლესიაჲ სიმყრალისა მათისაგან, ხოლო მე [აწ უკუე] გარეგან ვყავ ღამჱ საყოფელი და სა[დ]გური მათი. [ბრძან]ებითა და შეწევნითა ღმრთისაჲთა მოუგე *წმიდასა მთასა* [...] წიგნები ჩემითა გულსმოდგინებითა და ღუაწლითა [საყუარე]ლთა ღმრთისმოყუარეთა და პატიოსანთა მღდელთა: სახარებაჲ სრული; პაულჱ და მოციქულთა ერთად [დაწე]რილი სრული; კანონი გამოკრებული; იადგა[რი დიდი] სრული ორად თავად დაწერილი; და კუალად სხუაჲ ია[დგარი მც]ირე, გამოკრებული; და ერთი მცირჱ მსგებსი [ოთხი თ]ავი ერთითა ჭელითა დაწერილი; და სხუაჲ ერ[თი ი]ადგარი დიდი წურილად წერილი; და კურთ[ხევანი] სრულნი; და ჟამისწირვანი; მცირე სახარებაჲ საცისკროჲ [სალოცვე]ლად და შესავედრებელად სულისა ჩემისა ფრიად [ცოდვილის]ა და სულთა მშობელთა და ძმათა და ყოველთა ჩემეულთა

[გარდაცვა]ლებულთათჳს; და ვისცა ვის უშრომია და შეუწევია, [ღმერთმან] ყოველთაგე სასყიდელი მისმიერი მიანიჭენ. და..." 20v. ამის შემდეგ ანდერძი გრძელდებოდა 21r ბოლომდე, მაგრამ ფურცელი ჩამოხეულია და თითოეული სტრიქონისა მხოლოდ თითო-ოროლა სიტყვა იკითხება.

გადამწერისა და მომგებლის ანდერძებში ნახსენები მცირე იადგარი არის Sin.Geo.O.20, გადაწერილი 987 წ. (სინური აღწერილობა, ტ.I, გვ.73-77), რომელშიც კვირიკე ნახსენებია, როგორც მომგებელი. შესაბამისად, ხელნაწერები Sin.Geo.O.64, Sin.Geo.O.65 და Sin.Geo.N.2 გადაწერილია 987 წლის შემდეგ.

Sin.Geo.N.3
ᲰᲐᲒᲘᲝᲒᲠᲐᲤᲘᲣᲚᲘ ᲙᲠᲔᲑᲣᲚᲘ. X

14ფ; 30×23; ეტრატი; დაშლილი; რამდენიმე ფურცელი ძალზეა დაზიანებული; ამოჭმულია ფფ.1,4,5.8,9; მეათე ფურცლის პირველი სვეტის ნახევარი დამწვარია. ფურცლებში გამოიყოფა ორი ხელი, ორივე ნუსხური; პირველი ცხრა ფურცლის გადამწერია *იოვანე* (7v); შავი მელანი, სათაურები სინგურით; ნაწერია ორ სვეტად; 14v-ზე ზანდუკის ბოლოს იესუ ქრისტეს გამოსახულება მაკურთხეველი მარჯვენით, მეორე ხელში გრაგნილით; [X ს.].

შინაარსი: **ᲰᲐᲒᲘᲝᲒᲠᲐᲤᲘᲣᲚᲘ ᲙᲠᲔᲑᲣᲚᲘ** 1r-13v.

ხელნაწერში წარმოდგენილია რამდენიმე თხზულების ფრაგმენტები; ესენია: 1. **იოანე საბანისძე, აბოს წამება** (აბოს წამების ერთ-ერთი ძველი ნუსხაა Sin.Geo.O.11, X საუკუნისა; Garitte, Catalogue, p.41; გამოცემა: ძეგლები, ტ.I, გვ.46-81; რუს.თარგმანი იხ.: კეკელიძე, ეტიუდები, XII, გვ.104-128; გერმანული: Schultze, Abo; ინგლისური: Lang, Lives, p.115-133); 2. **ფილოთეოსის წამება**; 3. **მამას წამება** (ერთ-ერთი ძველი ნუსხა X საუკუნისა არის Sin.Geo.O.52; Garitte, Catalogue, p.187; ნ. აგრეთვე *კეკელიძე*, ავტორები, გვ.132); 4. **ნეტარი პელაგიას ხსენება**; 5. **პეტრე ალექსანდრიელის წამება** (*იმნაშვილი ი.*, ქრესტომათია, ტ.II, გვ.74-83; ტექსტი გამოცემულია Sin.Geo.O.11 ხელნაწერის მიხედვით; Garitte, Catalogue, p.34).

14rv წარმოადგენს ზანდუკს, რომელშიც ნაჩვენებია კრებულის თავდაპირველი შედგენილობის ნაწილი: ზანდუკში ჩამოთვლილ ცხოვრებათა და შესხმათა რიგითი ნომრები, რომლებითაც ისინი კრებულში ყოფილა შეტანილი, არის კბ–მ̓ვ. ზანდუკში დასახელებულია: წმ.*ანდრიანე და ნატალია*; წმ.მამა; წმ.*პელაგია*; წმ.*ევგენია*; წმ.*ქსენოფონტე*; წმ.*თეკლა*; წმ.*ევსტათი* და *ძე*[ნი მისნი]; წმ.*დიონისიოს*, წმ.*სერგი* და *ბაქო*ზ; წმ.*ანასტასია*; წმ.მენა და *აბიბო*; წმ.*გურია*, *სამონა* და *აბიბო*ს; (ლ̓დ–ლ̓ზ სათაურები არ იკითხება); წმ.*ნიკოლო*ზ, წმ.*ევსტრატი*, *ავქსენტი*, *ევგენი*, *ორესტი* და *მარდარი*; წმ.*ეგნატი*; წმ.*ბიტორ* და *სტეფ*[*ანია*]; წმ.*ტიმოთე* მოციქული; წმ.*მამანტი*; წმ.*მარიამ*

მეგუპტელი; წმ.*მარკოზ მახარებელი*; წმ.*არეთა* და მისი კრებული.

გადამწერის ანდერძი: "ლოცვა ყავთ. ქრისტე, შეიწყალე იოვანე." 4v; "ქრისტე, შეიწყალე იოვანე". 7v.

Sin.Geo.N.4
ანბანური პატერიკი. X

26 ფ; დაახლოებით 26,5×19; ეტრატი; ძალზეა დაზიანებული ფფ.1-15; ფფ.1,4,5,8-15 ფრაგმენტებია, ზოგი დამწვარია; შემორჩენილია ~ვ რვეულის პირველი და ბოლო ფურცლები (ფფ.3-4), ~ი რვეულის პირველი ფურცელი (ფ.5), მეთორმეტე (იბ) რვეული მთლიანად (ფფ. 19-26); ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები და ცალკეულ თხრობათა დასაწყისი ასოები ასომთავრულითა და სინგურით; საზედაო ასოები ტექსტში ასომთავრულით (შავი მელნით); გადამწერი: *გრიგოლ* (22v); [X ს.].

შინაარსი: **ანბანური პატერიკი** 1r-26v.

სათაურის ჩვეულებრივი ფორმაა: „მამისა აფფსსთუს" და ა.შ. ფრაგმენტი შეიცავს თხრობას თვრამეტი მამის შესახებ. ესენია: *აბრაჰამ, აფფე, აპოლო, გრიგოლ, გერვასი, დიოსკორე, ეტუფანე, ევქარისტო, თეოფილე* მთავარ-ეპისკოპოსი, *თევდორე ელევთეროპოლელი, ზენონი, იოვანე მოკლე, ისიდორე, ისაკი, იოსებ, იაკობ, იოვანე* საჭურისი, *იოვანე*, რომელი იყო სენაკებსა შინა.

ფრაგმენტი დასაწყისი ნაწილია Sin.Geo.O.8 ხელნაწერისა, რომელიც ამჟამად იწყება მეცამეტე (იგ) რვეულით (Garitte, Catalogue, p.29); Sin.Geo.N.4 ნაწილობრივ ავსებს ძველი კოლექციის ხელნაწერის დანაკლისს. *ეგარითი* Sin.Geo.O.8 ხელნაწერს XI საუკუნისად მიიჩნევს. პალეოგრაფიული ნიშნებით ორივე ხელნაწერი (Sin.Geo.O.8 და Sin.Geo.N.4) შეიძლება დავათარიღოთ X საუკუნით.

გადამწერის ანდერძი: „ქრისტე, შეიწყალე *გრიგოლ*". 20v. მსგავსი ან-დერძები აქვს Sin.Geo.O.8 ხელნაწერსაც (Garitte, Catalogue, p.29);აქვე გვიანდელი ხელით: „ქრისტე, შეიწყალე *თევდორე ტფილელი*". 5r-ზე გვიანდელი ხელით მიწერილია ქართული ასომთავრული ანბანის ნაწილი (ა-ბ).

ანბანური პატერიკის გამოცემაში გამოყენებულია Sin.Geo.O.8 და Sin.Geo.O.35 ხელნაწერთა ტექსტი: *დეალი*, ნოველები, II.

Sin.Geo.N.5
იადგარი. X

42 ფ; 24,5×19; შეიცავს დასაწყისში ორ გადაბმულ ფურცელს (პირველი რვეულიდან) და ~დ, ~ე, ~ლშ, ~ლთ და ~ბ რვეულებს სრულად; ფურცლები დაზიანებულია, პირველი ორი ფურცლის დიდი ნაწილი მოხეულია და

დაგლეჯილი, ლᲬ რვეულის ბოლო ორი ფურცელი ნესტისგან დაზიანებულია, ზემოდან 5-6 სტრ. ფარგლებში ტექსტი მთლიანად ან ნაწილობრივ გადასულია; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები, საგალობელთა დასახელებები, ბერძნულ ძლისპირთა დასაწყისების ქართული ტრანსლიტერაციები და საზედაო ასოები მეტწილად ასომთავრულით, სინგურით; [X ს.].

შინაარსი: **ᲰᲘᲛᲜᲝᲒᲠᲐᲤᲘᲣᲚᲘ ᲙᲠᲔᲑᲣᲚᲘ „ᲘᲐᲓᲒᲐᲠᲘ“** (X საუკუნის რედაქციისა) 1r-42v.

ხელნაწერი წარმოადგენს Sin.Geo.O.59 ხელნაწერის ნაწილს. პირველი 18 ფურცელი ნაწილობრივ ავსებს ხელნაწერის დანაკლისს დასაწყისში, ფფ.19-42 კი ხელნაწერის ბოლოში, 226-ე ფურცლის შემდეგ (სინური აღწერილობა, ტ.I, გვ.186). ფრაგმენტში შედის:

1. **ᲜᲐᲬᲧᲕᲔᲢᲘ ᲘᲐᲓᲒᲠᲘᲡ ᲫᲚᲘᲡᲞᲘᲠᲗᲐ ᲙᲠᲔᲑᲣᲚᲘᲓᲐᲜ** I, IV-VIII ხმების ფარგლებში 1r-18v. მიეკუთვნება OdO წყობის ძლისპირთა კრებულის უძველეს რედაქციას (*მეტრეველი*, ძლისპირნი).

2. **ᲝᲥᲢᲝᲛᲑᲠᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲜᲝᲔᲛᲑᲠᲘᲡ ᲖᲝᲒᲘᲔᲠᲗ ᲮᲡᲜᲔᲑᲐᲗᲐ ᲡᲐ�გᲐᲚᲝᲑᲚᲔᲑᲘ** (სტიქარონები და კანონები) 19r-34v. ეს საგალობლები ყველა შეტანილია Sin.Geo.O.65 ხელნაწერში შესაბამის დღეებზე (სინური აღწერილობა, ტ. I, №65: III, 56,57,58,60,61,62,64,65,67,72,73, გვ.217-219).

3. **ᲠᲐᲛᲓᲔᲜᲘᲛᲔ ᲮᲡᲜᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲠᲩᲔᲣᲚᲘ ᲗᲣ ᲐᲮᲚᲐᲓ ᲛᲝᲰᲝᲕᲔᲑᲣᲚᲘ ᲡᲐ�გᲐᲚᲝᲑᲚᲔᲑᲘ** (*სოფიასი* და ასულთა მისთა 24 ოქტ.; *გელასისი* 12 დეკ.; *თეოლონიასი* 10 თებ.; ორმოცდახუთი მოწამისა 10 ივლ.; *იოანეს* თავისკვეთისა 28 აგვ.) 35r-39v.

4. **ᲡᲐᲨᲑᲐᲗᲝᲓ ᲒᲐᲜᲙᲣᲗᲕᲜᲘᲚᲘ ᲣᲤᲐᲚᲝ ᲦᲐᲦᲐᲓᲧᲐᲕᲗᲐ ᲠᲕᲐᲮᲛᲘᲐᲜᲘ ᲠᲘᲒᲘ ᲡᲐᲗᲐᲣᲠᲘᲗ: "ᲓᲐᲡᲓᲔᲑᲔᲚᲜᲘ ᲬᲛᲘᲓᲐᲗᲐᲜᲘ"** 39v-42v. იგივე დასდებლები ცნობილია Sin.Geo.O.34 ხელნაწერიდან (სინური აღწერილობა, ტ.I, №34: XXVI, 1-2, 11-17, გვ.127-130).

1r-სა და 9v-ზე ფურცლის თავზე დახაზულ ჩარჩოებში იკითხება: "ქრისტე, შეიწყალე *კერიკე* და *იოვანე*. ლოცვა ყავთ." სავარაუდებელია, რომ ამავე პირებს ეკუთვნის Sin.Geo.N.2 ხელნაწერის ანდერძები.

Sin.Geo.N.6
ᲡᲐᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠᲛᲔᲢᲧᲕᲔᲚᲝ. XII-XIII

3 ფ; სამივე ფურცელი შემოჭრილია, ამიტომ მათი ზომები განსხვავებულია: 25×15; 23,3×14; 23×14; ეტრატი; ფ.1 წარმოადგენს ორმოცდამეთოთხმეტე (ნდ) რვეულის დასაწყის ფურცელს; ნუსხური; შავი მელანი; საკითხავთა დასახელებანი სინგურით; [XII-XIII].

შინაარსი: **ᲡᲐᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠᲛᲔᲢᲧᲕᲔᲚᲝ** 1r-3v.

ფრაგმენტში შედის:

I. **დიდი შაბათის მწუხრის საკითხავები:**

[დ]. იონასი (4,10-11) 1r; ̃ე. ისუ ნავესი (5,10-15) 1r; ̃ვ. გამოსლვათა (13,20-14,10) 1rv; [ი̃ე]. დანიელის (3,15-34) 2rv.

II. **ამაღლების მესამე საკითხავი:** ზაქარიასი (14,9-11) 3r.

III. **ზატიკის მეშვიდე** (წმიდათა მამათა ნიკიელთა) **კვირის საკითხავები:** დაბადებისა (14,14-20) 3r; მეორე სჯულისა ̃ბ (1,8-17) 3rv; მეორე სჯულისა ̃გ (10,14-17) 3v.

ფრაგმენტში წარმოდგენილია ტექსტი, რომელიც კონსტანტინოპოლური საწინასწარმეტყველოს საფუძველზე თარგმნა *გიორგი მთაწმიდელმა* XIს-ის პირველ ნახევარში.

Sin.Geo.N.7
საგალობელთა კრებული. XIII

154 ფ; 24×18,5; ეტრატი; შეკერილია რვეულებად; უყდო; თავბოლონაკლული; პირველი რვეულიდან მოღწეულია 4 ძლიერ დაზიანებული ფურცელი; ̃ბ–ი̃თ რვეულები სრულია; ̃დ–̃ზ და ი̃ზ რვეულები ექვსფურცლიანია, ̃თ, ̃ი–შვიდფურცლიანი, დანარჩენები რვაფურცლიანი. მეოცე (̃კ) რვეულისა მოღწეულია 2 ფურცელი, დანარჩენი ექვსი და ̃კ̃ა რვეულის ყველა ფურცელი მოხეულია ისე, რომ დარჩენილია მხოლოდ ტექსტის მცირე ფრაგმენტები ყუის მხარეს ზედა კუთხეში. ხელნაწერის ფურცლები, გარდა რამდენიმესი, პალიმფსესტია; ქვედა ტექსტი ქართულია, ნუსხურით დაწერილი (IX-X სს.), ზედა ტექსტი ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები სინგურით; საზედაო ასოები ასომთავრულით; 89v დაუწერელია; [XIII ს.].

შინაარსი: **საგალობელთა კრებული** 1r-154v. ხელნაწერში შედის:

1. **კალენდარულ დღეთა ოხითები, იბაკოები (კონდაკები) და იკოსები** 1r-64r.

დასაწყისში ფურცელთა კლებისა და ძლიერი დაზიანების გამო ტექსტი შემორჩენილია ფრაგმენტულად (1,6,13,14 სექტემბრისა) 1r-4v. 5r-დან ტექსტი გრძელდება უდანაკლისოდ 16 სექტემბრიდან 29 აგვისტომდე. მისდევს კონსტანტინოპოლური ტიპის კალენდარს. კრებული მოკლე რედაქციისაა. ამ დანიშნულების ორი კომპლექტი ცნობილია Sin.Geo.O.76 ხელნაწერიდან (იხ. სინური აღწერილობა, ტ.III, გვ.132-145). წინამდებარე კრებული მათგან საგრძნობლად განსხვავდება. იბაკო-იკოსები ჩვეულებრივ ქართული ჟამნის ხელნაწერებშია შეტანილი ან ჩართულია თვენებში, შესატყვის ჰიმნოგრაფიულ კანონებში.

2. **ნაწყვეტი პარაკლიტონიდან – I ხმის შვიდეულის საგალობლები ორშაბათიდან შაბათამდე** 64v-154v.

ფურცელთა დაზიანების გამო შაბათის საგალობელთა ერთი ნაწილის დადგენა ვერ ხერხდება. რედაქციულად მისდევს XI ს. II ნახევარში *გიორგი*

მთაწმიდლის მიერ ბერძნულის მიხედვით შედგენილ ვრცელ პარაკლიტონს, წარმოადგენს გამონაკრებს ამ პარაკლიტონიდან. თავისი შედგენილობით აკლენს სიახლოვეს Sin.Geo.O.96 ხელნაწერთან (შდრ.სინური აღწერილობა, ტ.II, №96: I, 2-7).

Sin.Geo.N.8
ᲡᲐᲛᲝᲪᲘᲥᲣᲚᲝ. 977

13 ფ; 26×20; ეტრატი; დაშლილი; ფ.11 დაზიანებულია, მოხეული აქვს ქვედა მარჯვენა კუთხე; ფ.1 მეოთხე (დ) რვეულის ბოლო ფურცელია, შემორჩენილია მეხუთე (ე) რვეული მთლიანად; ფ.10 ოცდამეათე (ლ) რვეულის პირველი ფურცელია. ლამაზი ასომთავრული; შავი მელანი; საზედაო ასოები დიდი ზომის ასომთავრულით; ნაწერია ორ სვეტად; [მომგებელი: *კჳრიკე მიძნაძოროელი;* გადამწერი: *კჳრიკე სოხასტრელი;* დაწერის ადგილი: *სინა;* 977 წ.]

შინაარსი: **სამოციქულო** 1r-13v.

ფრაგმენტში შედის: ა)**პავლეს ეპისტოლენი** (Iკორ. 7,4-10,16 ფარგლებში) 1r-9v.

ბ)**კათოლიკე ეპისტოლენი** (Iპეტ. 1,22-3,1 ფარგლებში) 10r-13v.

ხელნაწერის ფურცლები წარმოადგენს Sin.Geo.O.58-31-60 ხელნაწერის ნაწილებს. ფფ.1-9 ნაწილობრივ ავსებს დანაკლისს №58 ხელნაწერის დასაწყისში (იგი ამჟამად იწყება მეშუდე (ზ) რვეულის მესამე ფურცლით). ფფ.10-13 თავსდება №31 ხელნაწერის ბოლოს: იგი ამჟამად წყდება კ̃თ რვეულის პირველ ფურცელზე (Garitte, Catalogue, p.194).

ხელნაწერის დათარიღება, მომგებლისა და გადამწერის ვინაობის აღნიშნა ემყარება Sin.Geo.O.58-31-60 ხელნაწერის ანდერძთა ჩვენებას: „...ღირს ვიქმენ მოგებად წმიდასა ამას წიგნსა პავლესა და მოციქულთასა მე კჳრიკე მთისა ხუცესი და შევწირე წმიდასა მთასა სინასა მოვიწიე წმიდასა ამას მთასა სინასა მე,*კჳრიკე* ცოდვილი *სოხასტრელი* და დაუწერე წმიდაჲ ესე წიგნი ჴელითა ჩემითა ფრიად ცოდვილითა ძმასა ჩემსა სულიერსა *კჳრიკეს მიძნაძოროელსა* და *თუადსა* ხუცესსა, რომელი იყო დეკანოზად მთასა ამას წმიდასა *სინასა*... დასაბამითგანნი წელნი იყვნეს ხფშა და ქრონიკონი იყო რჟზ..." (Garitte, Catalogue, p.195-196).

Sin.Geo.O.58-31-60 გამოყენებულია როგორც ძველი B რედაქციის ტექსტის შემცველი ერთ-ერთი ნუსხა პავლეს ეპისტოლეთა გამოცემაში (*ძოწენიძე, დანელია, პავლენი*). კათოლიკე ეპისტოლეთა გამოცემაში გამოყენებულია Sin.Geo.O.39 (974წ.), რომელშიც ტექსტი სრულია (Garitte, Catalogue, p.152) და Sin.Geo.O.58-31-60, რომლის ერთი ნაწილი ძველი რედაქციის ტექსტის ფრაგმენტს შეიცავს (*ლორთქიფანიძე,* კათოლიკენი, გვ.07-037).

Sin.Geo.N.9
საქმე მოციქულთა. XI

19 ფ; 28×21,5; ეტრატი; დაშლილი, ძალზე დაზიანებული; ზოგიერთი ფურცლებისა (ფფ.1,14-16) დარჩენილია მხოლოდ ნახევარი; ფფ.7-13 ყუის მხარეს დამწვარია და ტექსტი თითქმის არ იკითხება, ფურცლები ამოჭმულია და გახეევებული; ასომთავრული; შავი მელანი; საკითხავების დასაწყისი, საზედაო ასოები და საკითხავების სათვალავი სინგურით; ნაწერია ორ სვეტად; 7r-ს ქვედა აშიაზე მსხვილი ასომთავრულით და სინგურით გამოყვანილია ქართული ანბანის პირველი რვა ასო; [XI ს.].

შინაარსი: **საქმე მოციქულთა** (7,23-26,3) 1r-19v.

ხელნაწერის დაზიანების გამო ტექსტს შიგნით აკლია. 1r (მარცხენა შენარჩუნებული სვეტი): 7,23-25; 1v-6v: 7,33-8,37; ფ.7r-ზე დამწვარი ნაწილის საკარაუდო დასაწყისია 9,8; ფფ.7r-13v-ზე ტექსტი გრძელდება და წყდება 10,48-ზე; 14r-ზე დასაწყისია 19,19; 15r: 19,31; 16r: 20,3; ფფ.17-18: 20,11-20,37; ფ.19: 25,16-26,3.

ტექსტი გამოცემულია Sin.Geo.O.58-31-60 (977წ.) და Sin.Geo.O.39 (974წ.) ნუსხათა მიხედვით (Garitte, Actes). Sin.Geo.N.9 ხელნაწერის ტექსტი ძირითადად მისდევს ამ ნუსხათა ტექსტს ზოგიერთი სხვაობით. შდრ.აგრეთვე *აბულაძე*, საქმე.

Sin.Geo.N.10
იერუსალიმური ლექციონარი. IX

9 ფ; თავდაპირველი ზომები უნდა ყოფილიყო 31×24; ამჟამად ყველა ფურცელი სხვადასხვა ზომისაა, რადგან შემოჭრილი აქვს აშიები: 21×18,5; 22×16; 21,5×20,5; 22,5×20,5; 22×18; 24,5×19,5; 22×18,5; 23×19; 31×17,5; მოთეთრო ეტრატი, ადგილ-ადგილ სინესტისაგან გაყვითლებული; პირველი ფურცლის ნაწილი დაახლოებით ათი სტრიქონის ფარგლებში ამოჭმულია; მესამე ფურცელი შუა ნაწილში გახეულია; მეხუთე ფურცლის ნაწილი მოხეულია და ტექსტი დაკარგულია; მეექვსე ფურცლის ბოლო ორი სტრიქონის ტექსტიც ნაწილობრივ დაკარგულია; ასომთავრული, დიდი ზომის მრგვლოვანი ასოები; ერთ სვეტად, შავი მელნით; სტრიქონთა რაოდენობა ყოველ გვერდზე 20; [IX ს.].

შინაარსი: **იერუსალიმური ლექციონარი** 1r-9v.

ფრაგმენტი შეიცავს იერუსალიმური ლექციონარის ქართული ვრცელი ვერსიიდან გამოკრებილი სახარების საკითხავებს: ბზობის, დიდი ხუთშაბათისა და დიდი პარასკევისათვის. (შდრ. Tarchnischvili, Lectionnaire, Nos.581,644, 647,686,690,694).

Sin.Geo.N.11
ᲘᲔᲠᲣᲡᲐᲚᲘᲛᲣᲠᲘ ᲚᲔᲥᲪᲘᲝᲜᲐᲠᲘ. X

7ფ. + 3 მცირე ფრაგმენტი; თეთრი ეტრატი, ადგილ-ადგილ ნესტისაგან გაყვითლებულ-გამუქებული; ძლიერ დაზიანებული, რის გამოც ფურცლები სხვადასხვა ზომისაა: 31×25; 33×27; 25×27; 24×26,5; 23,5×27 (2ფ); 20,5×12,3; მხოლოდ მეორე ფურცელს აქვს შენარჩუნებული თავდაპირველი ზომები (33×27); თითქმის ყველა ფურცელს მოხეული აქვს ნაწილები, ფფ.5-6 გადაბმულია და ერთმანეთს მისდევს, დანარჩენი ფურცლები ერთმანეთს არ მისდევს; ასომთავრული მომსხო ასოები; შავი მელანი; საკითხავთა და საგალობელთა სახელწოდებები და საზედაო ასოები სინგურით; ნაწერია ორ სვეტად, სრულად მოღწეულ ფურცელზე სტრიქონთა რაოდენობა 30; თითქმის არ ახასიათებს დაქარაგმება [X ს].

შინაარსი: **იერუსალიმური ლექციონარი** 1r-7v.

ხელნაწერი შეიცავს ნაწყვეტებს იერუსალიმური ლექციონარის ვრცელი ვერსიიდან: დიდი პარასკევისა და შაბათის, ზატიკთა პირველი ორშაბათისა და საშშაბათის, აგრეთვე ზოგადი ხასიათის ზოგიერთ დღესასწაულთა ძველი და ახალი ალთქმის საკითხავებს, ფსალმუნებსა და ჟამისწირვის ტროპარებს; საკითხავების ჯგუფს იერემიას წინაწარმეტყველებიდან (შდრ. Tarchnischvili, Lectionnaire, Nos.683,684, 698-701, 732, 735, 738,739,757,758,1521-1527, სქოლიო B-F, 1587). ახასიათებს ზოგიერთი განსხვავება გამოცემასთან შედარებით.

მცირე ფრაგმენტების ტექსტის დადგენა ჯერჯერობით ვერ მოხერხდა.

Sin.Geo.N.12
ᲝᲗᲮᲗᲐᲕᲘ. 1075

196 ფ; 19,2×14; ეტრატი; უყდო; ძლიერ დაზიანებულია თავსა და ბოლოში; ფფ.1-17 ფრაგმენტულია; ფფ.161-167, 170-196 დაზიანებულია; თავბოლონაკლული, აკლია შიგნითაც; დაშლილია რვეულებად; დარჩენილია Ა-ᲒᲐ რვეულთა მცირე ფრაგმენტები, ᲒᲐ რვეულის ბოლო ფურცელი; ᲓᲔ, ᲗᲐ, ᲘᲐ, ᲘᲒ–ᲚᲨ რვეულები სრულია (თითოეულში 8-8 ფურცელია); ᲘᲨ და ᲘᲗ რვეულებს აკლია ბოლოში თითო-თითო ფურცელი; ᲚᲐ რვეულისა შემორჩენილია 4ფ.; დაკარგულია ᲖᲐ, ᲨᲐ, ᲘᲐ, ᲘᲑ რვეულები მთლიანად; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები ასომთავრულით და სინგურით; ამონიოსის თავები, ევსევის კანონები და საკითხავების სათვალავი მითითებულია ასომთავრულით; ევსევის კანონთა მაჩვენებელი წარმოადგენს ვარსკვლავისებურ ნიშანს მარცხენა აშიაზე შიგ ჩაწერილი სათვალავით; საკითხავების დასაწყისს აჩვენებს ქანწილი მარცხენა აშიაზე, დასასრულს–ჯვარი მარჯვენაზე; მათეს, მარკოზისა და იოანეს თავების დასაწყისში გამოსახულია დიდი ზომის (16

სმ.) აყვავებული ჯვარი (1r,45v,137v); მათეს თავთან ჯვრის გამოსახულება დაზიანებულია, შემორჩენილია მხოლოდ მისი ნაწილი; ჯვრებში ჩაწერილია: "წმიდაჲ ჯუარი, ძლევაჲ ქრისტესი" (45v,137v). თავების დასასრულთან ტექსტში დასმულია მცირე ზომის (3-4 სმ.) ჯვრები (44v,69v,137r,187v); დაუწერელია 45r. გადამწერი: *მიქაელ* (69v,137r,188r); დაწერის ადგილი: *სინა* (188r); 1075წ. (188r).

შინაარსი: I. ოთხთავი 1r-187v. შიგ შედის:

1. **მათეს სახარება** 1v-44v. ხელნაწერის დაზიანების გამო 1-17 ფურცლებზე ტექსტი შემორჩენილია ფრაგმენტულად 1,1-11,23 ფარგლებში. გაბმული ტექსტის დასაწყისია: მათე 12,27.

2. **მარკოზის სახარება** 46r-69v. შემორჩენილია ტექსტი: მარკ.1,1-3,10; 6,28-9,34; 12,35-16,20.

3. **ლუკას სახარება** 70r-137r. შემორჩენილია ტექსტი: ლ.1,1-12,24; 12,39-15,15; 15,29-24,53.

4. **იოანეს სახარება** 138r-187v. ფურცლების დაზიანების გამო ი.20,14-ის შემდეგ ტექსტი ფრაგმენტულია.

თითოეულ თავს მოსდევს ტექსტის ხელით ნაწერი **ანდერძი გადამწერისა:**

1. (მათეს თავის ბოლოს): "დაიწერა წმიდაჲ სახარებაჲ მათეს [თავი მე-შ წ]ელსა შემდგომად ამაღლებისა უფლისა ჩუენისა [იესუ ქრისტესა ზეცად]. ქრისტე, შეიწყალე მოძღუარი *დავით* [და *მიქაელ მჩხრეკალი*] და *მოსე* და *მიქაელ, ჭიტაჲ* და ს[*უმიონ* და.. მშობელნი და ძმანი მა]თნი. ან. ლოცვა ყავთ, ღმრთი[სათჳს...] შემინდევით." 44v.

2. (მარკოზის თავის ბოლოს): „დიდებაჲ შენდა, ღმერთო. სახარებაჲ მარკოზის თავი აღიწერა წელსა მე-ი̃ა შემდგომად ამაღლებისა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესა ზეცად. (ამის შემდეგ წერილად, მუქი მელნით) ქრისტე, შეიწყალე სული გლახ *მიქაელ* უცბად მჩხრეკალისაჲ და მშობელთა და ძმათა მისთაჲ. ან. ლოცვა ყავთ ღმრთისა სიყუარულისათჳს". 69v.

3. (ლუკას თავის ბოლოს): „აღიწერა სახარებაჲ ლუკაჲსი წელსა ი̃ე შემდგომად ამაღლებისა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესი ზეცად. ქრისტე, შეიწყალე მოძღუარი ჩუენი *დავით* და *მიქაელ* უცბად მჩხრეკალი, და *მოსე* და *მიქაელ* და *ჭიტაჲ* და *სუმიონ* (სნ) და *ჯერასიმე* და *გრიგოლ* და მშობელნი და ძმანი მათნი. ან.

წმიდანო მამანო,ვინ ღირს იქმნეთ შემდგომად ჩუენსა ჴმარებად წმიდასა ამას სახარებასა, ლოცვა ყავთ ღმრთისა სიყუარულისათჳს და რომელი დამეკლოს, შემინდევით. ახალ თარგმნილისაგან დაგჳწერია და დედად დიად მართალ არს". 137r.

4. (იოვანეს თავის ბოლოს) "აღიწერა წმიდაჲ ს[ახარებაჲ იოვანჱს] თავი ლ̃ბ წელსა შემდგომად ამაღლებისა [უფლისა ჩუენის]ა იესუ ქრისტესა ზეცად. საყუარელნო [წმიდანო მამ]ანო და ძმანო, ვის თანაცა მოიწი[ოს.....]

უცბად ჩხრეკილი ესე წმიდაჲ სახარებაჲ,[ლოცვა ყავთ ჩემთჳს] და ნუ მწყევთ. წერაჲ ჰაის[თენ (შდრ. Garitte, Catalogue, p.58)...] სა ოდე[ნ] ვიც[ოდე]. და სხუაჲ არა ვი[ნ ი]ყო [გარეშე ჩ]ემსა. ხოლო დაიწერა მთასა წმიდასა *სინასა*, საყოფელსა წმიდისა და წინაწარმეტყველისა და ღმრთისა მხილველისა *მოსეისა*. ქრისტე, შეიწყალე მოძღუარი ჩუენი *დავით* და *მიქაელ* მჩხრეკალი და *მოსე* და *მიქაელ* და *ჭიტაჲ* და *სუმიონ* და *ჯერასიმე* და *გრიგოლ* და მშობელნი და ძმანი მათნი. ᲐᲜ.

ახალ თარგმნილისაგან დაგუწერია და დედად დიად მართალ არს. ხოლო ესე ჭეშმარიტებით იცოდეთ, რომელ მახარებელთა თქუმული ესთენ არს, რამეთუ *კონსტანტიპოლეს* (ასეა!) შინა დამარხულ არს წმიდათა მახარებელთა ჴელითავე აღწერილი წმიდაჲ სახარებაჲ ძელისა ცხორებისასა თანა სამეფოსა საგანძურსა შინა და მისგან თარგმნილ არს. ამათ ძუელთა სახარებათა ზოგი რაჲმე სიტყუაჲ არა ეწამების. მას ჟამსა ქრონიკონი იყო სჟᲔ. დედაჲ საუდაბნოედ დაწერილი იყო და ქუეგარესა კერძოსა რიცხუნი იგი შესაერთებელნი არა ეწერნეს." 188r (შდრ. Garitte, Catalogue, pp.256-257).

ანდერძებიდან ჩანს,რომ ხელნაწერი გადმოწერილია "ახალ თარგმნილისაგან", ანუ *გიორგი მთაწმიდლის* ნარედაქციევი ტექსტიდან. გიორგისეული ტექსტისათვის იხ. *იმნაშვილი ი.*, ოთხთავი.

II. **სახარების საწელიწდო საკითხავთა განგება** 189r-196v.

სათაური გამოწერილია სინგურით: „განგებაჲ ს[ახარებისაჲ ბერძუ]ლსა წესსა [ზედა, საძიე]ბელი რიცხუთა უ[ცთო]	ელი საწელიწდოჲ, [ყოველნი] დღენი სრულიად და [მარ]ხვათა შაბათ-კჳრიაკენი და დღენი. და ყოველსა სახარებისა თავსა და ბოლოსა აჩინებს: სადა თავი იყოს სახარებისაჲ, ესე ქანწილი ზის სინგურითა (ნაჩვენებია ქანწილის გამოსახულება); და ბოლოსა, სადა დასრულდებოდის სახარებაჲ, ესე ჯუარი ზის სინგურითავე (ნაჩვენებია ჯვრის გამოსახულება)". სათაური თითქმის სიტყვა-სიტყვით ემთხვევა Sin.Geo.O.19 ხელნაწერის განგების სათაურს (Garitte, Catalogue, p.54). განგება ბოლონაკლულია, წყდება დიდმარხვის მეოთხე კვირიაკეზე.

188v-ზე ცალკეა გამოწერილი აღდგომის ციხკრის სახარებები. ფურცლის ქვედა ნაწილში სინგურით: „ქრისტე, შეიწყალე გლახაკი *მიქაელ მჩხრეკალი*".

ანდერძებში დასახელებული ზოგიერთი პირი ნახსენებია Sin.Geo.O.19 ხელნაწერშიც, რომელიც 1074 წელს გადაუწერია იმავე *მიქაელს* (Garitte, Catalogue, p.53-58). ამ ორ ხელნაწერს მრავალი საერთო ნიშანი აქვს. ანდერძების შინაარსის მიხედვით, ეს ხელნაწერი მსგავსებას იჩენს ძველი სინური კოლექციის კიდევ ერთ ხელნაწერთან:– Sin.Geo.O.81; ეს არის XII-XIII სს. გადაწერილი ოთხთავი,რომლის ერთ-ერთ ანდერძში განმეორებულია Sin.Geo.N.12-ის გადაწერის თარიღი: ქრონიკონი სᲜᲔ (=1075 წ.; Garitte, Catalogue, p.255-256).

Sin.Geo.N.13
ასკეტიკური და ჰაგიოგრაფიული კრებული. X

107ფ; 23×15; ეტრატი; უყდო; დაშლილი; მეტ-ნაკლებად დაზიანებულია ფფ.40,41,69,74,75,93-95,102,103,107; 104-106 ფრაგმენტებია; თავბოლონაკლული,ბევრი აკლია შიგნითაც; ფურცელთა ამჟამინდელი სათვალავი სწორი არ არის, უნდა იყოს შემდეგი: 1-39, 103, 106, 105, 74-78, 40-68, 70-73, 69, 107, 96-101, 79-94 (გასარკვევია ფფ.95,102,104 ადგილი). რვეულები (ერთის გარდა) რვა-რვა ფურცლიანია. რვეულის დასაწყისი აღნიშნული არ არის, დასასრული ნაჩვენებია მისი ბოლო ფურცლის უკანა მხარის ზედა აშიაზე; თავში აკლია 4 რვეული მთლიანად და მეხუთის პირველი ფურცელი; რვეულთა შედგენილობა: რვეული ᲗᲔ: ფფ.1-7 (აკლია პირველი); ᲗᲕ: 8-15; ᲗᲖ:16-23; ᲗᲗ: 24-31; ᲗᲘ: 32-39; ᲘᲐ: 103,106, შემდეგ აკლია 4ფ., 105, აკლია რვეულის ბოლო ფ.; ᲘᲑ: პირველი ფ. აკლია, 74-78, აკლია ბოლო 2ფ.; ᲘᲒ: 40-47; ᲘᲓ: 48-58 (ამ რვეულში 11 ფურცელია; 58v დაუწერელია, აქვს მხოლოდ სათვალავის აღნიშვნა რვეულის ბოლოს); ᲘᲔ: 59-66; ᲘᲕ: 67-68, 70-73, 69, აკლია ბოლო ფ.; ᲘᲖ: 107, 96-101, აკლია ბოლო ფ.; ᲘᲗ–ᲚᲐ რვეულები აკლია მთლიანად, ᲚᲑ რვეულისა დარჩენილია ბოლო, 79-ე ფ.; ᲚᲒ: 80-87; ᲚᲓ:88-94, აკლია ბოლო ფურცელი. არ ჩანს, რამდენი აკლია ხელნაწერს ბოლოში. ხელნაწერი წარმოადგენს პალიმფსესტს: ქვედა გადარეცხილი ტექსტი, რომელიც ზედას პერპენდიკულარულია, ნაწერია მოყავისფრო მელნით და კარგად ჩანს ზედა ნაწერისაგან თავისუფალ აშიებზე; ქვედა ტექსტის დიდი ნაწილი კავკასიური ალბანურია, არის სომხურიც; ზედა ნაწერი ნუსხური, შავი მელანი; სათაურები ასომთავრულით; დაწერილია ულაზათო ხელით, გადამწერი: *მიქელ* (7v,16r); დაუწერელია 58v; [X ს.]

შინაარსი: **ასკეტიკური და ჰაგიოგრაფიული კრებული** 1r-107v. ხელნაწერში შეტანილია:

1) **ათანასი ალექსანდრიელი, ანტონი დიდის ცხოვრება** 1r-9v, 11v-16v. თხზულება თავნაკლულია, ტექსტი წარმოადგენს ვრცელ კიმენურ რედაქციას, რომელიც დღემდე ცნობილი იყო მხოლოდ ერთი ნუსხით (ბრიტანეთის მუზეუმისა, XI ს., Add.11281. *იმნაიშვილი ე.*, მამათა ცხოვრებანი. ანტონის ცხოვრება, გვ.7-53). ხელნაწერის 1r-7v შეესაბამება ბრიტ.მუზ. 23v-28v; 8r-9v: ბრიტ.მუზ.33v-37r. ვრცელი რედაქცია ანტონის ცხოვრებისა ცალკეც არის გამოცემული მოკლე რედაქციის ორ ხელნაწერთან ერთად (*იმნაიშვილი ე.* ანტონი; სინური ხელნაწერის მონაკვეთთა შესაბამისი ტექსტია გვ.39,10-43,20; 47,25-48,31). ხელნაწერის ტექსტში 9v-11r-ზე მოიპოვება ჩანართი, რომლის თავი და ბოლო აღნიშნულია აშიაზე დასმული ᲯᲯᲠᲘᲡᲛᲐᲒᲕᲐᲠᲘ ნიშნით. 11r-ზე გრძელდება ანტონის ცხოვრება თხზულების ბოლომდე (ბრიტ.მუზ.51r-54v; *იმნაიშვილი* ე. ანტონი, 77,3-83,40). 16v-ს დასაწყისში

სინგურით: „ცხოვრებაᲘ ნეტარისა *ანტონისი*, აიწერა *ათანასი* ალექსანდრიელ ეპისკოპოსისაგან". ხელნაწერში შერჩევითაა შეტანილი თხზულების სხვადასხვა ნაწილები, მაგრამ გამოკრებილი ეპიზოდები ტექსტობრივ ბრიტ.მუზეუმის ხელნაწერისას მისდევს; 7v-ს ბოლოში გადამწერი იძლევა ცნობას თავისი გადანაწერის შესახებ (ნ.ქვემოთ).

2) **ანტონის ეპისტოლენი** I: 16v-23v; II: 23v-27r; III: 27r-31r; IV: 31r-39v (IV,1-83), 103rv (IV,83-95), 106rv (IV,96-103); V: 105rv (V,29-37), 74rv (V,61–ბოლომდე); VI: 74r-78v; VII: (VII,1-6) 78v.

ანტონის ეპისტოლენი გვხვდება სინური ძველი კოლექციის ხელნაწერებში: ეპისტ.I-VI. Sin.Geo.O.35 ხელნაწერში (907 წ.; თარიღისათვის: დვალი, ᲫᲚᲐᲛᲘᲐ, ფრაგმენტი, გვ.72; Garitte, Catalogue, p.97); ეპისტ.VII და III შეტანილია Sin.Geo.O.25 ხელნაწერში (Garitte, Catalogue, p.61). ტექსტი გამოქვეყნებულია ამ ორი ხელნაწერის მიხედვით (Garitte, Antoine, p.267); გამოცემაში ეპისტ.I თავნაკლულია: აკლია I,1-12 (რომელიც არ არის Sin.Geo.O. 35-ში, რადგან პირველი ფურცელი დაკარგულია); Sin.Geo.N.13 ამ დანაკლისს ავსებს. ეპისტ.VII ცალკეა გამოცემული Sin.Geo.O.25 ხელნაწერის მიხედვით (*ᲯᲐᲯᲐᲒᲘᲨᲘᲚᲘ*, სინა, გვ.236-237).

40r-ზე–**თავნაკლული თხრობა ანტონის შესახებ.**

3) **მაკარი დიდის ეპისტოლე** I 40v-58v.

თხზულების ტექსტი შემონახულია Sin.Geo.O.35 და Sin.Geo.O.25 ხელნაწერებში, რომელთა მიხედვით გამოქვეყნებულია (*ნინუა*, ფსევდომაკარი, გვ.106-136).

ხელნაწერში ტექსტი დაუმთავრებელია, წყდება 58r-ზე, ხოლო 58v დაუწერელია. ტექსტის ბოლო შეესაბამება გამოცემის გვ. 127,19.

4) **ამონას ეპისტოლენი** I: 59r-60v; II: 61r-63v; III: 63v-65r; IV: 65r-67r; V: 67r-68r; VI: 68rv, 70r; VII: 70rv, 71rv; XV: 71v-73v, 69rv (ამის შემდეგ აკლია 1ფ.), 107rv, 96r-101r; XVI: 101v (დასაწყისი).

ამონას ეპისტოლენი შემონახულია ძველი სინური კოლექციის ხელნაწერებში: ეპისტ.I-XVI: Sin.Geo.O.35 (Garitte, Catalogue, p.103), ეპისტ.III, XIII, XV: Sin.Geo.O.25 (Garitte, Catalogue, p.62).

ეპისტ.II (=ბერძ.VI,სირ.III) გამოქვეყნებულია Sin.Geo.O.35 ხელნაწერის მიხედვით. (Garitte, Ammonas, p.123-131). ქართული ნუმერაცია სხვაგანაც განსხვავებულია: ქართულის I ეპისტოლე ბერძნული და სირიული სათვალავით არის II; III-I და XII; IV-III და IV; IX-IV და IX; X-V და XI; XI-VII და XIII; V-VIII (იმავე სათვალავით სირ.); XII (X სირ.) და XIV (I სირ.) ბერძნულად არ არის; XIII, XV, XVI დაკავშირებულია ამბა *ისაიას* სახელთან (Garitte, Catalogue, p.103-108).

5) **იოანე ოქროპირი,სინანულისათვის,ქალწულებისა და მოთმინებისათვის** 79r-93v.

თხზულებას აკლია სათაური და დასაწყისი ნაწილი (დაახლოებით ნახევარი). სრული ტექსტი შემონახულია Sin.Geo.O.25 ხელნაწერში, 137v-194v (Garitte, Catalogue, p.64). ტექსტი Sin.Geo.N.13-ში შეესაბამება Sin.Geo.O.25 ხელნაწერისას 166r-დან. იგივე თხზულება არის კიდევ მეორე სინურ ხელნაწერში: Sin.Geo.O.78, XI ს., 204v-223r (*ჯაჯაბიშვილი*, სინა, გვ.129; Garitte, Catalogue, p.230).

6) **აპოლოსათვის** 93v-94v.

ტექსტი განსხვავებულია თხრობათაგან, რომლებიც გვხვდება Sin.Geo.O.25 (137rv, ნ. Garitte, Catalogue, p.64) და Sin.Geo.O.35 (Garitte, Catalogue, p.118) ხელნაწერებში.

95-ე ფურცლის ვერსო შეიცავს დაზიანებულ ტექსტს, რომელშიც ნახსენებია *პატერმუთიონ*.

ხელნაწერის ქვედა, გადარეცხილი ტექსტის ერთი ნაწილი შესრულებულია კავკასიური ალბანური დამწერლობით; მისი ნიმუშები დღემდე ცნობილი იყო მხოლოდ მცირერიცხოვანი ეპიგრაფიკული მასალით, რომლის მთლიანი ამოკითხვა და გაშიფვრა დღემდე ჯერჯერობით არ ხერხდება. ალბანური დამწერლობით არის შესრულებული აგრეთვე Sin.Geo.N.55 პალიმფსესტური ხელნაწერის ქვედა ტექსტის ერთი ნაწილი. პალიმფსესტის ტექსტი, რომელიც ნაწილობრივ ამოიკითხა ზ. ალექსიძემ, შეიცავს "ლექციონარის" ფრაგმენტებს (კავკასიური ალბანურის შესახებ ნ. Абуладзе, Открытие; Абуладзе, Сведения; Шанидзе А., Алфавит; Шанидзе А., Албанцы; ალექსიძე, ალბანური; Алексидзе, Новые памятники; ალექსიძე, ალბანური ენა; Aleksidze, Albanian Language).

ანდერძები და მინაწერები: „სასწაული და ვითარ ცხონდებოდა ვერ დავწერე. ესე სწავლაჲ ოდენ დავწერე. *მიქაელ*" 7v. „ქრისტე, შეიწყალე *მიქაელ*" 16v.

ხელის მიხედვით ამავე პირის გადაწერილია Sin.Geo.N.55. შესაძლოა, საწერ მასალად გამოყენებული გადარეცხილი ფურცლებიც Sin.Geo.N.13 და Sin.Geo.N.55 პალიმფსესტურ ხელნაწერებში ერთი ძველი ხელნაწერისა იყოს.

Sin.Geo.N.14
პარაკლიტონი. 1044

16 ფ; 19×13,5; ეტრატი; დაშლილი; ფურცლები ორ რვეულს (წ–ᲗᲗ) შეადგენს; დაზიანებულია, განსაკუთრებით ფფ.3-5; ნუსხური, ყავისფერი მელანი; სათაურები, საგალობელთა სახელწოდებები და საზედაო ასოები სინგურით; საგალობელთა რიტმული დაყოფისათვის გამოყენებულია წითელი მსხვილი წერტილი; [მომგებელი: *პეტრე;* გადაწერის ადგილი: *გეთსიმანიის* მონასტერი; 1044 წ.].

შინაარსი: **პარაკლიტონი** 1r-16v.

ფრაგმენტი შეიცავს **პირველი ხმის სამშაბათ-შაბათისა და მეორე ხმის კვირადღის საგალობლებს**. ხელის,ფურცელთა ზომის,შედგენილობისა და სხვა მონაცემების მიხედვით, წარმოადგენს Sin.Geo.O.13 ხელნაწერის ნაწყვეტს, ნაწილობრივ ავსებს მის დანაკლისს დასაწყის ნაწილში (შდრ.სინური აღწერილობა, ტ.II, გვ.79-82). ცნობები ფრაგმენტის მომგებლის, გადაწერის ადგილისა და დროის შესახებ მითითებულია Sin.Geo.O.13 ხელნაწერის მიხედვით. პარაკლიტონის ამ რედაქციას, რომელიც ჩამოყალიბებული და გავრცელებული ჩანს XI ს. პირველ ნახევარში, მიეკუთვნება ძველი სინური კოლექციის კიდევ რამდენიმე ხელნაწერი: Sin.Geo.O.3,17,21 (სინური აღწერილობა, ტ.II, გვ.58-79, 82-96), აგრეთვე ახალი კოლექციის ხელნაწერები: Sin.Geo.N.25, Sin.Geo.N.40, Sin.Geo.N.76.

Sin.Geo.N.15
ᲤᲡᲐᲚᲛᲣᲜᲘ. X

115 ფ; 17,5×15,5; ეტრატი; უყდო, თავბოლონაკლული, ბევრი აკლია შიგნითაც; ქვედა გარეთა კუთხის კიდეები შემომწვარია; სათვალავში აღნიშნულია მხოლოდ რვეულთა დასაწყისები ფურცელთა ზემო ამიებზე. შემორჩენილია შემდეგი აღნიშვნები: ᲬᲒ: 7r; ᲬᲖ: 15r; ᲬᲗ: 23r; ᲬᲘ: 31r; ᲬᲘᲐ: 47r; ᲘᲑ: 56r; ᲘᲓ: 71r; ᲘᲔ:78r; ᲘᲗ: 98r; ნუსხური; სათაურები, საზედაო ასოები და ზოგიერთი სტრიქონი ტექსტში ასომთავრულით; 35v მთლიანად ასომთავრულით; შავი მელანი; სათაურები და საზედაო ასოები სინგურით; გადამწერი: *იოვანე ოშკელი* (39r, 68r, 115v); მომგებელი: *მიქაელ დეკანოზი* (11v, 79v, 95r, 101v, 115v); [X ს.].

შინაარსი: 1. **ფსალმუნი** (ფს.30,19-144,20, შიგადაშიგ აკლია) 1r-113v.
2. **გალობები** (ფრაგმენტულია: გლბ. 2,17 (=IIსჯ.32,17)– გლბ.9,12(=ლკ.1,79-მდე) 114r-115r.

ფსალმუნთა სათაურებში თითო-ოროლა შემთხვევაში (ფს.77,85 და სხვ.) შეტანილია ქრისტოლოგიური ინტერპრეტაციები; ფსალმუნთა რიგითი სათვალავი ყოველთვის არ არის მითითებული; ზოგიერთი ფსალმუნის შემდეგ აღნიშნულია მასში შემავალ მუხლთა რაოდენობა ძველი "ქართული" სათვალავის მიხედვით, რომელიც გატარებულია ფსალმუნის ძველ, წინარეათონურ რედაქციებში (*შანიძე მ.*, თარგმანები, გვ.40 და შემდ.). ხელნაწერი ტექსტობრივ ახლოა ძველი კოლექციის იმ ნუსხებთან, რომლებიც გამოყენებული იყო გამოცემაში. ესენია: Sin.Geo.O.22,29,42 (Garitte, Catalogue, pp.58,66,156) და გრაცის უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკის ქართული ხელნაწერი №2058/3,რომელიც წარმოშობით სინურია (*ა.ცაგარლის* კატალოგის №2; Цагарели, Каталог, с.54; *შანიძე ა.*, გრაცი გვ.343).

გამოცემა: *შანიძე მ.,* ფსალმუნნი; (ნ.აგრეთვე: *შანიძე მ.,* თარგმანები).

ანდერძები: 1 (მომგებლისა): "სახელითა მამისაჲთა, ძისაჲთა და სულისა წმიდისაჲთა, მეოხებითა წმიდისა ღმრთისმშობელისაჲთა, ძლიერებითა ცხოველს-მყოფელი[სა] პატიოსნისა ჯუარისაჲთა, წმიდისა *იოვანე ნათლისმცემელისაჲთა,* წმიდათა მოციქულთა, წინაწარმეტყველთა და წმიდათა მღდელთმოძღუართა და სხუათა წმიდათა მადლითა, და წმიდისა და დიდებულისა *მოსე* წინაწარმეტყველისა მადლითა ღირს ვიქმენ და მოვიგენ წმიდანი ესე დავითნი, საგალობელნი სალოცველად სულისა ჩემისათჳს მე, გლახაკმან *მიქელ დეკანოზმან.* და აწ გევედრებით ყოველთა ღმრთისა საყუარელთა: წმიდანო ღმრთისანო, ვინ იმსახურებდეთ წმიდათა ამათ დავითთა, მოიჴსენეთ სული ჩემი, სული მშობელთა და ძმათა ჩემთაჲ, და ყოველთა თჳსთა ჩემთაჲ წიდათა შინა ლოცვათა თქუენთა; და თქუენცა უფალმან სასყიდელი ზეცისაჲ მოგანიჭოს. ამენ.

ქრისტე, შეიწყალე *მიქელ,* და *მიქელ ბერი* და *სტეფანე* და *ესაია* და *ელია* და ყოველნი ძმანი სინელნი ერთობით. ამენ, იყავნ." 115rv.

2 (გადამწერისა, ასომთავრულით): „დაიწერა წმიდაჲ ესე დავითი მთასა *სინასა,* საყოფელსა წმიდისა ღმრთისმშობელისასა, ჴელითა ჩემ ცოდვილისა *იოვანე ოშკელისაჲთა.* წმიდანო ღმრთისანო, მომიჴსენეთ წმიდასა ლოცვასა თქუენსა ღმრთისათჳს, და რომელი დამიკლია, შემინდვეთ." 115v.

მინაწერები ტექსტის ხელით, სინგურითა და მთავრულით: „ქრისტე, შეიწყალე იოვანე" 39r; ქრისტე, შეიწყალე გლახაკი *იოვანე*" 68r; „ქრისტე, შეიწყალე *მიქელ*" 11v, 95r; „ქრისტე, შეიწყალე *მიქელ,* ან" 79v; „ქრისტე, შეიწყალე *მიქელ მოძღუარი*" 101v.

Sin.Geo.N.16
საგალობლები. XII

2 ფ; 15,5×12; ეტრატი; ფურცლები, რომლებიც გადაბმულია, გაყვითლებულია და ძლიერ დაზიანებული; ორივე ფურცლის ტექსტის დიდი ნაწილი ზემოდან 12 სტრიქონის ფარგლებში ამოჭმულია; ტექსტი დაზიანებულია სინესტისგანაც და ადგილ-ადგილ არ იკითხება; ნუსხური; ყავისფერი მელანი; სათაურები და საზედაო ასოები სინგურით; [XII ს.].

შინაარსი: **საგალობლები** 1r-2v. შიგ შედის:

1. **ფრაგმენტი კვირიაკეთა ღამისთევისათვის განკუთვნილი ღვთისმშობლის იბაკოთა კომპლექტიდან** 1r-v. (შდრ.აღწერილობა A. II/1, №417:9, გვ.40)

2. **კვირადღის ტროპარების ჯგუფი სათაურით: „[ნეტარარიანთ]ა ზედა ღამისთევისა "** 1v.

ტექსტი ნაკლულია. ეს ტროპარები სრულდება 118-ე ფსალმუნთან ერთად. სრული სახით შესულია გიორგი *მთაწმიდლის* რედაქციის

პარაკლიტონის ავტოგრაფულ ხელნაწერში (1057-1060 წწ.) სათაურით: „დასდებელნი ადგომისანი, რომელნი ითქუმიან კჳრიაკესა ღამისთევასა ნეტარარიანთა ზედა *საბაწმიდას*“ (Ath.45, 248r. *რ.ბლეიკის* აღწერილობაში ხელნაწერის შედგენილობა ნაჩვენები არ არის. შდრ.Blake, Iviron, III, p.238). შესულია გვიანდელ ჟამნებშიც (შდრ.აღწერილობა A. II/1, №417:9, გვ.40; №430:14, გვ.92).

3. **ფრაგმენტი დასდებლების კომპლექტიდან: „იბაკონი სულისანი“** 2rv.

სრული სახით დაცულია პარიზის ნაციონალური ბიბლიოთეკის ქართული ფონდის №5 ხელნაწერში (221r-222v), რომელიც *გიორგი მთაწმიდლის* მარხვანს შეიცავს.

ფრაგმენტი შესაძლებელია პარაკლიტონის ან ჟამნის ნაწილი იყოს.

Sin.Geo.N.17
ᲰᲐᲒᲘᲝᲒᲠᲐᲤᲘᲣᲚᲘ ᲙᲠᲔᲑᲣᲚᲘ. X

132 ფ; 18×14; ეტრატი; უყდო; დაშლილი; დაზიანებული და დალაქავებული; განსაკუთრებით დაზიანებულია ფფ.1,6,12,114,115,119; ზოგი ფურცელი დახეულია ან ჭიისაგან შეჭმული; ზოგი გახევებულია; თავბოლონაკლული,აკლია შუაშიც; შემონახულია რვეულების აღმნიშვნელი სათვალავი ᲨᲐᲘ,ᲘᲨ,Კ,ᲙᲑ,ᲙᲒ–ᲙᲨ,ᲚᲑ რვეულებისათვის; ნუსხური; შავი მელანი; დასაწყისი ასოები ასომთავრულით, სათაურები სინგურით; [X ს.].

შინაარსი: ᲰᲐᲒᲘᲝᲒᲠᲐᲤᲘᲣᲚᲘ ᲙᲠᲔᲑᲣᲚᲘ 1r-132v.

კრებულში შედის: 1. **ხარიტონის ცხოვრება** 1r-13v. (შდრ.*იმნაიშვილი ვ.*, ცხოვრებანი, გვ.126-142); 2. **თეკლას წამება** 13v-49v (შდრ. *აბულაძე*, თეკლა, I, გვ.25-138); 3. **ბარბარეს წამება,** 50r-65r (სინურ ხელნაწერთაგან გვხვდება XIV ს. Sin.Geo.O.91-ში: Garitte, Catalogue, p.269; ნ.აგრეთვე *კეკელიძე*, ავტორები, გვ.121); 4. **კირილე სკვითოპოლელი, თევდოსი დიდის ცხოვრება** 65v-91v (*იმნაიშვილი ვ.*, ცხოვრებანი,გვ.184-197); 5. **ამბა პავლესა და ანტონის ცხოვრება** 91v-106r; (ტექსტის დასაწყისი ემთხვევა A-95 ხელნაწერში მოთავსებული საკითხავისას, მაგრამ სათაური განსხვავებულია. ნ. აღწ.A 1/1, გვ.372); 6. **იულიტას და კვირიკეს წამება** 106r-113v (შდრ.ჩუბინაშვილი, კვირიკე, გვ.100-104); 7. **კირილე სკვითოპოლელი, იოანე შეყენებულის ცხოვრება** 114r-127v (*კეკელიძე*, კიმენი, I, გვ.15-27; *იმნაიშვილი ვ.*, ცხოვრებანი, გვ.273-284). 128r-132v შეიცავს დაუდგენელი თხზულების ნაწილს.

Sin.Geo.N.18
თვენი. XI-XII

154 ფ; 25×20; აკინძულია (შეკერილია) სამ ნაწილად: 93+34+27ფ; თითოეულ ნაწილს აქვს თავისი პაგინაცია; თაებოლონაკლული, აკლია შიგნითაც; ეტრატი; ფურცლები დაზიანებულია: პირველ ნაწილში ამოჭმულია ფფ.1,3,14-18,85,92,93; მეორე ნაწილში ძლიერაა დაზიანებული ფფ.1-13; ფფ.14-27 ზედა ნაწილი (დაახლოებით 11სტრ.) ამოჭმულია; ხელნაწერის მეორე ნაწილს შემორჩენილი აქვს 1 სმ. სისქის ფიცრის ტყავგადაკრული ყდა, ხელმეორედ დაფარული ტყავით, რომელსაც არა აქვს დეკორი; ყდას აქვს ჩასაკეტები. პირველი ნაწილი შეიცავს ხელნაწერის ლბ-მვ რვეულებს ნაკლული სახით (სულ აკლია 26ფ.). მეორე ნაწილში, რვეულობრივი სათვალავის მიხედვით, შედის იზ–კა რვეულები (აგრეთვე ნაკლული სახით); ამ ნაწილის ბოლო ფ.34rv დაუწერელია (იგი ყდის საცავი ფურცელი უნდა იყოს). მესამე ნაწილი შეიცავს ხელნაწერის კბ–კე რვეულებს, უკანასკნელს აკლია ბოლო ფურცელი; მესამე ნაწილი 2r-დან ზუსტად აგრძელებს მეორე ნაწილის ტექსტს, ხოლო ფ.1 ჩამატებული ჩანს. ამ ფურცლის წინა მხარეზე მსხვილი ასომთავრულით სწერია: „ივნისი, ივლისი, აგვისტო"; უკანა მხარეზე მეორდება 1 ივნისის ხსენების პირველი ორი სტიქარონი, რომლებიც 33v-ზეა მოთავსებული. ნუსხური; I და II ნაწილები ნაწერია წვრილი კალიგრაფიული ნუსხურით. III ნაწილი შესრულებულია სხვა ხელით; შავი მელანი; სათაურები, საგალობელთა სახელწოდებები და საზედაო ასოები სინგურით; [XI-XII სს.].

შინაარსი: **თვენი** 1r-154v.

ხელნაწერი შეიცავს იანვარ-თებერვლისა და მაის-ივნისის საგალობლებს თვენის იმ რედაქციიდან, რომელიც XI ს.შუა წლებში შეიმუშავა *გიორგი მთაწმიდელმა* ბერძნული თვენების საფუძველზე. Sin.Geo.N.18 თითქმის მთლიანად ავსებს ძველი სინური კოლექციის თვენის კომპლექტს, რომლის ნაწილებია Sin.Geo.O.7 (სექტემბერ–ოქტომბერი), Sin.Geo.O.2 (ნოემბერ-დეკემბერი), Sin.Geo.O.9 (მარტი–აპრილი, წყდება 17 აპრილზე), და Sin.Geo.O.56 (ივნისი–აგვისტო, წყდება 11 აგვისტოზე. იხ.სინური აღწერილობა, ტ.II, გვ.162-223). Sin.Geo.N.18 ხელნაწერის პირველი ნაწილი (94ფ.) უშუალოდ აგრძელებს Sin.Geo.O.2 ხელნაწერს; II და III ნაწილთა ფურცლები თაესდება Sin.Geo.O.9 და Sin.Geo.O.56 ხელნაწერთა შორის, ამასთან III ნაწილის პირდაპირი გაგრძელება გვაქვს Sin.Geo.O.56 ხელნაწერში.

თვენის მთლიანი კორპუსი თავდაპირველად ორ ტომად უნდა ყოფილიყო აკინძული (სექტემბერ–თებერვალი და მარტი–აგვისტო, თითოეული ტომის ცალკე რვეულობრივი სათვალავით). Sin.Geo.N.18 ხელნაწერის დასაწყისი ნაწილი (94ფ.) პირვანდელი ორტომეულის I ტომის ბოლო ნაწილია,

დანარჩენი კი (34ფ. და 27ფ.) II ტომში შედიოდა. ამას შესაბამისი ნაწილების რვეულთა სათვალავიც ადასტურებს. შემდგომში ეს ორი ტომი უფრო მცირე მონაკვეთებად (სავარაუდებელია, ოთხ ნაწილად) დაუშლიათ. ამას მოწმობს ყდის ნაშთი და ჩამატებული ფურცელი თვენის ბოლო სამი თვის აღნიშვნით.

თვენის ამ რედაქციის შესახებ იხ. *კეკელიძე*, ლიტერატურა, I, გვ.226-228.

Sin.Geo.N.19
ᲘᲐᲓᲒᲐᲠᲘ. 980

61ფ; ფ.62 ფრაგმენტია, რომელზეც ჩანს სირიული ტექსტი; შესაძლოა იგი ყდის საცავი ფურცელი იყოს. 20,5×18; ეტრატი; უყდო; ბოლონაკლული; დასაწყისში შემორჩენილია პირველი ფურცლის ნახევარი, რომელზედაც დარჩენილია არაბული წარწერის კვალი; აქვს რვეულობრივი სათვალავი რვა რვეულის ფარგლებში, მერვე რვეული ბოლონაკლულია; ფურცლები ძირითადად სხვადასხვა, ერთმანეთზე გადაკერებული ეტრატის ნაკუწებით არის შედგენილი; ხშირ შემთხვევაში პალიმფსესტია, ქვედა ტექსტი ბერძნულია, აქა-იქ არის სირიული და კოპტური; ნუსხური, ალაგ-ალაგ გაცხოველებული; შავი მელანი, სათაურები, საგალობელთა სახელწოდებები და საზედაო ასოები სინგურშემოვლებული შავი მელნით; კრებულის შემდგენელი და გადამწერი: *იოვანე-ზოსიმე* (50rv); გადაწერის ადგილი: *სინაწმიდა* (50rv); **980წ.** (50rv).

შინაარსი: **ჰიმნოგრაფიული კრებული „იადგარი“** (X ს. რედაქციისა, მოკლე შედგენილობისა) 2r-61v. შიგ შედის:

1. **ძლისპირთა მცირე კრებული,** რომელშიც ასახულია ამ კრებულში შეტანილი IV ხმის კანონების ძლისპირები და ღმრთისმშობლისები 1r-7v. ძლისპირები მიეკუთვნება ქართული ირმოლოგიონის უძველეს ფენას (შდრ. *მეტრეველი*, ძლისპირნი).

2. **IV ხმის საკვირაო საგალობლები (სტიქარონები და კანონები) პარაკლიტონიდან** 8r-12v.

3. **IV ხმის ორშაბათ-პარასკევის საგალობლები (სტიქარონები და კანონები) პარაკლიტონიდან** 13r-49r.

ანდერძის მიხედვით (50r), საგალობელთა ამ კომპლექტის ქართული თარგმანი პალესტინის ქართულ კერებში კვიპროსიდან გავრცელდა, რის გამოც მას გადამწერი იოანე-ზოსიმე „კუპრულს“ უწოდებს. ეს კომპლექტი შეტანილია იოვანე-ზოსიმეს უფრო ადრეულ ხელნაწერებში, Sin.Geo.O.34-სა და Sin.Geo.O.26-ში (იხ.სინური აღწერილობა, ტ.I, №34: III, 1-9, გვ.97-99; №26: IV, 1-11, გვ.86-88).

4. **ცისკრად შესასრულებელი სამების ტროპარების რვახმიანი რიგი**

და მათი შესრულების წესი 51r-55r. იმავე ტროპარების რვახმიანი რიგი და მათი შესრულების წესი შეტანილია ძველი კოლექციის №34 ხელნაწერში (იხ.სინური აღწერილობა, ტ.I, №34: XII, XXIV, გვ.126-127; №34 (დამატება): X, 1-2, გვ.136; იხ. აგრეთვე Sin.Geo.N.76:2).

5. **I ხმის მომიჭსენენი და მათი შესრულების წესი** 55v-58v.

6. **IV ხმის საშაბათო დასდებლები (უფალო ღაღადყავსა და კანონი)** 58v-61v. მოღწეულია ნაკლულად, რადგან ხელნაწერს ფურცლები აკლია. სრულად ეს დასდებლები შეტანილია ძველი კოლექციის იადგრებში (იხ.სინური აღწერილობა, ტ.I, №26: VIII, 4, გვ.91-92; №34: XXVI, 6, 12; გვ.128, 129; №34 (დამატება): VII, გვ.135).

ანდერძი (გადამწერისა): "ქ.კჯრიელეისონ. სახელითა მამისაჲთა და ძისაჲთა და სულისა წმიდისაჲთა, მეოხებითა წმიდისა ღმრთისმშობელისაჲთა და წმიდათა მთავარანგელოზთაჲთა და წმიდისა *იოანე ნათლისმცემლისაჲთა*, ძლიერებითა ცხოველსმყოფელისა პატიოსნისა ჯუარისაჲთა და მეოხებითა წმიდისა მოსე დიდისა წინაწარმეტყველისაჲთა და ყოველთა წინაწარმეტყველთა, მოციქულთა, მახარებელთა, მოძღუართა, მამათა მართალთა და მარტჳლთაჲთა და წმიდათა ყოველთა მეოხებითა და მადლითა და ლოცვითა მომემადლა მე, ფრიად ცოდვილსა *იოვანეს* და დავჩხრიკე წმიდაჲ ესე წიგნი იადგარი—მსგებსი ახალი, რომელი ახლად გამოვიდა ჩუენდა ენად *კჯპრით*, ამას უნდოსა და შებღარჯულსა ეტრატსა ზედა სადედედ ჭელითა ჩემითა ფრიად ცოდვილისაჲთა ღღეთა ოდენ ბოროტად მოხუცებულ[ობისა] ჩემისათა *სინაწმიდას*. და შევწირე მუნვე *სინაწმიდას* სალოცველად და მოსაჭსენებელად თავისა და სულისა ჩემისა შენდობად, და მშობელთა და ძმათა ჩემთა, და ყოველთავე ჩემეულთა, ცოცხალთა და გარდაცვალებულთათჳს, სულიერთა და ჭორციელთათჳს.

აწ გეევედრები თქუენ ყოველთა, ღმრთისმოყუარეთა მამათა და ძმათა ჩემთა, გვედიეთ წმიდასა ლოცვასა თქუენსა მე, ფრიად ცოდვილი *იოვანე*, მჩხრეკალი ამისი, და ყოველნიეე ზემოჲთ წერილნი. რამეთუ მე ფრიად მრწამს თქუენი ლოცვაჲ. და ყოველი დაკლებულებაჲ ჩემი შემინდვეთ ღმრთისათჳს და თქუენცა ქრისტემან შეგინდვენ და შეგიწყალენ ღმერთმან. და ნუმცა ვის ჭელეწიფების ამისი *სინაწმიდით* გამოჭუებად ნურარაჲთა მიზეზითა. ოდეს ესე დაიწერა *სინაწმიდას*, დასაბამითგანნი წელნი იყვნეს ქართულად ხფშდ და ქრონიკონი იყო Ш. და ბერძულად წელნი ხᲩᲝ და ქრონიკონი იყო ᲯᲨ.

ქრისტე, შეიწყალე *გაბრიელ, გიორგი, მიქაელ, კჯრიკე, იოანე-ზოსიმე* და ყოველნი ძმანი და ყოველნი ქრისტეანენი, ამენ.

ლოცვა ყავთ ჩუენთჳს, წმიდანო მამანო, ლოცვა ყავთ, ამენ". 50rv.

Sin.Geo.N.20

ᲐᲚᲔᲥᲡᲐᲜᲓᲠᲔ ᲙᲕᲘᲞᲠᲔᲚᲘ, ᲯᲕᲠᲘᲡ ᲞᲝᲕᲜᲘᲡ ᲡᲐᲙᲘᲗᲮᲐᲕᲘ. 986

23 ფ; 15×12; ეტრატი; ბოლონაკლული; ფურცლები წარმოადგენს ხელნაწერის პირველ სამ (ა, ბ, გ) რვეულს; ერთი ფურცელი აკლია ფფ.16-17 შუა; შემორჩენილია ტყავგადაკრული ყდის ზედა ფრთა; ყდის საცავ ფურცლად გამოყენებულია კოპტური ხელნაწერის ფურცელი; 1r-ზე–რთული დეკორის მქონე კვადრატში ჩასმული ჯვარი, რომლის ბოლოებში დასმული ასოები იკითხება ასე: "ლოცვა ყავთ"; ასომთავრულით ნაწერია ფ.2r-6r, დანარჩენი–ნუსხურით; შავი მელანი, სათაური სინგურით; [გადამწერი: *იოანე-ზოსიმე;* გადაწერის ადგილი: *სინა;* 986 წ.].

შინაარსი: **ალექსანდრე კვიპრელი, ჯვრის პოვნის საკითხავი** 2r-23v.

ტექსტის სათაური:„თქმული პოვნისათჳს ცხოველსმყოფელისა პატიოსნისა ჯუარისაჲ და ქებაჲ შესხმისაჲ, აღწერა ალექსანდროზ მონაზონმან კჳპრელმან, რომელი იყო ქალაქისა ამათონტონისაჲ, რომლისათჳს ეევდრნეს მრავალგზის წმიდანი მამანი“

ფურცლები წარმოადგენს *ა.ცაგარლის* მიერ 93-ე ნომრით აღწერილი სინური ხელნაწერის (შდრ. Цагарели, Каталог, с.97) დასაწყისს. ტექსტის ბოლო სიტყვებს 23v-ზე უშუალოდ აგრძელებს №93 ხელნაწერის პირველი ფურცლის დასაწყისი სიტყვები, რომლებსაც იმოწმებს *ა.ცაგარელი.* ეს ფურცელი დღეს დაკარგულად ითვლება, მისი მომდევნო (ე.ი. ᲬᲓ რვეულის მეორე ფ.) *ბირმინგემში* (Garitte, Aventures, p.557), ხოლო ძველი სინური კოლექციის №93 ხელნაწერი, რომელშიც ამჟამად 99 ფურცელია (*ა.ცაგარლის* აღწერილობის მიხედვით იგი 109 ფურცელს შეიცავდა), დაცულია ამერიკაში, *პრინსტონის* უნივერსიტეტში. ეს ხელნაწერი (ფოტოპირის მიხედვით) იწყება ᲬᲓ რვეულის მესამე ფურცლით. იგი ძირითად ნუსხად არის გამოყენებული ტექსტის გამოცემაში (*მგალობლიშვილი,* ქრონიკა). სინაზე ყოფნის დროსვე №93 ხელნაწერი ბოლონაკლულად იყო მიჩნეული *ა.ცაგარლის* მიერ; მაგრამ მისი ბოლო ნაწილი, რომელიც მან შეცდომით ცალკე ნომრად (№92, 29ფ.) აღწერა და რომელიც დღემდე დაკარგულად ითვლებოდა, ამჟამად მიკვლეულია გერმანიაში *ი.ასფალგისა* და *ეგარიტის* შრომებში მოძიებულ მინიშნებათა საფუძველზე (Assfalg, Syrische Handschriften, S.184-194; Assfalg, Georgische Handschriften, S.29-34; Garitte, Aventures, p.558). გეტინგენის უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკიდან მიღებული პირების შესწავლამ ცხადყო, რომ გერმანიაში მოხვედრილი 30 სირიულ-ქართული პალიმფსესტური ფურცლიდან 7ფ. *ა.ცაგარლის* კატალოგის №93 ხელნაწერისა არის, 23 კი №92 ხელნაწერისა. 4 ფურცელი სრულად ავსებს დანაკლისს ᲘᲔ რვეულში (პრინსტ.ხელნაწ. 88-89 ფფ. შუა); პრინსტონის ხელნაწერი წყდება ᲘᲖ რვეულის პირველ ფურცელზე, გეტინგენში კი დაცულია ამავე

რვეულის კიდეე 3ფ. (მეორე, მეოთხე და მეშვიდე), რომელთაგან უკანასკნელი მთავრდება *აცაგარლის* მიერ №93 ხელნაწერის ბოლოს დამოწმებული ტექსტით. სირიულ-ქართული პალიმფსესტების 23ფ., დალაგებული ქართული ტექსტის თანმიმდევრობის შესაბამისად, წარმოადგენს იშ რვეულის 6 ფურცელს (პირველი და მეექვსე აკლია), ი̅თ და ̅ეკ რვეულებს სრულად, კ̅ა რვეულის პირველ ფურცელს და შეიცავს ჯვრის გამოჩინების საკითხავის ბოლოს თითქმის სრული სახით (ხელნაწერს აკლია ბოლოში ტექსტის ორი ფ. და ანდერძი). ამ ნაწილის დასაწყისი (იშ რვ. მეორე ფ.) ზუსტად ემთხვევა *აცაგარლის* მიერ №92 ხელნაწერის დასაწყისად დამოწმებულ ტექსტს. ამრიგად, ირკვევა *აცაგარლის* კატალოგის №92 ხელნაწერის ადგილსამყოფელი. დასტურდება ისიც, რომ №92 იყო არა ცალკე მთლიანი ხელნაწერი, არამედ №93 ხელნაწერის ბოლო ნაწილი. ტექსტის მიმდევრობა, რვეულთა სათვალავი, აგრეთვე ზომების, ხელისა და პალიმფსესტური საწერი მასალის იდენტურობა გვიჩვენებს, რომ Sin.Geo.N.20, ბირმინგემის 1ფ., პრინსტონის ხელნაწერი და გეტინგენის სირიულ-ქართული პალიმფსესტური ფურცლები იოანე-ზოსიმეს მიერ გადაწერილი ერთი ხელნაწერის ნაწილებია (*შანიძე მ.*, ხელნაწერის კვალდაკვალ, გვ.113).

შესაბამისად, Sin.Geo.N.20 ხელნაწერი დათარიღებულია *იოანე-ზოსიმეს* იმ ანდერძით, რომელიც №92 ხელნაწერს ერთვოდა (იგი ამჟამად გეტინგენის ფურცლებში არ ჩანს და მისი ბედი ჯერჯერობით გაურკვეველია); ანდერძი დამოწმებულია *აცაგარლის* აღწერილობაში: „ოდეს ესე წიგნი დაიწერა და განსრულდა და შეიმოსა ჭელითა იოანე ფრიად ცოდვილისადთა *სინაწმიდასა*, დასაბამითგან წელნი იყვნეს ქართულად ხფ̅ე̅ და ქრონიკონი იყო ს̅ვ; და ბერძულად წელნი იყვნეს ხფ̅თი (ასეა! უნდა ყოფილიყო ხ̅ურმ ან ხ̅ურთ) და ქრონიკონი ჟ̅დ. ინდიკტიონი იყო ი̅დ. ქრისტე, შეიწყალე *გაბრიელ, გიორგი, მიქაელ, კ̅ირიკე* (გამოცემაში *კ̅ირილე*), *მიქაელ, იოანე, ბასილი* და ყოველნი ძმანი და ყოველნი ქრისტიანენი, ა̅ნ“ (Цагарели, Каталог, с.98).

Sin.Geo.N.20 ხელნაწერის ტექსტი, რომელიც თხზულების დასაწყისს შეიცავს, შეესაბამება გამოცემის 34,1-40,12 გვერდებს.

Sin.Geo.N.21
ფსალმუნი. X

113ფ; 6,5×4,5; ეტრატი; უყდო; თავნაკლული, აკლია ბოლოშიც; პირველ რვეულს აკლია თავში 3ფ., ბ̅–ი̅დ რვეულები სრულია, ი̅ე რვეულისა დარჩენილია 3ფ.; რვეულთა დასაწყისები არ არის აღნიშნული, ნაჩვენებია ზოგიერთის დასასრული ფურცლის უკანა მხრის ზედა კიდეზე (ბ̅–ე̅, ̅თ). რვეულები რვაფურცლიანია, მხოლოდ ̅ბ რვეული არის ცხრაფურცლიანი; ფურცლები დაზიანებულია და დალაქავებული, კიდეები შემოჭმულია; ასომთავრული; შავი

მელანი; სათაურები სინგურით; რამდენიმე ადგილას ფურცლების გასამაგრებლად გამოყენებულია არაბულად ნაწერი ფურცლის ნაჭრები; [X ს.].

შინაარსი: **ფსალმუნი** (1,1-80,8) 3r-113v.

ხელნაწერს ძველი წინაათონური რედაქციების ნიშნები აქვს: ფსალმუნთა სათაურებში შეტანილია ქრისტოლოგიური ინტერპრეტაციები, რომლებიც სინურ ხელნაწერებში გვხვდება. ესენია: Sin.Geo.O. Nos.22,29,42 (Garitte, Catalogue, p.58,66,156); გრაცის უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკის ქართული ხელნაწერი №2058/3, რომელიც წარმოშობით სინურია (*ა.ცაგარლის* კატალოგი №2; Цагарели, Каталог, с.54; *შანიძე ა.*, გრაცი, გვ.343). დასათაურებანი, რომლებიც ძირითადად ევსევი კესარიელის Υποθέσεις-ს მისდევს (*შანიძე მ.*, თარგმანები, გვ.29-40), სინურ ხელნაწერებში ერთმანეთისაგან ხშირად სხვაობს, რაც გამოცემულ ტექსტშიც ჩანს (*შანიძე მ.*, ფსალმუნნი; გამოცემაში გამოყენებულია ყველა ზემოთდასახელებული სინური ხელნაწერი). Sin.Geo.N.21 ხელნაწერში ზედაწარწერილები ამ ხელნაწერებთან შედარებით ზოგ სხვაობას გვიჩვენებს. ზოგიერთი ფსალმუნის შემდეგ ნაჩვენებია მასში შემავალ მუხლთა რაოდენობა ძველი „ქართული" სათვალავის მიხედვით. (ნ.ტექსტის გამოცემა). 1r-2v შეიცავს მსჯელობას ფსალმუნის ხუთ წიგნად დაყოფის შესახებ და "დიაფსალმის" განმარტებას. მსგავსი "დანართები" აგრეთვე გვხვდება ძველი რედაქციის ერთ-ერთ ხელნაწერში ("მცხეთის დავითნში"–*შანიძე მ.*, ფსალმუნნი, გვ.458-460, 470; Garitte, Édition du Psautier, p.345). იოვანე-ზოსიმეს შედგენილი და ნარედაქციევი ლიტურგიკული კრებულის (Sin.Geo.O.34) იმ ფურცლებში, რომლებიც ამჟამად პეტერბურგის ეროვნულ ბიბლიოთეკას ეკუთვნის, აგრეთვე არის მსგავსი მასალა (სინური აღწერილობა, ტ.I, Sin.Geo.O.34, (დამატება): XIV, გვ.138).

Sin.Geo.N.22
ᲚᲘᲢᲣᲠᲒᲘᲙᲣᲚᲘ ᲙᲠᲔᲑᲣᲚᲘ. X

79ფ; 16×14; ეტრატი; ფურცლების ნაწილი თხელი და თეთრი ეტრატია, ნაწილი კი სქელი და ყვითელი; უყდო; თაკბოლონაკლული; აკლია შიგადაშიგაც. დაზიანებულია ფფ.4,7; მეხუთე და მეექვსე ფურცლებისა ნაკუწებიღაა შემორჩენილი; რვეულობრივი სათვალავი არა აქვს; სამი ხელი: ნუსხური 1r-19r; ასომთავრული 21r-78v; ნუსხური 79rv; შავი მელანი; სათაურები სინგურით; დაუწერელია 19v და 20rv; [X ს.].

შინაარსი: **ლიტურგიკული კრებული** 1r-79v. შიგ შედის:

1. **იაკობის ჟამისწირვა** 1r-19r.

ტექსტი თავნაკლულია, მოკლე რედაქციისა. იაკობის ჟამისწირვის შესახებ იხ. Sin.Geo.N.26.

2. **ზოგად დღესასწაულთა ჟამისწირვათა ფსალმუნები და საკითხავები სამოციქულოდან და სახარებიდან** 21r-79v.

განკუთვნილია იერუსალიმური საღვთისმსახურო პრაქტიკისათვის (შდრ.Tarchnischvili, Lectionnaire, Nos.1437-1559). ამავე დანიშნულებისაა ფსალმუნები და საკითხავები: Sin.Geo.N.54, 109r-129v, Sin.Geo.N.58, 47r-58v და Sin.Geo.O.12, 284r-286r (სინური აღწერილობა, ტ.III, №12, გვ.45-46). ეს ხელნაწერები უჩვენებენ გარკვეულ სხვაობებს დღესასწაულთა რიგისა და ფსალმუნებისა და საკითხავების შერჩევის თვალსაზრისით.

Sin.Geo.N.23
ჟამნი. 986

54ფ; 15,5×12; ეტრატი; უყდო; აქვს რვეულობრივი სათვალავი; რვეულები 8-8 ფურცლიანია. დასაწყისში აკლია II რვეული მთლიანად,იბ-�ულები სრულია. მომდევნო 6 ფურცლის ადგილი გაურკვეველია; ფფ.43-48 მცირედ დაზიანებულია; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები სინგურით; **გადამწერი:** *იოვანე-მელი* (54r); **გადაწერის ადგილი:** *კონსტანტინოპოლი* (54r); **986წ.** (54r).

შინაარსი: **ჟამნი** 1r-53v.

ხელნაწერი ამჟამად შეიცავს ღამის თორმეტი ჟამის ტექსტს. ანდერძის მიხედვით, თავიდან შეიცავდა ოცდაოთხივე ჟამს. უნდა წარმოადგენდეს კონსტანტინოპოლური ტრადიციის ადრეული ჟამნის თარგმანს, რომელიც გავრცელებული ჩანს ქართულ სამონასტრო პრაქტიკაში X ს. მეორე ნახევარში. ამ რედაქციის ქართული ჟამნი აქამდე გამოვლენილი არ ყოფილა. ხელნაწერი გადაწერილია *ათონის* მთის ქართველთა მონასტერში მოღვაწე პირის *იოვანე-მელის* მიერ, რომელიც იოანე და ეფთვიმი მთაწმიდელთა თანამედროვე იყო (მენაბდე, კერები, II, გვ.204). ხელნაწერის ტექსტი რედაქციულად საგრძნობლად განსხვავდება ჟამნის უძველესი ქართული ტექსტისაგან, რომელიც გვხვდება Sin.Geo.O.34 ხელნაწერში (შდრ.სინური აღწერილობა, ტ.I, №34:I, გვ94-96; №34 (დამატება): I, 1-3, გვ.131-133). ასევე, სრულიად განსხვავდება იგი XI ს. მეორე ნახევარში ბერძნულის საფუძველზე შემუშავებული რედაქციისაგან, რომელიც *გიორგი მთაწმიდელს* მიეწერება (შდრ. Jer.127, რომლის აღწერილობაში *რ.ბლეიკს* ტექნიკური აღწერილობის შემდეგ მხოლოდ სათაური აქვს ნაჩვენები: Blake, Jerusalem, IV, p.136).

ანდერძი (გადამწერისა, ნუსხურით, დასაწყისი დაზიანებულია): „მოეც, უფალო, პოვ [...და წყალო]ბაჲ შენი მას დ[ღ]ესა შ[... ს]ულსა გლახ ჩემ ცოდვილისასა *იოვანე-მელისსა*, რომელმან დავწერენ წმიდანი ესე ჟამნი ოცდაოთხნი სრულნი ყოვლითა განგებითა უცთომელად. წმიდანო ღმრთისანო, მღდელნო და დიაკონნო, რომელნი იკითხვიდეთ, ღმრთისა სიყუარულისათჳს,

შურომისათუს ლოცვა ყავთ; და ზომად წერისათუს და, თუ და-რაᲘ-მეკლოს, შენდობა ყავთ. ჯირთა ვერ დავჰლევე, ვითარისა დედისაგან დამიწერიან, ღმერთმან იცის". (ლამაზი ასომთავრულით): „დაიწერნეს წმიდანი ესე ჟამნი ქალაქსა შინა დიდსა *კონსტანტიპოლის*, ქრონიკონი იყო სᲬ" 54r.

54v-ზე გვიანდელი მინაწერია.

Sin.Geo.N.24
ᲗᲕᲔᲜᲘ. XI

6ფ; 17×12, ეტრატი; ფურცლები, რომლებიც ერთი რვეულისაა, დაშლილია; ფურცლები შუაში ამოჭმულია; ნუსხური; ყავისფერი მელანი; საგალობელთა დასახელებები და დასაწყისები სინგურით; რიტმული პუნქტუაციისათვის გამოყენებულია ორი წერტილი, შავი და წითელი მელნით გამოყვანილი; [XI ს.].

შინაარსი: **თვენი** 1r-6v.

ფრაგმენტი შეიცავს წმ.*ᲗᲐᲓᲐ განწმედილის* ხსენებისათვის (5 დეკ.) განკუთვნილ საგალობლებს (სტიქარონებსა და კანონს). ტექსტი თავბოლონაკლულია. ფრაგმენტი ამჟამად უცნობი ხელნაწერისა უნდა იყოს; იგი ტექსტობრივ მისდევს ამავე დანიშნულების საგალობლებს თვენის XI საუკუნის I ნახევარში ჩამოყალიბებული რედაქციის ცნობილ ხელნაწერში (20r-27v), რომელიც იერუსალიმის ჯვრის მონასტერს ეკუთვნოდა და ამჟამად დაცულია ამერიკაში, *დუმბარტონ ოქსში*. იხ. აქვე, Sin.Geo.N.41.

Sin.Geo.N.25
ᲞᲐᲠᲐᲙᲚᲘᲢᲝᲜᲘ. XI

48ფ; 17×12; ეტრატი; თავბოლონაკლული, იწყება კᲬ რვეულით და წყდება ლᲒ რვეულზე; რვეულები 8-8 ფურცლიანია; დაზიანებულია განსაკუთრებით ფფ. 1,2,46-48, რომლებიც ნაწილობრივ მოხეულია და დალაქავებული; ნუსხური; ყავისფერი მელანი; სათაურები და საგალობელთა სახელწოდებები სინგურით; განკვეთის ნიშნებად გამოყენებულია შავი და წითელი წერტილები; [XI ს.].

შინაარსი: **ᲞᲐᲠᲐᲙᲚᲘᲢᲝᲜᲘ** 1r-48v.

ფრაგმენტი შეიცავს მეშვიდე-მერვე ხმათა საგალობლებს. იწყება მეშვიდე ხმის საკვირაო დასდებლებით და წყდება მერვე ხმის ხუთშაბათის დასდებლებზე. მისდევს XIს. პირველი ნახევრის რედაქციის ტექსტს, იგივე რედაქცია არის Sin.Geo.O. Nos. 3,13,17,21 პარაკლიტონებსა (შდრ. სინური აღწერილობა, ტ.II, გვ.58-96) და Sin.Geo.N. Nos.14,40,76 ფრაგმენტებში. Sin.Geo.N.25 შედარებით მოკლე შედგენილობისაა.

Sin.Geo.N.26
ᲚᲘᲢᲣᲠᲒᲘᲙᲣᲚᲘ ᲙᲠᲔᲑᲣᲚᲘ. IX-X

213ფ+1 ფრაგმენტი ბოლოში; 12,5×14; სქელი, უხეში, შეყვითლებული ეტრატი; ბოლო ფურცლები ცოტათი დაზიანებულია; ბოლონაკლული; შემონახულია Ა–ᲙᲬ რვეულები; პირველ რვეულში შვიდი ფურცელია, დანარჩენებში რვა-რვა; ᲙᲬ რვეულს ბოლო ფურცელი აკლია, დარჩენილია მხოლოდ მისი მცირე ფრაგმენტი; შემორჩენილია საკმაოდ სქელი ფიცრის ტყავგადაკრული ყდა, ზედ ამოტვიფრული ორნამენტით; ასომთავრული, აქა-იქ გამოყენებულია ნუსხური; ყდის საცავ ფურცლად ნახმარია ბერძნულად ნაწერი ეტრატი (*წმ.ეკატერინეს* მონასტრის ბიბლიოთეკის გამგის, მამა *დიმიტრიოსის* აზრით, ბერძნული ტექსტი VIII საუკუნის ხელითაა შესრულებული); შავი მელანი; სათაურები სინგურით; [IX-X სს.]

შინაარსი: **ლიტურგიკული კრებული** 1r-213v. კრებულში შეტანილია:

1. **იაკობის ჟამისწირვა** 1r-53v.

ჟამისწირვის ტექსტი ხელნაწერში სრულია. 31v-ზე მოთავსებულია ცოცხალთა მოსახსენებელი: „აქა ცოცხალი, ვინ გინდეს, მოიკსენე.“ (აქამდე სინგურით; შემდგომი ტექსტი ახალი სტრიქონიდან): „მოიკსენე, *უფალო, კჳრიკე, გაბრიელ* (გბრ), *იოვანე, სუმბატ, კჳრიკე, იოვანე, მიქაელ*“. 36v-ზე გარდაცვლილთა მოსახსენებელი: „აქა შესუენებული მოიკსენე. მოიკსენე, უფალო, სული *სუმბატისი, ხაზუმისი, ზაქარიადისი* (შემდეგ ამოშლილია და ნაწერია სხვა ხელით), *ვახტანგისი, ფარმანდუხტისი, ბაკურისი*“.

იაკობის ჟამისწირვის ტექსტები დღეს არსებულ ხელნაწერებში და შესაბამისად გამოცემებშიც იდენტური არ არის: ნ. ა) Кекелидзе, Архиеретикон, გვ.1-141 (ხელნ. A-86 (Xს.) და A-81 (XVIIIს.) მიხედვით); თარგმანები: Кекелидзе, Литургические Памятники, გვ.6-32; Conybeare and Wardrop, Liturgy, pp.1-31. Tarchnischvili, Liturgiae, pp.1-33 (გრაცის უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკის №2058/4 (X ს.) ნუსხის მიხედვით. ეს ხელნაწერი სინური წარმოშობისაა, იგი არის *აცავარლის* კატალოგის №31, ოღონდ ამჟამად მას პირველი რვეული აკლია (Цагарели, Каталог, с.68 და *შანიძე* ა., გრაცი, გვ.345). პირველი რვეულის 6 ფურცელი, რომელიც პრაღაში მოხვდა, გამოცემულია (ქართული ტექსტი ლათინური თარგმანით), ნ. Jedlička, Präger Fragment გვ.183-196. ლათინური თარგმანი: Tarchnischvili, Liturgiae (Lat) გვ.1-25; ნ. აგრეთვე Tarchnischvili, Jacobus Liturgiae, გვ.57-82, სადაც გამოკვლევას მოსდევს ტექსტის გერმანული თარგმანი. ბ) მეორე ტექსტი გამოცემულია ვატიკანის ბიბლიოთეკის ხელნაწერის მიხედვით (Borgiano-Iberico, №7, XIII-XIV სს.): Tarchnischvili, Liturgiae, გვ.35-63.

ჟამისწირვის ტექსტები Sin.Geo.O.12,53,54 ხელნაწერებში (ნ. სინური აღწერილობა, ტ.III, გვ.33; 55-56; 58) მეტ სიახლოვეს იჩენენ გრაცის №2058/4

(ე.ი. *აცაგარლის* სინური კატალოგის №31) ხელნაწერის ტექსტთან.

2. **სიწმიდის განახლების წესი** 53v-57v.

3. **საუფლო და დიდი დღესასწაულების ჟამისწირვათათვის განკუთვნილი კვერექსები** 57v-70v.

დასაწყისში მოყვანილია დიდი კვერექსის ტექსტი ("კუერექსი კათოლიკეᲲ დიდი"). შედგენილობით უფრო მოკლეა, ვიდრე Sin.Geo.O.12-ისა (სინური აღწერილობა, ტ.III, გვ.34-36) და Sin.Geo.N.53-ის (35v-85r) კვერექსთა რიგი, განსხვავდება აგრეთვე Sin.Geo.O. №54 ხელნაწერის შესაბამისი კომპლექტისაგან (სინური აღწერილობა, ტ.III, გვ.59); იხ.აგრეთვე Sin.Geo.N.35, 1r-8v.

4. **საუფლო და დიდი დღესასწაულების ჟამისწირვათათვის განკუთვნილი ერის განტევებანი** 71r-97r. მსგავსი კომპლექტები შეტანილია Sin.Geo.O.12 (35r-90r) და Sin.Geo.O.54 (29r-56r) ხელნაწერებში (სინური აღწერილობა, ტ.III, გვ.36-38, 60). მათთან შედარებით Sin.Geo.N.26 ხელნაწერში ერის განტევებანი მოკლე შედგენილობისაა.

5. **საუფლო და დიდ დღესასწაულთა ჟამისწირვებისათვის განკუთვნილი საკითხავები სამოციქულოდან და სახარებიდან, ფსალმუნები და საგალობლები** 97r-213v.

საწელიწდო დღესასწაულთა ჟამისწირვათათვის განკუთვნილი ანალოგიური მასალა მოიპოვება Sin.Geo.O.12 ხელნაწერში, 191r-286r (სინური აღწერილობა, ტ.III, გვ.42-46); იგი არის აგრეთვე Sin.Geo.O.54 ხელნაწერში, 66r-175v (სინური აღწერილობა, ტ.III, გვ.61-67); იხ.აგრეთვე Sin.Geo.N.31, 60v-256v; Sin.Geo.N.54, 109r-129v.

Sin.Geo.N.27

ᲞᲠᲝᲮᲝᲠᲔ, ᲘᲝᲐᲜᲔ ᲦᲕᲗᲘᲡᲛᲔᲢᲧᲕᲔᲚᲘᲡ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲐ. XI

53ფ; 14,5×10,5; ეტრატი; უყდო; დაშლილი, დაზიანებული, განსაკუთრებით ფფ. 5,6,52,53; უყდო; თავბოლონაკლული, აკლია შუაშიც; ფფ.12-51 წარმოადგენენ ვ̄–ი̄ რვეულებს სრულად (თითოეულში რვა ფურცელია); ნუსხური, შავი მელანი; [XIს.].

შინაარსი: **ᲞᲠᲝᲮᲝᲠᲔ, ᲘᲝᲐᲜᲔ ᲦᲕᲗᲘᲡᲛᲔᲢᲧᲕᲔᲚᲘᲡ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲐ** 1r-53v.

მთლიანი ტექსტი იოანე ღვთისმეტყველის ცხოვრებისა გამოცემულია 1074 წლის ათონური ხელნაწერის მიხედვით (ამჟამად თბილისის ხელნაწ. ინსტ. №A-558; იხ. ათონის კრებული, გვ. 117-175). თარგმნილია ეფთვიმი მთაწმიდლის მიერ (*კეკელიძე*, ავტორები, გვ. 107). ხელნაწერში ტექსტის დასაწყისს („ესე უკუე ᲩᲛᲐᲓ...") შეესაბამება გამოცემის 112,10.

Sin.Geo.N.28
ᲞᲝᲚᲘᲒᲘᲝᲡᲘ, ᲔᲞᲘᲤᲐᲜᲔᲡ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲐ. XI

30ფ; 14,5×12,3; ეტრატი; უყდო; თავბოლონაკლული; ფ.7 მცირე ზომისაა, ნაწერია სხვა ხელით; შესაძლოა აგრეთვე სხვა ხელით იყოს ნაწერი 1r-4v; პირველი რვეული თავნაკლულია, სრულადაა შემორჩენილი ბ̃, გ̃, დ̃ რვეულები; ნუსხური; შავი მელანი; აბზაცების დასაწყისები საზედაო ასოებით; [XIს.].

შინაარსი: **პოლიბიოსი, ეპიფანეს ცხოვრება** 1r-30v.

თხზულების ტექსტი გამოცემულია Sin.Geo.O.6 ხელნაწერის მიხედვით. (*იმნაიშვილი ი.*, საკითხავი წიგნი, ტ.II, გვ.92-146; ნ.აგრეთვე Garitte, Catalogue, p.18).

Sin.Geo.N.29
ᲘᲐᲓᲒᲐᲠᲘ. X

8ფ; 15×11; ეტრატი; გაყვითლებული, დალაქავებული; მერვე ფურცლისაგან დარჩენილია მხოლოდ ქვემო ნაწილი (10×6) მცირე ტექსტით; ფფ.1v-7r მსხვილი ნუსხურით, შავი მელნით; სტრიქონთა რაოდენობა გვერდზე 17; 7v და ფ.8 შედარებით წვრილი ასომთავრულით, შავი მელნით; სათაურები და საგალობელთა დასაწყისები სინგურით; პირველი 7ფ. ერთ სრულ (პირველ) რვეულს შეადგენს; 7v-ზე რვეულობრივი სათვალავის აღმნიშვნელი ᲗᲐ. 1r დაუწერელია; ზემო კუთხეში სწერია: ᲗᲐ, რაც რვეულის დასაწყისს უნდა აღნიშნავდეს; [X ს.].

შინაარსი: **ჰიმნოგრაფიული კრებული "იადგარი"** (უძველესი რედაქციისა) 1v-8v.

ფრაგმენტი წარმოადგენს Sin.Geo.O.40 ხელნაწერის ნაწილს, თავსდება მის დასაწყისში (სინური აღწერილობა, ტ.I, გვ.143-152). შეიცავს ოქტოიხოსის პირველი ხმის საგალობლებს. ტექსტი მოკლე რედაქციისაა (შდრ. უძველესი იადგარი, გვ.368-379).

Sin.Geo.N.30
ᲞᲐᲠᲐᲙᲚᲘᲢᲝᲜᲘ. XII

28ფ; 16×11,5; ეტრატი; დაფურცლული, ფურცლები ყოველთვის ერთმანეთს არ მისდევს; დალაქავებული და დაზიანებული, განსაკუთრებით ფფ.2,4,5,19,22; ფფ.14,18 და 28-ის ქვედა აშიებზე შემორჩენილია ᲘᲕ, ᲘᲗ, ᲙᲐ რვეულთა დასასრულის აღმნიშვნელი ასოები; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები და საგალობელთა სახელწოდებები სინგურით; [XII ს.].

შინაარსი: **პარაკლიტონი** 1r-28v.

ფრაგმენტები შეიცავს პარაკლიტონის I ხმის კვირადღის, სამშაბათის, ოთხშაბათისა და ხუთშაბათის სტიქარონებსა და კანონებს, მეტწილად ნაწყვეტების სახით. წარმოადგენს გამონაკრებს *გიორგი მთაწმიდლის* რედაქციის ვრცელი პარაკლიტონიდან (შდრ. პარაკლიტონის ავტოგრაფული ხელნაწერი Ath.45, 8r-34r. ხელნაწერის შედგენილობა და შინაარსი *რ.ბლეიკის* აღწერილობაში ნაჩვენები არ არის. შდრ.Blake, Iviron, III, p.258). Sin.Geo.O.67 და Sin.Geo.O.96 აგრეთვე შეიცავს გამოკრებულ მასალას ვრცელი პარაკლიტონიდან, ოღონდ მათი შედგენილობა Sin.Geo.N.30 ხელნაწერის შედგენილობის იდენტური არ არის.

Sin.Geo.N.31
ᲚᲘᲢᲣᲠᲒᲘᲙᲣᲚᲘ ᲙᲠᲔᲑᲣᲚᲘ. IX-X

256ფ; 13×11; ეტრატი; უყდო; თავბოლონაკლული, აკლია შუაშიც; რვეულობრივი სათვალავის მიხედვით შემორჩენილია (მთლიანად ან ნაწილობრივ) გ, ე–ი̃დ, ი̃ᲒᲐ–ᲘᲨ, კ̃ᲒᲐ–ᲚᲨ რვეულები; ფურცლები ძალზე გაუხეშებულია, ზოგიერთი მათგანი დაზიანებულია, განსაკუთრებით ფფ.95-97, 106, 129-136; ასომთავრული; ფფ.66v-67r, 76v-77r დაწერილია ნუსხურით; შავი მელანი; სათაურები სინგურით; [IX-X სს].

შინაარსი: **ლიტურგიკული კრებული** 1r-253v. კრებულში შედის:

1. **იაკობის ჟამისწირვა** 1r-60r. ტექსტი თავნაკლულია. 29r-ზე ტექსტში წმინდანთა მოსახსენებლებში შეტანილია სახელები: „ წ̃ᲐᲑᲝ, წ̃ᲨᲣᲨᲐᲜᲘᲙ“. ბიბლიოგრაფია იაკობის ჟამისწირვის შესახებ იხ. Sin.Geo.N.26.

2. **დღესასწაულთა ჟამისწირვების ფსალმუნები, საკითხავები სამოციქულოდან და სახარებიდან, პოეტური დასდებლები** 60r-256v.

ეს ნაწილი იწყება ხორციელი კვირიაკის განგებით. თითქმის მთლიანად თანხვდება იერუსალიმური ლექციონარის შესაბამის მასალას (შდრ. Tarchnischvili, Lectionnaire,№283-დან). მცირეოდენი განსხვავებებით მისდევს აგრეთვე Sin.Geo.O.12 და Sin.Geo.O.54 ხელნაწერთა შესაბამის ნაწილებს (იხ.სინური აღწერილობა, ტ.III, გვ.43,62-63). იხ. აგრეთვე Sin.Geo.N. 26, 97r-213v; Sin.Geo.N. 54, 109r-129v.

Sin.Geo.N.32
ᲔᲤᲠᲔᲛ ᲐᲡᲣᲠᲘ, ᲨᲔᲒᲝᲜᲔᲑᲐᲜᲘ. X

12ფ; 21×14; ეტრატი; დაშლილი; დაზიანებული; ფურცელთა ქვედა ნაწილები გაცრეცილია ან მოხეული, ამიტომ თავდაპირველი ნაწერის 20 სტრიქონიდან 1-8 ფურცლებზე ქვედა სტრიქონები არ იკითხება; ფფ.1-8 წარმოადგენენ კ̃Ბ რვეულს, ფფ.9-12 კ̃Გ რვეულის პირველი ოთხი ფურცელია; ასომთავრული; შავი მელანი; სათაურები სინგურით; [X ს.].

შინაარსი: **ეფრემ ასური, შეგონებანი.** 1r-12v.

ფრაგმენტში ჩანს თხზულების შემდეგი ნაწილები:[თავი ი҃გ. ჭეშმარიტებისათჳს] 1rv; [თავი ი҃დ. სიცრუვისათჳს] 1v-2r; [თავი ი҃ე. მორჩილებისათჳს] 2rv; [თავი ი҃ვ. ურჩებისათჳს] 2v-3v; თავი ი҃ზ. უშურველობისათჳს 4r-5r; თავი ი҃ᲗᲘ. მოშურნეობისათჳს 5r-6r; თავი ი҃თ. არმაგინებელთათჳს 6r-8r; თავი კ҃. მაგინებელთათჳს 8r-v; თავი კ҃ა. კრძალულებისათჳს 8v-9r; თავი კ҃ბ. უკრძალაობისათჳს 9r-12v.

იგივე თხზულება დაცულია Sin.Geo.O.36 ხელნაწერში (925 წ., Garitte, Catalogue, p.133), რომელიც ერთ-ერთ ნუსხად არის გამოყენებული ტექსტის გამოცემაში (*აბულაძე*, სწავლანი). ფრაგმენტის ტექსტი შეესაბამება გამოცემის 241,14-248,2 გვერდებს. გამოცემასთან შედარებით იძლევა უმნიშვნელო სხვაობებს.

Sin.Geo.N.33
იაკობის ჟამისწირვა. X

2ფ; 16×14; ეტრატი; დაზიანებული, დალაქავებული; შემორჩენილი ფურცლები ერთი რვეულის პირველი და ბოლო ფურცლებია; ასომთავრული; შავი მელანი; ლიტურგიკული მითითებანი სინგურით; [X სს.].

შინაარსი: **იაკობის ჟამისწირვა:** 1r-2v.

ეს ორი ფურცელი ფრაგმენტია თავბოლონაკლული Sin.Geo.O.54 ხელნაწერისა და შეიცავს დაკარგული ტექსტის დასაწყისი ნაწილის ფრაგმენტს. ფრაგმენტის ტექსტი მიჰყვება Sin.Geo.N.26 ხელნაწერის ტექსტს 23v-ს მე-4 სტრიქონიდან.

ბიბლიოგრაფია იაკობის ჟამისწირვის შესახებ იხ. Sin.Geo.N. 26.

მინაწერი: „...*ტიმოთე, ლიპარიტ, რატი, ივანე*“ 2v.

Sin.Geo.N.34
იადგარი. X

4ფ; 22(23)×15(17); ეტრატი, ადგილ-ადგილ ძლიერ ჩაშავებული; კიდეები ძალიან დაზიანებულია და შემოცვეთილი, რის გამოც პირველი ფურცლის ტექსტი ქვემო ნაწილში ნაწილობრივ დაკარგულია; ფ.4 შუაშია გაკერილი; ფურცლები წარმოადგენენ რომელიღაც რვეულის მესამე-მეექვსე ფურცლებს; ნუსხური; შავი მელანი; [X ს.].

შინაარსი: **ჰიმნოგრაფიული კრებული „იადგარი“** (X საუკუნის რედაქციისა) 1r-4v.

ფრაგმენტი შეიცავს VIII ხმის ჰიმნოგრაფიული კანონის VIII-IX გალობათა ძლისპირებსა და ღვთისმშობლისებს, რომლებიც ქართული OdO

ტიპის ირმოლოგიონის უძველეს ფენას მიეკუთვნებიან (შდრ. *მეტრეველი*, ძლისპირნი). ფრაგმენტი უნდა წარმოადგენდეს X ს. იადგრის უცნობი ნუსხის ნაწყვეტს.

4v-ზე არის მინაწერები, რომლებიც გადამწერს უნდა ეკუთვნოდეს:

1. (მთავრულით): „ქრისტე, შეიწყალე *იოვანე*". 2. (უფრო წვრილი მთავრულით): „ვინ იმსახურებდეთ, ლოცვა ყავთ ღმრთისათჳს და ყოველი დაკლებული შემინდვეთ, ამენ".

Sin.Geo.N.35
ᲚᲘᲢᲣᲠᲒᲘᲙᲣᲚᲘ ᲙᲠᲔᲑᲣᲚᲘ. X

8 ფ; 19×16,8; ეტრატი; ფურცლები შეადგენს ერთ რვეულს; რვეულს სათვალავი არა აქვს; აშიაზე მიწერილი ᲠᲜ და ᲠᲚ სათვალავს არ უნდა აღნიშნავდეს; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები სინგურით; [X ს.]

შინაარსი: **ლიტურგიკული კრებული** 1r-8v.

ფრაგმენტი შეიცავს ნაწყვეტს საუფლო და დიდ დღესასწაულთა ჟამისწირვებისათვის განკუთვნილი კვერექსების კომპლექტიდან. შემორჩენილია სულ 14 კვერექსი. ტექსტობრივად ემთხვევა Sin.Geo.N.26 (57r-71v), Sin.Geo.N.53 (35r-85v), აგრეთვე Sin.Geo.O.12 და Sin.Geo.O.54 ხელნაწერებში შეტანილ ანალოგიურ მასალას (შდრ.სინური აღწერილობა, ტ.III, გვ.34-35, 59-60). ძველი კოლექციის ხელნაწერებთან შედარებით მოკლე რედაქციისაა, ახასიათებს მასალის სხვა თანმიმდევრობა.

ფრაგმენტი უნდა იყოს Sin.Geo.N.26 ხელნაწერის ტიპის ნუსხიდან, რომელშიც შეტანილი უნდა ყოფილიყო იაკობის ჟამისწირვა.

Sin.Geo.N.36
ᲘᲐᲓᲒᲐᲠᲘ. X

8ფ; 16,2(16,5)×14,5; ეტრატი; ფფ.7-8 დაზიანებულია. 7r-ზე მეხუთე რვეულის დასაწყისის აღმნიშვნელი ᲔᲬ, 8r-ზე ოცდამერვე რვეულისა–ᲙᲨ; ასომთავრული; შავი მელანი; სათაურები, საგალობელთა სახელწოდებები და საზედაო ასოები სინგურით; [X ს.].

შინაარსი: **ჰიმნოგრაფიული კრებული "იადგარი"** (უძველესი რედაქციისა) 1r-8v.

ფურცელთა ზომების, ხელისა და სხვა მონაცემთა მიხედვით უნდა ეკუთვნოდეს Sin.Geo.O.41 ხელნაწერს (ისევე, როგორც Sin.Geo.N.74). პირველ შვიდ ფურცელზე შეიცავს ოქტოიხოსის მეორე ხმის, ხოლო მერვე ფურცელზე ვნების შვიდეულის ორშაბათ–სამშაბათის საგალობლებს. თავსდება თავბოლონაკლული Sin.Geo.O.41-ის თავსა და ბოლოში (შდრ. სინური აღწერილობა, ტ.I, გვ.153-

156; უძველესი იადგარი, გვ.383-390, 178-179). ფრაგმენტი შეიცავს ზოგიერთი ისეთი საგალობლის ტექსტს, რომელიც გამოცემაში არ არის.

Sin.Geo.N.37
ᲘᲐᲓᲒᲐᲠᲘ. X

1 ფ; 20×15; ეტრატი; ძალიან თხელი, მოყვითალო, ალაგ-ალაგ ამოგლეჯილი; ტექსტი დაზიანებული; ასომთავრული; ყავისფერი მელანი; საგალობელთა სახელწოდებები სინგურით; საგალობელთა დასაწყისებთან სხვადასხვა ფორმის ორნამენტები, შესრულებული სინგურითა და შავი მელნით [X ს.].

შინაარსი: ᲰᲘᲛᲜᲝᲒᲠᲐᲤᲘᲣᲚᲘ ᲙᲠᲔᲑᲣᲚᲘ "ᲘᲐᲓᲒᲐᲠᲘ" (უძველესი რედაქციისა) 1rv.

ფრაგმენტი შეიცავს ხარების დღესასწაულის საგალობლების ნაწყვეტებს (შდრ. უძველესი იადგარი, გვ.8-9). მთლიანად ემთხვევა გამოცემის შესაბამის ტექსტებს, ფფ.8-9.

Sin.Geo.N.38
ᲘᲐᲓᲒᲐᲠᲘ. X

6ფ; 20,2×14,5; ეტრატი; ყველა ფურცელი დალაქავებულია და ადგილ-ადგილ ამოჭმული; რვეულობრივი სათვალავის მიხედვით შეადგენენ ლ̃ა რვეულის პირველ–მეექვსე ფურცლებს; ნუსხური, შავი მელანი; სათაურები, საგალობელთა სახელწოდებანი და საზედაო ასოები სინგურით; [X ს.].

შინაარსი: ᲰᲘᲛᲜᲝᲒᲠᲐᲤᲘᲣᲚᲘ ᲙᲠᲔᲑᲣᲚᲘ "ᲘᲐᲓᲒᲐᲠᲘ" (უძველესი რედაქციისა) 1r-6v.

ფრაგმენტი შეიცავს ოქტოიხოსის საგალობლებს VII-VIII ხმების ფარგლებში. ტექსტი ძირითადად მისდევს გამოქვეყნებულს (შდრ. უძველესი იადგარი, გვ.488-507).

Sin.Geo.N.39
ᲘᲐᲓᲒᲐᲠᲘ. X

23 ფ; 15,5×13,5; ეტრატი; შემორჩენილია ი̃ა, ი̃ე და ი̃ვ რვეულები სრულად, თავსა და ბოლოში რვეულობრივი სათვალავის აღმნიშვნელი ასო-ებით; მეთერთმეტე რვეული შეიდფურცლიანია; ეტრატი დაზიანებულია, განსაკუთრებით ფფ.3-7; ფურცელთა ნაწილს (ფფ.8-15) შემოცვეთილი და შემობეული აქვს კიდეები, რის გამოც ტექსტი დაზიანებულია; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები, საგალობელთა სახელწოდებები და საზედაო ასოები სინგურით; [X ს.].

შინაარსი: ᲰᲘᲛᲜᲝᲒᲠᲐᲤᲘᲣᲚᲘ ᲙᲠᲔᲑᲣᲚᲘ "ᲘᲐᲓᲒᲐᲠᲘ" (Xს. რედაქციისა) 1r-23v.

ფრაგმენტი შეიცავს სხვადასხვა ხსენებათა საგალობლებს (სტიქარონებსა

და კანონებს) იადგრის სათვეო ნაწილიდან. ფრაგმენტში დასახელებულია: ქართველთა განმანათლებელი, წმ.*ნინო* (14 იანვ.), *პავლე განშორებული* (18 იანვ.), *იოანე ოქროპირი* (26 იანვ.), *ალათანგელოზ* მოწამე (8 თებ.), წმ.*მამა გერასიმე* (9თებ.), *პორფირი ღაზელი* ეპისკოპოსი (23 თებ.), ხარება (25 მარტი), *მარიამ მეგიპტელი* (1 აპრილი), მოწამე *ეპიმახოს ფარანელი* (sic! 9 მაისი). საგალობელთა ნაწილი სრულად არ არის მოღწეული. თანხვდება Sin.Geo.O.59 და Sin.Geo.O.64 იადგრების შესაბამის ხსენებათა საგალობლებს, რომელთა მიხედვით შესაძლებელია ფრაგმენტის ნაკლული ტექსტების სრულად აღდგენა (შდრ.სინური აღწერილობა, ტ.I, №59:15,16,22ბ,26,27,29,38ბ,42,47, გვ.165; №64:II,29,32,49,50,53,58ბ,77,88; გვ.193). *წმ.ნინოსადმი* მიძღვნილი საგალობელი გამოქვეყნებულია Sin.Geo.O.59 ხელნაწერის მიხედვით (Mapp, Описание, с.103-106). ფრაგმენტში 3 თებერვალს მითითებულია *სინაწმიდის* წმიდა მაყვლოვანის ეკლესიის სატფურების დიდი დღესასწაული; ამ დღისათვის განკუთვნილი საგალობლების სრული ტექსტები იადგარში შეიძლება ინახოს 17 აგვისტოს *ნიაწმიდის* ღვთისმშობლის ეკლესიის სატფურების დღესასწაულზე (სინური აღწერილობა, ტ.I, №59:80, გვ.181; №65:II,15, გვ.211).

Sin.Geo.N.40
ᲞᲐᲠᲐᲙᲚᲘᲢᲝᲜᲘ. XI

ნფ; 16,3×12,5; ეტრატი; ფურცლები დაზიანებულია, განსაკუთრებით ფ.1, შემორჩენილია ტექსტის მხოლოდ მცირე ფრაგმენტი ფურცლის ქვემო ნაწილში; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები და საგალობელთა სახელწოდებები სინგურით; განკვეთის ნიშნებად გამოყენებულია წითელი და შავი წერტილები; [XI ს.].

შინაარსი: **პარაკლიტონი** 1r-6v.

პარაკლიტონი XI ს. პირველი ნახევრის რედაქციისაა. ფრაგმენტი შეიცავს მეშვიდე–მერვე ხმათა საკვირაო საგალობელთა ნაწყვეტებს. რედაქციულად დგება Sin.Geo.O.3,13,17,21 პარაკლიტონებთან (შდრ. სინური აღწერილობა, ტ.II, გვ.58-96) და Sin.Geo.N.14,25,76 ფრაგმენტებთან.

Sin.Geo.N.41
ᲗᲕᲔᲜᲘ. XI

15ფ; 19,5(20)×17; ეტრატი; დალაქავებული; ფფ.1,2,3,10,11,13,14 ძლიერ დაზიანებული, დახეული; ფფ.12,13,15 ზედა აშიებზე ი᾽თ,კ᾽ლ᾽ რვეულთა დასაწყისის აღმნიშვნელი ასოებია; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები ასომთავრულით, სინგურით; მეტრული პუნქტუაცია წითელი წერტილებით; [XI ს.].

შინაარსი: **თვენი** 1r-15v.

შეიცავს: *წმ.ნიკოლოზის* (6დეკ.), წმ.ქალწულის *ივლიანას* (21დეკ.), წმ. *ივლიანასა* და *თემიტოკლეს* (21 დეკ.), ქრისტეშობის პირველმოსწავების (უთარიღო), შობის (25 დეკ.), *სტეფანე პირველმოწამის* (27 დეკ.), წმ.მოწამის *ბოას* (31 დეკ.), *ბასილი დიდისა* (1 იანვ.) და *მაქსიმე აღმსარებლის* (21 იანვ.) დღესასწაულთა და ხსენებათა საგალობლების ნაწყვეტებს. ქართული თვენის ეს რედაქცია ჩამოყალიბდა XI ს. I ნახევარში X საუკუნის იადგარის ბაზაზე ახალი შევსებებით; მას საფუძვლად უდევს კონსტანტინოპოლური კალენდარი. ფრაგმენტი მისდევს ცნობილ ხელნაწერს, რომელიც *იერუსალიმის ჯვრის* მონასტერს ეკუთვნოდა და ამჟამად დაცულია ამერიკაში, *დუმბარტონ ოქსში* (Blake, Menaion; Garitte, Le menée; *კ.კეკელიძე*, უცნობი რედაქცია; ჯღამაია, იოდასაფი). წმ. *ბოასადმი* მიძღვნილი საგალობლები დუმბარტონ ოქსის ხელნაწერის მიხედვით გამოქვეყნებულია (*კეკელიძე*, უცნობი რედაქცია).ამავე რედაქციისაა Sin.Geo.N.24.

Sin.Geo.N.42
იოანე ოქროპირი, მარგალიტი. XI-XII

10ფ; 15×11,3; ეტრატი; რვეულობრივი სათვალავის მიხედვით, შემორჩენილია მეშვიდე რვეული სრულად და მერვე რვეულის პირველი და ბოლო ფურცლები შესაბამისი აღნიშნებით (ზ',ზ"); ნუსხური; მუქი ყავისფერი მელანი, სათაურები სინგურით; [გადამწერი: *ჯოჯიკეული;* XI-XII ს.].

შინაარსი: **იოანე ოქროპირი, მარგალიტი** 1r-10v.

ხელნაწერი შეიცავს "მარგალიტის" შემდეგ ნაწილებს: თარგმანებისაგან დაბადებისა 1r; ჭელითქმნულისათჳს თქმულისაგან 1v; ევტროპიოსისათჳს თქმულისაგან 2v; მღუძარებისათჳს თქმულისაგან 3r; მისივე საუკუნოჲსა სასჯელისათჳს 5r; თარგმანებისაგან სხჳსა მის, ეითარმედ წარდგომად ვართ წინაშე ქრისტჳსა 6r; მშჳდობისა და სიწმიდისათჳს 8v; მისივე სხუანი სათნოებისათჳს და უკეთურებისა 10v. დაყოფა 20 თავად, რომელიც გატარებულია ზოგიერთ ხელნაწერში (შდრ.*კეკელიძე*, ავტორები, გვ.71), აქ არ გვხვდება (ტექსტი შეესაბამება IV-VI თავებს). სავარაუდებელია, რომ ეს ფრაგმენტი ნაწილია Sin.Geo.O.51 ხელნაწერისა, რომელიც ამჟამად იწყება მეცხრე რვეულით (ნ. Garitte, Catalogue, p.185): მის 1r-ზე გრძელდება VI თავის ის ნაწილი, რომელზეც წყდება Sin.Geo.N.42. 20 თავად დაყოფა არც Sin.Geo.O.51 ხელნაწერში ჩანს. ვარაუდს, რომ Sin.Geo.N.42 წარმოადგენს Sin.Geo.O.51 ხელნაწერის ნაწილს, მხარს უჭერს ამ ხელნაწერთა ზომების, ხელის, მელნის ფერის მსგავსებაც.

გადამწერი *ჯოჯიკეული* მოხსენიებულია Sin.Geo.O.51 ხელნაწერის ანდერძში. აქვეა დასახელებული თხზულების სათაური "მარგალიტი" (Garitte, Catalogue, p.185).

Sin.Geo.N.43
ᲞᲝᲚᲘᲑᲘᲝᲡᲘ, ᲔᲞᲘᲤᲐᲜᲔᲡ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲐ. XI-XII

3ფ; 14,5×12; ეტრატი; ნუსხური; საზედაო ასოები ასომთავრულით; მუქი ყავისფერი მელანი; სათაურები სინგურით; [XI-XII სს.].

შინაარსი: ა) **პოლიბიოსი, ეპიფანეს ცხოვრება** 1r.

ბ) **პოლიბიოსის ეპისტოლე საბინეს მიმართ** 1r-2r.

გ) **საბინეს ეპისტოლე პოლიბიოსის მიმართ** 2v-3v.

ტექსტი გამოცემულია Sin.Geo.O.6 ხელნაწერის მიხედვით. (*იმნაიშვილი ი.*, საკითხავი წიგნი, ტ. II, გვ.92-146; ნ.აგრეთვე Garitte, Catalogue, p.18.)

Sin.Geo.N.44
ᲤᲡᲐᲚᲛᲣᲜᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲚᲝᲪᲕᲐᲜᲘᲡ ᲤᲠᲐ�გᲛᲔᲜᲢᲔᲑᲘ. X-XI

4+1+1ფ; პირველი სამის ზომაა 19×13,5, მეოთხისა 18×13, მეხუთისა 19,5×14,3, მეექვსისა–17,2×13,5; ეტრატი; დაშლილი, 2-3ფფ. გარდა, რომლებიც ერთი რვეულის გაშლილი ფურცლებია; მეოთხე ფ. სხვა ხელნაწერისაა,ნახევარი ჩამოხეული აქვს; მეხუთე და მეექვსე ფურცლებიც სხვა ხელნაწერებისაა; ნუსხური; შავი მელანი; გამოყენებულია სინგურიც; [X-XI სს.].

შინაარსი: 1. **ბიბლიური გალობანი** (გლბ.5,4-5; გლბ.6,1-4; გლბ.7,13-23) 1r-3v.

2. **ლოცვა?** 4r-v.

3. **ფსალმუნი** (ფს.24,5-20) 5r-v.

4. **გალობა** (გლბ.2,4-დან) 6r-v.

გალობათა ტექსტი ძველი, წინარეათონური რედაქციისაა; ფსალმუნის ტექსტში შესაძლოა *გიორგი მთაწმიდლის* რედაქცია იყოს წარმოდგენილი; მე-5 ფურცელს ახლავს კიდევ ფრაგმენტი, რომელზედაც ჩანს ფს.27-ის დასაწყისი რამდენიმე სიტყვა (*შანიძე მ.*, ფსალმუნნი; *შანიძე მ.*, თარგმანები.)

Sin.Geo.N.45
ᲘᲑᲐᲙᲝᲜᲘ. XII

4ფ; 17×12,5; ეტრატი; ფფ.1-2 და 3-4 გადაბმულია; 4r-ზე 3v-ს ტექსტი გრძელდება; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები სინგურით; [XII ს.].

შინაარსი: **იბაკონი** 1r-4v.

ფრაგმენტში შედის: 1. კვირიაკეთა ღამისთევისათვის განკუთვნილი **ღვთისმშობლის იბაკოები** 1r-3v; 2. ფრაგმენტი დასდებლების კომპლექტიდან **"იბაკონი სულისანი"** 3v-4v. დასდებელთა ამ კომპლექტის შესახებ იხ. Sin.Geo.N.16.

Sin.Geo.N.46
ᲘᲐᲓᲒᲐᲠᲘ. X

8ფ; 15×13; ეტრატი; დაშლილი, დაფურცლული; თავბოლონაკლული; ფურცლები შეადგენენ ერთ სრულ რვეულს რვეულობრივი სათვალავის გარეშე; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები და საგალობელთა სახელწოდებები სინგურით; [X ს.].

შინაარსი: **ჰიმნოგრაფიული კრებული „იადგარი“** (X საუკუნის რედაქციისა) 1r-8v.

ფრაგმენტი შეიცავს ა) **წმ.მამის ანტონი რავახის ხსენების** (19 იანვ.) **საგალობლებს** 1r-4r (თავნაკლული); ბ) **ხარების დღესასწაულის** (25 მარტის) **საგალობლებს** 4v-8v (ბოლონაკლულია). საგალობლების ტექსტები თანხვდება Sin.Geo.O.59 და Sin.Geo.O.64 იადგრების შესაბამის დღესასწაულთა საგალობლების გვიანდელ ფენას (შდრ.სინური აღწერილობა, ტ.I, №59:17, 38ბ, გვ. 166,174; №64: II, 33,58ბ, გვ.193, 197).

Sin.Geo.N.47
ᲘᲝᲐᲜᲔ ᲝᲥᲠᲝᲞᲘᲠᲘ, ᲡᲬᲐᲕᲚᲐ ᲬᲘᲒᲜᲘᲡᲛᲙᲘᲗᲮᲕᲔᲚᲗᲐᲗᲕᲘᲡ. XI

8ფ; 16,5×13,5; ეტრატი; ძალზე დაზიანებული, განსაკუთრებით ფფ.1,2,3,7,8; ფურცლები შეადგენს მეორე რვეულს თავ-ბოლოში სათვალავის აღნიშვნით; ნუსხური; შავი მელანი; ზემოდან დაკრული აქვს ბერძნულენოვანი ფურცელი; კუთხეში მოჩანს აგრეთვე არაბულ ენაზე ნაწერი მიწებებული ქაღალდის ნაშთი. [XI ს].

შინაარსი: **იოანე ოქროპირი, სწავლა წიგნისმკითხველთათვის** 1r-3r.

ხელნაწერი აღმოჩნდა გაქვავებულ მდგომარეობაში. დაშლის შემდეგ შესაძლებელი გახდა ტექსტის ნაწილის ამოკითხვა. ტექსტი 1r-3v-ზე მისდევს *ილ.აბულაძის* მიერ გამოცემულ ერთ-ერთ "სწავლას" (*აბულაძე*, სწავლანი, გვ.18,21-19,24).

Sin.Geo.N.48
ᲥᲐᲠᲗᲚᲘᲡ ᲛᲝᲫᲪᲔᲕᲐ. X

14ფ; 13,5×11,5; ფ.2 მცირე ფრაგმენტია; ეტრატი; თავბოლონაკლული; შემორჩენილია მესამე რვეული მთლიანად, რვეულის დასაწყისი აღნიშნულია 5r-ს ზედა აშიაზე; ნუსხური; შიგ შერეულია ასომთავრულიც: 2rv, 5rv, 6rv, 7v, 11v, 12v, 13v, 14r-ზე პირველი სტრიქონები, 8v-ზე პირველი ხუთი სტრიქონი, 9v-ზე ორი სტრიქონი (გვერდზე 16 სტრიქონია) ნაწერია ასომთავრულით; საზედაო ასოები ასომთავრულით; [X ს.]

შინაარსი: **ქართლის მოქცევა** 1r-14v.

"მოქცევაჲ ქართლისაჲ" საქართველოს ისტორიის უმნიშვნელოვანეს წყაროს წარმოადგენს. მასში აღწერილია ქრისტიანობის გამოცხადება ქართლში სახელმწიფო სარწმუნოებად IV ს. დასაწყისში და მისი მომდევნო ისტორია VII ს-მდე. ხელნაწერმა შემოინახა ნაწყვეტი "ქართლის მოქცევის" "ქრონიკიდან"–წმ.ნინოს ქადაგება ქართლში ცამეტი სირიელი მამის მოსვლამდე. "მოქცევაჲ ქართლისაჲ" დღემდე ცნობილია ორი რედაქციის მიხედვით. ერთი (ე.წ. შატბერდული რედაქცია) მოღწეულია X ს. 70-იან წლებში გადაწერილ "შატბერდის კრებულში" (აღწერილობა S-II,№1141, გვ.36). მეორე გადაწერილია XIV-XV სს. ხელნაწერში (ე.წ. "ჭელიშური რედაქცია», აღწერილობა H-II, №600, გვ.52). ორივე მათგანი, განსაკუთრებით კი ძველი შატბერდული, ინტენსიური კვლევის საგანს წარმოადგენს. ლიტერატურა ორივე ვარიანტის, განსაკუთრებით პირველის შესახებ, მეტად ვრცელია (*თაყაიშვილი*, სამი ქრონიკა (შატბერდული ვარიანტი); *თაყაიშვილი, ნინოს* ცხოვრება (შატბ.); *ყორდანია*, ქრონიკები, I (შატბ. ტექსტის ნაწილი); Такайшвили, Описание, II, 708-815 (.ქართული ტექსტი, ორივე ვარიანტი); აბულაძე, ძეგლები, I, გვ.81-163 (ორივე ვარიანტი); შატბერდის კრებული, გვ.320-355 (შატბერდული რედაქცია, ნაკლული ადგილები შევსებულია ჭელიშურის მიხედვით); რუს.თარგმანი: Такайшвили, Обращение Грузии, გვ.1-116; ინგლის.თარგმანი: M.Wardrop and O.Wardrop, Life of St. Nino, p.1-88; Lang, St.Nino, გვ. 19-39; გერმ.თარგმანი: Pätsch, Bekehrung, p.288-337 და სხვა.

ახლად აღმოჩენილი Sin.Geo.N.48 ხელნაწერი, რომელიც ორივე აქამდე ცნობილ რედაქციათაგან განსხვავდება, მეტად მნიშვნელოვანია პროტორედაქციის აღსადგენად.

ნახ. ალექსიძე, ახალი რედაქცია, Aleksidze, New Version. Aleksidze, Neavau Manuscrit.

Sin.Geo.N.49

ᲙᲣᲠᲗᲮᲔᲕᲐᲜᲘ. XI-XII

16ფ; 13,5×10,5; ეტრატი; ფურცლები დაშლილია; ფფ.1,14,15,16 ძალზეა დაზიანებული; გახევებული; შემორჩენილია მეცხრე რვეულის მაჩვენებელი აღნიშნა (10v); ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები სინგურით; [XI-XII სს.].

შინაარსი: **კურთხევანი** 1r-16v.

ფრაგმენტში ჩანს შემდეგი ნაწილები: ა) **სქემის კურთხევის წესი** 1r-14r; ბ) ლოცვა **შეგინებულ ჭურჭელზე** 14rv; გ) **კვერექსი ემბაზზე და საბანელზე** 15r-16v.

ფრაგმენტი რედაქციულად მისდევს Sin.Geo.O.73 ხელნაწერის შესაბამის ნაწილებს (სინური აღწერილობა, ტ.III, №73:15,49,53; გვ.96,100)

Sin.Geo.N.50

ისტორიული და ჰაგიოგრაფიული კრებული. X ს-ის I ნახ.

105 ფ.; 13,7×12,6; ეტრატი; უყდო; თაებოლონაკლული; აკინძულია, გარდა ძლიერ დაზიანებული ორი ფურცლისა დასაწყისში; შემორჩენილია ᲔᲘᲔ რვეულთა მაჩვენებელი აღნიშვნები. მიუხედავად იმისა, რომ აღნიშვნებში შეცდომები გვხვდება (გადამწერი ზოგჯერ მცდარად დაწერილ აღნიშვნებს შლის), ტექსტის შიგნით არა გვაქვს დანაკლისები. რვეულები რვაფურცლიანია, გარდა Თ და Ზ რვეულებისა, რომელთაგან პირველში ათი, ხოლო მეორეში ექვსი ფურცელია; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები და რიცხვები შესრულებულია მთავრული ასოებით და სინგურით; 44r-ს ხუთი ბოლო სტრიქონი, 44v-45r და 102v-ზე 3-9 სტრიქონები სხვა ხელით არის ნაწერი. [X ს-ის I ნახ.].

შინაარსი: **ისტორიული და ჰაგიოგრაფიული კრებული** 1r-105v. შიგ შეტანილია:

1. **ქართლის მოქცევა** 1r-72r.

ხელნაწერის 1r-6r მოიცავს პირველი ქართული ორიგინალური საისტორიო ძეგლის ("მოქცევაჲ ქართლისაჲს") პირველ ნაწილს (ე.წ. "ქრონიკას" VI ს-ის ბოლოდან VII ს-ის შუა ხანებამდე), რომელიც მთავრდება ერისთავთა და კათალიკოსთა სიით X ს-ის დამდეგამდე (შდრ. შატბერდის კრებული, გვ.326-327). 6v-71v შეიცავს წმინდა *ნინოს* ვრცელი ცხოვრების სრულ ტექსტს (შდრ. შატბერდის კრებული, გვ.327-355). "მოქცევაჲ ქართლისაჲს" ტექსტი ხელნაწერში აქამდე ცნობილი შატბერდული და ჭელიშური რედაქციებისაგან განსხვავებული რედაქციისაა. Sin.Geo.N.48.

2. **იოვანე ზედაზნელის ცხოვრება** 72v-92v.

აღწერილია მოღვაწეობა ქართლში მოსული ასურელი მამისა და მისი 12 მოწაფისა, რომლებმაც საფუძველი დაუდვეს საქართველოში სამონასტრო ცხოვრებას. რედაქციულად განსხვავდება დღემდე ცნობილი ტექსტებისგან (შდრ. *კაკაბაძე*, არქეტიპები, გვ.19-26; *ყუბანეიშვილი*, ქრესტომათია, I, გვ.157-169; *აბულაძე*, ასურელი მოღვაწენი, გვ.1-68; ძეგლები, I, გვ.191-217). ტექსტში ჩართულია *ზედაზნის* მამასახლისთა ქრონოლოგიური სია; *ზედაზნის, ჯვრისა და დავით გარეჯის* მონასტერთა საგანძურისა და ბიბლიოთეკების აღწერილობანი; არის აგრეთვე უნიკალური ცნობები IV-VII სს. ქართლის მეფეთა, ერისმთავართა და მათი ოჯახის წევრთა ეპიტაფიებისა და გენეალოგიის შესახებ.

3. **აბიბოს ნეკრესელის წამება** 92v-105r.

ტექსტი უფრო ახლოს არის თხზულების ე.წ. ვრცელ რედაქციასთან (Джанашвили, Описание, с.25-29; *კაკაბაძე*, არქეტიპები, გვ.42-46; *ყუბანეიშვილი*, ქრესტომათია, I, გვ.167-169; *აბულაძე*, ასურელი მოღვაწენი, გვ.1-68; ძეგლები, I, გვ.167-217). ნ. აგრეთვე ალექსიძე, აბიბოს.

ანდერძები: 1. (ნუსხური, წითელი მელნით): „სახელითა ღმრთისაჲთა ესე წიგნი ქართლის მოქცეეისანი მე, *არშუშა*-ყოფილმან *იოვანე* შეეწირენ წმიდასა მთასა *სინასა* სალოცველად შვილთა ჩემთა–*დემეტრი, ადრნესე* და *ნერსე*–დ[ა] საჴსენებლად სულისა ჩემისათჳს. ლოცვა ყავთ, ამჱნ.“ 72r.

2. (ლამაზი ასომთავრულით, შავი მელნით): „ქრისტე, შეიწყალე *იოვანე*, ამჱნ.“ 72r. ამ მინაწერის ხელი ზუსტად ემთხვევა ე.წ. “ჭილ-ეტრატის იადგრის” ანალოგიურ მინაწერს (ხელნაწ.ინსტ. H-2123, 1v).

Sin.Geo.N.51
ᲤᲡᲐᲚᲛᲣᲜᲘ. X

199ფ; 12×9,5; ეტრატი; ხის ტყავგადაკრული ყდა, რომელსაც შემორჩენილი აქვს ცალი შესაკრავი; ხელნაწერში 27 რვეულია; ᲘᲔ რვეული შვიდფურცლიანია, კᲖ–ორფურცლიანი; დანარჩენ რვეულებში თითოეულში 8 ან 6 ფურცელია; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები, ფსალმუნთა სათვალავი აშიებზე, მუხლთა რაოდენობა თითოეულ ფსალმუნში, განსუენებისა და კანონების აღნიშვნა – ასომთავრულით და სინგურით. მუხლების დასაწყისში საზედაო ასოები; დაუწერელია 199v, რომელზეც გამოყვანილია ნაწილობრივ გადარეცხილი პრიმიტიული ორნამენტი; გადამწერი: *გიორგი* დიაკონი (199r); [X ს.].

შინაარსი: 1. **ფსალმუნი** 1-150 1r-181v.

2. **გალობები** 1-9 182r-198v.

ფსალმუნისა და გალობათა ტექსტი ძველი წინარეათონური რედაქციისაა, ფსალმუნში მუხლთა რაოდენობა ნაჩვენებია ძველი “ქართული” სათვალავის მიხედვით; კანონებად დაყოფა აგრეთვე ძველ სისტემას მისდევს (*შანიძე მ.*, თარგმანები, გვ.67). ზოგიერთ ზედაწარწერილში შეტანილია ქრისტოლოგიური ინტერპრეტაციები (მაგალითად: “ვედრებაჲ მართლისაჲ, წინაწარმეტყველებაჲ ქრისტჱსთჳს” ფს.4). ყველა ამ ნიშნის მიხედვით ხელნაწერი უახლოვდება ძველი კოლექციის სინურ ხელნაწერთა ნუსხებს, რომლებიც გამოყენებულია ტექსტის გამოცემისათვის (Sin.Geo.O. Nos.22,29,42. Garitte, Catalogue, pp.58,66,156 და გრაციის უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკის ხელნაწერი №2058/3, რომელიც წარმოშობით სინურია (*აცაგარლის* კატალოგის №2) Цагарели, Каталог, с.54; *შანიძე ა.*, გრაცი, გვ.343). გამოცემა: *შანიძე მ.*, ფსალმუნნი. აშიებზე გვიანდელი ხელით მითითებულია კანონთა დასაწყისები ახალი სისტემით, რომელიც გატარებულია *გიორგი მთაწმიდლის* რედაქციის ნუსხებში.

ანდერძი (ასომთავრულით): „დ[იდება ღმერთ]სა ჩუენსა უკუნისამდე და უკუნითი უკუნისამდე მერმეცა. მე, გიორგი (გᲖ) დიაკონმან დავწერენ წ[მიდა]ნი ესე დავითნი საჴმარად და სალოცველად მშობელთა და ძმათა ჩემთათჳს. ვინ იმსახურებდეთ, ჩუენთჳსცა ლოცვა ყავთ, რაჲთა უფალმან თქუენცა სასყიდელი ზეცისაჲ მიგანიჭოს. ამინ (დაწერილია სრულად), იყავნ.“ 199r.

Sin.Geo.N.52
ჟამნი. XII-XIII

98ფ; 10,5×10; სქელი ეტრატი; უყდო; თავბოლონაკლული, აკლია თითო-თითო ან მეტი ფურცელი 32-33, 38-39, 52-53, 88-89, 92-93, 98-99 ფურცლებს შორის; ფფ.47-52 (დაახლ.10,2×8,5), დაწერილი განსხვავებული ხელით და შეკრული ექვსფურცლიან რვეულად,მოგვიანებით არის ხელნაწერში ჩაკინძული დაკარგული ფურცლების შესავსებად; 47r-ზე განმეორებულია 46v-ს ტექსტი; ფ.52 დაუწერელია; რვეულებად დაშლილი; ფურცლები დაზიანებულია და დალაქავებული, განსაკუთრებით ბოლოში; ნუსხური; შავი მელანი, სათაურები სინგურით; ფურცელთა დიდი ნაწილი პალიმფსესტია; ქვედა ტექსტი ქართულია, ნუსხურით ნაწერი; [XII-XIII სს.].

შინაარსი: 1. **ჟამნი** 1r-88v.

ტექსტი იწყება ცისკრის ჟამით და შეიცავს თითქმის ყველა ძირითადი ჟამის (I,III,VI,IX, მწუხრის, სერობისა და შუაღამის) განგებას ლაკუნებით. რედაქციულად ძირითადად მიჰყვება იერუსალიმის კოლექციის №127 ხელნაწერს (Blake, Jerusalem, III, p.136), რომელიც მიჩნეულია *გიორგი მთაწმიდლის* მიერ XI ს.-ში ბერძნული ჟამნის საფუძველზე შედგენილი ჟამნის ყველაზე ადრეულ (XII-XIII სს.) ნუსხად (*კაბარიშვილი*, ჟამნი, გვ.122). ამავე რედაქციისაა Sin.Geo.O.88 ხელნაწერის ძალზე ნაკლული ტექსტი (სინური აღწერილობა, ტ.III, №88: I, 1-10; გვ.197-198). აღსაწერი ხელნაწერი Jer.127-საგან განსხვავდება: არ შეიცავს I, III, VI და IX ჟამთა "შედეგებს", ანუ დამატებებს; მწუხრის ჟამზე ნაცვლად სინანულის დასდებლებისა დაწესებულია აღდგომის დასდებლების შესრულება; ღამის ჟამებიდან მასში შეტანილია მხოლოდ შუაღამის განგება, რომელიც იოსებ გამომეტყველს მიეწერება და ა.შ.

2. **ბიბლიურ გალობათა და 148-149,5 ფსალმუნთა ტექსტები** 89r-98v.

ტექსტი შიგნით სრული არ არის: მოდწეულია გალობა I, III-VII, IX, მათგან I, VI და VII ნაკლულად; გალობებში აქა-იქ ჩართულია არაბიბლიური ტექსტის შემცველი მუხლები.

Sin.Geo.N.53
ლიტურგიკული კრებული. X

227ფ; 11,5×10,5; ეტრატი; უყდო, თავბოლონაკლული; დასაწყისში აკლია სამი რვეული მთლიანად; რვეულები თავსა და ბოლოში ძალზე დაზიანებულია, ქვედა კიდე მთლიანად გაფუჭებულია, ტექსტი არ იკითხება; ნუსხური; შავი მელანი, სათაურები სინგურით; გადამწერი *იოანე* (7r); დაუწერელია 35r [X ს.].

შინაარსი: **ლიტურგიკული კრებული** 1r-227v. მასში შეტანილია:

1. **იაკობის ჟამისწირვა** 1r-27v. ტექსტი თავნაკლულია. ძირითადად თანხვდება Sin.Geo.O.12-ის ტექსტს. ბიბლიოგრაფია იაკობის ჟამისწირვის შესახებ იხ. Sin.Geo.N.26.

2. **წმიდა საიდუმლოს განახლების წესი** 27v-34v. ტექსტი სხვაობს *მ.თარხნიშვილის* მიერ გამოქვეყნებული ტექსტისაგან (შდრ. Tarchnischvili, Liturgiae, გვ.93-105. ლათინური თარგმანი: Tarchnischvili, Liturgiae (lat.), p.71-77).

3. **საუფლო და დიდი დღესასწაულების ჟამისწირვათა კვერექსები** 35r-85r. კვერექსების რიგი შედგენილობით და თანმიმდევრობით ძირითადად მისდევს Sin.Geo.O.12-ს (შდრ.სინური აღწერილობა, ტ.III, გვ.34-36). ახასიათებს სხვაობებიც. კვერექსების კომპლექტი შეტანილია აგრეთვე Sin.Geo.N.26-ში (57v-70v), Sin.Geo.N.35-სა (1r-8v) და Sin.Geo.O.54-ში (16r-29v. იხ. სინური აღწერილობა. ტ.III, გვ.59).

4. **„მოსაკსენებელი ჟამისწირვისა, რომელი იერუსალემს შინა წარითქუმის“.** 86r-93r.

5. **კურთხევანი** (წინაათონური პერიოდისა) 93r-227v. ამავე ტრადიციის კურთხევანი შეტანილია Sin.Geo.O.12-ში (90v-190v), რომელთან შედარებითაც Sin.Geo.N.53 ბევრად უფრო ვრცელია და მასალის დალაგების მხრივაც განსხვავდება (შდრ.სინური აღწერილობა, ტ.III, გვ.38-42). ასევე განსხვავდება ამავე ტრადიციის კურთხევანის სხვა ნუსხებისაგან (შდრ. Sin.Geo.O.54, 56v-66r, 176r-184v; სინური აღწერილობა, ტ.III, გვ.60-61,67; Sin.Geo.O.66, 42v-103r. სინური აღწერილობა, ტ.III, გვ. 73-75 და Sin.Geo.N.58, 69v-85v).

ანდერძი გადამწერისა: „ქრისტე, შეიწყალე *იოვანე*. ლოცვა ყავთ“ 7r.

კურთხევანის 186r-227v-ზე მოთავსებული ნაწილის სრული იდენტიფიკაცია ვერ ხერხდება.

Sin.Geo.N.54

ᲘᲐᲙᲝᲑᲘᲡ, ᲑᲐᲡᲘᲚᲘᲡ, ᲘᲝᲐᲜᲔ ᲝᲥᲠᲝᲞᲘᲠᲘᲡ ᲟᲐᲛᲘᲡᲬᲘᲠᲕᲔᲑᲘ. X

129ფ; 14,5×9,5; ეტრატი; უყდო; თავბოლონაკლული; დაზიანებული, განსაკუთრებით დასაწყისი და ბოლო ფურცლები; ფფ.3-15 ამოჭმულია, ხელნაწერის ბოლოს ზოგიერთი ფურცელი შეწებებულია; პირველ ორ ფურცელზე მხოლოდ თითო-ოროლა სიტყვა იკითხება, 8v-მდე ტექსტის გაბმულად ამოკითხვა არ ხერხდება. ხელნაწერს აქვს რვეულობრივი სათვალავი; ჩანს ᲐᲬ – ᲘᲔᲠᲕᲔᲣᲚᲗᲐ აღნიშვნები; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები ასომთავრულით, სინგურით; გადამწერი: *იოვანე* (53r,83v,108v); დაუწერელია 53v; [Xს.].

შინაარსი: 1. **იაკობის ჟამისწირვა** 1r-53r.

ტექსტი, რომლის წაკითხვა შესაძლებელია, შეესაბამება *მ.თარხნიშვილის* გამოცემისას (გრაცის №2058/4 ხელნაწერის მიხედვით, რომელიც

წარმოშობით სინურია). Tarchnischvili, Liturgiae, გვ.3. 34v-სა და 35r-ზე ტექსტში წმინდანთა მოსახსენებლებში შეტანილია: „წ ჰაბო... წ ნინო". უფრო დაწვრილებით *იაკობის* ჟამისწირვის შესახებ ნ. Sin.Geo.N.26.

ანდერძი: „დაესრულა ჟამისწირვაჲ წმიდისა იაკობ მოციქულისა, ძმისა უფლისაჲ. ქრისტე, შეიწყალე *იოვანე* მშრომელი" 53r. აქვე ამოფხეკილია ანდერძის ორი სტრიქონი.

2. **ბასილის ჟამისწირვა** 54r-84v.

ბასილის ჟამისწირვის გამოცემაში (*ქსკაია,* ბასილი, გვ.260-317) გამოვლინებულია ამ ჟამისწირვის სამი განსხვავებული რედაქცია; მათგან ერთი (გვ.276-297) დაბეჭდილია Sin.Geo.O.89 (XII ს.) ხელნაწერის მიხედვით (სინური აღწერილობა, ტ.III, გვ.201). სხვა ვერსიები წარმოდგენილია H-531 (XI ს., აღწერილობა H-II, გვ.15) და S-4980 (XII ს., აღწერილობა S-VI, გვ.292) ხელნაწერებში.

ანდერძი: "დაესრულა ჟამისწირვაჲ წმიდისა *ბასილისი.* ქრისტე, შეიწყალე *იოვანე*" 84v.

3. **იოანე ოქროპირის ჟამისწირვა** 85r-108v.

ოქროპირის ჟამისწირვის ტექსტი დაბეჭდილია ორჯერ: ა) გრაცის ბიბლიოთეკის №2058/5 ხელნაწერის მიხედვით, რომელიც სინური წარმოშობისაა (იგივეა, რაც *აცვარლის* კატალოგის №29: Цагарели, Каталог, с.67): Tarchnischvili, Liturgiae, გვ.64-83. ლათინური თარგმანი: Tarchnischvili, Liturgiae (Lat), გვ.48-63. გერმანული თარგმანი: Tarchnischvili, Übersetzung, გვ.79-94. ბ) Jacob, Liturgie, გვ.66-119, რომელიც დაბეჭდილია (ლათინური თარგმანითურთ) Sin.Geo.O.89 ხელნაწერის მიხედვით (სინური აღწერილობა, ტ.III, გვ.201). Sin.Geo.N.54 ხელნაწერში ტექსტის დასაწყისი ემთხვევა *მ.თარხნიშვილის* გამოცემისას (Tarchnischvili, Liturgiae, გვ.65, სტრ.14).

ანდერძი: „დაესრულა ჟამისწირვაჲ წმიდისა *იოვანე ოქროპირისაჲ.*" იმავე გვერდზე სხვა ხელით: „მოიჴსენე, უფალო, *ნიკოლოზ* და *იოვანე,* ძმაჲ მისი. ქრისტე, შეიწყალე *იოვანე,* ან". 108v.

4. **ზოგადი დღესასწაულების ჟამისწირვათა ფსალმუნები და საკითხავები სამოციქულოდან და სახარებიდან** 109r-129v.

განკუთვნილია იერუსალიმური საღვთისმსახურო პრაქტიკისათვის (შდრ. Tarchnischvili, Lectionnaire, Nos.1437-1559). ამავე დანიშნულებისაა ფსალმუნები და საკითხავები: Sin.Geo.N.22, 21r-79v; Sin.Geo.N.58, 47r-58v და Sin.Geo.O.12, 284r-286v (სინური აღწერილობა, ტ.III, გვ.45-46). ეს ხელნაწერები უჩვენებენ გარკვეულ განსხვავებებს დღესასწაულთა რიგისა და ფსალმუნებისა და საკითხავების შერჩევის თვალსაზრისით.

Sin.Geo.N.55
ᲐᲜᲒᲐᲜᲣᲠᲘ ᲞᲐᲢᲔᲠᲘᲙᲘ. X

59ფ; დაახლოებით 17×14; ეტრატი; ძლიერ დაზიანებულია ცეცხლისაგან, მთლიანად მომწვარია ფურცლების ზედა მხარე და ნაწილობრივ მარჯვენა კიდე; ნუსხური; მუქი ყავისფერი მელანი; სათაურები სინგურით; პალიმფსესტი; ქვედა ტექსტი–კავკასიის ალბანური, არის სომხურიც; ამავე ხელნაწერიდან შემორჩენილია 15 მცირე ზომის ფრაგმენტი. [გადამწერი: *მიქელ;* X ს.].

შინაარსი: **ანბანური პატერიკი** 13r-41v.

ხელნაწერი აღმოჩნდა გაქვავებულ მდგომარეობაში. გახსნის შემდეგაც, დაზიანების გამო, შესაძლებელია მხოლოდ მისი ზოგიერთი ნაწილის იდენტიფიკაცია. თხრობებში დასახელებულია: *პიმენ* 13r-32v (შდრ.*დვალი*, ნოველები, II, გვ.164-202), *პეტრე* 32v-33r (გვ.207), *სისო* 33r-34r (გვ.212), *სარმატი* 34v-35r (გვ.233), *ეპერიქო* 35r-38r (არ არის გამოცემაში), *კასიანე* 38r-40r (გვ.101-103), *მატო* 40r-41r (გვ.148), *მოტი* 41r-v (გვ.151). ხელნაწერი ტექსტუალურად და შედგენილობით სხვაობს გამოცემული ტექსტისაგან, რომელიც ემყარება სამ ხელნაწერს; ორი მათგანი სინურია: Sin.Geo.O.8, XIს; Sin.Geo.O.35, 907 წ. (ნ. Garitte, Catalogue, გვ. 26 და 97. Sin.Geo.O.35-ის თარიღისათვის *ნ. დვალი, ჯღამაია,* ფრაგმენტი, გვ. 72). შესაძლოა, მე-11 ფრაგმენტი შეიცავდეს *ანტონის* "სწავლათა" ნაწილებს, დანარჩენთა შინაარსის დადგენა არ ხერხდება.

ხელის მიხედვით, გადამწერი იგივე *მიქელია,* რომელმაც გადაწერა Sin.Geo.N.13. შეიძლება დავუშვათ ვარაუდი, რომ Sin.Geo.N.55 წარმოადგენს Sin.Geo.N.13 ხელნაწერის მომდევნო ნაწილს.

Sin.Geo.N.56
ᲘᲐᲥᲑᲐᲠᲘ. X

103ფ; 11,5×11,5; სქელი და უხეში, დეფორმირებული ეტრატი; ზოგი ფურცელი გაყვითლებულია; უყდო, დაშლილი რვეულებად; შემორჩენილია 13 რვეული; რვეულობრივი სათვალავით თითოეულ რვეულში 8 ფურცელია, იგ რვეულს აკლია ბოლო ფურცელი, მეშვიდე ფურცლისა კი მხოლოდ ზედა ნაწილია დარჩენილი; პირველი რვეული ძლიერ არის დაზიანებული, შემორჩენილია მხოლოდ უმნიშვნელო ფრაგმენტები; მეორე რვეულის ფურცელთა უდიდესი ნაწილი მოხეულია; მესამე რვეულის ფურცლები ნაწილობრივ ამოჭმულია; დანარჩენი რვეულები უკეთეს მდგომარეობაშია, ტექსტიც უკეთესად იკითხება, გარდა შემდეგი ფურცლებისა: 54,55,58,59,74,75; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები, საგალობელთა სახელწოდებები და საზეადო ასოები სინგურით; [X ს.].

შინაარსი: **ჰიმნოგრაფიული კრებული "იადგარი"** (უძველესი რედაქციისა) 1r-103v.

შეიცავს უძველესი იადგრის ერთ-ერთ შემადგენელ ნაწილს–მარხვანს დასაწყისიდან (ხორცის აღების კვირიდან) ვნების ხუთშაბათამდე. იადგრის ეს ნაწილი ცალკე ნუსხად ჩანს გადაწერილი. ძირითადად მისდევს Sin.Geo.O.18 ხელნაწერს (შდრ. უძველესი იადგარი, გვ.90-189). ახასიათებს თავისებურებები: ა) არ შეიცავს სტიქარონთა მეორე-მესამე ფენებს და მარხვის პერიოდის ხსენებათა საგალობლებს; ბ) ვნების ხუთშაბათს ნაცვლად სამსაგალობლისა ხელნაწერში შეტანილია *კოზმა იერუსალიმელის* ამავე დღის კანონის უძველესი თარგმანი, რომელიც გვხვდება Sin.Geo.O.18 ხელნაწერში (უძველესი იადგარი, გვ.540-543); ხელნაწერში *კოზმა იერუსალიმელის* კანონი შევსებულია მეორე გალობით. შევსების წყარო უცნობია. გ) უძველესი იადგრის სამსაგალობელი *ლაზარეს* ხსენებისათვის (უძველესი იადგარი, გვ.161-162) შევსებულია სრულ კანონად აქამდე უცნობი ტექსტით.

Sin.Geo.N.57
ᲞᲐᲠᲐᲙᲚᲘᲢᲝᲜᲘ. XI

181ფ. 12×8,5; თეთრი თხელი ეტრატი; უყდო; დაშლილია რვეულებად; რვეულობრივი სათვალავის მიხედვით (ქვედა აშიაზე), ხელნაწერი თავდაპირველად შედგებოდა 23 რვეულისაგან; ამჟამად აკლია ᲑᲬ, ᲒᲬ რვეულები; ფფ.153-162, 173-178 ძლიერაა დაზიანებული; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები და საზედაო ასოები ასომთავრულით, სინგურით; მომგებელი: *დავით* (180r). დაუწერელია 14v; [XI ს.].

შინაარსი: **პარაკლიტონი** 1r-179v.

ხელნაწერი წარმოადგენს პარაკლიტონის მეტად თავისებურ, არატრადიციულ ნუსხას. შეიცავს საგალობლებს (წარდგომას, სტიქარონებს, ანტიფონურ ფსალმუნებს) ერთი შვიდეულის ფარგლებში. იწყება ორშაბათით და მთავრდება საკვირაო საგალობლებით. ცალკეული დღეები შეიცავს სხვადასხვა ხმის საგალობლებს. შედგენილობისა და საგალობლების ნათარგმნი ტექსტების მიხედვით ემყარება ქართული პარაკლიტონის XI ს. პირველ ნახევარში გავრცელებულ რედაქციას. წარმოადგენს გამონაკრებს ამ რედაქციიდან. ამავე რედაქციას მიეკუთვნება Sin.Geo.O.3,13,17,21 ხელნაწერები (სინური აღწერილობა, ტ.II, გვ.58-96) და Sin.Geo.N.14,25,40,76. ხელნაწერი Sin.Geo.N.57 დაწერილი უნდა იყოს *შავ მთაზე, სვიმეონ საკვირველთმოქმედის* ლავრაში, რაზედაც უნდა მიუთითებდეს წმ. *სვიმეონის* მოხსენიება ანდერძში.

ანდერძი: „სახელითა მამისაჲთა და ძისაჲთა და სულისა წმიდისაჲთა, ძლიერებითა ცხოველსმყოფელისა პატიოსნისა ჯუარისაჲთა, წმიდათა ძალთა ზეცისა უჴორცოთაჲთა და წმიდისა *სუმონ საკურველთმოქმედისაჲთა*

და ყოველთა ნებისმყოფელთა მისთაჲთა ღირს ვიქმენ მე, გლახაკი დავით, მოგებად ამათ წმიდათა საგალობელთა პარაკლიტონთა მსგეფსთა საკსრად და სალოცველად სულისა ჩემისა ცოდვილისა. წმიდანო მამანო, ვინცა ვინ იმსახურებდეთ ამათ წმიდათა საევდრებელთა წიგნთა, ᲩᲡᲜᲔᲑᲣᲚᲛᲪᲐ ᲕᲐᲠᲗ წმიდათა ლოცვათა შინა თქუენთა მე, გლახაკი, და სული მშობელთა ჩემთაჲ, რაჲთა სახიერმან ღმერთმან თქუენცა და ჩუენ ერთობით სასყიდელი ზეცისაჲ მოგუანიჭოს და ღირს-გუყუნეს მარჯუენით მისა სასუფეველსა მისსა. ᲐᲜ, იყავნ.

წმიდანო მამანო, სადგურნო სულისა წმიდისანო, გლახაკი მჩხრეკალი გევედრები, რაჲ დამეკლოს, შემინდევით, და თქუენცა ღმერთმან შეგინდვნეს ყოველნი ბრალნი. ᲐᲜ, იყავნ." 180rv.

მინაწერი (გვიანდელი ხელით): „წმიდანო მამანო, ღმერთშემოსილნო, ვინცა ამათ წმიდათა წიგნთა იმსახურებდეთ, ჩემთჳსცა ლოცვა-ყავთ ცოდვილისა *გუდეონისთჳს,* რაჲთა თქუენცა შეგიწყალნეს უფალმან ღმერთმან ჩუენმან სასუფეველსა მისსა. ᲐᲜ." 181r.

Sin.Geo.N.58
ᲚᲘᲢᲣᲠᲒᲘᲙᲣᲚᲘ ᲙᲠᲔᲑᲣᲚᲘ. IX-X

98ფ; 13,5×12; ეტრატი; ტყავგადაკრული ხის ყდა, უტვიფრო; ბოლონაკლული; ფურცლები დალაქავებულია; ხელნაწერი შედგება ოთხი სხვადასხვა ხელნაწერიდან მომდინარე ნაწილისაგან, რომლებიც სხვადასხვა ხელითაა დაწერილი: პირველი—ასომთავრულით, ფფ.1-58 (შესაძლოა, მისი გადამწერია *მიქაელი* 25v,31v); მეორე— ნუსხურით, ფფ.59r-69r; მესამე— ნუსხურით, ფფ.69v-85v; მეოთხე—ასომთავრულით, ფფ.86r-98v; პირველ და მესამე ნაწილებს აქვს რვეულობრივი სათვალავი; პირველი ნაწილი შეიცავს ᲐᲜ–Წ რვეულებს. უკანასკნელ რვეულს აკლია ფურცლები; მესამე ნაწილში შემორჩენილია ᲐᲜ–ᲓᲜ რვეულთა ნაწილები; მეორე ნაწილს აკლია დასაწყისი; ყავისფერი და შავი მელანი, სათაურები სინგურით; დაუწერელია 1r,58v; [IX-X სს].

შინაარსი: ლიტურგიკული კრებული 1r-98v. კრებულში შეტანილია:

1. **იაკობის ჟამისწირვა** 1v-46v. ტექსტი სრულია. არსებულ გამოცემებთან შედარებით, ახასიათებს განსხვავებები. დასასრულის შემდეგ ტექსტის ხელით: „დაესრულა წმიდაჲ ჟამისწირვაჲ" 46v. ბიბლიოგრაფია იაკობის ჟამისწირვის შესახებ იხ. Sin.Geo.N.26.

2. **სხვადასხვა დღესასწაულთა, ძირითადად ზოგად დღესასწაულთა ჟამისწირვებისათვის განკუთვნილი საკითხავები სამოციქულოდან და სახარებიდან** 47r-58r. ტექსტი იმავე ხელითაა დაწერილი, რომლითაც დაწერილია იაკობის ჟამისწირვა და წარმოადგენს მის დანართს. განკუთვნილია იერუსალიმური

საღვთისმსახურო პრაქტიკისათვის (შდრ. Tarchnischvili, Lectionnaire, Nos.1437-1559). ამავე დანიშნულების ფსალმუნები და საკითხავები ნ. Sin.Geo.N.22 (21r-79v) და Sin.Geo.N.54 (109r-129v), აგრეთვე Sin.Geo.O.12 და Sin.Geo.O.54 ხელნაწერებში (სინური აღწერილობა, ტ.III, გვ.42-46, 61-66).

3. **საეკლესიო კალენდარი** 59r-69r. იწყება იანვრით, დასაწყისში აკლია 1-15 იანვრის მასალა. მსგავსი კალენდარი გამოქვეყნებულია Sin.Geo.O.34 ხელნაწერის მიხედვით (*ჯაჯანიშვილი*, სინა, გვ.200-226; *კეკელიძე*, კალენდარი, გვ.242-294; Garitte, Calendrier, p.43-120, ლათინური თარგმანითურთ). წინამდებარე ტექსტი კალენდრისა მოკლე რედაქციისაა, ბევრი დღე მასში შეტანილი არ არის. Sin.Geo.O.34 ხელნაწერთან შედარებით უჩვენებს სხვადასხვა ხასიათის განსხვავებებს.

4. **კურთხევანი** 69v-85v. შეიცავს მიცვალებულთა დაკრძალვის წესს. ხელნაწერში ნათქვამია, რომ ეს განგება *საბაწმიდურია* (72r). იგივე განგება შეტანილია Sin.Geo.O.12 ხელნაწერში, 182r-190v (სინური აღწერილობა, ტ.III, გვ.41-42).

5. **სახარებანი საცისკრონი** 86r-97r. კვირა დღეთა რვა საკითხავისაგან შემდგარი კომპლექტიდან (რომელიც პალესტინური ტრადიციისათვისაა დამახასიათებელი), შეიცავს მხოლოდ პირველ ოთხ საკითხავს (მ.28,1-20; მარკოზ 16,1-8; ლუკა 24,1-12; იოვანე 20,1-18). სრული კომპლექტი იხ. Sin.Geo.O.47, 13r-72r (სინური აღწერილობა, ტ.III, გვ.53). 97v-98v-ზე მოთავსებული ტექსტის იდენტიფიკაცია ვერ მოხერხდა; ტექსტი ნაწერია იმავე ხელით, რომლითაც დაწერილია საცისკრო სახარებანი.

მინაწერები: „უფალო, მოიჴსენე *მიქაელ*“ 25v; „მოიჴსენე, უფალო, *მიქაელ*, [...] სული *თეოდორესი* და *მარიამისი*“ 31v.

Sin.Geo.N.59
ᲚᲘᲢᲣᲠᲒᲘᲙᲣᲚᲘ ᲙᲠᲔᲑᲣᲚᲘ. XI-XII

12ფ; 10×8,5; ეტრატი; დაზიანებული და დალაქავებული; დაშლილი; პირველი ექვსი ფურცელი ერთმანეთს მისდევს, დანარჩენი ფურცლები ერთმანეთს არ მიჰყვება; ნუსხური; შავი მელანი; ფფ.3-4 პალიმფსესტია; ქვედა ტექსტი ქართული; [XI-XII სს.].

შინაარსი: **ლიტურგიკული კრებული** 1r-12v.

ფრაგმენტში 1r-6v-ზე მოთავსებულია ჰიმნოგრაფიული კანონი, რომლისაგან მხოლოდ VII-IX გალობებია მოღწეული, ისიც არასრულად. კანონის დანიშნულება ჯერჯერობით გარკვეული არ არის. 7r-12v-ზე მოთავსებული ტექსტის რაობის დადგენა ვერ მოხერხდა. ერთი გაბმული ტექსტი არ უნდა იყოს.

Sin.Geo.N.60
ᲚᲔᲝᲜᲢᲘ ᲜᲔᲐᲞᲝᲚᲔᲚᲘ, ᲘᲝᲐᲜᲔ ᲛᲝᲬᲧᲐᲚᲘᲡ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲐ. XI-XII

118ფ; 11×9,8; ეტრატი; უყდო, შემორჩენილია ამოტვიფრული ტყავის ყდის ყუა; თავბოლონაკლული; რვეულები 8-8 ფურცლიანია, 7r-ზე აღნიშნულია მეორე რვეულის დასაწყისი ბ̄; ნაკლულია ა̄–დ̄, რომელთაც საერთო ჯამში 10ფ.აკლია; ე̄–ი̄Თ რვეულები (ფფ.22-118) სრულია. რვეულების დასაწყისი აღნიშნულია, დასასრული ყოველთვის არ არის მითითებული; 1r გადასულია და თითქმის არ იკითხება; ნუსხური, შავი მელანი; თავების სათვალავი მთავრულით; [XI-XII სს.].

შინაარსი: **ლეონტი ნეაპოლელი, იოანე მოწყალის ცხოვრება** 1r-118v.

ქართულად ცნობილია თხზულების რამდენიმე თარგმანი (*კეკელიძე*, ავტორები, გვ. 94,128,182). ხელნაწერის ტექსტი მისდევს Sin.Geo.O.71 (XIII ს.) ნუსხაში დაცულ თარგმანისას. ტექსტი დაყოფილია თავებად დასათაურების გარეშე ისევე, როგორც Sin.Geo.O.71 ხელნაწერში, მაგრამ თავების ნუმერაციაში გვაქვს ზოგიერთი სხვაობა: ხელნაწერში ნაჩვენებია გ̄ (2r)–ლ̄Თ (117v) თავები, რომლებიც შეესაბამება Sin.Geo.N.71 ნუსხის ბ̄–მ̄ თავებს. სულ ამ უკანასკნელში 50 თავია, ხოლო ავტორად 117r-ზე დასახელებულია "*ლეონტი* ეპისკოპოსი *ნეოპოლელი*, რომელი არს *კეკრეს*" (Garitte, Catalogue, p.221). ავტორის სახელი იმავე ფორმით დასახელებულია XI ს. Jer.3 ხელნაწერში (Blake, Jerusalem, I, p.364. Бенешевич, Иерусалим, с.67), სხვაგან მას ეწოდება *ლეონ ნეოპოლელი* (ხელნ.A-199, XII-XIII სს. აღწერილობა A I/2, გვ.341).

Sin.Geo.N.61
ᲫᲐᲛᲜᲘ. XII

38ფ; 12×9; ეტრატი; უყდო; თავბოლონაკლული, ფურცლები დალაქავებულია და დაზიანებული, განსაკუთრებით ფფ. 1,2,38; ნუსხური, შავი მელანი, სათაურები სინგურით; ფფ. 5,7,16-19, 35,36 პალიმფსესტია; ქვედა ტექსტი ქართულია, დაწერილი წვრილი ნუსხურით; სათაურები ასომთავრულით. [XII ს.].

შინაარსი: **ჟამნი** 1r-38v.

ფრაგმენტი შეიცავს საედრებელ ლოცვებსა და ერთ ჰიმნოგრაფიულ კანონს ჟამნის შუაღამის განგებიდან, რომელიც *იოსებ გამომეტყველის* ავტორობით არის ცნობილი. რედაქციულად უდგება Jer.127 ხელნაწერის ტექსტს, 128r-169v. *რ.ბლეიკის* აღწერილობაში ამ ხელნაწერის შინაარსი გახსნილი არ არის (შდრ. Blake, Jerusalem, III, გვ.136). Jer.127 მიჩნეულია *გიორგი მთაწმიდლის* მიერ XI ს-ში ბერძნული ჟამნის საფუძველზე შედგენილი ჟამნის ყველაზე ადრეულ ნუსხად (*კახაბრიშვილი*, ჟამნი, გვ.122).

Sin.Geo.N.61 ძალიან ახლოს დგას Sin.Geo.N.52 ხელნაწერის შესაბამის ნაწილთან (54r-დან), ახასიათებს ზოგიერთი განსხვავებაც.

Sin.Geo.N.62
ლიტურგიკული კრებული. XII

12ფ; 11,5×9; ეტრატი; დაშლილი, დაზიანებული, დალაქავებული; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები სინგურით; [XII ს.].

შინაარსი: **ლიტურგიკული კრებული** 1r-12v. შიგ შედის:

1. **ორი ჰიმნოგრაფიული კანონი** 1r-10v.

მოღწეულია ფრაგმენტულად (VIII და V ხმისა). კანონთა რაობისა და დანიშნულების განსაზღვრა ვერ ხერხდება.

2. **„თუეთა მეტყველება“** (ფრაგმენტი სათაურით: „**სუნაქსარი საწელიწდოი სულ მცირედ აღწერილი**“) 11r-12v.

შემორჩენილია სექტემბრის პირველი ოთხი დღის ხსენებები, რომლებიც *გიორგი მთაწმიდლის* სვინაქსრის კალენდართან შედარებით შევსებულია. მსგავსი „თუეთა მეტყველებანი“ მოგვიანო ხანის ჟამნებში არის შეტანილი. ეს ორი ფურცელი სხვა ხელნაწერისა უნდა იყოს.

Sin.Geo.N.63
იაკობის ჟამისწირვა. X

75 ფ; 13×9,5; ეტრატი; უყდო; თავბოლონაკლული; აკლია პირველი და მეათე რვეულები მთლიანად; შემორჩენილია ბ–თ, ია რვეულები და იბ რვეულის სამი ფურცელი. 66r-75v დაწერილია შედარებით გვიანდელი ხელით; ულაზათო ნუსხური, შავი მელანი, სათაურები და ზოგიერთი აღნიშვნები სინგურით; დაუწერელია 36v-37r. [X ს.].

შინაარსი: **იაკობის ჟამისწირვა** 1r-64v.

Sin.Geo.N.63 ხელნაწერის დასაწყისი შეესაბამება *მ.თარხნიშვილის* გამოცემას: Tarchnischvili, Liturgiae, გვ.I, სტრ.18.

48v-ზე მოსახსენებლებში: „...ღირსისა მამისა ჩუენისა პატრეაქისა ქართლისა კათალიკოზისა – სახელ-სდვა“.

65r-75v წარმოადგენს გამონაკრებს ვრცელი რედაქციის იერუსალიმური ლექციონარიდან. მოცემულია ორი დღესასწაულის საკითხავები და საგალობლები – ღვთისმშობლის ხსენებისა გეთსიმანიას (15 აგვ.) და ხარებისა (25 მარტს). შდრ. Tarchnischvili, Lectionnaire, Nos.1152, 1153, 268, 270-274. ფურცლების სწორი თანმიმდევრობა ამ ნაწილში: 65-69, 73-75, 70-72.

Sin.Geo.N.64
ᲫᲚᲘᲡᲞᲘᲠᲜᲘ ᲓᲐ ᲦᲛᲠᲗᲘᲡᲛᲨᲝᲑᲚᲘᲡᲐᲜᲘ. X

60ფ; 12,5×10; ეტრატი; უყდო, თაებოლონაკლული; ფურცლები დაზიანებულია და დალაქავებული; ფ.34-ის ქვედა ნაწილი მოხეულია, საგრძნობლად დაზიანებულია ფფ.58-60. 55-ე ფურცელს მთელს სიგრძეზე მოხეული აქვს მარჯვენა მხარე; რვეულობრივი სათვალავის მიხედვით დასაწყისში აკლია ოთხი რვეული მთლიანად; მეხუთე რვეულიდან მოღწეულია ბოლო 5 ფურცელი; წყდება იბ რვეულის მეშვიდე ფურცელზე; აკლია თითო ფურცელი 30-31 და 32-33 ფურცლებს შორისაც; რვეულები ძირითადად 8-8 ფურცლიანია; ზ᾽ რვეული შედგება 10 ფურცლისაგან; ნუსხური; შავი მელანი; ძლისპირ-ღმრთისმშობლისების დასაწყისი ასოები ასომთავრულით; საზედაო ასოები ხშირ შემთხვევაში მხატვრულადაა გაფორმებული შავი მელნითა და სინგურით; ზოგიერთი ძლისპირი ნევმირებულია; მეტრული პუნქტუაციისათვის გამოყენებულია მსხვილი წითელი წერტილი სინგურით; [X ს.].

შინაარსი: **ძლისპირნი და ღმრთისმშობლისანი** 1r-60v.

შეიცავს OdO წყობის მოკლე რედაქციას. მასში წარმოდგენილია ძლისპირთა და ღმრთისმშობლისათა უძველესი ფენა; კრებულში შემორჩენილია III ხმის მცირე ნაწყვეტი და IV-VIII ხმათა ძლისპირები და ღმრთისმშობლისები თითქმის სრულად (შდრ.*მეტრეული*, ძლისპირნი, №149-სა და №403-ს შორის; ნევმირებული ძლისპირნი №243-სა და №777-ს შორის). ძლისპირთა ეს კრებული ცალკე წიგნად ჩანს გადაწერილი.

Sin.Geo.N.65
ᲘᲐᲙᲝᲑᲘᲡ ᲫᲐᲛᲘᲡᲬᲘᲠᲕᲐ. X

76ფ; 12×10,5; ეტრატი; უყდო; დაზიანებული, განსაკუთრებით ფფ.1,2,11-14; ნაკლული; შემორჩენილია პირველი ორი რვეულიდან ორი ფურცელი, გ᾽–ია რვეულები თითქმის მთლიანად; მეცხრე რვეულს აკლია ბოლო ფურცელი, მეთერთმეტეს კი–დასაწყისი; მეთორმეტე რვეულისა შემორჩენილია 4 ფურცელი; ასომთავრული; შავი მელანი; სათაურები სინგურით; პირველი ორი ფურცლის ტექსტი დაზიანების გამო თითქმის არ იკითხება. [X სს.].

შინაარსი: **იაკობის ჟამისწირვა** 3r-76v.

ხელნაწერის ტექსტი მსგავსებას იჩენს იაკობის ჟამისწირვის იმ რედაქციასთან, რომელიც შემონახულია გრაცის №2058/4 (ე.ი. *აცვარლის* კატალოგის №31) ხელნაწერში (ნ. Sin.Geo.N.26, აღწერილობა). შეესაბამება გამოცემული ტექსტის საკმაოდ დიდ ნაწილს (ნ. Tarchnischvili, Liturgiae, გვ.3,14-32,17).

Sin.Geo.N.66
ᲘᲝᲐᲜᲔ ᲝᲥᲠᲝᲞᲘᲠᲘᲡ ᲟᲐᲛᲘᲡᲬᲘᲠᲕᲐ. X

40ფ; 11×9; ეტრატი; ტყავის ყდა, დაზიანებული, ბოლო გვერდი დალაქავებულია და ცუდად იკითხება; მთავრულნარევი ნუსხური; ყავისფერი მელანი; სათაურები სინგურით [X ს.].

შინაარსი: **იოანე ოქროპირის ჟამისწირვა** 1r-39v.

იოანე ოქროპირის ჟამისწირვის ტექსტი გამოცემულია ორჯერ: ა) Tarchnischvili, Liturgiae, გვ.64-83 ლათინური თარგმანით; გამოცემა ემყარება გრაცის №2058/5 ხელნაწერს, რომელიც სინური წარმოშობისაა (იგივეა, რაც *ა.ცაგარლის* კატალოგის №29; 6. Цагарели, Каталог, с.67). გერმანული თარგმანი: Tarchnischvili, Übersetzung, გვ.79-94. ბ) Jacob, Liturgie, გვ.65-119 (ლათინური თარგმანითურთ), გამოცემულია Sin.Geo.O.89 ხელნაწერის მიხედვით (6.სინური აღწერილობა, ტ.III, გვ.201). ტექსტი ამ უკანასკნელში უფრო ვრცელია.

Sin.Geo.N.67
ᲡᲘᲜᲔᲚ ᲛᲐᲛᲐᲗᲐ ᲡᲬᲐᲕᲚᲐᲜᲘ. 974 ᲬᲚᲐᲛᲓᲔ

101ფ; სხვადასხვა ზომისა, დაახლოებით 8×7,2-7,5; ეტრატი; შემორჩენილია ყდის ზედა ფრთა—ტყავგადაკრული ფიცარი; ყდის საცავ ფურცლად გამოყენებულია სირიულად ნაწერი ეტრატის ფრაგმენტი (2სმ. სიგანისა), რომელზედაც ჩანს წრეში ჩასმული ჯვრის ნაწილი; ხელნაწერი აკინძულია 12 რვეულად, ᲑᲔ და ᲓᲔ რვეულები ათ-ათ ფურცლიანია, დანარჩენი რვეულები შედგება რვა-რვა ფურცლისაგან; 1r-ზე შავი მელნით არაბული მინაწერი; დაუწერელია 101v, რომელზეც მოჩანს სირიული ნაწერის კვალი; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები სინგურით, ხან ასომთავრულით, ხან ასომთავრულნარევი ნუსხურით; გადაწერილია 974 წლამდე, რასაც მოწმობს შემმოსელის, *იოანე-ზოსიმეს* ანდერძი (101r).

შინაარსი: I ლოცვა 1r-5r.

II **სვიმეონ სალოსის ლოცვა** 5v-8v.

III **მამათა სწავლანი** 8v-100v.

ლოცვა (1r-5r) ზოგადი ხასიათისაა; სვიმეონ სალოსის ლოცვის (5v-8v) ტექსტისათვის 6. *იმნაიშვილი ვ.*, ცხოვრებანი (გვ. 291); სწავლათა სათაური 8v-ზე: „წმიდათა მამათა სინელთა სწავლანი და საკჳრველებანი, რომელნი ქმნეს შეწევნითა ქრისტჱსითა". შიგ შედის: 1. *სამუელ ქართველის* სწავლა 8r-12r; 2. *სინის* მამასახლისის *კᲔᲡ* სწავლა 12v-18r; 3. ჟამისწირვისათვის 18v-28r; 4. *შიდის* უდაბნოსათვის 28r-30r; 5. მეორე სწავლა *შიდის* უდაბნოსათვის 30r-33r 6. სარკინოზისათვის 33r-38r; 7. სარკინოზისათვისვე

38r-43r; 8. სამუელისთვის 43r-49v; 9. ჟამისწირვისათვის 50r-58r; 10. მოხსენებისა [...] სათვის და ანგელოზთათვის 58r-60v; 11. *პავლე წრფელის* ცხოვრება 61r-67r; 12. *პავლე წრფელის* სწავლა 67r-82r; 13. მამისა *იოვანესი* 82r-85v (შდრ.*დვალი*, ნოველები, II, გვ.95-96); 14. *იოვანე მოკლისა* 85v-91v (შდრ.*დვალი*, ნოველები, II, გვ.76); 15. მამისა *მელისთვის* 91v-100v (შდრ.*დვალი*, ნოველები, II, გვ.149).

ანდერძი (*იოვანე-ზოსიმეს* ხელით,ასომთავრულით,შავი მელნით):"სახელითა ღმრთისაჲთა შეიმოსა წმიდაჲ ესე წიგნი ჴელითა *იოვანე* ცოდვილისაჲთა დასაბამითგანთა წელთა ხფ̃ر[Თ], ქრონიკონი იყო რ̃ᲔᲓ. აწ გევედრები თქუენ, ყოველთა [ღმრთის]მოყუარეთა მამათა და ძმ[ათა], გვედია წმიდასა ლოცვასა თქუენსა სული ჩემი ფრიად ცოდვილი და ყოველთავე ჩემეულთაჲ,და თქუენცა ქრისტემან შეგიწყალენ. ქრისტე, შეიწყალე *იოვანე, გიორგი, გაბრიელ, მიქაელ* და ყოველნი ქრისტეანენი. ᲐᲜ. (ნუსხურით); ლოცვა ყავთ ჩუენთჳს, წმიდანო ღმრთისანო, ლოცვა ყავთ, ᲐᲜ." 101r.

Sin.Geo.N.68
ᲟᲐᲛᲘᲡᲬᲘᲠᲕᲐ. XI

32ფ; 10×11; ეტრატი; უყდო; დაშლილი; თაებოლონაკლული, აკლია შუამიც; დამწვარია მთელი ზედა მხარე; 32-ე ფურცლის ნაკუწებიღაა შემორჩენილი; ტექსტი ძალიან დაზიანებულია,იკითხება მხოლოდ ცალკეული ადგილები; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები სინგურით; გადამწერი: *გიორგი* (8r); [XI ს.].

შინაარსი: ᲟᲐᲛᲘᲡᲬᲘᲠᲕᲐ 1r-32v.

ტექსტის დაზიანების გამო რედაქციის გარკვევა ჯერჯერობით ვერ მოხერხდა.

ანდერძები: „ეს წიგნი *გიორგაᲫისი* არის, ღმერთმან იცოდის“ 7v.

„ეს წიგნი *გიორგის* დამიწერია“ 8r.

Sin.Geo.N.69
ᲫᲚᲘᲡᲞᲘᲠᲜᲘ ᲓᲐ ᲦᲛᲠᲗᲘᲡᲛᲨᲝᲑᲚᲘᲡᲐᲜᲘ. X

51ფ; დაახლ.15,5×12; ძლიერი დაზიანების გამო ფურცლები სხვადასხვა ზომისაა, თითქმის ყველა ფურცელს შემოცვეთილი ან შემოხეული აქვს აშიები და ფურცლის ნაწილებიც, ამიტომ უმეტეს შემთხვევაში ტექსტის დიდი ნაწილიც დაზიანებულია ან მთლიანად დაკარგული; ეტრატი; ძალიან თხელი, გაყვითლებულ-ჩაშავებული; ხელნაწერი მთლიანად დაფურცლულია და არეული, მისი დალაგება ვერ მოხერხდა. ზოგიერთ ფურცელზე ჩანს რვეულთა დასაწყისის ან ბოლოს მაჩვენებლები: Ა̃: 1v; Ბ̃: 2r,3v; Გ̃: 5v; Დ̃: 6v;

Ე: 7v; ყველა ფურცელი პალიმფსესტია, ქვედა ტექსტი ბერძნულია; ნუსხური; ყავისფერი მელანი, სათაურები და ინიციალები მთავრულით და სინგურით; [გადამწერი: *იოვანე-ზოსიმე* (ხელის მიხედვით); X ს.].

შინაარსი: **ძლისპირნი და ღმრთისმშობლისანი** 1r-51v.

ხელნაწერი გადაწერილია ცალკე წიგნად და არ წარმოადგენს X ს. იადგრის რომელიმე ნუსხის შემადგენელ ნაწილს. ძლისპირთა რიგი თავისებურია: იგი არ მისდევს ირმოლოგიონებისათვის დამახასიათებელ წესს, რომლის მიხედვითაც ძლისპირები გაწყობილია ხმების თანმიმდევრობის შესაბამისად OdO ან KaO რიგზე. ხელნაწერში დალაგების საფუძვლად აღებულია ჰიმნოგრაფიული კრებულის (ალბათ იადგრის) დღესასწაულთა კალენდარული თანამიმდევრობა. ძლისპირები წარმოდგენილია ცალკეულ კანონებად; მათი განმეორების შემთხვევაში მოცემულია მხოლოდ ტექსტის დასაწყისი, რომელსაც ახლავს მითითება სრულ ტექსტზე. ხელნაწერში ძლისპირებთან ერთად შეტანილია შესატყვისი ღვთისმშობლისას ტექსტი. ხელნაწერში არის ძლისპირები, რომლებიც გამოცემულ ტექსტებში არ ჩანს (*მეტრეველი*, ძლისპირნი; *კიკნაძე*, ძლისპირნი).

მინაწერი (ტექსტის ხელით): „ქრისტე, შეიწყალე *კერიკე*" 7v; "ოდეს ესე დაიწ[ერა...] ქრისტე, შეიწყალე *ივ[ანე?]*" 12r. ქვემოთ ჩანს მიწერილი „რᲘ". შესაძლოა, ეს თარიღი იყოს ქრონიკონით (=988 წ.)

Sin.Geo.N.70
ᲘᲐᲙᲝᲑᲘᲡ ᲟᲐᲛᲘᲡᲬᲘᲠᲕᲐ. X

12ფ; 12,8×10; ეტრატი; უყდო; დაშლილი, დაზიანებული, დალაქავებული, გახევებული; თავბოლონაკლული; ნუსხური; შავი მელანი, სათაურები სინგურით; [X ს.].

შინაარსი: **იაკობის ჟამისწირვა** 1r-8v.

ფრაგმენტი ახლოა ჟამისწირვის იმ ტექსტთან, რომელიც გრაცის №2058/4 (ე.ი. *აცკვარლის* სინური კატალოგის №31) ხელნაწერის მიხედვითაა გამოცემული (ნ. Sin.Geo.N.26 აღწერილობა).

9r-12v შეიცავს ნაწყვეტს იერუსალიმური ლექციონარიდან: მოციქულთა ზოგადი განგების ფსალმუნებსა და საკითხავებს (შდრ.Tarchnischvili, Lectionnaire, №№ 1455, 1459, 1460, 1464). განგება მოკლე შედგენილობისაა.

Sin.Geo.N.71
ᲡᲐᲮᲐᲠᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲙᲘᲗᲮᲐᲕᲗᲐ ᲒᲐᲜᲬᲔᲡᲔᲑᲐ. X

8ფ; 13,4×9,8; ეტრატი; ძლიერ გაცვეთილი, აშიებშემოცრეცილი. 1-2, 4-5 ფურცლების ზედა ნაწილში 2-5 სტრიქონის ფარგლებში ტექსტი

მოხეულია; წარმოადგენს ხელნაწერის მეორე რვეულს: 1r-ს ზედა აშიაზე და 8v-ს ქვედა აშიაზე დასმულია რვეულობრივი სათვალავის აღმნიშვნელი ბ. ყველა ფურცელი პალიმფსესტია; ქვედა ტექსტი კოპტური; ნაჩქარევად ნაწერი ნუსხური; შავი მელანი; ზატიკთა დღეებისა და სახარების თავების მითითებები და საკითხავთა დასაწყისი ასოები დაწერილია შავი მელნით და შემდგომ შემოვლებული აქვს სინგური; [გადამწერი: *იოანე-ზოსიმე;* XI ს.].

შინაარსი: **სახარების საკითხავთა განწესება** 1r-8v.

ფრაგმენტი წარმოადგენს იერუსალიმური ქართული ლექციონარის მიხედვით შედგენილ საკითხავთა საძიებელს. შეიცავს მითითებებს სახარების საკითხავებზე ზატიკის მეორე ორშაბათიდან მარტვილიის შემდგომი ოთხშაბათის ჩათვლით, აგრეთვე მითითებებს 21 და 23 აპრილისათვის. საკითხავების რიგი ძირითადად თანხვდება *მ.თარხნიშვილის* გამოცემის შესაბამის საკითხავებს (შდრ.Tarchnischvili, Lectionnaire. Nos.765-897 შორის). დამატებით შეიცავს მითითებებს ცისკრის სახარებებზე. საძიებელი მისდევს Sin.Geo.O.38 ხელნაწერში არსებულ ანალოგიურ საძიებელს (Garitte, Catalogue, p.144), რომელიც გამოქვეყნებულია (Garitte, Index, p.337-398, Nos.127-176.)

Sin.Geo.N.72
ᲙᲣᲠᲗᲮᲔᲕᲐᲜᲘ. XIII

14ფ; 12,4×9,5; ეტრატი; დაშლილი; ფფ.2,3,8-14 დახეულია და ამოჭმული; რვეულობრივი სათვალავის მიხედვით შეიცავს მეორე რვეულის პირველ და ბოლო ფურცლებს, მესამე რვეულს სრულად; დანარჩენი 4 ფურცლის რვეულობრივი სათვალავი არ ჩანს; ნუსხური; შავი მელანი; საზედაო ასოები ასომთავრულით; [XIII ს.].

შინაარსი: **კურთხევანი** 1r-14v. ხელნაწერში შეტანილია:

1. **ნაწყვეტი ჰიმნოგრაფიული კანონიდან** 1r-v. ამ კანონის სრული ტექსტი შესულია A-450 ხელნაწერში (აღწერილობა A-II\1, No:450:160, გვ.143; ნ. აგრეთვე Кекелидзе, Литургические Памятники, с.150). კანონი აკროსტიქულია, ფრაგმენტებში შემორჩენილია მხოლოდVIII-IX გალობები ნაკლულად.

2. ერთ-ერთი განგების ნაწყვეტი კურთხევანიდან: **"წესი, რომელი აღესრულების ზეთსა ზედა სნეულისასა"** 2r-10v (შდრ.A-450:17,18; აღწერილობა A-II\1, გვ.138; ნ. აგრეთვე Кекелидзе, Литургические Памятники, с.108). განგება თავბოლონაკლულია, უჩვენებს ზოგიერთ სხვაობას A-450 ხელნაწერთან შედარებით.

3. **მარკოზ მონაზონის საკედრებელი ლოცვა ღმრთისმშობლის მიმართ** 11r-14v. ხელნაწერში დაცულია ლოცვის ნაწილი; სრული ტექსტი შეტანილია

ᲟᲐᲛᲜᲘᲡ ᲘᲛ ᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲐᲨᲘ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲪ *ᲒᲘᲝᲠᲒᲘ ᲛᲗᲐᲬᲛᲘᲓᲔᲚᲘᲡ* ᲛᲘᲔᲬᲔᲠᲔᲑᲐ (Jer.127, 116r-121r; *Რ.ᲑᲚᲔᲘᲙᲘᲡ* ᲐᲦᲬᲔᲠᲘᲚᲝᲑᲐᲨᲘ ᲮᲔᲚᲜᲐᲬᲔᲠᲘᲡ ᲨᲔᲓᲒᲔᲜᲘᲚᲝᲑᲐ ᲜᲐᲩᲕᲔᲜᲔᲑᲘ ᲐᲠ ᲐᲠᲘᲡ. ᲨᲓᲠ. Blake, Jerusalem, IV, p.134; Თ. ᲐᲒᲠᲔᲗᲕᲔ Sin.Geo.N.52, 74v-80r).

Sin.Geo.N.73
ᲘᲐᲓᲒᲐᲠᲘ. X

4ᲤᲒ; ᲓᲐᲖᲘᲐᲜᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝ ᲧᲕᲔᲚᲐ ᲤᲣᲠᲪᲔᲚᲘ ᲡᲮᲕᲐᲓᲐᲡᲮᲕᲐ ᲖᲝᲛᲘᲡᲐᲐ: 17,5×19; 24,5×19; 10,5×11,5; 8,5×3; ᲔᲢᲠᲐᲢᲘ; ᲓᲐᲮᲔᲣᲚᲘ ᲓᲐ ᲓᲐᲚᲐᲥᲐᲕᲔᲑᲣᲚᲘ; ᲜᲣᲡᲮᲣᲠᲘ; ᲨᲐᲕᲘ ᲛᲔᲚᲐᲜᲘ; ᲡᲐᲗᲐᲣᲠᲔᲑᲘ ᲓᲐ ᲡᲐᲖᲔᲓᲐᲝ ᲐᲡᲝᲔᲑᲘ ᲐᲡᲝᲛᲗᲐᲕᲠᲣᲚᲘᲗ, ᲡᲘᲜᲒᲣᲠᲘᲗ; ᲡᲐ�გᲐᲚᲝᲑᲚᲔᲑᲘ ᲜᲔᲛᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲘᲐ; ᲜᲔᲛᲔᲑᲘ ᲡᲘᲜᲒᲣᲠᲘᲗ; [X Ს.].

ᲨᲘᲜᲐᲐᲠᲡᲘ: **ᲰᲘᲛᲜᲝᲒᲠᲐᲤᲘᲣᲚᲘ ᲙᲠᲔᲑᲣᲚᲘ „ᲘᲐᲓᲒᲐᲠᲘ“** (X ᲡᲐᲣᲙᲣᲜᲘᲡ ᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲘᲡᲐ) 1r-4v.

ᲤᲠᲐᲒᲛᲔᲜᲢᲘ ᲨᲔᲘᲪᲐᲕᲡ III-VI ᲮᲛᲐᲗᲐ ᲡᲐᲨᲑᲐᲗᲝ ᲓᲐᲡᲘᲓᲔᲑᲚᲔᲑᲘᲡ ᲜᲐᲬᲧᲕᲔᲢᲔᲑᲡ. Ფ.3, ᲠᲝᲛᲔᲚᲖᲔᲪ ᲒᲐᲜᲛᲔᲝᲠᲔᲑᲣᲚᲘᲐ IV ᲮᲛᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲬᲧᲘᲡᲘ, ᲐᲛ ᲮᲔᲚᲜᲐᲬᲔᲠᲘᲡᲐ ᲐᲠ ᲐᲦᲛᲝᲩᲜᲓᲐ. Ფ.4 ᲡᲘᲛᲪᲘᲠᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝ ᲘᲓᲔᲜᲢᲘᲤᲘᲪᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲐᲠ ᲐᲠᲘᲡ. ᲐᲛ ᲓᲐᲡᲘᲓᲔᲑᲔᲚᲗᲐ ᲡᲠᲣᲚᲘ ᲙᲝᲛᲞᲚᲔᲥᲢᲘ ᲨᲔᲢᲣᲐᲜᲘᲚᲘᲐ Sin.Geo.O.26 ᲮᲔᲚᲜᲐᲬᲔᲠᲨᲘ (ᲡᲘᲜᲣᲠᲘ ᲐᲦᲬᲔᲠᲘᲚᲝᲑᲐ, Ტ.I, №26: VIII,3-6; ᲒᲒ.91-92), ᲐᲒᲠᲔᲗᲕᲔ *ᲛᲘᲥᲐᲔᲚ ᲛᲝᲓᲠᲔᲙᲘᲚᲘᲡ* ᲘᲐᲓᲒᲐᲠᲨᲘ, ᲠᲝᲛᲚᲘᲡ ᲛᲘᲖᲔᲓᲕᲘᲗ ᲒᲐᲛᲝᲥᲕᲔᲧᲜᲔᲑᲣᲚᲘᲐ (*ᲥᲐᲮᲐᲠᲘᲐ*, ᲰᲘᲛᲜᲔᲑᲘ, Ტ.II, ᲒᲒ.525-536). ᲤᲠᲐᲒᲛᲔᲜᲢᲘ ᲬᲐᲠᲛᲝᲐᲓᲒᲔᲜᲡ Sin.Geo.O.1 ᲮᲔᲚᲜᲐᲬᲔᲠᲘᲡ ᲜᲐᲬᲘᲚᲡ (ᲨᲓᲠ.ᲡᲘᲜᲣᲠᲘ ᲐᲦᲬᲔᲠᲘᲚᲝᲑᲐ, Ტ.I, №1:XIII, ᲒᲒ.38).

Sin.Geo.N.74
ᲘᲐᲓᲒᲐᲠᲘ. X

7ᲤᲒ; (2 ᲡᲠᲣᲚᲘ ᲤᲣᲠᲪᲔᲚᲘ ᲓᲐ 5 ᲤᲠᲐᲒᲛᲔᲜᲢᲘ); 16×14; ᲔᲢᲠᲐᲢᲘ; ᲫᲚᲘᲔᲠ ᲓᲐᲖᲘᲐᲜᲔᲑᲣᲚᲘ; ᲖᲝ�გᲘᲔᲠᲗ ᲤᲣᲠᲪᲔᲚᲖᲔ, ᲒᲐᲜᲡᲐᲙᲣᲗᲠᲔᲑᲘᲗ ᲛᲔᲝᲗᲮᲔᲡᲐ ᲓᲐ ᲛᲔᲮᲣᲗᲔᲖᲔ, ᲢᲔᲥᲡᲢᲘᲡ ᲐᲛᲝᲙᲘᲗᲮᲕᲐ ᲗᲘᲗᲝᲛᲘᲡ ᲨᲔᲣᲫᲚᲔᲑᲔᲚᲘᲐ; ᲐᲡᲝᲛᲗᲐᲕᲠᲣᲚᲘ; ᲨᲐᲕᲘ ᲛᲔᲚᲐᲜᲘ; ᲡᲐᲗᲐᲣᲠᲔᲑᲘ, ᲡᲐ�გᲐᲚᲝᲑᲔᲚᲗᲐ ᲡᲐᲮᲔᲚᲬᲝᲓᲔᲑᲔᲑᲘ ᲓᲐ ᲡᲐᲖᲔᲓᲐᲝ ᲐᲡᲝᲔᲑᲘ ᲡᲘᲜᲒᲣᲠᲘᲗ; [X Ს.].

ᲨᲘᲜᲐᲐᲠᲡᲘ: **ᲰᲘᲛᲜᲝᲒᲠᲐᲤᲘᲣᲚᲘ ᲙᲠᲔᲑᲣᲚᲘ „ᲘᲐᲓᲒᲐᲠᲘ“** (ᲣᲫᲕᲔᲚᲔᲡᲘ ᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲘᲡᲐ) 1r-7v.

ᲤᲣᲠᲪᲔᲚᲗᲐ ᲖᲝᲛᲔᲑᲘᲡ, ᲮᲔᲚᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲡᲮᲕᲐ ᲛᲝᲜᲐᲪᲔᲛᲔᲑᲘᲡ, ᲐᲒᲠᲔᲗᲕᲔ ᲨᲔᲓᲒᲔᲜᲘᲚᲝᲑᲘᲡ ᲛᲘᲖᲔᲓᲕᲘᲗ, ᲣᲜᲓᲐ ᲔᲙᲣᲗᲕᲜᲝᲓᲔᲡ Sin.Geo.O.41 ᲮᲔᲚᲜᲐᲬᲔᲠᲘᲡ ᲘᲡᲔᲕᲔ, ᲠᲝᲒᲝᲠᲪ Sin.Geo.N.36. ᲗᲐᲕᲡᲓᲔᲑᲐ ᲗᲐᲕᲑᲝᲚᲝᲜᲐᲙᲚᲣᲚᲘ Sin.Geo.O.41-ᲘᲡ ᲑᲝᲚᲝ ᲜᲐᲬᲘᲚᲨᲘ. ᲨᲔᲘᲪᲐᲕᲡ ᲜᲐᲬᲧᲕᲔᲢᲔᲑᲡ ᲓᲘᲓᲘ ᲨᲐᲑᲐᲗᲘᲡ, ᲐᲮᲐᲚᲙᲘᲠᲘᲡ, ᲐᲛᲐᲦᲚᲔᲑᲘᲡ, ᲖᲐᲢᲘᲙᲗᲐ ᲛᲔᲨᲕᲘᲓᲔ ᲨᲕᲘᲓᲔᲣᲚᲘᲡ, ᲛᲐᲠᲗᲕᲘᲚᲘᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲛᲐᲠᲘᲐᲛᲝᲑᲘᲡ ᲡᲐ�გᲐᲚᲝᲑᲚᲔᲑᲘᲓᲐᲜ ᲓᲐ ᲤᲡᲐᲚᲛᲣᲜᲔᲑᲘᲓᲐᲜ. (ᲨᲓᲠ. ᲡᲘᲜᲣᲠᲘ ᲐᲦᲬᲔᲠᲘᲚᲝᲑᲐ, ᲢI, ᲒᲒ.153-156, ᲣᲫᲕᲔᲚᲔᲡᲘ

იადგარი, გვ.211-213, 224-227, 237-247, 250, 270). შეიცავს ზოგიერთ ისეთ საგალობელ ტექსტს, რომელიც გამოცემაში არ არის.

Sin.Geo.N.75
ᲐᲞᲝᲙᲠᲘᲤᲣᲚᲘ ᲓᲐ ᲰᲝᲛᲘᲚᲔᲢᲘᲙᲣᲠᲘ ᲢᲔᲥᲡᲢᲔᲑᲘ. X

17ფ; ეტრატი; ფურცლები სხვადასხვა ზომისაა; (მაქსიმუმი 22×15, მინიმუმი 18×11); დაშლილი, დაფურცლული; დაზიანებული, ზოგიერთი ფურცელი დახეულია, ზოგი გახევებული; ფურცლებზე შემორჩენილია ᲬᲐ და ᲬᲘ რვეულების აღმნიშვნელი სათვალავი; ასომთავრული; შავი მელანი; სათაურები სინგურით; [X ს.].

შინაარსი: **ᲐᲞᲝᲙᲠᲘᲤᲣᲚᲘ ᲓᲐ ᲰᲝᲛᲘᲚᲔᲢᲘᲙᲣᲠᲘ ᲢᲔᲥᲡᲢᲔᲑᲘ** 1r-17v.

ფრაგმენტის ყველა ნაწილის იდენტიფიკაცია ვერ მოხერხდა. შიგ ჩანს შემდეგი თხზულებები თუ მათი ფრაგმენტები:

1) **ᲘᲝᲐᲜᲔ ᲓᲐᲛᲐᲡᲙᲘᲚᲘ, ᲦᲛᲠᲗᲘᲡᲨᲝᲛᲝᲚᲘᲡ ᲨᲝᲑᲘᲡ ᲡᲐᲙᲘᲗᲮᲐᲕᲘ** 1r-3v. ქართულად არსებობს ამ თხზულების სხვადასხვა თარგმანი, რომელთაგან ფრაგმენტი მიჰყვება ხელნ.S-3648-ში დაცულ ტექსტს; იგი *კ.კეკელიძეს ეფთვიმი მთაწმიდლის* თარგმანად მიაჩნია (*კეკელიძე*, ლიტერატურა, გვ.206).

2) **ᲘᲝᲐᲜᲔ ᲛᲐᲮᲐᲠᲔᲑᲔᲚᲘ, ᲦᲛᲠᲗᲘᲡᲨᲝᲛᲝᲚᲘᲡ ᲒᲐᲠᲓᲐᲪᲕᲐᲚᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲙᲘᲗᲮᲐᲕᲘ** 4r-6r. (თხზულება თავნაკლულია; შდრ.*მგალობლიშვილი*, მრავალთავი, გვ.415).

3) **ᲤᲘᲚᲘᲞᲔ, ᲗᲔᲕᲓᲝᲡᲘ ᲭᲣᲠᲘᲐᲗᲐ ᲛᲗᲐᲕᲠᲘᲡ ᲐᲦᲡᲐᲠᲔᲑᲐ** 9r-13v (შდრ. *ყუბანეიშვილი*, ქრესტომათია, I, გვ.24).

Sin.Geo.N.76
ᲞᲐᲠᲐᲙᲚᲘᲢᲝᲜᲘ. XI

13 ფ; 16,5×12,3; ეტრატი, მოყვითალო ფერისა; დაფურცლული; ყველა ფურცელი მეტნაკლებად დაზიანებული; ფფ.1,4,11,12 საგრძნობი ნაწილი ამოჭმულია; ფფ.8-ისა და 13–ისა დარჩენილია მხოლოდ ზემო ნაწილი; 5r-ს ზემო აშიაზე და 6v-ს ქვემო აშიაზე დასმულია მერვე რვეულის თავ-ბოლოს აღმნიშვნელი ᲬᲘ; 7r-ს ზემო აშიაზე მეათე რვეულის დასაწყისის აღმნიშვნელი ი; ნუსხური; მელანი შავი და ყავისფერი; სათაურები, საგალობელთა სახელწოდებები და საზედაო ასოები სინგურით; განკეთის ნიშნებად გამოყენებულია შავი და შედარებით მსხვილი წითელი წერტილები; [XI ს.].

შინაარსი: **ᲞᲐᲠᲐᲙᲚᲘᲢᲝᲜᲘ** 1r-13v.

ფრაგმენტი შეიცავს პარაკლიტონის XI საუკუნის პირველ ნახევარში შემუშავებული რედაქციის ტექსტს. მასში შედის: ა) **ᲛᲔᲡᲐᲛᲔ-ᲛᲔᲠᲕᲔ ᲮᲛᲐᲗᲐ ᲡᲐᲙᲘᲠᲐᲝ ᲓᲐᲡᲓᲔᲑᲔᲚᲗᲐ ᲜᲐᲬᲧᲕᲔᲢᲘ** 1r-7v; ბ) **ᲡᲐᲪᲘᲡᲙᲠᲝ ᲐᲚᲘᲚᲣᲘᲐ-ᲤᲡᲐᲚᲛᲣᲜᲔᲑᲗᲐᲜ ᲨᲔᲡᲐᲡᲠᲣᲚᲔᲑᲔᲚᲘ ᲡᲐᲛᲔᲑᲘᲡ ᲢᲠᲝᲞᲐᲠᲘ ᲠᲕᲐ ᲮᲛᲐᲖᲔ** 8r-12v.

იგივე ტროპარები იხ. Sin.Geo.N.19 ხელნაწერში (51r-55r). იხ. აგრეთვე Sin.Geo.O.34 (147r, 195v) და პეტერბურგის ეროვნული ბიბლიოთეკის ბერძნული ფონდის ხელნაწერი Греч.XI, 1rv (სინური აღწერილობა, ტ.I, №34: XXII, XXIV, გვ.126-127; №34 (დამატება): X, 1-2, გვ.136.), აგრეთვე Sin.Geo.O.17, 301r-303r (სინური აღწერილობა, ტ.II, №17:2, გვ.82); გ) **საკვირაო ოხითები** (შემორჩენილია 4 ზმისა) 12r-13v. პარაკლიტონის ამავე რედაქციას მიეკუთვნება Sin.Geo.O. Nos.3,13,17,21 ხელნაწერები (იხ. სინური აღწერილობა, ტ.II, გვ.58-96) და Sin.Geo.N.14,25,40.

12r-ზე იკითხება დაზიანებული ტექსტი **ანდერძისა**: „...[ა]დიდენ სულით...და ...*[თ...]ე სმთ*ზელი *(თეოდორე სამოთხელი)*, ამენ." იგივე პირი ნახსენებია Sin.Geo.O.4 და Sin.Geo.O.61 ხელნაწერთა მინაწერებში (სინური აღწერილობა, ტ.II, გვ.139,144,162).

Sin.Geo.N.77
იერუსალიმური ლექციონარი. IX-X

2ფ; 15×14; ეტრატი, სინესტისაგან ალაგ-ალაგ ჩაშავებული; ყუის მხარეს ფურცლები მოცვეთილია, რის გამოც ტექსტი ნაწილობრივ დაზიანებულია; ასომთავრული; შავი მელანი; სათაურები სინგურით; [IX-X სს.].

შინაარსი: **იერუსალიმური ლექციონარი** 1r-2v.

ფრაგმენტი შეიცავს ნაწყვეტებს იერუსალიმური ლექციონარის ვრცელი ვერსიიდან: ზატიკთა მეექვსე შაბათს დაწესებული ბრმის განკურნების დღესასწაულის საკითხავებსა (იოვ.I,კათ.3,11-15; 3.18; იოვ.9,1-11) და ალილუია-ფსალმუნს (26,1). ეს დღესასწაული ლექციონარის გამოცემაში (Tarchnischvili, Lectionnaire) ხელნაწერთა დეფექტურობის გამო ასახული არ არის.

Sin.Geo.N.78
ღმრთისმშობლის საგალობელი. XI-XII

4ფ; 18,5×15; ეტრატი, ძალზე დაზიანებული, ფურცლები ამომწვარია, გაბმული ტექსტის წაკითხვა შეუძლებელია; ნუსხური; შავი მელანი; [XI-XII სს.].

შინაარსი: **ღმრთისმშობლის საგალობელი** 1r-4v.

Sin.Geo.N.79
იაკობის ჟამისწირვა. X

6ფ; 11,5×9,8; ეტრატი; დალაქავებული, კიდეებშემოჭმული; შემორჩენილია ერთი რვეულის ნაწილი; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები სინგურით; [X ს.].

შინაარსი: **იაკობის ჟამისწირვა** 1r-6v.

იმავე ტიპისაა, როგორიცაა *მ.თარხნიშვილის* გამოცემული გრაცის №2058/4 (*აკაკარლის* სინური კატალოგის №31; ნ.Цагарели, Каталог, с.68) ხელნაწერის ტექსტი. ნ. აგრეთვე Sin.Geo.N.26 აღწერილობა.

Sin.Geo.N.80
ᲫᲐᲛᲜᲘ. XI

9ფ; დაახლ. 10,2×7,5; ეტრატი; ფურცლები დაზიანებულია და დაჭმუჭნილი; შეადგენს ხელნაწერის ერთ, რიგით პირველ რვეულს; ფ.5 გვიან არის ჩამატებული. 4v-ს ტექსტი გრძელდება 6r-ზე; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები და დასაწყისები სინგურით; 1r და 5r დაუწერელია; [XI ს.].

შინაარსი: **ჟამნი** 1v-9v.

ხელნაწერი ასეა დასათაურებული: „ჟამნი დღისანი ბერძულნი, ვითა ილოცვენ ყოველნი ბერძენნი. ჟამი სამჟამისაᲐ". აქ შეცდომით არის მითითებული მესამე ჟამი, რადგან სათაურს მოსდევს პირველი ჟამის განგება შედეგითურთ. რედაქციულად ძალიან უახლოვდება კონსტანტინოპოლური ტრადიციის ჟამნის იმ ტექსტს, რომლის თარგმნა *გიორგი მთაწმიდელს* მიეწერება (შდრ. Jer.127, 17r-23v; *რ.ბლეიკის* აღწერილობაში მოცემულია მხოლოდ ტექნიკური აღწერილობა და სათაური (Blake, Jerusalem, IV, p.136), აგრეთვე Sin.Geo.O.88:3 (სინური აღწერილობა, ტ.III, გვ.197). ახასიათებს თავისებურებები: ფსალმუნთა ტექსტები მოცემულია მხოლოდ დასაწყისი და ბოლო მუხლებით; ტექსტი ზოგჯერ მიჰყვება ძველ რედაქციებს (შდრ. *შანიძე მ.*,ფსალმუნნი); შეიცავს მეტ და განსხვავებულ საგალობელ ტექსტებს. 5v-ზე შავი მელნით დაწერილია 29-ე ფსალმუნის მუხლთა დასაწყისი სიტყვები.

Sin.Geo.N.81
ᲘᲐᲙᲝᲑᲘᲡ ᲫᲐᲛᲘᲡᲬᲘᲠᲕᲐ. X

10ფ; 11×8,2; ეტრატი; დაშლილი, დაზიანებული; დალაქავებული, გახევებული; შავი მელანი; ნუსხური; [X ს.].

შინაარსი: **იაკობის ჟამისწირვა** 1r-10v.

ფურცელთა სწორი თანმიმდევრობაა: 1,5,2,3,6,4,7-10. ტექსტი *მ.თარხნიშვილის* მიერ გამოცემული ტექსტის ტიპისაა (ნ. Sin.Geo.N.26).

Sin.Geo.N.82
ᲤᲡᲐᲚᲛᲣᲜᲘ. XI-XII

18ფ; 10,5×6; ეტრატი; ძალზე დაზიანებული; გარეთა კიდე 1-8 ფურცლებისა დაზიანებულია, ამიტომ სტრიქონთა ბოლოები და დასაწყისები არ

იკითხება. ფურცლები (განსაკუთრებით ფფ.9-18) დაგლეჯილია; ფფ.16,17 მცირე ფრაგმენტებია; 9r-ზე ტექსტი გადასულია, ჩანს მხოლოდ ფსალმუნის ნომერი. ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები სინგურით; [XI-XII სს.].

შინაარსი: **ფსალმუნი** 1r-18v.

ტექსტის დასაწყისია ფს.118,3; 7r-8v-ზე: ფს.119-126; 9r-18v: ფს.127-149 ფრაგმენტული სახით. ტექსტი წინარეათონურია (*შანიძე მ.*, ფსალმუნნი; *შანიძე მ.*, თარგმანები).

Sin.Geo.N.83
ᲘᲐᲙᲝᲑᲘᲡ ᲭᲐᲛᲘᲡᲬᲘᲠᲕᲐ. X

2ფ; 16×14; ეტრატი; შემორჩენილი ფურცლები მეორე რვეულის დასაწყისი და ბოლო ფურცლებია, რასაც აჩვენებს რვეულობრივი სათვალავის აღმნიშვნელი ᲑᲬ (2v); ნუსხური; შავი მელანი; საზედაო ასოები ასომთავრულით და სინგურით; [X ს.].

შინაარსი: **იაკობის ჯამისწირვა** 1r-2v.

ფრაგმენტი წარმოადგენს Sin.Geo.N.22-ის დასაწყის ნაწილს, შეესაბამება *მთარწნიშვილის* გამოცემისას – გრაცის №2058/4 (სინური №31 *აცაგარლის* კატალოგით; Цагарели, Каталог, с.68) ხელნაწერის მიხედვით. ნ. Tarchnischvili, Liturgiae, გვ.7, სტრ.4. ნ. აგრეთვე Sin.Geo.N.26 აღწერილობა.

Sin.Geo.N.84
ᲞᲐᲢᲔᲠᲘᲙᲘ. X-XI

7ფ; 15×10,5; ეტრატი; დაშლილი, დაფურცლული; ფურცლები დახეულია; პირველი ფურცელი პალიმფსესტია; ქვედა ტექსტი ქართულია, ნაწერია ასომთავრულით; ნუსხური; მუქი ყავისფერი მელანი; სათაურები ასომთავრულით, სინგურით; [X-XI სს.].

შინაარსი: **პატერიკი** 1r-7v.

ხელნაწერი შეიცავს პატერიკულ თხრობებს, რომლებშიც პიროვნება დასახელებული არ არის. 3r-ზე იკითხება სათაური: „თქუმული *იოანე ოქროპირისა* მარხვისათჳს“. ხელის მიხედვით, შესაძლოა იყოს Sin.Geo.N.90 ხელნაწერის ნაწილი.

Sin.Geo.N.85
ᲤᲡᲐᲚᲛᲣᲜᲘ. XII-XIII

3ფ; 18,5×13,5; ეტრატი; დაშლილი; დალაქავებული; ნუსხური; საზედაო ასოები ასომთავრულით; შავი მელანი; [XII-XIII სს.].

შინაარსი: **ფსალმუნი** 118,75-118,100.

ტექსტი ძველი წინარეათონური რედაქციისაა (*შანიძე მზ.*, ფსალმუნნი; *შანიძე მზ.*, თარგმანები).

Sin.Geo.N.86
ᲚᲝᲪᲕᲔᲑᲘ. XII-XIII

10ფ; 8,3×6,3; ეტრატი; ფურცლები გამუქებულია; ტექსტი დაუმთავრებელია; ნუსხური; შავი მელანი; 1r მელნით დასვრილი, ცუდად იკითხება; დასაწყისები ასომთავრულით და სინგურით; დაუწერელია 5v-10v; [XII-XIII სს.].

შინაარსი: **ლოცვები** 1v-5r.

Sin.Geo.N.87
ᲘᲐᲜᲒᲐᲠᲘ. X ს. II ᲜᲐᲮᲔᲕᲐᲠᲘ

8ფ; დაზიანების გამო ფურცლები სხვადასხვა ზომისაა (8×8; 8,5×10,5; 6,5×7; და ა.შ); ეტრატი, ძალიან თხელი და გამჭვირვალე; წვრილი ნუსხური; ყავისფერი მელანი; სათაურები და საზედაო ასოები სინგურით, ასომთავრულით; [გადამწერი: *იოანე-ზოსიმე;* X ს. II ნახევარი].

შინაარსი: **ჰიმნოგრაფიული კრებული „იანგარი“** (Xს. რედაქციისა) 1r-8v.

შეიცავს ნაწყვეტებს *კონსტანტინე* მეფის ხსენებისათვის 22 იანვარს დაწესებული საგალობლებიდან 2r-3v. ემთხვევა Sin.Geo.O.59 და Sin.Geo.O.64 ხელნაწერთა შესაბამის საგალობლებს (შდრ.სინური აღწერილობა, ტ.I, №59:50, გვ.176; №64: II, 94, გვ.203-204). დანარჩენ ფურცელთა ტექსტის ამოკითხვა ვერ ხერხდება ძლიერი დაზიანების გამო; მხოლოდ პირველ ფურცელზეა დარჩენილი სინგურით დაწერილი კალენდარული მითითება: "[მა]ისსა ი᾽ ვარდობაᲲ წმიდისა ღმრთისმშობელისაᲲ" (შდრ.სინური აღწერილობა, ტ.I, №59: 49, გვ.176; №64: II,92, გვ.203-204). ფრაგმენტი დაწერილი ჩანს იოვანე-ზოსიმეს ხელით Xს. II ნახევარში (შდრ. Sin.Geo.O.34, სინური აღწერილობა, ტ.I, გვ.94).

Sin.Geo.N.88
ᲘᲔᲠᲣᲡᲐᲚᲘᲛᲣᲠᲘ ᲚᲔᲥᲪᲘᲝᲜᲐᲠᲘ. X

2ფ; ეტრატი; პირველი ფურცლის ზომებია 33,5×28,5; ზემო აშია შემოცვეთილია, მარჯვენა აშიის ქვემო ნაწილი მოჭრილია; გვერდზე 22 სტრიქონია; ნაწერია ორ სვეტად; მეორე ფურცელი წარმოადგენს მცირე ფრაგმენტს; ტექსტი შედარებით სრულად შემორჩენილია პირველი ფურცლის

ქვემო ნაწილში ოთხი სტრიქონის ფარგლებში და ნაწილობრივ ყუის მხარეს (მერვე–მეთვრამეტე სტრიქონებისა); მსხვილი ასომთავრული; შავი მელანი; დღესასწაულთა სათაურები, საკითხავთა და საგალობელთა დასახელებები და საზედაო ასოები სინგურით; თითქმის არ ახასიათებს დაქარაგმება; [X ს.].

შინაარსი: **იერუსალიმური ლექციონარი** 1r-2v.

ფრაგმენტში წარმოდგენილია იერუსალიმური ლექციონარის ვრცელი ვერსიის ნაწყვეტი. ფურცლები შეიცავს მარხვათა მესამე ოთხშაბათისა და ხუთშაბათის, მეხუთე პარასკევისა და შაბათის, მეექვსე კვირადღის საკითხ-ავების ნაწყვეტებსა და ფსალმუნებს (შდრ.Tarchnischvili, Lectionnaire, Nos.416,418,512,514,515,520,522). ფრაგმენტი გამოცემასთან შედარებით უჩვენებს განსხვავებებს.

Sin.Geo.N.89
სინური მრავალთავი (ფრაგმენტი). 864

2ფ; 24,5×21; ეტრატი; ფურცლები ერთმანეთს მისდევს და წარმოადგენს რვეულის ბოლო ორ ფურცელს, რვეულის ბოლოს აჩვენებს ია (2v ქედა ამიაზე); ასომთავრული; შავი მელანი; ორ სვეტად; სტრიქონთა რაოდენობა სვეტში 24; ფურცლები დაზიანებულია; პირველი ფურცლის პირველი სვეტი ზემოდან 6 სტრიქონის ფარგლებში მოხეულია; მეორე ფურცლის ქვემო აშია ნაწილობრივ მოხეულია, რის გამოც დაზიანებულია მინაწერი; მომგებელი და ხელნაწერის იმ ნაწილის გადამწერი, რომელსაც ეკუთვნის ფრაგმენტი: *მაკარი ლეთეელი* (2r); გადაწერის ადგილი: [*სამაწმიდა;* 864წ.]

შინაარსი: 1. **კირილე იერუსალიმელი, ნათლისღებისათვის** (ბოლო ნაწილი) 1rv.

2. **ევსუქი იერუსალიმელი, მიგებებისათვის** 1v-2v.

ფრაგმენტი წარმოადგენს ნაწყვეტს Sin.Geo.O.32-57-33 ხელნაწერისა, რომელიც ერთ-ერთი უძველესი ჰომილეტიკური კრებულია, ცნობილი *სინური მრავალთავის* სახელით. იგი გადაწერეს 864წ. *სამაწმიდის* ლავრაში და შეწირეს *სინაწმიდას*: „...მე, *მაკარი ლეთელელი*, ძმ *გრ გრძელისაჲ*, ღირს-მყო ღმერთმან შესაქმედ წმიდისა ამის წიგნისა მრავალთავისა თანა-შეწევნითა ძმისა ჩუენისა სულიერად *პიმენ კახისათა* და ჴელთ-წერითა დედის ძმისწულისა ჩემისა *ამონა ჴახთანგ მოძარღულისა* ძისათა... დაიწერა ესე წიგნი *იმლშს*, ლავრასა დიდსა წმიდისა და ნეტარისა მამისა ჩუენისა *სამაჲსსა*, დღეთა ღმრთისმოყუარისა *თევდოსი* პატრიარქისათა და *სამაწმიდას* პატიოსნისა და სანატრელისა *სოლომონ* მამასახლისისაჲთა... და დაიწერა წმიდაჲ ესე წიგნი დასაბამითგან წელთა ხჯაჲ, ქრონიკონი იყო ჰდ. და მე, გლახაკმან *მაკარი*, შევწირე წმიდაჲ ესე მრავალთავი წმიდათ-წმიდასა მთასა *სინასა*...“ (Garitte, Catalogue, p.94; *შანიძე ა.*, სინური მრავალთავი,

გვ.280). ფრაგმენტი ავსებს დასახელებულ თხზულებათა ნაკლულ ტექსტს ხელნაწერის 84-85ფფ. შორის (დღევანდელი პაგინაციით).

კირილე იერუსალიმელის თხზულება ფრაგმენტში ასრულებს ჰომილიის ბოლონაკლულ ტექსტს. შდრ. სვანური (ანუ ტბეთის) მრავალთავი: A-19, 192r-194v (აღწერილობა A-I/1, გვ.68; Van Esbroeck, Homéliares, p.205. აქ ტექსტს აკლია შუა ნაწილი).

ევსუქი იერუსალიმელის ჰომილიის ავტორად *ეგვარიტის* აღწერილობაში ნავარაუდევია *ტიმოთე იერუსალიმელი* (Garitte, Catalogue, p.78). სინური მრავალთავის გამოცემაში ავტორის სახელი (*ევსუქი*) აღდგენილია უდაბნოს მრავალთავის (A-1109, IX-X სს.) მიხედვით (*შანიძე ა.*, სინური მრავალთავი, გვ.90). ჰომილიის ტექსტი ცალკე გამოსცა *ეგვარიტმა* ოთხი მრავალთავის მიხედვით; აქ ავტორად დასახელებულია *ევსუქი იერუსალიმელი* (Garitte, Hésychius, pp.361-372); Sin.Geo.N.89 ფრაგმენტის ტექსტი (1v-2v) სრულად ავსებს ამ ჰომილიის თაუნაკლულ ტექსტს. სათაურში აღნიშნულია ავტორიც – *ევსუქი იერუსალიმელი.* ჰომილიის ტექსტი გამოქვეყნებულია აგრეთვე უდაბნოს მრავალთავის გამოცემაში (უდაბნოს მრავალთავი, გვ.116-119). *ევსუქის* ჰომილიის ქართულ თარგმანში შემონახული ტექსტი განსხვავებულია დღემდე მოღწეული ორივე ბერძნული ვერსიისაგან (Garitte, Hésychius, p.356).

2r-ს ქვემო ამიაზე, შემორჩენილია დაზიანებული **მინაწერი** ნუსხურით: „ამის წიგნისა დამწერელსა [ც]ოდ[ვილსა] *მ[ა]კარი ლეთეველს* მღდელმონ[აზონსა, შეუნდვენ ღმერთმან] ცოდვანი მისნი.“ მინაწერი ადასტურებს ვარაუდს, რომ *მაკარი ლეთეველი* უნდა იყოს სინური მრავალთავის არა მხოლოდ მომგებელი, არამედ მისი დიდი ნაწილის გადამწერიც (A ხელი: 1r-55r, 70r-116v, 145r-160r, 202r-274r; *იხ. შანიძე ა.*, სინური მრავალთავი, გვ.299): Sin.Geo.N.89 ფრაგმენტის ფურცლები ერთ-ერთ ზემოდასახელებულ მონაკვეთში თავსდება.

Sin.Geo.N.90
ᲞᲐᲢᲔᲠᲘᲙᲘ. X-XI

38ფ. და 2 ძალიან პატარა ფრაგმენტი; 15,5×12; ეტრატი; უყდო; ძალზე დაზიანებული; ფფ.1-22-ზე შუაგული ამოჭმულია; ფფ.23-24-ზე ჩამოხეულია გარეთა აშია ტექსტის ნაწილითურთ; ფ.29-ზე: მოხეულია ზედა მხარე; ფფ.30-33 ამოჭმულია ზევით და ქვევით; ფფ.34-38 ფრაგმენტებია; ფურცლები ამჟამად სწორი თანმიმდევრობით არ არის დანომრილი; პალიმფსესტი, ქვედა ტექსტი ნაწერია ქართული ასომთავრულით; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები სინგურით; [X-XI ს.].

შინაარსი: **ᲞᲐᲢᲔᲠᲘᲙᲘ** 1r-40v.

ხელნაწერში გამოვლენილ თხრობათა ნაწილი ანბანურ პატერიკს

განეკუთვნება; დასახელებულია მამები: *კარიონ* (სათაური: „მამისა *კარიონისთჳს*") 23r-24v; *მაკარი* (სათაური: [ცხორებაᲲ მამისა *მაკარჱისი* დიდისაᲲ) 10v-16v; *მელი* 19v-22v; *სერაპიონ* 34rv, 36r-37v. ანბანური პატერიკების ტექსტი გამოქვეყნებულია სამი ხელნაწერის მიხედვით, მათ შორის ორი ძველი სინური კოლექციისაა (Sin.Geo.O.8, XI ს., Sin.Geo.O.35, 907 წ. *საბაწმიდაში* გადაწერილი; Garitte, Catalogue, p.26,35. მეორე ხელნაწერის თარიღისათვის იხ.*დეალი,ჯღამაია,*ფრაგმენტი,გვ.72. გამოცემა:*დეალი,*ნოველები, II). ხელნაწერში თხრობები შინაარსეულად მიჰყვება გამოქვეყნებული მასალის შესაბამის ადგილებს, მაგრამ საკმაოდ განსხვავებულია ტექსტის მხრივ; ამიტომ შესაძლოა წარმოადგენდეს სხვა თარგმანს. ხელნაწერში არის თხრობები, რომლებიც გამოქვეყნებულ ტექსტში არ არის (*ამონ* 5r-6v, *ეფრემ* 17r-18v, *იონა* (?) 37v, *პალე* 7r-8v, 10rv). ტექსტის ფრაგმენტულობის გამო, ჯერჯერობით ვერ მოხერხდა მისი გვარობის დადგენა. შესაძლოა ხელნაწერის ერთი ნაწილი სისტემატური კოლექციისა ყოფილიყო:29rv და 26r შინაარსეულად შეესაბამება მისი III თავის („სინანულისათჳს") ერთ-ერთ ნაწილს (*დეალი,* ნოველები, I, გვ.40-41). ამ თხრობას მოსდევს სათაური: "სწავლანი წმიდათა მამათანი" 26r. ხელნაწერის ტექსტის დანარჩენი ნაწილიც, რომლის ზუსტი იდენტიფიკაცია ჭირს, შინაარსის მიხედვით პატერიკისა არის.

Sin.Geo.N.91
ᲚᲝᲪᲕᲐ. XI

3ფ; 17×13; ეტრატი; ძლიერ დაზიანებულია პირველი ფურცელი; ქედა მარჯვენა კუთხე მოხეული აქვს დანარჩენ ორ ფურცელსაც; შემორჩენილია ძაფები,რომლებითაც შეკერილი იყო რვეული; ნუსხური; შავი მელანი; საზედაო ასოები ასომთავრულით; მთარგმნელის ანდერძის დასაწყისი სინგურით შესრულებული ასომთავრულით; **მთარგმნელი:** *ეფთვიმი* (3v); [XI ს.].

შინაარსი: **ლოცვა** 1r-3v.

ლოცვის მთლიანი ტექსტი გამოქვეყნებულია; ცენტრალური არქივის №321 ხელნაწერის ჩვენების მიხედვით, ავტორად მიჩნეულია *ეფთვიმი მთაწმიდელი* (*კეკელიძე,* ორიგინალური შრომა, გვ.11; ხელნაწერი–XIV ს-ისა). ფრაგმენტის ტექსტი ემთხვევა გამოცემის 16,26-17 გვერდებს. სხვა ქართულ ხელნაწერებში ავტო-რად დასახელებულია *ბასილი კესარიელი,* რომლის ავტორობა, ბერძნული წყა-როების მიხედვით,საბოლოოდ დადგენილი არ არის (*ქაჯაია,ბასილი,*გვ.156). ანდერძის მიხედვით, შესაძლოა მთარგმნელი იყო *ეფთვიმი მთაწმიდელი.*

ანდერძი: „ვინცა ამას ლოცვასა იტყოდით, მეცა მომიჴსენეთ ცოდვილი *ეფთჳმე* ამის მთარგმნელი. სახიერო ღმერთო, შემიწყალე [...]" 3rv.

3v-ს მარცხენა აშიაზე წერილი ნუსხურით, სინგურით ნაწერია ტექსტი, რომელშიც იკითხება „*ᲒᲘᲝᲠᲒᲘ*".

Sin.Geo.N.92
ᲐᲦᲓᲒᲝᲛᲔᲚ ᲝᲥᲠᲝᲞᲘᲠᲘᲡ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘ ᲡᲘᲜᲔᲚ ᲛᲐᲛᲐ ᲜᲘᲙᲝᲚᲝᲖᲘᲡᲐᲦᲛᲘ. XV-XVI

1ფ; 20×14; ეტრატი; შუაში ნაწილობრივ ამოხეული; ნუსხური; შავი მელანი; ბოლოში ხელმოწერის მაგიერ დასმული აქვს ჯვრები; v-ზე ბერძნული ტექსტი, ქართული (ნუსხური) ასოებით ნაწერი; [XV-XVI სს.].

შინაარსი: **იერუსალიმის აღდგომის ეკლესიის მღვდლის ოქროპირის წერილი [სინელ] მამა ნიკოლოზისადმი** 1rv.

აღდგომელი *ოქროპირი* მამა *ნიკოლოზს* პატიებას სთხოვს მცირე ძღვნისათვის და უხსნის, რომ *აღდგომის ეკლესია* დიდად შეჭირვებულია, ვინაიდან მას ველარ პატრონობენ *საქართველოს* მეფეები და კათალიკოსი.

ტექსტის ადრესატი ნიკოლოზ შესაძლოა იყოს XV-XVI ს. ერთ-ერთ წერილში ნახსენები პირი (*ბერძნიშვილი*, ეპისტოლენი, გვ.26, 111).

Sin.Geo.N.93
ᲣᲪᲜᲝᲑᲘ ᲮᲔᲚᲜᲐᲬᲔᲠᲘᲡ ᲐᲜᲓᲔᲠᲫᲔᲑᲘ. X

1ფ; 10×7,5; ეტრატი; ფურცლის წინა მხარე – ნუსხური და ასომთავრული; უკანა – წვრილი ასომთავრული; შავი მელანი; [X ს.].

შინაარსი: **უცნობი ხელნაწერის ანდერძები** 1rv.

პირველი ანდერძის ბოლო ნაწილია: „დაიწერა წმიდაჲ ესე წიგნი ლავრასა შინა წმიდისა *ბარიტონისა პალავრას*" პირველი ანდერძისაგან ხაზითაა გამოყოფილი ასომთავრულით ნაწერი მეორე ანდერძი:„ ლოცვა [ყავთ...] *თევდორეს* და მისთა მშობელთა შეუნდოს ღმერთმან, ამინ" 1rv. *თევდორე* [*პალავრელის*] დავალებით არის გადაწერილი Sin.Geo.O.40 (სინური აღწერილობა, ტ.I, გვ.152).

Sin.Geo.N.94
ᲙᲘᲠᲘᲚᲔ ᲡᲙᲕᲘᲗᲝᲞᲝᲚᲔᲚᲘ, ᲬᲛ. ᲔᲤᲗᲕᲘᲛᲘᲡ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲐ. X

2ფ; 12,5×16; ეტრატი; ფურცლების ქვედა ნაწილი მოხეულია; ფ.2. წარმოადგენს მეორე რვეულის დასაწყისს; ასომთავრული; შავი მელანი; [X ს.].

შინაარსი: **კირილე სკვითოპოლელი, წმ.ეფთვიმის ცხოვრება** 1r-2v.

ფურცლები ნაწილია Sin.Geo.O.43 ხელნაწერისა. ფრაგმენტი ნაწილობრივ ავსებს დანაკლისს ხელნაწერის თავში, რომელსაც აკლია პირველი ორი რვეული. (Garitte, Catalogue, p.159).

Sin.Geo.N.95
ᲘᲐᲓᲒᲐᲠᲘ. X (987 Წ. ᲨᲔᲛᲓᲔᲒ)

8ფ; 31×26; დაზიანების გამო მეორე, მესამე, მეოთხე და მეექვსე ფურცლებს არ შემორჩა თავდაპირველი ზომები. 5r-ზე რვეულის სათვალავის აღმნიშვნელი ე; 7v არის ლ რვეულის ბოლო ფურცელი; ეტრატი; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები, საგალობელთა სახელწოდებები, ბერძნულ ძლისპირთა ქართული ტრანსლიტერაციები და საზედაო ასოები ასომთავრულით, სინგურით; [გადამწერი: *იოვანე ხუცესმონაზონი;* მომგებელი: *კვირიკე მიძნაძოროელი;* გადაწერის ადგილი: *სინაწმიდა;* X ს. 987 წ. შემდეგ].

შინაარსი: **ჰიმნოგრაფიული კრებული „იადგარი“** (X საუკუნის რედაქციისა) 1r-8v.

ფრაგმენტი წარმოადგენს ნაწყვეტს Sin.Geo.O.64 ხელნაწერიდან. მასში შედის:

1. **ნაწყვეტები იადგრის ძლისპირთა კრებულიდან:** II ხმის ჰიმნოგრაფიული კანონის V-IX გალობათა და VIII ხმის VII-IX გალობათა ძლისპირები და ღმრთისმშობლისები 1r-5v. მიეკუთვნება ქართული OdO წყობის ძლისპირთა კრებულის უძველეს რედაქციას (იხ. *მეტრეველი*, ძლისპირნი). ძლისპირთა ტექსტებს უძღვის ბერძნული შესატყვისების დასაწყისები ქართული ტრანსლიტერაციით.

2. **წმინდა პროკოპის** (8 ივლ.), **წმინდა სვიმეონის დედის–მართას** (11 ივლ.), **გაბრიელ მთავარანგელოზის** (13 ივლ.) **ხსენებათა საგალობლები** (სტიქარონები და კანონი) 6r-7v. საგალობლები მეტწილად ფრაგმენტულადაა მოღწეული. მათი სრული ტექსტები დაცულია Sin.Geo.O.59 ხელნაწერში (იხ. სინური აღწერილობა, ტ.I, №59:66,67,68, გვ.179), რომელიც Sin.Geo.O.64-ის ერთ-ერთ წყაროდ არის მიჩნეული (*ინგოროყვა*, თხზულებანი, ტ.III, გვ.541).

ფრაგმენტის 1-5 ფფ. ნაწილობრივ ავსებს Sin.Geo.O.64-ის დანაკლისს ხელნაწერის დასაწყისში პირველი ფურცლის წინ, ფფ.6-7 კი – ხელნაწერის ბოლოში 207-ე ფურცლის შემდეგ (შდრ. სინური აღწერილობა, ტ.I, №64, გვ.187-207). 8rv-ს ტექსტის იდენტიფიცირება ჯერჯერობით ვერ მოხერხდა, ამიტომ ხელნაწერში მისი ადგილი გაურკვეველია.

აღწერილობაში გადამწერისა და მომგებელის ვინაობა, აგრეთვე გადაწერის ადგილი და თარიღი მითითებულია Sin.Geo.N.2 ხელნაწერის ანდერძთა მიხედვით. Sin.Geo.N.2 ნაწილია Sin.Geo.O.65 ხელნაწერისა, ხოლო Sin.Geo.O.64 და Sin.Geo.O.65 ერთი და იმავე იადგრის პირველ და მეორე წიგნებს წარმოადგენენ.

Sin.Geo.N.96
ᲘᲐᲓᲒᲐᲠᲘ. X

1ფ; 16,2×14,2; ეტრატი; ასომთავრული; შავი მელანი; სათაურები და საზედაო ასოები სინგურით; გვერდზე 15 სტრიქონია; ფურცლის წინა მხარეს ზემო აშიაზე არის მეოთხე რვეულის დასაწყისის მაჩვენებელი დ; [X ს.].

შინაარსი: **ჰიმნოგრაფიული კრებული „იადგარი"** (უძველესი რედაქციისა) 1rv.

შეიცავს ოქტოიხოსის I-II ხმების საგალობლებს. მისდევს გამოქვეყნებულ ტექსტს (შდრ. უძველესი იადგარი,გვ.384). შეიცავს დამატებით „სიწმიდისაᲘს" უცნობ ტექსტს.

Sin.Geo.N.97
ᲘᲐᲓᲒᲐᲠᲘ. X

8ფ; ძლიერ დაზიანებულია, რის გამოც ფურცელთა ზომები სხვადასხვაა: 14,3×13,4; 10,5×10,5; 10×7; 14,3×11,5; 10,3×7,3; 14×11,2; 14×13; 6,5×11,3; ტექსტი მეტწილად დაზიანებულია ან მოხეული; ეტრატი ძალიან თხელი, გაყვითლებული; პირველი ფურცლის recto-ს ზედა აშიასა და მეოთხე ფურცლის verso-ს ქვედა აშიაზე რვეულობრივი სათვალავის აღმნიშვნელი Ა. ტექსტი მეტწილად ფრაგმენტულია, რადგან ფურცლები ერთმანეთს არ მისდევს. ყველა ფურცელი პალიმფსესტია, ქვედა ტექსტი ბერძნულია; ნუსხური, ულაზათო ხელი; შავი მელანი; სათაურები და გალობათა სახელწოდებები სინგურით; [X ს.].

შინაარსი: **ჰიმნოგრაფიული კრებული „იადგარი"** (X ს. რედაქციისა) 1r-8v.

ფრაგმენტი შეიცავს პირველი, მეორე და მეოთხე ხმების ძლისპირებსა და ღვთისმშობლისებს, რომლებიც ქართული ირმოლოგიონის უძველეს ფენას მიეკუთვნებიან (შდრ. *მეტრეველი*, ძლისპირნი №3,10,17,24,31,45,53,62,70,76, 190,194,214,180,191,198,208,219). შეიძლება იყოს ნაწყვეტი Sin.Geo.O.49 ხელნაწერისა, რომელიც X საუკუნის რედაქციის იადგარია.

Sin.Geo.N.98
ᲘᲝᲐᲜᲔ ᲝᲥᲠᲝᲞᲘᲠᲘ, ᲡᲬᲐᲕᲚᲐ ᲦᲛᲠᲗᲘᲡ ᲨᲘᲨᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲡᲘᲜᲐᲜᲣᲚᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. X

10ფ; ეტრატი; 17×14; პირველი ოთხი ფურცლის ქვედა ნახევარი გამოჭმულია; შავი მელანი; ნუსხური, საზედაო ასოები ასომთავრულით; [X ს.]

შინაარსი: **იოანე ოქროპირი, სწავლა ღმრთის შიშისა და სინანულისათვის** 1r-10v.

ტექსტი თავბოლონაკლულია, აკლია აგრეთვე მეოთხე და მეხუთე ფურცლებს შუა (დაახლოებით 2ფ); ტექსტი მიჰყვება S-1139 ხელნაწერს (აღწ.S-II, გვ.32). ტექსტის გამოცემა: *აბულაძე*, სწავლანი, (შდრ.გვ.3-12); (გამოცემაში დაზუსტებულია S-1139 ხელნაწერის თარიღი: 943 წლამდე, ნ. გვ.VII).

შედარებით გვიანდელი ხელით, ასომთავრულნარევი ნუსხურით: „წმიდაო *იოანე*, შეიწყალე *დავით*" 5v.

Sin.Geo.N.99
პატერიკული თხრობა. XII

1ფ; ეტრატი; ნუსხური; [XII ს.].

შინაარსი: პატერიკული თხრობა 1rv.

ხელნაწერის ტექსტის დადგენა ჯერჯერობით ვერ მოხერხდა. ფრაგმენტი აღწერილია ფოტოს მიხედვით.

ქაღალდის ხელნაწერები

Sin.Geo.N. 1p
იოანე სინელი, კლემაქსი. XII-XIII

126ფ; 15×18; ქაღალდი; სქელი ფიცრის ტყავგადაკრული ყდა; დაშლილი, ძალზე დაზიანებული; ფურცლები ამოჭმულია; თაებოლონაკლული, აკლია შიგნითაც; პირველი რვა ფურცლისა დარჩენილია მხოლოდ მცირე ნაწილები ყუის მხარეს; 9-15 და 122-126 ფურცლებზე იკითხება მხოლოდ თითო-ოროლა სიტყვა, 16-66 ფურცლებზე გაბმული ტექსტის ამოკითხვა შეუძლებელია; ნუსხური; ყავისფერი მელანი, სათაურები გამოყვანილია სინგურით, რომელიც უმეტეს შემთხვევებში გადასულია; გადამწერი: *ონოფრე* (119v); [XII-XIII სს.].

შინაარსი: **იოანე სინელი, კლემაქსი** 9r-126v.

ხელნაწერში შესაძლებელია შემდეგი თავების ტექსტის ნაწილობრივი ამოკითხვა: 11,15,17-20,22-24,26-30,37-39.

ხელნაწერი შეიცავს *ეფთვიმი მთაწმიდლის* მიერ ნათარგმნ ტექსტს. (გამოცემა: *იოანე სინელი*, კლემაქსი). Sin.Geo.O.35 ხელნაწერში შემონახულია ამ თხზულების ძველი თარგმანი (*კეკელიძე*, ავტორები, გვ.65), რომელიც შემოკლებულია და 30 თავს შეიცავს (Garitte, Catalogue, p.115).

ანდერძი (გადამწერისა): „ [...] შეიწყალე *ონოფრე*“ 119r (სინგურით).

Sin.Geo.N.2p
ფსალმუნი. XII-XIII

135ფ; 19×12; ქაღალდი; ბოლონაკლული, აკლია შიგნითაც; შემორჩენილია ზოგიერთი რვეულის დასაწყისის აღნიშვნები (ⲅ҃ⲧ, ⲓ҃ⲁ, ⲓ҃ⲇ, ⲕ҃ⲇ); ტყავგადაკრული ხის ყდა რკინის ჩასაკეტით; შემორჩენილია მხოლოდ ზედა ფრთა და ყუა; ყდაზე დაკრული ყოფილა X საუკუნის მრგვლოვანით ნაწერი ეტრატის ფურცლის ნაწილი, რომელიც ამჟამად მოცილებულია; ქაღალდი ძლიერაა დაზიანებული და დალაქავებული; კიდეები შემოცვეთილია; ზოგიერთ ფურცელზე გასამაგრებლად დაწებებულია პერგამენტის ნაჭრები, ზოგან კი XVI ს. მხედრულით ნაწერი ქაღალდის ნაკუწები (მეტწილად ქვედა აშიაზე); აქა-იქ დაწებებულ ქაღალდებზე იკითხება არაბული ტექსტის ფრაგმენტები; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები და ზოგიერთ მუხლთა დასაწყისი საზედაო ასოები სინგურით; [XII-XIII სს.].

შინაარსი: **ფსალმუნი** 1r-135v.

ხელნაწერში შემორჩენილია ტექსტის შემდეგი ნაწილები: ფს.1,1-43,25 (ფფ.1-68); 46,10-48,17 (ფფ.69-71); 49,18-54,20 (ფფ.72-78); 56სათ.–65,13 (ფფ.79-90); 67,19-70,22 (ფფ.91-98); 71,10-73,23 (ფფ.99-104); 74,1-74,11 (ფ.105); 76,13-77,1 (ფ.106); 77,11-77,44 (ფფ.107-109); 78,12-79,9 (ფ.110); 84,7-85,5 (ფ.111); 88,17-88,28 (ფ.112); 92,5-93,21 (ფფ.113,114); 105,8-105,19 (ფ.115); 106,17-106,29 (ფ.116); 106,42-111,6 (ფფ.117-122); 114,1-118,5 (ფფ.123-126); 118,37-118,45 (ფ.127); 118,152-127,6 (ფფ.128-134); 134,15-135,9 (ფ.135).

ტექსტი *გიორგი მთაწმიდლის* რედაქციისაა (*შანიძე მ.*, ფსალმუნნი; *შანიძე მ.*, თარგმანები).

Sin.Geo.N.3p
ლიტურგიკული, ჰაგიოგრაფიული და ჰომილეტიკური ტექსტები. XII-XIII

70ფ; 16,7×12,5; ქაღალდი; ხის ტყავგადაკრული ყდა; შემორჩენილია ყდის ქვედა ფრთა ტყავის შესაკრავებით და ყუა; თავბოლონაკლული, აკლია შიგნითაც; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები სინგურით; [XII-XIII სს.].

შინაარსი: **ლიტურგიკული, ჰაგიოგრაფიული და ჰომილეტიკური კრებული** 1r-70v. კრებულში შედის:

1. **წმ.ეკატერინესადმი მიძღვნილი საგალობლები** 1r-5r.
2. **ათანასე მალეშწერალი, წმ.ეკატერინეს წამება** 5r-59r.

თხზულება კიმენური რედაქციისაა. იგივე ტექსტი შემონახულია სინური ძველი კოლექციის სამ ხელნაწერში: Sin.Geo.O.6, 981 წ., Sin.Geo.O.71, XIII ს., Sin.Geo.O.91, XIV ს. თხზულებას ხელნაწერში ამთავრებს (ისევე, როგორც ხსენებულ სინურ ნუსხებში) ავტორის ცნობა: „ესე მე, *ათანასე მალეშწერალმან*, მონამან წმიდისა *ეკატერინესმან*, აღვწერე მოსაკსენებლად წმიდისა მის ყოვლითა მოსწრაფებითა“ 59v. (შდრ.Garitte, Catalogue, pp.19,223,269).

3. **იოანე ოქროპირი, სათნოებისათვის** 59v-70v.

ტექსტი ბოლონაკლულია.

მინაწერი: „წმიდაო *ეკატერინე*, მეოხ გვეყავ წინაშე ქრისტესა მე და ყოველთა სულიერთა ძმათა ჩემთა დღესა მას განკითხვისასა“ 59r.

Sin.Geo.N.4p
მარინას წამება. XII-XIII

35+1ფ; 14×12; ქაღალდი; ყდა ქსოვილზე დაკრული ტყავისა; ყდის ზედა ფრთის შიგნითა მხარეზე დაწებებულია ქაღალდი წმ.*მარინასა* და წმ.*ბარბარეს* გამოსახულებებით; გვერდით–მამაკაცის სურათი, რომელთანაც

იკითხება: ბასილი (?); წმინდანთა სახელები გამოყვანილია მოწითალო მელნით; ყდის საცავ დაუნომრავ ფურცელზე მქრქალი მელნით მიწერილია სხვადასხვა სახელი; ნუსხური; მოყავისფრო მელანი; სათაური და მთავრულით გამოყვანილი ზოგიერთი საზედაო ასო სინგურით; [XII-XIII სს.].

შინაარსი: **წმ.მარინას წამება** 1r-35v.

1r-ზე სათაურთან აღნიშნულია წმინდანის ხსენების დღე–17 ივლისი. ტექსტი დასაწყისის მიხედვით უახლოვდება ტექსტს, რომელიც დაცულია Sin.Geo.O.62 ხელნაწერში (Garitte, Catalogue, p.203).

ანდერძები (გადამწერის ხელით): „წმიდაო *მარინა*, შეიწყალე სასოებით [მლოცველ]ი და მვედრებელი შენი მმ"ხა." „შ"ე მ"ხა" გამეორებულია ხვეულწერილად იმავე გვერდზე. „*ამბაკონს* შეუნდვენ ღმერთმან" 35r.

34v-ზე აშიაზე ჩამოწერილია ქართული ანბანი.

Sin.Geo.N.5p
ᲓᲐᲣᲓᲒᲔᲜᲔᲚᲘ ᲨᲘᲜᲐᲐᲠᲡᲘᲡ ᲤᲠᲐᲒᲛᲔᲜᲢᲘ. XI

1ფ; 11,5×9; ქაღალდი; ფრაგმენტი დაკრულია ტყავის ცარიელი ყდის ზედა ფრთის შიდა მხარეზე; უკანა ყდაზე დაკრულია ქაღალდი არაბულად ნაწერი ტექსტით; ნუსხური; შავი მელანი; [XI ს.].

შინაარსი: **დაუდგენელია** 1rv.

ტექსტი თხრობითი ხასიათისაა. შიგ ნახსენებია *კალინიკოზ ხუცესი.*

Sin.Geo.N.6p
ᲰᲝᲛᲘᲚᲔᲢᲘᲙᲣᲠᲘ ᲙᲠᲔᲑᲣᲚᲘ. XII-XIII

29ფ; ქაღალდი; თავდაპირველი ზომა 35×22; ამჟამად ფურცელთა ზომა სხვადასხვაა; ძალზე დაზიანებული; ფურცლები დახეულია და ამოჭმული; დაზიანების გამო გაბმული ტექსტის ამოკითხვა თითქმის შეუძლებელია; სამი ფურცლის გარდა, ფურცლები ერთმანეთს არ მისდევს; 18r ფურცელზე შემორჩენილია სათაურის ნაშთი, რომელიც აჩვენებს, რომ იგი რიგით 37-ე ყოფილა; ნუსხური; შავი მელანი; [XII-XIII სს.].

შინაარსი: **ჰომილეტიკური კრებული** 1r-29v.

ტექსტების იდენტიფიკაცია ხელნაწერის დაზიანების გამო ჭირს. პირობითად, შინაარსის მიხედვით შეიძლება გამოიყოს: ა) **საკითხავი ღვთისმშობლის სამოსელ-სარტყლის გამოჩინების შესახებ** (3r); ბ) **ღმრთისმშობლის ტაძრად მიყვანების საკითხავი** (11r); გ) **იოანე დამასკელი. ღმრთისმშობლის ტაძრად მიყვანების საკითხავი** (11r-20v); დ) **საკითხავი ჯვრის შესახებ** (21r-27v); ე)**საკითხავი იოანე ნათლისმცემლის თავის კვეთის შესახებ** (28r-29v).

Sin.Geo.N.7p
ᲑᲠᲘᲒᲝᲚ ᲜᲝᲡᲔᲚᲘ, ᲔᲤᲠᲔᲛ ᲐᲡᲣᲠᲘᲡ ᲨᲔᲡᲮᲛᲐ. XIII

3ფ; 35×26; ქაღალდი; დაშლილი ცალცალკე ფურცლებად, მეორე ფურცელი კბ რვეულის ბოლოა; ფფ.2-3 ძალზეა დაზიანებული; ნუსხური; შავი მელანი; [XIIIს.].

შინაარსი: **გრიგოლ ნოსელი, ეფრემ ასურის შესხმა** 1rv.

უძველესი ნუსხა, რომელშიც გვხვდება თხზულების ტექსტი, არის Ath.49 (XI ს., 44r-50r), რომელიც *გიორგი მთაწმიდლის* ავტოგრაფია და ძირითადად შეიცავს *გრიგოლ ნოსელის* თხზულებებს, თარგმნილს *გიორგის* მიერ შდრ. Blake, Iviron, III, p.241, სადაც გვერდების სათვალავი (45r-51r) მცდარია. ნ. *აგრეთვე.კეკელიძე,* ავტორები, გვ.28, სადაც ეს ნუსხა სულ არ არის მითითებული თხზულების შემცველ ხელნაწერთა შორის.

ფრაგმენტის შესაბამისი ტექსტი PG-ში: vol.46, col.825.

დანარჩენი ორი ფურცლის ტექსტი დასადგენია.

Sin.Geo.N.8p
ᲡᲐᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠᲛᲔᲢᲧᲕᲔᲚᲝ. XII-XIII

40ფ; 26×19; ქაღალდი; თავბოლონაკლული, აკლია შიგნითაც; დაშლილი, დაზიანებულია ფფ. 1-7,16. ფფ.17-40, რომლებიც გაქვავებული აღმოჩნდა და შემდგომ დაიშალა, იმდენადაა დაზიანებული, რომ ტექსტის დიდი ნაწილი დაკარგულია; ზოგიერთი ფურცლისათვის ძველადვე გაუკეთებიათ რესტავრაცია ბერძნულად და არაბულად ნაწერი ფურცლების ნაჭრებით; რვეულობრივი სათვალავის მიხედვით, დასაწყისში შემორჩენილია ᲨᲑ და ᲩᲗ რვეულები; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები და საზედაო ასოები ასომთავრულით, სინგურით; [XII-XIII სს.].

შინაარსი: **საწინასწარმეტყველო** 1r-40v.

ხელნაწერში შემორჩენილია 23 სექტემბრის, 8, 21 ნოემბრის, 25 დეკემბრის, მარხვის პირველი შვიდეულის ოთხშაბათ–პარასკევის, დიდი შაბათის მწუხრის, ამაღლების, ნიკიელ მამათა ხსენებისა და მარტვილიის წინადღის საკითხავები, მეტწილად ნაკლული სახით.

ტექსტი წარმოადგენს ბერძნული კონსტანტინოპოლური საწინასწარმეტყველოს თარგმანს, რომელიც *გიორგი მთაწმიდელმა* შეასრულა XI ს. შუა წლებში. ძეგლის სრული ტექსტი დაცულია Ath.35 (XII-XIII სს.) ხელნაწერში (99r-261v), რომლის შედგენილობაში *რ.ბლეიკს* აღნიშნული აქვს მხოლოდ საკითხავები სამოციქულოდან. შდრ. (Blake, Iviron, III, p.225). ხელნაწერი საკითხავების გარდა შეიცავს ტროპარებსა და ფსალმუნებსაც.

Sin.Geo.N.9p
ᲒᲔᲠᲛᲐᲜᲔ ᲙᲝᲜᲡᲢᲐᲜᲢᲘᲜᲝᲞᲝᲚᲔᲚᲘ, ᲛᲘᲥᲐᲔᲚ ᲛᲗᲐᲕᲐᲠᲐᲜᲒᲔᲚᲝᲖᲘᲡ ᲡᲐᲡᲬᲐᲣᲚᲜᲝ. XII-XIII

4ფ; 28×21; ქაღალდი; ძლიერ დაზიანებული; ფურცლების ქვედა ნაწილი მოხეულია, ზედა ამოჭმული; ხელნაწერის გასამაგრებლად გამოუყენებიათ ქართულად ნაწერი ფურცლების ნაგლეჯები; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები სინგურით; [XII-XIII სს.].

შინაარსი: **გერმანე კონსტანტინოპოლელი, მიქაელ მთავარანგელოზის სასწაულნი 1r-4v.**

თხზულება იწყება პირველ ფურცელზე; წარმოდგენილია თხზულების სათაურიც.

ტექსტი შემონახულია აგრეთვე Sin.Geo.O.68 ხელნაწერში (XII ს. Garitte, Catalogue, p.210). თარგმნილია *ეფთვიმი მთაწმიდლის* მიერ (*კეკელიძე*, ავტორები, გვ.23). სინური ტექსტის ნაწილი გამოქვეყნებულია (Марр, Описание, с.178-181). თხზულების ავტორად ორივე სინურ ხელნაწერში (Sin.Geo.O.68 და Sin.Geo.N.9p) დასახელებულია *გერმანე კონსტანტინოპოლელი*; ასევეა XI ს. A-1103 ხელნაწერში (აღწერილობა A-IV, გვ. 80). A-128 (XII-XIII სს.) ხელნაწერში ავტორად დასახელებულია *კანტელეიმონ დიაკონი* (აღწერილობა A-I/2, გვ.124).

ხელნაწერის გასამაგრებლად გამოყენებულ ნაგლეჯებზე ორი სხვადასხვა ნუსხური ხელია. ერთი მათგანი ანდერძის ნაშთი შეიძლება იყოს. მასზე ირჩევა სიტყვები: „კლარჯეთი“ და „მამაᲥ“.

Sin.Geo.N.10p
ᲐᲜᲓᲠᲘᲐ ᲙᲠᲘᲢᲔᲚᲘ, ᲓᲘᲓᲘ ᲙᲐᲜᲝᲜᲘ. XII-XIII

7ფ; 24×17; ქაღალდი, ძალიან დაზიანებული, განსაკუთრებით ზედა მხარე; ფფ.2,5,7 რესტავრირებულია; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები და მუხლთა დასაწყისები სინგურით; [XII-XIII სს.].

შინაარსი: **ანდრია კრიტელი, დიდი კანონი 1r-7v.**

კანონი, რომელიც ფრაგმენტულად არის მოღწეული, თარგმნილია *არსენ იყალთოელის* მიერ და შედის მარხვანის *გიორგი მთაწმიდლის* შემდგომ რედაქციაში. არსენისეული თარგმანი გამოქვეყნებულია (*ყაუხჩიშვილი*, ისტორია, III, გვ.285-289). სრულდება დიდმარხვის მეხუთე ხუთშაბათს. ფრაგმენტში 1rv-ზე შემორჩენილია ამავე დღის თავნაკლული საგალობელი უფალო ღაღადყავსა.

Sin.Geo.N.11p
ᲙᲘᲠᲘᲚᲔ ᲡᲙᲘᲗᲝᲞᲝᲚᲔᲚᲘ, ᲔᲤᲗᲘᲛᲘᲡ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲐ. XII

7ფ; 22×14,5; ქაღალდი; ფფ.1-2 დაზიანებულია: გამოჭმულია მარჯვენა მხარე. პირველი ფურცელი პირველი რვეულის ბოლოა (1v-ზე არის აღნიშვნა ა̃), მეორე ფურცელი კი–მეექვსისა (ვ̃–2v). ნუსხური; შავი მელანი; [XII ს.].

შინაარსი: **კირილე სკვითოპოლელი, ეფთვიმი პალესტინელის ცხოვრება** 1r-7v.

ხელნაწერი შეიცავს თხზულების კიმენური ტექსტის (*კკელიძე*, ავტორები, გვ.125) ნაწყვეტებს. იგივე თხზულება შემონახულია X საუკუნის Sin.Geo.O.43 ხელნაწერში (Garitte, Catalogue, p.159), რომელიც თავნაკლულია, მას აკლია Sin.Geo.N.11p ხელნაწერის პირველი ფურცლის შესაბამისი ტექსტი; ფ.2: Sin.Geo.O.43, 24v–26r; ფ.3: 48v–50v; ფ.4: 62v–67r; ფ.5: 75v–77r; ფ.6: 92v–95v. ფრაგმენტი მისდევს Sin.Geo.O.43 ხელნაწერის ტექსტს.

Sin.Geo.N.12p
ᲜᲘᲙᲝᲚᲝᲖ ᲛᲘᲠᲝᲜᲚᲣᲙᲘᲔᲚᲘᲡ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲐ. XII

3ფ; 26,5×17,5; ქაღალდი,ძლიერ დაზიანებული; პირველ ფურცელს მოხეული აქვს თავი, დანარჩენებს–თავიც და ბოლოც; ფურცლები ცალცალკეა, ტექსტი გაბმული არ არის; ნუსხური; შავი მელანი; [XII ს.].

შინაარსი: **ნიკოლოზ მირონლუკიელის ცხოვრება** 1r-3v.

ტექსტი მისდევს *ეფთვიმი მთაწმიდლის* თარგმანს (A-1103: აღწერილობა A/IV, გვ.80).

Sin.Geo.N.13p
ᲐᲡᲙᲔᲢᲘᲙᲣᲠᲘ ᲗᲮᲖᲣᲚᲔᲑᲐ. XII-XIII

2ფ; 22×16; ქაღალდი; ნუსხური; შავი მელანი; ასომთავრულით ნაწერ საზედაო ასოთა ნაწილი სინგურით; [XII-XIII სს.].

შინაარსი: **ასკეტიკური თხზულება** 1r-2v.

ფ.1 წარმოადგენს თხრობას, რომელშიც ნახსენებია მამა *იოვანე*. ფ.2 ასკეტიკური ხასიათის შეგონებებს შეიცავს.

Sin.Geo.N.14p
ᲡᲐᲮᲐᲠᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲙᲘᲗᲮᲐᲛᲔᲑᲘ. XI-XII

10ფ; 19,5(20)×13; ქაღალდი; ფურცლები დალაქავებულია და დაზიანებული; გვერდის აშიები თითქმის მთლიანად შემოცვეთილია; რესტავრირებულია

ძველად; რესტავრაციის შედეგად დაფარული ტექსტი აღდგენილია (ფფ.1-7,10 verso-ზე, ფ.8 ორივე მხარეზე, ფ.9 – r-ზე). ფ.6 პირველი რვეულის ბოლო ფურცელია (ᲐᲐ 6v-ზე), ფ.7 მეორე რვეულის დასაწყისი ფურცელია (ᲑᲑ 7r-ზე). პირველი 9 ფურცელი გაბმით მიჰყვება ერთმანეთს (ფფ.1-6 პირველი რვეულისაა, ფფ.7-9 კი მეორისა); ფ.10, ტექსტის მიხედვით, მეორე ან მესამე რვეულისა უნდა იყოს; ნუსხური; შავი მელანი, სათაურები ასომთავრულითა და სინგურით; [XI-XII სს.].

შინაარსი: **სახარების საკითხავები** 1r-10v.

ფრაგმენტი უნდა წარმოადგენდეს დასაწყის ნაწილს Sin.Geo.O.74 ხელნაწერისა, რომელიც თავნაკლულია და შეიცავს სახარების საკითხავთა კრებულს მთელი წლისათვის ბიზანტიური პრაქტიკის მიხედვით; თარგმანი შესრულებულია *გიორგი მთაწმიდლის* მიერ XI ს. შუა წლებში (შდრ.სინური აღწერილობა, ტ.III, №74, გვ.107-130). ფრაგმენტის ბოლო საკითხავი აღვსებიდან მეოთხე კვირადღისაა, ხოლო Sin.Geo.O.74 ამჟამად იწყება მეოთხე შვიდეულის ოთხშაბათის საკითხავის თავნაკლული ტექსტით (ნ. იქვე, №74: I, შნშ. ა, გვ.107). ფრაგმენტი შეიცავს აღვსებიდან პირველი შვიდეულის ორშაბათ–შაბათის, მეორე შვიდეულის ყველა დღის, მესამე კვირადღის, მესამე შაბათისა და მეოთხე კვირადღის საკითხავებს.

Sin.Geo.O.74 შეისწავლა და გამოსცა *ჟგარიტმა* (Garitte, Lectionnaire).

Sin.Geo.N.15p
ᲫᲐᲛᲜᲘ. XIII-XIV

8ფ; 22×15; ქაღალდი; ჭვირნიშნები: ხელის მტევანი გვირგვინით შუათითზე (ფფ.3,4) და მაკრატელი (ფფ.6,7). ფურცლები, ზოგან დაზიანებული, ერთმანეთს მიყოლებით მისდევს; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები და საზედაო ასოები სინგურით; [XIII-XIV სს.].

შინაარსი: **ᲯᲐᲛᲜᲘ** 1r-8v.

ფრაგმენტში შემორჩენილია სერობის ჯამის განგება (თავნაკლული), დიდი სერობა სრულად და *იოსებ გამომთქმელის* შუაღამის განგების დასაწყისი ნაწილი. რედაქციულად მისდევს Jer.127 ხელნაწერს, რომელიც გიორგი *მთაწმიდლის* მიერ XI ს.-ში ბერძნულიდან თარგმნილი ჯამნის ადრეულ (XII-XIII სს.) ნუსხად არის მიჩნეული (*კახაძრიშვილი*, ჯამნი). ამავე რედაქციისაა Sin.Geo.O.88 (სინური აღწერილობა, ტ.III, №88:II, გვ.197), Sin.Geo.N.52, Sin.Geo.N.61, Sin.Geo.N.80 და Sin.Geo.N.29p.

Sin.Geo.N.16p
საწელიწდო დღესასწაულების სტიქარონ-წარდგომათა კრებული. XII-XIII

44ფ; 21,5×12,5; ქაღალდი; უყდო, დაშლილი, ძალზე დაზიანებული; ფურცლები დახეულია,ამოჭმული და დალაქავებული; დღევანდელი სახე მიიღო გაქვავებული ხელნაწერის დაშლის შემდეგ. ბოლონაკლული, აკლია შუაშიც; ხელნაწერის ფურცლის 4 ნაკუწი ცალკეა კონვერტში. ცალკეა აგრეთვე ადრეული რესტაურაციისათვის გამოყენებული სხვადასხვა ხელნაწერის (მათ შორის ერთი ბერძნულის) ნაკუწები. უწიგნურად ნაწერი; ასომთავრული; შავი მელანი; სათაურები სინგურით; [XII-XIII სს.].

შინაარსი: **საწელიწდო დღესასწაულების სტიქარონ-წარდგომათა კრებული** 1r-44v.

სტიქარონ-წარდგომანი დალაგებულია კონსტანტინოპოლური კალენდრის მიხედვით. ხელნაწერი შეიცავს მასალას 1 სექტემბრიდან 21 ნოემბრის ჩათვლით, მაგრამ ყველა დღისა არ არის; სექტემბრისათვის შემორჩენილია ათი დღისა (1,3,5,9-11,17,18,20,25), ოქტომბრისათვის – ხუთისა (12-16), ნოემბრისათვის ცხრისა (2,6,12-16,20,21). სხვა დღეები ხელნაწერის დაზიანების გამო არ ჩანს. ყოველი დღისათვის მეტწილად მოყვანილია თითო სტიქარონი და წარდგომა.

Sin.Geo.N.17p
იოანე ოქროპირი, დაბადების თარგმანება. XII

15 ფ; თავდაპირველი ზომა 32×25; ძლიერ დაზიანებული; თავდაპირველი ფორმისაა მხოლოდ ფფ.6-10; დანარჩენებისა შენარჩუნებულია მხოლოდ ფრაგმენტები, რომლებზეც ზოგ ადგილებში ტექსტი გადასულია; ნუსხური; შავი მელანი; სათარგმანებელი ტექსტი ზოგჯერ გამოწერილია სინგურით (1v, 5v, 9v); ნაწერია ორ სვეტად, სვეტში 36 სტრიქონია; [XII ს.].

შინაარსი: **იოანე ოქროპირი, დაბადების თარგმანება** 1r-15v.

ფრაგმენტში შემორჩენილია თხზულების დასაწყისი ნაწილი დაბადების პირველი ოთხი თავის ფარგლებში; 1v-ზე სათარგმანებელი ტექსტია დაბ.1,1; 5v-ზე დაბ.3,20-21; ტექსტს თავზე სინგურით აწერია: თავი ი҃თ; 11r-ზე თარგმანებულია დაბ.4,7; 13r-ზე დაბ.4,12. ბოლო ორი ფურცლის ადგილის გარკვევა არ მოხერხდა.

დღემდე ცნობილია ამ თხზულების ერთადერთი ნუსხა: Ath.29 (XI ს.), რომელიც *თეოფილე ხუცესმონაზონის* თარგმანია და ავტოგრაფს წარმოადგენს (*კეკელიძე*, ავტორები, გვ.69; *კეკელიძე*, ლიტერატურა, გვ.246). *რ.ბლეიკის* მიხედვით, ათონური ტექსტის მთარგმნელია *თეოფილე*, ხოლო

ტექსტი შესაძლოა გვიანდელი იყოს, გადაწერილი ავტოგრაფიდან (Blake, Iviron, II, p.147). სინური ფრაგმენტის ტექსტი რედაქციულად ახლოა ათონურ ტექსტთან.

Sin.Geo.N.18p
ᲤᲡᲐᲚᲛᲣᲜᲘ. XII-XIII

20ფ; 15×11; ქაღალდი; ცალკეული დაშლილი ფურცლები; ნუსხური, შავი მელანი; სათაურები და მუხლთა დასაწყისი საზედაო ასოები ასომთავრულითა და სინგურით; [XII-XIII სს.].

შინაარსი: **ფსალმუნი** 1r-20v.

შემორჩენილია ფს.65,11-68,7; 70,11-73,15; 74,9-78,3; 95,10-98,4; 102,16-103,9.

ტექსტი *გიორგი მთაწმიდლისეული* რედაქციისაა (*შანიძე მ.*, ფსალმუნნი; *შანიძე მ.*, თარგმანები).

Sin.Geo.N.19p
ᲝᲗᲮᲗᲐᲕᲘ. XIII

10ფ; 17×12,5; ქაღალდი; ფფ.1-7 წარმოადგენს კᲬ რვეულის 6 ფურცელს და კᲓ რვეულის პირველ ფურცელს; აშიებზე აღნიშნულია საკითხავების სათვალავი; ნუსხური, შავი მელანი; საკითხავების დასაწყისი ასომთავრულით, სინგურით; [XIII ს.].

შინაარსი: 1. **ლუკას სახარება** 1r-7v.

შემორჩენილია ლკ.21,5-22,50; ტექსტი *გიორგი მთაწმიდლის* რედაქციისაა (*იმნაიშვილი ი.*, ოთხთავი).

2. **საკითხავთა საძიებელი** 8v-10v.

საძიებელი ნაკლულია, მოიცავს სექტემბერ-ოქტომბერს, დეკემბერ-იანვარს, ივლის-ავგისტოს. 8r-ზე მოცემულია აღდგომისა და ახალკვირის საკითხავების ცხრილი.

Sin.Geo.N.20p
ᲤᲡᲐᲚᲛᲣᲜᲘ. XIII

2ფ; 17×12 და 16×12 (აქვეა სამი ძალზე მცირე ფრაგმენტი, რომელთაგან ერთი სირიულადაა ნაწერი); ქაღალდი; ნუსხური; [XIII ს.].

შინაარსი: **ფსალმუნი** 1r-2v.

ფრაგმენტი შეიცავს ფს.118,61-118,75. ტექსტი *გიორგი მთაწმიდლის* რედაქციისაა (*შანიძე მ.*, ფსალმუნნი; *შანიძე მ.*, თარგმანები).

Sin.Geo.N.21p
ᲡᲐᲒᲐᲚᲝᲑᲔᲚᲘ. XII-XIII

3ფ; 16,5×12,5; ქაღალდი; ნუსხური; შავი მელანი; გალობათა სათაურები, ძლისპირისა და საგალობლის დასაწყისი ასოები ასომთავრულითა და სინგურით; [XII-XIII სს.].

შინაარსი: **საგალობელი** 1r-3v.

ფურცლებში წარმოდგენილია ნაწყვეტები კანონის სამი გალობიდან: **კურთხეულარსა, აკურთხევდითსა, ადიდებდითსა**. საგალობელი დაწერილია მესამე ხმაზე. (ძლისპირისათვის შდრ.*მეტრეველი*, ძლისპირნი, №№140,143,147). არა ჩანს, თუ რომელი წმინდანისადმია მიძღვნილი საგალობელი.

Sin.Geo.N.22p
ᲰᲘᲛᲜᲝᲒᲠᲐᲤᲘᲣᲚᲘ ᲙᲐᲜᲝᲜᲘ. XII-XIII

14ფ; 15×11; ქაღალდი; ფურცლები დაზიანებულია და დალაქავებული; დაშლილი; ნუსხური; შავი მელანი; გალობათა სათაურები სინგურით; ტროპარების დასაწყისები ასომთავრულით; [XII-XIII სს.].

შინაარსი: **ჰიმნოგრაფიული კანონი** 1r-14v.

გალობათა ტროპარები მიძღვნილია სხვადასხვა თემისადმი და დალაგებულია ასეთი თანმიმდევრობით: **აღდგომისა, სინანულისა, ანგელოზთა, იოანე ნათლისმცემლისა, ჯვრისა, მოციქულთა, წინასწარმეტყველთა, მღდელთმოძღუართა, მოწამეთა, მამათა, სამების, ღმრთისმშობლისა**. მსგავსი შედგენილობის კანონი ჰიმნოგრაფიულ კრებულებში არ ჩანს. ყველა სტროფის თემა მითითებულია აშიაზე. კანონი დაწერილია მეშვიდე ხმაზე.

Sin.Geo.N.23p
ᲐᲡᲙᲔᲢᲘᲙᲣᲠᲘ ᲙᲠᲔᲑᲣᲚᲘ. XIII-XIV

9ფ; 18×13; ქაღალდი; დაშლილი, ძალზე დაზიანებული და დალაქავებული; ფ.9 ფრაგმენტია; ფ.1 პირველი რვეულის ბოლოს წარმოადგენს; 3v-ზე საკითხავის აღმნიშვნელი კ͡თ, 4v-ზე – ͡ლ; ტექსტი არცერთ ფურცელზე წინა ფურცლისას არ განაგრძობს; ნუსხური; მოყავისფრო მელანი; სათაურები სინგურით; გადამწერი: იოანე (3v,4r); [XIII-XIV].

შინაარსი: **შედგენილობა გაურკვეველია.**

მინაწერები ტექსტის ხელით: „ქრისტე, შეიწყალე *იოანე*“ 3v,4r.

Sin.Geo.N.24p
ᲘᲝᲐᲜᲔ ᲝᲥᲠᲝᲞᲘᲠᲘ, ᲡᲘᲢᲧᲕᲐᲜᲘ. XIV-XV

8ფ. 15,5×10,5; ქაღალდი; აქვს ჭვირნიშანი, რომელიც არ ირჩევა; ნუსხური; შავი მელანი; სათაურები ასომთავრულითა და სინგურით; [XIV-XV სს].

შინაარსი: **იოანე ოქროპირი, სიტყვანი** 1r-8v.

ხელნაწერი შეიცავს იოანე ოქროპირის ორი თხზულების ფრაგმენტებს:

ა) **„მარხვისათჳს“** 1r-2r (დასაწყისი აკლია; სრული ტექსტი: *აბულაძე*, სწავლანი, გვ.25-26); ბ) **„მარხვისათჳს და განწმედისათჳს სულისა და ძჳრუჴსენებლობისათჳს“** 2r-8v (*აბულაძე*, სწავლანი, გვ.26-44).

ხელნაწერში ტექსტი, გამოცემულთან შედარებით, შემოკლებულია.

Sin.Geo.N.25p
ᲰᲐᲒᲘᲝᲒᲠᲐᲤᲘᲣᲚᲘ ᲙᲠᲔᲑᲣᲚᲘ. XII-XIII

2ფ; პირველი ფურცლის ზომებია 35×23; ქაღალდი; ძალზე დაზიანებული; მოხეული აქვს ზედა ნაწილი; ფ.2 პატარა ფრაგმენტია (2×9), რომელზეც მხოლოდ ცალკეული სიტყვები იკითხება; ნაწერია ორ სვეტად; ნუსხური; შავი მელანი; [XII-XIII სს].

შინაარსი: **ჰაგიოგრაფიული კრებული** 1r-2v. შიგ შედის:

1. **ევსტათის წამება** 1rv.

თხზულების ბოლონაკლული ტექსტი მოიპოვება Sin.Geo.O.25 ხელნაწერში (Garitte, Catalogue, p.65). იგი შემონახულია აგრეთვე Ath.28 ხელნაწერში (1003 წ., ნ. Blake, Iviron, II, გვ.145).

2. **რიფსიმიანთა მარტვილობა** 2rv.

ფრაგმენტში შემორჩენილია 38 სტრ., სადაც იკითხება სახელები: *თრდატ და რიფსიმე*. (შდრ.*აბულაძე*, *რიფსიმე*, გვ.73).

Sin.Geo.N.26p
ᲛᲐᲠᲮᲕᲐᲜᲘ. XIII-XIV

1ფ; 26×16,5; ქაღალდი; ფურცელი შუა ნაწილში ჩახეულია. ქვემო აშია ძველადაა რესტავრირებული; ფურცლის წინა მხარე და უკანას ნახევარი დაწერილია მსხვილი ნუსხურით; ახასიათებს ქარაგმის ნიშნების დაკლება; v-ს დანარჩენი ნაწილი—განსხვავებული ხელით, წვრილი ნუსხურით; შავი მელანი; სათაური და საზედაო ასოები სინგურით; [XIII-XIV სს.].

შინაარსი: **მარხვანი** 1rv.

ფურცლის recto და verso-ს ნაწილი უჭირავს ჰიმნოგრაფიულ კანონს,

რომლისა მხოლოდ VIII და IX გალობებია შემორჩენილი. კანონის იდენტიფიკაცია ვერ მოხერხდა (შინაარსეულად შეეხება უფლის მეორედ მოსვლას და საშინელ სამსჯავროს). verso-ზე იწყება ლაზარობის მწუხრი, მოყვანილია თითო სტიქარონი I,II და III ხმებზე.

Sin.Geo.N.27p
ᲖᲐᲢᲘᲙᲘ. XII-XIII

7ფ; 23×17; ქაღალდი; ძველად რესტავრირებული; ფურცელთა ზემო ნაწილი დაზიანებულია; ნუსხური, შავი მელანი; გალობათა სათაურები და ტროპართა დასაწყისები სინგურით; [XII-XIII სს.].

შინაარსი: **ზატიკი** 1r-7v.

ფრაგმენტში შემორჩენილია აღვსების (1r), აღდგომის შემდგომი ორშაბათისა (1rv) და პარასკევის (2rv), ახალკვირის (3r–5v), განზოგების ანუ შუა ზატიკისა (6rv) და მარტვილიის (7rv) სტიქარონები, კანონები და წარდგომანი, მეტწილად ნაწყვეტების სახით. ფრაგმენტი უნდა ეკუთვნოდეს *გიორგი მთაწმიდლის* მიერ XI ს. შუა წლებში ბიზანტიური პენტეკოსტარიონის საფუძველზე შედგენილი ზატიკის უცნობ ნუსხას.

Sin.Geo.N.28p
ᲦᲛᲠᲗᲘᲡᲛᲨᲝᲑᲚᲘᲡ ᲡᲐᲒᲐᲚᲝᲑᲔᲚᲘ. XII

1ფ; 27×14,5; ქაღალდი; მარცხენა ნახევარი მოჭმულია; ნუსხური; მუქი ყავისფერი მელანი; სათაური სინგურით; [XII ს.].

შინაარსი: **ღმრთისმშობლის საგალობელი** 1rv.

წინა მხარეზე იკითხება „... მოგჯესენე რლ (?), *ბრ, იე, ჰერპერაკ, ჩუ* (?)". უკანა მხარეზე შემონახულია სლავური ტექსტის ნაშთი სამ სტრიქონად. აქვე XIII ს. მხედრულით მიწერილი ორი ლოცვის ნაწყვეტები („მამაო ჩუენო" და „მეუფეო ზეცათაო"). ნუსხური მინაწერის ნაშთი: „...მიტრაპოლით მოღებული".

Sin.Geo.N.29p
ᲫᲐᲛᲜᲘ. XIII

9ფ; 16×10; ქაღალდი; ფურცლებად დაშლილი; ტექსტი მიყოლებით მიდის 1-7, 8-9 ფურცლებზე; ნუსხური, შავი მელანი; სათაური და ზოგიერთი საზეიმო ასო სინგურით; [XIII ს.].

შინაარსი: **ჟამნი**. 1r-9v. ფრაგმენტში შედის:

1. ცისკრის ჟამის განგება, რომელიც წყდება 142-ე ფსალმუნზე 1r-7v.
2. პირველი ჟამისა და მისი შედეგის თაებლონაკლული ტექსტი 8r-9v.

ტექსტუალურად მისდევს *გიორგი მთაწმიდლის* მიერ ბერძნულიდან თარგმნილი ჟამნის შესაბამის ნაწილებს. ამ რედაქციის ყველაზე ადრეულ ნუსხად მიჩნეულია Jer.127 (*კანაბრიშვილი*, ჟამნი). ამავე რედაქციის ხელნაწერებია: Sin.Geo.O.88 (ნაკლული ტექსტია, ნ.სინური აღწერილობა, ტ.III, გვ.197-198), Sin.Geo.N.52, Sin.Geo.N.61, Sin.Geo.N.80, Sin.Geo.N.15p.

Sin.Geo.N.30p
ᲦᲛᲠᲗᲘᲡᲛᲨᲝᲑᲚᲘᲡ ᲡᲐᲒᲐᲚᲝᲑᲚᲔᲑᲘ. XII-XIII

4ფ; 16×11; მუქი ფერის ქაღალდი; დაფურცლული; ტექსტი მიყოლებით მიდის; აშიები შემოცვეთილია; ალაგ-ალაგ ტექსტიც დაზიანებულია; ნუსხური, შავი მელანი; საგალობელთა სახელწოდებები და საზედაო ასოები ასომთავრულითა და სინგურით; [XII-XIII სს.].

შინაარსი: **ღმრთისმშობლის საგალობლები** 1r-4v.

ფრაგმენტი შეიცავს ღმრთისმშობლისადმი მიძღვნილი V და VI ხმების ორი კანონის არასრულ ტექსტებს. პირველი კანონიდან შემორჩენილია V-IX ოდები, მეორე კანონი წყდება VII ოდაზე. ეს კანონები შეტანილია *გიორგი მთაწმიდლის* მიერ ბერძნულიდან თარგმნილი პარაკლიტონის ავტოგრაფულ ხელნაწერში: Ath.45, 30rv, 193rv. (Blake, Iviron, III, p.238). მეორე კანონი შეტანილია აგრეთვე ჟამნის იმ რედაქციაში, რომელიც ბერძნულიდან თარგმნა *გიორგი მთაწმიდელმა* (Jer.127, 181r-186v; შდრ Blake, Jerusalem, III, p.136. ბლეიკის აღწერილობაში მითითებული ხელნაწერების შედგენილობა ნაჩვენები არ არის).

გაურკვეველია, თუ რა დანიშნულების კრებულს მიეკუთვნება Sin.Geo.N.30p ფრაგმენტი.

Sin.Geo.N.31p
ᲗᲕᲔᲗᲐ ᲛᲔᲢᲧᲕᲔᲚᲔᲑᲐ. XIII

2ფ; 16×12; ქაღალდი; ფურცლები დალაქავებულია და დაზიანებული, მოხეულია ქვედა მარჯვენა კუთხე, შემოცვეთილია გვერდითი აშიები; ნუსხური; შავი მელანი; სათაური და საზედაო ასოები სინგურით; [XIIIს.].

შინაარსი: **თვეთა მეტყველება** 1r-2v.

შეიცავს ფრაგმენტს კალენდრიდან 1-23 ოქტომბრისათვის. რედაქციულად მისდევს საბაწმიდური ტიპიკონის კალენდარს, რომლის თარგმანი შემონახულია Sin.Geo.O.83 ხელნაწერში (სინური აღწერილობა, ტ.III, №83:28-50, გვ.171-173). 1,3,6,12,23 ოქტომბრის ხსენებებს ახლავს თითო ტროპარის სრული ტექსტი. თვეთა მეტყველება XII-XIII სს. შემდეგ ჩვეულებრივ შეტანილია ჟამნის ქართულ ნუსხებშია.

Sin.Geo.N.32p
საგალობელთა კრებული. XII-XIII

15ფ; 15×11; ქაღალდი, ძალზე დაზიანებული; ფურცლების ზემო ნაწილი და შუაგული ამოჭმულია; შემორჩენილია მეორე რვეულის აღმნიშვნელი შ; ნუსხური; შავი მელანი; გალობათა სახელწოდებები სინგურით; [XII-XIII სს.].

შინაარსი: საგალობელთა კრებული 1r-15v. ხელნაწერში შედის:

1. **იოანე დამასკელის აღვსების კანონი, რომელსაც მოსდევს „გამოავლინე“ და სტიქარონი** 1r-9v. კანონის თარგმანი, შესრულებული X ს. I ნახევარში, შეტანილია იადგრის რამდენიმე სინურ ხელნაწერში (სინური აღწერილობა, ტ.I, №1:VIII, 1, გვ.22; №14:III, 42, გვ.45; №26:II, 11, გვ.82; №34:VI,7, გვ.104; №64:II, 67დ, გვ.199). კანონი ხელახლა თარგმნა *გიორგი მთაწმიდელმა* და თაეის მარხვან–ზატიკში შეიტანა როგორც კანონის საკუთარი თარგმანი, ისე იადგრიდან მომდინარეც. (ნ. Ath.63, XI ს. 14r-19r. ამ ნუსხაში ჩართულია *ეფრემ მცირის* თარგმანიც, 8r-13v. შდრ.Blake, Iviron, III, p.252, სადაც ხელნაწერის შედგენილობა ნაჩვენები არ არის). Sin.Geo.N.32p ხელნაწერის ტექსტი *გიორგი მთაწმიდლის* მარხვანიდან უნდა იყოს აღებული.

2. **აღსავალნი** 9v-15v. წარმოადგენს ნაწყვეტს საკვირაო საეისკრო ანტიფონური გალობის რვახმიანი კომპლექტიდან, რომელიც *თეოდორე სტუდიელს* მიეწერება. მოღწეულია VIII, I და II ხმების საგალობლები. ქართულად ნათარგმნია *გიორგი მთაწმიდლის* მიერ. ყველაზე ადრე ნახსენებია *გიორგი მთაწმიდლის* რედაქციის პარაკლიტონის ავტოგრაფული ნუსხის ზანდუკში – Ath.45, 3r. (*რ.ბლეიკის* აღწერილობაში ხელნაწერის შედგენილობა ნაჩვენები არ არის. შდრ. Blake, Iviron, III, p.238).

Sin.Geo.N.33p
სხვადასხვა ფრაგმენტები

ა) 1ფ; 13×11; ქაღალდი; ნუსხური; [XIII ს.].
შინაარსი: საგალობელი (?) 1rv.

ბ) 1ფ; 15×12. ქაღალდი; ნუსხური; შავი მელანი; [XIII-XIV სს.].
შინაარსი: ლოცვა (?)1rv.

გ) 1ფ. 25×16; ქაღალდი; ნუსხური; შავი მელანი; [XII ს.].
შინაარსი: სინანულის საგალობელი (?) 1rv.

დ). 1ფ; კიდეებშემოჭმული, თავდაპირველი ზომა უნდა ყოფილიყო 28×20.[XIII ს.?];
შინაარსი: გაურკვეველია 1rv.

გრაგნილები

Sin.Geo.N.1s
ბასილი დიდი, უამისწირვა. XIII

გრაგნილი; ეტრატი; 184×16; შედგება 4 კეფისაგან; I: 54×16; II: 55×18; III: 51,5×18; IV: 56×17,5; დახვეულია მრგვალ ჯოხზე, რომელსაც ორივე ბოლოზე დამცველი თავები აქვს; თავნაკლული; ნუსხური; სათაურები სინგურით; საზედაო ასოები გაფორმებულია ფოთლოვანი ლამაზი ორნამენტით; [XIII ს.].

შინაარსი: **ბასილი დიდი, უამისწირვა.**

უამისწირვის ტექსტი გამოქვეყნებულია (*ქაგაია*, ბასილი; შდრ. გვ.298-317). გრაგნილის ტექსტი მიჰყვება დაბეჭდილისას მცირეოდენი სხვაობებით.

აშიებზე არის გვიანდელი მინაწერები.

Sin.Geo.N.2s
საგალობლები. X-XI

გრაგნილი; ეტრატი; 184×16(16,5); შედგება 4 კეფისაგან; I: 40×16; II: 78×16,5; III: 34×16,5; IV: 32×16,5; თავბოლონაკლული; გრაგნილის გარეთა მხარე გაყვითლებულია და დალაქავებული; განსაკუთრებით დაზიანებულია პირველი კეფი, ნაწილობრივ მეორეც; ალაგ-ალაგ ეტრატი ამოჭმულია; გრაგნილის ორივე მხარეს ტექსტი ერთი მიმართულებით არის დაწერილი; ნაწერია სხვადასხვა ხელით, შესაძლოა სხვადასხვა დროს; განსხვავებულია მელანიც; გარეთა მხარე (recto) ნაწერია ნუსხურით, მოყავისფრო მელნით; შიდა მხარეს ნუსხური ტექსტი ნაწერია შავი მელნით; საგალობელთა სათაურები და ტროპართა დასაწყისი ასოები ორივე მხარეს შესრულებულია ასომთავრულით, სინგურით; შიდა მხარეზე საგალობლებს აქვს რიტმული დაყოფა, რომლისთვისაც გამოყენებულია წითელი წერტილები და სინგურით გამოყვანილი ნევმები; [X-XI სს.].

შინაარსი: **საგალობლები.** შიგ შედის:

გრაგნილის გარეთა მხარეზე: **ქრისტეს შობის დღესასწაულის საგალობლები:** 1. **კოზმა იერუსალიმელის ჰიმნოგრაფიული კანონი.** ქართული თარგმანი თითქმის ზუსტად თანხვდება იმ ტექსტს, რომელიც შეტანილია X ს. იადგრის ერთ-ერთ უძველეს სინურ ნუსხაში (Sin.Geo.O.1, 35v-37v; ნ. სინური აღწერილობა, ტ.I, №1: V,3, გვ.15. ავტორი მითითებულია

სათაურშივე). ბერძნული ტექსტისაგან განსხვავებით, ქართული თარგმანი (ისევე, როგორც Sin.Geo.O. 1 ხელნაწერში) შევსებულია მეორე გალობით. იგივე ტექსტი იხ. Sin.Geo.N.3s. recto 2. **ორი სტიქარონი "აქებდითსას" ზედა.** ეს სტიქარონებიც შეტანილია Sin.Geo.O.1 ხელნაწერში (37rv; სინური აღწერილობა, ტ.I, №1: V,3,გვ.16). 3. **იბაკები**, რომლებიც დალაგებულია ხმათა თანმიმდევრობით. ბოლონაკლულ გრაგნილზე შემორჩენილია ყველა ძირითადი ხმისა და პირველი გვერდითი ხმის იბაკები. ზოგიერთი მათგანი დადასტურებულია იადგრის უძველეს რედაქციაში (შდრ.უძველესი იადგარი, გვ.335-336), რაც ტექსტის სიძველეზე მიუთითებს.

გრაგნილის შიდა მხარეზე მოთავსებულია **საგალობლები ჯვრისა და ალდგომის თემაზე**: თავნაკლული კანონი, რომელიც იწყება მესამე გალობით, და „აქებდითსა". ეს საგალობლები დაწესებულია 7 მაისის ჯვრის გამოჩინების დღესასწაულზე (შდრ.სინური აღწერილობა, ტ.I, №1: IX,8, გვ.24-25; №64: II, 86, გვ.208). საგალობლების ტექსტი ხელნაწერში ზემოდასახელებული ხელნაწერებისას თანხვდება. იადგრისაგან განსხვავებით, გრაგნილზე კანონის ტექსტი შევსებულია სხვა კანონის ტროპარებით. (შდრ.სინური აღწერილობა, ტ.I, №1: XI, 8, გვ.38; №65: V, 8, გვ.229). ამ ტროპარების ტექსტის თარგმანი არ ემთხვევა იადგრისას.

Sin.Geo.N.3s
საგალობლები XII-XIII

გრაგნილი; 103×16 (16,5); ეტრატი; შედგება ორი კეფისაგან I:37×16 (16,5); II:66×16; თავბოლონაკლული; ბოლოში დარჩენილია ძაფი, რომლითაც გადაბმული იყო კიდევ ერთი კეფი; გრაგნილი დასაწყისში დაზიანებულია 15 სტრიქონის ფარგლებში, მარცხენა ზედა კუთხე და გვერდითი ნაწილი მეცამეტე-მეთხუთმეტე სტრიქონთა გასწვრივ მოხეულია; ეტრატი ადგილ-ადგილ ჩამუქებულია, განსაკუთრებით შიდა მხარეს; გრაგნილის გარეთა მხარე (recto) დაწერილია ნუსხურით, შავი მელნით; მელანი გასულია მეორე მხარეს; [X ს.]. შიდა მხარე (verso) მეტწილად ნაწერია გარეთა მხრის სტრიქონთა შორის ნუსხურით, ყავისფერი მელნით; ხელი ძნელი ამოსაკითხავია; [XII-XIII სს].

შინაარსი: **საგალობლები.**

გარეთა მხარეზე მოთავსებულია **ქრისტეს შობის დღესასწაულის კანონი**, რომელიც *კოზმა იერუსალიმელს* ეკუთვნის. ტექსტი ბოლონაკლულია, წყდება VIII გალობაზე. იგი თითქმის სიტყვასიტყვით მისდევს ტექსტს, რომელიც ნათარგმნია X ს. პირველ ნახევარში და შეტანილია იადგრის ერთერთ უძველეს ნუსხაში – Sin.Geo.O.1 (35v-37r. შდრ.სინური აღწერილობა, ტ.I, №1:V,3, გვ.15). ბერძნული ტექსტისაგან განსხვავებით, ქართული თარგმანი შევსებულია

მეორე გალობით. კანონის იგივე ტექსტი იხ. Sin.Geo.N.2s. recto.

გრაგნილის შიდა მხარეს ტექსტი, რომელიც შედარებით გვიან (XII-XIII სს.) არის ჩაწერილი მეორე მხრიდან გამოსულ სტრიქონთა შორის, შეიცავს **სხვადასხვა შინაარსისა და ლიტურგიკული დანიშნულების სტიქარონებს;** მათი სრულად ამოკითხვა და იდენტიფიკაცია ჯერჯერობით არ ხერხდება.

Sin.Geo.N.4s
ᲑᲐᲡᲘᲚᲘ ᲓᲘᲓᲘ, ᲫᲐᲛᲘᲡᲬᲘᲠᲕᲐ. XIII

გრაგნილი; 81×17; ეტრატი; შედგება ორი კეფისაგან; I: 25×17; II: 56×17; ნაწერია ორივე მხარეს; თავბოლონაკლული; ნუსხური; შავი მელანი, აქა-იქ გამოყენებულია სინგური; [XIII ს].

შინაარსი: **ბასილი დიდი, ჟამისწირვა.**

ტექსტი შედგენილობით მიჰყვება გამოცემას (შდრ. *ქაჯაია*, ბასილი, 308-312 გვერდებს შორის). თარგმანი განსხვავებული ჩანს.

Sin.Geo.N.5s
ᲑᲐᲡᲘᲚᲘ ᲓᲘᲓᲘ, ᲫᲐᲛᲘᲡᲬᲘᲠᲕᲐ. XIII

გრაგნილი; ეტრატი; 31,5×17; ერთი კეფი; ძალზე დაზიანებული, გაყვითლებული, თავბოლონაკლული; ნუსხური; შავი მელანი; ლიტურგიკული შენიშვნების დასაწყისი სინგურით და ასომთავრულით; [XIII ს].

შინაარსი: **ბასილი დიდი, ჟამისწირვა.**

გრაგნილში შემორჩენილია სიწმიდის შემოყვანების ლოცვის ტექსტი, რომელიც მიჰყვება გამოცემულს (შდრ. *ქაჯაია*, ბასილი, გვ.267-268). დანარჩენი ნაწილი განსხვავებულია გამოცემული ტექსტისაგან.

Sin.Geo.N.6s
ᲫᲐᲛᲘᲡᲬᲘᲠᲕᲐ. XIII

გრაგნილი; ქაღალდი; 149×24; ორი კეფი: I:90×24; II:59×24; დაზიანებულია, განსაკუთრებით დასაწყისი; ჩამოხეული აქვს მარჯვენა მხარე; გრაგნილი აღუდგენიათ მოგვიანებით, პირველად, ალბათ, XV ს-ში, მეორედ— XVI ს-ში; ნუსხური, შავი მელანი, გამოყენებულია სინგურიც; გადამწერი: *არსენი ზობელისძე;* [XIII ს.].

შინაარსი: **ჟამისწირვა.**

გრაგნილის ტექსტი არ მიჰყვება ჩვენთვის ცნობილი ჟამისწირვების ტექსტს. ზოგიერთი ადგილი ერთგვარ სიახლოვეს იჩენს *ბასილი* დიდის ჟამისწირვასთან.

ანდერძი: გადამწერისა "ლოცვა ყავთ, წმიდანო ღმრთისანო, ჩემ ცოდვილისა *არსენისთჳს. სინას* ვინცა განაახლებდე, ასრე განაახლებდე, ვითა ამას შინა სწერია. არ-დებაᲲ მესმა და არა დაეიცონე ცოდვილმან *არსენი ზობელისძემან*".

მინაწერები: 1. "ამა სიწმიდისა განახლებისა ახლად შემკაზმავსა *ჩიდანისძესა ელია ყოფილ ელისეს*, მშობელთა და ძმათა მისთა შეუნდვენ ღმერთმან. ამინ. და ვინცა ჩემთჳს შენდობაᲲ ბრძანოთ, თქუენცა შეგინდოს ღმერთმან, ამინ" (XIVს. ნუსხურით).

2. „სულსა ნიკოლოზ *გარეჯელისა* და მშობელთა მისთა ყოველთა შეუნდვენ ღმერთმან, ამინ". (იმავე ხელით).

Sin.Geo.N.7s
ᲖᲘᲐᲠᲔᲑᲘᲡ ᲚᲝᲪᲕᲔᲑᲘ. XV

გრაგნილი; ქაღალდი; 30×18,5; ერთი კეფი; ნაწერია ორივე მხარეს; თავბოლონაკლული; გრაგნილის მარჯვენა კიდე დაზიანებულია, რის გამოც ტექსტის ნაწილი დაკარგულია; რესტავრირებული; ნუსხური; შავი მელანი, სათაურები სინგურით; **გადამწერი:** *ელისე*. [XV ს.]

შინაარსი: **ზიარების ლოცვები.** გრაგნილში მოცემულია:

1. **თავნაკლული ტექსტი ლოცვისა, რომელიც იოანე ოქროპირს მიეწერება** (შდრ. აღწერილობა A-II/1, № 451: 4ბ, გვ. 145)
2. **მეორე ლოცვა სრული ტექსტით: უნდა ეკუთვნოდეს ასევე იოანე ოქროპირს** (შდრ. აღწერილობა A-II/1, № 417: 17, გვ. 41).
3. **მესამე ლოცვა, რომლის ავტორად გრაგნილში იოანე ოქროპირია დასახელებული.** ტექსტი ბოლონაკლულია.

გრაგნილის ზოგიერთი ლოცვის ტექსტი ჯერჯერობით დადგენილი არ არის.

ანდერძი: "ელისეს შეუნდვენ ღმერთმან, ამინ".

Sin.Geo.N.8s
ᲘᲝᲐᲜᲔ ᲝᲥᲠᲝᲞᲘᲠᲘ, ᲫᲐᲛᲘᲡᲬᲘᲠᲕᲐ. XVI

გრაგნილი; ქაღალდი; 108×12; შემორჩენილია სამი კეფის ნაწილები; თავნაკლული, დაზიანებული; მარჯვენა მხარე ჩამოხეულია; რესტავრირებულია ძველად; ნუსხური; შავი მელანი, გვხვდება სინგურიც; [XVI ს.].

შინაარსი: **იოანე ოქროპირი, ჟამისწირვა.**

გრაგნილის შემორჩენილ ნაწილებში შესულია: **კათაკმეველთა განტევება, სიწმიდის შემოყვანება, მორწმუნეთა წირვა** (შდრ. Tarchnischvili, Liturgiae, გვ.70,71,74,78,80). ხელნაწერის ტექსტი ზოგიერთ სხვაობას აჩვენებს გამოცემულ ტექსტთან შედარებით.

Sin.Geo.N.9s
ᲑᲐᲡᲘᲚᲘ ᲓᲘᲓᲘ, ᲯᲐᲛᲘᲡᲬᲘᲠᲕᲐ. XIII

გრაგნილი; ეტრატი; 39×17; ძალზე დაზიანებული, ამოჭმული, თაებოლონაკლული; ნაწერია ორივე მხარეს; ნუსხური; შავი მელანი, სათაურებისათვის გამოყენებულია სინგური. [XIII ს.].

შინაარსი: **ბასილი დიდი, ჯამისწირვა.**

შემორჩენილ ფრაგმენტებში წარმოდგენილია ლოცვა *"შემდგომად სიწმიდის შემოყვანებისა"*. გარეთა (recto) მხარეზე ტექსტი შინაარსობრივ მიჰყვება ბასილი დიდის ჯამისწირვის გამოცემულ ტექსტს (*ქსჯაია*, ბასილი) 306-308 გვერდებზე, შიდა მხარეზე – 313-314 გვერდებზე, თუმცა გამოცემულს მთლიანად არ ემთხვევა.

Sin.Geo.N.10s
ᲯᲐᲛᲘᲡᲬᲘᲠᲕᲐ. XIII

სამი მცირე ფრაგმენტი; ქაღალდი; 2 თითო სტრიქონია, 1 დაუწერელია; შემორჩენილია გრაგნილის დასახვევი ჯოხი; ნუსხური; შავი მელანი; საზედაო ასოებად გამოყენებულია სინგურით გამოყვანილი ასომთავრული გრაფემები. [XIII ს.].

საერთო სია ხელნაწერებისა

ეტრატის ხელნაწერები

Sin.Geo.N.1 სვინაქსარი. XI 245
Sin.Geo.N.2 იადგარი. X (987 წ. შემდეგ) 246
Sin.Geo.N.3 ჰაგიოგრაფიული კრებული. X 248
Sin.Geo.N.4 ანბანური პატერიკი. X 249
Sin.Geo.N.5 იადგარი. X 249
Sin.Geo.N.6 საწინასწარმეტყველო. XII-XIII 250
Sin.Geo.N.7 საგალობელთა კრებული. XIII (პალიმფსესტი) 251
Sin.Geo.N.8 სამოციქულო. 977 252
Sin.Geo.N.9 საქმე მოციქულთა. XI 253
Sin.Geo.N.10 იერუსალიმური ლექციონარი. IX 253
Sin.Geo.N.11 იერუსალიმური ლექციონარი. X 254
Sin.Geo.N.12 ოთხთაავი. 1075 254
Sin.Geo.N.13 ასკეტიკური და ჰაგიოგრაფიული კრებული. X (პალიმფსესტი) 257
Sin.Geo.N.14 პარაკლიტონი. 1044 259
Sin.Geo.N.15 ფსალმუნი. X 260
Sin.Geo.N.16 საგალობლები. XII 261
Sin.Geo.N.17 ჰაგიოგრაფიული კრებული. X 262
Sin.Geo.N.18 თვენი. XI-XII 263
Sin.Geo.N.19 იადგარი. 980 264
Sin.Geo.N.20 ალექსანდრე კვიპრელი, ჯვრის პოვნის საკითხავი. 986 266
Sin.Geo.N.21 ფსალმუნი. X 267
Sin.Geo.N.22 ლიტურგიკული კრებული. X 268
Sin.Geo.N.23 ჟამნი. 986 269
Sin.Geo.N.24 თვენი. XI 270
Sin.Geo.N.25 პარაკლიტონი. XI 270
Sin.Geo.N.26 ლიტურგიკული კრებული. IX-X 271
Sin.Geo.N.27 პროხორე, იოანე ღვთისმეტყველის ცხოვრება. XI 272
Sin.Geo.N.28 პოლიბიოსი, ეპიფანეს ცხოვრება. XI 273
Sin.Geo.N.29 იადგარი. X 273
Sin.Geo.N.30 პარაკლიტონი. XII 273

Sin.Geo.N.31 ლიტურგიკული კრებული. IX-X 274
Sin.Geo.N.32 ეფრემ ასური, შეგონებანი. X 274
Sin.Geo.N.33 იაკობის ჟამისწირვა. X 275
Sin.Geo.N.34 იადგარი. X 275
Sin.Geo.N.35 ლიტურგიკული კრებული. X 276
Sin.Geo.N.36 იადგარი. X 276
Sin.Geo.N.37 იადგარი. X 277
Sin.Geo.N.38 იადგარი. X 277
Sin.Geo.N.39 იადგარი. X 277
Sin.Geo.N.40 პარაკლიტონი. XI 278
Sin.Geo.N.41 თვენი. XI 278
Sin.Geo.N.42 იოანე ოქროპირი, მარგალიტი. XI-XII 279
Sin.Geo.N.43 პოლიბიოსი, ეპიფანეს ცხოვრება. XI-XII 280
Sin.Geo.N.44 ფსალმუნისა და ლოცვანის ფრაგმენტები. X-XI 280
Sin.Geo.N.45 იბაკონი. XII 280
Sin.Geo.N.46 იადგარი. X 281
Sin.Geo.N.47 იოანე ოქროპირი, სწავლა წიგნის მკითხველთათვის. XI 281
Sin.Geo.N.48 ქართლის მოქცევა. X 281
Sin.Geo.N.49 კურთხევანი. XI-XII 282
Sin.Geo.N.50 ისტორიული და ჰაგიოგრაფიული კრებული.
X ს.-ის I ნახ. 283
Sin.Geo.N.51 ფსალმუნი. X 284
Sin.Geo.N.52 ჟამნი. XII-XIII (პალიმფსესტი) 285
Sin.Geo.N.53 ლიტურგიკული კრებული. X 285
Sin.Geo.N.54 იაკობის, ბასილის, იოანე ოქროპირის ჟამისწირვები, X 286
Sin.Geo.N.55 ანბანური პატერიკი. X (პალიმფსესტი) 288
Sin.Geo.N.56 იადგარი. X 288
Sin.Geo.N.57 პარაკლიტონი. XI 289
Sin.Geo.N.58 ლიტურგიკული კრებული. IX-X 290
Sin.Geo.N.59 ლიტურგიკული კრებული. XI-XII (პალიმფსესტი) 291
Sin.Geo.N.60 ლეონტი ნეაპოლელი, იოანე მოწყალის ცხოვრება.
XI-XII 292
Sin.Geo.N.61 ჟამნი. XII 292
Sin.Geo.N.62 ლიტურგიკული კრებული. XII 293
Sin.Geo.N.63 იაკობის ჟამისწირვა. X 293
Sin.Geo.N.64 ძლისპირნი და ღმრთისმშობლისანი. X 294
Sin.Geo.N.65 იაკობის ჟამისწირვა. X 294
Sin.Geo.N.66 იოანე ოქროპირის ჟამისწირვა. X 295
Sin.Geo.N.67 სინელ მამათა სწავლანი. 974 წლამდე 295

Sin.Geo.N.68 ჟამისწირვა. XI 296
Sin.Geo.N.69 ძლისპირნი და ღმრთისმშობლისანი. X (პალიმფსესტი) 296
Sin.Geo.N.70 იაკობის ჟამისწირვა. X 297
Sin.Geo.N.71 სახარების საკითხავთა განწესება. X (პალიმფსესტი) 297
Sin.Geo.N.72 კურთხევანი. XIII 298
Sin.Geo.N.73 იადგარი. X 299
Sin.Geo.N.74 იადგარი. X 299
Sin.Geo.N.75 აპოკრიფული და ჰომილეტიკური ტექსტები. X 300
Sin.Geo.N.76 პარაკლიტონი. XI 300
Sin.Geo.N.77 იერუსალიმური ლექციონარი. IX-X 301
Sin.Geo.N.78 ღმრთისმშობლის საგალობელი. XI-XII 301
Sin.Geo.N.79 იაკობის ჟამისწირვა. X 301
Sin.Geo.N.80 ჟამნი. XI 302
Sin.Geo.N.81 იაკობის ჟამისწირვა. X 302
Sin.Geo.N.82 ფსალმუნი. XI-XII 302
Sin.Geo.N.83 იაკობის ჟამისწირვა. X 303
Sin.Geo.N.84 პატერიკი. X-XI 303
Sin.Geo.N.85 ფსალმუნი. XII-XIII 303
Sin.Geo.N.86 ლოცვები. XII-XIII 304
Sin.Geo.N.87 იადგარი. X ს. II ნახევარი 304
Sin.Geo.N.88 იერუსალიმური ლექციონარი. X 304
Sin.Geo.N.89 სინური მრავალთავი (ფრაგმენტი). 864 305
Sin.Geo.N.90 პატერიკი. X-XI (პალიმფსესტი) 306
Sin.Geo.N.91 ლოცვა. XI 307
Sin.Geo.N.92 აღდგომელ ოქროპირის წერილი სინელ მამა ნიკოლოზისადმი. XV-XVI 308
Sin.Geo.N.93 უცნობი ხელნაწერის ანდერძები. X 308
Sin.Geo.N.94 კირილე სკვითოპოლელი, წმ.ეფთვიმის ცხოვრება. X 308
Sin.Geo.N.95 იადგარი. X (987 წ.შემდეგ) 309
Sin.Geo.N.96 იადგარი. X 310
Sin.Geo.N.97 იადგარი. X (პალიმფსესტი) 310
Sin.Geo.N.98 იოანე ოქროპირი, სწავლა ღმრთის შიშისა და სინანულისათვის. X 310
Sin.Geo.N.99 პატერიკული თხრობა. XII 311

ᲫᲐᲦᲐᲚᲓᲘᲡ ᲮᲔᲚᲜᲐᲬᲔᲠᲔᲑᲘ

Sin.Geo.N.1p იოანე სინელი, კლემაქსი. XII-XIII 313
Sin.Geo.N.2p ფსალმუნი. XII-XIII 313
Sin.Geo.N.3p ლიტურგიკული, ჰაგიოგრაფიული და ჰომილეტიკური ტექსტები. XII-XIII 314
Sin.Geo.N.4p მარინას წამება. XII-XIII 314
Sin.Geo.N.5p დაუდგენელი შინაარსის ფრაგმენტი. XI 315
Sin.Geo.N.6p ჰომილეტიკური კრებული. XII-XIII 315
Sin.Geo.N.7p გრიგოლ ნოსელი, ეფრემ ასურის შესხმა. XII-XIII 316
Sin.Geo.N.8p საწინასწარმეტყველო. XII-XIII 316
Sin.Geo.N.9p გერმანე კონსტანტინოპოლელი. მიქაელ მთავარანგელოზის სასწაულნი. XII-XIII 317
Sin.Geo.N.10p ანდრია კრიტელი. დიდი კანონი. XII-XIII 317
Sin.Geo.N.11p კირილე სკვითოპოლელი, წმ.ეფთვიმის ცხოვრება. XII 318
Sin.Geo.N.12p ნიკოლოზ მირონლუკიელის ცხოვრება. XII 318
Sin.Geo.N.13p ასკეტიკური თხზულება. XII-XIII 318
Sin.Geo.N.14p სახარების საკითხავები. XI-XII 318
Sin.Geo.N.15p ჟამნი. XIII-XIV 319
Sin.Geo.N.16p საწელიწდო დღესასწაულების სტიქარონ-წარდგომათა კრებული. XII-XIII 320
Sin.Geo.N.17p იოანე ოქროპირი, დაბადების თარგმანება. XII 320
Sin.Geo.N.18p ფსალმუნი. XII-XIII 321
Sin.Geo.N.19p ოთხთავი. XIII 321
Sin.Geo.N.20p ფსალმუნი. XIII 321
Sin.Geo.N.21p საგალობელი. XII-XIII 322
Sin.Geo.N.22p ჰიმნოგრაფიული კანონი. XII-XIII 322
Sin.Geo.N.23p ასკეტიკური კრებული. XIII-XIV 322
Sin.Geo.N.24p იოანე ოქროპირი, სიტყვანი. XIV-XV 323
Sin.Geo.N.25p ჰაგიოგრაფიული კრებული. XII-XIII 323
Sin.Geo.N.26p მარხვანი. XIII-XIV 323
Sin.Geo.N.27p ზატიკი. XII-XIII 324
Sin.Geo.N.28p ღმრთისმშობლის საგალობლები. XII 324
Sin.Geo.N.29p ჟამნი. XIII 324
Sin.Geo.N.30p ღმრთისმშობლის საგალობლები. XII-XIII 325
Sin.Geo.N.31p თვეთა მეტყველება. XIII 325
Sin.Geo.N.32p საგალობელთა კრებული. XII-XIII 326
Sin.Geo.N.33p სხვადასხვა ფრაგმენტები. XIII-XIV 326

ᲑᲠᲐᲑᲜᲘᲚᲔᲑᲘ

Sin.Geo.N.1s (ეტრატი) ბასილი დიდი, ჟამისწირვა. XIII 327
Sin.Geo.N.2s (ეტრატი) საგალობლები. X-XI 327
Sin.Geo.N.3s (ეტრატი) საგალობლები. XII-XIII 328
Sin.Geo.N.4s (ეტრატი) ბასილი დიდი, ჟამისწირვა. XIII 329
Sin.Geo.N.5s (ეტრატი) ბასილი დიდი, ჟამისწირვა XIII 329
Sin.Geo.N.6s (ქაღალდი) ჟამისწირვა. XIII 329
Sin.Geo.N.7s (ქაღალდი) ზიარების ლოცვები. XV 330
Sin.Geo.N.8s (ქაღალდი) იოანე ოქროპირი, ჟამისწირვა. XVI 330
Sin.Geo.N.9s (ეტრატი) ბასილი დიდი, ჟამისწირვა. XIII 331
Sin.Geo.N.10s (ქაღალდი) ჟამისწირვა? (ფრაგმენტები). XIII 331

დარგობრივი საძიებელი*

ძველი და ახალი აღთქმა

ფსალმუნი 15; 21; 44; 51; 82; 85; 2p; 18p; 20p
ოთხთავი 12; 19p
სამოციქულო 8
საქმე მოციქულთა 9

ეგზეგეტიკა

იოანე ოქროპირი, დაბადების თარგმანება 17p

აპოკრიფები

გერმანე კონსტანტინოპოლელი, მიქაელ მთავარანგელოზის სასწაულნი 9p
იოანე დამასკელი, ღმრთისმშობლის შობის საკითხავი 75/1
იოანე მახარებელი, ღმრთისმშობლის გარდაცვალების საკითხავი 75/2
პროხორე, იოანე ღმრთისმეტყველის ცხოვრება 27
ფილიპე, თევდოსი ჰურიათა მთავრის აღსარება 75/3

ჰაგიოგრაფია

ათანასი ალექსანდრიელი, ანტონი დიდის ცხოვრება 13/1
ათანასი მალემწერალი, ეკატერინეს წამება 3p/2
იოვანე საბანისძე, აბოს წამება 3/1
კირილე სკვითოპოლელი, ეფთვიმის ცხოვრება 94; 11p
" თევდოსი დიდის ცხოვრება 17/4
იოანე შეყენებულის ცხოვრება 17/7
ლეონტი ნეაპოლელი, იოანე მოწყალის ცხოვრება 60
პოლიბიოსი, ეპიფანეს ცხოვრება 28; 43
ცხოვრება იოვანე ზედაზნელისა 50/2
" ნიკოლოზ მირონლუკიელისა 12p
ამბა პავლესი და ანტონისი 17/5
ხარიტონისი 17/1
წამება აბიბოს ნეკრესელისა 50/3
ბარბარესი 17/3

* საძიებლები შედგენილია ხელნაწერთა ნომრების მიხედვით.

ევსტათისი 25p/1
თეკლასი 17/2
ივლიტასი და კვირიკესი 17/6
მამასი 3/3
მარინასი 4p
პეტრე ალექსანდრიელისა 3/5
ფილოთეოსისი 3/2
მარტვილობა რიფსიმიანთა 25p/2
სვინაქსარი (ცხოვრებები 8–28 აგვისტოსათვის) 1

ᲐᲡᲙᲔᲢᲘᲙᲐ-ᲰᲝᲛᲘᲚᲔᲢᲘᲙᲐ

ალექსანდრე კვიპრელი, ჯვრის პოვნის საკითხავი 20
ამონა, ეპისტოლენი 13/4
ანტონი, ეპისტოლენი 13/2
აპოლოსათვის 13/6
ასკეტიკური თხზულება 13p
ასკეტიკური კრებული 23p
გრიგოლ ნოსელი, ეფრემ ასურის შესხმა 7p
ევსუქი იერუსალიმელი, მიგებებისათვის 89/2
ეფრემ ასური, შეგონებანი 32
იოანე დამასკელი, ღმრთისმშობლის შობის საკითხავი 75/1
იოანე დამასკელი, ღმრთისმშობლის ტაძრად მიყვანების საკითხავი 6p/3
იოანე ოქროპირი, მარგალიტი 42
" მარხვისათვის 24p/1
მარხვისათვის და განწმედისათვის სულისა და ძვირუხსენებლობისათვის 24p/2
სათნოებისათვის 3p/3
სინანულისათვის, ქალწულებისა და მოთმინებისა 13/5
სწავლა ღმრთის შიშისა და სინანულისათვის 98
სწავლა წიგნისმკითხველთათვის 47
იოანე სინელი, კლემაქსი 1p
კირილე იერუსალიმელი, ნათლისღებისათვის 89/1
მაკარი დიდი, ებისტოლე I 13/3
პატერიკი ანბანური 4; 55
პატერიკი 84; 90; 99
პელაგიას ხსენება 3/4
საკითხავი იოანე ნათლისმცემელის თავის კვეთის შესახებ 6p/5
საკითხავი ღმრთისმშობლის სამოსელ-სარტყელის გამოჩინების შესახებ 6p/1
საკითხავი ღმრთისმშობლის ტაძრად მიყვანების შესახებ 6p/2

საკითხავი ჯვრის შესახებ 6p/4
სინელ მამათა სწავლანი 67

ᲚᲘᲢᲣᲠᲒᲘᲙᲐ

ანდრია კრიტელი, დიდი კანონი 10p
ზატიკი 27p
თეოდორე სტუდიელი, საკვირაო საცისკრო ანტიფონები 32p/2
თვეთა მეტყველება 62/2; 31p.
თვენი 18; 24; 41
იადგარი 2; 5; 19; 29; 34; 36; 37; 38; 39; 46; 56; 73; 74; 87; 95; 96; 97
იბაკონი 7/1; 16/3; 45
იერუსალიმური ლექციონარი 10; 11; 22/2; 26/4; 31/2; 54,4, 58/2, 58/5; 63; 70; 71; 77; 88
იოანე დამასკელი, აღესების კანონი 32p/1
კოზმა იერუსალიმელი, საშობაო საგალობლები 2s; 3s
კურთხევანი 49; 53/5; 58/4; 72
ლოცვები 44; 86; 91
ლოცვები ზიარებისა 7s
მარხვანი 26p
პარაკლიტონი 7/2; 14; 25; 30; 40; 57; 76
ჟამისწირვები:
    იაკობის ჟამისწირვა 22/1; 26/1; 31/1; 33; 53/1; 54/1; 58/1; 63; 65; 70; 79; 81; 83
    ბასილი დიდის ჟამისწირვა 54/2; 1s; 4s; 5s; 9s
    იოანე ოქროპირის ჟამისწირვა 54/3; 66; 8s
    ჟამისწირვა 68; 6s; 10s
    სიწმიდის განახლება 26/2; 53/2
ჟამნი 23; 52; 61; 80; 15p; 29p; 31p.
საგალობლები 16; 21p; 32p; 2s; 3s.
საგალობლები წმ.ეკატერინესი 3p/1
საწელიწდო დღესასწაულთა სტიქარონ-წარდგომათა კრებული 16p
საწინასწარმეტყველო 6; 8p.
სახარების საკითხავთა განწესება 71
სახარების საკითხავები 14p.
ღმრთისმშობლის საგალობლები 78; 28p; 30p.
ძლისპირნი და ღმრთისმშობლისანი 2/1; 5/1; 19/1; 39; 64; 69; 95/1; 97.
ჰიმნოგრაფიული კანონი (გაურკვეველი დანიშნულებისა) 59; 62; 22p

ᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲐ

ქართლის მოქცევა 48; 50/1.

ᲡᲮᲕᲐᲓᲐᲡᲮᲕᲐ

კავკასიური ალბანური ტექსტი (პალიმფსესტის ქვედა ფენა) 13; 55
აღდგომელ ოქროპირის წერილი 92
უცნობი ხელნაწერის ანდერძები 93
დაუდგენელი შინაარსის ფრაგმენტი 5p
სხვადასხვა ფრაგმენტები 33p

პირთა და გეოგრაფიულ სახელთა საძიებელი

აბიბოს ნეკრესელი 50/3
აბო 31/1; 54/1
აბრაჰამ (პატერიკში) 4
აბულაძე ილია 9; 13; 17; 32; 47; 50; 98; 24p; 25p
ავქსენტი, ევგენი, ორესტი და მარდარი (წმ.) 3
ადრნერსე 50 (ანდ.)
ათონი 23; 27
ათანასი ალექსანდრიელი 13/1
ათანასე მალემწერალი 3p/2
ალექსანდრე კვიპრელი 20
ალექსიძე ზაზა 13; 48; 50
ამათანტონ 20
ამბაკონ (მინაწ.) 4p
ამერიკა 20; 24; 41
ამონ (პატერიკში) 90
ამონა 13/4
ამონა, ვახთანგ მოძარღულის ძე 89 (ანდერძში, 864 წ.)
ამონიოს [ალექსანდრიელი] 12 (ტექნ.აღწ.)
ანასტასია (წმ.) 3
ანდრია კრიტელი 10p
ანდრიანე და ნატალია (წმ.) 3
ანტონი დიდი 13/1, 13/2; 55
ანტონი რავახი (წმ.) 46
აპოლო (პატერიკში) 4
აპოლო 13/6
არეთა და მისი კრებული 3
არსენ იყალთოელი 10p
არსენი ხობელისძე (ანდ.) 6s
არშუშა ნ. იოვანე არშუშა ყოფილი
ასურელი მამები 50/2 და 3
ასფალგი იულიუს 20
აფფე (პატერიკში) 4

აღათანგელოზ მოწამე (საგალობ.) 39
ბაკურ (მოსახს. IX-X სს) 26/1
ბარბარე (წმ.) 17/3; 4p
ბასილი დიდი, კესარიელი 41; 54; 63; 91; 1s; 4s; 9s
ბასილი (იოანე-ზოსიმეს ანდერძში, 986) 20
ბასილი (წმ.?) 4p
ბენეშევიჩი ვლადიმერ 60
ბერძნიშვილი მამისა 92
ბიკტორ და სტეფანია 3
ბირმინგემი 20
ბლეიკი რობერტ 16; 23; 30; 41; 52; 60; 61; 72; 80; 7p; 8p; 17p; 25p; 30p; 32p
ბოა (წმ.) 41
გარეტი რობერტ 20
გარიტი ჟერარ 2; 3; 4; 8; 9; 12; 13; 15; 17; 20; 21; 28; 32; 41; 42; 43; 51; 60; 71; 89; 90; 94; 1p; 3p; 4p; 9p; 11p; 14p; 25p
გაბრიელ მთავარანგელოზი 95
გაბრიელ (იოანე-ზოსიმეს ანდერძებში) 19; 20; 67
გაბრიელ (IX-X ს., ანდერძში) 26/1
გედეონ (მინაწ.) 57
გეთსიმანიის მონასტერი 14
გელასი (ხსენ.) 5/3
გერასიმე (წმ.) 39
გერვასი (პატერიკში) 4
გერმანე კონსტანტინოპოლელი 9p
გერმანია 20
გეტინგენი 20
გვახარია ვაჟა 2; 73
გიორგი მთაწმიდელი 1; 6; 7; 12; 16; 18; 23; 30; 44; 51; 52; 61; 62; 72; 80; 2p; 7p; 8p;10p; 14p; 15p; 18p; 19p; 20p; 27p; 29p; 30p; 32p
გიორგი გრძელი 89 (ანდერძში; 864 წ.)
გიორგი დიაკონი (გადამწერი, X ს.) 51
გიორგი (იოანე-ზოსიმეს ანდერძებში) 19; 20; 67
გიორგი (გადამწ. XI ს.) 68
გიორგი (მინაწ.) 91
გრაცი 15; 21; 51; 54; 63; 65; 66; 70; 79; 83
გრიგოლ ნოსელი 73
გრიგოლ (მიქაელის ანდერძი 4, 1075) 12
გრიგოლ (პატერიკში) 4
გრიგოლ (გადამწერი, X ს.) 4

გურია, სამონა და აბიბოს (წმ.) 3
დავით (მოძღვარი, 1075) 12
დავით (მომგებელი, XI ს.) 57
დავით (მინაწერი) 98
დავით გარეჯის მონასტერი 50/2
დანელია კორნელი 8
დანიელ წინასწარმეტყველი 6/1
დემეტრი (ანდერძში) 50/1
დიმიტრიოსი (მამა, სინის ბიბლიოთეკის გამგე) 26
დიონისიოს (წმ.) 3
დიოსკორე (პატერიკში) 4
დვალი მანანა 4; 13/2; 55; 67; 90
დუმბარტონ ოქსი 24; 41
ეგნატი (წმ.) 3
ევგენია (წმ.) 3
ევსევი კესარიელი 12 (ტექ.აღწერ.); 21
ევსტათი (წმ.) 3; 25p
ევსტათი და ძენი 3
ევსუქი იერუსალიმელი 89
ევქარისტო (პატერიკში) 4
ეკატერინე წმ. 3p
ელია (ანდ., X ს) 15
ელია = ყოფილი ელისე ჩიდანისძე 6s; 7s
ეპერიქო (პატერიკში) 55
ეპიმახოს ფარანელი (საგალობ.) 39
ეპიფანე კვიპრელი 28; 43
ეტვიფანე (პატერიკში) 4
ესაია (ანდ. X ს.) 15
ეფთვიმი მთაწმიდელი 23; 27; 75; 91; 1p; 9p; 12p
ეფთვიმი პალესტინელი 94; 11p
ეფრემ ასური 32; 7p
ეფრემ მცირე 32p
ეფრემ (პატერიკში) 90
ვან ესბროკი მიშელ 89
ვახთანგ მოძარღული (ანდერძში, 864 წ.) 89
ვახტანგ (მოსახს..IX-X სს.) 26/1
ზაქარია წინასწარმეტყველი 6
ზაქარია (ანდ.IX-X სს.) 26/1
ზედაზენი 50/2

ზენონ (პატერიკში) 4
თარხნიშვილი მიხეილ 10; 11; 22; 31; 33; 53; 54; 58; 63; 65; 66; 71; 77; 79; 83; 88; 6s; 7s; 8s
თაყაიშვილი ექვთიმე 48
თევდორე (იხ. თეოდორე)
თევდოსი (იხ. თეოდოსი)
თეკლა (მოწ.) 3; 17
თევდორე ელევთეროპოლელი 4
თეოდორე მოძღუარი, სამოთხელი 1; 76
თევდორე ტფილელი (მინაწ.) 4
თევდორე პალავრელი 93
თეოდორე სტუდიელი 32p
თევდორე (მინაწ.) 58
თევდოსი დიდი 17/3
თევდოსი პატრეაქი (864 წ.) 89
თევდოსი ჰურიათა მთავარი 75
თეკლა (წმ.) 3; 17/2
თეოფილე მთავარეპისკოპოსი (პატერიკში) 4
თეოფილე ხუცესმონაზონი 17p
თეოღონია (წმ.) 5/3
თრდატ 25p
თუა 2; 8
იაკობ მოციქული 22/1; 26/1; 31/1; 33; 35; 53/1; 54/1; 58/1; 63; 65; 70; 79; 81; 83
იაკობ (პატერიკში) 4
იედლიჩკა იარომირ 63
იერემია წინასწარმეტყველი 11
იერუსალიმი 24; 41; 53; 89; 92
იესუ ქრისტე, ქრისტე 3 (გამოსახულება); 4; 5; 12; 15; 34; 54; 67; 69; 23p
ივანე (მინაწ.) 33
ივლიანა (წმ.ქალწ.) 41
ივლიანა და თემიტოკლე 41
ივლიტა და კვირიკე 17/6
იმნაიშვილი ვახტანგ 3; 13/1; 17
იმნაიშვილი ივანე 3; 12; 28; 43; 19p
ინგოროყვა პ. 95
იოანე (ნ. კიდევ იოვანე)
იოვანე (გადამწერი, XI ს.) 1
იოანე (გადამწერი, X ს.) 3

იოანე (იოანე-ზოსიმეს ანდერძებში, 20 (986); 67 (974 წლამდე)
იოვანე (მოსახსენებლებში ორჯერ, IX-X სს.) 26/1
იოვანე (გადამწერი ? X ს.) 34
იოვანე (გადამწერი X ს.) 54
იოვანე (მინაწ.) 54
იოვანე (მამა) 67/13
იოვანე (მამა) 13p
იოვანე (გადამწერი, XIII-XIV სს.) 23p
იოვანე არშუშა-ყოფილი (შემწირველი) 50 (ანდ.1; 2?)
იოანე დამასკელი 75/1; 6p/3; 32p
იოვანე ზედაზნელი 50/2
იოანე-ზოსიმე, იოანე (გადამწერი, ანდერძი 980 წ.) 19; (გადამწერი, ანდერძი 986 წ.) 20; (შემმოსელი, ანდერძი, 974 წ.) 67; (გადამწერი? X ს.) 69; (გადამწერი, X ს.) 71; (გადამწერი, X ს. II ნახ.) 87
იოანე მახარებელი, ღვთისმეტყველი 12/4, ანდ.4; 27 (ცხოვრება); 58/5 საკითხავი); 75/2; 77
იოანე-მელი (გადამწერი, ანდერძი 986 წ.) 23
იოანე მთაწმიდელი 23
იოანე მოკლე 4; 67/14 (პატერიკში)
იოანე მოწყალე (ცხოვრება) 60
იოანე ნათლისმცემელი 2 (ანდ.); 5/3 (ხსენება); 15 (ანდ.1); 19 (ანდერძი); 6p (საკითხავი); 22p (ტროპარი)
იოანე ოქროპირი 13/5; 39 (საგალობ.); 42; 47; 54/1; 66; 84; 98; 3p/3; 17p; 24p; 6s; 7s; 8s
იოვანე ოშკელი (გადამწერი, X ს. ანდერძი 2) 15
იოვანე, რომელი იყო სენაკებსა შინა (პატერიკში) 4
იოვანე საბანისძე 3/1
იოვანე საჭურისი (პატერიკში) 4
იოვანე სინელი, 1p
იოანე ღვთისმეტყველი ნ. იოანე მახარებელი
იოანე შეყენებული 17/7
იოვანე ხუცესმონაზონი (გადამწერი, ანდ. 1, 987 წ. შემდეგ) 2; 5 (?); (987 წ. შემდეგ) 95
იონა (პატერიკში) 90
იონა წინასწარმეტყველი 6/1
იოსებ (პატერიკში) 4
იოსებ გამომეტყველი, გამომთქმელი 52/1; 61; 15p
ისაია, ამბა 13/4
ისაკი (პატერიკში) 4

ისიდორე (პატერიკში) 4
ისუ ნავე 6/1
კაკაბაძე სარგის 50
კალინიკოზ ხუცესი 5p
კარიონ (პატერიკში) 90
კასიანე (პატერიკში) 55
კახაბრიშვილი ციალა 52; 61; 15p; 29p
კეკელიძე კორნელი 1; 3; 17; 18; 27; 33; 41; 42; 58; 60; 63; 72; 75; 91; 1p; 7p; 9p; 11p; 17p
კვიპრე (იგივე კ̄პრე, ე.ი. კვიპროსი) 19; 60
კვირიკე (იგივე კ̄რიკე, ანდ.1) 2
კვირიკე, სინის მამასახლისი 67/4
კვირიკე (მოსახსენებლებში, ორი სხვადასხვა) 26 (IX-Xსს.)
კვირიკე მიძნაძოროელი, სინის დეკანოზი, თუა ს (?) ხუცესი 2 ანდ. 1, 2 (მომგებელი, 987 წ. შემდეგ); 5 (? X ს.); 8 (მომგებელი, 977 წ.); 19 (? მოსახსენებლებში, 980 წ.); 20 (? მოსახსენებლებში, 986 წ.); 69; 95 (მომგებელი, 987 წ. შემდეგ. შდრ. 2, ანდ. 1, 2)
კვირიკე სოხასტრელი (გადამწერი, 977წ.) 8; 19 (? მოსახსენებლებში 980 წ); 20 (? მოსახსენებლებში, 986 წ.)
კიკნაძე გულნაზ 69
კირილე იერუსალიმელი 89
კირილე სკვითოპოლელი 17/4, 7; 94; 11p
კლარჯეთი 9p
კოზმა იერუსალიმელი 56; 2s; 3s
კონიბერი ფრედერიკ 63
კონსტანტინე მეფე 87
კონსტანტინოპოლი 1; 12 (ანდ.4); 23 (ანდ.); 41; 80
კოსტანტი, ერისკაცი ბერძენი 2 (ანდ.1)
ლაზარე (ბიბლ.) 56
ლენგი დევიდ 3; 48
ლეონ ნიკონიელი ნ. ლეონტი ნეაპოლელი
ლეონტი ნეაპოლელი 60
ლეონტი ნიკოპოლელი ნ. ლეონტი ნეაპოლელი
ლიპარიტ (მინაწ.) 33
ლორთქიფანიძე ქეთევან 8
ლუკა მახარებელი 12; 58/5; 19p
მათე მახარებელი 12; 58/5
მაკარი დიდი 13/3; (პატერიკში)90
მაკარი ლეთეელი 89 (ანდერძში, 864 წ.)

მამა (წამება) 3/3
მამანტი 3
მ̆შხა ? 4p (ანდ)
მარი, ნიკო 1; 39; 9p
მართა, წმ. სიმეონის დედა 95/2 (ხსენ.)
მარიამ 58 (მინაწ.)
მარიამ მეგვიპტელი (წმ.) 3; 39 (საგალობ.)
მარინა (წმ.) 4p
მარკოზ მახარებელი 3; 12; 58/5
მარკოზ მონაზონი 72/3
მატო (პატერიკში) 55
მაქსიმე აღმსარებელი 41 (ხსენება)
მაყვლოვანის წმ. ეკლესია 39
მგალობლიშვილი თამილა 20; 75/2
მელი (პატერიკში) 67/15; 90
მენა და აბიბო (წმ.) 3
მენაბდე ლევან 23
მეტრეველი ელენე 2; 5; 19; 34; 64; 69; 95; 97; 21p
მიქაელ (მოსახსენებელში IX-X სს.) 26/1
მიქაელ (იოვანე-ზოსიმეს ანდერძებში) 19 (980 წ.); 20 (986 წ.); 67 (974 წლამდე).
მიქაელ (გადამწერი, X ს. ცუდი ხელი) 13; 55
მიქაელ (გადამწერი ? IX-X სს.) 58
მიქაელ (გადამწერი, 1075 წ. ანდერძები 1–4) 12
მიქაელ (მოსახსენებელი ანდერძებში) 12
მიქაელ ბერი (ანდერძებში, X ს. ანდ.1) 15
მიქაელ დეკანოზი (მომგებელი, X ს. ანდ. 1,2) 15
მიქაელ მთავარანგელოზი 9p
მიქაელ მოდრეკილი 2; 73
მოსე (მოსახსენებელში, 1075 წ.) 12
მოსე წინასწარმეტყველი 2 (ანდ.2); 12 (ანდ.4); 15 (ანდ.1); 19 (ანდ.)
მოტი (პატერიკში) 55
ნერსე (ანდ.) 50
ნიაწმიდა 39
ნიკიელნი მამანი 6; 8p
ნიკოლოზ (მინაწ.) 54/3
ნიკოლოზ და ევსტათი (წმ.) 3
ნიკოლოზ გარეჯელი (მინაწ.) 6s
ნიკოლოზ მირონლუკიელი 41 (ხსენება); 12p (ცხოვრება)

ნიკოლოზ, სინელი მამა 92
ნინო ქართველთა განმანათლებელი 39 (საგალობელი); 48; 50; 54/1
ნინუა გულნარა 13/3
ონოფრე (გადამწერი, XII-XIII სს.) 1p
ოქროპირი იერუსალიმის აღდგომის ეკლესიიდან 92
პავლე და ანტონი (ცხოვრება) 17/5
პავლე (პატერიკში) 90
პავლე განშორებული (საგალობ.) 39
პავლე მოციქული 8
პავლე წრფელი (ცხოვრება) 67/11,12
პალავრა, წმ. ხარიტონის ლავრა 93
პალესტინა 19/3
პანტელეიმონ დიაკონი 9p
პარიზი 16
პატერმუთიონ 13/6
პელაგია (ხსენ.) 3/4
პერპერა (ანდერძი?) 28p
პეტერბურგი 21; 76
პეტრე (მომგებელი, 1044 წ.) 14
პეტრე (პატერიკში) 55
პეტრე ალექსანდრიელი (წამება) 3/5
პეჩი გერტრუდ 48
პიმენ (პატერიკში) 55
პიმენ კახი 89 (ანდერძში, 864 წ.)
პოლიბიოს (ავტორი) 28; 43
პორფირი ღაზელი 39 (საგალობ.)
პრინსტონი 20
პროკოპი (წმ. საგალობ.) 95/2
პროხორე (ავტორი) 27
ჟაკობი ანდრე 54; 66
ჟორდანია თედო 48
რატი (მინაწ.) 33
რიფსიმე (წამება) 25p
საბა განწმენდილი 24 (ხსენება); 89
საბაწმიდა, საბას ლავრა 16/2; 89
საბინე 43
სამონა (მოწ.) 3
სამუელ მამა 67/10
სამუელ ქართველი 67/3

სარმატი (პატერიკში) 55
საქართველო 39; 48; 92
სერაპიონ (პატერიკში) 90
სერგი და ბაქოზ 3
სვიმეონ 12 (ანდ.4, 1075 წ.)
სვიმეონ საკვირველთმოქმედი 57 (ანდერძში); 95 (ხსენება)
სვიმეონ საკვირველთმოქმედის ლავრა 57
სვიმეონ სალოსი 67/II
სინა, სინაწმიდა, წმიდა მთა 2; 8; 12; 15; 19; 20; 39; 50; 89; 95; 6s
სირიელი მამები 48
სისო (პატერიკში) 55
სოლომონ მამასახლისი საბაწმიდისა 89 (ანდერძში, 864 წ.)
სოფია და ასულნი (ხსენ.) 5/3
სტეფანე (ანდ. 1, X ს.) 15
სტეფანე პირველმოწამე (ხსენება) 41
სუმბატ (ცოცხალი) 26/1
სუმბატ (გარდაცვლილი) 26/1
ტიმოთე (მინაწ.) 33
ტიმოთე იერუსალიმელი 89
ტიმოთე მოციქული 3
უდაბნო 89
უორდროპი მარჯორი 48
უორდროპი ოლივერ 48; 63
ფარმანდუხტ (მოსახსენებელში) 26/1
ფილიპე (ავტორი) 75/3
ფილოთეოსი (მოწ.) 3/2
ქაჯაია ნინო 54; 91; 1s; 4s; 5s; 8s; 9s
ქრისტე ნ. იესუ ქრისტე
ქსენოფონტე (წმ.) 3
ღმრთისმშობელი (წმ.) 15 (ანდ.); 19 (ანდ.); 86; 22p; 28p; 30p
ყაუხჩიშვილი სიმონ 10ბ
შანიძე აკაკი 13; 15; 21; 51; 63; 89
შანიძე მზექალა 15; 20; 21; 44; 51; 80; 82; 2p; 18p; 20p
შატბერდი 48; 50
შიდის უდაბნო 67/4,5
შულცე 3/1
შუშანიკ წმ. 31/1
ჩიდანისძე ელია ნ. ელია ყოფილი ელისე ჩიდანისძე
ჩუბინაშვილი გიორგი 17/6

ცაგარელი ალექსანდრე 1; 15; 20; 21; 26; 51; 54; 65; 66; 70; 79; 83
ძოწენიძე ქეთევან 8
ჭელიში 48; 50
ჭიტა 12
ხაზუმ 26/1
ხარიტონ წმ. (ცხოვრება) 17/1
ხარიტონის ლავრა ნ. პალავრა
ჯავახიშვილი ივანე 1; 13/2, 5; 58/3
ჯანაშვილი მოსე 50/3
ჯერასიმე (1075 წ.), (ანდერძები 3, 4) 12
ჯვრის მონასტერი (იერუსალიმში) 24; 41
ჯვრის მონასტერი (საქართველოში) 50/2
ჯოჯიკეული (გადამწერი, XI-XII სს.) 42
ჯღამაია ლალი (ციალა) 13/2; 24; 41; 55; 90

CATALOGUE OF MANUSCRIPTS

CONTENTS

1. Introduction 357
2. Manuscripts on parchment 373
3. Manuscripts on paper 439
4. Scrolls (on parchment and paper) 453
5. Summary List of the Manuscripts 459
6. Thematical Index 465
7. Index of Names 469
8. Some Georgian terms used in the text 479
9. Georgian Alphabet, Transcription, Numerical values 484

INTRODUCTION

The Monastery of St. Catherine, renowned as a great monastic center of Eastern Orthodox Christianity, played an important part in the religious and cultural life of Georgia over the ages. The evidence from various sources proves the presence of Georgians at the Monastery as early as the sixth century. However, it was in the ninth and tenth centuries that the activity of Georgian monks and scholars reached its peak at the Monastery. It is an established fact that a large colony of Georgians, including several men of high intellectual calibre, flourished at Mt. Sinai precisely at that time. This is proved beyond all doubt by the manuscripts dating from this period, which are either written at Sinai or are donated to the Monastery in order to meet the needs of the community living there. To quote a single example: the famous Homiliary copied in 864 A.D. at the Monastery of St. Sabas in Palestine expressly for Mt. Sinai and donated to the Holy Mount immediately after it was written still remains there as one of the most precious gems of the Georgian collection.

The importance of the Georgian manuscripts from Mt. Sinai was clearly defined by the Belgian scholar Gerard Garitte, who wrote in the Foreword to his Catalogue of the Sinai manuscripts: "Les manuscrits de Sinai, dont beacoup sont antérieurs à l'activité des traducteurs bysantinisants, nous conservent des traductions anciennes, qui peuvent remonter aux premiers âges de la littérature géorgienne. Le fonds géorgien du Sinaï, contrairement à celui d'Iviron ou à celui de Jerusalem, est essentielment "pré- athonite".

The activity of the Georgians at the Monastery declined after the sixteenth century, but nevertheless the holy site was remembered and revered. Georgians visited Sinai and one of them, I.Gedevanishvili, who made a pilgrimage to Sinai (as to other holy sites) at the end of the eighteenth century, left, in his memoirs, the first description of the Monastery to be had in the Georgian language.

The archbishop Porphyrius (Uspensky 1804-1885), who visited Sinai several times, was the first person to draw the attention of Russian and European scholars to the Georgian manuscripts kept at the Monastery. As was his wont, he even took some of them with him. Two leaves of the papyrus Psalter (the location of which is uncertain today) are now at the Public

National Library of Petersburgh.

The first Georgian scholar to study the Georgian manuscripts of the Monastery was Alexander Tsagareli, who made a brief visit to the Holy Mount in the winter of 1883. His Catalogue, which was published some three years later, comprised 93 manuscripts – all that he could find at that time. His description, albeit short and often faulty, was important in more respects than one and even today it serves as an important source of reference.

In 1902, two Georgian scholars, Nicolas Marr and Ivane Javakhishvili, came to Sinai. The two catalogues they compiled were published only after both authors had passed away – nearly forty years later – but an account of the visit to Sinai, written by N.Marr and published in 1903, immediately attracted the attention of the scholars.

During their stay at the Monastery N.Marr and I. Javakhishvili found no new manuscripts; but what they did find was the fact that several of the manuscripts listed in Tsagareli's Catalogue were no longer there. Later, the fate of some which had found their way to museums or private collections became known; the location of others is unknown even today.

In 1927, the American scholar Robert Blake also visited Sinai. However, the well-known author of the Catalogues of the Athos and Jerusalem manuscripts left nothing in print concerning the Georgian manuscripts of Sinai.

The expedition sent by the Washington Congress Library in 1950 to the monastery marked a new point in the research of the Sinai manuscripts. G.Garitte, the member of the working team responsible for the oriental manuscripts, studied the Georgian collection, which was microfilmed completely. In 1956 his Catalogue appeared (Catalogue des manuscrits géorgiens littéraires du Mont Sinaï, par Gérard Garitte; Corpus Scriptorum Christianorum Orientalium, v. 165, Subsidia, t. 9, Louvain, 1956). In the following years G.Garitte (1914-1990) published several important texts from the Sinai collection; for one of them - "Le Calendrier Palestino-Géorgien du Sinaitucus 34" - he was awarded the prize of the Belgian Royal Academy. In 1957 the Georgian Academy of Sciences was able to receive, through the Library of Congress, the microfilms of the Sinai manuscripts (and those of the Jerusalem ones also). Henceforth the manuscripts themselves became available to Georgian scholars and study of the Sinai treasures was begun at once. In 1959 a complete edition of the Sinai Homiliary (written in 864 A.D.) appeared and was followed by several important publications in Georgia and in Europe. G.Garitte had found – as N.Marr and I. Javakhishvili had before him – only 87 manuscripts instead of 93 listed in Tsagareli's Catalogue;

G.Garitte's "Catalogue", a substantial volume of more than three hundred pages, describes 36 manuscripts of literary character (of the New Testament, hagiographical, homiletical and ascetical works). This number corresponds to 40 in Tsagareli's Catalogue, as the latter had failed in some cases to present different parts of disintegrated mss. as a whole. The liturgical mss. in the collection (*Iadgari*, Menaia, Triodions etc.) were described in three volumes (published in 1978,1979 and 1987) by the staff members in the Institute of Manuscripts. These volumes, edited by H.Metreveli, are no mere catalogues; the contents of the manuscripts are listed in detail and a careful analysis of them is given. Unfortunately, this important work is available only to those who read Georgian. The same is to be said of I. Javakhishvili's Catalogue. N.Marr's is in Russian, but as quotations and lengthy samples of the text are left without being translated, it likewise remains unavailable to the majority of western scholars.

The news of the sensational discoveries made in 1975 at the Monastery reached Georgia in 1981. In a private letter to Akaki Shanidze the German scholar J.Assfalg wrote that he had heard the news at a congress dealing with Syriac studies. He informed A. Shanidze that in the paper read by Sister Philothea 4 Georgian and 56 Armenian manuscripts had been mentioned. J.Assfalg also expressed his opinion that the manuscripts described as Armenian were probably Georgian, written in minuscule (*nuskuri*). "The Grand Old Man" of Georgian philology immediately published two articles concerning the Sinai manuscripts; however, as he had very little to go upon when speaking of new finds, he had to content himself with expressing the hope that more news of them should be available in the future, also adding that the mistake of taking Georgian manuscripts for Armenian was a common one. Later, it was found that both scholars had been right in assuming that manuscripts described as Armenian were Georgian. The present Catalogue is the proof that their number was even greater. A small article on new finds was likewise published by Mzekala Shanidze in 1981.

The first Georgian savant to see the newly-discovered manuscripts was His Holiness and Beatitude Elias II, the Catholicos Patriarch of all Georgia, who visited Sinai in 1984. After examining the new finds and stating that they were undoubtedly Georgian, His Holiness stressed the importance of studying them extensively as soon as possible. His Grace Damianos having expressed his willingness to give whatever help was required, the two Patriarchs agreed to collaborate and to aid future research in every way. In 1987 His Grace Damianos came to Tbilisi on an official visit, accompanied by Archbishop Agathangelos, hieromonk Dimitrios (then Librarian at St. Catherine's

Monastery) and Nicolas Vadis. In Tbilisi the Georgian Patriarch and His Grace signed a written agreement defining the scope of future collaboration. It was within the frame of this agreement that in December 1990 the director of the Institute of Manuscripts, prof. Z.Aleksidze and the deputy director, prof. M. Kavtaria were able to visit the Monastery for 13 working days. A.Mantskava (then director of the Arabic branch in the Committee for television and broadcasting in Moscow) was also with them for some days, helping to organize matters and acting as interpreter. They found that the manuscripts had been sorted out by the librarian, Father Dimitrios, with the help of a Georgian, then a student of theology in Athens, T. Bibilashvili. The manuscripts and leaves which were more or less preserved had been separated from the numerous fragments and had been numerated. The days spent at the Monastery were sufficient merely for compiling a rough draft of the catalogue and to visualise the enormous amount of work to be done. The number of the manuscripts or parts of them (which of course made it harder to identify the latter) was nearly one hundred and fifty; some of them were damaged very badly, and 15 of them (Nos. 5,7,15,16,18,34,47,53,54,55,56,77,78 – parchment; 1p- paper) were impossible to identify, as the leaves in each of them had stuck together, thus forming a compact mass. The urgent need of a well-equipped team of workers was evident at once.

The second working visit in the autumn of 1994 was already prepared to deal with various aspects of the task. Z.Aleksidze, M.Kavtaria and Lily Khevsuriani, head of the department of codicology and textology at the Institute of Manuscripts, went on with the work of describing and identifying the manuscripts. The description made during the first stay was gone over, many details were verified, some of the better preserved fragments were given their place in the manuscripts. Liana Kutateladze, Nana Targamadze, Darejan Gogashvili and I.Iakobashvili in less than a month performed preliminary prophilactical treatment of 77 manuscripts, amongst them the 15 mentioned above. The leaves were cleaned, relaxed and, when stuck together, separated. Thus it became possible to describe them and include them into the Catalogue. However, the need of more thorough treatment was still acutely felt. Tamar Meskhi, the Greek-speaking member of the expedition, was an indefatigable interpreter.

On their return to Tbilisi, the members of the expedition who had worked on the description,went on with their task. At this stage Prof. Mzekala Shanidze, head of the Department of Old Georgian philology, joined them. The one serious obstacle for the work was (and still is, with the exception of a few) the absence of a complete set of photographs. So there were only the

hasty notes made at Sinai to go upon; anyone who has to do with manuscripts will understand easily that the numerous questions inevitably arising when studying manuscripts entirely unknown before are well- nigh impossible to solve more or less satisfactorily in the "blind" way. Thus the necessity of another expedition to Mt. Sinai was again strongly felt.

The third working team (Z.Aleksidze, M.Kavtaria, L.Khevsuriani, M.Shanidze, L.Kutateladze, N.Targamadze, T.Meskhi) arrived at Mt. Sinai on November 22, 1996 and stayed at the Monastery until December 22. This stay was different from the others in one respect: the members of the team were given special rooms in the library; this allowed them to work more, not being restricted by the monastic schedule, and they were also allowed to work on Saturdays and Sundays. In this, as in everything also, the authorities of the Monastery and in the first place, the Archbishop of Sinai, His Grace Damianos, showed their understanding of the importance of the undertaken work. They also housed the team and supplied them with everything needed with the utmost generosity. The team worked together, aiding and helping each other, although each member mainly took up the study of manuscripts which were more in his or her special line of work. Thus, historical books and colophons were mostly studied by Z.Aleksidze, liturgical ones – nearly half of the collection – by L.Khevsuriani and M.Kavtaria. The study of biblical, ascetic and homiletical works was undertaken by M.Shanidze. L.Kutateladze and N. Targamadze went on with their work, cleaning and restoring the manuscripts. T.Meskhi, beside her duties as interpreter, began the Greek translation of the Catalogue of the new finds (it is only natural that this collection came to be called "new", the one hitherto known automatically receiving the name of "old"). In 2002 (Nov.25 –Dec.19) Z.Aleksidze and D.Tskhadadze visited the Monastery. Illustrative material to be included in the Catalogue was selected and photographed.

In November 2002 L.Khevsuriani and M.Shanidze were again in St. Catherine's Monastery checking and verifying several details for the Catalogue.

In the present Catalogue the numbering which was carried out by the Librarian of the Monastery has been adhered to. The 99 parchment codices or parts of them in the new collection bear numbers 1 – 99. They are followed by 33 paper ones and the numbering begins over again. The only exception has been made for the scrolls, as the paper and parchment ones had been numbered together. There are 10 scrolls, of which six are written on parchment. In the Catalogue this order has been followed; in order to distinguish the numbers, the parchment manuscripts are marked as Sin.Geo.N., the paper ones as

Sin.Geo.Np, and the scrolls bear the designation Sin.Geo.Ns. The manuscripts of the old collection, which for various reasons figure largely in the Catalogue, are marked as Sin.Geo.O. Lastly, it should be noted that the fragments, the number of which reaches 1800, are not listed here, as that would have been humanely impossible. This is work for the future.

The total number of the folios in the new collection reaches well over four thousand. This fact alone is sufficient to reveal the importance of the new finds. Some of the codices are nearly complete manuscripts, containing a large number of leaves – over a hundred and more (Nos. 7,12,13,15,17,21,50,51,56, 57,60,67,1p,2p). Nos. 26,31 and 53 contain over two hundred folios each. The rest are mostly remaining parts of different manuscripts with varying number of leaves, which of course does not diminish their value. Indeed, as can be seen below, quite often a small fragment containing but a few leaves has supplied information that was both new and important.

The collection, as was to be expected, consists mainly of old manuscripts. Some of them have a definite date. The oldest is Sin.Geo.N.89. The two leaves are part of the Sinai Homiliary mentioned above and they fit neatly into the gap between the ff.84-85 of the Sin.Geo.O.32 –57 – 33, as it is numbered in G.Garitte's Catalogue. Therefore the date for them is 864. The dates for some are cited in the colophons: Sin.Geo.N.19 was written in 980, Sin.Geo.N.20 – in 986, Sin.Geo.N.12 in 1075; Sin.Geo.N.67 was written before 974, when it was bound; but the greater part of the manuscripts are dated according to the paleographic evidence. The parchment manuscripts were mostly written in the tenth century, some can be dated to the ninth century (Sin.Geo.N.10, fragment of Jerusalem Lectionary); there are also some which can be dated to the eleventh century and none of the parchment mss. were written later than the 13th cent. The paper manuscripts are for the most part dated to the twelfth or thirteenth centuries, and the latest possible date for a few seems to be the sixteenth century.

It became evident from the very beginning that the old and the new collections once formed a single unity. This can be seen from the fact that several new manuscripts were found to be parts of the ones listed in the old collection. A striking example is Sin.Geo.N.18, a Menaion. The manuscript containing chants for January-February and May-June is part of a big manuscript comprising the whole cycle for the ecclesiastic year; it was apparently written originally in two volumes and afterwards at some time divided into four books. The 154 folios of Sin.Geo.N.18, which are an integral part of this cycle, very nearly complete the original manuscript, which is now broken up into four manuscripts of the old collection: Sin.Geo.O.7, Sin.Geo.O.2, Sin.Geo.O.9 and

Sin.Geo.O.56. There are other similar cases (Sin.Geo.N.1,5,8,12,14 etc.), and in case a manuscript of the new collection is a part of another manuscript in the old one, this is always dully recorded in the Catalogue.

As one can see above, the study of the new manuscripts has frequently shed light on questions connected with the old collection and has sometimes posed new problems. As an example one should mention Sin.Geo.N.20, a manuscript comprising the initial part of Logos by Alexander of Cyprus on the Invention of the Cross. It is copied by the well-known scribe, *Iovane-Zosime*; there are several manuscripts witnessing to his active work on Mt. Sinai and elsewhere, and his handwriting is a familiar one. The 23 folios of Sin.Geo.N.20, that is, three gatherings (one of them lacking a leaf), are all that have remained at the Monastery; the main part of the manuscript was found to be No.93 of Tsagareli's Catalogue; it had already disappeared from Mt. Sinai by the time when N.Marr and I.Javakhishvili came to the Monastery in 1902. This is the manuscript which is at the present moment in America, in the library of Princeton University. Thus the acephalous manuscript in America found its initial part, but it still lacked the end (as in Tsagareli's Catalogue), and the newly-found manuscript at Sinai still had no precise date. Further search following certain clues led to the fortunate discovery of the last part of the manuscript in Germany, in the Library of Göttingen University. It was also found that the leaves in Göttingen constituted the main part of the manuscript wrongly described by Tsagareli as a separate item, that is, No.92. The location of this manuscript was unknown and it was considered lost. The German find made it possible to name the exact date (mentioned in the colophon of the scribe at the end of No.92) for Sin.Geo.N.20 – 986 A.D.

Thus the new collection has proved to be very valuable for the old one in several cases. But this certainly does not mean that the significance of the new finds is due only or mainly to this fact. Very important and hitherto unknown manuscripts (or their parts) have come to light in the new collection; even at this stage it is evident that future research in several fields of Old Georgian history and philology will be impossible without taking the new finds into account.

The manuscripts of the new collection reinforce the view that the Georgian monks had a permanent abode in the Monastery. The monks who copied or used these books have left colophons and invocatory notes which testify not only to their devotion to the Holy Mount, but likewise to their activity in the Monastery. The scribe Cyriacus writes in his colophon (Sin.Geo.N.2): "I have come to this Holy Mount, the spiritual harbour... And God has allowed me, by his grace, to serve the Church of the Holy Mount

from the time of my youth till my old age – during the days of my life. And by the grace of God I have built the [small] Church outside the doors of the Great Church. And I have built houses for the Arabs to stay there and to pray... I made their abode and their staying-place outside... I have acquired books for the Holy Mount (a list of several books follows)".

The manuscripts of Sinai (from both collections) are thematically varied; their contents reveal that the Georgians at the Mount had everything that was needed for monastic life.

In the new collection one can find Bible books, Lectionaries, Lives of Saints, homilies, ascetical writings; more than half are different liturgical books.

The New Testament books, according to the Georgian tradition, are usually divided into two parts: the Four Gospels and the Praxapostolos. There is a copy of the former – Sin.Geo.N.12, copied in 1075, that is a "sister" copy to Sin.Geo.O.19, copied in 1074 by the same scribe. The colophon tells us that the copy was made from "the new translation" and that "some words in it do not agree with the old one". This manuscript is one of the oldest dated manuscripts comprising the revised text of George the Hagiorite. It also reveals the close ties St. Catherine Monastery had with other Georgian monastic centres, since the copies of the new version had found their way to Sinai shortly after the revision was performed by the renowned Athonite scholar. On the other hand, the manuscripts comprising the Acts and the Epistles (Sin.Geo.N.8 and 9) are very close to the text of the old pre-Athonite versions. Sin.Geo.N.8 is in fact a part of Sin.Geo.O.58 – 31 - 60 (copied in 977) which was one of the manuscripts on which the edition of the old version (by G.Garitte) was based.

There are several Psalters in the new collection: nos. Sin.Geo.N.15,21,51. The manuscripts seem to agree with the old, pre-Athonite type: the verse-numbering and division into Canons is clearly of this type; the christological interpretations of the Psalms are also found only in old versions. The text itself presents readings which are not to be found in the later version of George the Hagiorite. It should be noted that the definitive edition of the text of the Psalter (in 1960, by M.Shanidze) was based, for the old versions, mainly on manuscripts from Sinai (Sin.Geo.O.22,29,42). The new finds support the assumption that manuscripts of this type were those which were in universal use in Georgia in ancient times and were given the name of the "Georgian Psalter" by later translators. On the other hand, Sin.Geo.N.2p (twelfth or thirteenth century), comprising the text of the revised version, is extremely important, as early copies of the version of George the Hagiorite (the text

still used today in the church service), are few in number. Evidently, these estimates, as in other cases as well, are only tentative, and valid conclusions can only be reached after the texts themselves have been studied in detail. But in any case there can be no doubt at all to the enormous importance of the new finds for Georgian biblical studies.

The Lives of Saints are represented by Sin.Geo.N.27 (Life of John the Theologian), Sin.Geo.N.28 and 43 (Life of St. Epiphanius), Sin.Geo.N.60 (Life of John the Almoner), Sin.Geo.N.94 (Life of St. Euthymius) and by hagiographical collections Sin.Geo.N.3 and Sin.Geo.N.17. Sin.Geo.N.13 is a collection of ascetical and hagiographical works: the Life of Anthonius the Great, St. Anthonius' Letters, Ammonas' Letters, a Homily by John Chrysostom. This manuscript is a palimpsest and seems to be copied by a monk who was not a professional scribe; this is shown by the poor script. On the whole, contents of the upper writing seem to follow in some measure the contents of Sin.Geo.O.35, which could have been one of books the scribe made his copy from. Nevertheless, this manuscript is one of the most sensational finds in the whole collection; the question is discussed in more detail further. There are several homiletical texts and Apophthegms which are represented by Sin.Geo.N.4, 55 and 84.

Of course it was impossible to study this enormous material in detail at the Monastery. There was neither time nor means for this, but in any case the general lines along which further investigations should be carried out have become more or less clear.

There are only two manuscripts in the collection containing original Georgian literary works, but their importance outweighs the scantiness of their number.

One of them is Sin.Geo.N.48, a small fragment (14f.) of what seems to have been a much larger manuscript; the other is Sin.Geo.N.50 (105f.). Both are dated to the tenth century. In the former and in the initial part of the latter a new version of "*Mokcevay Kartlisay*" was discovered. Only two manuscripts of this chronicle, narrating the story of the Conversion of Georgia have been known hitherto. One of them is the famous Shatberdi Codex (the last decades of the tenth century); the other is a manuscript written four or five centuries later. The two manuscripts (both have been published several times) offer two different versions of the text, and neither has preserved the original one which must have been written earlier. "*Mokcevay Kartlisay*", i.e. "Conversion of Kartli", is the main source for the history of Georgia for the period of several centuries, and the two versions have been the subject of intensive study ever after the Shatberdi Codex attracted the attention of the Georgian

historians for the first time at the end of the nineteenth century. Diversity of opinion as to the origin, date, authenticity, authorship of this work was a thing to be expected, and bibliography concerning these subjects is extensive. The Russian, English and German translations of the text – complete or partial – should also be mentioned. A new manuscript - indeed two of them – is a sensational find and one to mark new aspects in future research. The text of Sin.Geo.N.48 containing the first part of the narrative (from the time of conversion of Georgia till the end of the 6th century) displays considerable recensional variations as compared with the versions hitherto known. At the same time, certain textual affinities indicate that the versions have a common archetype. The second manuscript, Sin.Geo.N.50, is even more important. Written in the first half of the tenth century, it comprises the greater part of the "Conversion of Georgia"and some texts from the Lives of the Syrian Fathers. The acephalous manuscript, as chance would have it, begins nearly where Sin.Geo.N.48 breaks off, although it is quite clear that we have to do with two different manuscripts. During the second stay at the Monastery, two more leaves from the initial part of Sin.Geo.N.50 were found, comprising text corresponding to the one which is to be found at the end of Sin.Geo.N.48. Comparison reveals that here again we have another new version, which at the same time has some readings common with those of the texts known to this day. One should also keep in mind that Sin.Geo.N.50 was written earlier than the Shatberdi Codex and that the text is a better one; its readings are often preferable to those of the well-known manuscripts, some of which have puzzled the historians and philologists considerably.

These considerations taken together make it possible to put forward the suggestion that four different versions of the "Conversion of Georgia" were already in existence at the beginning of the tenth century. Therefore it is impossible to affirm that the different versions came into being only in the ninth century, as has sometimes been assumed. It would hardly have been possible to produce several variations in such a short time.

The Lives of two Syrian Fathers - John (*Iovane*) of Zedazeni and Abibos of Nekresi – also present several points of interest. The Syrian Fathers came to Georgia in the 6th century and laid the foundations of monastic life there. The "Lives" contain materials for the period of Georgian history which has been scantily documented so far (6th - 8th cent.).

The newly - discovered manuscripts had yet another surprise in store. Sin.Geo.N.13, as mentioned above, is a palimpsest. Some of the underwriting in the manuscript comprising 107 folios is Armenian, but the greater part of it is in Caucasian Albanian. Albania was a Christian state in the North-East area

of Transcaucasus, and it disappeared completely after the Arab invasions. Frequent allusions to Albania in the works of mediaeval chroniclers (mostly Armenian) indicate that Albanians had their own language and script, but both have been lost. One of the Caucasian languages, namely the Udian, spoken today by few hundreds of the Udi dispersed in two or three villages (in Georgia and Azerbaydjan), is believed to be a descendant of the old Albanian, or at least a language related to it. Albanian alphabet was discovered only in 1937 by I.Abuladze in a manuscript at Matenadaran (Armenia) in a medieaval manual containing samples of several other scripts; but it was evident that the text had been re-copied many times by ignorant scribes, as the letters of other well-known alphabets were often distorted, so as to be nearly unrecognisable. Archaeological discoveries of 1948-1952 on the territory of Azerbaydjan brought to light new material – lapidary inscriptions and graffiti, which have not been fully deciphered to this day. Several important contributions to Albanian studies were made by A. Shanidze, but extreme paucity of material has been the main impediment for research work. Today, the Sinai manuscript Sin.Geo.N.13 presents the first literary document in Albanian that has ever been discovered. The Albanian underwriting is also to be found in Sin.Geo.N.55, a manuscript written over by the same scribe who re-used old leaves of an old Albanian book to make up Sin.Geo.N.13. The Albanian script is clearly the work of a skilled and experienced scribe; the text is written in two columns in beautiful uncial; the initial letters are larger than the others, and the text has punctuation and abbreviation markings. The contents are not yet deciphered fully, but Z.Aleksidze has discovered that the Albanian text is a part of Lectionary comprising lections from the New Testament. Even at this stage it is clear that this discovery opens up entirely new vistas in Albanian studies.

There is a large number of different liturgical books in the collection which are extremely important not solely for the Georgian ecclesiastical literature, but also for the history of the Christian Orthodox Church in the Near East as well. It is an established fact that the Georgian church followed the liturgical practice of Jerusalem from the very beginning of its existence to the end of the tenth century. After the tenth century the church rite of the Georgian church follows the Byzantine practice. It is precisely the liturgical manuscripts in which this change is mirrored; the diversity of their contents and thematic variety characteristic of liturgical books reflects the gradual transition. It should be especially stressed that it is the Sinai collection which owns several manuscripts dated to the ninth or tenth centuries which bear indisputable indications of early traditions of the Jerusalem church rite. Some

of those manuscripts were brought to Mt.Sinai in the last decades of the tenth century by monks arriving from the Monastery of St.Sabas, many of them fleeing from the horrors of the Moslem invasions. They made a special point of copying the manuscripts they had brought with them to the Monastery of St. Catherine, thus enriching the library at Sinai. The Georgian version of the Jerusalem Lectionary, revealing the gradual changes which took place in this specific Typicon during two centuries (from the 8th to the 10th), is an important liturgical work (edited by C. Kekelidze and M.Tarxnischvili); it should be noted that several fragments of large manuscripts comprising the longer version of the Jerusalem Lectionary have survived in the new collection: Sin.Geo.N.10, Sin.Geo.N.11, Sin.Geo.N.77, Sin.Geo.N.88.

Until the end of the tenth century it was the Liturgy of St. James that was the one current in the Georgian Church. Only some four copies of this Liturgy were hitherto known and published. In the new collection several copies of it have been found. Some manuscripts comprise only the text of the Liturgy: Sin.Geo.N.33,63,65,70,79,81,83; others, apart from the Liturgy, contain other specific texts needed for the Liturgy: *Ectenias*, Dismissals, Lessons from the New Testament, psalms and short chants from the Lectionaries: Sin.Geo.N.22, 26,31,35. Some manuscripts display a specific type of the Greek Euchologion and contain, not only the Euchologion, but the Liturgy as well. These are Sin.Geo.N.53 and 58. The manuscripts of the new collection display considerable textual variance, thus providing material for further research in the field of the history and development of the Liturgy. There are also some old (dating to the tenth century) manuscripts containing the Liturgies of Basil the Great and John Chrysostom: Sin.Geo.N.54 and 66.

The new collection contains several manuscripts of a hymnographic collection known in Georgian as "*Iadgari*". This universal collection comprising chants for different occasions of the ecclesiastical year–chants for calendric festivals, for the movable cycles and chants for the weekly cycle – has a long complicated history. The ancient version of the *Iadgari* is preserved only in manuscripts of Palestinian origin, and their greater part is nowadays at the Monastery of St. Catherine, in the old collection. *Iadgari* (the old version), being a hymnographic complement for the Jerusalem Lectionary, contains liturgical Palestinian poetry which is prominently pre-Byzantine, written not later than the eighth century. It reveals the early stage of the change which took place in hymnography – the change from monostrophic poetry to polystrophic and polycomponental chants – the stichera and hymnographic Canon. Greek chants of this type, apart from a few, have not survived, and it is this fact that enhances the evidence of Old Georgian textual material still more. The new

collection contains some fragments belonging in some cases to manuscripts hitherto unknown: Sin.Geo.N.29,36,37,38,74,96. Sin.Geo.N.56 is a manuscript containing some additions not found in the others.

The process of forming the new version of the *Iadgari*, begun at the end of the ninth century, went on during the tenth. The formation of the new type of the *Iadgari* was the result of reforms in ecclesiastical music which were carried out at the Monastery of St. Sabas in the eighth century. These reforms are ascribed to John Damascene and Cosmas of Jerusalem. In the *Great Iadgari* the translations of Canons and stichera by John Damascene, Cosmas of Jerusalem, Andrew of Crete, Elijah the Patriarch of Jerusalem and others form the essential part. In the tenth -century version the repertoire of the *Ancient Iadgari* was completely changed and renewed. In the first place, new Georgian collections of musical rhythmic measures for chants were formed; henceforth translation of new Canons and stichera was determined by the rules laid down in those collections – the Georgian Hirmologions (two publications of the text have appeared). In the last two decades of the tenth century manuscripts containing the text of the *Great Iadgari* are already in existence; these are Sin.Geo.O.64-65 and the *Iadgari* of *Mikael Modrekili*. They contain hundreds of Canons and stichera which are not only translated ones; prominent among them are Georgian original works. The *Great Iadgari* resembles the *Ancient Iadgari* in one respect: both are universal collections and the *Great Iadgari* contains a collection of *hirmoi* as an integral part. There are also separate collections of *hirmoi*: Sin.Geo.N.64,69. Among the new finds there are more than ten fragments from different manuscripts, some of them belonging to manuscripts which were previously unknown: Sin.Geo. N.2,5,34,39,46,73,87,95,97. Sin.Geo.N.2 is the manuscript which is a part of Sin.Geo.O.64-65 and it contains important colophons. Sin.Geo.N.19, written by *Ioane – Zosime*, is preserved in a nearly intact form; it contains chants for one mode from the Parakletike. The colophons and some additional notes in this manuscript contain some significant information.

When the Georgian church finally adopted the Byzantine rite for Liturgy, a thorough change of liturgical books became necessary. At the end of the 10th century the Georgian translation of the short version of the Constantinopolitan Typicon which had taken the place of Jerusalem Lectionary came to serve as a base for the formation of the liturgical books of the Byzantine rite. At this stage the process is clearly revealed in the hymnographic collections of the new type – the Menaia, the Triodions and the Parakletike. These books,whose contents were based mainly on the repertoire of the *Great Iadgari*, were adapted to the Byzantine liturgical system and complemented with new material. Because of

this, these collections display several features characteristic of the Palestinian tradition; it is for this reason that this type came to be called "transitional". Manuscripts of this type have been preserved only in the Sinai and Jerusalem collections. Among the new finds there are parts of several Parakletike – Sin.Geo.N.25,40,76 and part of a Menaion - Sin.Geo.N.41, all of them from manuscripts hitherto unknown. The new collection also contains a very interesting manuscript of the Parakletike, which seems to have been written in the Monastery of Symeon the Thaumatourgos on the Black Mountain (Sin.Geo.N.57). One should also mention Sin.Geo.N.23 – an unknown version of the Horologion, copied in 980 in Constantinople by *Ioane- Mely*, one of the active members of the monastic community on Mt. Athos.

At the beginning of the second half of the eleventh century the renowned Georgian scholar George the Hagiorite, whose life was spent mostly on Mt.Athos and on the Black Mountain, compiled a complete new cycle of Georgian liturgical books. Basing his work on evidence found in several Greek liturgical books following different traditions, George made a careful selection. Georgian liturgical books revised by George the Hagiorite are diverse and numerous, and justly renowned for the high literary standard set by him. The Sinai collections – both old and new – prove that the Monastery of St. Catherine possessed a nearly complete set of George's liturgical books: the Great Typicon (i.e. the Constantinople Typicon), the complete cycle of the Menaion for the year, the Great Parakletike, the Pentekostarion, Collections of Stichera and Kathismata, the Prophetologion, the Evangeliary, the Apostolos, the Horologion and the Euchologion. Eleven manuscripts of the new collection contain the text revised by George the Hagiorite. Sin.Geo.N.18, already mentioned above, completes the cycle of Menaion; one should also mention Sin.Geo.N.1, containing a large fragment of the Great Typicon. There are also leaves from two different manuscripts of the Prophetologion – Sin.Geo.N.6 and Sin.Geo.N.8p. Sin.Geo.N.52,61,80,15p,29p are fragments of several different manuscripts of the Horologion, Sin.Geo.N.72 is an Euchologion. Altogether, the numerous liturgical books revised by George the Hagiorite in the new collection represent an important contribution for the study of his creative work.

The present Catalogue comprises descriptions of 99 parchment manuscripts, 33 written on paper, and 10 scrolls. As mentioned above, this numbering follows the one given to manuscripts at the Monastery before the Georgian scholars began their work. It is because of this that in the Catalogue some thematical diversity is to be observed; manuscripts of the same type are not grouped together.

The present Catalogue does not include the numerous fragments (c.1800), which have not yet been catalogued and described.

For the purposes of quick reference, a Summary List of manuscripts is given before each Catalogue entry in all three languages.

This Catalogue was written up mainly from notes taken at the Monastery. As mentioned above, with only a very few exceptions, photocopies for further work were unfortunately not available. Many details could not be verified, and several questions which arose during the process of work in Tbilisi remained unanswered. It is for this reason that some technicalities may lack the necessary exactitude, although authors have in general essayed to give as full a description as was possible under the circumstances.

In the Catalogue, the authors have followed the generally accepted standards.

The measurements, which aim to show, as far as possible, the original size of the manuscripts, are of course approximate, as the leaves are torn and damaged. Whenever an exact date for a manuscript could not be found, the tentative dating based on palaeographical or other evidence is presented (in square brackets). We regret to say that parts of the Georgian text (the incipits, titles, etc.) are not recorded. On the other hand, the colophons, some of which contain important historical information, have been fully recorded in Georgian and are fully translated. The illustrations give a sample of each manuscript.

It has been mentioned above that the new finds should not be viewed as a separate collection; it was an integral part of the manuscript library once belonging to the Georgian community at the Monastery. In the present Catalogue, whenever a "new" manuscript was found to belong to an "old" one, this fact is duly noted. Also, texts similar to the new finds already extant in the old collection and in other manuscripts as well were noted. Because of the enormous importance of several of the new manuscripts, the authors have introduced several philological or historical observations, thus endeavouring to evaluate the manuscripts and to reach some valid conclusions. Strictly speaking, the present volume is not merely a checklist. However, at the same time we are fully conscious that the detailed study of each manuscript must be postponed until the next stage, when it will be possible to study the "old" and the "new" collections as a single unit in its entirety.

The main text of the Catalogue was written in Georgian. In order to avoid diversity in the presentation of the material as well as that of the style in a book written by four authors, the whole of the Georgian text was gone over, checked and edited by Mzekala Shanidze.

There were several technical difficulties connected with producing a

Catalogue in three languages. However, the Greek and English parts of the Catalogue are unabridged. The Greek translation was made by Tamar Meskhi, the English text was translated by Mzekala Shanidze. The photographs were made by David Tskhadadze The Georgian and English texts were computerised by Dali Chitunashvili, Mzia Ebanoidze, Alla Moshiashvili and Nicolas Khutsishvili.

The authors hope that even in its present form the Catalogue of the new Georgian finds at St. Catherine Monastery will help the readers to learn of the treasures which came to light at this ancient site of Christian culture.If they have succeeded to outline the general lines along which further investigations should be carried out, the Catalogue will have served its purpose.

MANUSCRIPTS ON PARCHMENT

Sin.Geo.N.1
Typikon. 10th c.

18 folios; 29x18,5; parchment; gatherings consist, as usually in Georgian manuscripts,of eight folia each. Ff.1-16 constitute, as indicated by gathering-markings, two complete gatherings: 32 and 33. Ff.17,18 are two remaining leaves of gath. 33 (ff.2,7). The leaves are sewn together, only the first and the last two are loose; two last leaves are partially damaged; written in *nuskhuri* in black ink; calendrical indications are in red ink; [copied by *Iovane*; 10th cent.].

Contents: **Typikon** 1r-18v.

The manuscript comprises a fragment of the Great Typikon compiled by George the Hagiorite (*Giorgi Mtaçmideli*) in the 11th cent. on the basis of the Typikon of the Great Church in Constantinople. It contains abridged "Lives" for August 8-28, also some additional material for various days. The manuscript partially fills the gap between two manuscripts of the old collection -Sin.Geo.O.4 and Sin.Geo.O.61- thus indicating that all three were originally parts of one manuscript. Sin.Geo.O.4, according to gathering-markings, contains gath. 1-29 (with some gaps). The text begins with Sept. 1 and breaks off at July 10 (Tsagareli, Catalogue p.72, No.43; Javakhishvili, Sinai, p.12; Sinai Catalogue, v.II, No.4, p.131). Sin.Geo.O.61, which Tsagareli believed to be a Horologion, contains gatherings 34-40 (Tsagareli, Catalogue, p.65, No.20); Marr, Catalogue, p.111; Sinai Catalogue, v. II, No.61, p.161).

The name of the scribe (*Iovane*) is found in the colophon of Sin.Geo.O.4. Note of the scribe: O host of holy ones, intercede for *Teodore* the magister (*mozyuari*). *Teodore mozyuari* (also known as *Teodore Samotxeli*) is mentioned several times in Sin.Geo.O.4 and Sin.Geo.O.61.

Concerning the Georgian Typikon v. Kekelidze, Liturgical Manuscripts. pp.483-506; Athos Catalogue, v. I, pp.87-92 (No.30).

Sin.Geo.N.2
Iadgari, 10th c. (after 987)

21 folios; 30,5x24,5; parchment; the leaves are loose, some of them being severely damaged; some leaves exhibit gathering-markings in Georgian characters; ff.1-2 are the first and the last folios of the first gathering, ff.3-9 form the second (the last leaf is lost); ff.10-13 are ff.1,4,5 and 8 of the gath. 31; ff.14-21 constitute gath.32; the last leaf of the manuscript, i.e. f.21, has been torn off, and only a thin strip near the spine remains; written in *nuskhuri* in black ink; the titles, the names of the chants, Georgian transliterations of the beginnings of the Greek *hirmoi*, and the initials are in red ink. Copied by *Iovane* the hieromonach at Sinai (20r); commissioned by *Ḳwriḳe Miznazoroeli* (20v); [copied in the 10th cent., after 987].

Contents: **Hymnographic collection *"Iadgari"*** (10th cent. Version) 1r-21v.

The manuscript is part of Sin.Geo.O.65, partially filling the gaps of the latter: ff.1-9 at the beginning, before the first folio; ff.10-21 at the end of Sin.Geo.O.65; on the ff.10-21 of Sin.Geo.N.2 the text of the original manuscript is continued after f.220 of Sin.Geo.O.65 (cf. Sinai Catalogue, v. I, No.65, p.208).

The manuscript contains:

1. **Fragments of *hirmoi* collection of the I,II and III modes from *Iadgari*** 1r-9v. The *hirmoi* follow the ancient Georgian version of OdO type (Metreveli, Hirmoi; Sin.Geo.O.65 is here designated by O).

2. **Fragment of Easter chants of the VIII mode** 10r. The VIII and IX Odes of the Canon and stichera *eis tous ainous (akebditsa)* are preserved.

3. **Fragments of chants of I, III, V-VIII modes for Saturday** 10r-19r. Only chants of the modes VII-VIII are complete. A complete collection of all chants for Saturday is to be found in Sin.Geo.O.26 (Sinai Catalogue v. I, No.26: VIII-1,5,7,8; pp.91-92), also in the *Iadgari of Mikael Modreḳili*. It is from the latter that the text is published (Gvakharia, Hymns, v.II, pp.525-536).

Colophons: 1. (of the scribe, in *nuskhuri*): "In the name of God, I, *Iovane*, a hiero[monach in na]me only and one who is befouled by many sins, have [wri]tten this *Iadgari*, a complete collection of chants for the holy martyrs. I have done this myself, without any pay, having been commanded by the wor[thy] priest, *Ḳwriḳe the Magister* (*mozyuari*); and I have used n[ew] parchment provided by *Ḳostanṭi*, a God-loving layman, who was a Greek by bir[th]; I have written one small selected *Iadgari* and another small Octoechos (*msgebsi*) for four modes; and others (?) which I have acquired, written in a round hand (i.e.

in uncials) as a prayer-offering for my soul and for all those who are deceased, and for the souls of those who are God-loving - *Ḳwriḳe, Ḳostanṭi* and oth[ers]. I beseech you all, God-loving priests, who will be deemed wor[thy] to use this holy book, commemorate me, who wr[ote] this book, the wretch *Iovane*, the great sinner and one who is grossly negligent, commemorate all [...] and my parents and brothers and sisters who [are dec]eased in your holy prayers; and may God grant you likewise his forgiveness and mercy. Amen. And forgive me the im[perfection] and the errors I have committed by reason of my folly, for God's sake; and you who are able to correct them, do so." 20r.

2. (Of the donor, in *asomtavruli* and *nuskhuri*) "In the name of God, the Father and the Son and the Ho[ly Spirit], by the intercession of the holy Mother of God, of the holy an[gels and] archangels, by the grace and with the intercession of the holy [John] the Baptist, of the greatly laudable fore[fathers] and prophets, the holy high priests [*mydeltmozyuartayta*], of the A[postles and] holy Fathers, by the grace and with the aid of [our holy father] and God-seer, the great prophet Moses [*Mose*], I, *Ḳwriḳe Miznazoroeli* and the [pupil of the] pres[byter] of Tua (? cf. Garitte, Catalogue, pp.150, 195), a [sin]ner and one who is negligent, have become a st[ranger] to [my] land by the reason of my many sins; and by the will of God [I have come] to this holy mountain, the spiritual harbour. And in his grace God has [gr]anted me the service of the church of the Holy Mount from the time of my youth till my old age during the days of my [life]. And by the grace of God I have built a [small] church outside the doors of the Great church. And [also] I have [bui]lt houses for the Arabs to stay there and to pray for my [soul]. [Earli]er (?) the holy church was the place to stay there and to sleep at night. And the ho[ly] church [was defi]led at night by their foul stench; therefore I [have now] made their abode and their staying-place outside. By the [com]mand of God and with his aid, as a result of my diligence and the toil of [belo]ved God-loving and worthy priests, I have acquired books for the Holy Mount: complete Gospels; Paul's Epistles and books of the Apostles (*mocikulta* - i.e the Acts and the Catholic Epistles) written together, complete; selected Canon, [*Great Iad]gari*, complete, written in the form of two books; again, another *Iadgari*, [sm]all, selected; and one small Octoechos (*msgebsi*), [four m]odes, written by one hand; and ano[ther] Great [I]*adgari*, written in small characters; Complete Octoechos and Liturgies; small (i.e. selected) matutinal Gospels, [to pr]ay for my greatly [sinning] soul and to commend it to God; also to do the same for my parents and brothers and for my kinsmen who are [de]ceased. And [may God] grant anyone who has toiled and contributed his share the reward coming from him.And..." 20v. The rest of the text is lost: an insignificant strip is all that remains of f.21, and

on it only isolated words can be deciphered.

The "Small *Iadgari*" mentioned in the colophons is Sin.Geo.O.20, copied in 987 (v. Sinai Catalogue, v.I, pp.73-77). Consequently, Sin.Geo.N.2 was copied later.

Sin.Geo.N.3

Hagiographical Collection. 10th c.

14 ff.; 30x23; parchment; the leaves are loose, some leaves have suffered severe damage; ff.1,4,5,8,9 are perforated, half of the first column on f.10 is scorched; written in two hands; ff.1-9 are copied by *Iovane* (7v); both parts are written in *nuskhuri* in black ink; headings are in red ink; on 14v, after the table of contents, there is an image of Jesus Christ with his right hand raised in blessing; in his other hand he holds a scroll; [10th cent.].

Contents: **Hagiographical collection** 1r-13v.

The manuscript contains fragments of several works: 1. ***Ioane Sabanisze*, The Martyrdom of Abo** (one of the oldest copies of the text is to be found in Sin.Geo.O.11, 10th cent.; Garitte, Catalogue, p.41; Publication: Abuladze, Hagiographical Literature, v. I, pp.46-81. Russian translation: Kekelidze, Essays, v. XII, pp.104-128; German: Schultse, Abo; English: Lang, Lives, pp.115-133; 2. **The Passion of Philoteos**; 3. **The Passion of Mamas** (one of the old manuscripts is Sin.Geo.O.52, 10th cent.: v. Garitte, Catalogue, p.187; Kekelidze, Authors, p.132); 4. **Commemoration of the blessed Pelageia**; 5. **Passion of Peter of Alexandria** (v. Imnaishvili I.,Chrestomathy, v. II, pp.74-83. The edition presents the text from Sin.Geo.O.11. v.Garitte, Catalogue, p.34).

14 rv contains part of the Index listing the works (Lives and Passions) originally included in the manuscript (Nos. 24-46; four of the titles, Nos. 34-37, are illegible). Lives and passions of the following saints are listed: Andrean and Natalie, Mamas, Pelageia, Eugenia, Xenophontes, Thecla, Eustatius and his sons, Dionysius, Sergius and Bacchus, Anastasia, Menas and Abibos, Guria, Samonas and Abibos [...] Nicholas and Eustatius, Auxentius, Eugenius, Orestius and Mardarius, Ignatius, Bictor and Stefania, Timothy the Apostle, Mamantius, Mary of Egypt, Mark the Apostle, Aretha and her congregation.

Invocation of the scribe: "Pray.Christ, have mercy on *Iovane*" 4v; "Christ,have mercy on *Iovane*" 7v.

Sin.Geo.N.4
Alphabetical Apophthegms. 10th c.

26 folios; c. 26,5x19; parchment; ff.1-15 are badly damaged; ff.1,4,5,8-15 are fragments, some of them scorched; ff.3-4 are the first and the last leaves of gath. 6; f.5 is the first leaf of gath. 10; gath. 12 (ff.19-26) is complete; written in *nuskhuri* in black ink; headings and initial letters of narratives are in *asomtavruli* and red ink; initial letters in the text are likewise in *asomtavruli*, the ink being black; copied by *Grigol* (22v); [10th cent.].

Contents: **Alphabetical Apophthegms** 1r-26v.

The names of the fathers are indicated in the subtitles (usually in the form: *mamisa Abrahamistws* =de patre Abraham): Abraham, Appius (*Appe*), Apollo, Gregory (*Grigol*), Gervase (Gervasi), Dioscorus (*Dioskore*), Epiphanius (*Etwpane*), Eucharistos (*Evkaristo*), Theophile the Archbishop (*Teopile mtavar episkoposi*), Theodore of Eleuphteropolis (*Tevdore Elevteropoleli*), Zenon, John the Maimed (*Iovane mokle*), Isidore, Isaak, Joseph (*Ioseb*), Jacob (*Iakob*), John the Eunuch (*Iovane sačurisi*), John the Cenobite (*Iovane, romeli igo senakebsa šina*).

The manuscript is part of the missing section of Sin.Geo.O.8, which in its present condition begins with gath. 13 (Garitte, Catalogue, p.29). Sin.Geo.N.4 partially fills the gap at the beginning. G. Garitte dates the manuscript to the 11th cent. However, the character of the script makes it possible to suggest an earlier date, namely, 10th century.

Invocation of the scribe: "Christ, have mercy on Gregory (*Grigol*)" 20v. The same invocation is to be found in Sin.Geo.O.8 (Garitte, Catalogue, p.29). In a later hand: Christ, have mercy on Theodore of Tbilisi (*Tevdore Tpileli*, 20v). Part of Georgian alphabet (a-m) is inscribed in majuscules on 5r.

Sin.Geo.O.8 and Sin.Geo.O.35 have been used in the edition of the text (Dvali, Narratives, II).

Sin.Geo.N.5
Iadgari. 10th c.

42 folios; 24,5x19; the manuscript contains a bifolium from the first gathering and five complete gatherings, namely, Nos. 4,5,38,39,42; the leaves are damaged, the greater part of the bifolium at the beginning is torn away; the last two folios of the gathering 38 have suffered damage from damp; because of this the writing on the top part of the leaves has faded and some lines are nearly illegible; written in *nuskhuri* in black ink; the headings, the names of

the chants, Georgian translitarations of the incripits of the Greek *hirmoi* are mostly in *asomtavruli* and in red ink; [10th cent.].

Contents: **Hymnographic collection *Iadgari*** (10th c. version) 1r-42v.

The manuscript is part of Sin.Geo.O.59. Ff.1-18 partially fill the gap at the beginning of the latter, ff.19-42 present a continuation of the text after f.226 (Sinai Catalogue, v. I, p.186). The fragment contains:

1. **Some fragments of a collection of *hirmoi* from *Iadgari*, of modes I, IV-VIII** 1r-18v. The *hirmoi* agree with the ancient version of the OdO type (Metreveli, Hirmoi).

2. **Chants (*Stichera* and Canons) for some commemorations in October and November** 19r-34v. All of them are to be found also in Sin.Geo.O.65 under respective days (Sinai Catalogue, v.I, No.65: III, 56-58, 60-62,64,65,67,72,73; pp.217-219).

3. **Chants (*stichera* and Canons) for commemorations which seem to have been either mistakenly omitted in the text or to have been added later** (Sophia and her daughters - Oct. 24; Gelasius - Dec. 12; Theogonia - Feb. 10; forty - five martyrs - July 10; Beheading of St. John the Baptist - Aug.28).

4. **Saturday collection of *Stichera Kirie ekekraksa* for 8 modes bearing the title "*Troparia* for the Saints"** 39v-42v. The same *troparia* are found in Sin.Geo.O.34 (Sinai Catalogue, v. I, No.34: XXVI, 1-2,11-17; pp.127-130).

Invocations on 1r and 9v: "Christ, have mercy on Cyriacus (*Ḳwriḳe*) and John (*Iovane*). Offer your prayers." Conjecture can be made that the identical names in the colophons of Sin.Geo.N.2 refer to the same individuals.

Sin.Geo.N.6

Prophetologion. 12th-13th c.

3 folios; the leaves have been trimmed around; as a result their dimensions vary: c. 25x15(14); parchment; f.1 is the first leaf of the 54th gathering; written in *nuskhuri* in black ink; headings of the lessons are in red ink; [12th-13th cent.]

Contents: **Prophetologion** 1r-3v.

The fragment contains:

1. **Lessons for the Vespers of the Holy Saturday:** [4] Jonah 4,10-11,1r; 5. Joshua 5,10-15, 1r; 6. Exodus 13,20-14,10, 1rv. [15]. Daniel 3,15-34, 2rv.

2. **The third lesson for Ascension:** Zach. 14,9-11, 3r.

3. **Lessons for the seventh Week after Easter** (the Week of holy Nicean Fathers): Gen.14,14-20, 3r; Deuteronomy, Lesson 2nd: 1,8-17; Deuteronomy, Lesson 3rd: 10,14-17 3v.

The texts in the fragment agree with those in the Prophetologion compiled by George the Hagiorite in the first half of the 11th century on the basis of the Constantinopolitan Prophetologion.

Sin.Geo.N.7
Collection of Chants. 13th c.

154 folios; 24x18,5; parchment; the gatherings are stitched together; the binding is missing; the manuscript is defective at the beginning; an uncertain number of leaves is also lost at the end; gathering markings indicate that in its present condition the manuscript contains 4 badly damaged folios of the first gathering, followed by gatherings 2-19, which are complete; gatherings 4-7 and 17 are made up of 6 folios each, gath. 9, 10 - of 7 folios, the rest contain 8 folios each. Only two leaves of gath. 20 remain, the rest, together with all the leaves of gath. 21, have been torn out, leaving only small fragments in the upper corner near the spine; the leaves of the manuscript, excepting a few, are palimpsest; the underwriting is Georgian, written in *nuskhuri* (9th-10th cent.), the upper writing is also in *nuskhuri*, in black ink; the headings are in red ink; initials are written in *asomtavruli*; 89v is blank; [13th cent.].

Contents: **Collection of Chants** 1r-154v.

The manuscript comprises:

1. ***Troparia, upakoi (Kontakia)* and *oikoi* for fixed feasts** 1r-64r.

Owing to the loss of leaves at the beginning and the damage suffered by the ms., the text at the beginning (1r-4v) is fragmentary. From 5r the text goes on without break to August 29. The collection following the Constantinopolitan type of Typicon displays the shorter version. Two similar collections are known from Sin.Geo.O.76 (Sinai Catalogue v.III, pp.132-145). However, in Sin.Geo.N.7 several variations are observable. The *upakoi* and *oikoi* are usually either to be found in manuscripts of Georgian Horologions or they are incorporated in Menaia in respective hymnographic Canons.

2. **Part of a Parakletike: Chants of the Mode 1 for the week from Monday to Saturday** 64v-154v. Some parts of the chants are difficult to identify owing to the damage undergone by the text. The text reveals textual affinity to the Great Parakletike based on Greek sources which was compiled by George the Hagiorite in the second half of the 11th cent.

The contents of the present manuscript, which indicate that it comprises a selection from Parakletike of George, suggest a closeness to Sin.Geo.O.96 (cf. Sinai Catalogue, v. II, No.96: 1,2-7).

Sin.Geo.N.8
Paul's Epistles and General Epistles. 977

13 folios; 26x20; parchment; the leaves are loose; f.11 is damaged, having the lower right corner torn off; f.1 is the last leaf of the fourth gathering; gath. 5 is complete; f.10 is the first leaf of gath. 30; written in elegant *asomtavruli* in black ink; initial letters, also in *asomtavruli*, are larger; written in two columns; [commissioned by Cyriacus (*Ḳwriḳe*) of *Miznazor*; copied by *Cyriacus soxastreli* at Sinai; 977].

Contents: **Paul's Epistles and General Epistles** 1r-13v.

The manuscript contains:

1. **Paul's Epistles** (I Cor. 7,4-10,16 with gaps) 1r-9v;
2. **Catholic Epistles** (I Pet 1,22-3,1 with gaps) 10r-13v.

The leaves belong to Sin.Geo.O.58-31-60 (v. Garitte, Catalogue, pp.189-197). Ff.1-9 partially fill the gap at the beginning of Sin.Geo.O.58, which now begins with the third f.of the gath. 7; ff.10-13 should be placed at the end of Sin.Geo.O.31, which breaks off at the first f. of the gath. 29.

The name of the scribe and other data are clearly indicated in the colophon of Sin.Geo.O.58-31-60: "I, *Ḳwriḳe*, the priest of the Mount, have been deemed worthy to acquire this holy book of Paul and of the Apostles; and I have offered it to the holy Mount Sinai... I, the sinner *Ḳwriḳe* from hesychasterion (*Soxast reli*= hesychast ?) have reached this holy Mount Sinai... and I have written this holy book with my grossly sinful hand for my spiritual brother *Ḳwriḳe* of *Miznazor* (*Miznazoroeli*), the priest of *Tua* [?]), who was the dean (*deḳanozi*) of this Mount Sinai. The year from the Creation was 6581 and the *kroniḳon* was 197" (cf. Garitte, Catalogue, pp.195-196).

Sin.Geo.O.58-31-60 is one of the 4 manuscripts containing the old B version of Pauline Epistles (Dzocenidze, Danelia, Pauline Epistles). The text of the Catholic Epistles from manuscript Sin.Geo.O.39 (copied in 974, v. Garitte, Catalogue, p.152) and containing a fragment of the old version is published (Lortkipanidze, Catholic Epistles, pp.07-037).

Sin.Geo.N.9
Acts of the Apostles. 11th c.

19 folios; 28x21,5; parchment; loose leaves are severely damaged; only some parts of ff.1,14-16 have survived; ff.7-19 are scorched on the spine side, and the text is nearly illegible. The leaves are eaten through and unelastic; written in *asomtavruli* in black ink; written in two columns; the incipits of

the lessons, initials and number-markings of the lessons are in red ink. The bottom margin of 7v has the first 8 letters of the Georgian alphabet copied out in bold *asomtavruli*, in red ink; [11th cent.].

Contents: **Acts of the Apostles** 1r-19v.

The manuscript comprises Acts 7,23-26,3 with gaps. 1r (the left surviving column): 7,23-25; 1v-6v: 7,33-8,37. On 7r, the text on the scorched column begins with 9,8; the sequence of the text on ff.7-13 is unbroken until 13v, where it breaks off at 10,48; 14v begins with 19,19; 15r: 19,31; 16r: 20,3; ff.17-18: 20,11-20,37; f.19: 25,16-26,3.

The Acts have been published by G.Garitte, the work being based on the text of two manuscripts from the old Sinai collection: (Sin.Geo.O.58-31-60 and Sin.Geo.O.39, v. Garitte, Actes). Sin.Geo.N.9 follows in the main the text of the above - mentioned manuscripts (copied respectively in 977 and 974), with some variation. Another edition was published by I.Abuladze at the time when the Sinai manuscripts were unavailable (Abuladze, Acts).

Sin.Geo.N.10

Jerusalem Lectionary. 9th c.

9 folios; original dimension of the leaves in all probability was 31x24; at present the dimensions vary considerably, as the leaves have been trimmed around and the margins cut away: 21x18,5; 22x16; 21,5x20,5; 22,5x20,5; 22x18; 24,5x19,5; 22x18,5;23x19; 31x17,5; white parchment has turned yellow in some places, due to the effect of moisture; part of f.1 (comprising approximately 10 lines) has rotten away; f.3 is torn in the middle; part of f.5 is torn away (the text is lost); the text of the last 2 lines on f.6 is partially lost; written in bold *asomtavruli* in black ink; 30 lines to a page; [9th cent.].

Contents: **Jerusalem Lectionary** 1r-9v.

The fragment comprises lessons from the Gospels selected from the longer version of the Georgian Lectionary: for Palm Sunday, Maundy Thursday and Good Friday (cf. Tarchnischvili, Lectionnaire, Nos. 581,644,6 47,686,690,694).

Sin.Geo.N.11

Jerusalem Lectionary. 10th c.

7 folios and 3 small fragments; white parchment which has turned yellow or brown in patches, due to the effect of moisture; the leaves are badly damaged; because of this there is considerable variation in the dimensions of the folios:

31x25; 33x27 (original size); 25x27; 24x26,5; 23,5x27(2ff.); 20,5x12,3; nearly every leaf has some part of it torn away; ff.5-6 form a bifolium, the sequence of the text being continious; the rest contain fragments of text from different parts of the manuscript; written in bold *asomtavruli* in black ink. Titles of the lessons, chants and initials are done in red ink; written in two columns; 30 lines to a page (on f.2); ligatures are rare; [10th cent.].

Contents: **Jerusalem Lectionary** 1r-7v.

The fragment seems to be part of a manuscript comprising the longer version of the Jerusalem Lectionary. The extant leaves contain parts of lessons from the Old and New Testaments: for Good Friday and Holy Saturday; for Monday and Wednesday of the first week from Easter, also for some other festivals; psalms and *troparia* for liturgy; a group of lessons from Jeremiah (cf. Tarchnischvili, Lectionnaire, Nos. 683,684,698-701,732,735,738,739,757,758,1521-1527, footnotes B-F, 1587). The text of the fragment exhibits some variation as compared to the published text.

The contents of the small fragments have not yet been identified.

Sin.Geo.N.12
Four Gospels. 1075

196 folios; 19,2x14; parchment; the binding is missing; the manuscript is badly damaged at the beginning and end; ff.1-17 are mere fragments; ff.161-167, 170-196 are also considerably damaged; the leaves at the beginning are either lost or fragmentary; the end is missing and there are gaps throughout. The stitching holding the gatherings together is broken; thus the gatherings are separated from each other. Only small fragments have survived of the leaves in gatherings 1-3, excepting the last leaf of the third gath., which is undamaged. Gatherings 4-6, 9,11,13-28 (each comprising 8 folios) are complete; gath. 18 and 19 both lack the last leaf; 4 folios survive of gath. 30; gatherings 7,8,9,12 are lost; written in *nuskhuri* in black ink; the headings are in *asomtavruli*, in red ink; Ammonian sections, Canons of Eusebius and numbers of lessons are marked in *asomtavruli* characters. The marker for Eusebian Canons is a star - like sign on the left margin with the number written in it; the beginning of a lesson is marked with a *kançili* on the left margin, the end is shown by a cross on the right one. A large (c.16 cm.) flowering cross illuminates the pages before the chapters of Matthew, Mark and John (1r,45v,137v). The first is greatly damaged, only a part of the cross remains. The crosses bear inscriptions: "The holy Cross, victory of Christ" (45v, 137v). At the end of each chapter there is a small (3 or 4cm) cross (44v,69v,137r,187v). 45r is blank; copied by *Mikael*

(69v,137r,188r) at **Sinai** (188r) in **1075** A.D. (188r).

Contents: I. **Four Gospels** 1v-187v.

The text comprises:

1. **Gospel according to Matthew** 1v-44v. The text on ff.1-17 is fragmentary (fragments from 1,1 to 11,23). The undamaged text begins with Mt. 12,27.
2. **Gospel according to Mark** 46r-69v. The extant text is: 1,1-3,10; 6,28-9,34; 12,35-16,20.
3. **Gospel according to Luke** 70r-137r. The extant text is: Luke 1,1-12,24; 12,39-15,15; 15,29-24,53.
4. **Gospel according to John** 138r-187v. After 20,14 the text is fragmentary.

Each chapter is followed by the colophon of the scribe:

1. "The holy Evangelion (*saxareba*), the [chapter] of Matthew (*Mate*), was written [in the eighth ye]ar after the Ascension of our Lord [Jesus Christ to heaven]. Christ, have mercy on David (*Davit*) the magister (*mozyuari*) and [*Mikael* the scribbler], Moses (*Mose*), and *Mikael*, *Çita*, and *S[imeon* and [...] their parents and br]others. Amen. Offer your prayers. For [the love of] God, forgive me" 44v.

2. "Glory unto thee, O God. The Evangelion, the chapter of Mark (*Marḳoz*) was written in the eleventh year after the Ascension of our Lord Jesus Christ to heaven (the following in a finer hand, in dark ink). Christ, have mercy on the soul of the wretch *Mikael*, the ignorant scribbler, and his parents and brothers. Amen. Offer your prayers, for the love of God." 69v.

3. "The Evangelion of Luke (*Luḳa*) was written in the fifteenth year after the Ascension of our Lord Jesus Christ to heaven. Christ, have mercy on our magister *Davit* and *Mikael* the ignorant scribbler and *Mose*, and *Mikael*, and *Çita* and *Swmion* and *Jerasime* and *Grigol* and on their parents and brothers. Amen.

Saintly fathers, who will be deemed worthy to use this holy Evangelion after us, pray, for the love of God, and forgive me the faults. I have copied it from the new translation and being very true, it can be used for an original" 137r.

4. "The holy Evange[lion, the chapter of John (*Iovane*)], was written in the thirty - second year after the Ascension of [our Lord] Jesus Christ to heaven. Beloved [saintly fath]ers and brothers, those whom this badly-scribbled holy Evangelion reaches, [pray for me] and do not curse me. I knew [...] only this way of writing, and there was no[body exc]ept me. And this was written at the holy Mount Sinai, at the abode of the holy prophet and God-seer Moses. Christ, have mercy on our magister *Davit*, and *Mikael* the scribbler,

and *Mose*, *Mikael*, *Çita* and *Swmion* and *Jerasime* and *Grigol* and their parents and brothers. Amen.

I have copied this from the new translation and, being very true, it can be used for an original. And know that this is the truth: it represents the words spoken by the Evangelists, insomuch as the holy Evangelion, written by the hand of holy Evangelists themselves, is kept in Constantinople in the royal treasury, together with the Cross (*Ẓeli cxovrebisay* - "tree of life"), and the new translation was made from it. Some sentences (*sitquaj* - possibly also 'word') do not agree with those of the old Evangelions. At the time the *kro*[*niḳon*] was 295(=1075 A.D.). The original was written for the Eremia (?*saudabnoed*) and on the lower margin the coordinating numbers (? i.e. the numbers of Eusebian Canons? cf. Garitte, Catalogue, pp.255-256) were not inscribed" 188r. The colophons indicate that the manuscript was copied from the "new translation", i.e. the text revised by George the Hagiorite. For the publication of the text v. Imnaishvili, I.,Tetraevangelion.

II. **Index of Yearly Lessons from the Gospels** 189r-196v.

The title is in red ink: "Ordination of the Ev[angelion according to the G]reek rite, infallible, In[dex] of numbers for the year, for [all] days completely, and for Saturdays and Sundays and days of Lent. And it shows the beginning and the end of each lesson of the Evangelion: there is a *kançili* in red ink in the place where a lesson begins (a *kançili* is outlined in the text); and at the end, where a lesson ends, this cross is placed, also in red ink" (a cross is outlined)." This title is nearly a literal replica of the one which is found in Sin.Geo.O.19 (v. Garitte, Catalogue, p.54). The Index breaks off at the fourth week of Lent.

On 188v, there are Lessons for the Orthros of Easter. On the bottom part of the page, the invocation of the scribe is in red ink: "Christ, have mercy on miserable *Mikael* the scribbler".

Some of the individuals mentioned in the colophons are named likewise in Sin.Geo.O.19, a manuscript copied in 1074 by the same scribe *Mikael* (Garitte, Catalogue, pp.53-58). The two manuscripts have many features in common. Another manuscript from the old collection, namely, Sin.Geo.O.81, also bears a certain resemblance to Sin.Geo.N.12; indeed, it would seem that some colophons of the former manuscript which is dated to the 13th-14th c., were copied from the latter, as the date *kroniḳon* 275 (=1075 A.D.) is indicated in one of them (v. Garitte, Catalogue, pp.255-256).

Sin.Geo.N.13

Ascetica and Hagiographica. 10th-11th c.

107 folios; 23x15; parchment; the binding is missing; loose leaves are badly damaged, especially ff.40,41,69,74,75,93-95,102,103,107; ff.104-106 are mere fragments; acephalous; the manuscript also lacks the end, and there are gaps throughout. The present numbering of the folios is haphazard; the leaves should be arranged in the following order: ff.1-39, 103,106, 105, 74-78, 40-68, 70-73, 69, 107, 96-101, 79-94; (the correct location of ff.95,102, 104 is uncertain). The gatherings (excepting one) comprise 8 folios each. The beginning of gatherings is unmarked, the end is shown in majuscule characters on the upper margin of the leaf; 4 gatherings and the first leaf of the fifth have been lost at the beginning. The following gatherings have survived: gath.5 (ff.1-7, the first is missing); 6(8-15); 7(16-23); 8(24-31); 9(32-39); 10(103,106, the following 4ff. are missing, 105, the last leaf of the gath.is also missing); 11(the first folio is missing, 74-78, the last 2 leaves are missing); 12 (40-47); 13(48-58; this gath. is composed of 11 folios; 58v is blank, only the end of the gathering is marked on the margin); 14(ff.59-66); 15(67-68, 70-73, 69; the last leaf is missing); 16(107,96-101, the last leaf is missing). Gatherings 17-21 are lost completely; only the last leaf of the gath. 22 (f.79) has survived; gath. 23 (ff.80-87); 24(88-94, the last leaf is missing). The number of leaves lost at the end is uncertain. The manuscript is a palimpsest. The underwriting which is at right angles to the later Georgian writing, is in brownish ink; it is easily discernable on the margins. The underwriting is mostly Caucasian Albanian, some of it is Armenian; secondary Georgian writing is in *nuskhuri*, in black ink; the headings are in red ink; the manuscript, written in unelegant irregular script, in all probability, is not the work of a professional scribe; copied by *Mikael* (7v,16r); [10th cent.].

Contents: **Ascetica and Hagiographica** 1r-107v.

The manuscript comprises:

1. **Athanasius of Alexandria, Life of Antonius the Great.** 1r-9v, 11v-16v. The acephalous text represents the longer form of the "keimenic" version, found hitherto only in a single manuscript (British Museum, Add. 11281, 11th cent.; Imnaishvili V., Lives, pp.7-53). 1r-7v of the manuscript represent the text of the Br. Mus. Ms. 23v-28v; 8r-9v: Br. Mus. 33v-37r). The longer version of the "Life of Antonius" is also published together with the text of two other manuscripts containing an abridged version (Imnaishvili V., Antonius, cf. pp.39,10-43,20; 47,25-48,31). The text on 9v-11r is an interpolation marked at the beginning and the end by a sign resembling a cross; on 11r "The Life" is continued to the end (Br. Mus. 51r-54v, Imnaishvili V., Antonius 77,3-83,40)

which is marked by the subscription "The Life of the Blessed Antonius, described by Athanasius, the Bishop of Alexandria" (16r). The manuscript contains only some episodes from the "Life" They were evidently selected by the scribe himself, as indicated by his own note (v. further), but the text follows that of the British Museum closely.

2. **Letters of Antonius;** I: 16v-23v; II:23v-27r; III:27r-31r; IV: 31r-39v (IV,I-83), 103rv (IV,83-95), 106rv (IV,96-103); V:105rv (V,29-37), 74rv (V,61-to the end); VI: 74r-78v; VII (VII, 1-6) 78v.

The letters of Antonius are found in manuscripts of the old collection: I-VI in Sin.Geo.O.35 (Garitte, Catalogue, p.97; copied in 907-v. Dvali, Jghamaia, Fragment, p.72). Letters VII and XVI feature in Sin.Geo.O.25 (Garitte, Catalogue, p.61). The edition of the text is based on the Sinaitic manuscripts. Letter I in the edition lacks the beginning (I,1-17), Sin.Geo.O.35 being defective (Garitte, Lettres, p.267; Garitte, Catalogue). Sin.Geo.N.13 supplies the text to fill the gap;. An edition of Letter VII is based on Sin.Geo.O.25 (Javakhishvili, Sinai, p.236).

On 40r there is **an acephalous narrative mentioning Antonius.**

3. **Letter I of Macarius** 40v-58v.

The published text is based on Sin.Geo.O.35 and Sin.Geo.O.25 (Ninua, Psevdomakarius, pp.106-136). The text in the manuscript breaks off on 58r, the other side of the leaf is blank. The ending corresponds to p.127,19 of the edition.

4. **Letters of Ammonas,** I: 59r-60v; II: 61r-63v; III: 63v-65r; IV: 65r-67r; V: 67r-68r; VI: 68rv,70r; VII: 70r-71v; XV: 71v-73v, 69rv (the following leaf is missing), 107rv, 96r-101r; XVI: 101v (only the beginning).

Ammonas' Letters I-XVI are found in Sin.Geo.O.35 (Garitte, Catalogue, p.103), Letters III, XIII, XV in Sin.Geo.O.25 (Garitte, Catalogue, p.62). Letter II (Greek VI, Syriac III) is published (Garitte, Ammonas, pp.123-131). The Georgian numbering differs considerably from that in Greek and Syriac; Georgian I is Letter II according to Greek and Syriac numbering; III is respectively I and XII; IV is III and IV; Letter IV is III and IV; Letter IX is IV and IX; Letter X is V and XI; Letter XI is VII and XIII; Letters V-VIII, with the same numeration in Syriac, are not known in Greek; Letters XII(X Syr.) and XIV (I Syr.) are likewise unknown in Greek; Letters XIII,XV,XVI are to be found under the name of Jesaiah in Greek (Garitte, Catalogue, pp.103-108)..

5. **John Chrysostom, On Repentance, Virginity and Patience** 79r-93v.

The text lacks the title, and approximately the first half of the homily is lost. The complete text is to be found in Sin.Geo.O.25, 137v-194v (Garitte, Catalogue, p.64). The beginning in Sin.Geo.N.13 corresponds to the text on

166r in Sin.Geo.O.25. The same homily features also in Sin.Geo.O.78, 11th-cent., 204v-233r (Javakhishvili, Sinai, p.129; Garitte, Catalogue, p.230).

6. **On Apollo** 93v-94v.

The text differs from the one with the same superscription in Sin.Geo.O.25, 137rv (Garitte, Catalogue, p.64) and Sin.Geo.O.35 (Garitte, Catalogue, p.118).

The text on 95v is damaged. The name "Patermution" can be read.

The greater part of the underwriting is written in Caucasian Albanian characters. Up to the present day the knowledge of this script and the language it represents has been very limited, the available material being scant; some few inscriptions, not yet deciphered and decoded, constituted nearly the entire Corpus of Albanian (v. Abuladze, Discovery; Abuladze, New discovery; Shanidze A., Albanians; Shanidze A., Alphabet; Aleksidze Z., Georgian-Albanian Palimpsest; Aleksidze Z., New specimens; Aleksidze Z., Albanian Language; Aleksidze Z., Albanian Script).

Colophons and Invocations: "I was unable to copy the miracles and the way of his life. I have copied only this lesson. *Mikael*" 7v. "Christ, have mercy on *Mikael*" 16v.

According to the evidence of the characteristic script, Sin.Geo.N.55 was also copied by *Mikael*. It is possible to surmise that the palimpsest leaves of this manuscript, also with Caucasian Albanian in the underwriting, were taken by the scribe from the same manuscript.

Sin.Geo.N.14
Parakletike. 1044

16 folios; 19,5x13,5; parchment; loose leaves constitute 2 gatherings - the eighth and the ninth; the leaves have suffered damage, especially ff.3-5; written in *nuskhuri* in brown ink; the superscriptions, the titles of the chants and initials are in red ink. Rhythmic divisions are marked by red dots; [commissoned by *Peṭre*; copied at the Monastery of Gethsemane in 1044].

Contents: **Parakletike** 1r-16v.

The fragment contains **chants of the first mode from Tuesday to Saturday and chants of the second mode for Sunday.**

The script, dimensions, contents and other characteristic features lead one to assume that the fragment is part of Sin.Geo.O.13; it partially fills the gap at the beginning of the manuscript (cf. Sinai Catalogue, v. II, pp.79-82). Data, indicating the name of *Peṭre*, who commissioned the copy, the provenance and the date, are found in the colophon of Sin.Geo.O.13. This version of the

Parakletike originated and came into use in the first half of the 11th c. The same version has come down in Sin.Geo.O.3,17,21 (Sinai Catalogue v. II, pp.58-79, 82-96) and in Sin.Geo.N.25,40,76.

Sin.Geo.N.15

Psalter. 10th-11th c.

115 folios; 17,5x15,5; parchment; the binding is missing; the manuscript is damaged; many leaves have been lost at the beginning and end; there are also gaps throughout; the lower corners of the leaves are badly scorched on the right-hand side; the beginning of a gathering is marked in the usual fashion on the upper margin (the end is unmarked): that of gath. 6 on 7r; 7-15r; 8-23r; 9-31r; 10-39r; 11-47r; 12-56r; 14-78r; 15-78r; 19-98r; written in *nuskhuri* in black ink; titles, initials at the beginning of the verses and some lines in the text are in *asomtavruli* and are in red ink; the text on 35v is likewise in *asomtavruli*; copied by John of Oshki (*Iovane Oškeli* 39r, 68r, 115v); commisioned by *Mikael the magister* (*Mikael mozyuari* 11v, 79v, 95r,101v,115v); [10th cent.].

Contents:

1. **Psalter** (30,19-144,20 with gaps) 1r-113v.

2. **Canticles** (fragments: 2,17(=Deut. 32,17)-9,12(=Luke 1,79) 114r-115r.

Some titles of the psalms are augmented by christological interpretations of the text (Psalms 77,85, etc.). The number of a psalm is frequently unindicated. Here and there after a psalm verse totals are indicated according to the old system, usually found in pre-Athonite Georgian versions of the Psalter (Shanidze M., Translations, p.40). The text in the manuscript displays affinity to that of the Sinai manuscripts Sin.Geo.O.22, 29, 42 (Garitte, Catalogue, pp.58, 66, 156), and Graz Ms.2528/3 which is also of Sinaitic provenance (Tsagareli, Catalogue, p.54; Shanidze A., Graz, p.343). The manuscripts mentioned above are listed respectively as B,C,D,E in the edition - Shanidze M., Psalter).

Colophons: 1. (Of the donor, *Mikael*): "In the name of the Father, the Son and the Holy Spirit, by the intercession of the holy Mother of God (*ymrtis-mšobeli= teotokos*), by the might of the holy John the Baptist (*natlismcemeli*=luminis - dator) and of the holy apostles, prophets and the holy archipresbyters (*mydeltmozyuarni*) and other holy ones, by the grace of the holy and great prophet Moses, I, *Mikael*, the miserable decanus (*deḳanozi*) have been deemed worthy and I have commissioned this holy Psalter (*davitni*) to be chanted as a prayer-offering for my soul. And now I beseech you all, beloved ones of God: whoever uses this holy Psalter, commemorate my soul,

and the souls of my parents and my brothers, and of my kinsmen in your holy prayers; and may the Lord grant you the heavenly reward. Amen.

Christ, have mercy on *Mikael*, and *Mikael* the monk, Stephen (*Stepane*), Esaya, Elija and all bretheren of Sinai together. Amen. So be it." 115rv.

2. (Of the scribe, in *asomtavruli*): "This holy Psalter was written on Mount Sinai, at the abode of the holy Mother of God, by my hand, the sinner *Iovane Oškeli*. Holy ones of God, commemorate me in your holy prayers, for God's sake. And forgive me the faults." 115v.

Invocatory notes in the hand of the scribe in *asomtavruli* and in red ink: "Christ, have mercy on *Iovane*" 39r; "Christ, have mercy on miserable *Ioane*" 68r; "Christ, have mercy on *Mikael*" 11v, 94r; "Christ, have mercy on *Mikael*. Amen" 79v; "Christ, have mercy on *Mikael* the magister (*mozyuari*)" 101v.

Sin.Geo.N.16
Chants. 12th c.

2 folios forming a bifolium; 15,5x12; yellowed parchment, very damaged; the greater part of both leaves is rotten or eaten away; as a result the upper 12 lines are lost on both leaves; the text has suffered also from moisture and is legible only partially; written in *nuskhuri* in brown ink; the headings and initials are in red ink; [12th cent.].

Contents: **Chants** 1r-2v.

1. **Fragment from a collection of *upakoi* for the Mother of God, sung at Sunday vigils** 1r-v (cf. Catalogue A I/1, Nos. 417;9, p.40).

2. **Group of *troparia* bearing the title: "After [*makari*]*smoi* [*neṭararianta*]*a*, for vigils"** 1v. The text is incomplete. These *troparia* were sung with Ps.118. The complete text bearing the title: "Chants for Easter, which are sung at Sunday vigils after *makarismoi (neṭararianta)* at Saint Sabas" is to be found in George the Hagiorite's autograph, Parakletike (written c.1057-1066, Ath. 45, 225r. R.Blake in his description does not go into details concerning the contents of the manuscript. Cf. Blake, Iviron, III, p.238). The text is to be found also in Horologions of later period (cf. Catalogue A I/I, No.417:9, p.40; No.430:14, p.92).

3. **Fragment from a collection of Chants bearing the name "*upakoi* for deceased"** 2rv.

The complete text has survived in the Triodion of George the Hagiorite (Georgian Ms. 5 in Paris National Library, 221r-222v). The fragment is possibly part of a Paraklitike or a Horologion.

Sin.Geo.N.17

Collection of Hagiographical texts. 10th c.

132 folios; 18x14; parchment; the binding is missing; loose leaves have suffered severe damage, in especial ff.1,6,12,114,115,119; some are torn or worm-eaten; others have become stiff and unelastic; the beginning and end are missing and there are gaps throughout; gathering signatures which have survived are for gatherings 8-12,17,20,22, 26-28,32; written in *nuskhuri* in black ink; the initials are in *asomtavruli*; the headings are in red ink; [10th cent.].

Contents: **Collection of Hagiographical Texts** 1r-132v.

The manuscript contains: "**Life of St. Khariton** 1r-13v. (cf. Imnaishvili V., Lives, pp.126-142); **Passion of St.Thecla** 13v-49v (cf. Abuladze, Thekla, pp.25-138); **Passion of St.Barbara** 50r-65r (the same text is to be found in Sin.Geo.O.91, 14th cent. v. Garitte, Catalogue, p.269; v. also Kekelidze, Authors, p.121); **Cyril of Scythopolis, Life of Theodosius the Great** 65v-91v (cf. Imnaishvili V., Lives, pp.184-197); **Life of the fathers *(amba)* Paul *(Pavle)* and Anthony** 91v-106r (the beginning of the text coincides with that in Ms. A-95, but there are some differences in the titles. v. Catalogue A-I/1, p.372)); **Passion of St. Iulita *(Ivlita)* and St. Cyriacus** (*Ḳwirikẹ*) 106r-113v (cf. Chubinashvili, Cyriacus, pp.100-104); **Cyril of Scythopolis, the Life of St. John the Hesychast *(Ioane Seqenebuli)*** 114r-127v (v. Kekelidze, Keimena, I, pp.15-27; Imnaishvili V., Lives, pp.273-284).

The text on 128r-132v is unidentified.

Sin.Geo.N.18

Menaion. 11th-12th c.

154 folios; 25x20; the leaves are stitched together, forming three sections, each with a separate numbering of leaves (93+34+27); acephalous; the manuscript is defective at the end, and there are gaps throughout; parchment; the leaves are damaged; parts of ff.1,3,14-18,85,92,93 in the first section are destroyed; in the second, ff.1-13 have suffered severe damage; the upper parts of ff.14-27 (approximately comprising 11 lines of the text) are worn away. In the second section there is the back part of a cover. The binding was of leather over thick boards (c.1 cm.), and another covering of unstamped leather has been added to it. The cover has clasps for fastening the book. The first section (93 folios) comprises gatherings 32-46 with some gaps (the total number of missing leaves is 26). The second section (34ff.) exhibits gathering-markings for gath. 17-21 (also with some gaps). The last leaf of this part, f.34, is blank;

it may have been the flyleaf for the back cover. The gathering-markings in the third section (27ff.) are for gath.22-25; the last leaf of gath. 25 is missing. In the third part the text of the second is continued on 2r.; f.1 seems to have been added later. On recto it bears an inscription in large *asomtavruli* letters: "June, July, August" On the other side the first two *stichera* for June 1 which can be read on 33v are repeated. All three parts are written in *nuskhuri*, in black ink; the first two are in a fine calligraphic hand; the third part seems to have been written by another scribe; the titles, the names of the chants and the initials are in red ink; [11th-12th cent.].

Contents: **Menaion** 1r-154v.

The manuscript contains chants for January - February and May - June. It is an integral part of a complete set of Menaion books for the whole year which has come down in four manuscripts of the old collection: Sin.Geo.O.7 (September - October), Sin.Geo.O.2 (November - December), Sin.Geo.O.9 (March - April 17; here the ms. breaks off) and Sin.Geo.O.56 (June - August; the manuscript breaks off at Aug. 11; v. Sinai Catalogue, v.II, pp.162-223). Sin.Geo.N.18 fits neatly into the gaps, thus nearly completing the collection. The text in the first section (93ff.) continues the text of Sin.Geo.O.2. The second and the third sections are to be placed between Sin.Geo.O.9 and Sin.Geo.O.56, the text of the third section being directly continued in Sin.Geo.O.56.

The complete Menaion was originally bound in two volumes (September - February and March - August); each volume had separate gathering markings. The first section of Sin.Geo.N.18 constitutes the end of the first volume of the original two-volume set, the other two forming a part of the second volume; this is clearly indicated by the gathering-markings. Later on the volumes were divided into smaller parts (in all probability, into four books). This is proved by the remains of the cover in Sin.Geo.O.18 and by the added leaf bearing the superscription which marks the last three months of the year.

The text represented in the manuscript follows the version of George the Hagiorite, who revised the Georgian Menaion, in order to conform to the standard of the Greek Menaion. (v.Kekelidze, Literature I, pp.226-228).

Sin.Geo.N.19

Iadgari. 980

61 folios; 20,5x18; f.62 is a fragment, on which Syriac writing is discernible; it could have been the flyleaf for the back cover; parchment; the binding is missing; the end of the manuscript has been lost; on the remaining part of f.1 there are traces of an Arabic inscription. Signatures for 8 gatherings

are marked; the eighth gathering has lost some leaves at the end; the leaves are mostly made of different small pieces sewn together; some are palimpsest, the underwriting being mostly Greek (some of it is Syriac and Coptic); written in *nuskhuri* in black ink; here and there the text has been rewritten by a later hand; headings, titles of the chants and initials are in red ink; the collection was compiled and copied by *Ioane-Zosime* at Sinai in 980 (50v).

Contents: *Iadgari* (10th - century Version, abridged) 2r-61v.

The manuscript comprises:

1. **Abridged collection of *hirmoi*,** containing *hirmoi* and *theotokia* from the Canons of the fourth mode 1r-7v. The *hirmoi* represent the oldest stratum of the Georgian Hirmologion (Metreveli, Hirmoi).

2. **Sunday chants (*stichera* and Canons) of the fourth mode from Parakletike** 8r-12r.

3. **Chants (*stichera* and Canons) of the fourth mode, from Monday to Friday inclusively from Paraklitike** 13r-49r.

According to the colophon of *Ioane-Zosime* (50r), this collection of chants was introduced into Georgian monasteries in Palestine from the Island of Cyprus, and it is for this reason that the copyist calls them "Cyprian". It is found in other manuscripts copied earlier by him: Sin.Geo.O.34 and 26 (Sinai Catalogue, v. I, No.34: III, 1-9, pp.97-99; No.26: IV, 1-11, pp.86-88).

4. **The eight modes of the *triadikon* for *Orthros* and regulations for their chanting** 51r-55r. The same *troparia* and regulations are to be found in Sin.Geo.O.34 (Sinai Catalogue, v.I, No.34: XII, XXIV, pp.126-127; No.34 (Appendix): X:1-2, p.136), also in Sin.Geo.N.76: 2).

5. ***Mnestheti (momiqseneni)* of the first mode and regulations for their chanting** 55v-58v.

6. **Saturday chants of the fourth mode (*Kirie ekekraksa* and Canon)** 58v-61v. The text is defective due to loss of leaves. The complete text has come down in Sin.Geo.O.26 and 34 (v. Sinai Catalogue, v.I, No.26:VIII, 4, pp.91-92; No.34: XXVI, 6,12 pp.128-129; No.34 (Appendix):VII,p.135).

Colophon of the scribe: "Kirieleison. In the name of the Father and the Son and the holy Spirit, by the intercession of the holy Mother of God and the holy Archangels and the holy John the Baptist, and by the might of the life-giving venerable Cross, by the intercession of the great holy prophet Moses and by the intercession and grace and prayers of all prophets, apostles and evangelists, magisters (*moẓyuarni*), blessed fathers, martyrs, and all saints I, the great sinner *Iovane*, have been granted the grace to write this holy book -*Iadgari*- the new Octoechos (*msgebsi*), which has recently been translated into our language in Cyprus (*Ḳwpṛi*) and has come from there, on this inferior and

badly sewn (*šebyarjuli*)- parchment, to serve as an original. I, the great sinner, have done this with my own hand in the days of my vile old age at holy Sinai (*Sina çmida*). And I have dedicated it even there, to holy Sinai, to the end that they pray for me and commemorate me, so that pardon may be granted to my soul and the souls of my parents and brothers, and to all my kinsmen (*čemeulni*) in spirit and flesh, alive and deceased.

Now I beseech you all, God-loving fathers and brethren: I, the great sinner *Iovane*, who have written this, have commended myself and those whose names I have written above, to be mentioned in your holy prayers, for I have great trust in your prayers. And for God's sake forgive me the faults; and may Christ likewise forgive you and may God grant you his mercy. And let no one dare to take this out of holy Sinai for any reason. When this was written at holy Sinai, the years from the Creation were according to the Georgians (*kartulad*) 6684, and the *kronikon* was 200(=980 A.D.), and according to the Greeks (*berzulad*) the years were 6582 and the *kronikon* was 88.

Christ, have mercy on *Gabriel, Giorgi, Mikael, Kwrike, Ioane-Zosime* and all brethren and all Christians. Amen.

Pray for us, holy fathers, pray. Amen." (50rv).

Sin.Geo.N.20

Alexander of Cyprus, On the Invention of the Cross. 986

23 folios; 15x12; parchment; the end is missing; the folios constitute the first three gatherings of the manuscript with a gap of one leaf between ff.16-17. The manuscript had a binding of leather over boards, of which only the front cover remains. A leaf written in Coptic is pasted on the inner side of the cover. On 1r there is a crude drawing of a cross set in a square. The letters at the ends of the arms form the word "pray" (*locva qavt*). Ff.2r-6r are written in *asomtavruli*, the rest is in *nuskhuri*. The manuscript is written in black ink, the heading is in red ink; [copied by *Ioane-Zosime* at Mt. Sinai in 986].

Contents: **Alexander of Cyprus, On the Invention of the Cross** 2r-23v.

The heading reads: "Said on the Invention of the life-giving venerable Cross and laudative praise, written by Alexander the Cyprian monk, who was from the town of Amathos (*Amatanton*). He was repeatedly asked by the holy fathers to do this."

The manuscript is the initial part of a manuscript catalogued by A.Tsagareli in 1883 as No.93 (Tsagareli, Catalogue, p.97). In 1902, when N. Marr and I.Javakhishvili visited Sinai, the manuscript (no.93) had already disappeared from the monastery. The text at the end of 23v in Sin.Geo.N.20,

representing the beginning of a sentence, is continued on 1r in Ms. 93, as quoted by A.Tsagareli. This leaf is now lost; the following one (i.e. the second f. of the fourth gathering) is in the Mingana collection in Birmingham (Garitte, Aventures, p.557). The manuscript No.93, which today contains 99 leaves (according to Tsagareli, the number of leaves was 109), is now No.24 of the Robert Garrett collection in the Library of Princeton University in America. The manuscript begins with the third folio of the fourth gathering. The edition of the Georgian text (Mgaloblishvili, Chronicles) is based on this manuscript. While still at Sinai, the manuscript was correctly defined by Tsagareli as lacking the end. However, the last part of the text, wrongly defined by him as a separate manuscript (No.92, 29f.), which was also considered lost, has been found in Germany, following the clues indicated in the works of J.Assfalg and G.Garitte (Assfalg, Syrische Handschriften, Ss.184-194; Assfalg, Georgische Handschriften, Ss. 29-34; Garitte, Aventures, p.588). Copies of the thirty palimpsest leaves with Syriac underwriting from the Library of Göttingen University, when studied in Tbilisi, proved to be parts of the two manuscripts. described by Tsagareli: 7 are from No.93 and 23 belong to No.92. 4 leaves fill up the gap between ff.88-89 of the Princeton manuscript, thus completing gathering 15. The manuscript in America breaks off at the folio 1 of the gathering 17, 3 leaves in Göttingen are ff.2, 4 and 7 of the same gathering. One of them ends with the text quoted by A.Tsagareli as the end of manuscript No.93. 23 leaves of the Göttingen palimpsests, arranged in accordance with the sequence of the Georgian text, proved to represent ff.2-5 and 7 of the gathering 18, complete gatherings 19 and 20, and the first f. of the gathering 20. The leaves contain nearly the whole of the missing text at the end of the work (only two leaves seem to be lacking, and the colophon of *Ioane-Zosime* cited by Tsagareli is also absent). The incipit of this part (on the second f. of gathering 18) is exactly the one cited by Tsagareli for No.92. Thus, not only the location of No.92 has been established, but it is apparent that No.92 is not a separate manuscript, but the end of No.93, as shown by the sequence of the text, the gathering-marks, identical measurements, script, etc. Therefore Sin.Geo.N.20, 1 folio in Birmingham, the manuscript in Princeton and the Göttingen palimpsest leaves are parts of one manuscript copied by *Ioane-Zosime* (Shanidze M., Ms. from Sinai, p.113).

Accordingly, Sin.Geo.N.20 should be dated by the colophon cited by A. Tsagareli in his description of No.92 (at the present moment the whereabouts of the colophon is unknown): "When this book was written, completed and bound by the hand of the great sinner *Ioane* at holy Sinai (*Sinaçmida*), the years from the Creation were, according to the Georgian count, 6590 and

the *kronikon* was 206(=986 AD); and according to the Greek count, the years were *xpti*) and the *kronikon* was 94. The Indiktion was 14. Christ, have mercy on *Gabriel, Giorgi, Mikael, Kwrike* (read as *Kirile* by Tsagareli; probably a wrong interpretation of the abbrevation *Ke*), *Mikael, Ioane, Basili* and all the brethren and all Christians. Amen" (Tsagareli, Catalogue, p.98). *xpti* makes no sense and is probably a misreading of *xwot* (=6479) in Tsagareli's handwriting.

The text of Sin.Geo.N.20 corresponds to pp.34,1-40,12 of Mgaloblishvili's edition.

Sin.Geo.N.21
Psalter. 10th c.

113 folios; 6,5x4,5; parchment; the binding is missing; acephalous; the first three folios have been lost; gatherings 2-14 are complete, 3 leaves of gathering 15 have survived; an uncertain number of leaves has been lost at the end; there are no markings at the beginning of gatherings, but the end is marked here and there on the upper margin of a leaf (gatherings 2-5,9). Gatherings consist of 8 folios, with the exception of the second one, which contains 9 folios. The leaves are damaged and stained, the margins are worn away. Written in *asomtavruli* in black ink; the headings are in red ink; some leaves have small scraps of paper written in Arabic pasted over them; [10th cent.].

Contents: **Psalter** (1,1-80,8) 3r-113v.

The manuscript exhibits several characteristic features of the old pre-Athonite versions: in the headings of the psalms christological interpretations of the text occur frequently. The same can be observed in other manuscripts of Sinaitic provenance: Sin.Geo.O. Nos.22,29,42 (Garitte, Catalogue, pp.58,66,156), Georgian Ms. No.2058/4 in the Library of Graz University (No.2, Tsagareli, Catalogue, c.54; Shanidze A., Graz, p.343). The headings of Sinaitic manuscripts, which mostly follow the *upothesis* of Eusebius of Caesaria (Shanidze M., Translations, pp.29-40), however, are not identical (v. Shanidze M., Psalter), and the headings in Sin.Geo.N.21 likewise display considerable variation in comparison with other Sinaitic manuscripts. Verse totals after some psalms are indicated in accordance with the old "Georgian" system. 1r-2v contain the end of a discourse dealing with the division of the Psalter into five books and an explanation of *diapsalma*. Similar addenda are also to be found in some manuscripts containing the old pre-Athonite versions, namely, in the "Mtskheta Psalter (Shanidze M., Psalter, pp.458-460, 470; Garitte, Édition du Psautier, p.345), also in the fragments of the liturgical

collection Sin.Geo.O.34, which are now in Petersburgh National Library (Sinai Catalogue, v. I, No.34 (addenda): XIV, p.138).

Sin.Geo.N.22
Liturgical Collection. 10th c.

79 folios; 16,5x14; parchment; some folios are made of fine white parchment, some others being thick and yellow; the binding is missing; the beginning has been lost and the manuscript is also defective at the end; ff.4,7 are badly damaged, only fragments have survived of ff.5,6; there are no gathering-markings; written in three different hands: *nuskhuri* 1r-19r; *asomtavruli* 21r-78v; *nuskhuri* 79rv; written in black ink; the headings are done in red ink; 19v, 20rv, 20rv are blank; [10th cent.].

Contents: **Liturgical collection.**

1. **Liturgy of St. James** 1r-19r.

The text, defective at the beginning, displays a short version of the liturgy (For general information on the Liturgy of St. James v. Sin.Geo.N.26).

2. **Psalms and Lections from the New Testament for general feasts** 21r-79v.

The lections are arranged according to the order of the Jerusalem church rite (cf. Tarchnischvili, Lectionnaire, Nos. 1437-1459). Similar psalms and lections are to be found in Sin.Geo.N.54, 109r-129v, Sin.Geo.N.58, 47r-58v and Sin.Geo.O.12, 284r-286r (Sinai Catalogue, v.III, No.12, pp.45-46). These manuscripts exhibit some variations in the sequence of the feasts and choice of lections.

Sin.Geo.N.23
Horologion. 986

54 folios; 15,5x12; parchment; the binding is missing; ff.43-48 are damaged; gatherings consist of 8 folios each. The gathering-markings indicate that 11 gatherings have been lost at the beginning; gatherings 12-17 are complete; the place of the following 6 folios is uncertain; written in *nuskhuri* in black ink; the headings are in red ink; copied by *Ioane-Meli* in Constantinople in 986 (54r).

Contents: **Horologion** 1r-54r.

In its present condition the manuscript contains the text for 12 hours of the night, the colophon indicating that originally it comprised 24 hours. It would seem that the text is part of an old translation of Horologion following the Constantinopolitan traditions, which came into use in Georgian liturgical

practice in the second half of the 10th cent. A similar version of the Georgian Horologion was hitherto unknown. The scribe who copied the manuscript, *Iovane-Meli*, a contemporary of John the Hagiorite and Euthymius the Hagiorite (Menabde, Centres, II, p.204), was a monk in the Iviron monastery at Mt. Athos. The text differs considerably from that of the old version of the Horologion found in Sin.Geo.O.34 (Sinai Catalogue, v.I, No.34:I, pp.94-96; No.34 (Appendix): I, 1-3, pp.131-133). It also bears no resemblance to the version of George the Hagiorite, which was compiled in the second half of the 11th cent. on the basis of the Greek Horologion (cf. Jer. 127. In the description of this manuscript only the technicalities and the title are mentioned. v.Blake, Jerusalem, IV,p.136). The scribe, *Iovane-Meli*, is a contemporary of Euthymius the Hagiorite.

Colophon of the scribe (in *nuskhuri*; the beginning is damaged and illegible) "O God... Grant your... sinner on the D[ay]... [to the s]oul of me, the wretched sinner *Iovane-Meli* who has written this holy Horologion, complete for 24 hours, with all the ordinances without any error. O holy ones of God, priests and deacons, you who read this, for the love of God, pray for me and grant me pardon for the bad script and for whatever I have failed to achieve. The difficulties I had to surmount were innumerable, God knows what kind of original I had to copy from (further in elegant *mrgvlovani*). This holy Horologion was written in the great city of Constantinople and the *kronikon* was 206 (=986 A.D.)" 54r.

Invocation in a late hand is on 54v.

Sin.Geo.N.24
Menaion. 11th c.

6 folios; 17x12; parchment; loose leaves, badly damaged in the middle, are all from the same gathering; leaves are written in *nuskhuri* in brown ink; the titles and incipits of the chants are in red ink; rhythmic punctuation is marked in red and black points; [11th cent.].

Contents: **Menaion** 1r-6v.

The fragment contains chants (*stichera* and Canon) for commemoration of St. Sabas (Dec.5). The text is defective both at the beginning and end. The fragment, presumably part of an unknown manuscript, contains the version of the Georgian Menaion which originated in the first half of the 11th cent. The text in the manuscript agrees with that of corresponding chants in the manuscript which belonged to the Monastery of the Cross in Jerusalem (now in America, Washington, Dumbarton Oaks. v. Blake, Menaion; Garitte, Le Menée; Jghamaia, Iodasaph).

Sin.Geo.N.25
Parakletike. 11th c.

48 folios; 17x12; parchment; acephalous; the end is also missing; the manuscript contains gatherings 27-32; the gatherings consist of 8 leaves each; the leaves have suffered damage: ff.1,2,46-48 are torn and stained; written in *nuskhuri*, in black ink; the headings and the titles of the hymns are in red ink; black and red points are used for punctuation markings; [11th cent.].

Contents: **Parakletike** 1r-48v.

The manuscript contains chants of the seventh and eighth modes. It begins with the Sunday chants of the seventh mode and breaks off at chants of the eighth mode for Thursday. The text follows the version of the first half of the 11th c. The same version is to be found in some manuscripts of the old collection: Sin.Geo.O. Nos. 3,13,17,21 (cf. Sinai Catalogue, v. II, pp.58-79; 79-82; 82-85; 86-96) and in Sin.Geo.N.Nos. 14,40,70. The fragment comprises a comparatively short version of the text.

Sin.Geo.N.26
Liturgical Collection. 9th-10th c.

213 folios and 1 fragment at the end; 12,5x14; thick, rough, yellowish parchment; the last leaves are slightly damaged; the manuscript is defective at the end; the surviving part consists of 27 gatherings (1-27) in a binding of tooled leather over thick boards; the first gathering lacks the last folio, the rest are formed of 8 leaves each; written in *asomtavruli* and *nuskhuri*, the latter script being used for chants; the cover leaf is parchment, written in Greek (Father Demetrios, then in charge of the Sinai library, suggested that the most likely date for the Greek script was the 8th century); written in black ink; the headings are in red ink; [9th-10th cent.].

Contents: **Liturgical collection** 1r-213v.

The manuscript contains:

1. **Liturgy of St. James** 1r-53v. The text is complete.

On 31v there is a commemoration (in red ink) for the living: "Here commemorate the living, whoever you wish (further the text is continued on a new line). Remember, O Lord, *Ḳwriḳe, Gabriel (gbr), Iovane, Sumbaṭ, Ḳwriḳe, Iovane, Mikael.*"

On 36v there is another commemoration, for the deceased: "Here commemorate those that repose (*šesuenebulni*). Remember, O Lord, the souls of *Sumbaṭ, Xazum, Zakaria* (further the text is erased and the names written in

another hand), *Vaxtang, Parmanduxt, Bakur*".

The texts of the Liturgy of St. James in the extant manuscripts and accordingly in publications based on them are not identical; 1. One version was published by Kekelidze (v. Kekelidze, Archieraticon, pp.1-141; mss. A-85, 10th cent. and A-81, 18th cent.). Translations: Kekelidze, Liturgical Manuscripts, pp.6-32; Conybeare and Wardrop, Liturgy, pp.1-31; Tarchnischvili, Liturgiae, pp.1-33 (No.Georg.2058/4 of the Graz University. This manuscript is of Sinaitic origin - v. Tsagareli, Catalogue, No.31, p.68; the manuscript was complete when at Sinai, but at some time one gathering at the beginning was lost; consequently, it became acephalous. (Shanidze A., Graz, p.345). Later 6 leaves from the first gathering were found in Prague and edited with a Latin translation (v. I.Jedlička, Präger Fragment, pp.189-196). Latin translation: Tarchnishvili, Liturgiae (Lat.), pp.1-75; A German translation is to be found in Tarchnischvili, Jacobus Liturgiae, pp.57-82. 2. Another version has survived in a manuscript of the Vatican Library (Borgiano - Iberico, No.7, 13th or 14th cent.) v. Tarchnischvili, Liturgiae, pp.35-63.

The Liturgies in Sin.Geo.O.12,53,54 (v. Sinai Catalogue, v.III, pp.33;55-56;58) reveal a textual affinity to Graz 2058/4 (i.e no.31 in Tsagareli's Catalogue).

2. **The Ordinance for the Liturgy of the Presanctified** 53v-57v.

3. ***Ectenias* for the Lord's feasts and the high feasts** 57v-70v. The text of the Great *Ectenia* begins the collection. The collection is shorter than in Sin.Geo.O.12 (Sinai Catalogue v. III, pp.34-36) and in Sin.Geo.O.53 (35v-85r). The sequence of *ectenias* differs likewise from the one in Sin.Geo.O.54 (Sinai Catalogue, v.III, p.59). cf. Sin.Geo.N.35, 1r-8v.

4. ***Apolusis (Dismissals)* for the Liturgies of the Lord's feasts and the high feasts** 71r-97r. Cf. Sin.Geo.O.12 (35r-90r) and Sin.Geo.O.54 (29r-56r; Sinai Catalogue, v.III, pp.36-38,60). Comparison shows that the collection in Sin.Geo.N.26 is shorter.

5. **Lections from Gospels and Praxapostolos, psalms and chants for the Liturgies of the Lord's feasts and the high feasts** 97r-213v. Comparable texts for the Liturgies of the same feasts are to be found in Sin.Geo.O.12, 191r-286r (Sinai Catalogue v.III, pp.42-46), Sin.Geo.O.54, 66r-175v (Sinai Catalogue, v. III, pp.61-67); v. also Sin.Geo.N.31, 60v-256v; Sin.Geo.N.54, 109r-129v.

Sin.Geo.N.27

Prochorus, Life of John the Theologian. 11th c.

53 folios; 14,5x10,5; parchment; the binding is missing and the leaves are loose; they have suffered damage, in especial ff.5,6, 52,53; acephalous, the end is also missing and there are gaps throughout; ff.12-51 constitute gatherings 6-10, each containing 8 folios; written in *nuskhuri* in black ink; [11th cent.].

Contents: **Prochorus, Life of John the Theologian** 1r-53v.

The edition of the text is based on an Athos manuscript, copied in 1074 (now A-558, Institute of Manuscripts, Tbilisi, v. Athos Manuscript, pp.117-175). The text was translated by Euthymius the Hagiorite (Kekelidze, Authors, p.107). The beginning of the text in the ms. corresponds to the text on p.112,10 in the edition.

Sin.Geo.N.28

Polibius, Life of Epiphanius. 11th c.

30 folios; 14,5x12,5; parchment; no binding; leaves are missing at the beginning and end; f.7 is smaller and may have been written by another scribe; ff.1r-4v may also be by another hand; the manuscript contains four gatherings, three of them, bearing numbers 2,3,4, are complete; the first gathering is acephalous; written in black ink; initials are in *asomtavruli*; [11th cent.].

Contents: **Polibius, Life of Epiphanius** 1r-30v.

The edited text is based on Sin.Geo.O.6 (Imnaishvili I., Textbook, v. II,pp.92-146. v. Garitte, Catalogue, p.18).

Sin.Geo.N.29

Iadgari. 10th c.

8 folios; 15x11; the parchment has turned yellow and is stained; only the lower part remains of f.8 (10x6); the first 6 folios and the recto of f.7 are written in bold *nuskhuri* in black ink; 17 lines to a page; 7v and 8rv are written in fine *asomtavruli* also in black ink; headings and the incipits of the hymns are in red ink; the first 7 folios constitute a complete gathering (the first); on the lower margin of f.7 there is a gathering signature, which is partially torn off; 1r is blank; [10th cent.].

Contents: ***Iadgari*** (Ancient Version) 1v-8v.

The fragment is part of Sin.Geo.O.40, where the beginning is missing (Sinai Catalogue, v.1, pp.143-152). The text is that of the short version (Cf. Ancient *Iadgari*, pp.368-379).

Contains chants of the first mode from Octoechos.

Sin.Geo.N.30
Parakletike. 12th c.

28 folios; 16x11,5; parchment; loose leaves; the correct sequence of the folios is uncertain; the leaves are damaged and stained, ff.2,4,5,19,22 have suffered more damage than the others; folios 14,18,28 exhibit gathering signatures respectively for 16th, 19th and 21st gatherings; written in *nuskhuri* in black ink; the headings and the names of the chants are in red ink; [12th cent.].

Contents: **Parakletike** 1r-28v.

The manuscript contains *stichera* and Canons, mostly fragmentary, of the first mode for Sunday, Tuesday, Wednesday and Thursday. The text represents a selection from the Great Parakletike of George the Hagiorite. Cf. Ath. 45,8r-35r. This manuscript, an autograph, is described very briefly by R.Blake. The contents are not specified (Blake, Iviron, III,p.258). Sin.Geo.O.67 and Sin.Geo.O.96 also contain texts selected from the Great Parakletike; however, their contents are not identical with that of Sin.Geo.N.30.

Sin.Geo.N.31
Liturgical Collection. 9th-10th c.

256 folios; 13x11; parchment; the binding is missing; acephalous; gathering-signatures indicate that the first two gatherings have been lost at the beginning; gath.3,5-14, 16-18, 23-38 are complete; the end is also missing. The leaves have become rough and unelastic; some are damaged, ff.95-97, 106,129-136 having suffered more than the others; written in *asomtavruli*; 66v-67r, 76v-77r are in *nuskhuri*; written in black ink; the headings are in red ink; [9th-10th cent.].

Contents: **Liturgical collection** 1r-256v.

The manuscript comprises:

1. **Liturgy of St. James** 1r-60r. The beginning of the Liturgy is defective; on 29r the names of *Abo* and *Shushanik* are found in the memorials of saints. For Liturgy v. Sin.Geo.N.26.

2. **Psalms, lessons from Gospels and Apostolos and poetic chants for feasts** 60r-256v.

The text begins with the Proper of *Apokreos* (59r), the text follows that of the Jerusalem Lectionary (Tarchnischvili, Lectionnaire, from No.283) with slight difference. It also follows Sin.Geo.O.12 and Sin.Geo.O.54 (Sinai Catalogue, v. III, p.43,62-63) with some variations. Cf. Sin.Geo.N.26, 97r-213v; Sin.Geo.N.54, 109r-129v.

Sin.Geo.N.32
Ephraem the Syrian, Instructions. 10th c.

12 folios; 21x14; parchment; the leaves are loose and damaged. The lower parts are either worn away or completely destroyed; because of this, the bottom lines on ff.1-8 are illegible (originally there were 20 lines to a page); ff.1-8 constitute gath. 22, folios 9-12 are the first four leaves of gath. 23; written in *asomtavruli* in black ink; the headings are in red ink; [10th cent.].

Contents: **Ephraem the Syrian, Instructions** 1r-12v.

The fragment comprises: [13. On Verity] 1rv; [14. On Mendacity] 1v-2r; [15. On Obedience] 2rv; [16. On Disobedience] 2v-3v; 17. On Non-enviousness 4r-5r. 18. On Envy 5r-6r.; 19. On Non-abusers 6r-8r; 20. On Abusers 8r-v; 21. On Continence 8v-9r; 22. On Incontinence 9r-12v.

The work has survived in Sin.Geo.O.36 (copied in 925; v. Garitte, Catalogue, p.133), one of the manuscripts on which the publication of the text is based (Abuladze, Teachings). The text of Sin.Geo.N.32 agrees fairly closely with published text on 241,14-248,2.

Sin.Geo.N.33
Liturgy of St. James. 10th c.

2 folios; 16x14; parchment; the leaves are damaged and stained; the two folios seem to be the first and last leaves of a gathering; written in *asomtavruli* in black ink; liturgical notes are in red ink; [10th cent.].

Contents: **Liturgy of St. James** 1r-2v.

The two folios are from Sin.Geo.O.54. They comprise part of the text at the beginning.

The text of the fragment follows that of Sin.Geo.N.26 from the fourth line of f.23v. For liturgy v. Sin.Geo.N.26.

Note: *Ṭimote, Liparit, Raṭi, Ivane* 2v

Sin.Geo.N.34
Iadgari. 10th c.

4 folios; 22(23)x15(17); parchment; some leaves have a blackish hue; the margins are very damaged and worn away; because of this the text on the lower half of f.1 is partially destroyed; two torn parts of f.4 have been sewn together. The leaves were originally ff.3-6 of one gathering; written in *nuskhuri* in black ink; [10th cent.].

Contents: **Hymnographic collection *Iadgari*** (10th - century Version) 1r-4v.

The fragment contains *hirmoi* and *theotokia* of Hymnographic Canon of mode VIII for Odes VIII-IX. They belong to the earliest stratum of the Georgian Hirmologion of the OdO type (Metreveli, Hirmoi). It is possible to maintain, with a fair degree of certainty, that the fragment is part of an unknown manuscript containing the text of *Iadgari* (10th - century Version).

On 4v there are invocatory memorials, in all probability, by the hand of the scribe: "Christ, have mercy on *Iovane*. (In a finer script, in *asomtavruli*) When using this, pray for me,for God's sake, and forgive the defects. Amen."

Sin.Geo.N.35

Liturgical Collection. 10th c.

8 folios; 19x16,8; parchment; the leaves form one complete gathering which has no gathering-number; written in *nuskhuri* in black ink; the headings are in red ink; [10th cent.]

Contents: **Liturgical collection** 1r-8v.

The manuscript contains 14 *ectenia* from a collection for the feasts of Our Lord and for the high feasts. The text agrees with that of Sin.Geo.N.26 (57v-71r), Sin.Geo.N.53 (35r-85v); Sin.Geo.O.12 and Sin.Geo.O.54 (cf. Sinai Catalogue, v.III, pp.34-35, 59-60). Compared with the manuscripts of the old collection, the text contains a shorter version; the arrangement also reveals certain divergency. In all probability, the fragment is part of a manuscript of the type of Sin.Geo.N.26 containing the liturgy of St. James.

Sin.Geo.N.36

Iadgari. 10th c.

8 folios; 16,2 (16,5)x14,5; parchment; ff.7-8 are damaged; 7r displays the signature marking the beginning of the fifth gathering; 8r is marked as the beginning of gathering 28; written in *asomtavruli* in black ink; the headings, the names of the chants and initials are in red ink; [10th cent.].

Contents: **Hymnographic collection *Iadgari*** (Ancient Version) 1r-8v.

The dimensions, script and other characteristic features of the fragment, as well as the contents, support the assumption that it is part of Sin.Geo.O.41 (the same is to be said of Sin.Geo.N.74). Ff.1-7, containing chants of the second mode from the Octoechos, should be placed at the beginning of Sin.Geo.O.41; f.8, containing chants for Monday and Tuesday of the Holy Week, supplies

some of the missing text at the end of Sin.Geo.O.41, which is defective both at the beginning and end (Sinai Catalogue, v.I, pp.153-156; Ancient *Iadgari*, pp.383-390; 178-179). Some of the chants in the fragment are not found in the published text.

Sin.Geo.N.37
Iadgari. 10th c.

1 folio; 20x15; very thin yellowish parchment; some parts of the leaf have been destroyed, thus damaging the text; written in *asomtavruli*, in brown ink; the titles of the chants are in red ink; ornaments outlined in red and black ink are to be found at the incipits of the chants; [10th cent.].

Contents: **Hymnographic collection *Iadgari*** (Ancient Version) 1r-v.

The fragment contains part of the chant for the feast of Annunciation. The readings agree with the published text (cf. Ancient *Iadgari*, pp.8-9)

Sin.Geo.N.38
Iadgari. 10th c.

6 folios; 20,2x14,5; parchment; the stained leaves are damaged in several places; written in *nuskhuri* in black ink; headings, names of the chants and initials are in red ink; the leaves are ff.1-6 of the 31st gathering; [10th cent.].

Contents: **Hymnographic collection *Iadgari*** (Ancient Version) 1r-6v.

The fragment contains chants of VII and VIII modes from the Octoechos. The readings agree in the main with the published text (cf. Ancient *Iadgari*, pp.488-507).

Sin.Geo.N.39
Iadgari. 10th c.

23 folios; 15x13,5; parchment; gathering signatures indicate that the leaves constitute three complete gatherings, Nos.11, 15 and 16; the last gathering has 7 leaves; the parchment is damaged, ff.3-7 having suffered the heaviest injuries; the margins of ff.8-15 are torn and worn away; written in *nuskhuri* in black ink; the headings, the names of chants and initials are in *asomtavruli* and in red ink; [10th cent.].

Contents: **Hymnographic collection *Iadgari*** (10th century Version) 1r-23v.

The manuscript contains chants (*stichera* and Canons) from the Menaion part of *Iadgari* commemorating St. Nino, Illuminatress of Georgia (Jan.14), Paul the Hesychast (Jan.18), John Chrysostom (Jan. 26), the martyr Agathangelos (Febr. 8), Sainted Father Gerasimos (Febr. 9), Porphyrius of Gaza (Febr. 23)), Annunciation (March 25), Mary of Egypt (Apr. 1), the martyr Epimachus of Farran (sic, May 9). The text of some chants is incomplete. The text agrees with that of corresponding chants in Sin.Geo.O.59 and Sin.Geo.O.64, both being *Iadgari*. Thus it is possible to reconstruct the missing parts of the text in Sin.Geo.N.39 (cf. Sinai Catalogue, v. I, No.59: 15,16,22b,26,27,29, 38b,42, 47; p.165; No.64: II:29,32,49,50,53,58b,77,88; p.193). The chants to St. Nino are published from Sin.Geo.O.59 (Marr, Catalogue, p.103-106). Febr. 3 is marked as a festival-day for celebrating the *encaenia* of the Church of the Holy Bush at Sinai. Complete text of chants for this day are to be found in Sin.Geo.O.59 and Sin.Geo.O.65 on August 17, feast of *encaenia* of the Church of Holy Mother of God at *Neaçmida* (Sinai Catalogue v.I, No.59:80, p.181; No.65:II,15, p.211). The character of the script favours the assumption that the scribe was *Ioane-Zosime*.

Sin.Geo.N.40

Parakletike. 11th c.

6 folios; 16,3x12,5; parchment; the leaves have suffered extensive damage; the text is only partially legible on the lower part of the leaves; written in black ink in *nuskhuri*; headings and the titles of the psalms are in red ink; [11th cent.].

Contents: **Parakletike** 1r-6v.

The text follows the version of the first half of the 11th century. The fragment contains chants of the VII and VIII modes for Sunday. The version is the same as that contained in Nos. Sin.Geo.O.3,13 17, 21 (cf. Sinai Catalogue v. II, pp.58-96) and in the Nos. Sin.Geo.N.14, 25, 76.

Sin.Geo.N.41

Menaion. 11th c.

15 folios; 19,5(20)x17; parchment; ff.1,2,3,10,11,13,14 are badly damaged; they are torn and stained. Folios 12,13,15 have markings indicating the beginning of gatherings 19,20 and 30 respectively on their upper margins; written in *nuskhuri* in black ink; the headings are in *asomtavruli*, in red ink; metric punctuation is marked by red points; [11th cent.].

Contents: **Menaion** 1r-15v.

The manuscript comprises parts of chants for feast days and commemorations: St. Nicolas (Dec. 6), holy virgin Juliana (Dec. 21), Saints Juliana and Themistoklos (Dec. 21), *Proeortion* (undated), Nativity (Dec. 25) Stephen the Protomartyr (Dec. 27), St. Martyr Boa (Dec. 31), Basil the Great (Jan. 1) and Maximus the Confessor (Jan. 21). This version of the Georgian Menaion came into being in the first half of the 11th cent. It was formed on the basis of the 10th-century version of *Iadgari*, with new additions, following the Constantinopolitan calendar. Sin.Geo.N.41 agrees with the well-known manuscript, once the property of the Monastery of the Holy Cross in Jerusalem, now in America (Washington, Dumbarton Oaks; v.Blake, Menaion, Garitte, Le Menée, Kekelidze, Unknown version; L. Jghamaia, Iodasaph). The chants for St. Boa are published from the Dumbarton Oaks manuscript (Kekelidze, Unknown version). Sin.Geo.N.24 also contains the same version.

Sin.Geo.N.42

John Chrysostom, Pearl. 11th-12th c.

10 folios; 15x11,3; parchment; surviving folia form the entire 7th gathering; there are also two leaves (the first and the last) of the 8th gathering, bearing respective marks; written in *nuskhuri* in dark brown ink; the headings are in red ink; [copied by *Jojiḳeuli*; 11th-12th cent.].

Contents: **John Chrysostom, Pearl,** 1r-10v.

The manuscript comprises the following parts of the collection known in Georgian as *Margaliṭi* (Pearl): From the Commentary on Genesis 1r; From the Sermon on the hand-made (*xelit - kmnuli* manufactus) 1v; From the Sermon concerning Eutropius 2v; From the Sermon on vigilance 3r; On eternal punishment, 5r; From another commentary, concerning our destiny to appear before Christ 6r; On peacefullness and sanctity 8v; Also by him, on sanctity and malice 10v. The division into 20 sections, which occurs in some manuscripts (cf. Kekelidze, Authors, p.71) is lacking here (the text is that of chapters IV-VI). The manuscript seems to be part of Sin.Geo.O.51. The text which breaks off on 10v in Sin.Geo.N.42, is continued on 1r of Sin.Geo.O.51, now beginning with the ninth gathering (v. Garitte, Catalogue, p.185). Sin.Geo.O.51 likewise has no division into sections. Similarity of dimensions, ink and the script also favours the assumption that Sin.Geo.N.42 is a detached part of Sin.Geo.O.51.

The scribe, *Jojiḳeuli*, names himself in the colophon of Sin.Geo.O.51. *Margaliṭi* (Pearl) as the name of the collection is also mentioned in the colophon (v. Garitte, Catalogue, p.186).

Sin.Geo.N.43

Polibius, Life of Epiphanius. 11th-12th c.

3 folios; 14,5x12; parchment; written in *nuskhuri* in brown ink; the headings are in red ink; initials are in *asomtavruli*; [11th-12th cent.].

Contents: a. **Polibius, Life of Epiphanius** 1r.

b. **Letter of Polibius to Sabinus** 1r-2r.

c. **Letter of Sabinus to Polibius** 2v-3v.

The complete text has come down in Sin.Geo.O.6 (Garitte, Catalogue, p.18); the edition is based on this manuscript (Imnaishvili I., Textbook, II, pp.92-146; v.Garitte, Catalogue, p.18).

Sin.Geo.N.44

Fragments of Psalter and Prayer book. 10th-11th c.

4+1+1 folios; the dimensions vary: 19x13,5 (ff.1-3); 18x13(f.4), 19,5x14,3 (f.5), 17,2x13,5 (f.6); parchment; the leaves are loose, with the exception of ff.2-3, which are parts of one gathering; f.4 seems to be part of another manuscript; one half of it has been torn away; ff.5 and 6 are also written in another hand; they are also from another manuscript; written in *nuskhuri* in black ink; here and there red ink is used; [10th-11th cent.].

Contents: 1. **Biblical Canticles** (5,4-5; 6,1-4; 7,13-23) 1r-3v.

2. **Prayer** (?) 4rv.

1. **Psalter** (Ps. 24,5-20) 5rv.

2. **Biblical Canticle** (2,4-16) 6rv.

The text of the fragments of the Canticles agrees with the old pre-Athonite versions; the fragment of the Psalter probably follows the version of George the Hagiorite (v. Shanidze M., Psalter; Shanidze M., Translations).

Sin.Geo.N.45

Upakoi. 12th c.

4 folios; 17x12,5; parchment; two bifolia, ff.3-4 are consecutive; written in *nuskhuri* in black ink; the headings are in red ink; [12th cent.].

Contents: **Upakoi** 1r-4v.

The fragment contains: a. **Upakoi for the Mother of God** for Sunday Vigils 1r-3v; b. **Upakoi for deceased** 3v-4v. Cf. Sin.Geo.N.16.

Sin.Geo.N.46
Iadgari. 10th c.

8 folios; 15x13; parchment; loose leaves constitute a gathering which is complete but without signature; written in *nuskhuri* in black ink; the headings and the names of the chants are in red ink; [12th cent.].

Contents: **Hymnographic collection *Iadgari*** (10th - century Version) 1r-8v.

The fragment contains: a. **Chants for commemoration of the saintly father Anthony Ruah** (Jan. 19) 1r-4r (acephalous); b. **Chants for Annunciation** (March 25) 4v-8v (the end is missing). The text of the chants follows the text of the later strata of chants for the same festivals in Sin.Geo.O.59 and Sin.Geo.O.64 (cf. Sinai Catalogue v.I, No.59: 17,38b, pp.166,174; No.64: II, 33,58b; p.193,197).

Sin.Geo.N.47
John Chrysostom. Sermon. 11th c.

8 folios; 16,5x13,5; parchment; the manuscript is badly damaged, ff.1-3, 7,8 having suffered the most; when found, the leaves were stuck together in a compact mass. It was possible to decipher some parts of the text only after the leaves had been separated. Gathering-marks on 1r and 8v indicate that the leaves constitute the second gathering of a manuscript; written in *nuskhuri* in black ink; [11th cent.].

Contents: **John Chrysostom, Sermon** 1r-3r.

The text on 1r-3r seems to agree with one of the sermons edited by I.Abuladze (Abuladze, Teachings, pp.18,21-19,24). Only part of the text is identified.

Sin.Geo.N.48
Conversion of Kartli. 10th c.

14 folios; 13,5x11,5; f.2 is a small fragment; acephalous, the end is also missing; the beginning of the third gathering is marked on the upper margin on 5r; this gathering is complete; written in *nuskhuri*; 16 lines to a page; the first lines on 2rv, 5rv, 6rv, 7v, 11v, 12v, 13v, 14r, the first five lines on 8v, two on 9v and the initials are in *asomtavruli*; [10th cent.].

Contents: **Conversion of Kartli** 1r-14v.

"*Mokcevay Kartlisay*" (Conversion of Georgia) is an important source describing the conversion of Georgia in the fourth century and covering subsequent events until the seventh century. In the manuscript a fragment

of this work has survived, namely, the part of the "Chronicle" narrating the preaching of St. Nino; the fragment breaks off at the arrival of the thirteen Syrian Fathers. Two different versions of "*Mokcevay Kartlisay*" have survived to the present day. The so-called Shatberdi version is found in a manuscript copied in the second half of the tenth century (S-1141, Catalogue S/II, p.36). The Tchelishi version has come down in a manuscript copied in the fourteenth - fifteenth centuries (No.H-600, Catalogue H/II, p.52). Considerable textual divergence is observable between the two, and problems of authenticity, history of the text, etc., have been the subject of considerable discussion. Only a few important editions of the Georgian texts and translations are listed below: Taqaishvili, Three Chronicles (Shatberdi Version); Taqaishvili, St. Nino (Shatb.), Zhordania, Chronicles, I (part of Shatb. Version), Taqaishvili, Catalogue, II, c. 708-815 (Georgian text, both versions pp.708-815), Abuladze, Hagiographical Literature, I, pp.81-163 (both versions); Shatberdi Codex, pp.320-355 (for missing parts of the text, excerpts from Tchelishi ms. are cited). Translations: Russian: Taqaishvili, Обращение Грузии, (Three Chronicles pp.1-116); English: M.Wardrop and O.Wardrop, Life of St. Nino, pp.1-80; Lang D., St. Nino, pp.19-39; German: Pätsch, Bekehrung, pp.288-337.

Sin.Geo.N.48, which displays some divergence from both versions hitherto known, is of the highest importance for the further study of this historical narrative (v. Aleksidze, New Version; Aleksidze, Nouveau manuscrit).

Sin.Geo.N.49

Euchologion. 11th-12th c.

16 folios; 13,5x10,5; parchment; the leaves are loose; ff.1,14,15,16 have suffered severe damage; the parchment is stiff and unelastic, the leaves are discoloured and have a yellowish hue; 10v bears the signature mark for the ninth gathering; written in *nuskhuri* in black ink; the headings are in red ink; [11th-12th cent.].

Contents: **Euchologion** 1r-16v.

The manuscript comprises: a. **The Rite of initiation for a monk** 1r-14r;

b. **Prayer for a polluted vessel** 14rv;

c. ***Ectenia* on a font or a washing-vessel** 15r-16v.

The texts display an affinity with the texts under similar headings in Sin.Geo.O.73

(Sinai Catalogue, v. III, No.73: 15, 49, 53; pp.96, 100).

Sin.Geo.N.50

Collection of historical and hagiographical texts. First half of the 10th c.

105 folios; 13,7x12,6; parchment; the binding is missing; the beginning and the end are defective; the leaves, with the exception of the first two, which are badly damaged, are sewn together; the leaves bear the signatures for gatherings 5-16; there are some mistakes in the signatures, some having been crossed out by the scribe himself; however, the leaves are consecutive and there are no gaps in the text; each gathering contains 8 folios, with the exception of fascs. 6 and 7; the former contains 10, the latter 6 folia. Written in *nuskhuri* in black ink; the headings and the numerals are in *asomtavruli* and red ink. The last five lines on 44r, 44v-45r and lines 3-9 on 102v are in another hand; [first half of the 10th cent.].

Contents: **Historical and hagiographical texts** 1r-105v.

The manuscript comprises:

1. **Conversion of *Kartli*** 1r-72r.

Ff.1r-6r of the manuscript contain the first part (the so-called "Chronicle") of the Georgian original historical narrative source *Mokcevay Kartlisay* (Conversion of *Kartli*) - from the end of the sixth century to the middle of the seventh, ending with a list of *eristavs* and *catholicoses*, which reaches as far as the beginning of the tenth century. (cf. Shatberdi Codex, pp.326-327). Ff.6v-71v comprise the complete text of the longer version of Life of St.Nino (cf. Shatberdi Codex, pp.327-355). The text in the manuscript displays considerable divergence from the versions found in the Shatberdi and Chelishi manuscripts (v. Sin.Geo.N.48).

2. **Life of *Iovane Zedazneli*** 72v-92v.

The narrative describes missionary work of the Syrian Father *Iovane Zedazneli* (John of *Zedazeni*) and his twelve disciples, who were the founders of monasticism in Georgia. The text preserved in the manuscript differs considerably from the extant Georgian versions (cf. Kakabadze, Archetypes, pp.19-26; Qubaneishvili, Chrestomathy, I, pp.157-169; Abuladze, Syrian Fathers, pp.1-68; Abuladze, Hagiographical Literature, I, pp.191-217). The text contains several important data: a. Chronological list of the abbots (*mamasaxlisi* - pater - domesticus) of the monastery of *Zedazeni*; a description of the treasuries and libraries in the monasteries of *Zedazeni*, *Jvari* and *Davit Gareja*. Information concerning the genealogy and epitaphs of the Georgian kings, *erismtavars* and their families from the fourth to the seventh centuries is unique.

3. **Passion of *Abibos Nekreseli*** 92v-105r.

The text of the Passion agrees in the main with the longer version (cf. Janashvili, Catalogue, pp.25-29; Kakabadze, Archetypes, pp.42-46; Qubaneishvili, Chrestomathy, I, pp.167-169; Abuladze, Syrian Fathers, pp.1-68; Abuladze, Hagiographical Literature, pp.167-217; Aleksidze, Abibos, pp.12-29).

Colophons: 1. (in *nuskhuri*; in red ink) "In the name of God I, *Iovane*, whose name was formerly *Aršuša*, have donated the book of Conversion of *Kartli* to the holy Mount Sinai as a prayer-offering for my sons *Demetre*, *Adrnerse* and *Nerse* and for commemoration of my soul. Pray. Amen." 72r.

2. (In elegant *asomtavruli* in black ink). "Christ, have mercy on *Iovane*, Amen." 72r. The script bears a close resemblance to that of a similar invocation in the *Iadgari* written on parchment and papyrus (Inst. of Manuscripts, ms. H-2123, 1v).

Sin.Geo.N.51

Psalter. 10th c.

199 folios; 12x9,5; parchment; binding of leather over boards with one remaining hasp; the manuscript consists of 27 gatherings, each containing 6 or 8 leaves, with the exception of fascs. 15 and 27; the former contains 7, the latter 2 leaves; written in *nuskhuri* in black ink; the headings, psalm numbers on the margins, verse totals for each psalm, the *diapsalmas* and the *Kathismas* are in *asomtavruli*, in red ink. The beginning of each verse is marked by a larger initial. There is a primitive ornament on 199v; copied by *George the deacon* (199r); [10th cent.].

Contents: 1. **Psalter** (Psalms 1-150) 1r-181v.

2. **Canticles** 1-9 182r-198v.

The text of the psalms and canticles follows the old, pre-Athonite version; verse totals at the end of psalms demonstrate verse-numbering characteristic for the old versions; this numbering is known as "Georgian" in old Georgian manuscripts. The division into 20 "*Kanons*" (i.e. *kathismas*) likewise follows the old system (Shanidze M., Translations, p.67). Some superscriptions contain Christological interpretations of the text (e.g. "Supplication of the righteous, prophecy for Christ" Ps. 4). These features are characteristic for manuscripts of Sinaitic provenance (cf. Sin.Geo.O.22, 29, 42, Garitte, Catalogue, pp.58,66,156; Graz Georgian manuscript, which is No.2 of Tsagareli's Catalogue; v. Tsagareli, Catalogue, p.54; Shanidze A., Graz, p.343). The beginning of the *Kathismas* according to the new system, usual in the manuscripts containing George the Hagiorite's version of the Psalter,

is marked on the margins in a later hand. Both systems are displayed in the definitive edition (v. Shanidze M., Psalter).

Colophon (in asomtavruli): "Glory to God forever and until forever and after. I, *Giorgi* (George) the deacon, have written the holy Psalter (*davitni*) to be used as a prayer-offering for my parents and brothers. Those who use it, pray likewise for me so that the Lord may grant you too the heavenly reward. Amen. So be it." 199r.

Sin.Geo.N.52

Horologion. 12th-13th c.

98 folios; 10,5x10; thick parchment; the binding is missing; the beginning and end are defective and there are gaps between ff.32-33, 38-39, 52-53, 88-89, 92-93, 98-99; ff.47-52 (c. 10,2x8,5) are in a different hand. These folios which form a gathering of six leaves seem to have been added later in order to replace some lost leaves; the text of 46v is repeated on 47r. F.52 is blank; the sewing has come loose and the manuscript has broken up into separate gatherings; the leaves are damaged and stained, the damage being worse at the end of the manuscript; written in *nuskhuri* in black ink; the superscriptions are in red ink; the greater part of the leaves is palimpsest; the underwriting is Georgian, written in *nuskhuri*; [12th-13th cent.].

Contents: 1. **Horologion** 1r-88v.

The text, beginning with the Hours for *Orthros*, comprises the ordinance for nearly every main hour (I,III,VI,IX, Vespers, *Apodeipnon, Mesonuktikon*) of the Horologion, with some gaps. The text, in the main, follows that of Jer. 127 (Blake, Jerusalem, III, p.136), which is considered to be the earliest manuscript (12th-13th cent.) of the Horologion revised by George the Hagiorite in the eleventh century (Kakhabrishvili, Horologion, p.122). However, the contents of the two manuscripts are not identical: Sin.Geo.N.52 does not contain the *mesoria* for the I, III, IV and IX hours. For the Vespers the Easter chants are indicated instead of Repentance chants; the midnight ordination ascribed to Joseph the Hymnographer is indicated for the night hour. The defective text of Sin.Geo.O.88 (Sinai Catalogue, v. III, No.88: I, 1-10, pp.197-198) contains the same version.

2. **Biblical Canticles and Psalms** 89r-98v.

The text is defective: Ps. 148-149,5 and Cant. 1,15-19, Cant. III-VII, IX have survived. Cant. IX is also defective. Some verses which are not biblical are inserted into the Canticles.

Sin.Geo.N.53
Liturgical Collection. 10th c.

227 folios; 11,5x10,5; parchment; the binding is missing; the manuscript is defective, three complete gatherings having been lost at the beginning; an uncertain number of leaves is also missing at the end, leaves at the beginning and at the end are badly damaged; the bottom margins are completely ruined and the text on the lower half of the page is nearly illegible; written in *nuskhuri* in black ink; the headings are in red ink; copied by *Iovane* (7r). 35r is blank; [10th c.].

Contents: **Liturgical collection** 1r-227v.

The manuscript contains:

1. **The Liturgy of St. James** 1r-7v. The text is defective at the beginning. It follows in the main that of Sin.Geo.O.12 (v. Sin.Geo.N.26).

2. **The Ordinance for the Liturgy of the Presanctified** 27v-34v. The text differs from the one published by M.Tarchnischvili (Tarchnischvili, Liturgiae, pp.93-105. Latin translation: Tarchnischvili, Liturgiae (Lat.), pp.71-77).

3. ***Ectenias* for the Liturgies of Lord's feasts and high festivals** 35r-85r. The number and sequence of the *ectenias*, following in the main that of Sin.Geo.O.12 (Sinai Catalogue, v. III, pp.34-36), reveal some differences. A collection of *Ectenias* is found also in Sin.Geo.N.26 (57v-70v), Sin.Geo.N.35 (1r-8v) and Sin.Geo.O.54 (16r-29v); v. Sinai Catalogue, v. III, p.59.

4. **"Memorial for Liturgy performed in Jerusalem."** 86r-93r.

5. **Euchologion** 93r-227v. The text of Euchologion testifies to old pre-Athonite textual tradition. Euchologion following the same tradition is found in Sin.Geo.O.12 (90v-190v), notwithstanding the fact that Sin.Geo.N.53 contains a longer version and exhibits some variation in the order of the items included (cf. Sinai Catalogue v.III, pp.38-42). A concise Euchologion containing different material is presented in Sin.Geo.O.54 (56v-66r, 176r-184v; Sinai Catalogue, v. III, pp.60-61,67), Sin.Geo.O.66 (42v-103r; Sinai Catalogue, v.III, pp.73-75) and Sin.Geo.N.58 (69v-85v).

Colophon: "Christ, have mercy on *Iovane*. Pray." 7r.

The text on ff.186-227 has not yet been fully identified.

Sin.Geo.N.54
Liturgies of St. James, St. Basil and St. John Chrysostom. 10th c.

129 folios; 14,5x9,5; parchment; the binding is missing; some leaves have been lost at the beginning and the manuscript is also defective at the end. The leaves of the manuscript have suffered considerable damage, mostly at the

beginning and end; central sections of ff.3-15 are destroyed; some leaves at the end are stuck together; the leaves have gathering signatures for gatherings 1-15; on ff.1-2 only a few words are legible, up to 8v the text is extremely difficult to decipher; written in *nuskhuri* in black ink; the headings are in *asomtavruli* and in red ink; copied by *Iovane* (53r, 83v, 108v). 53v is blank; [10th cent.].

Contents: 1. **Liturgy of St. James** 8v-53v.

The text agrees with that of the edition of M. Tarchnischvili. The publication is based on the Graz manuscript No.2058/4, which is Sinaitic in origin: v.Tarchnischvili, Liturgiae, p.3, line 1. On 34v and 35r the names of St. *Abo* and St. *Nino* are found in the memorials. For more detailed information v. Sin.Geo.N.26.

Colophon. "The Liturgy of the holy Apostle James (*Iakob*), the brother of Christ, is ended. Christ, have mercy on *Iovane* who has performed the task." 53r. The following two lines of the colophon are erased.

2. **Liturgy of St. Basil** 54v-84v.

The edition of the Liturgy of St. Basil (Kajaia, Basil, pp.260-317) comprises three different versions; one of them (pp.276-297) is based on Sin.Geo.O.89 (12th cent.; v. Sinai Catalogue, v. III, p.201). Other versions are the texts in Tbilisi (Institute of Manuscripts, H-531, 11th cent., Catalogue H/II, p.15 and S-4980, 12th. cent. Catalogue S/VI, p.292).

Colophon: "The Liturgy of St. Basil is ended. Christ, have mercy on *Iovane.*" 84v.

3. **Liturgy of St. John Chrysostom** 85r-108v.

The text of the Liturgy of John Chrysostom was published twice: 1. Tarchnischvili, Liturgiae, pp.64-83. Latin translation: Tarchnischvili, Liturgiae (Lat.) pp.48-63. This edition is based on the Georgian manuscript No 2058/5, in Graz University Library, which is Sinaitic in origin (it is No.29 of Tsagareli's Catalogue, p.67). German translation: Tarchnischvili, Übersetzung, pp.79-94; 2. Jacob, Liturgie, pp.69-119 (with a Latin translation) is based on Sin.Geo.O.89 (Sinai Catalogue, v.III, p.201). In Sin.Geo.N.54 the incipit follows the text of Tarchnischvili's edition (p.65, line 14).

Colophon: "The Liturgy of St. *Iovane Okropiri* (John Chrysostom) is ended." (On the same page, in another hand) "Lord, commemorate *Nikoloz* and *Iovane*, his brother. Christ, have mercy on *Iovane*. Amen." 108v.

4. **Psalms and lessons from the Gospels and the Praxapostolos for the general feasts of the ecclesiastical year** (109r-129v).

The lessons follow the order of the Jerusalem liturgical church rite (cf. Tarchnischvili, Lectionnaire, Nos. 1437-1559). Similar psalms and lessons are to be found in Sin.Geo.N.22, 21r-79v, Sin.Geo.N.58, 47r-58v and Sin.Geo.O.12,

284r-286r (Sinai Catalogue, v.III, pp.45-46). However, these manuscripts exhibit certain variations in the sequence of the feasts and choice of lessons.

Sin.Geo.N.55

Alphabetical Apophthegms. 10th c.

59 folios; c. 17x14; parchment; the manuscript is damaged by fire; top parts of the leaves are nearly destroyed and outer edges are also partially scorched; written in *nuskhuri* in dark brown ink; the headings are in red ink; the manuscript is a palimpsest, the underwriting is mostly Caucasian Albanian; on some leaves the underwriting is Armenian; 15 small fragments of the manuscript have also survived; [copied by *Mikael.* 10th cent.].

Contents: **Alphabetical apophthegms** 1r-59v.

When discovered, the manuscript was a compact mass of leaves stuck together. Even after the leaves had been separated, complete identification of the contents was impossible. The deciphered text contains narratives of the following fathers: Poimen 13r-32v (cf. Dvali, Narratives, II, pp.164-202), Peter 32v-33r (p.207), Sisoes 33r-34r (p.212), Sarmatas 34v-35r (p.233), Eperichos 35r-38r (not found in Dvali's edition), Cassianos 38r-40v (pp.101-103), Matoes 40r-41r (p.148), Motios 41r-41v (p.151). The manuscript exhibits considerable textual divergence from the published text which is based on three manuscripts, two of them being from Sinai: Sin.Geo.O.8, 11th cent. and Sin.Geo.O.35, 907 (v. Garitte, Catalogue, pp.26 and 97. For the date of Sin.Geo.O.35 v. Dvali, Jghamaia, Fragment, p.72).

Some of the small fragments seem to comprise "Sermons" of Antonius (11 fragments; the rest are unidentified).

The handwriting is identical with that of Sin.Geo.N.13. Consequently, the scribe is *Mikael.* It is possible to maintain, with some degree of certainty, that Sin.Geo.N.55 was once part of Sin.Geo.N.13.

Sin.Geo.N.56

Iadgari. 10th c.

103 folios; 11,5x11,5; thick rough parchment, deformed; some leaves have a yellowish tinge; the binding is missing; an uncertain number of leaves is lost at the end; the stitching of the gatherings being broken, the manuscript in its present condition consists of 13 gatherings, each containing 8 leaves except the last one, which has only 7; the last leaf is missing and only a small remnant remains of the seventh; the first gathering is severely damaged, and

there are only small fragments of the leaves left; the greater part of the leaves of the second gathering is torn off; the leaves of the third have partially rotten away; the rest is in better condition, with the exception of ff.54,55,58,59,74, 75; written in *nuskhuri* in black ink; the headings, the names of the chants and initials are in red ink; [10th cent.].

Contents: **Hymnographic collection *Iadgari*** (Ancient Version) 1r-103v.

The manuscript comprises one of the integral parts of the ancient *Iadgari*, the Triodion. The text commences with *apokreos*. The manuscript, which breaks off at Maundy Thursday, seems to have been written as a separate book. Agreeing in the main with the text of Sin.Geo.O.18 (cf. Ancient *Iadgari*, pp.90-189), the manuscript exhibits some unusual features: a. It does not contain the later *stichera* (second and third strata), and commemorial chants for the period of Lent are also lacking; b. For Maundy Thursday, an ancient translation of the Canon by Cosmas of Jerusalem is inserted into the text instead of the *Triodion*; Cosma's Canon is likewise found in Sin.Geo.O.18 (Ancient *Iadgari*, pp.540-543), but in Sin.Geo.N.56 second Ode, of unknown origin, is added. c. The *Triodion* of the Ancient *Iadgari* for the commemoration of Lazarus (cf. Ancient *Iadgari*, pp.161-162) is supplemented with a text, hitherto unknown, thereby completing the Canon.

Sin.Geo.N.57

Parakletike. 11th c.

181 folios; 12x8,5; fine white parchment; the binding is missing; the stitching has come loose or broken, and the manuscript now consists of separate gatherings. Gathering marks on lower margins of the pages indicate that the manuscript originally contained 23 gatherings, of which the second and the third are now lost; ff.153-162, 173-178 have suffered severe damage; in 14v is blank; written in *nuskhuri* in black ink; the headings and initials are *asomtavruli*, in red ink; commissioned by David (180r); [11th cent.].

Contents: **Parakletike** 1r-179v.

The manuscript presents a type of the Parakletike which is rather unusual; and it can hardly be called traditional. It contains chants (*Kathismata*, *stichera*, antiphonal psalms) for a week, from Monday to Sunday. Chants of different modes are indicated for different days of the week. The translated chants, following the texts in the version of the Georgian Parakletike which was in general use in the first half of the 11th cent., are selected from this version. The same version is to be found in Sin.Geo.O.3,13,17,21 (Sinai Catalogue, v. II, pp.58-96) and in Sin.Geo.N.14,25,40,76. Sin.Geo.N.57 was probably copied

on the Black Mountain, at the monastery of St. Simeon the Thaumatourgos. This assumption is supported by the fact of the saint being mentioned in the colophon.

Colophon: "In the name of the Father and the Son and the Holy Spirit, by the might of the life-giving venerable Cross, the holy incorporeal heavenly host, of the holy Simeon the Thaumatourgos and of all those who obey him I, the wretch *Davit*, have been deemed worthy to commission these holy weekly chants -Parakletike- as an aid and a prayer-offering for my sinful soul. Saintly fathers, you who shall use these holy books, may I and the souls of my parents be commemorated in your holy prayers. May the benign God grant you and us together the reward of heaven and deem us worthy to be seated at his right in his kingdom. Amen. So be it.

Saintly fathers, harbourers of the Holy Spirit, I, the wretched scribe, beseech you to forgive me the defects; and may God grant you his forgiveness for all your sins. Amen. So be it." 180rv.

A note in a later hand mentions *Gedeon* on 181r.

Sin.Geo.N.58

Liturgical Collection. 9th-10th c.

98 folios; 13,5x12; parchment; the binding is of untooled leather over boards; the end is missing; the leaves are stained; the manuscript in its present condition consists of four different parts which seem to have once been separate manuscripts and are written in different hands; the first part (ff.1r-58r) is written in *asomtavruli* (possibly by *Mikael* - 25v,31v); the second is in *nuskhuri* (ff.59r-69r); some leaves are missing at the beginning of this part; the third is in *nuskhuri* (ff.69v-85v); the fourth (86r-98v) - in *asomtavruli*; the first part bears gathering-marks for gath. 1-8; the last one is incomplete; the second part is acephalous; the third comprises remains of the gatherings 1-4; written in brown and black ink; the headings are in red ink; 1r,58v are blank; [9th-10th cent.].

Contents: **Liturgical collection** 1r-98v.

The manuscript contains:

1. **Liturgy of St. James** 1v-46v. The text is complete. Comparison with the editions of the text reveals some divergence from the published text. A note on 46v reads: "The holy Liturgy is ended". (On Liturgy v.Sin.Geo.N.26).

2. **Lections for the liturgies for different festivals, mostly fixed ones, from the Gospels and Praxapostolos** 47r-58v. The text, written in the same hand as the Liturgy, is an Appendix to the latter. The lections are arranged in accordance with the Jerusalem liturgical practice (cf. Tarchnischvili,

Lectionnaire, Nos. 1437-1559). Psalms and lections for similar occasions are found in Sin.Geo.N.22 (21r-79v); Sin.Geo.N.54 (109r-129v), in Sin.Geo.O.12 and Sin.Geo.O.54 (Sinai Catalogue, v. III, pp.42-46; 61-66).

3. **Calendar for the ecclesiastical year** 59r-69r. The Calendar begins in the middle of January. The leaves with entries for Jan. 1-15 are lost. Similar Calendar (from Sin.Geo.O.34) has been published (Kekelidze, Calendar, pp.242-294; Javakhishvili, Sinai, pp.200-226; Garitte, Calendrier, pp.43-120 with a Latin translation). The text of the manuscript contains a shorter version: several days are left out; it also displays other variations.

4. **Euchologion** 69v-85v. The text contains prayers and ordinations for the burial of deceased. It is mentioned here that the rite follows the St. Sabas ordination. The same rite is found in Sin.Geo.O.12, 182r-190v (Sinai Catalogue, v. III, pp.41-42).

5. **Matutinal Gospel readings** 86r-97r. Instead of the eight lections usual for the Palestine tradition for Sundays the text contains only the first four (Math. 28, 1-20; Mark 16,1-8; Luke 24, 1-12; John 20,1-18). Cf. Sin.Geo.O.47, 13r-72r (Sinai Catalogue, v. III, p.53), where all eight lections are found.

The text on 97v-98v is unidentified. It is written in the same hand as the text on 86r-97r.

Invocations: "Remember, Lord, *Mikael*." 25v. "Remember, Lord, *Mikael* [...] the souls of *Tevdore* and *Mariam*." 31v.

Sin.Geo.N.59

Liturgical Collection. 11th-12th.

12 folios; 10x8,5; parchment which is damaged and stained; the leaves are loose; ff.1-6 form a continious sequence. Ff.7-12 come from different parts of the manuscript; written in *nuskhuri* in black ink; ff.3,4 are palimpsest, with Georgian underwriting; [11th-12th cent.].

Contents: **Liturgical collection** 1r-12v.

1r-6v contain a hymnographic Canon; only Odes VII-IX have partially survived. The function of the Canon is not clear. The contents of 7r-12v are unidentified; the text does not seem to be continuous.

Sin.Geo.N.60

Leontius of Neapolis, Life of John the Almoner. 11th-12th c.

118 folios; 11x9,8; parchment; the binding is missing; only a remnant of binding near the spine made of stamped leather has survived; acephalous; an

uncertain number of leaves has also been lost at the end; the gatherings, containing 8 leaves each, are marked at the beginning; the end is sometimes unmarked. 7r bears the signature for the beginning of the second gathering; 10 leaves are missing in the gatherings 1-4; gath. 5-16 (ff.22-118) are complete; written in *nuskhuri* in black ink, the numbers of the section-divisions are in *asomtavruli*. The ink on 1r has faded and the text is nearly illegible; [11th-12th cent.].

Contents: **Leontius of Neapolis, Life of John the Almoner** 1r-118v.

Several Georgian translations of this work have survived (Kekelidze, Authors, pp.94, 128, 182). The text of the manuscript agrees with that in Sin.Geo.O.71 (13th c.). In both manuscripts the text is divided into sections, but the numbering of the sections is not identical. In Sin.Geo.N.60 sections 3(2r)-36(117v) correspond to sections 2-40 in Sin.Geo.O.71, where the total number is 50. The author, according to the evidence of Sin.Geo.O.71, is "Leontios (*Leonṭi*) the bishop of Nicopolis, which is in Cyprus" (Garitte, Catalogue, p.221). The same author is named in Jer.3 (10th cent., Blake, Jerusalem,I, p.364: Beneshevich, Jerusalem, p.67). The author is also known as *Leon Nikonieli* (A-199, 12th-13th cent., Catalogue AI/2, p.341).

Sin.Geo.N.61

Horologion. 12th c.

38 folios; 12x9; parchment; unbound; the beginning and end are missing; the manuscript has suffered severe damage (in particular ff.1,2,38); ff.5,7,16-19,35,36 are palimpsest, the underwriting is Georgian, in fine *nuskhuri*; written in *nuskhuri* in black ink, the headings are in red ink; [12th cent.].

Contents: **Horologion** 1r-38v.

The manuscript contains prayers and a hymnographic Canon for the Ordination of the Midnight office, ascribed to Joseph the Hymnwriter. There is an affinity between the manuscript and Jer.127 (128r-169v; Blake's description supplies no information concerning the actual contents of the manuscript. Cf. Blake, Jerusalem, III, p.126). The Jerusalem manuscript is now considered to be the earliest copy of the Georgian Horologion revised by George the Hagiorite in the 11th cent. on the basis of the Greek Horologion (Kakhabrishvili, Horologion, p.122). The text in Sin.Geo.N.61 is very close to that in Sin.Geo.N.52 (from 54r), though the two are not identical.

Sin.Geo.N.62
Liturgical Collection. 12th c.

12 folios; 11,5x9; parchment; loose leaves; damaged and stained; written in *nuskhuri* in black ink; the headings are in red ink; [12th cent.].

Contents: **Liturgical collection** 1r-12v.

The manuscript comprises:

1. **Fragments of two hymnographic Canons** (parts of Odes VIII and V have survived) 1r-10v. The function of the Canon is uncertain.

2. A fragment bearing the title **"Typikon for the year, described in an abridged way"** 11r-12v. The fragment contains commemorations for the first four days of September. The commemorations are more in number than those in the Synaxarium of George the Hagiorite. They are found in Horologions of later periods.

Ff.11-12 seem to be part of another manuscript.

Sin.Geo.N.63
Liturgy of St. James. 10th c.

75 folios; 13x9,5; parchment; the binding is missing; the first and the tenth gatherings have been lost and the manuscript is also defective at the end; gatherings 2-9, 11 are complete; of the gath. 12 three leaves have survived; 66r-75v are written in a comparatively late hand; written in unelegant *nuskhuri* in black ink; the headings are in red ink; 36v-37r are blank; [10th cent.].

Contents: **Liturgy of St. James 1r-64v.**

Sin.Geo.N.63 commences with the text which corresponds fairly closely to the one found in Tarchnischvili's edition (Liturgiae, p.1, line 18).

On 48v, in commemorations: "...of our venerable Father, the Patriarch of *Kartli* - mention his name..."

On 65r-75v two extracts from the longer version of Jerusalem Lectionary are found: those are lections and chants for the Commemoration of Mother of God (theotokos) at Gethsemane (Aug. 15) and Annunciation (March 25). Cf. Tarchnischvili, Lectionnaire, Nos. 1152, 1153, 268, 270-274. The correct sequence of leaves here is: 65-69, 73-75, 70-72.

Sin.Geo.N.64
Hirmologion. 10th c.

60 folios; 12,5x10; parchment; the binding is missing. The manuscript is defective at the beginning and end. Gathering-marks indicate that gatherings 1-4 and the first three leaves of gath.5 have been lost. The manuscript breaks off at the seventh leaf of gath. 12; a leaf is missing between ff.30-31 and another between ff.32-33. The gatherings contain 8 leaves each; only the 7th gathering consists of 10 leaves; the leaves are damaged and stained; the bottom part of f.34 and the right-hand side of f.55 are completely torn off; ff.58-60 are badly damaged; written in *nuskhuri* in black ink; the initial letters of the chants are in *asomtavruli*. Some initials are ornamented in black and red ink; some *troparia* have neumatic notation; metric punctuation is marked with large red dots; [10th cent.].

Contents: **Hirmologion** and Theotokia 1r-60v.

The manuscript comprises a shorter version of the OdO type. The *hirmoi* and *theotokia* belong to the ancient stratum of the Georgian Hirmologion. There is a small fragment of the mode III; modes IV-VIII are nearly complete (Metreveli, Hirmoi, Nos. 149-403; hymns with neumatic notation: Nos. 243-777). The manuscript seems to have been copied as a separate volume.

Sin.Geo.N.65
Liturgy of St. James. 9th-10th c.

76 folios; 12x10,5; parchment; the binding is missing; the manuscript is badly damaged, ff.1,2,11-14 having suffered the worst injuries; several leaves of the original have been lost: in its present condition Sin.Geo.N.65 contains two leaves of the gatherings 1-2; gatherings 3-11 are nearly complete, with the exception of the last folio of the 9th gathering and the beginning of the 11th, which are missing; of the 12th gathering only 4 leaves have remained; written in *asomtavruli* in black ink; the headings are in red ink; the text on ff.1-2 is nearly illegible; [9th-10th cent.].

Contents: **Liturgy of St. James** 3r-76v.

The text bears a close resemblance to that of the Graz No.2058/4 (i.e. No.31 in Tsagareli's Catalogue). For more detailed information v. Sin.Geo.N.26. The text of Sin.Geo.N.65 corresponds to a fairly large part of the published text (v. Tarchnischvili, Liturgiae, p.3,14-p.32,17).

Sin.Geo.N.66
Liturgy of St. John Chrysostom. 10th c.

40 folios; 11x9; parchment; leather binding; the manuscript is damaged; the last folio is stained and nearly illegible; written in *nuskhuri*, with *asomtavruli* here and there, in brown ink; the headings are in red ink; [10th cent.].

Contents: **Liturgy of St. John Chrysostom** 1r-39v.

The Liturgy of John Chrysostom was published twice: 1. Tarchnishvili, Liturgiae, pp.64-83 (with a Latin translation). This edition is based on the Graz University Library manuscript No.2058/5, which is Sinaitic in origin (Tsagareli, Catalogue, No.29, p.67). German translation: Tarchnischvili, Übersetzung, pp.79-94; 2. A.Jacob, Liturgie, pp.66-119 (with a Latin translation). The published text is that of Sin.Geo.O.89 (Sinai Catalogue, v. III, p.201). The version published by Tarchnischvili is shorter.

Sin.Geo.N.67
Sermons of the Sinai Fathers. Before 974

101 folios; the leaves vary in size from c. 8x7,2 (7,5); parchment; one leather-covered board is the remaining front part of the cover. A narrow strip (2 cm) remaining of the flyleaf is written in Syriac, with a cross within a circle outlined over the writing. The ms. contains 12 gatherings, which consist of 8 leaves each, with the exeption of gath. 2 and 4; they have 10 folios each. There is a note in Arabic, in black ink on f.1; 101v has no writing on it except some traces of Syriac characters; written in *nuskhuri* in black ink; the headings are in red ink; here and there in the headings *asomtavruli* is used; copied before 974. This assumption is borne out by the colophon of *Ioane-Zosime* (101r), who bound the volume in 974 AD.

Contents: 1. **Prayer** 1r-5r.

2. **Prayer of Simeon the fool** 5v-8v.

3. **Sermons of the Sinai Fathers** 8v-100v.

The prayer (1r-5r) is of a general character; for the Prayer of Simeon v. Imnaishvili V., Lives, p.291.

The superscription on 8v reads: "Sermons of the blessed Sinai Fathers and their miracles which were performed with the aid of Christ".

The text comprises: 1. The Sermon of Samuel the Georgian 8r-12r; 2. The sermon of *Ḳwriḳe*, the abbot (*mamasaxlisi*) of Sinai 12v-18r; 3. On Liturgy 18v-28r; 4. On the Shid Desert 28r-30r; 5. Another Sermon on the Shid Desert 30r-33r. 6. On Saracens 33r-38r; 7. Another sermon on Saracens 38r-43r; 8.

Concerning Father Samuel 43r-49v; 9. On Liturgy 50r-58r; 10. Commemorating [Sera]phims (?) and Angels 58r-60v; 11. The Life of Paul the Simple 61r-67r; 12. The Sermon of Paul the Simple 67r-82r; 13. On Father John (*Iovane*, cf. Dvali, Narratives, II, pp.95-96), 82r-85v; 14. On John (*Iovane*) the Maimed (cf. Dvali, Narratives, II, p.76), 85v-91v; On Father Mileseos (*Meli*) 91v-100v.

Colophon (written by *Ioane-Zosime*, in *asomtavruli*, in black ink):

"In the name of God, this holy book was bound by the hand of the sinner *Iovane*. The year from the Creation was 6570, the *kronikon* was 194(=974 A.D.). Now I beseech you all, God-loving fathers and brothers: my very sinful soul and the souls of all my kinsmen are entrusted to you, and may Christ have mercy also on you. Christ, have mercy on *Iovane, Giorgi, Gabriel, Mikael* and all Christians. Amen. (In *nuskhuri*) Pray for us, holy ones of God, pray. Amen." 101r.

Sin.Geo.N.68
Liturgy. 11th c.

32 folios; 10x11; parchment; the binding is missing; the beginning and end have been lost; there are also gaps throughout; the upper part of the manuscript is scorched; only fragments of f.32 have survived; the text is badly damaged; only part of the writing is legible; written in *nuskhuri* in black ink; the headings are in red ink; copied by *Giorgi* (8r); [11th. cent.].

Contents: **Liturgy** 1r-32v.

Further identification of the contents presents difficulties, owing to the damage suffered by the manuscript.

Colophons: "This book belongs to *Giorgi*, God knows." 7v.

"I, *Giorgi*, have written this book" 8r.

Sin.Geo.N.69
Hirmologion. 10th c.

51 folios; c. 15,5x12; original dimensions are uncertain owing to the damage suffered by the manuscript; the margins as well as other parts of nearly every leaf are worn away or torn off. The thin parchment, which has a yellowish hue, is also stained; the leaves are loose and their correct sequence is uncertain; some leaves exhibit signatures for the commencement or the ending of the gatherings (gath.1: 1v; 2: 2r, 3v; 3: 5v; 4: 6v; 5: 7v); the leaves are palimpsest; the underwriting is Greek; written in *nuskhuri* in brown ink; the headings and initials are in *asomtavruli* and in red ink; the characteristic script indicates that the manuscript was copied by *Iovane-Zosime*; [10th cent.].

Contents: **Hirmologion** 1r-51v.

The manuscript containing *hirmoi* and *theotokia* seems to be written as an individual volume; it does not form part of any known *Iadgari* of the 10th cent. The sequence of the *hirmoi* is specific; it does not follow the usual order of the Hirmologion, where the order of the *hirmoi* is determined in accordance with the OdO or KaO sequence of the modes. In the manuscript the order is determined by the sequence of feasts in a hymnographical collection, probably an *Iadgari*. The *hirmoi* follow the order of the Odes of the Canon; when a *hirmos* is repeated, only the incipit is presented, with an indication of the complete text elsewhere. Every *hirmos* is followed by a corresponding *theotokion*; some of the *hirmoi* in the manuscript do not feature in publications (Metreveli, Hirmoi; Kiknadze. Hirmoi).

Note by the scribe: "Christ, have mercy on *Kwrikẹ*" 7v. "At the time this was written [...] Christ, have mercy on [*Iovane*?]" 12r. Underneath two Georgian letters (*r* and *e*) can be deciphered. It could be the date (108 of the *Kronikon*, i.e. 988 A.D.).

Sin.Geo.N.70

Liturgy of St. James. 10th c.

12 folios; 12,8x10; parchment; no binding; the manuscript is damaged and stained; the parchment is stiff; the beginning and end are missing; written in *nuskhuri* in black ink; the headings are in red ink; [10th cent.].

Contents: **Liturgy of St. James** 1r-8v.

The text is close to that of Graz 2058/4 (i.e. No.31 of Tsagareli's Catalogue; v. Sin.Geo.N.26).

9r-12v contain a fragment of the Jerusalem Lectionary Psalms and Lessons of the general ordinance for the Apostles. (cf. Tarchnischvili, Lectionnaire, nos. 1455,1459,1460,1464). The text is that of the shorter version.

Sin.Geo.N.71

Index of Evangelical Lessons. 10th c.

8 folios; 13,4x9,8; very worn parchment, with the margins frayed; the upper parts of ff.1-2,4-5 have been torn off and the text (from two to five lines) is lost; the extant folios constitute the second gathering of the manuscript, as shown by the signatures on the upper margin of 1r and the lower one of 8v. The leaves are palimpsest, the underwriting is Coptic; written in unelegant *nuskhuri* in black ink. The names of the days after Easter (*Zaṭiḳi*), begininnings

and initial letters of the lessons are written in black ink and outlined in red; [copied by *Ioane-Zosime*; 10th cent.].

Contents: **Index of Evangelical Lessons** 1r-8v.

The fragment is part of an Index of Evangelical lessons following the practice of Jerusalem Georgian Lectionary. It comprises indices for Evangelical lessons beginning with the second Monday from Easter (*Zaṭiki*) to the Wednesday after Pentecost includingly, also for April 21 and 23. The order of the lessons agrees in the main with that of the respective lessons of the Jerusalem Lectionary (v. Tarchnischvili, Lectionnaire, Nos. 765-897). The fragment also contains some additional indications for matutinal evangelical lessons. The text resembles that of the similar Index in Sin.Geo.O.38 (Garitte, Catalogue, p.144; Garitte, Index, pp.337-398, Nos. 127-176).

Sin.Geo.N.72

Euchologion. 12th c.

14 folios; 12,4x9,5; parchment; the leaves are loose; ff.2,3,8-14 are torn and rotten; gathering-marks indicate that ff.1-2 are the first and the last leaves of the second gathering; the third gathering is complete. It is impossible to determine which gathering the last 4 leaves come from; written in *nuskhuri* in black ink; the initials are in *asomtavruli*; [12th cent.].

Contents: **Euchologion** 1r-14v.

The manuscript comprises:

1. **Fragment of an acrostic Canon** (Canticles eighth and ninth, with gaps) 1rv. Complete text of this Canon is to be found in A-450 (Catalogue A-II/1, No.450: 160, p.143; Cf. Kekelidze, Liturgical Manuscripts, p.150).

2. **Fragment from Euchologion - the rite for anointing the oil for the sick** 2r-10v (cf. A-450: 17,18; Catalogue A-II/1, p.138; Kekelidze, Liturgical Manuscripts, p.108). The acephalous text also lacks the end. It agrees in the main with the text of A-450.

3. **Part of a prayer to the Mother of God by Mark the Monk** 11r-14v. Complete text is to be found in the Horologion ascribed to George the Hagiorite (Jer. 127, 116r-121r; cf. Blake, Jerusalem, IV, p.134; the contents of the manuscript are not detailed; v. also Sin.Geo.N.52, 74v-80r).

Sin.Geo.N.73
Iadgari. 10th c.

4 folios; damaged leaves, torn and stained, vary in size: 17,5x19; 24,5x19; 10,5x11,5; 8,5x3; parchment; written in *nuskhuri* in black ink; the headings and initials, written in *asomtavruli*, are in red ink; the chants have neumatic notation, which is also in red ink; [10th cent.].

Contents: **Hymnographic collection *Iadgari*** (10th - century Version) 1r-2v.

The manuscript contains parts of the III-VI modes for Saturday chants. F.3, also displaying the incipit of mode IV, comes from another manuscript; f.4 is a small fragment impossible to identify. A complete collection of similar chants is to be found in Sin.Geo.O.26 (Sinai Catalogue, v. I, No.26: VIII-3,5,6; pp.91-92); it features also in the *Iadgari of Mikael Modrekili*; the text is published (Gvakharia, Hymns, v. II, pp.525-536). The fragment belongs to Sin.Geo.O.1 (cf. Sinai Catalogue, v. I, No.1: XIII, p.38).

Sin.Geo.N.74
Iadgari. 10th c.

7 folios (2 folios and 5 small fragments); 16x14; parchment; the leaves are badly damaged; on some folios (in particular on ff.4 and 5) the text is almost completely illegible; written in *asomtavruli* in black ink. The titles, names of the chants and initials are in red ink; [10th cent.].

Contents: **Hymnographic collection *Iadgari*** (Ancient Version) 1r-7v.

Characteristic features of the manuscript (dimensions, script, etc.) allow one to conjecture that it is part of Sin.Geo.O.41 (together with Sin.Geo.N.36). It contains fragments of chants and psalms for Holy Saturday, Antipascha, Ascension, the Seventh week after Easter, Pentecost and Assumption. The fragment should be placed at the end of Sin.Geo.O.41 which is defective here as well as at the beginning (Cf. Sinai Catalogue, v. I, pp.153-156; Ancient *Iadgari*, pp.211-213, 224-227, 237-247, 250,270). The fragment contains some chants not found in the published text.

Sin.Geo.N.75
Apocryphal and Homiletical texts. 10th c.

17 folios; parchment; loose leaves are mutilated and vary in size (from 22x15 to 18x11); several are torn or have become stiff and unelastic; some

leaves bear markings for the 7th and 8th gatherings; written in *asomtavruli* in black ink; [10th cent.].

Contents: **Apocryphal and homiletical texts** 1r-17v.

Complete identification of works contained in the manuscript is impossible at the moment. The following texts or their parts are discernible: 1. **John Damascene, Lesson for the Nativity of the Mother of God** 1r-3v. There are different translations of this work in Georgian; the text of the fragment follows that of the ms. S-3648, which Kekelidze believes to be translated by Euthymius the Hagiorite (Kekelidze, Literature, p.206); 2. **John the Apostle, Lesson for the Assumption of the Mother of God** 4r-6r (the text is defective at the beginning; the extant part agrees with the published text (Mgaloblishvili, Homiliary, p.415); 3. **Philippus, Confession of Theodosius the Jew** 9r-13v (Cf. Qubaneishvili, Chrestomathy, p.24).

Sin.Geo.N.76

Parakletike. 11th c.

13 folios; 16,5x12,5; yellowish parchment; loose leaves have suffered extensive damage; large portions of ff.1,4,11, 12 have been destroyed; only the upper parts of ff.8 and 13, containing about 9 lines each, remain; the upper margin of 5r and the lower one of 6v display marks for the eighth gathering; the upper margin of 7r exhibits the signature marking the beginning of the 10th gathering; written in *nuskhuri* in black and brown ink; the headings, the titles of the chants and initials are in red ink; black and red points, the latter larger in size, mark the punctuation; [11th cent.].

Contents: **Parakletike** 1r-13v.

The text exhibits characteristic features of the Parakletike version which originated in the first half of the 11th century.

The manuscript comprises:

1. **Some parts of the Sunday chants of the modes III-VIII** 1r-7v.

2. ***troparia* of eight modes for the *triadika* to be sung with matutinal haleluyah-psalms** 8r-12v. Identical *troparia* are to be found in Sin.Geo.N.19 (51 r-55v); cf. also Sin.Geo.O.34 (147r, 195v); some folios of this manuscript are now kept at the St. Petersburg National Library; the palimpsest leaves are listed as No.XI of the Greek collection. There the same *troparia* are met with on 1rv (Sinai Catalogue, v. I, No.34: XXII, XXIV, pp.126-127; No.34 (Addenda): X,1-2, p.136). Sin.Geo.O.17 likewise contains the same *troparia* (301r-303r; v. Sinai Catalogue, v.II, No.17: 2, p.82).

3. ***troparia* for Sundays (only four modes have survived)** 12r-13v.

The same version of the Georgian Parakletike has come down in some manuscripts of the old collection - Nos. Sin.Geo.O.3,13,17,21 (Sinai Catalogue, v. II, pp.58-96). In the new collection, Nos. Sin.Geo.N.14,25,40 should be also mentioned.

Invocation (the text is damaged): glorify... the soul(?)... and [...*Teodor*]*e Samotxeli.* Amen" 12r. The same name is mentioned in colophons in Sin.Geo.O.4 and Sin.Geo.O.61 (Sinai Catalogue, v. II, pp.139,144,162).

Sin.Geo.N.77

Jerusalem Lectionary. 9th-10th c.

2 folios; 15x14; parchment; the leaves, which have suffered from moisture, are stained; they are also worn away on the spine side, and the text is partially damaged; written in *asomtavruli* in black ink; the headings are in red ink; [9th - 10th cent.].

Contents: **Jerusalem Lectionary** 1r-2v.

These two leaves contain a fragmentary text from the longer version of the Jerusalem Lectionary: Lesson for the feast of healing the blind, to be read on the sixth Saturday from Easter (I John - 3,11-3,15; 3,18; John 9,1-11) and the Haleluya-psalm (26,1). This feast does not feature in the edition of Jerusalem Lectionary (cf. Tarchnishvili, Lectionnaire), the manuscripts on which it is based being defective.

Sin.Geo.N.78

Chant in honour of the Mother of God. 11th-12th c.

4 folios; 18,5x15; parchment; very damaged; the leaves are scorched and blackened; some parts of the text are illegible; written in *nuskhuri* in black ink; [11th-12th cent.].

Contents: **Chant in honour of the Mother of God** 1r-4v.

Sin.Geo.N.79

Liturgy of St. James. 10th c.

6 folios; 11,5x9,8; parchment; the leaves are stained, with edges ragged and worn away; the fragment comprises part of one gathering; written in *nuskhuri* in black ink; the headings are in red ink; [10th cent.].

Contents: **Liturgy of St. James** 1r-6v.

The text of the fragment agrees with that of the Graz No.2058/4 (i.e. No.31 of Tsagareli's Catalogue); v. Sin.Geo.N.26.

Sin.Geo.N.80
Horologion. 11th c.

9 folios; 10,2x7,5; parchment; the leaves are damaged and crumpled; 8 leaves form the first gathering of the original manuscript; the text on 4v is continued on 6r; f.5 has been added later; written in *nuskhuri* in black ink; the headings and initials are in red ink; 1r and 5r are blank; [11th cent.].

Contents: **Horologion** 1v-9v.

The manuscript bears the following title: "The Greek (*berẓuli*) hours of the day, as all Greeks pray. The third hour". However, the Ordinance following the title is that of the first hour, with appropriate *mesorion*. The text agrees in the main with that of the Horologion following the Constantinopolitan tradition; the translation of the Horologion is ascribed to George the Hagiorite. (v. Jer. 127, 17r-23v. The description by R. Blake is very brief: apart from the title, it contains merely the technicalities. v. Blake, Jerusalem, IV, p.136). Sin.Geo.O.88:3, containing the same text, should also be taken into account (Sinai Catalogue, v. III, p.197). Sin.Geo.N.80 displays some individual textual peculiarities: only the initial and last verses are written out for the psalms, and the text occasionally follows the old versions (Cf. Shanidze M., Psalter): the chants are more in number. The initial words of the verses from Ps. 29 are copied out on 5v.

Sin.Geo.N.81
Liturgy of St. James. 10th c.

10 folios; 11x8,2; parchment; the loose leaves are stiff, damaged and stained; written in black ink, in *nuskhuri*; [10th cent.].

Contents: **Liturgy of St. James** 1r-10v.

The correct sequence of the folios: 1,5,2,3,6,4,7-10. The text is of the type published by M.Tarchnischvili (v. Sin.Geo.N.26).

Sin.Geo.N.82
Psalter. 11th-12th c.

18 folios; 10,5x6; parchment; very damaged; the outer margins of ff.1-8 are worn away, so that lines of the text are incomplete; ff.9-18 are badly torn;

ff.16-17 are small fragments; on 9r the text has faded, and only the number of the psalm is discernable; written in *nuskhuri* in black ink; the headings are in red ink; [11th-12th cent.].

Contents: **Psalter** 1r-18v.

The text begins with Ps. 118,3; On 7r-8v: Ps. 119-126; on 9r-18v: Ps. 127-149, with gaps. The text seems to follow the old pre-Athonite version (v. Shanidze M., Psalter; Shanidze M., Translations).

Sin.Geo.N.83

Liturgy of St. James. 10th c.

2 folios; 16x15; parchment; gathering-marks indicate that the leaves are the first and the last ones of the second gathering, as shown by the marking on 2v; written in *nuskhuri* in black ink; the initials are in *asomtavruli* and in red ink; [10th cent.].

Contents: **Liturgy of St. James** 1r-2v.

The leaves are from the missing initial part of Sin.Geo.N.26.

The text agrees with that of the Liturgy published by M. Tarchnischvili from the Graz ms. 2058/4 (i.e. no. 31 in Tsagareli's Catalogue) v. Tarchnischvili, Liturgiae, p.7; v. also Sin.Geo.N.26.

Sin.Geo.N.84

Apophthegms. 10th-11th c.

7 folios; c.15x10,5; parchment; loose leaves are torn and damaged; f.1 is a palimpsest; the underwriting is Georgian, written in *asomtavruli*; the upper text is in *nuskhuri* in dark brown ink; the headings are in red ink; [10th-11th cent].

Contents: **Apophthegms** 2r-7v.

The manuscript contains some recitals in which no names are mentioned. On 3r the title reads: "Sermon of John Chrysostom on Fasting" On the basis of palaeographic evidence, it seems likely that the leaves belong to Sin.Geo.N.90.

Sin.Geo.N.85

Psalter. 12th-13th c.

3 folios; 18,5x13,5; parchment; the loose leaves are stained; written in *nuskhuri* in black ink; initials are in *asomtavruli* [12th-13th cent.].

Contents: **Psalm** 118,75-118,100.

The text follows the old pre-Athonite versions (v. Shanidze M., Psalter; Shanidze M., Translations).

Sin.Geo.N.86

Prayers. 12th-13th c.

10 folios; 8,3x6,3; parchment; the leaves have lost their natural colour; written in *nuskhuri* in black ink; 1r is stained with ink; the incipits are in *asomtavruli*, in red ink; 5v-10v are blank; [12th-13th cent.].

Contents:

Prayers 1v-5r.

Sin.Geo.N.87

Iadgari. Second half of the 10th c.

8 folios; the damaged leaves have various dimensions: 8x8; 8,5x10,5; 6,5x7 etc.; very thin transparent parchment, written in fine *nuskhuri* in brown ink; the headings and initials are in *asomtavruli* and in red ink; [copied by *Iovane-Zosime* in the second half of the 10th cent.].

Contents: **Hymnographic Collection *Iadgari*** (10th - cent. Version) 1r-8v.

The fragment contains parts of chants for commemoration of the Emperor Constantine on 22nd January (2r-3v). The text agrees with that of similar chants in Sin.Geo.O.59 and Sin.Geo.O.64 (cf. Sinai Catalogue, v.I, No.59: 50, p.176; No.64: II, 94, p.203-204). The extent of damage the leaves have suffered makes it impossible to decipher the rest of the text. On f.1 a calendrical note is written in red ink: On 15th of May *vardoba (sic)* of the Holy Mother of God (cf. Sinai Catalogue v.I, No.59: 49; p.176; No.64: II, 92; pp.203-204). The character of the script allows one to put forward the suggestion that the manuscript was copied by *Ioane-Zosime* (in the second half of the 10th cent.). Cf. Sin.Geo.O.34, Sinai Catalogue, v. I, p.94.

Sin.Geo.N.88

Jerusalem Lectionary. 10th c.

2 folios; parchment; 33,5x28,5 (f.1); the upper margin of the first leaf is worn away, the lower part of the right margin has been cut off; the second leaf is a small fragment; the remains of the text are better preserved on the lower part of the first leaf (4 lines) and partly also on the left side (lines 8-18). Written

in bold *asomtavruli* in black ink; the names of the festivals, the headings of the lessons and chants and initials are in red ink; ligatures are rare; [10th cent.].

Contents: **Jerusalem Lectionary** 1r-2v.

The manuscript is a fragment from the longer version of the Jerusalem Lectionary; it comprises lessons and psalms for the 3rd Wednesday and Thursday, 5th Friday and Saturday, 6th Sunday of Lent (cf. Tarchnischvili, Lectionnaire, Nos. 416, 418, 512, 514, 515, 520, 522). The text is not quite identical with the corresponding sections of the published text.

Sin.Geo.N.89

Sinai Homiliary (Fragment). 864

2 folios; 24,5x21; parchment; two consecutive folios; f.2 is the last leaf of the 11th gathering, with the gathering-mark on the lower margin of 2v; written in *asomtavruli* in black ink in two columns; 24 lines to each column; the leaves are damaged: the left corner of f.1 is torn off and 6 lines of the text in each column on both sides of the leaf are lost; the lower margin of f.2 is also torn off and the invocatory note on it is damaged; [commisioned by Macarius of Leteti (*Maḳari Leteteli*), who also copied a part of the manuscript; copied at the Monastery of St. Sabas in 864 A.D.].

Contents: 1. **Cyril of Jerusalem. On Baptism** 1rv.

2. **Hesychius of Jerusalem, On Presentation** 1r-2v.

The leaves are part of Sin.Geo.O.32-57-33, one of the ancient Georgian Homiliaries, which is known as *Sinuri Mravaltavi*. It was copied in the year 864 at the monastery of St. Sabas and donated to Sinai Monastery: "I, *Maḳari Leteteli*, son of *Giorgi Grẓeli*, have been deemed worthy by God to create this holy book, polykephalon (*mravaltavi*), with the help of our spiritual brother *Ṭimen Ḳaxi* and [with the help] of my cousin (literally: son of my mother's brother) *Amonas*, son of *Vaxtang Moẓaryuli*, who wrote it... This book was written in Jerusalem, in the great Lavra of our holy and blessed father Sabas, in the days of the God-loving patriarch Theodosius and at the time when the honourable and blessed Solomon was the abbot (*mamasaxlisi*) at St. Sabas... and this holy book was written when the years from the Creation were 6468 and the *Kroniḳon* was 84 (780+84=864 A.D.). And I, the miserable *Maḳari*, have dedicated this holy *mravaltavi* (literally: many-chaptered [book]) to the holiest of holies, the mountain of Sinai" (Garitte, Catalogue, p.94; Shanidze A., Sinai Homiliary, p.280). The two leaves fill the gap between ff.84-85 of the present-day folio-numbering in the manuscript, providing the end of one homily and the beginning of the other.

The complete text of the homily by Cyril of Jerusalem is to be found in another ancient manuscript - the Svan Homiliary (also known as the Tbeti Polycephalon): A:95, 192r-194v (Catalogue A-I/1, p.68; Van Esbroeck, Homéliares, pp.49,26).

In his Catalogue G.Garitte names Timothius of Jerusalem as the author of the first homily (Garitte, Catalogue, p 78). In his edition of the Sinai manuscript A. Shanidze pointed out that another manuscript (A 1109, 9th-10th cent.) gave the author's name as Hesychius (Shanidze A.,Sinai Homiliary, p.90). The homily was edited by G.Garitte. The edition is based on four manuscripts (Garitte, Hésychius, pp.361-372). The complete text of A 1109 is also published (*Udabno Homiliary*, pp.116-119). The Georgian translation is not identical with either of the two surviving Greek versions (Garitte, Hésychius, p.356).

On the lower margin of 2r, there is a damaged invocatory note: "May God forgive the [sin]ner *Ma[ka]r[i Letete]li*, the hieromonk, who wrote this book, his sins". This note upholds the conjecture that Macarius not only commisioned the copying of the manuscript, but himself copied the greater part of it (hand A: 1r-55r, 70r-116v; 145r-160r, 202r-274r; Shanidze A., Sinai Homiliary, p.299). The two folios of Sin.Geo.N.89 belong to the second one of the above-mentioned sections.

Sin.Geo.N.90

Apophthegms. 11th c.

38 folios (ff.39-40 are diminutive fragments); c. 15,5x12; parchment; very damaged, the middle part of ff.1-22 is eaten out; on ff.23-24 the outer margin is torn off, and part of the text is lost; the upper part of f.29 is torn off; ff.30-33 are worn away in their upper and lower parts; of ff.34-38 only fragments have survived; the present sequence of the leaves does not follow the original order; palimpsest; the underwriting is Georgian uncial (*asomtavruli*); written in *nuskhuri* in black ink, the headings are in red ink; [11th cent.].

Contents: **Apophthegms** 1r-40v.

Some narratives in the manuscript are from an alphabetical collection of apophthegms - those of Karion (23r-24v), Macarius (10v-16v), Meliseos (*Meli* 19v-22v), Serapion (34rv, 36r-37v). Publication of Georgian alphabetical apophthegms is based on three manuscripts, of which two belong to the old collection at Sinai (Sin.Geo.O.8, 11th cent. and Sin.Geo.O.35, copied at St. Saba's monastery in 907. v. Garitte, Catalogue, pp.26,35. Concerning the dating of Sin.Geo.O.35 v. Dvali, Jghamaia, Fragment; Publication: Dvali, Narratives,

II). The contents of the narratives in Sin.Geo.N.90 follow the published text, but textual differences lead one to conjecture that the text of the manuscript could be another translation. Some narratives (Ammonas 5r-6v, Ephraim 17r-18v, Jonas (?) 37v, Paul 7r-8v, 10rv) are not found in the published text. One part of the manuscript could represent a systematic collection: on 29rv and 26r the text is very close to that of the 3rd chapter ("On Repentance; v. Dvali, Narratives, I, pp.40-41). This part is followed by the title "The Sermons of the holy Fathers" 26r. The rest of the leaves also seem to contain apophthegms.

Sin.Geo.N.91

Prayer. 11th c.

3 folios; 17x13; parchment; f.1 is very damaged; the other two have their lower corners on the right side torn off; some threads used for stitching the gatherings together remain; written in *nuskhuri* in black ink; the initials are in *asomtavruli*; on the left margin of 3v some words are written in a fine hand in *asomtavruli* in red ink; here the name *Giorgi* is discernible; the beginning of the colophon is also in *asomtavruli*; in red ink; translated by Euthimius (3v); [11th cent.].

Contents: **Prayer** 1r-3v.

The text of the prayer is published; C.Kekelidze believed it to be the original work of Euthymius the Hagiorite (C.Kekelidze, Original Work, p.11; the manuscript naming the author (ms. No.321 , Central Archive, Tbilisi) is dated to the 14th cent.). The fragment agrees with the published text, p.16, 26-17. In other Georgian manuscripts the authorship is attributed to Basil of Caesaria (cf. Kajaia, Basil, p.156). The transalator mentioned in the colophon could well be Euthymius the Hagiorite.

Colophon: "Those who say this prayer, mention me also, the sinner Euthymius (*Eptwme*), who have translated this. O benign God, have mercy on me...[...]" 3rv.

In the text on the left margin of 3v the name *Giorgi* is mentioned.

Sin.Geo.N.92

Letter of Okropir to Father Nicolas. 15th-16th c.

1 folio; 20x14; parchment; the middle part of the leaf is destroyed; written in *nuskhuri* in black ink; at the end there are crosses for signature; on verso some Greek words are transliterated in *nuskhuri*; [15th-16th cent.].

Contents: **Letter of *Okropir* to Father Nicolas** 1r-v.

The author of the letter, *Okropir*, seems to have been a functionary at the Church of Resurrection, as he calls himself *Aydgomeli*. He informs *Nicoloz*, who seems to be his superior in rank, that he is sending a small gift and complains that his church has been neglected by Georgian kings and *catholicoses*. *Nicoloz* is possibly the person mentioned in another letter dated to the 15th cent. (v. Berdznishvili, Sources, pp.26,111).

Sin.Geo.N.93

Colophons of an unknown manuscript. 10th c.

1 folio; c. 10x7,5; parchment; recto is written in *nuskhuri* and *asomtavruli* in black ink; verso is in fine *asomtavruli*; [11th cent.].

Contents: **Colophons of an unknown manuscript** 1rv.

Last part of the first colophon: "This holy book was written in the Lavra of St. *Khariton at Palavra*". The second colophon follows after a line marking the end of the first one: "Pray... May God grant pardon to *Tevdore* and his parents. Amen." 1rv. *Teodore Palavreli* is the person who commisioned copying of Sin.Geo.O.40 (v. Sinai Catalogue, v. I, p.152).

Sin.Geo.N.94

Cyril of Scythopolis, Life of St. Euthymius. 10th c.

2 folios; 12,5x16; parchment; the bottom parts of the leaves are torn off; f.2 is the first leaf of the second gathering, as shown by the marking; written in *asomtavruli* in black ink; [10th cent.].

Contents: **Cyril of Scythopolis, Life of St. Euthymius** 1r-2v.

The leaves belong to Sin.Geo.O.43, which has lost the first and the second gatherings (v. Garitte, Catalogue, p.159).

Sin.Geo.N.95

Iadgari. 10th c. (after 987)

8 folios; 31x26; some leaves (ff.2,3,4,6) vary considerably in size as a result of damage; f.5 is the first leaf of the fifth gathering; f.7 - the last one of the gathering 31; parchment; written in *nuskhuri* in black ink; the headings, the names of the chants, Georgian transliterations of the Greek *hirmoi* are in *asomtavruli* and in red ink; [copied by John (*Iovane*) the hieromonk; commissioned by *Kwrike Miznazoroeli*; written at Sinai in the 10th cent. after 987].

Contents: **Hymnographic collection *Iadgari*** (10th - century Version) 1r-8v.

The manuscript comprises:

1. **Fragments from the *Iadgari* collection:** *hirmoi* and *theotokia* from the second mode of the Odes V-IX and from the eighth mode of the Odes VII-IX. The texts agree with those in the ancient Georgian version of the *hirmoi* collection of the OdO type (v. Metreveli, Hirmoi). The *hirmoi* are preceded by the incipits of corresponding Greek chants, which are transliterated in Georgian characters.

2. **Chants (*stichera* and *Canon*) for commemorating St. Procopius** (July 8); **Martha, the mother of St. Simeon** (July 11); **Archangel Gabriel** (July 13) 6r-7v. The greater part of the text is fragmentary.

Complete texts of the chants are to be found in Sin.Geo.O.59 (Sinai Catalogue, v. I, No.59: 66,67,68; p.179), the manuscript which is considered to be one of the sources for Sin.Geo.O.64 (Ingoroqva, Works, v. III, p.541).

Sin.Geo.N.95 was originally part of Sin.Geo.O.64. Folios 1-5 are to be placed at the beginning of the latter; ff.6-7 continue the text after f.207 of Sin.Geo.O.64. The text on f.8rv is unidentified (cf. Sinai Catalogue, v.I, No.64, pp.187-207).

Data concerning the manuscript (the name of the scribe, etc.) have been supplied in accordance with the colophons of Sin.Geo.N.2. The manuscript Sin.Geo.N.2 is unquestionably part of Sin.Geo.O.65, which is one of the two books of the complete *Iadgari*, Sin.Geo.O.64 being the other.

Sin.Geo.N.96
Iadgari. 10th c.

1 folio; 16,2x14,2; parchment; written in *asomtavruli* in black ink, the headings and initials are in red ink; 15 lines to a page; gathering signature on the upper margin (1r) indicates that the leaf was originally the first one of the fourth gathering; [10th cent.].

Contents: **Hymnographic collection Iadgari** (Ancient Version) 1rv.

The fragment contains chants of the I and II modes from the *Octoechos*. The text agrees with the publication (cf. Metreveli, Ancient *Iadgari*, p.384). It contains an unknown text of *siçmidisay* (i.e. the chant for the Translation of Eucharist).

Sin.Geo.N.97
Iadgari. 10th c.

8 folios; the leaves have suffered severe damage; as a result the dimensions vary: 14,3x13,4; 10,5x10,5; 10x7; 14,3x11,5; 10,3x7,3; 14x11,2; 14x13; 6,5x11,3; the text is damaged, some of it is torn away; very thin parchment, which has a yellowish hue. There are signatures for the first gathering on the upper margin of f.1r and the lower one of f.4v. The text is mostly fragmentary, as separate leaves are non-consecutive; all leaves are palimpsest; the underwriting is Greek; written in unelegant *nuskhuri* in black ink; the headings and the titles of the chants are in red ink; [10th cent.].

Contents: **Hymnographic collection *Iadgari*** (10th - cent. Version) 1r-8v.

The fragment contains *hirmoi* and *theotokia* of the first, second and fourth modes from a hymnographic Canon, belonging to the ancient stratum of the Georgian Hirmologion (cf. Metreveli, Hirmoi, Nos. 3,10,17,24,31,45,53, 62, 70, 76, 190, 194, 214, 180,191, 198, 208, 219).

It is possible to suggest that the fragment is part of Sin.Geo.O.49.

Sin.Geo.N.98
John Chrysostom. On Fear of God and Repentance. 10th c.

10 folios; 17x14; parchment; the lower parts of ff.1-4 are lost; written in black ink in *nuskhuri*; initials are in red ink; [10th cent.]

Contents: **John Chrysostom. On Fear of God and Repentance** 1r-10v.

The text is acephalous, the end is also missing and there is a gap of approximately two leaves between ff.4-5. The text agrees with that of S-1139, which is published (Abuladze, Teachings, pp.3-12. He dates the manuscript as one written before the year 943. Op.cit. p.VII; Cf. Catalogue S/II, p.32).

A note in a later hand: "Holy *Iovane*, have mercy on *Davit*" 5v (in *nuskhuri*, with some *asomtavruli* letters).

Sin.Geo.N.99
Apophthegm. 12th c.

1f.; parchment; written in *nuskhuri*; 12th cent.

Contents: **Apophthegm** 1rv.

Further identification presents some difficulty. The description is made from a photocopy.

MANUSCRIPTS on PAPER

Sin.Geo.N.1p

John the Sinaite, Ladder. 12th-13th c.

126 folios; 15x18; paper; the binding is of leather over thick boards; the leaves are loose and very damaged; the beginning and end are missing and some of the extant gatherings also seem to be defective; of the first 8 folios only small fragments have survived near the spine; on ff.9-15 and 122-126 only a few words can be deciphered; on ff.16-66 the text is also nearly illegible; written in *nuskhuri* in brown ink; the headings are in red ink, which is mostly faded and illegible; copied by Onufrius (119v); [12th-13th cent.].

Contents: **John the Sinaite, Ladder** 9r-126v.

The text in the manuscript, as far as it was possible to ascertain, contains the following chapters: 11, 15, 17-20, 22-24, 26-30, 37-39. The translation was made by Euthymius the Hagiorite (cf. John the Sinaite, Ladder). An old translation has survived in Sin.Geo.O.35 (Kekelidze, Authors, p.65). It is abridged and contains 30 chapters (Garitte, Catalogue, p.115).

Colophon of the scribe: "[...] have mercy on Onufrios (*Onopre*)" 119r.

Sin.Geo.N.2p

Psalter. 12th-13th c.

135 folios; 19x12; paper; the end is missing and there are gaps throughout; some pages have signatures at the beginning of gatherings (gath. 3-9, 11, 14, 24); the binding is of leather over boards; only the front cover and the spine have survived; the cover has an iron clasp; a piece of parchment, written in 10th - century *asomtavruli*, was pasted inside the cover; the manuscript has suffered severe damage: the margins are worn away, the paper is stained; in several places small pieces of parchment or paper (the latter written in 16th - century *mxedruli* characters) have been pasted on the leaves, mostly on lower margins, in order to prevent further damage; on some pieces there are fragments of texts in Arabic; written in *nuskhuri* in black ink; the titles and some initials are in red ink; [12th-13th cent.]

Contents: **Psalter** 1r-135v.

The following text has survived: Ps. 1,1-43,25 (ff.1-68); 46,10-48,17 (ff.69-71); 49,18-54,20 (ff.72-78); 56,1-65,13 (ff.79-90); 67,19-70,22 (ff.91-98); 71,10-73,23 (ff.99-104); 74,1-74,11 (f.105); 76,13-77,1(f.106); 77,11-77,44 (ff.107-109); 78,12-79,9 (f.110); 84,7-85,5 (f.111); 88,17-88,28 (f.112); 92,5-93,21(ff.113,114); 105,8-105,19 (f.115); 106,17-106,29 (f.116); 106,42-111,6 (ff.117-122): 114,1-118,5 (ff.123-126); 118,37-118,45 (f.127); 118,152-127,6 (ff.128-134); 134,15-135,9 (f.135).

The text follows the version of George the Hagiorite (cf. Shanidze M., Psalter, Shanidze M., Translations).

Sin.Geo.N.3p

Liturgical, Hagiographical and Homiletical texts. 12th-13th c.

70 folios; 16,7x12,5; paper; the binding is of leather over boards, of which the back cover and the spine have survived; the cover has leather fastenings; the manuscript is defective; the beginning and end are missing, and there are gaps throughout; written in *nuskhuri* in black ink; the headings are in red ink; [12th-13th cent.].

Contents: **Liturgical, hagiographical and homiletical texts**.

The collection contains:

1. **Chants in honour of St. Catherine** 1r-5r.

2. **Athanasios Tachugraphos, Passion of St. Catherine** 5r-59r.

The translation of the Passion follows the old, pre-metaphrastic version. The same text has survived in three manuscripts of the old Sinai collection: Sin.Geo.O.6, written in 981; Sin.Geo.O.71, 13th cent.; Sin.Geo.O.91, 14th c. The text ends, as in other Sinai manuscripts, with the words: "I, Athanasius Tachugraphos (*Atanase malemçerali*), the slave of St. Catherine, have written this with all diligence to commemorate the saint" 59v (cf. Garitte, Catalogue, pp.19, 223, 269).

3. **John Chrysostom, On Goodwill** 59v-70v. The end of the text is missing.

Invocatory note: "Saint Catherine, intercede before Christ for me and all my spiritual brothers on the Day of Judgement." 59r.

Sin.Geo.N.4p

Passion of St. Marina. 12th-13th c.

35 +1 folios; 14x12; paper; the cover is of leather, which is pasted on cloth; a paper pasted on the inner part of the front cover depicts roughly-

sketched figures of St. Marina and St. Barbara; there is also the figure of a man, the inscription reads: *Basili* (?). The names are in reddish ink; on the flyleaf several names are written in faded ink; written in *nuskhuri* in brownish ink. The title and some of the initials are in red ink; [12th-13th cent.].

Contents: **Passion of St. Marina** 1r-35v.

July 17, the commemoration day of the saint, is indicated on 1r; the text (as far as one can judge from the initial part) seems to follow that in Sin.Geo.O.62 (cf. Garitte, Catalogue, p.203).

Colophons and invocatory notes (written apparently by the scribe) "Saint Marina, have mercy on Mmxa (*Mamaxa* ?), who prays and beseeches you"; "May God grant mercy on Ambakoum (*Ambakon*)" 35r.

Georgian alphabet is written out on the margin of 34v.

Sin.Geo.N.5p

Unidentified fragment. 11th c.

1 f.11,5x9; paper; the fragment is pasted on the inner side of the front cover in a detached leather binding; another paper with some writing in Arabic is pasted on the back cover; written in *nuskhuri* in black ink; [12th cent.].

Contents: **Unidentified** 1rv.

The text is a narrative. Callinicos the presbyter is mentioned.

Sin.Geo.N.6p

Homiletical texts. 12th-13th c.

29 folios; paper; the original dimensions were 35x22, but now the leaves vary in size; very damaged; the leaves are torn and eaten away; the text is nearly impossible to decipher; only three leaves are consecutive. In a title on f.18r, which is partially legible, the number 37 can be discerned; written in *nuskhuri* in black ink; [12th-13th cent].

Contents: **Homiletical texts** 1r-29v.

The damage the manuscript has suffered precludes the possibility of identifing the contents with a fair degree of certainity. The following suggestions are tentative: a. **On the Apparition of the Girdle of the Virgin** (3r); b. **On the Presentation of the Virgin in the Temple** (11r); c. **John Damascene, On the Presentation of the Virgin in the Temple**; d. **On the Cross** (21r-27v); e. **On the Beheading of John the Baptist** (28r-29v).

Sin.Geo.N.7p

Gregory of Nyssa, Eulogy for Ephraem the Syrian. 13th c.

3 folios; 35x26; paper; loose leaves; f.2 is the last leaf of gathering 22; ff.2-3 are very damaged; written in *nuskhuri* in black ink; [12th-13th cent.].

Contents: **Gregory of Nyssa, Eulogy for Ephraem the Syrian** 1rv.

The oldest manuscript containing this text is Ath.49 (11th century, 44r-50r), an autograph of George the Hagiorite, which contains mainly Gregory's works translated by George the Hagiorite (cf. Blake, Iviron, III, p.241; folio numbering here is wrong). This manuscript is not mentioned by Kekelidze (Cf. Kekelidze, Authors, p.28). Cf. PG t. 46, col. 825.

The text on ff.2-3 is unidentified.

Sin.Geo.N.8p

Prophetologion. 12th-13th c.

40 folios; 26x19; paper; the manuscript is defective at the beginning and end; there are also gaps throughout; the leaves are loose; ff.1-7,16 are very damaged; ff.17-40 were stuck together in a compact mass; after relaxing and separating the leaves it became apparent that the greater part of the text is entirely faded or illegible; torn leaves have had scraps of paper written in Arabic and Greek pasted on them at some time; according to the evidence of gathering-markings, some leaves are parts of the second and ninth gatherings; written in *nuskhuri* in black ink; the headings and initials are in *asomtavruli* and in red ink; [12th-13th cent.].

Contents: **Prophetologion** 1r-40v.

Lessons which have survived are for the following days: September 23, November 8 and 21; December 25; Wednesday, Thursday and Friday of the first week of Lent; Vespers of the Holy Saturday; Ascension; Commemoration of the Nicean Fathers and the day before Pentecost. The texts are fragmentary or incomplete.

The text follows that of the Prophetologion of George the Hagiorite; it was translated from the Constantinopolitan Prophetologion in the 11th c. The complete text has survived in Ath.35 (12th-13th c., 99r-261v). Cf. Blake, Iviron, III, p.225, where the manuscript is described as a New Testament Lectionary.

The manuscript contains, apart from the lessons, some *troparia* and psalms.

Sin.Geo.N.9p

Germanus of Constantinople, Miracles of Archangel Michael. 12th-13th c.

4 folios; 28x21; paper; the leaves are badly damaged: they have the bottom parts torn away; the leaves are worn and frayed; scraps of paper with some Georgian writing on them have been pasted over the leaves; written in *nuskhuri* in black ink. The heading is in red ink; [12th-13th cent.].

Contents: **Germanus of Constantinople. Miracles of Archangel Michael** 1r-4v.

The title and the initial part of the text are to be found on 1r.

The text has come down in Sin.Geo.O.68 (13th c., v. Garitte, Catalogue, p.210). In both manuscripts Germanus of Constantinople is named as the author, and the same name features in A1103 (11th c., v. Catalogue A/IV, p.80). In A 128 (12th-13th c., v. Catalogue A I/2, p.124) the authorship is attributed to Panteleemon the Deacon. Some extracts from the text which was translated by Euthymius the Hagiorite (Kekelidze, Authors, p.23) are published (Marr, Catalogue, pp.178-181).

On one of the scraps which could be remnant of a colophon, the place-name Klarjeti can be deciphered.

Sin.Geo.N.10p

Andreas of Crete, Great Canon. 12th-13th c.

7 folios; 24x17; paper; the leaves are badly damaged; ff.2,5,7 have been restored at some time; written in *nuskhuri* in black ink; the headings and initials are in red ink; [12th-13th c.].

Contents: **Andreas of Crete, Great Canon** 1r-7v.

The Canon was translated by Arsenius of Iqalto (*Arseni Iqaltoeli*). It is part of the later version of Triodion (the one which came into being after George the Hagiorite). The text of the Canon is published (Qaukhchishvili, History, III, pp.285-289). The Canon is for the fifth Thursday of Lent. On 1rv there is an acephalous chant for the same day.

Sin.Geo.N.11p

Cyril of Scythopolis, Life of St. Euthymius. 12th c.

7 folios; 22x14,5; paper; ff.1-2 have suffered damage: the right side is worn away; f.1 is the last leaf of the first gathering, f.2 is the last leaf of the sixth; written in *nuskhuri* in black ink; [12th cent.].

Contents: **Cyril of Scythopolis, Life of St. Euthymius** 1r-7v.

The manuscript comprises fragments from the old, pre-metaphrastic translation of the text (cf. Kekelidze, Authors, p.125). The same work has survived in Sin.Geo.O.43 (10th cent., v. Garitte, Catalogue, p.159). This manuscript is acephalous, it lacks the text corresponding to the text on folio 1 of Sin.Geo.N.11p; f.2 of Sin.Geo.N.11p= Sin.Geo.O.43, 24v-26r; f.3:=48v-50v; f.4:=62v-67r; f.5= 75v-77r; f.6= 92v-95v. The two texts are similar.

Sin.Geo.N.12p

Life of St. Nicolas. 12th c.

3 folios; 26,5x17,5; paper; loose leaves; badly damaged; the leaves are torn and some of their sections are missing; the folios are non-consecutive; written in *nuskhuri*, in black ink; [12th cent.].

Contents: **Life of St. Nicolas** 1r-3v.

The fragmentary text follows the translation of Euthymius the Hagiorite (cf. A-1103, 11th cent.; v. Catalogue, A-IV, p.80).

Sin.Geo.N.13p

Ascetical work. 12th-13th c.

2 folios; 22x16; paper, written in *nuskhuri* in black ink; initials are in *asomtavruli* and some of them are in red ink; [12th-13th cent.].

Contents: **Ascetical work** 1r-2v.

The narrative on f.1 mentions Father *Iovane*. F.2 contains some ascetical doctrines.

Sin.Geo.N.14p

Lections from the New Testament. 11th-12th c.

10 folios; 19,5(20)x13; paper; the leaves are stained and damaged; the margins are frayed and worn away; f.6 is the last leaf of the first gathering; f.7 begins the second; ff.1-9 are consecutive; f.10 is probably from the second or the third gathering. The leaves (ff.1-7,10 on the verso, f.8rv, f.9r) have had scraps of paper pasted over them and the original text rewritten in a later hand; written in *nuskhuri* in black ink; the headings are in *asomtavruli* and in red ink; [11th-12th cent.].

Contents: **Lections from the New Testament** 1r-10v.

The manuscript is in all probability the initial part of the acephalous

Sin.Geo.O.74, which originally contained Lections from the New Testament for the whole year, arranged in accordance with the Byzantine rite. The translation was made by George the Hagiorite in the 11th c. (cf. Sinai Catalogue, v.III, No.74, pp.107-130). In Sin.Geo.N.14p the last Lection is for the fourth Sunday from Easter; Sin.Geo.O.74 begins with an acephalous Lection for Wednesday of the fourth week (footnote a, p.107). Sin.Geo.O.14p comprises Lections for the first week from Easter (for six days, beginning with Monday), for the second week, third Sunday and Saturday, and fourth Sunday from Easter.

Sin.Geo.O.74 was studied and edited by G. Garitte (Garitte, Lectionnaire).

Sin.Geo.N.15p

Horologion. 13th-14th c.

8 folios; 22x15; paper; watermarks: a hand with a crown on the middle finger (ff.3,4); scissors (ff.6,7); the folios, some of them damaged, are consecutive; written in *nuskhuri*, in black ink; the headings and initials are in red ink; [13th-14th cent.].

Contents: **Horologion** 1r-8v.

The manuscript comprises Ordinance for the *apodeipnon* (acephalous), the complete *methemon* and the initial part of the Ordinance for Midnight Service by Joseph the Hymnwriter. The text agrees with that of Jer. 127 (12th-13th cent.), which is the earliest copy of the Horologion translated by George the Hagiorite in the 11th cent. (Kakhabrishvili, Horologion). The same version has survived in Sin.Geo.O.88 (13th cent., Sinai Catalogue v. III, No.88: II, p.197), Sin.Geo.N.52, Sin.Geo.N.61, Sin.Geo.N.80 and in Sin.Geo.N.29p.

Sin.Geo.N.16p

Collection of Stichera and Kathismata for calendrical festivals. 12th-13th c.

44 folios; 21,5x12,5; paper; the binding is missing; the loose leaves have suffered severe damage: they are torn, frayed and stained; when found, the leaves were stuck together in a compact mass and the number of leaves could be ascertained only after they had been relaxed and separated; the manuscript lacks the end, there are also other gaps. 4 small scraps of the manuscript have been placed in an envelope; different small scraps used at some time for pasting over the torn leaves are also in the envelope. One of them has Greek writing on it; illiterate script; written in *asomtavruli* in black ink, the headings are in red ink; [12th-13th cent.].

Contents: **Collection of *Stichera* and *kathismata* for calendrical festivals** 1r-44v.

The chants are arranged in accordance with the Constantinopolitan calendar. The manuscript begins with September 1 and breaks off at November 21, but since the greater part of the leaves has been lost, the manuscript comprises material only for ten days in September (1,3,5,9,10,11,17,18,20,25); five in October (12,13,14,15,16); nine in November: 2,6,12,13,14,15,16,20,21). For each day one *sticheron* and *kathisma* are usually indicated.

Sin.Geo.N.17p

John Chrysostom, Commentary on Genesis. 12th c.

15 folios; paper; original measurments: 32x25, but because of the damage suffered by the manuscript the leaves, excepting ff.6-10, vary in size; other leaves are very damaged, of some only small fragments have survived; the text is faded in many places; written in *nuskhuri* in black ink. Some of biblical quotations are written in red ink (1v,5v,9v); written in two colums, 36 lines to a column [12th cent.].

Contents: **John Chrysostom, Commentary on Genesis** 1r-15v.

The fragment comprises the text of the Commentary covering the first 4 chapters; (1v: Gn. 1,1; 5v: Gn. 3,20-21; the superscription in red ink reads: "chapter 19". 11r: Gn. 4,7; 13r: Gn. 4,12). The contents of the last two folios have not been identified.

The only manuscript comprising this work known hitherto is Ath.29 (11th cent.). The text is translated by Theophilus the hieromonk and the manuscript is an autograph (Kekelidze, Authors, p.69; Kekelidze, Literature, p.246). In the opinion of R.Blake, *Teopile* is the translator, but the manuscript could be a later copy from the autograph (Blake, Iviron, II, p.147).

The text of Sin.Geo.N.17p seems to agree with that of the Athos manuscript.

Sin.Geo.N.18p

Psalter. 12th-13th c.

20 folios; 15x11; paper; the leaves are loose; written in *nuskhuri* in black ink; the headings and initials beginning the verses are in *asomtavruli* and in red ink; [12th-13th cent.].

Contents: **Psalter** 1r-20v.

The manuscript comprises Ps. 65,11-68,7; 70,11-73,15; 74,9-78,3; 95,10-

98,4; 102,16-103,9.

The text follows the version of George the Hagiorite (v. Shanidze M., Psalter; Shanidze M., Translations).

Sin.Geo.N.19p
Four Gospels. 13th c.

10 folios; 17x12,5; paper; ff.1-6 are from the 23rd gathering; f.7 is the first folio of the 24th; the numbers of the Lections are marked on margins; written in *nuskhuri* in black ink; the Lections are indicated in *asomtavruli* and red ink; [13th cent.].

Contents: 1. **Gospel of Luke** 1r-7v.

The extant text is Luke 21,5-22,50. The text follows the version of George the Hagiorite (v. Imnaishvili I., Tetraevangelion).

2. **Index of Lections** 8v-10v.

The Index is defective. Lections are marked for September - October, December - January, July - August. On 8r there is a Table of Lections for Easter and *Antipascha*.

Sin.Geo.N.20p
Psalter. 13th c.

2 folios; 17x12 and 16x12; paper; there are also three small fragments; one of them is written in Syriac characters; written in *nuskhuri*; [13th cent.].

Contents: **Psalter** 1r-2v.

The manuscript comprises Ps. 118,61-118,75. The text follows the version of George the Hagiorite (v. Shanidze M., Psalter; Shanidze M., Translations).

Sin.Geo.N.21p
Chant. 12th-13th c.

3 folios; 16,5x12,5; paper; written in *nuskhuri* in black ink; the headings and initials are in *asomtavruli* and red ink; [12th-13th cent.].

Contents: **Chant** 1r-3v.

The 3 folios of the manuscript contain fragments from three Odes of a Canon (VII, VIII, IX. cf. Metreveli, Hirmoi, Nos. 140,143, 147). The chant is of the third mode. The name of the saint commemorated by the chant is uncertain.

Sin.Geo.N.22p
Hymnographic Canon. 12th-13th c.

14 folios; 15x11; loose leaves are damaged and stained; written in *nuskhuri* in black ink; the headings of the chants are in red ink; opening words of the *hirmoi* are in *asomtavruli*; [12th-13th cent.].

Contents: **Hymnographic Canon** 1r-14v.

The *Troparia* of the chants cover different topics: Easter, Repentance, Angels, John the Baptist, the Cross, Apostles, Prophets, High Priests, Martyrs, Fathers, the Trinity, the Mother of God. A Canon having similar components has not yet been found in hymnographic collections. The topic of each *troparion* is marked on the margin. The Canon is written in the seventh mode.

Sin.Geo.N.23p
Ascetical Collection. 13th-14th c.

9 folios; 18x13; paper; loose leaves are badly damaged and stained; f.9 is a mere fragment; f.1 is the last one of the first gathering; the leaves do not follow in consecutive order; some numbers of the lections are indicated: 29(3v), 30(4v); written in *nuskhuri* in brownish ink; the headings are in red ink; copied by *Iovane* (3v,4r); [13th-14th cent.].

Contents: **Ascetical Collection.**

Exact contents are unidentified.

Notes of the scribe: "Christ, have mercy on *Ioane*" 3v, 4r.

Sin.Geo.N.24p
John Chrysostom, Orations. 14th-15th c.

8 folios; 15,5x10,5; the paper shows traces of some watermarks; written in *nuskhuri* in black ink; the headings are in *asomtavruli* and red ink; [14th-15th cent.].

Contents: **John Chrysostom, Orations** 1r-8v.

The manuscript comprises fragments of two sermons by John Chrysostom: a. **"On Fasting"** 1r-2r (acephalous, cf. Abuladze, Teachings, pp.25-26); b. **"On Fasting, Purification of the Soul and Reticence"** 2r-8v (Abuladze, Teachings, pp.26-44).

The text in the manuscript is abridged.

Sin.Geo.N.25p
Collection of Hagiographical texts. 12th-13th c.

2 folios; 35x23 (f.1); paper; badly damaged; part of f.1 is torn off; f.2 is a fragment (2x9); written in *nuskhuri* in black ink. The pages were composed of two columns of writing; [12th-13th cent.].

Contents: **Collection of Hagiographical texts** 1r-2v.

The manuscript contains: a. **The Passion of St. Eustatius** 1rv. The text has survived in Sin.Geo.O.25 (10th cent., cf. Garitte, Catalogue, p.65). It is also found in Ath.28 (copied in 1003, cf. Blake, Iviron, II, p.145).; b. **The Passion of Ripsime** (?) 2rv. The names of *Ṭrdaṭ* and *Ripsime* can be read on the fragment (38 lines). Cf. Abuladze, Ripsime, p.73.

Sin.Geo.N.26p
Triodion. 13th-14th c.

1 folio; 26x16,5; paper; the leaf is torn in the middle; restoration has been done on the lower margin at some time; the recto and half of the verso sides are written in large *nuskhuri*, ligatures are rare; the rest of the verso is written in a fine hand, also in *nuskhuri*; written in black ink, the heading and initials are in red ink; [13th-14th cent.].

Contents: **Triodion** 1rv.

The leaf contains Odes VIII and IX of an unidentified Canon (the topic is the Judgement day). On verso the Vesper of the Lazarus' festival starts with one *sticheron* each for modes I,II and III.

Sin.Geo.N.27p
Pentecostarion. 12th-13th c.

7 folios; 23x17; paper; the leaves have suffered damage, mostly in their upper sections; some have been restored in the past; written in *nuskhuri*, in black ink; the headings of the chants and the incipits of the *troparia* are written in red ink; [12th-13th cent]

Contents: **Pentecostarion** 1r-7v.

The manuscript comprises *stichera*, Canons and and *Kathismata*, mostly fragmentary, for Easter (1r), the Monday (1rv) and Friday (2rv) of the Easter week, for Antipascha (3r-5v), *mesopentekostes* (6rv) and Pentecost (7rv). The manuscript is, in all probability, part of an unknown copy of Pentecostarion; the text seems to follow that of the Pentecostarion compiled by George the Hagiorite on the basis of Byzantine sources in the 11th cent.

Sin.Geo.N.28p
Chant in honour of the Mother of God. 12th c.

1 folio; 27x14,5; paper; the left-hand side is frayed and ragged; written in *nuskhuri*, in dark brown ink; the heading is in red ink; [12th cent.].

Contents: **Chant in honour of the Mother of God** 1rv.

Remains of what seems to be a colophon are found on recto. The one name, which can be deciphered, is *Perpera*. On verso three lines of Slavonic text written in Cyrillic script are barely discernible. Some fragments of two prayers ("Our Father" and "Lord of the Heavens") are written in 13th - century *mkhedruli* script on the same side.

Sin.Geo.N.29p
Horologion. 13th c.

9 folios; 16x10; paper; the leaves are loose but mostly consecutive (ff.1-7, 8-9); written in *nuskhuri*, in black ink. The headings and some of the initials are in red ink; [13th cent.].

Contents: **Horologion** 1r-9v.

The manuscript contains: 1. **Order for the *Orthros* hour which breaks off at Ps. 142** 1r-7v; 2. **Defective text of the first hour with *mesorion*** 8r-9v.

The text agrees with the corresponding sections of the Horologion translated by George the Hagiorite from Greek. The earliest copy is considered to be Jer. 127 (Kakhabrishvili, Horologion). The same version is found in Sin.Geo.O.88 (13th-14th cent., v. Sinai Catalogue, v.III, pp.197-198), Sin.Geo.N.52, Sin.Geo.N.61, Sin.Geo.N.80, Sin.Geo.N.15p.

Sin.Geo.N.30p
Chants in honour of the Mother of God. 12th-13th c.

4 folios; 16x11; paper; loose leaves are consecutive; the margins are worn away and the text has also suffered some damage; written in *nuskhuri*, in black ink; the headings of the hymns and the initials are in *asomtavruli* and in red ink; [12th-13th cent.]

Contents: **Chants in honour of the Mother of God** 1r-4v.

The fragment comprises defective texts of two Canons for modes V and VI. Odes V-IX of the former have survived; the latter breaks off at Ode VII. These Canons are found in Ath.45 (30rv, 193rv), which is an autograph of George the Hagiorite - a Parakletike, translated from Greek (cf. Blake,

Iviron, III, p.238; the description is brief and mainly the technical data are presented). The second Canon is found also in the Horologion which was likewise translated from Greek by George the Hagiorite (v. Jer. 127,12th cent., 181r-186v; cf. Blake, Jerusalem, III, p.136).

The type of the text in manuscript Sin.Geo.N.30p is uncertain.

Sin.Geo.N.31p

Calendar. 13th c.

2 folios; 16x12; paper; the leaves are stained and damaged; the edges are worn away, the right-hand lower corners are torn off; written in *nuskhuri*, in black ink; the heading and initials are in red ink; [13th-14th cent.].

Contents: **Calendar** 1r-2v.

The manuscript contains part of the Calendar (October 1-23). It follows the Calendar in Sin.Geo.O.83 (12th-13th c., Sinai Catalogue, v. III, No.83: 28-50; pp.171-173), which comprises a translation of St. Sabas Typicon. In Sin.Geo.N.31p commemorations for some days (Oct. 1,3,6,12,23) are each followed by complete text of a *troparion*. Calendar usually features in Georgian Horologions after the 12th-13th cent.

Sin.Geo.N.32p

Collection of Chants. 12th-13th c.

15 folios; 15x11; paper; badly damaged; the upper and the middle parts of the leaves are destroyed; one of the leaves has the mark for the second gathering; written in *nuskhuri*, in black ink; the headings of the chants are in red ink; [12th-13th cent.].

Contents: **Chants** 1r-15v.

The manuscript comprises:

1. **Easter Canon by John Damascene, followed by *eksaposteilarion* and *sticheron*** 1r-9v.

The old translation of the Canon, made in the first half of the 10th c., is preserved in several *Iadgari* manuscripts at Sinai (Sinai Catalogue, vol. I, No.1: VIII,1, p.22; No.14: III, 42; p.45; No.26: II, 11; p.82; No.34: VI,7; p.104; No.64: II, 67d; p.199). George the Hagiorite included his own translation, together with the old one from *Iadgari*, in his Triodion (v. Ath.63, 11th c., 14r-19r; A third translation by Ephrem Mcire is also included 8r-13v. Cf. Blake, Iviron, III, p.252; his description covers only the technicalities). The text in Sin.Geo.N.32p seems to follow the translation of George the Hagiorite.

2. *Anabathmoi* 9v-15r. This is a fragment from an Octoechos for antiphonal chanting for *Orthros* on Sunday. The text, presumably written by Theodoros Studites, was translated by George the Hagiorite. Sin.Geo.N.32p comprises chants of the eighth, first and second modes. The collection is first mentioned in the Index to Ath.45-c. 1050 A.D. The manuscript, a Parakletike, is an autograph. Blake's description is brief; contents of the ms. are not shown. (3r; the text itself is missing Cf. Blake, Iviron., III, p.238).

Sin.Geo.N.33p

Miscellany of Fragments

a. 1 folio; 13x11; paper; written in black ink [13th cent.].
Contents: Hymn (?) 1rv.

b. 1 folio; 15x12; paper; written in *nuskhuri* in black ink; 13th-14th cent.
Contents: Prayer (?) 1rv.

c. 1 folio; 25x16; paper; written in *nuskhuri* in black ink; [12th cent.];
Contents: Hymn of Repentance (?) 1rv.

d. 1 folio; the edges are ragged and worn away; the original dimensions were c. 28x20;
Contents: Unidentified 1rv.

SCROLLS (ON PARCHMENT AND PAPER)

Sin.Geo.N.1s

St. Basil, Liturgy. 13th c.

Parchment scroll, 216x16(18), comprising 4 pieces (54x16; 55x18; 51,5x18; 56x17,5); the scroll is wound on a wooden axle with guarding caps at both ends; acephalous; written in *nuskhuri*; the headings are in red ink; the initials are decorated with elegant floral ornamentation in the form of leaves; [13th cent.].

Contents: **St. Basil, Liturgy**.

Apart from some slight divergence, the Liturgy follows the published text (v. Kajaia, Basil, pp.248-317).

There are some later notes on the margins.

Sin.Geo.N.2s

Chants. 10th-11th c.

Parchment scroll, 184x16(16,5). The scroll consists of 4 pieces stitched together (40x16; 78x16,5; 34x16,5; 32x16,5); the beginning and end are missing; the outer side is stained and has a yellowish tinge; the scroll is damaged (the first and the second sections): the parchment has holes with ragged edges in some places; written in *nuskhuri*, by two hands, possibly at different times; the writing has the same direction on both sides; the ink on the outer side (recto) is brownish, on verso the colour is black; the headings and the incipits of *troparia* on both sides are written in *asomtavruli*, in red ink; on verso red points and *neumes* are used to indicate rhythmic division of the chants; [10th-11th cent.]

Contents: **Chants**.

On the recto the scroll comprises **chants for the Feast of Nativity**:

1. **Hymnographic Canon by Cosmas of Jerusalem**; the text is nearly identical with that of *Iadgari* in Sin.Geo.O.1 (Tenth century 35v-37v; Sinai Catalogue, v. I, No.1: V,3; p.15. The name of the author is indicated in the title). What distinguishes the Georgian translation from the Greek original is the fact that the Canon in Georgian, both in Sin.Geo.N.2s and Sin.Geo.O.1, is completed with Ode II. The same text is found in Sin.Geo.N.3s, *recto*.

2. **Two *stichera eis tous ainous*.** These *stichera* also feature in Sin.Geo.O.1 (37rv. Sinai Catalogue, v. I, No.1: V,3; p.16).

3. ***Upakoi* for Nativity,** arranged according to the sequence of modes. *Upakoi* for all authentic and the first plagal modes have survived on the scroll which lacks the end. Some of them occur also in the ancient version of *Iadgari* (cf. Ancient *Iadgari*, pp.335-336), therefore it is possible to maintain that the scroll preserves an older form of the text.

On the *verso* there are **chants in honour of the Cross and Resurrection**: the acephalous Canon starts with the third Ode and contains also *Eis tous ainous*. These chants were sung on May 7, on the Festival of Apparation of the Cross (cf. Sinai Catalogue, v. I, No.1:IX,8; pp.24-25; No.64: II,86; p.208). The text of the chants in the scroll agrees with the texts mentioned above. What distinguishes this Canon from the one in *Iadgari* is the fact that in the former *troparia* from another Canon have been added (cf. Sinai Catalogue v. I, No.1: XI,8; p.38; No.65: V,8; p.229). The translated text of the *troparia* differs from that in the *Iadgari*.

Sin.Geo.N.3s

Chants. 10th c., 12th-13th c.

Parchment scroll, 103x16(16,5), comprising 2 pieces sewn together (37x16(16,5); 66x16); the beginning and end are missing; at the end some threads, which were used to stitch the next piece (now lost) on, remain; the left top corner and part of the scroll on the same side are torn off and 15 lines of the text are damaged; the parchment has changed colour in several places, in particular on the verso; the recto is written in *nuskhuri* in black ink; the ink has seeped through to the other side of the parchment. This handwriting can be dated to the 10th century. The inner side is written mostly between the visible lines of the recto, in *nuskhuri*; the ink is brown; the handwriting is difficult to decipher; this side was written later; [12th-13th cent.].

Contents: **Chants.**

The recto comprises the **Canon for the Festival of Nativity by Cosmas of Jerusalem**; it breaks off at the eighth Ode. The text is nearly identical with that of the old translation which was made in the first half of the 10th c. It is found in one of the earliest copies of the *Iadgari* - Sin.Geo.O.1 (35v-37r. v. Sinai Catalogue, v. I, No:1:V,3; p.15). What distinguishes it from the Greek text is the fact that the Georgian translation comprises the second Ode, which does not feature in the Greek original. The same Canon is found in Sin.Geo.N.2s recto. On the inner side several dilerent *stichera* are written in a later hand

(12th-13th cent.) between the visible lines of the recto. For the time being it is impossible to identify them with a fair degree of certainity.

Sin.Geo.N.4s
St. Basil, Liturgy. 13th c.

Parchment scroll; 81x17; comprising two pieces (25x17; 56x17); the beginning and end are missing; written on both sides in *nuskhuri*; the ink is mostly black and red is also used occasionally; [13th cent.].

Contents: **St. Basil, Liturgy**.

The structure and contents of the Liturgy follow that of the publication (Cf. Kajaia, Basil, pp.308-312), but considerable textual divergence allows one to conjecture that the text could possibly represent another translation.

Sin.Geo.N.5s
St. Basil, Liturgy. 13th c.

Parchment scroll; 31,5x17; very damaged; the parchment has turned yellow; the beginning and end are missing; written in *nuskhuri*, in black ink; liturgical notation is in *asomtavruli*, in red ink; [13th cent.].

Contents: **St. Basil, Liturgy**.

The text of the prayer for Translation of the Eucharist is identical with that in the edition (cf. Kajaia, Basil, pp.267-268). The rest differs somewhat from the published text.

Sin.Geo.N.6s
Liturgy. 13th c.

Paper scroll; 149x24, comprising two pieces (59x24, 90x24); badly damaged at the top; the right edge is torn off; the scroll has been restored twice; 15th and 16th cent. may be tentatively suggested for the restoration; written in *nuskhuri*, in black ink; occasionally red ink is also used; copied by *Arseni Xobelisẓe*; [13th cent.].

Contents: **Liturgy**.

The text on the scroll differs from Liturgies known at the present time, although here and there it reveals a certain affinity to the Liturgy of St. Basil.

Colophon of the scribe: "Holy ones of God, pray for me, the sinner *Arseni*. Whoever renews [i.e. copies] this at Sinai, let him write it in the same

way as it is written here. I had heard that it was not there, and I, the sinner *Arseni Xobelisẓe*, did not tarry".

Invocations: 1. "May God forgive *Čidanisẓe Elise*, formerly *Elia*, who rebound this *Akolutia ton proegiasmenon*, and his parents and brothers. And those who forgive me, may God forgive you" (in *nuskhuri*, 15th cent.).

2. "May God forgive the soul of *Niḳoloz Garejeli* and his parents. Amen" (in the same handwriting).

Sin.Geo.N.7s

Prayers for Communion. 15th c.

Paper scroll; 10x18,5; one section; written on both sides: the beginning and end are missing; the right edge is damaged and part of the text is lost; written in *nuskhuri*, in black ink; the headings are in red ink; copied by *Elise* [15th cent.].

Contents: **Prayers for Commmunion.**

1. **Acephalous prayer ascribed to John Chrysostom** (cf. Catalogue A II/1, No.451: 4b, p.415).
2. **Prayer, in all probability, also by John Chrysostom** (Cf. Catalogue A II/1, No.417:17, p.41).
3. **Prayer likewise ascribed to John Chrysostom.** The end is missing.

Some prayers on the scroll are unidentified.

Colophon: "May God grant his forgiveness to *Elise*, Amen".

Sin.Geo.N.8s

John Chrysostom, Liturgy. 16th c.

Paper scroll; 108x12; the beginning and end are missing, in its present condition the scroll contains three damaged sections; the right edge is torn off. The scroll has been restored at some time; written in *nuskhuri*, in black ink; occasionally red ink is also used; [16th cent.].

Contents: **John Chrysostom, Liturgy.**

The remaining parts of the scroll comprise: **Dismissal of Catechumens, Translation of the Eucharist, Liturgy of the Faithful,** (cf. Tarchnischvili, Liturgiae, pp.70,71,74,78,80); the text does not completely agree with that of the edition.

Sin.Geo.N.9s
St. Basil, Liturgy. 13th c.

Parchment scroll, 39x17; very damaged, torn; the beginning and end are missing. The scroll is written on both sides; written in *nuskhuri*, in black ink, the headings are in red ink; [13th cent.].

Contents: **St. Basil, Liturgy**.

The text agrees in the main with that of the edition (Kajaia, Basil). The recto corresponds to pp.306-308, the verso - to pp.313-314 of the published text.

Sin.Geo.N.10s
Liturgy. 13th c.

Three diminutive fragments; two of them exhibit a single line of writing each, the third is blank; there is also an axle on which the scroll was wound; written in *nuskhuri*, in black ink. Initials are in red ink; [13th cent.].

Contents: unidentified.

SUMMARY LIST OF THE MANUSCRIPTS

MANUSCRIPTS ON PARCHMENT

Sin.Geo.N.1 Typicon. 11th c. 373
Sin.Geo.N.2 Iadgari. 10th c. (after 987) 374
Sin.Geo.N.3 Hagiographic Collection. 10th c. 376
Sin.Geo.N.4 Alphabetical Apophthegms. 10th c. 377
Sin.Geo.N.5 Iadgari. 10th c. 377
Sin.Geo.N.6 Prophetologion. 12th-13th c. 378
Sin.Geo.N.7 Collection of Chants. 13th c. (palimpsest) 379
Sin.Geo.N.8 Paul's Epistles and General Epistles. 977 380
Sin.Geo.N.9 Acts of the Apostles. 11th c. 380
Sin.Geo.N.10 Jerusalem Lectionary. 9th c. 381
Sin.Geo.N.11 Jerusalem Lectionary. 10th c. 381
Sin.Geo.N.12 Four Gospels. 1075 382
Sin.Geo.N.13 Ascetic and Hagiographical texts. 10th c. (palimpsest) 385
Sin.Geo.N.14 Parakletike. 1044 387
Sin.Geo.N.15 Psalter. 10th c. 388
Sin.Geo.N.16 Chants. 12th c. 389
Sin.Geo.N.17 Collection of Hagiographical texts. 10th c. 390
Sin.Geo.N.18 Menaion. 11th-12th c. 390
Sin.Geo.N.19 Iadgari. 980 391
Sin.Geo.N.20 Alexander of Cyprus, On the Invention of the Cross. 986 393
Sin.Geo.N.21 Psalter. 10th c. 395
Sin.Geo.N.22 Liturgical Collection. 10th c. 396
Sin.Geo.N.23 Horologion. 986 396
Sin.Geo.N.24 Menaion. 11th c. 397
Sin.Geo.N.25 Parakletike. 11th c. 398
Sin.Geo.N.26 Liturgical Collection. 9th-10th c. 398
Sin.Geo.N.27 Prochorus, Life of John the Theologian 11th c. 400
Sin.Geo.N.28 Polibius, Life of Epiphanius 11th c. 400
Sin.Geo.N.29 Iadgari. 10th c. 400
Sin.Geo.N.30 Parakletike. 12th c. 401
Sin.Geo.N.31 Liturgical Collection. 9th-10th c. 401
Sin.Geo.N.32 Ephraem the Syrian, Instructions. 10th c. 402

Sin.Geo.N.33 Liturgy of St. James. 10th c. 402
Sin.Geo.N.34 Iadgari. 10th c. 402
Sin.Geo.N.35 Liturgical Collection. 10th c. 403
Sin.Geo.N.36 Iadgari. 10th c. 403
Sin.Geo.N.37 Iadgari. 10th c. 404
Sin.Geo.N.38 Iadgari. 10th c. 404
Sin.Geo.N.39 Iadgari. 10th c. 404
Sin.Geo.N.40 Parakletike. 11th c. 405
Sin.Geo.N.41 Menaion. 11th c. 405
Sin.Geo.N.42 John Chrysostom, Pearl. 11th-12th c. 406
Sin.Geo.N.43 Polibius, Life of Epiphanius. 11th-12th c. 407
Sin.Geo.N.44 Fragments of Psalter and Prayer Book 10th-11th c. 407
Sin.Geo.N.45 Upakoi. 12th c. 407
Sin.Geo.N.46 Iadgari. 10th c. 408
Sin.Geo.N.47 St. John Chrysostom. Sermon. 11th c. 408
Sin.Geo.N.48 Conversion of Kartli. 10th c. 408
Sin.Geo.N.49 Euchologion. 11th-12th c. 409
Sin.Geo.N.50 Collection of Georgian Historical and Hagiographical texts. First half of the 10th c. 410
Sin.Geo.N.51 Psalter. 10th c. 411
Sin.Geo.N.52 Horologion. 12th-13th c. (palimpsest) 412
Sin.Geo.N.53 Liturgical Collection. 10th c. 413
Sin.Geo.N.54 Liturgies of St. James, St. Basil and St. John Chrysostom. 10th c. 413
Sin.Geo.N.55 Alphabetical Apophthegms. 10th c. (palimpsest) 415
Sin.Geo.N.56 Iadgari. 10th c. 415
Sin.Geo.N.57 Parakletike. 11th c. 416
Sin.Geo.N.58 Liturgical Collection. 9th-10th c. 417
Sin.Geo.N.59 Liturgical Collection. 11th-12th c. (palimpsest) 418
Sin.Geo.N.60 Leontius of Neapolis, Life of John the Almoner. 11th-12th c. 418
Sin.Geo.N.61 Horologion. 12th c. 419
Sin.Geo.N.62 Liturgical Collection. 12th c. 420
Sin.Geo.N.63 Liturgy of St. James. 10th c. 420
Sin.Geo.N.64 Hirmologion. 10th c. 421
Sin.Geo.N.65 Liturgy of St. James. 9-10th c. 421
Sin.Geo.N.66 Liturgy of St. John Chrysostom. 10th c. 422
Sin.Geo.N.67 Sermons of the Sinai Fathers. Before 974 422
Sin.Geo.N.68 Liturgy. 11th c. 423

Sin.Geo.N.69 Hirmologion. 10th c. (palimpsest) 423
Sin.Geo.N.70 Liturgy of St. James. 10th c. 424
Sin.Geo.N.71 Index of Evangelical Lessons. 10th c. (palimpsest) 424
Sin.Geo.N.72 Euchologion. 13th c. 425
Sin.Geo.N.73 Iadgari. 10th c. 426
Sin.Geo.N.74 Iadgari. 10th c. 426
Sin.Geo.N.75 Apocryphal and Homiletical texts. 10th c. 426
Sin.Geo.N.76 Parakletike. 11th c. 427
Sin.Geo.N.77 Jerusalem Lectionary. 9th-10th c. 428
Sin.Geo.N.78 Chant in honour of the Mother of God. 11th-12th c. 428
Sin.Geo.N.79 Liturgy of St. James. 10th c. 428
Sin.Geo.N.80 Horologion. 11th c. 429
Sin.Geo.N.81 Liturgy of St. James. 10th c. 429
Sin.Geo.N.82 Psalter. 11th-12th c. 429
Sin.Geo.N.83 Liturgy of St. James. 10th c. 430
Sin.Geo.N.84 Apophthegms. 10th-11th c. 430
Sin.Geo.N.85 Psalter. 12th-13th c. 430
Sin.Geo.N.86 Prayers. 12th-13th c. 431
Sin.Geo.N.87 Iadgari. Second half of the 10th c. 431
Sin.Geo.N.88 Jerusalem Lectionary. 10th c. 431
Sin.Geo.N.89 Sinai Homiliary (Fragment). 864 432
Sin.Geo.N.90 Apophthegms. 11th c. (palimpsest) 433
Sin.Geo.N.91 Prayer. 11th c. 434
Sin.Geo.N.92 Letter of Okropir to Father Nicolas. 15th-16th c. 434
Sin.Geo.N.93 Colophons of an unknown Manuscript. 10th c. 435
Sin.Geo.N.94 Cyril of Scythopolis, Life of St. Euthymius. 10th c. 435
Sin.Geo.N.95 Iadgari. 10th c. (after 987) 435
Sin.Geo.N.96 Iadgari. 10th c. 436
Sin.Geo.N.97 Iadgari. 10th c. (palimpsest) 437
Sin.Geo.N.98 John Chrysostom. On Fear of God and Repentance. 10th c. 437
Sin.Geo.N.99 Apophthegms. 12th c. 437

MANUSCRIPTS ON PAPER

Sin.Geo.N.1p John the Sinaite, Ladder, 12th-13th c. 439
Sin.Geo.N.2p Psalter. 12th-13th c. 439
Sin.Geo.N.3p Liturgical, Hagiographical and Homiletical texts. 12th-13th c. 440

Sin.Geo.N.4p Passion of St. Marina. 12th-13th c. 440
Sin.Geo.N.5p Unidentified fragment. 11th c. 441
Sin.Geo.N.6p Homiletical texts. 12th-13th c. 441
Sin.Geo.N.7p Gregory of Nyssa, Eulogy for Ephraem the Syrian. 12th-13th c. 442
Sin.Geo.N.8p Prophetologion. 12th-13th c. 442
Sin.Geo.N.9p Germanus of Constantinople, Miracles of Archangel Michael. 12th-13th c. 443
Sin.Geo.N.10p Andreas of Crete, Creat Canon. 12th-13th c. 443
Sin.Geo.N.11p Cyril of Scythopolis, Life of St. Euthymius. 12th c. 443
Sin.Geo.N.12p Life of St. Nicolas. 12th c. 444
Sin.Geo.N.13p Ascetic work. 12th-13th c. 444
Sin.Geo.N.14p Lections from the New Testament. 11th-12th c. 444
Sin.Geo.N.15p Horologion. 13th-14th c. 445
Sin.Geo.N.16p Collection of Stichera and Kathismata for calendrical festivals. 12th-13th c. 445
Sin.Geo.N.17p John Chrysostom, Commentary on Genesis. 12th c. 446
Sin.Geo.N.18p Psalter. 12th-13th c. 446
Sin.Geo.N.19p Four Gospels. 13th c. 447
Sin.Geo.N.20p Psalter. 13th c. 447
Sin.Geo.N.21p Chant. 12th-13th c. 447
Sin.Geo.N.22p Hymnographical Canon. 12th-13th c. 448
Sin.Geo.N.23p Ascetic Collection. 13th-14th c. 448
Sin.Geo.N.24p John Chrysostom, Orations. 14th-15th c. 448
Sin.Geo.N.25p Collection of Hagiographical texts. 12th-13th c. 449
Sin.Geo.N.26p Triodion. 13th-14th c. 449
Sin.Geo.N.27p Pentecostarion. 12th-13th c. 449
Sin.Geo.N.28p Chant in honour of the Mother of God. 12th c. 450
Sin.Geo.N.29p Horologion. 13th c. 450
Sin.Geo.N.30p Chants in honour of the Mother of God. 12th-13th c. 450
Sin.Geo.N.31p Calendar. 13th c. 451
Sin.Geo.N.32p Collection of Chants. 12th-13th c. 451
Sin.Geo.N.33p Miscellany of Fragments. 13th-14th c. 452

SCROLLS (ON PARCHMENT AND PAPER)

Sin.Geo.N.1s (parchment) St. Basil, Liturgy. 13th c. 453
Sin.Geo.N.2s (parchment) Chants. 10th-11th c. 453
Sin.Geo.N.3s (parchment) Chants. 12th-13th c. 454

Sin.Geo.N.4s (parchment) St. Basil, Liturgy. 13th c. 455
Sin.Geo.N.5s (parchment) St. Basil, Liturgy. 13th c. 455
Sin.Geo.N.6s (paper) Liturgy. 13th c. 455
Sin.Geo.N.7s (paper) Prayers for Communion. 15th c. 456
Sin.Geo.N.8s (paper) St. John Chrysostom, Liturgy. 16th c. 456
Sin.Geo.N.9s (parchment) St. Basill, Liturgy. 13th c. 457
Sin.Geo.N.10s Liturgy. 13th c. 457

THEMATICAL INDEX*

OLD AND NEW TESTAMENT
Psalter 15; 21; 44; 51; 82; 85; 2p; 18p; 20p
Four Gospels 12; 19p
Acts of the Apostles 9
Paul's Epistles and General Epistles 8

HERMENEUTICA
John Chrysostom, Commentary on Genesis 17p

APOCRYPAL
Germanus of Constantinople, The Miracles of Archangel Michael 9p
John the Apostle, Lesson for the Assumption of the Mother of God 75/2
John Damascene, Lesson for the Nativity of the Mother of God 75/1
Philippus, Confession of Theodosius the Jew 75/3
Prochorus, Life of John the Theologian 27

HAGIOGRAPHICA
Athanasius of Alexandria, Life of Antonius the Great 13/1
Athanasios Tachigraphos, Passion of St.Catherine 3p/2
Cyril of Scythopolis, Life of St. John the Hesychast 17/7
Life of St.Euthymius 94; 11p
Life of Theodosius the Great 17/4
Ioane Sabanisdze, The Martyrdom of Abo 3/1
Leontius of Neapolis, Life of John the Almoner 60
Polibius, Life of Epiphanius 28; 43
Life of Ioane Zedazneli 50/2
Life of St.Nicolas 12p
Life of St.Khariton 17/1
Life of the fathers (Amba) Paul (Pavle) and Antony 17/5
Passion of *Abibos Nekreseli* 50/3
Passion of St.Barbara 17/3
Passion of St.Eustatius 25p/1
Passion of St. Iulita (Ivlita) and St.Cyriacus 17/6
Passion of St.Mamas 3/3

* The numbers indicated are those of the Manuscripts.

Passion of St. Marina 4p
Passion of Peter of Alexandria 3/5
Passion of Philoteos 3/2
Passion of Ripsime 25p/2
Passion of St.Thecla 17/2
Typikon ("Lives" for August 8-28) 1

ASCETIC AND HOMILETICAL WORKS

Alexander of Cyprus, On the Invention of the Cross 20
Ammonas, Letters 13/4
Antonius, Letters 13/2
On Apollo 13/6
Apophthegms, Alphabetical 4; 55
Apophthegms 84; 90; 99
On the Apparition of the Girdle of the Virgin 6p/1
Ascetic text 13/6
Ascetic Collection 23p
On the Beheading of John the Baptist 6p/5
On the Cross 6p/4
Cyril of Jerusalem, On Baptism 89/1
Ephraem the Syrian, Instructions 32
Gregory of Nyssa, Eulogy for Ephraem the Syrian 7p
Hesychius of Jerusalem, On Presentation 89/2
John Damascene, Lesson for the Nativity of the Mother of God 75/1
John Damascene, On the Presentation of the Virgin in the Temple 6p/3
John Chrysostom, Pearl 42
On Fasting 24p/1
On Fasting, Purification of the Soul and Reticence 24p/2
On Fear of God and Repentance 98
On Goodwill 3p/3
On Repentance, Virginity and Patience 13/5
Sermon 47
John the Sinaite, Ladder 1p
Macarius, Letter I 13/3
Pelagia, Commemoration 3/4
On the Presentation of the Virgin in the Temple 6p/2
Sermons of the Sinai Fathers 67

LITURGICAL WORKS

Andreas of Crete, Canon 10p
Chants 16; 21p; 32p; 2s; 3s
Chants in honour of St.Catherine 3p/1

Chants in honour of the Mother of God 78; 28p; 30p
Cosmas of Jerusalem, Chants for the Feast of Nativity 2s; 3s
Euchologion 49; 53/5; 58/4; 72
Hirmoi and Theotokia 2/1; 5/1; 19/1; 39; 64; 69; 95/1; 97
Horologion 23; 52; 61; 80; 15p; 29p; 31p
Hymnographical Canon 59;62; 22p
Iadgari 2; 5; 19; 29; 34; 36; 37; 38; 39; 46; 56; 73; 74; 87; 95; 96; 97
Index of Evangelical Lessons 71
Jerusalem Lectionary 10; 11; 22/2; 26/4; 31/2; 54/4; 58/2, 58/5; 63; 70; 71; 77; 88
John Damascene, Easter Canon 32p/1
Lections from the New Testament 14p
Liturgy:
  Liturgy of St.Basil 54/2; 1s; 4s; 5s; 9s
  Liturgy of St.James 22/1; 26/1; 31/1; 33; 53/1; 54/1; 58/1; 63; 65; 70; 79; 81; 83
  Liturgy of St.John Chrysostom 54/3; 66; 8s
  Liturgy 68; 6s; 10s
Menaion 18; 24; 41
Ordinance for the Liturgy of the Presanctified 26/2; 53/2
Paracletike 7/2; 14; 25; 30; 40; 57; 76
Pentecostarion 27p
Prayers 44; 86; 91
Prayers for Communion 7s
Prophetologion 6; 8p
Stichera and Kathismata for calendrical festivals 16p
Theodoros Studites, Antiphonal chanting for Orthros on Sunday 32p/2
Triodion 26p
Typicon for the year, described in an abridged form 62/2; 31p
Upacoi (Ypacoi) 7/1; 16/3; 45

HISTORY

Conversion of Georgia 48; 50/1

VARIA

Caucasian Albanian text(underwriting in palimphsest) 13; 55
Colophons of an unknown Manuscript 93
Letter of Okropir to Nicolas 92
Miscellany of Fragments 33p
Unidentified fragment 5p

INDEX OF NAMES

Abibos Nekreseli 50
Abo, St. 3
Abraham (apoth.) 4
Abuladze I. 9;13;17;32;47;50;98;24p;25p
Adrnerse (coloph.) 50
Agathangelos, Mart.39
Alexander of Cyprus 20
Aleksidze Z. 13, 48, 50
Amanthos (*Amatanton*) 20
Ambakon 4p
America 20;24;41
Amona, son of Vaxtang (scribe, 864) 89
Ammonas 13:4
Ammonas (apophth.) 90
Ammonius 12
Anastasia 3 (Index)
Andrean and Natalie 3 (Index)
Andreas of Crete 10p
Antonius the Great 13/1, 2, 55
Antony Ruah 46
Antony, Father 17
Apollo (apophth.) 4
Apollo 13/6
Appius (*Appe*, apophth.) 4
Aretha and congregation (Index) 3
Arsenius (*Arseni Iqaltoeli*, translator) 10p
Arseni Xobelisze (scribe) 6s.
Aršuša v. *Iovane*, formerly *Aršuša*
Assfalg J. 20
Athanasios Tachugraphos (*Atanase malemcerali*) 3p/2
Athanasius of Alexandria 13/1
Athos, Mt. 23;27
Auxentius, Eugenius, Orestius and Mardarius 3 (Index)
Bakur (coloph. 9th-10th) 26/1

Barbara, St. 17:3; 4p
Basil St., of Caesaria 41;54;91;1s;4s;5s;8s;9s
Basili (St.?) 4p
Basili (coloph. 98, 6) 20
Beneshevich V. 60
Berdznishvili M. 92
Bictor and Stefania 3
Birmingham 20
Black Mountain 43
Blake R.P. 16; 23; 24; 30; 41; 52; 60; 61; 72; 80; 7p; 8p; 17; 25p; 30p; 32p
Boa St. 41
Callinicos, priest, 5p
Cassianos (apophth.) 55
Catherine, St. 3p
Cyriacus v. *Ḳwriḳe*
Christ, Jesus Christ 3 (portrait); 4;5;12;15;19;34;51;54;67;69;23p
Chubinashvili G. 17/6
Constantine, Emperor 87
Constantinople 1;12 (coloph. 4); 23(coloph.);41, 80
Conybeare F. 63
Cosmas of Jerusalem 56;2s
Cross, Monastery of (in Jerusalem) 24;41
Cyprus 19;60
Cyril of Jerusalem 89
Cyril of Scythopolis 94; 11
Čidanisẓe Elise (coloph.) 6s, 7s
Čita 12 (col.4, 1075)
Čeliši 48, 50
Danelia C. 8
Daniel, Prophet 6/1
Davit (commis. 11th c.) 57
David the Magister 12 (*moẓyuari* col. 4, 1075)
Davit 98
Davit-Gareja, Monastery 50/2
Demetre 50/1
Demetrios, Librarian at St. Catherine's Monastery 26
Dionysius St.3
Dioscorus (apophth.) 4
Dumbarton Oaks 24;41

Dvali M. 4;13:2;55;67;90
Dzocenidze K., 8
Elise v. Čidanisẓe Elise
Eperichos (apophth.) 55
Ephraem the Syrian 32; 7p
Ephraem (apophth.) 90
Epimachus of Farran 39
Epiphanius (apophth.) 4
Epiphanius St. 28;43
Eprem Mcire 32p
Esaia (coloph. 10th-11th c.) 15
Eucharistos (apophth.) 4
Eugenia St. 3
Eusebius, Canons of 12
Eusebius of Caesaria 21
Eustathius St. 25p
Eustatius and sons 3
Eustratios, Auxentios, Eugenios, Orestius and Mardarius (index) 3
Euthymius St.94
Euthymius the Hagiorite (*Eptwme Mtaçmideli*) 23;75;91;1p;9p;11p;12p
Eutropius 42
Gabriel, Archangel 95
Gabriel (in colophons 9th-10th c.) 26/1
Gabriel (in colophons of *Ioane-Zosime*) 19 (980); 20 (986); 67 (before 974)
Garrett Robert 20
Garitte G. 2;3;4;8;9;12;13;15;17;20;21;24;28;32;41;42;43;51;55;58;60;71;89;90; 94;1p;3p;4p;9p;11p;14p;25p
Gaza (Porphyrius of Gaza) 39
Gedeon 57
Gelasius (Commemor.) 5/3
George=*Giorgi*
George the Hagiorite (*Giorgi Mtaçmideli*) 1;6;7;12;16;18;23;30;44;51;52;61;62; 72;80;2p;7p;8p;10p;14p;15p;18p;19p;20p;27p;29p;30p;32p
Georgia 39;48;92
Gerasim= *Jerasime*
Gerasim St.39
Germanus of Constatinople 9p
Germany 20
Gervase (apophth.) 4

Gethsemane, Monastery of 14
Giorgi Grẓeli 89
Giorgi the deacon (scribe, 10th c.) 51
Giorgi (in colophons of *Ioane-Zosime*) 19 (980); 20 (986); 67 (before 974)
Giorgi (scribe, 11th cent.) 68
Giorgi 91
Göttingen 20
Graz 15; 21; 51; 63; 65; 66; 70; 79; 83
Gregory= *Grigol*
Gregory of Nyssa 7p
Gregory (apophth.) 4
Grigol (scribe, 10th c.) 4
Grigol (coloph. 4, 1075) 12
Guria, Samonas and Abibos (Index) 3
Gvakharia V. 2; 73
Hesychius of Jerusalem 89
Holy Bush, Church of (at Sinai) 39
Ignatius (Index) 3
Imnaishvili I. 3;12;28;43;19p
Imnaishvili V. 3;13:1;17
Ioane, Iovane= John
Ioane (scribe, 11th c.) 1
Iovane (scribe, 10th c.) 3
Iovane (10th c.) 5
Ioane (in *Ioane-Zosime's* colophons) 20 (986); 67 (before 974)
Iovane (9th-10th commemor.) 26/1
Iovane (scribe, 10th c.) 34
Iovane (scribe, 10th c.) 54
Ioane (scribe, 13th-14th cc.) 23p
Ioane, Father (12th-13th cc.) 13p
Iovane, formerly *Aršuša* (10th c., donor) 50
Iovane the hieromonach (scribe, 10th c.) 2;95
Ioa*ne-Meli* (scribe, 986) 23
Iova*ne Oškeli* (scribe, 10th-11th c.) 15
Ioane Sabanisẓe 3/1
Ioane Zedazneli (Life, 10th c.) 50
Ioane-Zosime (scribe, 980)19; (scribe, 986) 20;39; (binder, 974)67;
(scribe, 10th c.)69;71; (scribe, 2nd half of the 10th c.)87
Ingoroqwa P. 95

Isaac 4 (apophth.) 4
Isidore (apophth.) 4
Jacob A. 54; 66
Jacob (*Iaḳob*) 4 (apophth.)
James (*Iaḳob*), Apostle 22;26/1;31;33;35;53/1;54/1;58/1;63;65;68;70;79;81;83
Janashvili M. 50
Javakhishvili I. 1; 13/2, 5; 58/3
Jedlička J. 26
Jerasime 12 (coloph. 3)
Jerusalem 24; 41; 53/4; 58/2; 89
Jghamaia L. 13/2; 24; 41; 55; 90
John, Apostle, Theologian 12/4 (coloph.); 27(Life); 58/5(Lesson); 75/2; 77
John the Almoner 60 (Life)
John the Baptist 2(coloph.); 5/3(commemor); 15/1(col.); 19(coloph.)
6p(lesson); 22p(Troparia)
John the Cenobite 4 (apophth.)
John Chrysostom (*Ioane Okropiri*) 13/5;39(commer);42; 47; 54/3;66;84;98;
3p/3; 17p; 24p; 6s; 7s; 8s
John Damascene 75/1; 6p/3; 32p
John the Eunuch 4 (apophth.)
John, Father 67
John the Hagiorite (*Ioane Mtaçmideli*) 23
John the Hesychast 17
John the Maimed 4 (apophth.);67(apophth.)
John the Sinaite 1p
Jonah (bibl.) 6
Jonas 90 (apophth.)
Jojiḳeuli (scribe, 11th-12th c.) 42
Joseph (apophth.) 4
Joseph the Hymnographer, Joseph Melodos 52/1;61;15p
Joshua (bibl.) 6/1
Juliana, Virgin 41
Juliana and Themistoklos 41
Jvari, Monastery of (Mon. of the Cross in Georgia) 50/2
Kajaia N. 54/2; 91; 1s; 4s; 5s; 6s; 8s; 9s
Kakabadze S. 50
Ḳariov (apophth.) 90
Kakhabrishvili C. 52;61;15p;29p
Kekelidze C. 1; 3; 17; 18; 27; 33; 41; 42; 58; 60; 63; 72; 75; 91; 7p; 9p; 11p; 17p

Khariton, Lavra of 26/1
Kiknadze G. 69
Klarjeti 9p
Kostanti (layman) 2
Kwrike and *Ivlita*, Sts. 17
Kwrike (coloph.9th-10th cc.) 26/1
Kwrike of *Miznazor*, magister 2, coloph.1, 2(987); 5(10th c.); 8(977); 19(980); 20(986) 69; 95(after 987)
Kwrike (before 974) 67/4
Kwrike Soxastreli (scribe, 977) 8; 19(in coloph. 980); 20(986); 69(10th c.)
Lang D. 3; 48
Lavra of St. *Khariton* 93
Lazarus (bibl.) 56, 26p
Leontius of Neapolis 60
Leontius of Nicopolis - v. Leontius of Neapolis
Leteti 89
Lortkipanidze K. 8
Luke, Apostle 12; 58/5; 19p
Macarius the Great 13/3
Macarius (apophth.) 90
Makari Leteteli 89
Mamantius (Index) 3
Mamas St. 3/3
Mariam 58 (invoc.)
Marina St. 4p
Mark, Apostle 3 (Index), 12; 58/5
Mark the Hermit 72/3
Marr N. 1;20;9p
Martha, mother of St.Simeon 95
Mary of Egypt (Index) 3; 39
Matoes (apophth.) 55
Matthew, Apostle 12; 58/5
Maximus the Confessor 41
Menabde L. 23
Menas and Abibos 3
Metreveli H. 2; 5; 19; 34; 64; 69; 95; 97; 21p
Mgaloblishvili T. 20; 75/2
Michael, Archangel 9p
Mikael (invoc. 9th-10th cc.) 26/1

Mikael (in colophons by *Ioane-Zosime*) 19(980); 20(986); 67(before 974)
Mikael (scribe, 9th-10th cc.) 57
Mikael (scribe, 10th c.) 13; 55
Mikael (monk, 10th c.) 15
Mikael (donor, 10th c. coloph. 1, 2) 15
Mikael (scribe, 1075, coloph. 1-4) 12
Mikael (invoc. 1075, coloph.) 12
Mikael Modrekili 2; 73
Mingana A. 20
Monastery of the Cross (in Jerusalem) 24; 41
Monastery of the Cross (Jvari, in Georgia) 50
Monastery of St. Saba 89; 90
Mose (in coloph. 1075) 12
Moses, Prophet 2(coloph. 2); 12(coloph. 4); 15(coloph. 1);19
Motios (apophth.) 55
Neaçmida 39
Nerse 50 (coloph. 1)
Nicaean Fathers 6/3; 8p
Nicolas, St. (commer.) 41;12p(Life)
Nicolas, Father 92(15th c.)
Nikoloz 54/3
Nikoloz Garejeli 6s
Nino St. 39 (chant); 48; 50
Ninua G. 13/3
Onopre (scribe, 12th-13th c.) 1p
Okropir 92
Oški - v. Iovane Oškeli
Palavra 93
Palestine 19
Paris 16
Panteleimon 9p
Parmandukt 26/1
Pätsch G. 48
Paul, Apostle 2 (coloph. 2); 8
Paul (Father) 17
Paul (apophth.) 90
Paul the Hesychast 39 (chant.)
Paul the Simple 67/11,12
Pelageia (comm.)3/4

Ṗerṗera 28p
Peter of Alexandria 3
Peter (*Peṭre*, commis., 1044) 14
Peter (apophth.) 5
Petersburg 21; 76
Philippus 75/3
Philoteos 3/2
Poimen (apophth.) 55
Polibius 28; 43
Porphirius of Gaza (chant) 39
Princeton 20
Procopius St. (chant) 95/2
Prochorus 27
Ṗimen Kaxi 89
Qaukhchishvili S. 10p
Qubaneishvili S. 75
Ripsime St. 25p
Sabas St. 24 (commer.), 89
Sabas St., Monastery of, *Sabaçmida* 16/2; 89; 31p
Sabinus 43
Samuel, Father 67/10
Samuel the Georgian 67
Sarmatas (apophth.) 55
Schultze K. 3/1
Serapion (apophth.) 90
Sergius and Bacchus 3
Simeon (coloph. 4, 1075) 12
Simeon the Thaumatourgos 57; 95/2
Simeon the Thaumatourgos, Laura of 57
Simeon the Fool 67/2
Sinai (Sina, *Sinaçmida*, Holy Mount) 2; 8; 12; 15; 19; 20; 39; 50; 55; 89; 95; 6s
Sisoes (apophth.) 55
Solomon (abbot of the Monastery of St. Sabas, 864) 89
Sophia and daughters (commemor.) 5/3
Stephen the Protomartyr (commemor.) 41
Stephen (*Stepane* coloph. 1, 10th c.) 15
Sumbaṭ (alive) 26/1
Sumbaṭ (deceased) 26/1
Syrian Fathers 48

Shanidze A. 13; 5; 21; 51; 63; 89
Shanidze M. 15; 20; 21; 44; 51; 80; 82; 2p; 18p; 20p
Shatberdi 4; 50
Shid, desert of 67/6, 7
Tarchnischvili M. 10; 11; 22; 31; 33; 53; 54; 63; 65; 66; 71; 77; 79; 83; 88; 6s; 7s; 8s
Taqaishvili E. 48
Tbilisi, Tpilisi 4; 20
Thecla St. 17
Theodorus of Elephteropolis (apophth.) 4
Theodorus Studites 32p
Theodore the Magister, *Teodore Samotxeli* 1; 76
Teodore Palavreli 93
Tevdore 58 (invoc.) 58
Teodore (invoc. 93)
Teodore Ṭpileli *(Theodore of Tbilisi)* 4
Theodosius the Great 17/3
Theodosius the Jew 75
Theodosius (Patriarch of Jerusalem, 864) 89
Theophilus the hieromonk 17p
Theophilus, Archbishop (apophth.) 4
Theogonia (commem.) 5/3
Timothy, Apostle 3
Timothius of Jerusalem 89
Tsagareli A. 1;15;20;21;26;51;54/3;65;66;70;79;83
Tua 2 (coloph. 2, after 987); 8(coloph. 977)
Trdaṭ 25p
Udabno, Monastery 89
Van Esbroeck M. 89
Vaxṭang 26/1 (coloph.)
Vaxtang Moẓaryuli 89
Wardrop M. 48
Wardrop O. 48; 63
Washington 24; 41
Xazum 26/1 (invoc.)
Zacharias (bibl.) 6/2
Zakaria 26/1 (invoc.)
Zedazeni 50
Zenon (apophth.) 4
Zhordania T. 48
Xenophon (St.) 3

SOME GEORGIAN TERMS USED IN THE TEXT

Asomtavruli - the term usually used today for *mrgvlovani*. This is the earliest attested form of the Georgian script. The graphemes, as implied by the name (*Mrgvlovani*, literally "rounded"), are rounded and are vertically pointed. This is the script of the oldest Georgian inscriptions (inscriptions from Palestine (5th cent.), Bolnisi inscriptions 493, *Khanmeti* texts (5th-7th cent.). Sinai Homiliary (864 A,D, v. Sin.Geo.N.89). Texts copied in the 9th and 10th centuries are written in *mrgvlovani*, as well as some later ones. However, from the 11th century the greater part of mss. are written in *nuskhuri*; *mrgvlovani* is retained in titles, initial letters (the latter in some mss. are ornamented), also in lapidary inscriptions even during the late centuries. The modern term for *mrgvlovani* is *asomtavruli*.

Chronology from Creation - This system of chronology, often used in old Georgian manuscripts, is based on the number of years from the Creation of the Earth to the Birth (sometimes the Crucification) of Christ. This number is usually 5604. This system, based on the Paschalian Chronology of Andreas the Byzantine, is usually called "Georgian" in old Georgian manuscripts. In the Sinai Homiliary the date of copying is shown according to *Kronikoni* (v) and "from Creation": 6468 "from Creation" (6468 - 5604) is 864 AD, the same date as calculated by *"Kronikoni"* (v). Years "from Creation" are mentioned frequently in Georgian Mss. They are quoted by *Ioane-Zosime*, who often mentions, apart from the "Georgian" count, other systems, which are, according to him, "Greek" or "Jerusalem" ones.

Hirmologions: KaO and OdO OdO designates the type of Hirmologion in which the *hirmoi* for each mode are arranged in accordance with the sequence of the Odes (Odes Order); In Hirmologions of the KaO type the *hirmoi* for each mode are arranged in accordance with the sequence of Canons (Kanons Order). The terms were introduced by E. Koschmieder (Die ältesten Novgoroder Hirmologion-Fragmente. Herausgegeben von Ervin Koschmieder, Zweite Lieferung, München, 1955, s. 69).

Iadgari - the name of the most ancient Georgian collection of chants; the greater part of it was translated from Greek. *Iadgari* is an universal collection, including chants for the whole ecclesiastical year - (for the Menaia, the movable feasts and the Octoechos). *Iadgari* is hymnographical complement to the Jerusalem Lectionary and is characteristic for the early stage of Georgian church rite, that is, for the 7th-10th centuries: Similar Greek collection, which was presumably the base for formation of the Georgian *Iadgari*, has not come down. One may conjecture that the Greek collection was an early hymnographic collection known as Tropologion, which is mentioned in Greek sources. See also Introduction.

Jerusalem Lectionary - Ancient liturgical book which served as a Typicon for the Jerusalem church and comprised rules for the church rite in the Holy City. Early Greek versions of the Jerusalem Lectionary have not come down, but there are other early translations, among which the Georgian translation is one of the earliest. The old version of the Georgian translation originated probably in the 5th-6th centuries. The longer version of the Jerusalem Lectionary is to be dated to the beginning of the 8th century. The Jerusalem Lectionary dominated in Georgian liturgical practice until the end of the 10th century, that is, as long as the Georgian church followed the Jerusalem type of liturgy. An important part of the typicon are Lessons (Lections) from the Old and New Testaments; their texts are recorded in the *Lectionaries*, which owe their name to this fact.

Kançili - a graphic sign used in Georgian manuscripts to denote the beginning or ending of a segment of the text. The frequent form is a sign resembling a combination of the Georgian letters (in *asomtavruli*): k (for Christ) ç (for Çmida-holy, hence the name). However, the sign is actually an adaptation of the symbol loaned from Greek, which is a combination of Greek letters and monogram of Christ.

Kimeni - (From Greek *κείμενον*) The word, attested in Old Georgian, was first used by K.Kekelidze as a special term. The renowned writer Ephrem Mcire (11th cent.) writes: "He used the old [writings concerning] martyrs, which are called *ḳimeni*, that is "laid down" and changed them into metaphrases". K.Kekelidze used the terms *ḳimeni* and *ḳimenuri* (kimenical) to denote ancient hagiographical works, which had undergone no change and had retained their

old form. In 1918 he published a collection of such works in a volume under the title of KEIMENA. He also notes that the word was used to denote the text of the Holy Writ to distinguish it from commentaries. K.Kekerlidze writes that in philosophical and theological literature the text is called κείμενον. Byzantine commentators also called legislative texts κείμενον, and the commentaries to them bore the name of scholia (KEIMENA, I, 1918. p.X).

Kroniḳoni - (from Greek Χρονικόν) or the Great Indict (*Indiḳtioni*) - a system of chronology which originated in the 6th century. The number of years in one cycle is 532, the latter being the result of multiplying the number of years in the full cycle of the sun (28) by the number of the years in the cycle of the moon (19). According to this system, the same combination of the day of the month, the day of the week, and the phase of the moon is identical in every 532 years. This system was used for calculating the paschal dates. According to the Georgian count, the 12th cycle from the creation of the world ended in the year 780 of modern chronology. Consequently, the date indicated by this system is 780 + the number of *kroniḳoni*. The date indicated by *Kroniḳoni* is usually that of the 13th cycle (780 - 1312).

Thus, *kroniḳoni* 84 in Sinai Homiliary gives the date 780 + 84 = (v.Sin.Geo.N.89). Occasionally this system is used also in the early years of the 14th cycle (1313 - 1844), but from the beginning of the seventeenth cent. and later, the word comes to denote "year" in the modern sense. (Thus, Kroniḳoni 1744 is 1744 AD).

Metaphrase As a scholarly term, the word was first used by C. Kekelidze. The term, as noted above (v.*ḳimeni*) was used by Ephrem Mcire. The term has been in use from the time K. Kekelidze published his essay on the Georgian translations of hagiographical literature "metaphrased" by Symeon the Logothetos and John Xiphilinos. In a ms. dated to the 11th century Ephrem provides historical evidence as to the work of the two Byzantine scholars. Symeon revised hagiographical collections for the "winter months" (September-January), John Xiphilinos - the "summer months" (February-August). The Georgian translations have come down nearly for the whole year (excepting March and April) in old mss. (11th-12th cent.). Some collections (September, November, December) have been translated twice. One collection (for September) has been published in 1986. The term is often used in Georgian as a name for manuscripts containing collections of similar character.

Mkhedruli (Literally meaning "characteristic for the warriors") is the latest modification of *nuskhuri*; where the graphemes lose their angular contours and become rounded, thus facilitating the process of writing. The earliest forms of *mkhedruli* are found in the 11th-12th centuries, and are considered by some scholars to represent a transitional stage from *nuskhuri* to *mkhedruli*. Early *mkhedruli* is extremely difficult to read; The letters are close to their old type and the whole word is written as a single ligature. From the 13th century *mkhedruli* script assumes in the main the outlines characteristic of the modern script. However, *nuskhuri* remains as the main script used in copying texts of religious character (with a few exceptions), until the late period. Because of this, *nuskhuri* (together with *mrgvlovani/asomtavruli*) is often called by a loose term *khucuri* (meaning "priestly", "one for the priests".) In mediaval mss. written in *mkhedruli* the titles and initials are frequently written in *asomtavruli*.

Mravaltavi (literally "consisting of many chapters", or "many-chaptered".) is an old Georgian liturgical collection containing Lessons (Lections) for Lords' feasts and annual great feasts. Books of this type were translated as early as the 4th or 5th centuries. The term is first used in the colophon to the Sinai Homiliary (v.Sin.Geo.N.89). The earliest specimen of this collection is the *Khanmeṭi Mravaltavi* dated to the first half of the 7th century. The model for the *mravaltavi* was probably the Greek Panegyrikon. The earliest form of the *mravaltavi* is a collection of homilies, because of this, European scholars use the term Homiliary (Van Esbroek). Later, hagiographical material is incorporated into the *Mravaltavi*, as in the Sinai Homiliary, which does not follow, in its composition, any of the known Greek Homiliaries (Garitte, Catalogue, p.43). The choice of authors and sequence of liturgical feast, resembling that in the old Lectionaries and *Iadgari*, proves the Jerusalem provenance of the *Mravaltavi*. Georgian *Mravaltavi* has significance for the reconstruction of the Greek model. The texts in Georgian manuscripts are translated from several languages (Greek, Armenian, Syriac, Arabic).

Nuskhuri - Georgian script which is a further modification of *asomtavruli* system. The name is a loanword (arab. *nasxi*). The graphemes are organized in a four - line system and slope to the right. *Nuskhuri* is, as compared to *mrgvlovani*, more economical, occupying less place on the page. The earliest examples of *nuskhuri* are attested in the 9th century (one of the inscriptions of

the Ateni church - 835 A.D.). Part of the colophon in the "Sinai Homiliary" (864 A.D.) is written in *nuskhuri*. This script is used nearly exclusively in manuscripts written in the 10th and 11th centuries.

Pre-Athonite - The term is used to denote anything preceding the epoch of the activity of Georgian scholars on Mt. Athos, in the Iviron Monastery, which was built at the end of the 10th century. Scholars on Mt. Athos, Euthymius and George, revised the old translations or made new ones in order to bring them into line with the Greek versions used in their time. The term pre-Athonite is frequently used by scholars, for instance, by G. Garitte in his Catalogue of the Sinai manuscripts, where he describes the Sinai manuscripts, as contrary to the mss. in the Iviron Monastery and Jerusalem, as pre-Athonite (Garitte, Catalogue, 1).

Georgian Alphabet, Transcription, Numerical value

1	2	3	4	5
ⴰ	ⵄ	ⴰ	a	1
ⴱ	ⵅ	ⴱ	b	2
ⴳ	ⵖ	ⴳ	g	3
ⴷ	ⵙ	ⴷ	d	4
ⴹ	ⵚ	ⴹ	e	5
ⴻ	ⵛ	ⴻ	v	6
ⴼ	ⵜ	ⴼ	z	7
ⴽ	ⵝ	ⴽ	ⵥ	8
ⴾ	ⵞ	ⴾ	t	9
ⴿ		ⴿ	i	10
ⵀ	ⵟ	ⵀ	ḳ	20
ⵁ	ⵠ	ⵁ	l	30
ⵂ	ⵡ	ⵂ	m	40
ⵃ	ⵢ	ⵃ	n	50
ⵄ		ⵄ	y	60
ⵅ	ⵣ	ⵅ	o	70
ⵆ	ⵤ	ⵆ	ṗ	80
ⵇ	ⵥ	ⵇ	ẓ	90
ⵈ	ⵦ	ⵈ	r	100

1	2	3	4	5
ⵉ	ⵧ	ⵉ	s	200
ⵊ	⵨	ⵊ	ṭ	300
ⵋ	⵩	ⵋ	w	400
ⵌ	⵪	ⵌ	u	–
ⵍ	⵫	ⵍ	p	500
ⵎ	⵬	ⵎ	k	600
ⵏ	⵭	ⵏ	γ	700
ⵐ	⵮	ⵐ	ɣ	800
ⵑ	ⵯ	ⵑ	š	900
ⵒ	⵰	ⵒ	č	1000
ⵓ	⵱	ⵓ	c	2000
ⵔ	⵲	ⵔ	ž	3000
ⵕ	⵳	ⵕ	č	4000
ⵖ	⵴	ⵖ	č	5000
ⵗ	⵵	ⵗ	x or kh	6000
ⵘ	⵶	ⵘ	q	7000
ⵙ	⵷	ⵙ	j	8000
ⵚ	⵸	ⵚ	h	9000
ⵛ	⵹	ⵛ	o	10000

1. Asomtavruli
2. Nuskhuri
3. Mkhedruli
4. Transcription
5. Numerical values

ВІВЛІОГРАФІЯ

მიმლოიოგრაფია

BIBLIOGRAPHY

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ბიბლიოგრაფია

BIBLIOGRAPHY

Abuladze, Acts

აბულაძე, საქმე = საქმე მოციქულთა ძველი ხელნაწერების მიხედვით, გამოსცა ილ. აბულაძემ. ძველი ქართული ენის ძეგლები, 7, თბ., 1949 [Acts of the Apostles, published from old Manuscripts, by I. Abuladze. Proceedi ngs of the Chair for Old Georgian Language, 7, Tbilisi, 1949].

Abuladze, Hagiographical Literature

აბულაძე, აგიოგრაფიული ძეგლები = ძველი ქართული აგიოგრაფიული ლიტერატურის ძეგლები, წიგნი I (V-X სს.) ილ. აბულაძის რედაქციით, თბილისი, 1964 [Monuments of Old Georgian Hagiographical Literature, v.I (5th-10th centuries), Edited by I. Abuladze. Tbilisi, 1964].

Abuladze, Discovery

Абуладзе, Открытие = Абуладзе И., К открытию алфавита кавказских албанцев. შრომები, II, თბ., 1976 [Discovery of Alphabet of the Caucasian Albanians, Abuladze, Collected Works, II, Tbilisi, 1976].

Abuladze, Ripsime

აბულაძე, რიფსიმე = აგათანგელოსის რიფსიმიანთა მარტვილობის ძველი ქართული თარგმანი. შრომები, IV, თბილისი, 1985 [Old Georgian Translation of the Passion of Ripsime by Agathangelos. Abuladze, Collected Works, IV, Tbilisi, 1985].

Abuladze, New discovery

Абуладзе, Сведение = Абуладзе, И., Новое сведение о существовании письменности у кавказских албанцев, Шрмэби, II [New Discovery concerning the Existence of the Script of Caucasian Albanians. Abuladze, Collected Works, II, Tbilisi, 1976].

Abuladze, Syrian Fathers

აბულაძე, ასურელი მოღვაწენი = ასურელ მოღვაწეთა ცხოვრების წიგნთა ძველი ქართული რედაქციები, გამოსცა ილ.აბულაძემ. ძველი ქართული ენის კათედრის შრომები, თბ. 1955 [Old Georgian Versions of the Lives of Syrian Fathers, Published by I. Abuladze. Proceedings of the Chair for Old Georgian Language, 1, Tbilisi, 1955].

Abuladze, Teachings

აბულაძე, სწავლანი = მამათა სწავლანი X და XI ს-თა ხელნაწერების მიხედვით, გამოსცა ილ.აბულაძემ, ძველი ქართული ენის ძეგლები, 8, თბ., 1955 [Teachings of Fathers, published from Manuscripts Dated from the 10th to 11th Centuries, by I. Abuladze. Proceedings of the Chair for Old Georgian Language, 8, Tb., 1955].

Abuladze, Thekla

აბულაძე, თეკლა = მარტყლობაჲ თეკლაჲსი. შრომები, I, თბ., 1975 [The Passion of Thecla. Abuladze, Collected Works, I, Tbilisi, 1975].

Aleksidze, Abibos

ალექსიძე, აბიბოს = „აბიბოს ნეკრესელის მარტვილობის" შესწავლის ტექსტოლოგიურ-ქრონოლოგიური საკითხები. მრავალთავი, XVIII, თბ., 1999 [Z. Aleksidze, Martyrdom of Abibos of Nekresi, Textological Study. Mravaltavi, XVIII, Tbilisi, 1999].

Aleksidze, Georgian-Albanian Palimpsest

ალექსიძე, ალბანური = ალექსიძე ზ., ალბანური მწერლობის ძეგლი სინას მთაზე და მისი მნიშვნელობა კავკასიოლოგიისათვის, თბილისი, 1998 [Z. Aleksidze, Georgian-Albanian Palimpsest on Mt. Sinai and its Relevance to Caucasian Studies, With English and Russian Summaries, Tbilisi, 1998].

Aleksidze, Nouveau manuscrit = Le nouveau manuscrit géorgien sinaitique N50, Edition en fac-similé, Introduction par Z. Aleksidze Corpus Scriptorum Christianorum Orietalium, Lovanii, 2001, 300 p.

Aleksidze, New Version

ალექსიძე, ახალი რედაქცია = „მოქცევაჲ ქართლისაჲს" მატიანის ახალი რედაქცია *N/Sin 48.* მრავალთავი, XX, თბ. 2003 [Z. Aleksidze, New Version of the Annals of the Conversion of Kartli. N/Sin 48. Mravaltavi, XX, Tb. 2003].

Aleksidze, Albanian Script

ალექსიძე, ალბანური დამწერლობა = კავკასიის ალბანეთის დამწერლობა, ენა და მწერლობა, 2003 [Z. Aleksidze, Script, Language and Literature of Caucasian Albania, Tbilisi, 2003].

Aleksidze, Albanian Language

ალექსიძე, ალბანური ენა = ალექსიძე, ზ., ალბანური ენის გრამატიკული და ლექსიკური აღწერისათვის (წინასწარი შენიშვნები). ენათმეცნიერების საკითხები, 4, თბ., 2001 [Z. Aleksidze, On Grammatical and Lexical Description of Albanian Language (Preliminary Notes). Linguistic Studies, no 4. Tbilisi, 2001].

Aleksidze, New Specimens

Алексидзе, Новые памятники = Алексидзе З., Новые памятники письменности Кавказской Албании, Христианский Восток, Санкт-Петербург, 1999 [Z. Aleksidze, New Specimens of Written Caucasian Albanian. Christian Orient, St. Petersburg, 1999].

Assfalg, Georgische Handschriften = Georgische Handschriften, beschreiben von Julius Assfalg. Verzeichniss der orientalischen Handschriften in Deutschland. Band III. Wiesbaden, 1963.

Assfalg, Syrische Handschriften = Syrische Handschriften, beschreiben von Julius Assfalg. Verzeichniss der orientalischen Handschriften in Deutschland. Band V. Wiesbaden, 1963.

Athos Manuscript

ათონის კრებული = ათონის ივერიის მონასტრის 1074 წ. ხელნაწერი აღაპებით. ტფილისი 1901. [The Manuscript from the Iviron Monastery on Mt. Athos (copied in 1074) with Memorials. Tiflis, 1901].

Athos Catalogue

ათონური აღწერილობა = ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა, ათონური კოლექცია, ნაკვეთი I. ე. მეტრეველის რედაქციით, თბილისი, 1986. [Catalogue of Georgian Manuscripts in the Athos collection, part I. Edited by H. Metreveli, Tbilisi, 1986].

Beneshevitch, Jerusalem

Бенешевич, Иерусалим = Бенешевич В., О древнем иерусалимском списке Миней-Четьи, Christian Orient, I, St. Petersburg, 1912 [V.

Beneshevitch, Georgian Copy of Menaion from Jerusalem. Christian Orient, St. Petersburg, 1912].

Berdznishvili, Sources

ბერძნიშვილი, ეპისტოლენი = ბერძნიშვილი მ., ქართული ეპისტოლური წყაროები XV ს. 1762 წ. შეადგინა მ. ბერძნიშვილმა. თბილისი, 1989 [Georgian Epistolary Sources from the 15th Century to year 1762. Compiled by M. Berdznishvili, Tbilisi, 1989].

Blake, Iviron I = R.P.Blake, Catalogue des manuscrits géorgiens de la bibliothèque de la Laure d'Iviron au Mont Athos, par R.P.Blake. Revue de l'Orient Chrétien, t.VIII (XXVIII), 1931-1932, Paris, 1932, pp.289-361; Blake, Iviron II = Revue...t.IX (XXIX) 1933-1934, Paris, 1934, pp.114-159; Blake, Iviron III = Revue...t.IX (XXIX), 1933-1934, Paris 1934, pp. 225-271.

Blake, Jérusalem, I = Catalogue des manuscrits géorgiens de la bibliothèque patriarchale grecque à Jérusalem, par R.P.Blake; Revue de l'Orient Chrétien, t.23 (1922-1923, pp.345-413) Blake, Jérusalem II= Revue... t.24 (1924), pp.190-210; Blake, Jérusalem III = Revue... t.24 (1924) pp.387-429; Blake, Jérusalem IV = Revue... t.25 (1925-1926), pp.132-155.

Blake, Menaion = R.P.Blake, A Georgian Menaion from Palestine, Byzantinisch - Neugriechische Jahrbücher, 18 (1945-1949), Athens, 1960.

Catalogue A I/1

აღწერილობა A I/1 = ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა ყოფილი საეკლესიო მუზეუმის (A) კოლექციისა... ტ.I, ნაკვ. I, ე.მეტრეველის რედაქციით, თბ., 1973 [Catalogue of Georgian Manuscripts in the A Collection (formerly Collection of the Church Museum)... V. I, part 1. Edited by H. Metreveli. Tbilisi, 1973].

Catalogue A I/2

აღწერილობა A I/2 = ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა ყოფილი საეკლესიო მუზეუმის (A) კოლექციისა...ტ.I, ნაკვ.2, ე.მეტრეველის რედაქციით, თბ., 1976 [Catalogue of Georgian manuscripts in the A collection (formerly Collection of the Church Museum)... V. I, part 2. Edited by H. Metreveli. Tbilisi, 1976].

Catalogue A II/2

აღწერილობა A II/2 = ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა ყოფილი საეკლესიო მუზეუმის (A) კოლექციისა...ტ.II, ნაკვ.I, ე.მეტრეველის რედაქციით, თბ., 1986 [Catalogue of Georgian Manuscripts in the A Collection (formerly Collection of the Church Museum)... V. I, part 2. Edited by H. Metreveli. Tbilisi, 1986].

Catalogue A IV

აღწერილობა A IV = საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა, ყოფილი საეკლესიო მუზეუმის ხელნაწერები (A კოლექციისა), შეადგინა ქ.შარაშიძემ. თბილისი 1954 [Catalogue of Georgian Manuscripts in the State Museum; Manuscripts from the former Church Museum (collection A), compiled by Ch. Sharashidze, V. IV, Tbilisi, 1954].

Catalogue H II

აღწერილობა H II = საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა, საქართველოს საისტორიო და საეთნოგრაფიო საზოგადოების ყოფილი მუზეუმის ხელნაწერები (H კოლექცია), ტ. II, შედგენილია ლ.ქუთათელაძის მიერ [Catalogue of Georgian Manuscripts in the State Museum of Georgia; Manuscripts from the Former Museum of the Georgian Historical and Ethnographical Society (Collection H); vol. II, Compiled by L. Kutateladze, Tbilisi, 1951].

Catalogue S VI

აღწერილობა S VI = ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა. ყოფილი ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების (S) კოლექცია, ტ.VI.ე.მეტრეველის რედაქციით, თბილისი, 1969 [Catalogue of Georgian Manuscripts from the Former Society for Promoting Literacy among Georgians. Collection S, vol. VI. Edited by H. Metreveli, Tbilisi, 1969].

Conybeare and Wardrop, Liturgy = The Georgian Version of the Liturgy of St. James, by Fred Conybeare and Oliver Wardrop. Revue de l' Orient Chrétien, t.XVIII, pp.396-410; t.XIX, pp.155-173.

Chubinashvili, Cyriacus

ჩუბინაშვილი, კვირიკე = გ.ჩუბინაშვილი, წმიდა კვირიკეს გამოსახულება ქართულ ჭედურ ხელოვნებაში. ლიტერატურული ძიებანი, II, თბილისი, 1940 [G. Chubinashvili, Image of Saint Cyriacus in Georgian Repoussé Art. Literary Researches, II, Tbilisi, 1944].

Janashvili M., Catalogue

Джанашвили, Описание = Джанашвили М., Описание рукописей Церковного Музея... III, Тифлис, 1908 [Janashvili M., Catalogue of Manuscripts in the Church Museum... Book III, Tiflis, 1908].

Dvali, Narratives, I

დვალი, ნოველები I = შუა საუკუნეთა ნოველების ძველი ქართული თარგმანები, I. ქართული პატერიკის ერთი ძველი რედაქციის ექვთიმე ათონელისეული თარგმანი. ტექსტი გამოსაცემად მოამზადა მ.დვალმა. თბილისი, 1966 [Old Georgian Translations of Mediaeval Narratives. Old Version of Georgian Paterikon translated by Euthymius the Hagiorite. Published by M. Dvali, Tbilisi, 1966].

Dvali, Narratives, II

დვალი, ნოველები II = შუა საუკუნეთა ნოველების ძველი ქართული თარგმანები, II. ანბანურ-ანონიმური პატერიკები. ტექსტი გამოსაცემად მოამზადა მ.დვალმა. თბილისი, 1974 [Old Georgian Translations of Medieval Narratives., II; Alphabetical Anonymous Paterikons. Published by M. Dvali, Tbilisi, 1974].

Dvali, Jghamaia, Fragment

დვალი, ჯღამაია, ფრაგმენტი = მ.დვალი, ლ.ჯღამაია, მეათე საუკუნის პატერიკის (Sin 35) ერთი ფრაგმენტის შესახებ. მრავალთავი, VI, თბილისი, 1978 [M. Dvali, L. Jghamaia, Fragment of a Tenth - century Paterikon (Sin 35). Mravaltavi, VI, Tbilisi, 1978].

Dzocenidze, Danelia, Paul's Epistles

ძოწენიძე, დანელია, პავლენი = პავლეს ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები, გამოსაცემად მოამზადეს ქ.ძოწენიძემ და კ.დანელიამ. ძველი ქართული ენის კათედრის შრომები, 16, თბილისი, 1974 [Georgian Version of the Epistles of Paul. Published by K. Dzocenidze and K. Danelia. Proceedings of the Chair for Old Georgian Language. 16, Tbilisi, 1974].

Garitte, Actes = L'ancienne version géorgienne des Actes des Apôtres, d'après deux manuscrits du Sinai. Par Gérard Garitte. Bibliothèque du Muséon, vol.38, Louvain, 1955.

Garitte, Ammonas = G. Garitte, De unius ex Ammonae epistulis versione Iberica, Muséon, vol.89, fasc.1-2, Louvain, 1976.

Garitte, Antoine = Lettres de St. Antoine, version géorgienne et fragments coptes, editée par G. Garitte. CSCO, v.148, Scriptores Iberici. 5, Louvain, 1955.

Garitte, Arsène = G. Garitte, Une «Lettre de St. Arsène» en géorgien. Le Muséon, LXVIII, Louvain, 1955.

Garitte, Aventures = G. Garitte, Aventures et mésaventures d'un manuscrit géorgien (Le cod. Garrett 24, Princeton). Bedi Kartlisa, Revue de Kartvélologie, v.XXIII-XXIV, Paris, 1967.

Garitte, Calendrier = Le calendrier palestino-géorgien du Sinaiticus 34 (Xe siècle). Edité, traduit et commenté par G. Garitte. Subsidia Hagioghaphica № 30, Bruxelles, 1958.

Garitte, Catalogue = Catalogue des manuscrits géorgiens littéraires du Mont Sinai, par G. Garitte. Corpus Scriptorum Christianorum Orientalium, t.165, Subsidia, v.9, Louvain, 1956.

Garitte, Édition du Psautier = G. Garitte, Une édition critique du Psautier géorgien. Scripta Disiecta, 1941-1977, v.I.

Garitte, Hésychius = G. Garitte, L'Homélie géorgienne d'Hésychius de Jérusalem sur l'Hypapante. Le Muséon, tome LXXXIV, fasc.3-4, Louvain, 1971.

Garitte, Index = G. Garitte, Un index géorgien des lectures évangeliques selon l'ancien rite de Jérusalem. Le Muséon, tome LXXXV, fasc.3-4, Louvain, 1972.

Garitte, Lectionnaire = G. Garitte, Analise d'un lectionnaire byzantino-géorgien des Evangeles (Sin: Georg.74), I et II: Le Muséon, tome 91, fasc.1-2, pp.105-152; fasc. 3-4, pp.367-448, Louvain, 1978.

Garitte, Le Ménée = G. Garitte, Le Ménée géorgien de Dumbarton Oaks. Le Muséon, tome LXXVII, fasc.1-2, Louvain, 1964.

Garitte, Mingana = G.Garitte, Les feuiellets géorgiens de la collection Mingana à Selly Oak (Birmingham). Le Muséon, tome LXXIII, fasc.3-4, Louvain, 1960.

Garitte, Scripta Disiecta = G. Garitte, Scripta Disiecta (1941-1977). T.1-2. Louvain-la-Neuve, 1980 (Publications de l'Institute orientaliste de Louvain).

Gvakharia, Hymns

გვახარია, ჰიმნები = მიქელ მოდრეკილის ჰიმნები, X ს. წიგნი II. ტექსტი გადმოწერა და გამოსცა ვ.გვახარიამ, თბილისი, 1974. [The Hymns of Mikael Modrekili, 10th cent. The Text Copied and Edited by V. Gvakharia, Part II, Tbilisi, 1974].

Imnaishvili I, Tetraevangelion

იმნაიშვილი ი., ოთხთავი = ქართული ოთხთავის ორი ბოლო რედაქცია, ტექსტები გამოსცა...ივანე იმნაიშვილმა. ძველი ქართული ენის კათედრის შრომები, 22. თბილისი, 1979 [Two Late Versions of the Georgian Tetraevangelion. Edited by Ivane Imnaishvili. Proceedings of the Chair for Old Georgian Language, 22, Tb., 1979].

Imnaishvili I., Textbook. II

იმნაიშვილი ი., საკითხავი წიგნი, II = საკითხავი წიგნი ძველ ქართულ ენაში, II, ძველი ქართული ენის კათედრის შრომები, 10. თბილისი, 1966 [Textbook of Old Georgian Language, published by Ivane Imnaishvili. Proceedings of the Chair for Old Georgian Language, 12. Tbilisi, 1966].

Imnaishvili V., Antonius

იმნაიშვილი ვ., ანტონი = ათანასე ალექსანდრიელი, ცხორებაჲ წმიდისა ანტონისი. გამოსცა ვახტანგ იმნაიშვილმა. ძველი ქართული ენის კათედრის შრომები, 12. თბილისი, 1970 [Athanasius of Alexandria, Life of St. Anthonius. Published by Vakhtang Imnaishvili. Proceedings of the Chair for Old Georgian Language. 12, Tbilisi. 1970].

Imnaishvili V., Lives

იმნაიშვილი ვ., ცხორებანი = მამათა ცხორებანი (ბრიტანეთის მუზეუმის ქართული ხელნაწერი XI საუკუნისა) ტექსტი გამოსაცემად მოამზადა ვ.იმნაიშვილმა. თბილისი, 1975 [Lives of Fathers (from 11th-century Manuscript in the British Museum). The Text Prepared for Publication by V. Imnaishvili. Tbilisi, 1975].

Ingoroqva, Works

ინგოროყვა, თხზულებანი = პ.ინგოროყვა, თხზულებათა კრებული, ტ.III, თბილისი, 1965 [P. Ingoroqva, Collection of Works, vol.III, Tbilisi, 1965].

Jacob, Liturgie = André Jacob, Une version géorgienne inédite de la liturgie de Saint Jean Chrysostome. Le Muséon, tome LXXVII, fasc. 1-2, 1964.

Javakhishvili, Sinai

ჯავახიშვილი, სინა = ივ.ჯავახიშვილი, სინის მთის ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა, თბილისი, 1947 [Javakhishvili, I., Catalogue of Georgian Manuscripts on Mt. Sinai, Tbilisi, 1947].

Jedlička, Präger Fragment = Jaromir Jedlička, Das Präger Fragment der altgeorgischen Iakobus Liturgie, Archiv Orientalni, Prague, 29, 1961.

Jghamaia, Iodasaph

ჯღამაია, იოდასაფი = ლ.ჯღამაია, იოდასაფის საგალობლის ახალი ვარიანტი. ხელნაწერთა ინსტიტუტის მოამბე, III, 1961 [Jghamaia L., A New Version of the Chant for Iodasaph, Bulletin of the Institute of Manuscripts, III, 1961].

John the Sinaite, Ladder

იოანე კლემაქსი, კიბე = ღირსისა მამისა იოანე სინის მთის მამასახლისისა კლემაქსი, რომელ არს კიბე. გამოცემა ათონის მთის ახალ-ქართველთ წმიდის იოანეს ღვთისმეტყველის საეანისა, ფოთი, 1902 [Climax, that is the Ladder, by the Blessed Father John the Sinaite; Published by the New Georgian Scete of St. John the Theologian on Mt. Athos. Poti, 1902].

Kajaia, Basil

ქაჯაია, ბასილი = ნ.ქაჯაია, ბასილი კესარიელის თხზულებათა ძველი ქართული თარგმანები, თბ., 1992 [Kajaia N., Old Georgian Translations of the Works by Basil of Caesaria, Tbilisi, 1992].

Kakabadze, Archetypes

კაკაბაძე, არქეტიპები = კაკაბაძე ს., ასურელ მამათა ცხოვრებათა არქეტიპები. თბილისი, 1928 [Kakabadze S., Archetypes of the Lives of the Syrian Fathers, Tbilisi, 1928].

Kakhabrishvili, Horologion

კახაბრიშვილი, ჟამნი = ც.კახაბრიშვილი, ჟამნის ქართულად თარგმნის ისტორიიდან, მაცნე, ენისა და ლიტერატურის სერია, თბილისი, 1973, №3 [Kakhabrishvili, On the History of the Georgian Translations of the Horologion. Macne, Linguistic and Literary Series, Tbilisi, 1973, fasc.3].

Kekelidze, Archieraticon

Кекелидзе, Архиератикон = К. Кекелидзе, Древнегрузинский Архиератикон. Грузинский текст, Тифлис, 1912 [C. Kekelidze, Old Georgian Archieraticon. The Georgian Text. Tiflis, 1912].

Kekelidze, Authors

კეკელიძე, ავტორები = კ.კეკელიძე, უცხო ავტორები ქართულ მწერლობაში, ეტიუდები ძველი ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან, V, თბილისი, 1957 [C. Kekelidze, Foreign Authors in Old Georgian Literature, Essays on History of Old Georgian Literature, V, Tbilisi, 1957].

Kekelidze, Calendar

კეკელიძე, კალენდარი = კ.კეკელიძე, იოანე ქართველის კალენდარი, ეტიუდები ძველი ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან, V, თბილისი, 1957 [C. Kekelidze, The Calendar of John the Georgian, Essays on History of Old Georgian Literature, V, Tbilisi, 1957].

Kekelidze, Essays

კეკელიძე, ეტიუდები = კ.კეკელიძე, ეტიუდები ძველი ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან. ტომები I-XIV, 1955-1986; [C. Kekelidze, Essays on History of Old Georgian Literature. vols.I-XIV, 1955-1986].

Kekelidze, Keimena

კეკელიძე, კიმენი = კიმენი, ტ. I, ქართული ჰაგიოგრაფიული ძეგლები, ნაწ. I, იანვრის, თებერვლის, მარტის, აპრილისა და მაისის თვეების. ტექსტები პროფ. კ.კეკელიძის რედაქტორობით. თფილისი, 1918 [Keimena, Tom. I., Januarium, Februarium, Martium, Aprilem et Majum menses continens. Edidit Profes. C. Kekelidze. Monumenta Hagiographica Georgica, Pars Prima, Tiflis, 1918].

Kekelidze, Literature

კეკელიძე, ლიტერატურა = კ.კეკელიძე, ძველი ქართული ლიტერატურის ისტორია, ტ.I, თბილისი, 1980 [C. Kekelidze, History of Old Georgian Literature, vol.I, Tbilisi, 1980].

Kekelidze, Liturgical Manuscripts

Кекелидзе, Литургические памятники=К.Кекелидзе,Литургические грузинские памятники в отечественных книгохранилищах и их научное значение, Тифлис, 1908. [C. Kekelidze, Liturgical Manuscripts in our National Museums and their Scientific Significance, Tiflis, 1908].

Kekelidze, Original Work

კეკელიძე, ორიგინალური შრომა = კ.კეკელიძე, ექვთიმე ათონელის ორიგინალური ქართული შრომა, ეტიუდები ძველი ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან, ტ.XIII, თბილისი, 1974 [C. Kekelidze, Original Georgian Work by Euthymius the Hagiorite. Essays, v.XIII, Tbilisi, 1974].

Kekelidze, Unknown Version

კეკელიძე, უცნობი რედაქცია = კ.კეკელიძე, უცნობი რედაქცია ქართული ჰიმნოგრაფიული თვენისა. ეტიუდები ძველი ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან, ტ.VIII, თბ.1 962 [C. Kekelidze, An Unknown Version of the Georgian Hymnographic Horologion. Essays, v.VIII, Tbilisi, 1962].

Kiknadze, Hirmoi

კიკნაძე, ძლისპირნი = ნევმირებული ძლისპირნი (ხელნაწერი A-603). გამოსცა გ.კიკნაძემ. ძველი ქართული მწერლობის ძეგლები, III, თბილისი, 1982 [Hirmoi with Neumatic Notatation (Manuscript A-603). Published by G.Kiknadze, Old Georgian Literary Monuments, III, Tbilisi, 1982].

Lang, Lives = Lives and Legends of the Georgian Saints, Selected and Translated from the Original Texts by David Marshall Lang. London (Ethical and Religious Classics of East and West, №15), 1956.

Lolashvili, New Data

ლოლაშვილი, სიახლენი = ლოლაშვილი ი., ათონურ ქართულ ხელნაწერთა სიახლენი, თბილისი, 1982 [Lolashvili, I., Some New Data Found in Georgian Manuscripts from Athos. Tbilisi, 1982].

Lortkipanidze, Catholic Epistles

ლორთქიფანიძე, კათოლიკენი = კათოლიკე ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები. გამოსცა ქ.ლორთქიფანიძემ. ძველი ქართული ენის ძეგლები, 9, თბილისი, 1956 [Georgian Version of the Catholic Epistles, Published by K. Lortkipanidze, Proceedings of the Chair for Old Georgian Language, 9, Tbilisi, 1956].

Marr, Catalogue

Марр, Описание = Марр Н., Описание грузинских рукописей Синайского монастыря, Москва-Ленинград, 1940 [N. Marr, Catalogue of Georgian Manuscripts at the Sinai Monastery, Moscow-Leningrad, 1940].

Menabde, Centres

მენაბდე, კერები = ლ.მენაბდე, ძველი ქართული მწერლობის კერები, II, თბილისი, 1980 [L. Menabde, Old Georgian Literary Centres, II, Tbilisi, 1980].

Metreveli, Ancient Iadgari

უძველესი იადგარი = უძველესი იადგარი, გამოსაცემად მოამზადეს...ელ. მეტრეველმა, ც.ჭანკიევმა და ლ.ხევსურიანმა. ძველი ქართული მწერლობის ძეგლები, 2, თბ. 1980 [Ancient Version of the Iadgari, Prepared for Publication by H. Metreveli, C. Tchankiev and L. Khevsuriani, Monuments of Old Georgian Literature, 2, Tbilisi, 1980].

Metreveli, Hirmoi

მეტრეველი, ძლისპირნი = ძლისპირნი და ღმრთისმშობლისანი...გამოს ცა ...ელენე მეტრეველმა. თბილისი, 1971 [Hirmoi and Theotokia, Edited by Helen Metreveli, Tbilisi, 1971].

Mgaloblishvili, Homiliary

მგალობლიშვილი, მრავალთავი = კლარჯული მრავალთავი, ტექსტი გამოსაცემად მოამზადა...თ.მგალობლიშვილმა. ძველი ქართული მწერლობის ძეგლები, XII, 1. თბილისი, 1991 [Klarjeti Homiliary; Edited by T. Mgaloblishvili, Monuments of Old Georgian Literature, XII, Tbilisi, 1991].

Mgaloblishvili, Chronicle

მგალობლიშვილი, ქრონიკა = ალექსანდრე კვიპრელის ქრონიკა. ტექსტი გამოსაცემად მოამზადა... თ.მგალობლიშვილმა. თბილისი, 1978. [Chronicle by Alexander of Cyprus, Text Prepared for Publication... by T. Mgaloblishvili, Tbilisi, 1978].

Ninua, Pseudomakarius

ნინუა, ფსევდომაკარი = გ.ნინუა, ფსევდომაკარის თხზულებათა ქართული ვერსია, ტექსტი მოამზადა...გ.ნინუამ. ძველი ქართული მწერლობის ძეგლები, IV. თბილისი, 1982 [Georgian Version of the Works by Pseudomakarius. Text edited by G. Ninua. Old Georgian Literary Monuments, IV. Tbilisi, 1982].

Pätsch, Bekehrung = Die Bekehrung Georgiens. Mokcevai Kartlisay (Verfasser unbekannt) - Übersetzt und mit Anmerkungen versehen von Gertrud Pätsch. Bedi Kartlisa, Revue de Kartvélologie, vol.XXXIII. Paris, 1975.

Qaukhchishvili, History, III

ყაუხჩიშვილი, ისტორია = ს.ყაუხჩიშვილი, ბიზანტიური ლიტერატურის ისტორია, III, თბილისი, 1973 [Qaukhchishvili S., History of Byzantine Literature, III, Tbilisi, 1973].

Qubaneishvili, Chrestomathy I

ყუბანეიშვილი, ქრესტომათია = ძველი ქართული ლიტერატურის ქრესტომათია, I., შედგენილი სოლომონ ყუბანეიშვილის მიერ. თბილისი, 1946 [Chrestomathy of Old Georgian Literature, v.I, Compiled by S. Qubaneishvili, Tbilisi, 1946].

Sinai Catalogue, I

სინური აღწერილობა, I = ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა, სინური კოლექცია, ნაკვეთი I. შეადგინეს...ელ.მეტრეველმა, ც.ჭანკიევმა, ლ.ხევსურიანმა, ლ.ჯღამაიამ, თბილისი, 1978. [Catalogue of the Georgian Manuscripts, Sinai Collection, Part I; Compiled by H. Metreveli, C. Tchankiev, L. Khevsuriani, L. Jghamaia., Tbilisi, 1978].

Sinai Catalogue, II

სინური აღწერილობა, II = ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა, სინური კოლექცია, ნაკვეთი II. შეადგინეს...რ.გვარამიამ, ე.მეტრეველმა, ც.ჭანკიევმა, ლ.ხევსურიანმა, ლ.ჯღამაიამ, თბილისი, 1979. [Catalogue of the Georgian Manuscripts, Sinai Collection, Part II; Compiled by R.Gvaramia, H. Metreveli, C. Tchankiev, L. Khevsuriani, L. Jghamaia., Tbilisi, 1979].

Sinai Catalogue, III

სინური აღწერილობა, III = ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა, სინური კოლექცია, ნაკვეთი III. შეადგინეს...რ.გვარამიამ, ე.მეტრეველმა, ც.ჭანკიევმა, ლ.ხევსურიანმა, ლ.ჯღამაიამ, თბილისი, 1987 [Catalogue of the Georgian Manuscripts, Sinai Collection, Part III; compiled by R. Gvaramia, H. Metreveli, C. Tchankiev, L. Khevsuriani, L. Jghamaia, Tbilisi, 1987].

Schultze, Abo = K. Schultze, Das Martirium des heilingen Abo von Tiflis. Texte und Untersuchungen (n.F.13,4) Leipzig, 1905.

Shanidze, Albanians

Шанидзе А., Албанцы = Шанидзе А., Язык и письмо кавказских албанцев. Вестник Отделения общественных наук, I, Тбилиси, 1960 [Shanidze Akaki, Language and Script of the Caucasian Albanians, Bulletin of the Section of Social Sciences, №1, Tbilisi, 1960].

Shanidze, Alphabet

Шанидзе А., Алфавит Шанидзе А., Новооткрытый алфавит кавказских албанцев и его значение для науки. Известия ИЯИМК, 1938, т.4 [Shanidze A., The Newly Discovered Alphabet of Caucasian Albanians and its Significance for Science. Bulletin of the Institute for History and Material Culture, Tbilisi, 1938, t.4, 1].

Shanidze A., Graz

შანიძე, გრაცი = ა.შანიძე, ქართული ხელნაწერები გრაცში. ტფილისის უნივერსიტეტის მოამბე, IX, 1929 [Shanidze A., Georgian Manuscripts in Graz, Bulletin of the Tbilisi University, vol.IX, Tbilisi, 1929].

Shanidze A., Sinai Homiliary

შანიძე ა., სინური მრავალთავი = სინური მრავალთავი 864 წლისა, სასტამბოდ მოამზადეს ძველი ქართული ენის კათედრის წევრებმა აკაკი შანიძის რედაქციით. ძველი ქართული ენის კათედრის შრომები, 5, თბილისი, 1959 [The Sinai Homiliary, written in 864 AD, Edited by A. Shanidze with the Collaboration of Members of the Chair for Old Georgian Language. Proceedings of the Chair for Old Georgian Language, 5, Tbilisi, 1959].

Shanidze Mz., Psalter

შანიძე მზ., ფსალმუნი = ფსალმუნის ძველი ქართული რედაქციები, I, ტექსტი. გამოსცა მზექალა შანიძემ (ძველი ქართული ენის ძეგლები, 11). თბილისი, 1960 [Old Georgian Versions of the Psalter. I. Text. Edited by Mzekala Shanidze. Monuments of Old Georgian Language, 11, Tbilisi, 1960].

Shanidze Mz., Translations

შანიძე მზ., თარგმანები = მზექალა შანიძე, ფსალმუნთა წიგნის ძველი ქართული თარგმანები, თბ., 1979 [Mz. Shanidze, Old Georgian Translations of the Book of Psalms, Tbilisi, 1979].

Shanidze Mz., Ms. from Sinai

შანიძე მზ., ხელნაწერის კვალდაკვალ = მზექალა შანიძე, ერთი სინური ხელნაწერის კვალდაკვალ, „მწიგნობარი", თბილისი, 1999 [Mz. Shanidze, Following the Trail of a Manuscript from Sinai, "Mcignobari", Tbilisi, 1999].

Shatberdi Codex

შატბერდის კრებული = შატბერდის კრებული X საუკუნისა, გამოსაცემად მოამზადეს ბ.გიგინეიშვილმა და ე.გიუნაშვილმა (ძველი ქართული მწერლობის ძეგლები, 1). თბილისი, 1979 [The Shatberdi Codex, 10th century, Prepared for publication by B. Ghigineishvili and E. Ghiunashvili. Monuments of Old Georgian Literature, 1, Tbilisi, 1979].

Taqaishvili, St. Nino

თაყაიშვილი ე., ნინოს ცხოვრება = ე. თაყაიშვილი, ახალი ვარიანტი წმ. ნინოს ცხოვრებისა ანუ მეორე ნაწილი ქართლის ცხოვრებისა. თფილისი, 1890. [Taqaishvili E., A New Version of the Life of St. Nino, that is, the Second Part of the "History of Georgia". Tiflis, 1890].

Taqaishvili, Catalogue

Такайшвили, Описание = Такайшвили Е.С., Описание рукописей Общества распространения грамотности среди грузинского населения, Том II, .Вып. 1-4, Тифлис, 1906-1912 [Taqaishvili E., Catalogue of Manuscripts of the Society for Promoting Literacy among Georgians. vol.II. parts 1-4, Tiflis, 1906-1912].

Taqaishvili, Three Chronicles

Такайшвили, Три хроники = Такайшвили Е.С., Источники грузинских летописей. Три хроники. 1. Обращение Грузии, Тифлис, 1900 [Taqaishvili E., Sources of Georgian Annals. Three Chronicles. Conversion of Georgia, Tiflis, 1900].

Tarchnishvili, Jacobosliturgie = M.Tarchischvili, Eine neuegeorgische Jacobosliturgie. Ephemerides Liturgicae. 62. 1948.

Tarchnishvili, Lectionnaire = Le Grand Lectionnaire de l'Eglise de Jérusalem (Ve-VIIIe siécle), edité par M. Tarchnischvili. t.I. Louvain, 1959; t.II. Louvain, 1960, CSCO, vols.188 and 204.

Tarchnishvili, Liturgiae = Liturgiae Ibericae antiquiores. Textus. Ed.M. Tarchnischvili, Louvain, 1950, CSCO, vol.122.

Tarchnishvili, Liturgiae (Lat.) = Liturgiae Ibericae antiquiores. Versio. Interpretatus est M. Tarchnischvili. Louvain. 1950. CSCO, vol.123.

Tarchnischvili, Übersetzung = M. Tarchnischvili, Die georgische Übersetzung der Liturgie des hl.Johannes Chrysostomus nach einem Pergament-Rotulus aus dem X-XI Jahrhundert. Jahrbuch fur Liturgiewissenschaft, 14, 1938.

Tsagareli, Catalogue

Цагарели, Каталог = Цагарели А., Каталог грузинских рукописей Синайского монастыря, Сведения о памятниках грузинской письменности, вып.II, Санктпетербург, 1889 [A. Tsagareli, Catalogue of Georgian Manuscripts of the Sinai Monastery. In: Data Concerning Georgian Literary Monuments. Part II, St. Petersburg, 1889].

Udabno Mravaltavi

უდაბნოს მრავალთავი = უდაბნოს მრავალთავი აკაკი შანიძისა და ზურაბ ჭუმბურიძის რედაქციით, ძველი ქართული ენის კათედრის შრომები, 28. თბილისი, 1994 [Udabno Homiliary, Edited by Akaki Shanidze and Zurab Chumburidze. Proceedings of the Chair for Old Georgian Language, 28. Tbilisi, 1994].

Van Esbroeck, Homéliares = Les plus anciens homéliares géorgiens, étude descriptive et historique, par Michel Van Esbroeck. Publications de l'Institute orientaliste de Louvain, 10. Louvain, 1975.

M. Wardrop and O. Wardrop, Life of St. Nino; Studia Biblica et Ecclesiastica, v.V, part I, Oxford, 1900.

Zhordania, Chronicles

ჟორდანია, ქრონიკები = ქრონიკები და სხვა მასალა საქართველოს ისტორიისა, გამოცემული თ.ჟორდანიას მიერ, I, ტფილისი, 1892 [Chronicles and Various Materials for the History of Georgia, Published by Th. Zhordania, I., Tiflis, 1892].

ΠΙΝΑΞ ΕΙΚΟΝΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ

ილუსტრაციები

PLATES

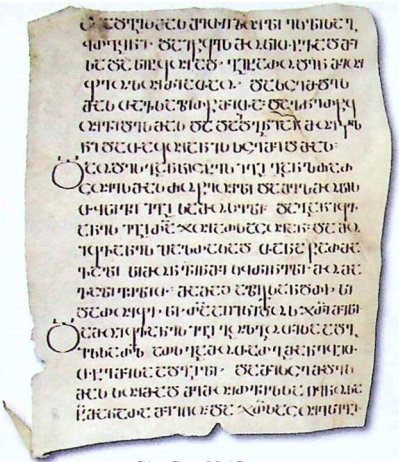

Sin.Geo.N.10, 8r

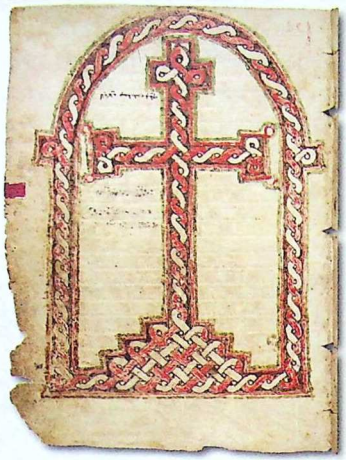

Sin.Geo.N.12, 45v

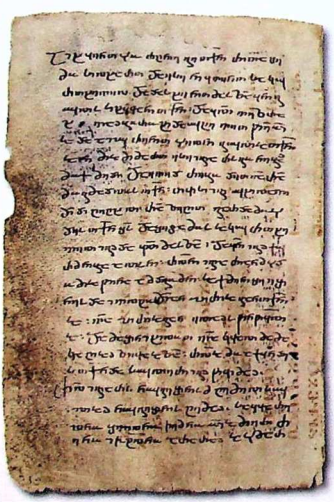

Sin.Geo.N.13, 38v

Sin.Geo.N.15, 115v

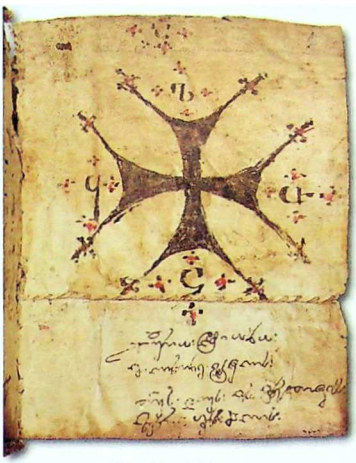

Sin.Geo.N.20, 1r

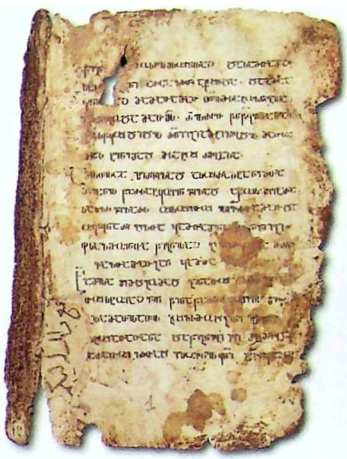

Sin.Geo.N.20, 5r

Sin.Geo.N.26, 23v

Sin.Geo.N.26, cover

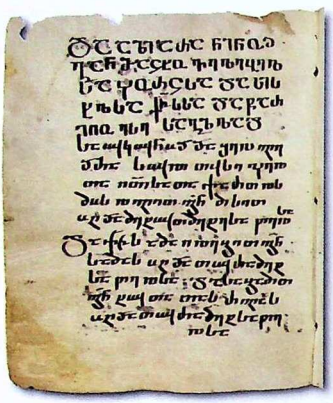

Sin.Geo.N.48, 8v

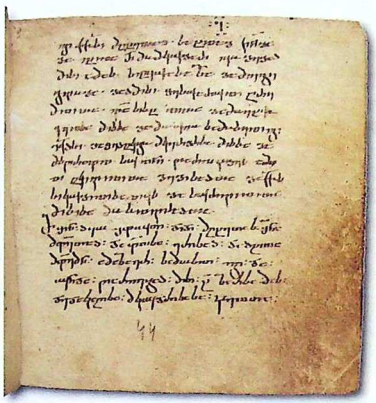

Sin.Geo.N.50, 45r

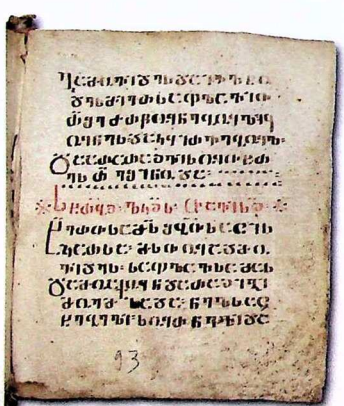

Sin.Geo.N.58, 93v

Sin.Geo.N.67, 1r

Sin.Geo.N.89, 2r

Sin.Geo.N.4p

Sin.Geo.N.3s, 1r

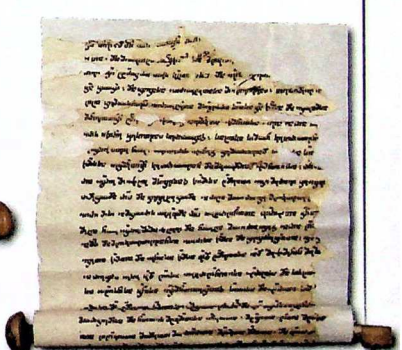

Sin.Geo.N.7s, 1r

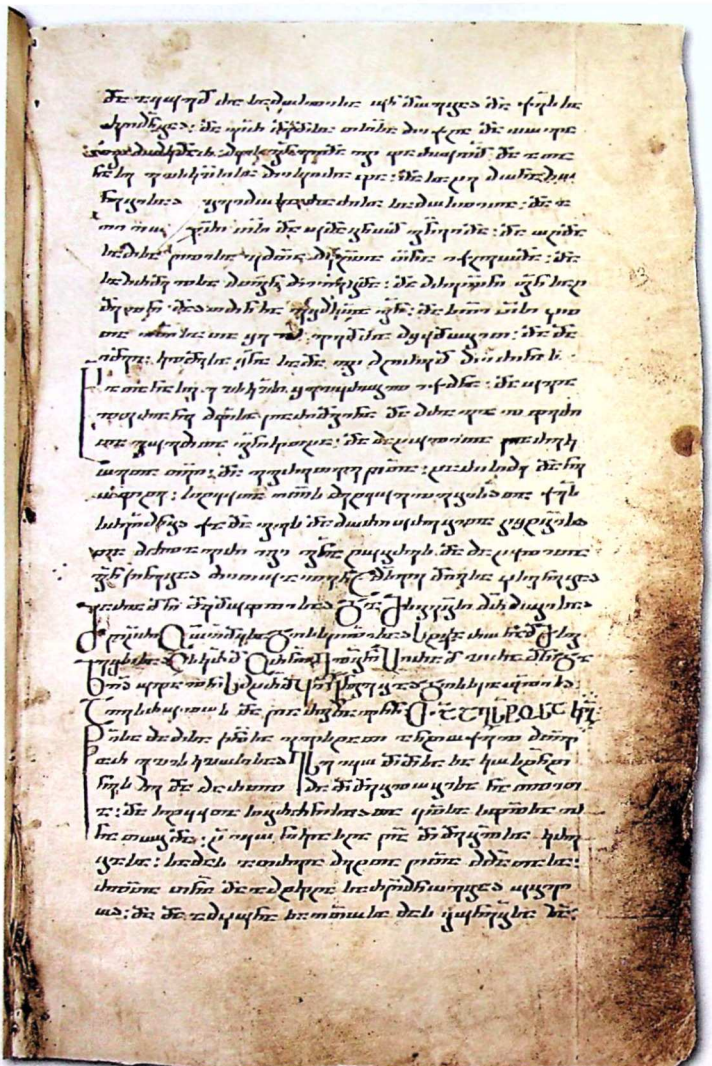

Sin.Geo.N.1, 13r

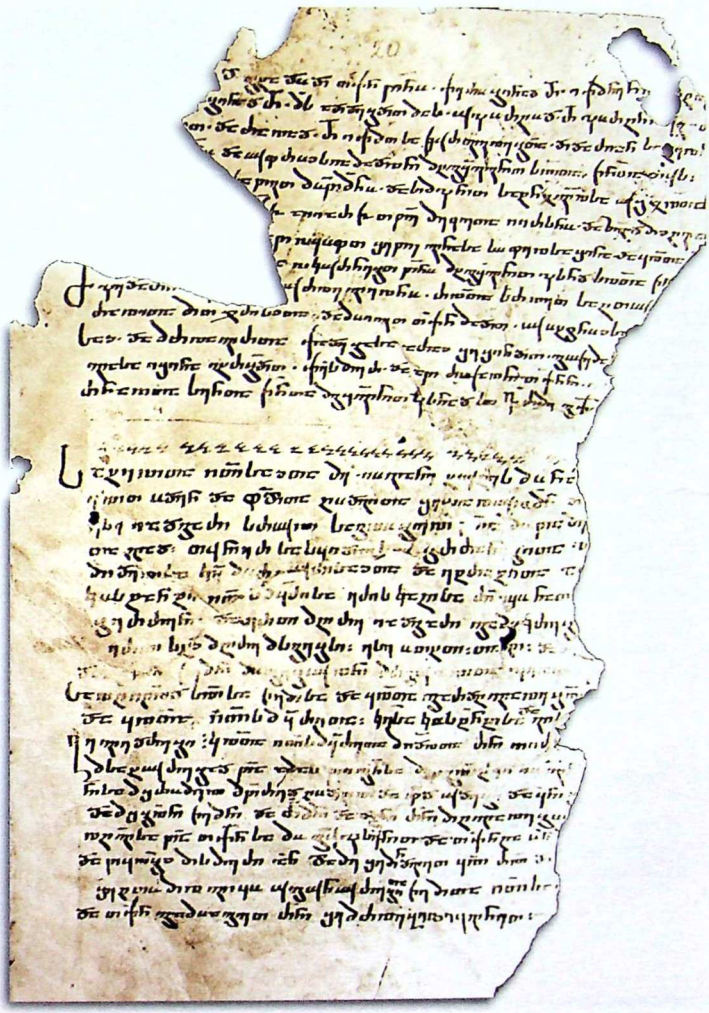

Sin.Geo.N.2, 20r

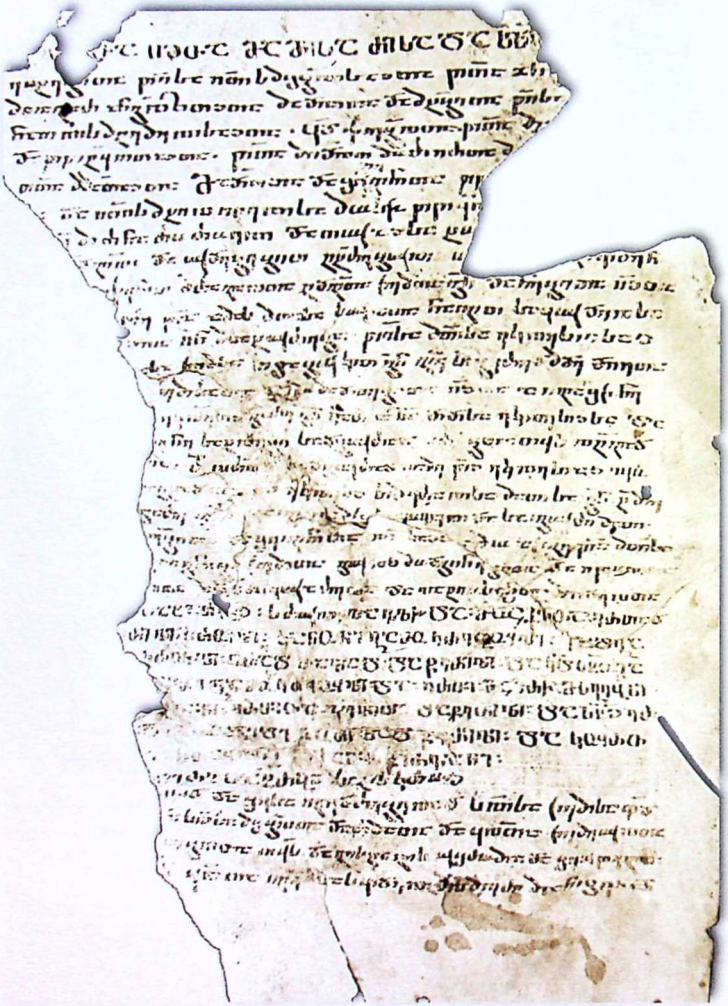

Sin.Geo.N.2, 20v

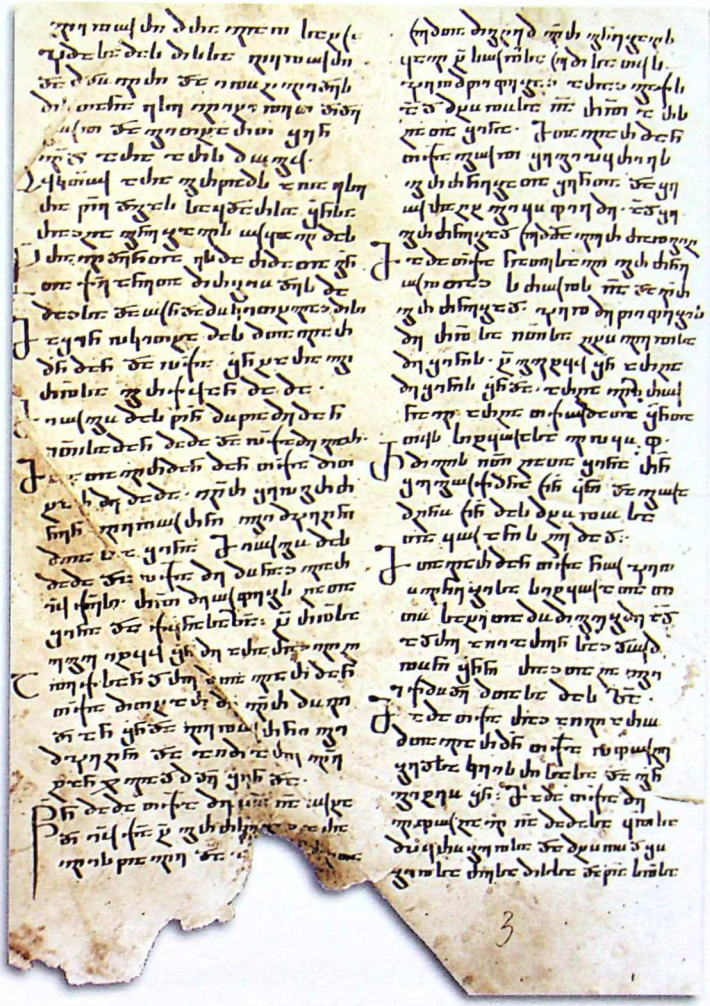

Sin.Geo.N.3, 3r

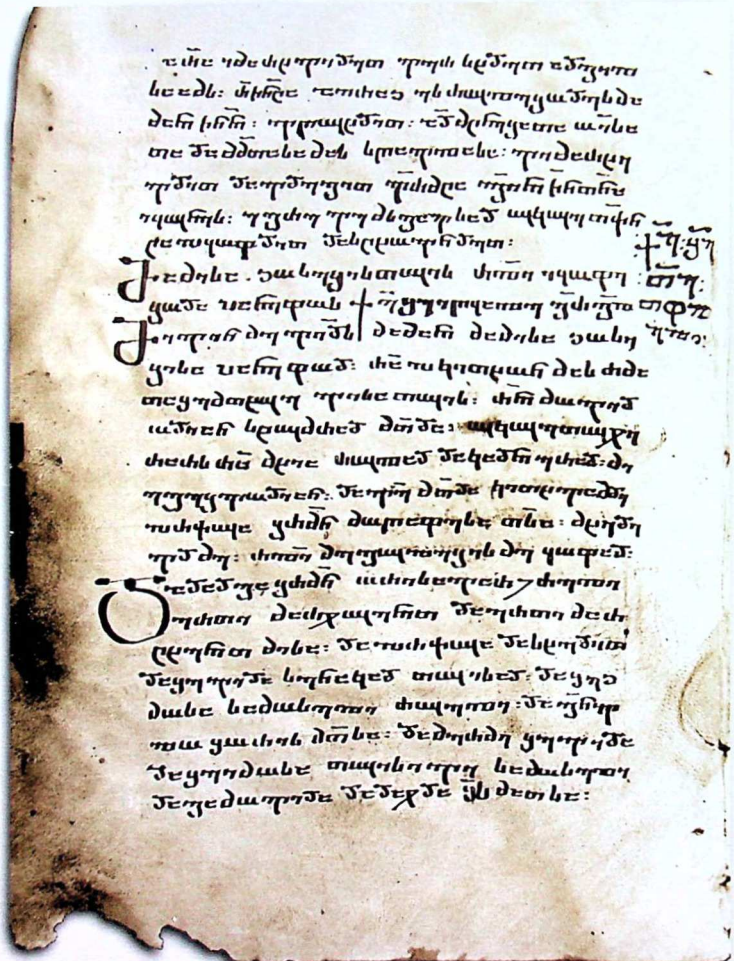

Sin.Geo.N.4, 22v

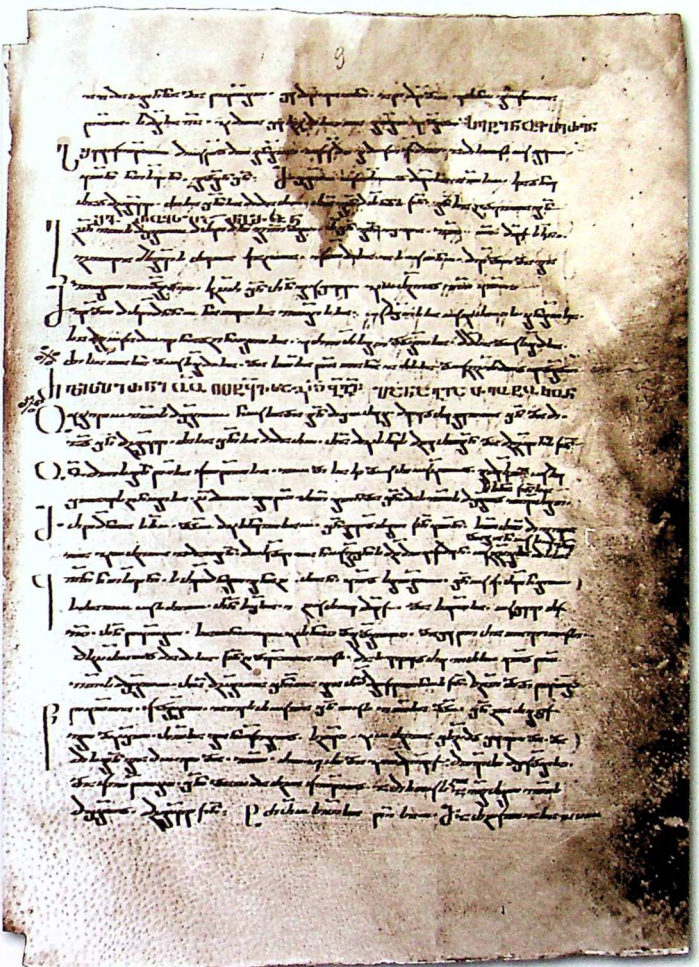

Sin.Geo.N.5, 9r

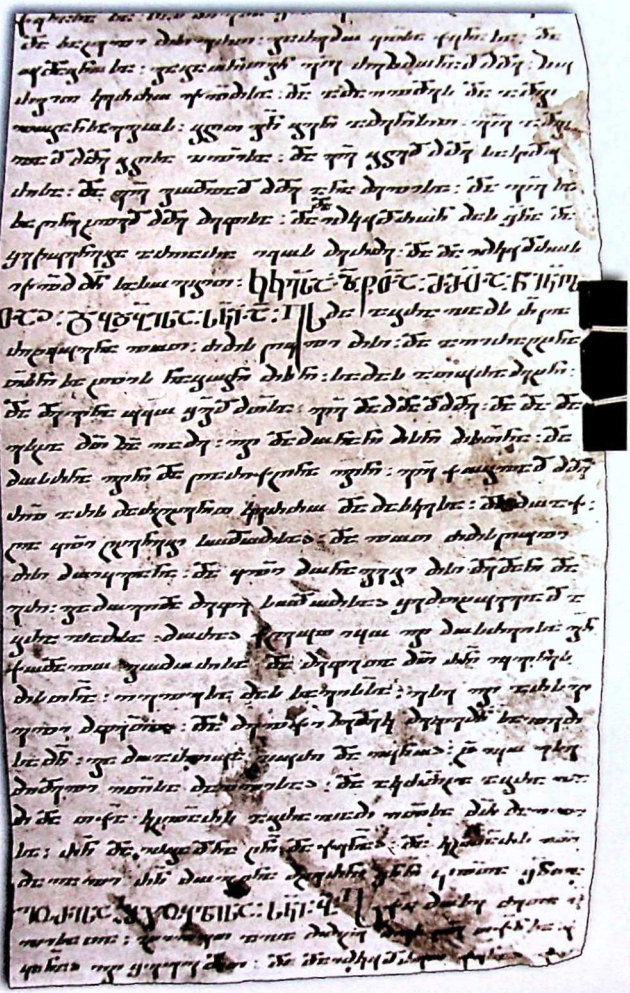

Sin.Geo.N.6, 3r

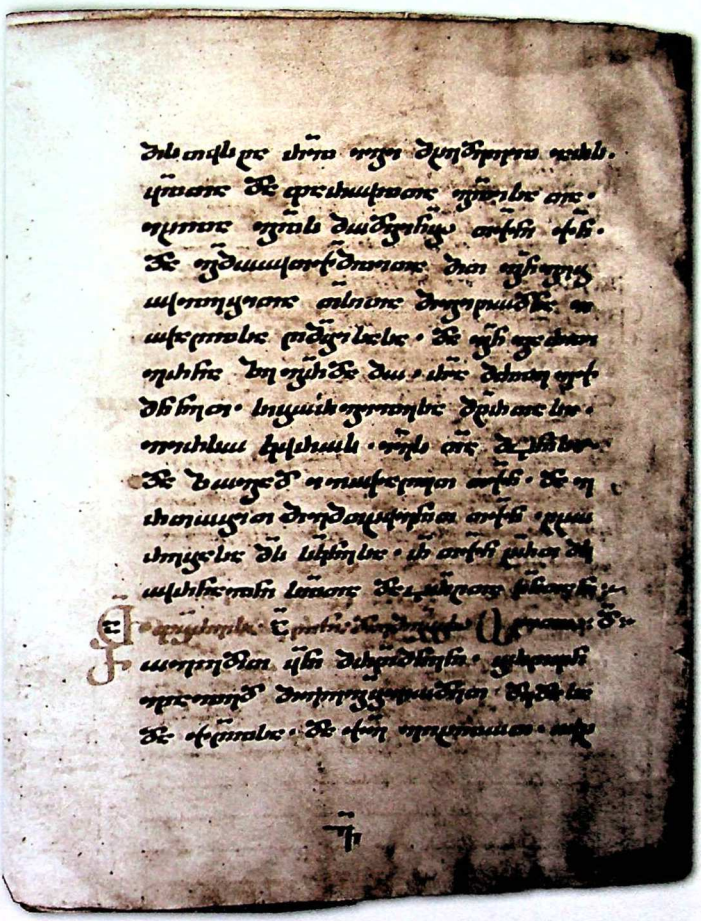

Sin.Geo.N.7, 38v

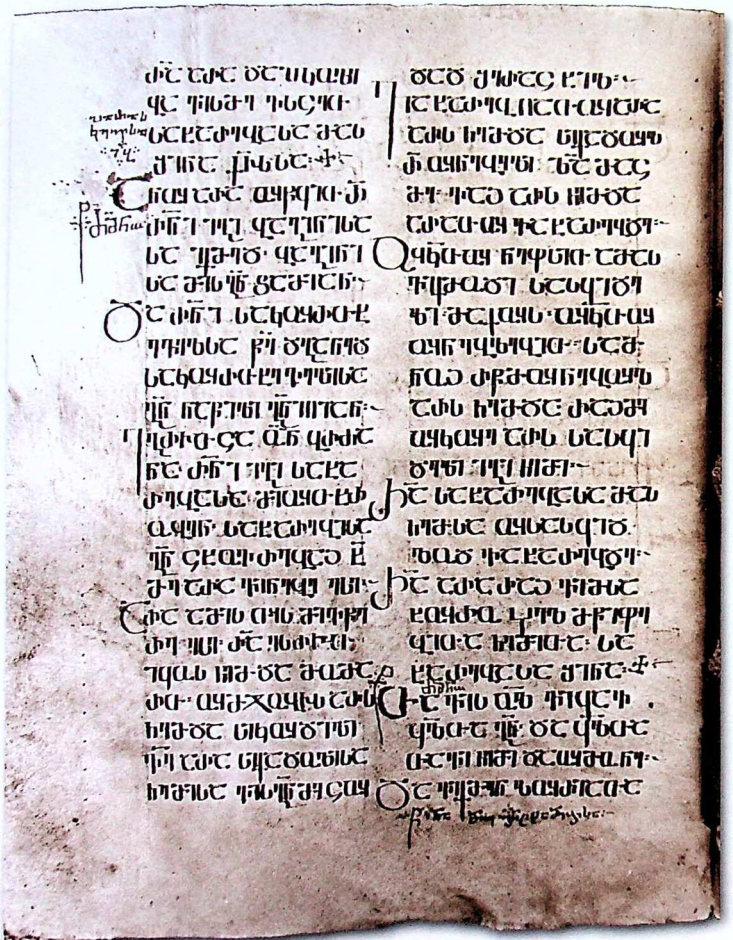

Sin.Geo.N.8, 4v

Sin.Geo.N.9, 4r

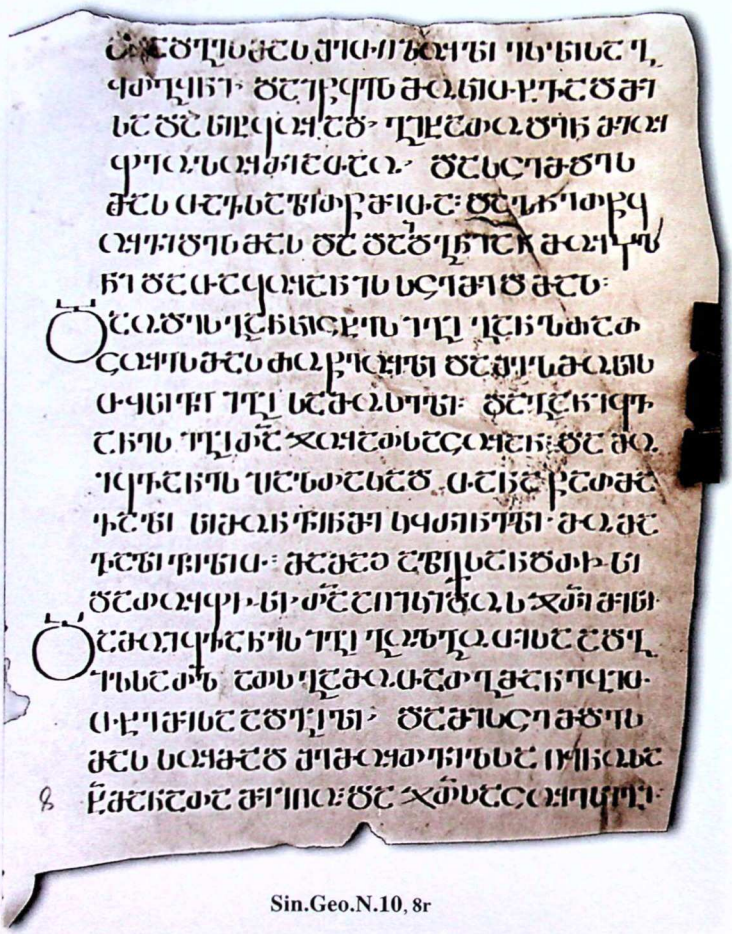

Sin.Geo.N.10, 8r

Sin.Geo.N.11, 2r

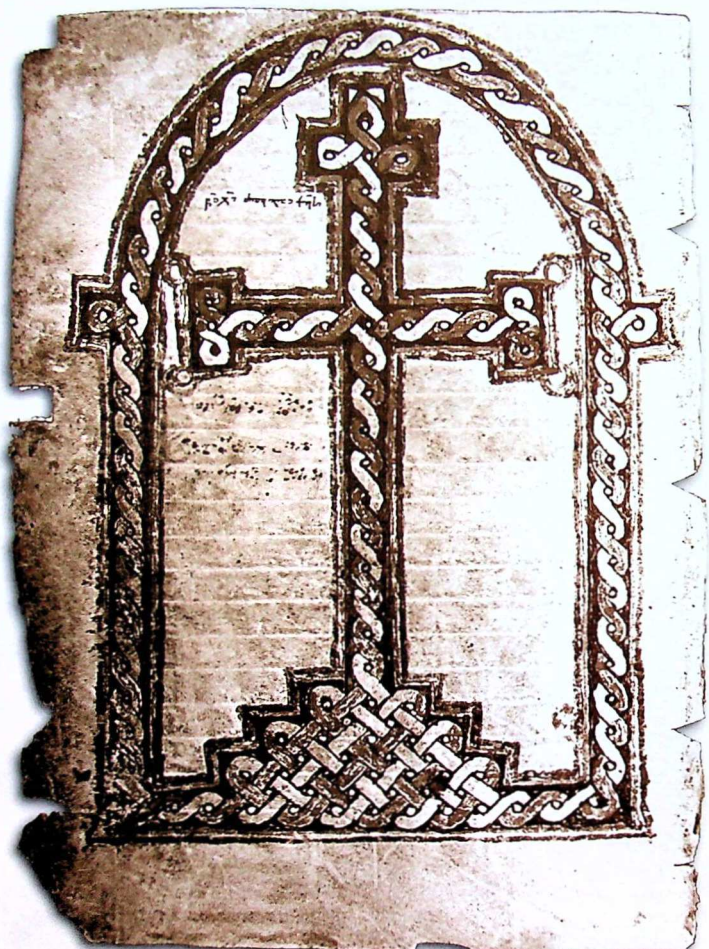

Sin.Geo.N.12, 45v

Sin.Geo.N.12, 188r

Sin.Geo.N.13, 38v-39r

Sin.Geo.N.14, 8v

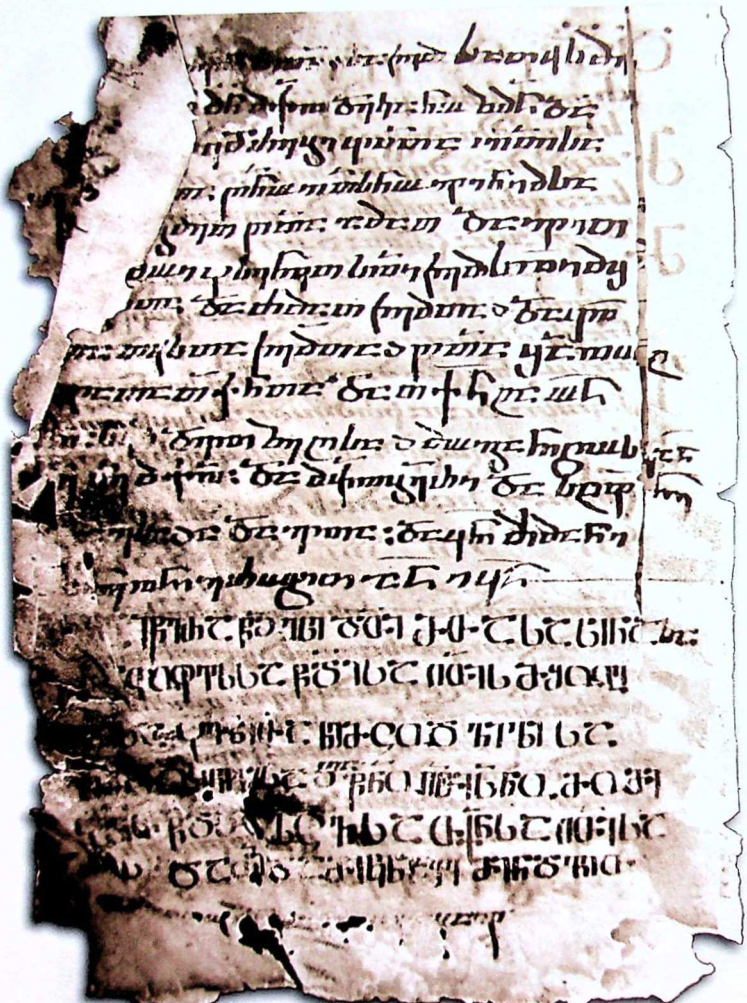

Sin.Geo.N.15, 115v

Sin.Geo.N.15, 115r

Sin.Geo.N.16, 1v-2r

Բոկնի՝ զեռ ոսոր ղբկաշն
Բղբեսի դպրոցի ժողովոց գր
ավանբբկաւ դպրոն զարոն ոսի
ղզին նեռանեա դպրոցի ոնոնց։
Բղբեսի դպրոցի ժողովոց դն
ջնոցի ըաւրս ՀԵԺՄՈՒԼԵ ԷՄԵ
դնջնոցի ի՝ զեռ ՀԵ դձկպ
մաւ փիկն։ Բղբեսի դպրոցի
ժողովոց էքիսավ ՀՅն գրգ ՈՅ
դՅՈՒՆԵ ԿՅՆԵ զեռնեռ։ ի՝ դղին
Բեռիցոն բաւՀՅպոնդպրոցի։
Բղբեսի դպրոցի ժողովոց դգր
Բն ՀԵԺՄՈՒԼԵ նբՅՈՒԼ դղեն
ՈՅՈՒՆԵՈՒԼ ի՝ զեռ ավրաՀն
ՅՈ։ Բղբեսի դպրոցի ժողովոց
գրգ դՅ փիկն։ ի՝ դղին Բեռյա
Ց ՈՅՈՒՆԵ ՈՅՈ փայ Բղն

Բղբեսի դպրոցի ժողովոց ՀԵ
դՅԵԺՄՈՒԼԵ ԱՅՅՅՅՀ դղնԵՈ
ՈՅն ՈՅԳնԵՈ ՀՅն զեռՈՒՆԵՈՒ
զեռ դղեԲՆԱՅՈՒԿԵ ՀԵԺՄ
զեռ ՈՅԵԲՆԵ ՀԵԺՄՈՒԼԵ զՅն
զեռ։
ԲոՈՒԲՆԵ զկաւՈ դպրոցի։
Բղբեսի դպրոցի ժողովոց զՅդ
ՈՅաւ զՅնՈՒԼԵՈՒԿԵՈ փիկն ի
դղին զկաւՈ դպրոցի Բեռ
դՅՈՒԼԵ զեռնՅՈՒԼԵ ՀԵԺՄՈՒԼԵ։ Բղ
ԲՈՒԼԵ դպրոցի ի՝ Բն նՅպաՀ
մաւՈՒԼԵ ՈՅՈ ՈՅՈՒՆԵ դղեն
ՅաՀՅդՅաՀՅ դպրոցի չաւ
մՅՈՒՈՒԼԵ դղն ԲեռՈՒՆԵՈՒԼԵ։
ի՝ զեռ ՀԵԺՄՈՒԼԵ զՅՈՒԼԵ
դղՅՈՒԼԵ ավՅաՀՅաՀ ՀԵԺՄՈՒԼԵ։
դպրոցի դղին զեռՈՒՆԵՈՒԼԵ։
Բղբեսի դպրոցի զաւ ԲոՈՒԼԵ ՈՅ
Բն ի՝ զեռ ԲոՈՒԼԵ զՅՈՒԼԵ ՈՅՈՒԼԵ

զեռ ՈՅՈՒԼԵ զՅՈՒԼԵ զՅՈՒԼԵ

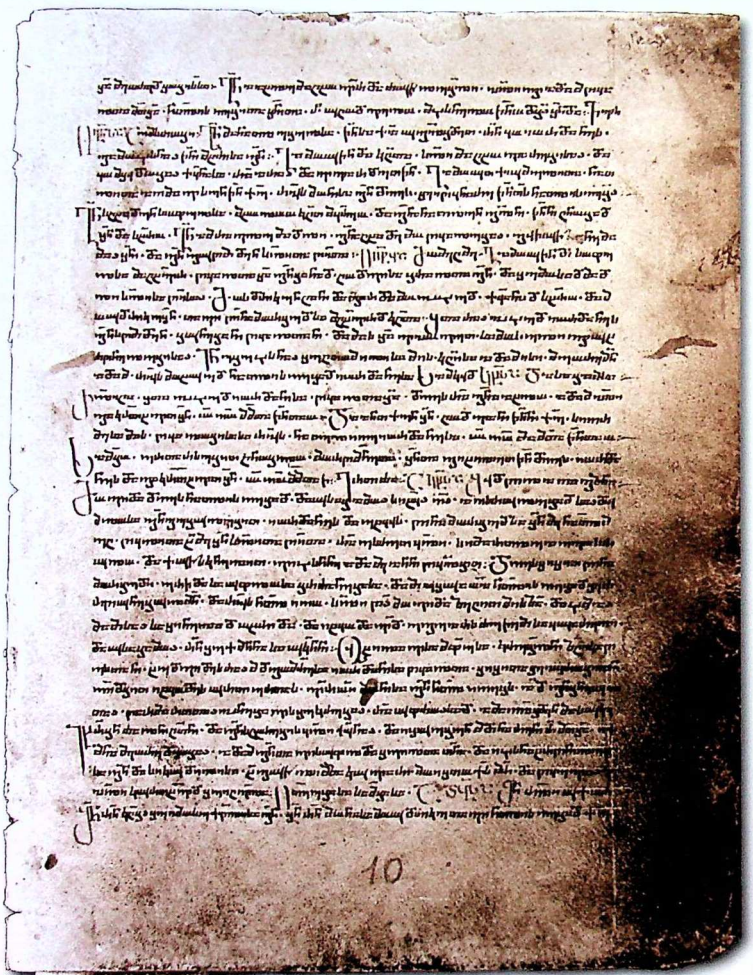

Sin.Geo.N.18, 10r

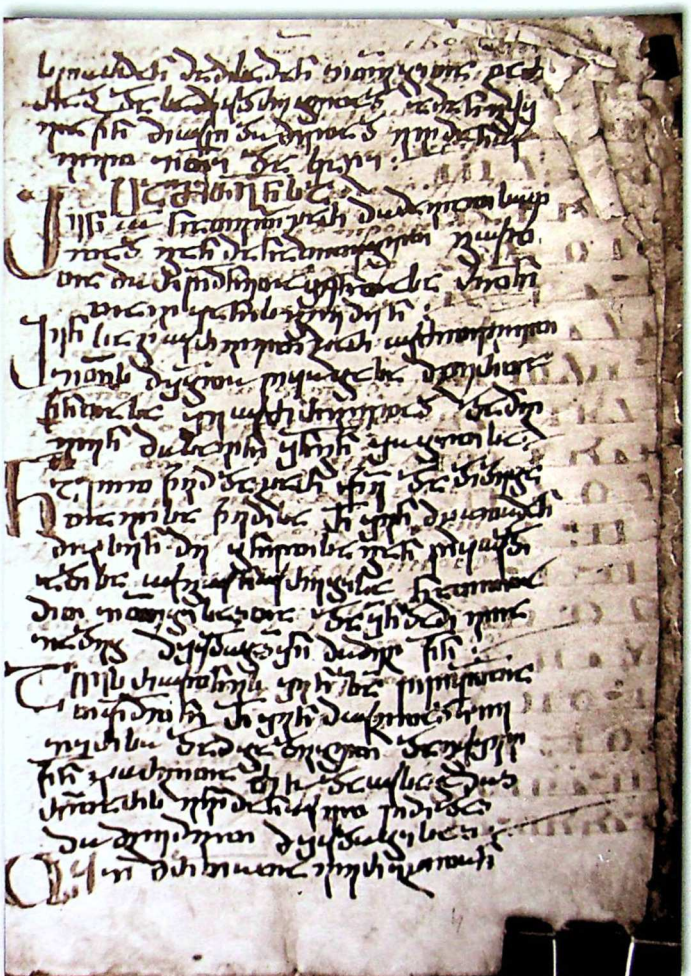

Sin.Geo.N.19, 4r

Sin.Geo.N.19, 36v-37r

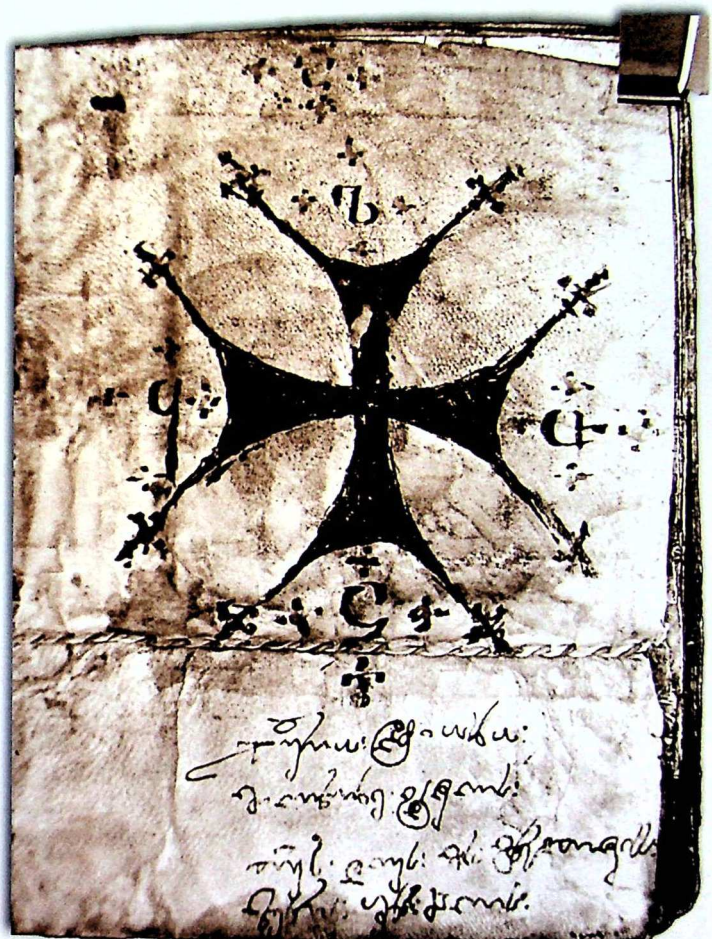

Sin.Geo.N.20, 1r

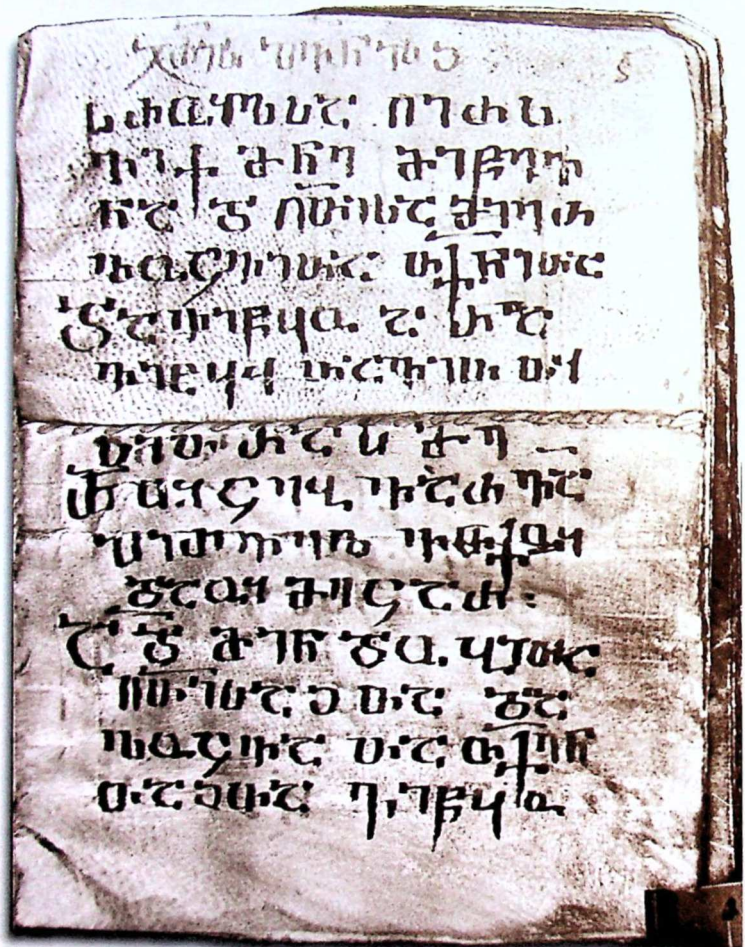

Sin.Geo.N.20, 5r

Sin.Geo.N.21, 2v-3r

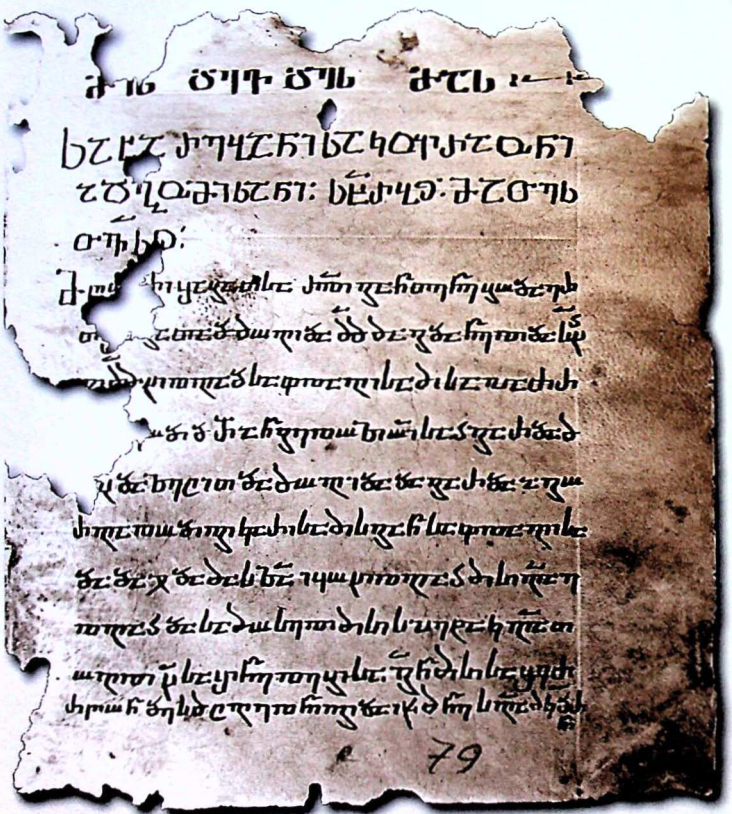

Sin.Geo.N.22, 3r, 79r

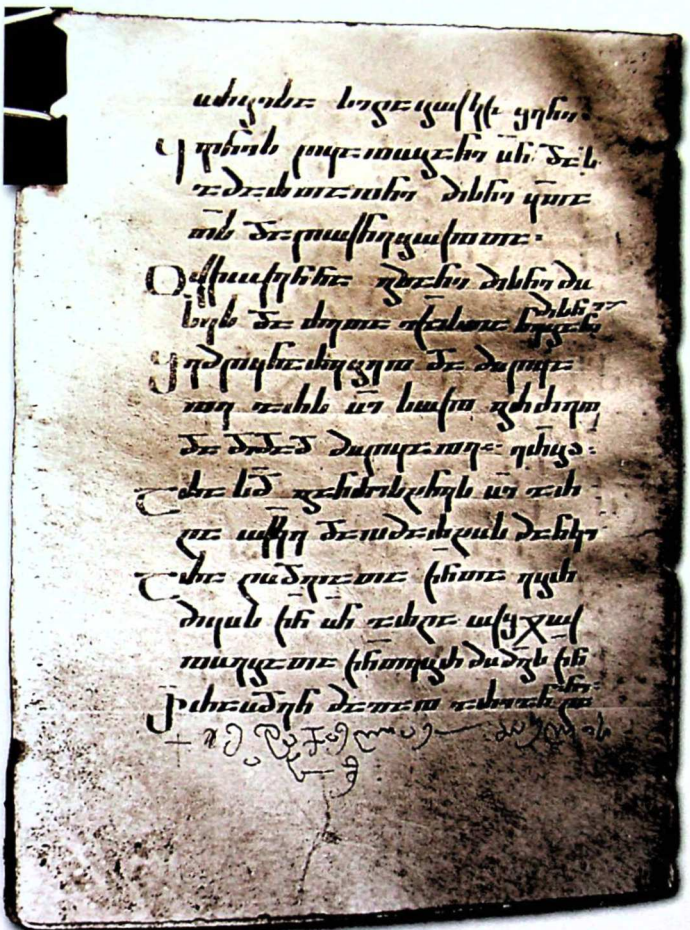

Sin.Geo.N.23, 31v

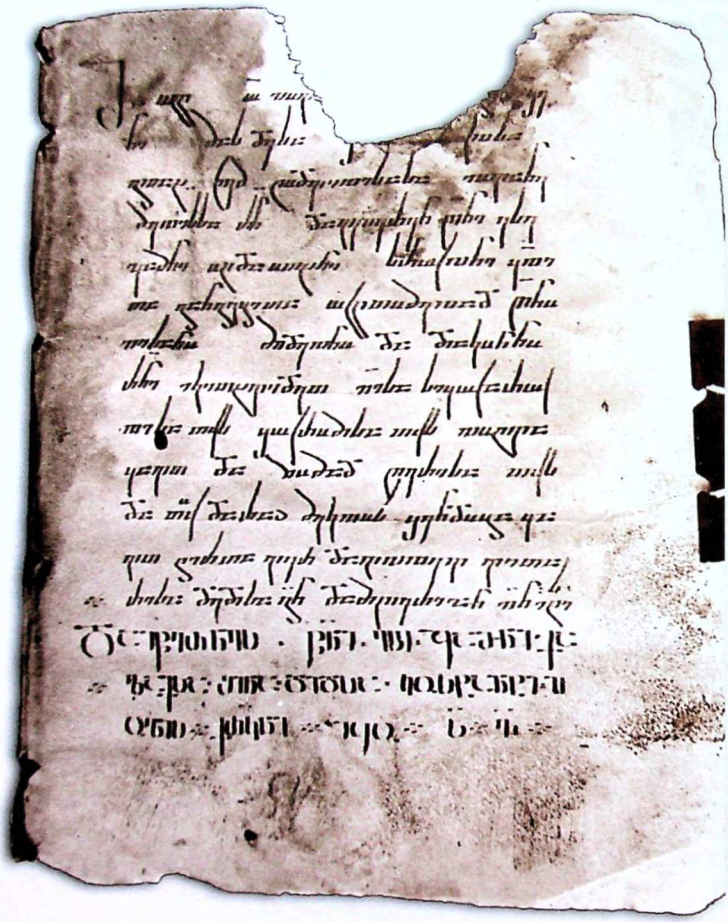

Sin.Geo.N.23, 54r

Sin.Geo.N.24, 4v-5r

Sin.Geo.N.25, 21v-22r

Sin.Geo.N.26, 23v-24r

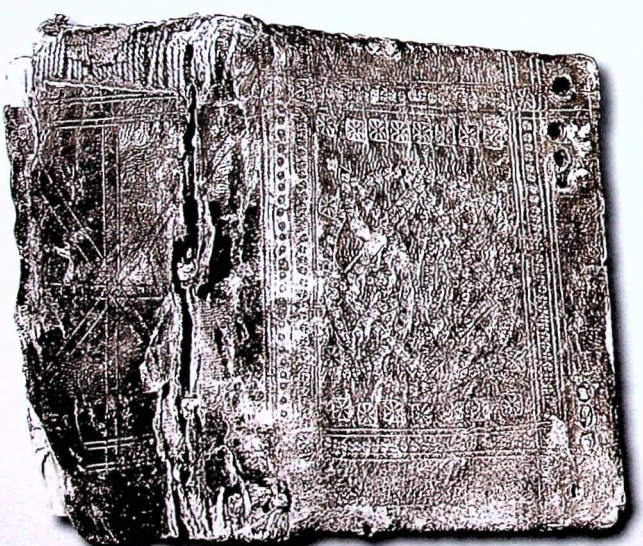

Sin.Geo.N.26

Sin.Geo.N.27, 43v-44r

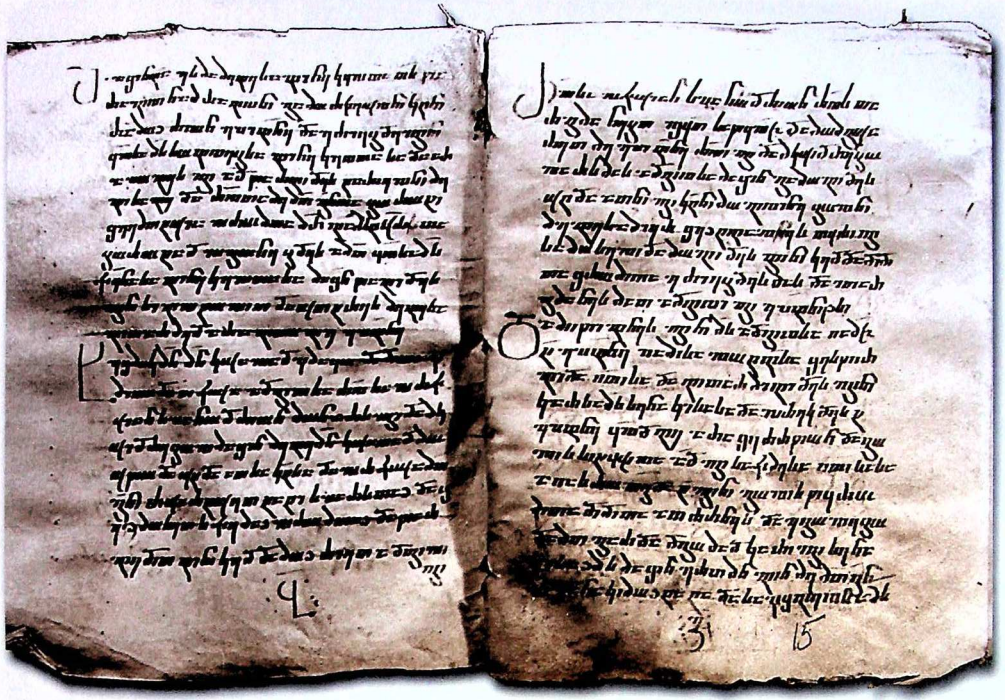

Sin.Geo.N.28, 14v-15r

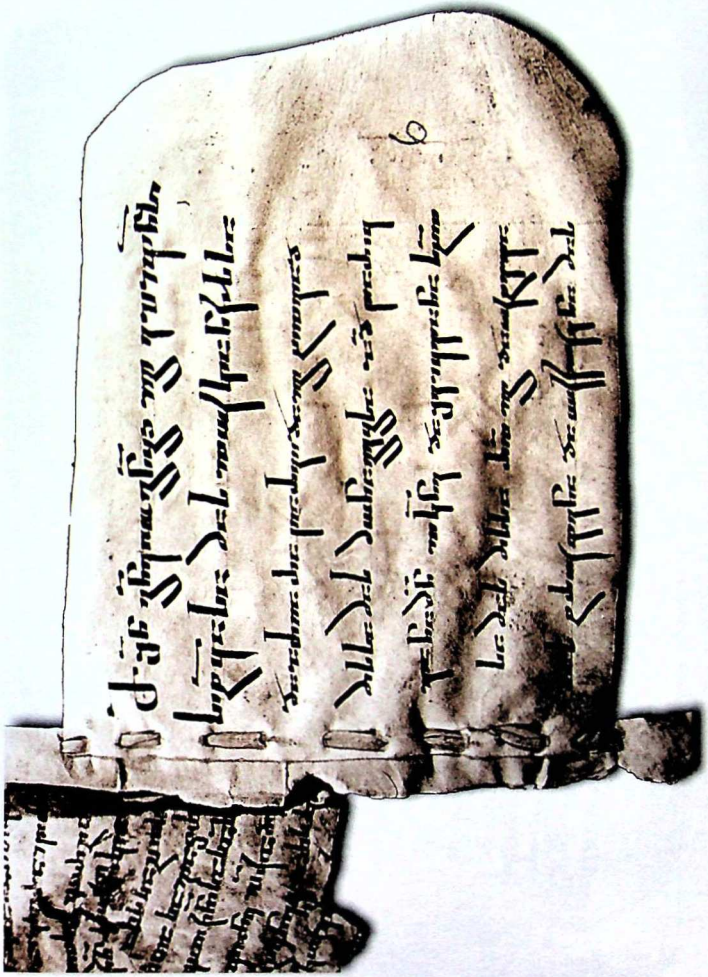

Sin.Geo.N.28, 6r

Sin.Geo.N.29, 4v-5r

Sin.Geo.N.30, 15v-16r

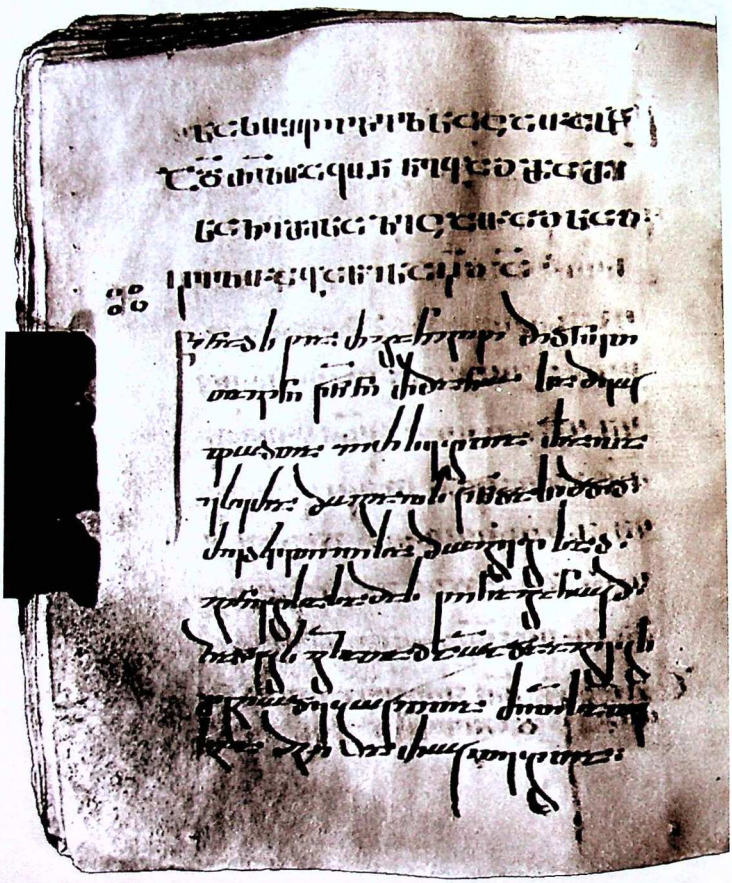

Sin.Geo.N.31, 66v

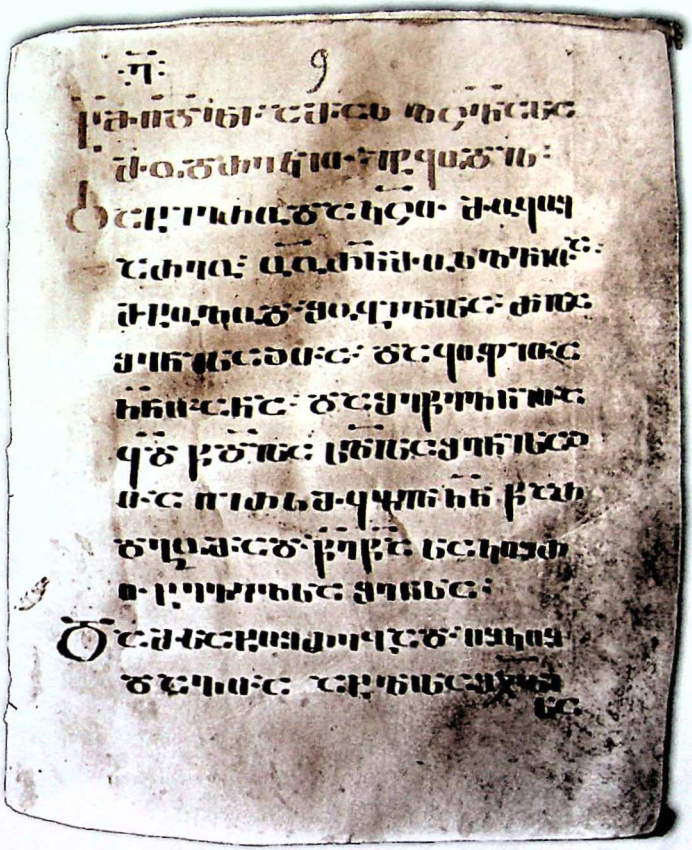

Sin.Geo.N.31, 9r

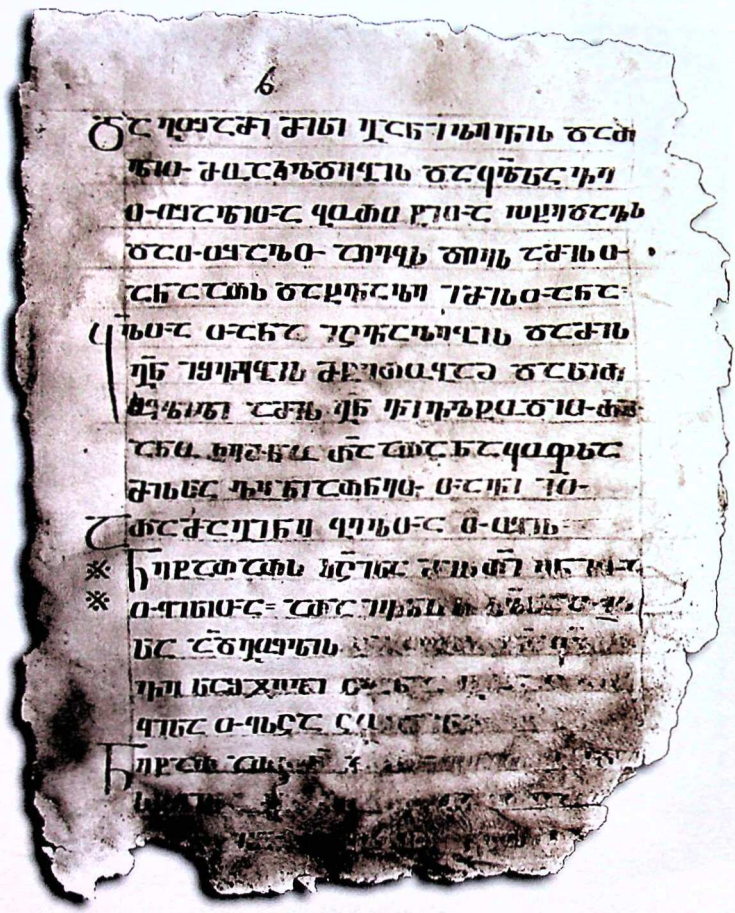

Sin.Geo.N.32, 6r

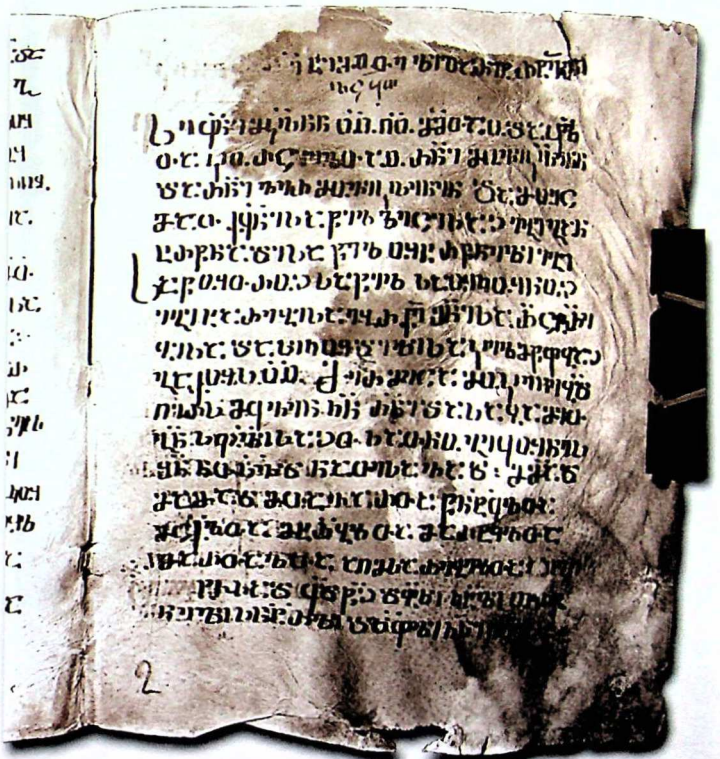

Sin.Geo.N.33, 2r

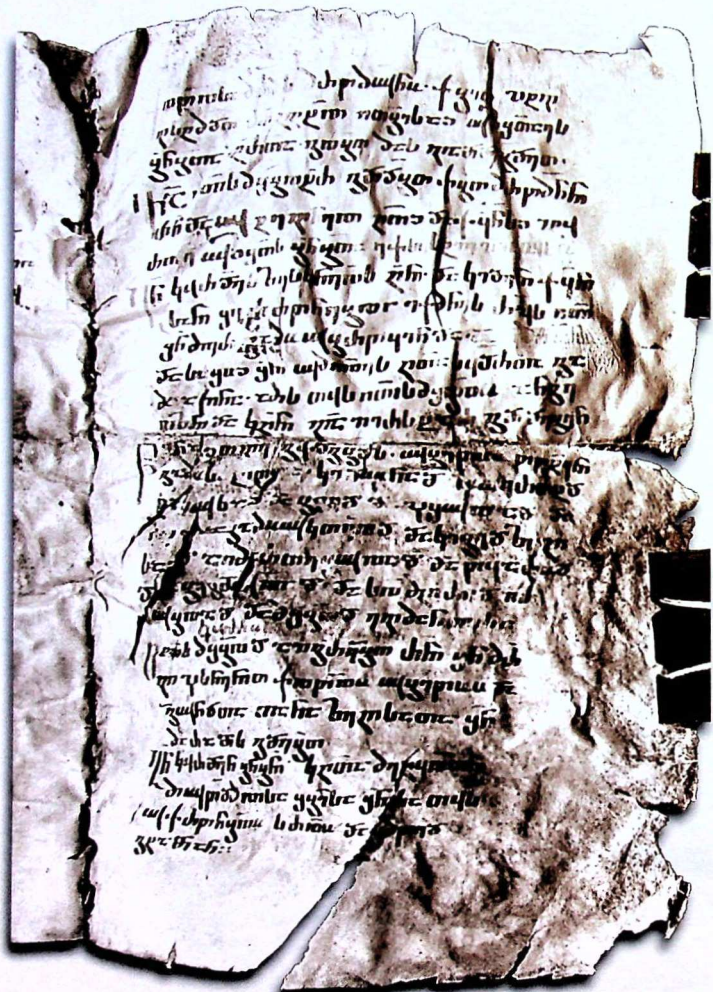

Sin.Geo.N.34, 4r

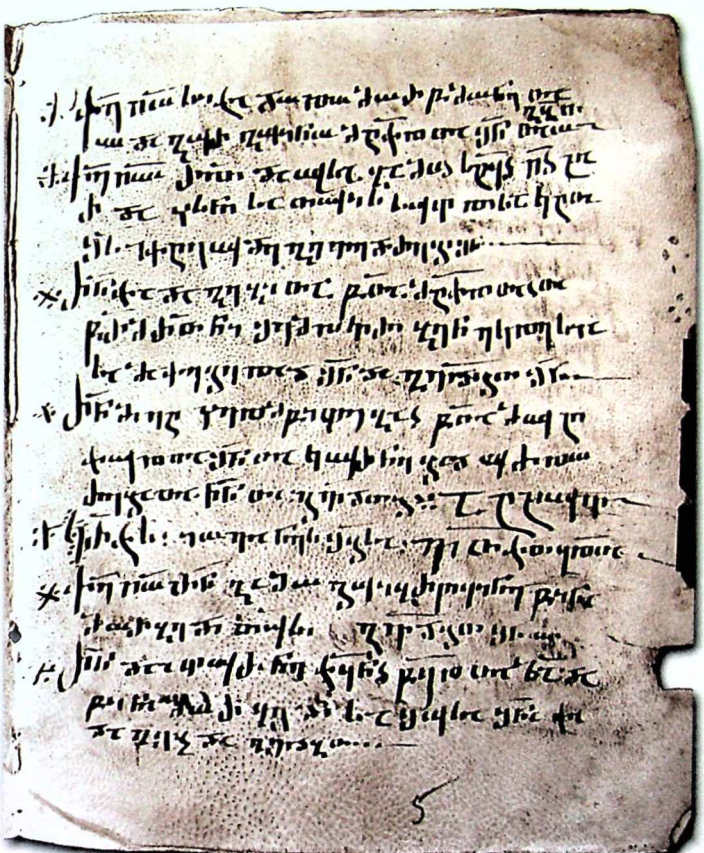

Sin.Geo.N.35, 5r

Sin.Geo.N.36, 4v-5r

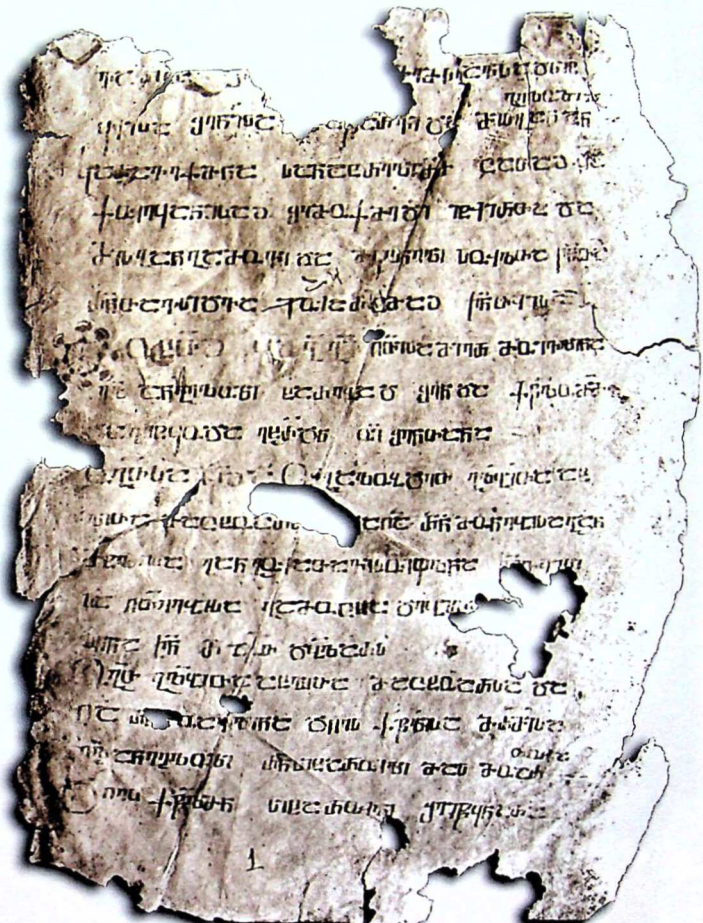

Sin.Geo.N.37, 1r

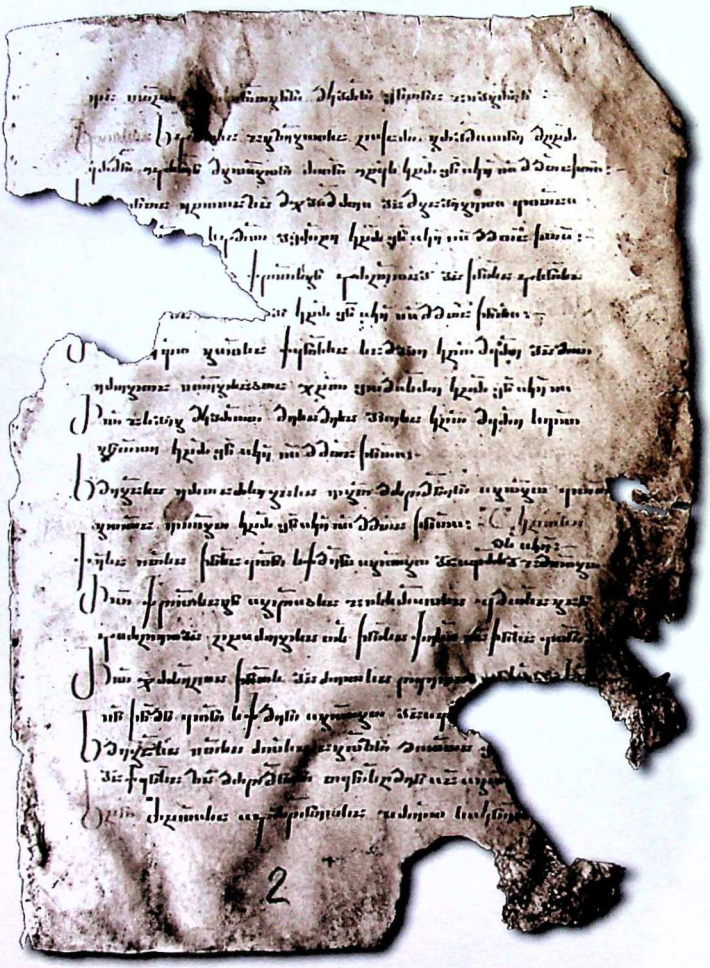

Sin.Geo.N.38, 2r

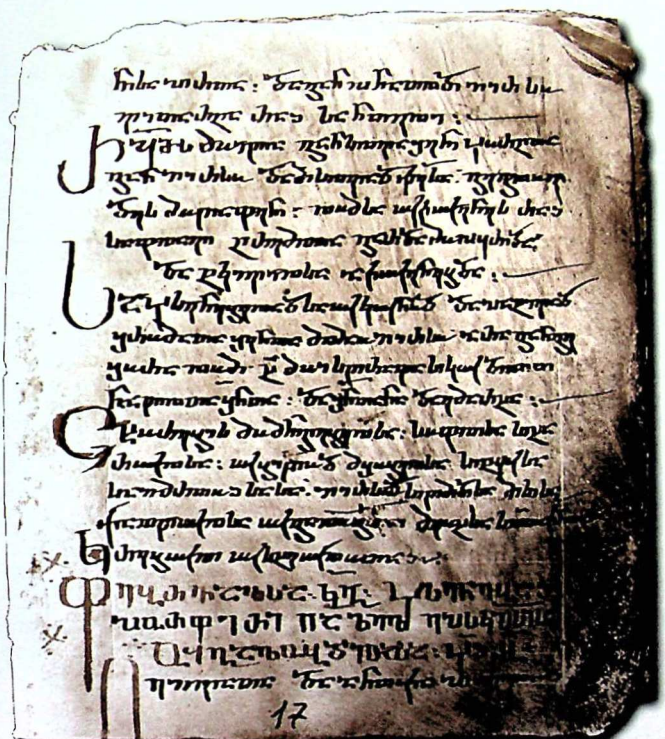

Sin.Geo.N.39, 17r

Sin.Geo.N.40, 5v-6r

Sin.Geo.N.41, 12r

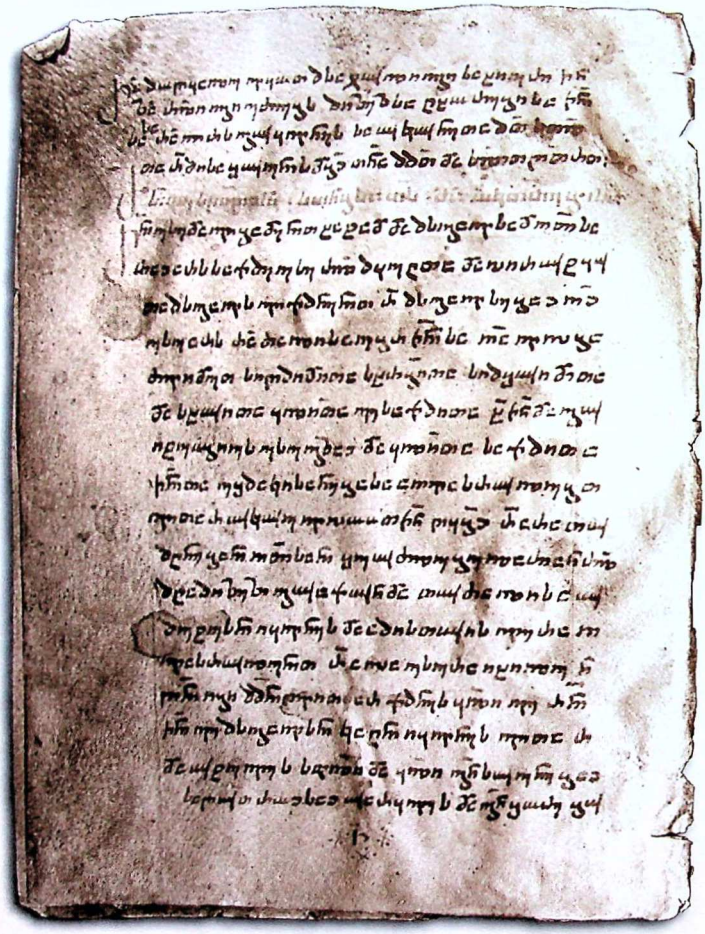

Sin.Geo.N.42, 10v

Sin.Geo.N.43, 1v-2r

Sin.Geo.N.44, 1v

Sin.Geo.N.44, 6r

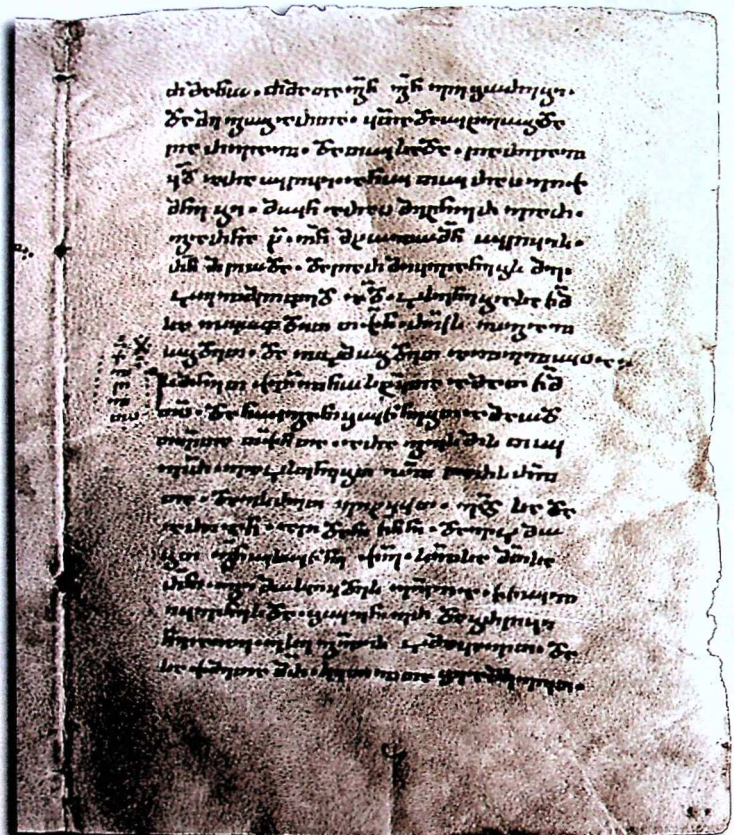

Sin.Geo.N.45, 4r

Sin.Geo.N.46, 4v-5r

Sin.Geo.N.47, 3r

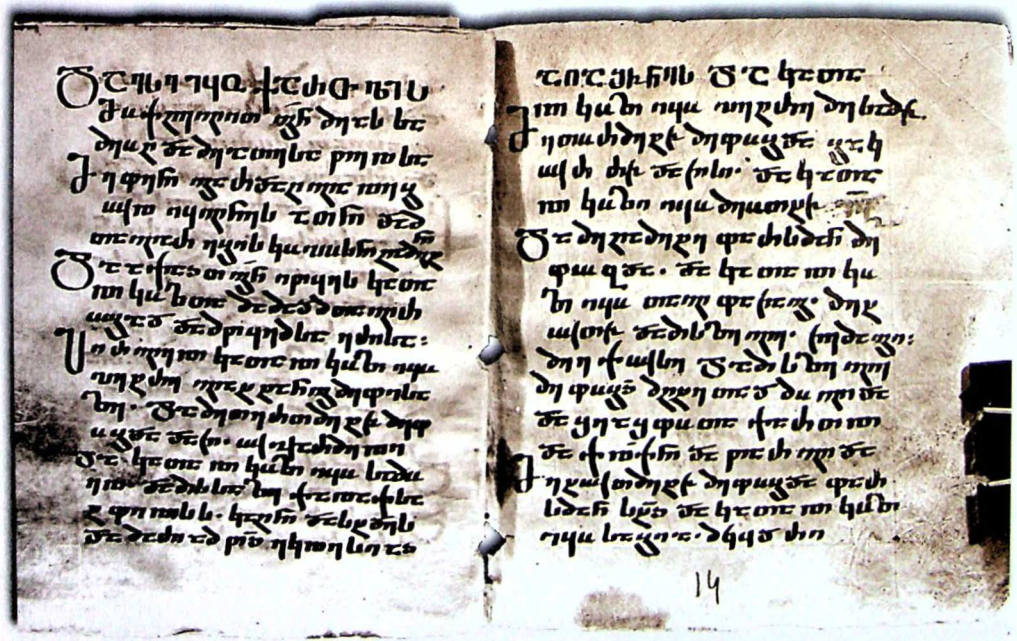

Sin.Geo.N.48, 8v-9r

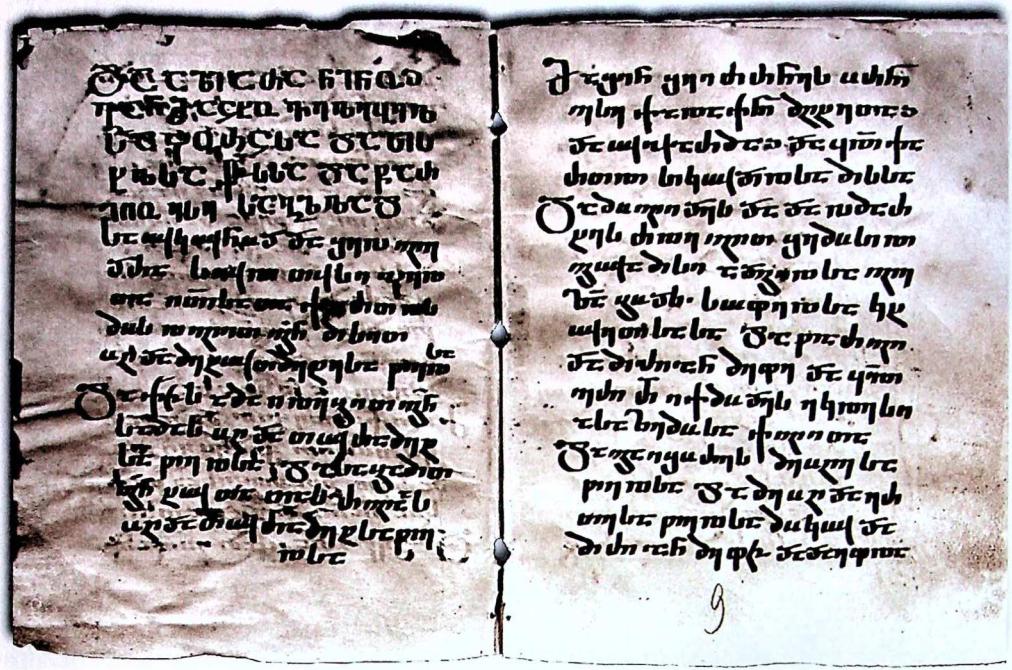

Sin.Geo.N.49, 6v-7r

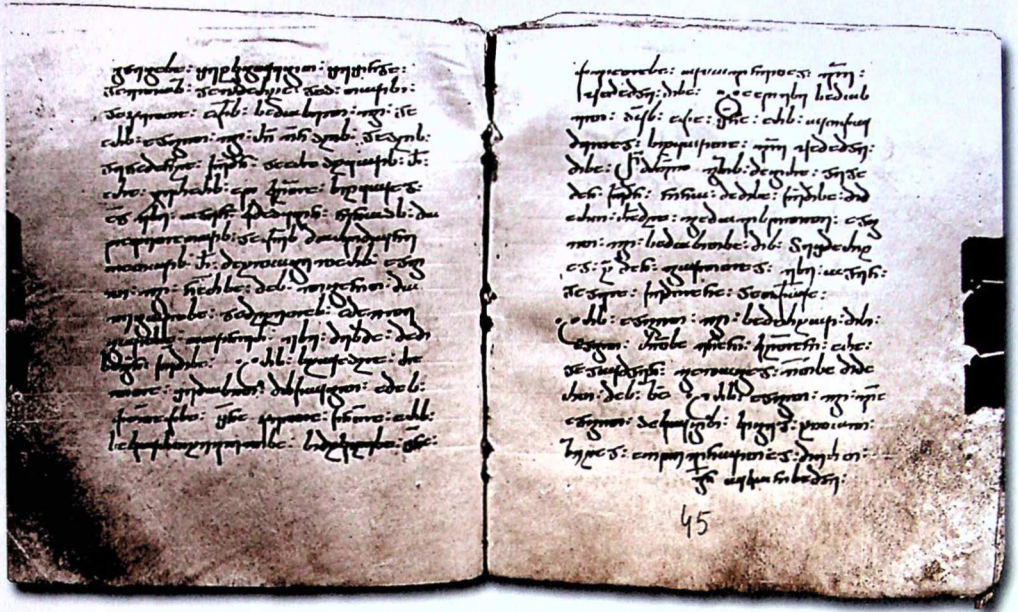

45

Sin.Geo.N.50, 44v-45r

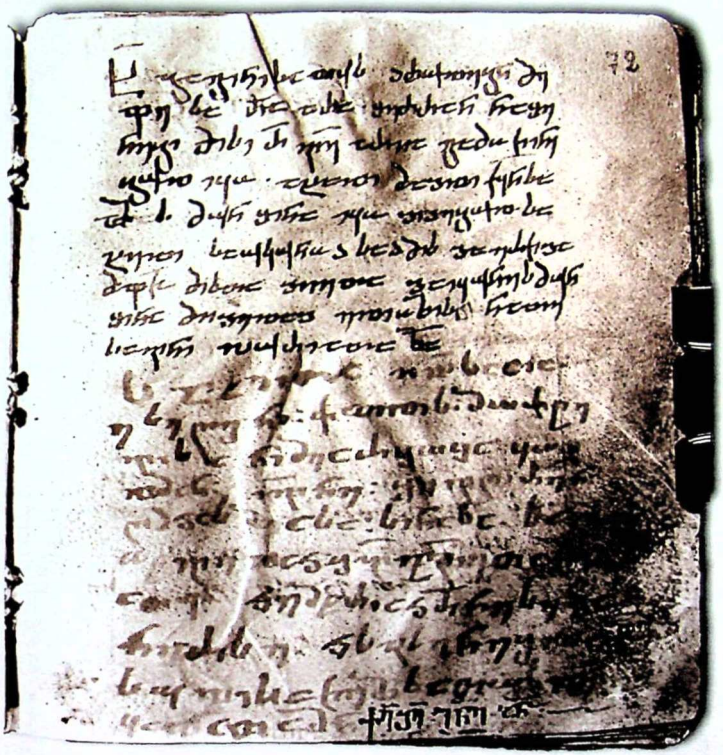

Sin.Geo.N.50, 72r

Sin.Geo.N.51, 126v-127r

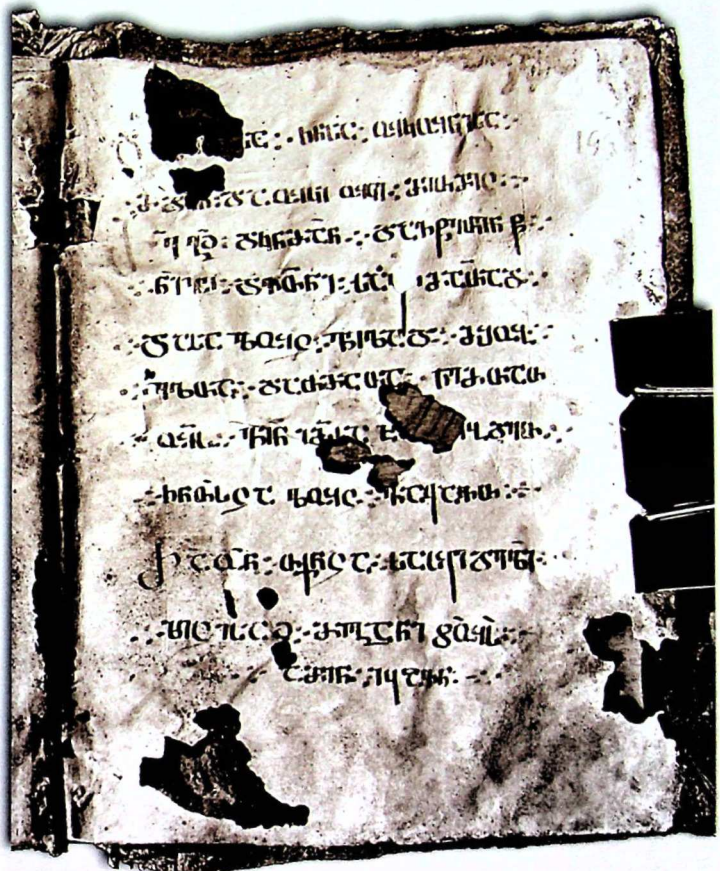

Sin.Geo.N.51, 199r

Sin.Geo.N.52, 71v-72r

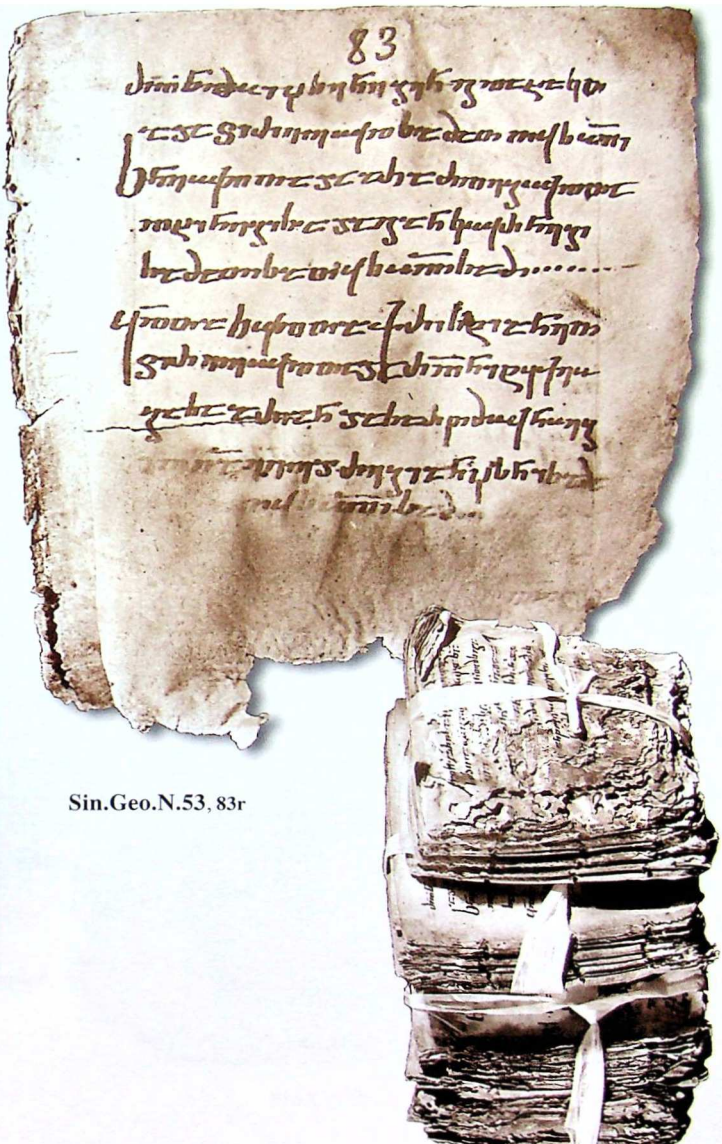

Sin.Geo.N.53, 83r

Sin.Geo.N.54, 108v

Sin.Geo.N.55, 18v-19r

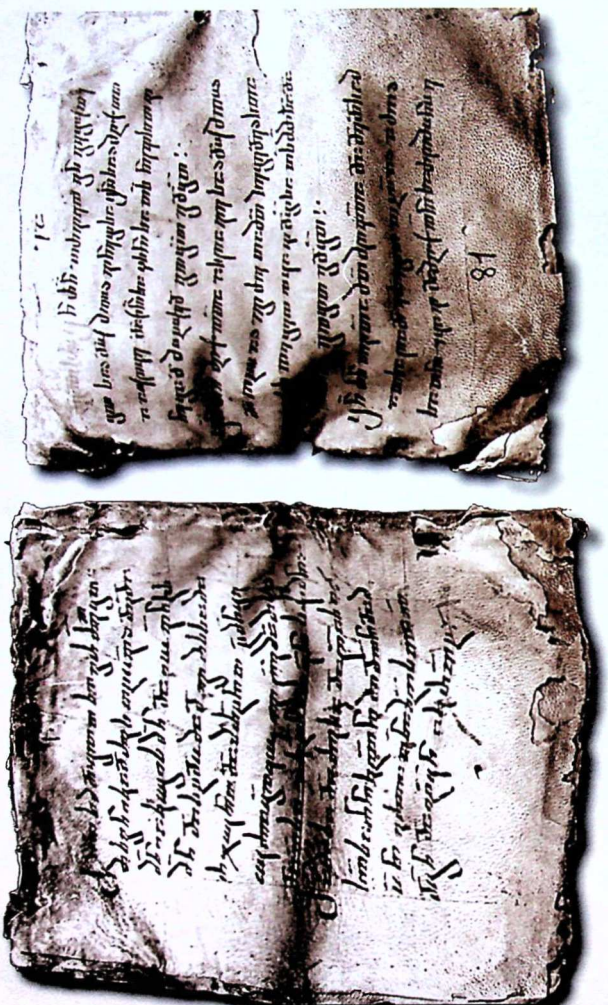

Sin.Geo.N.56, 80v-81r

Sin.Geo.N.57, 180r

Sin.Geo.N.58, 71v-72r

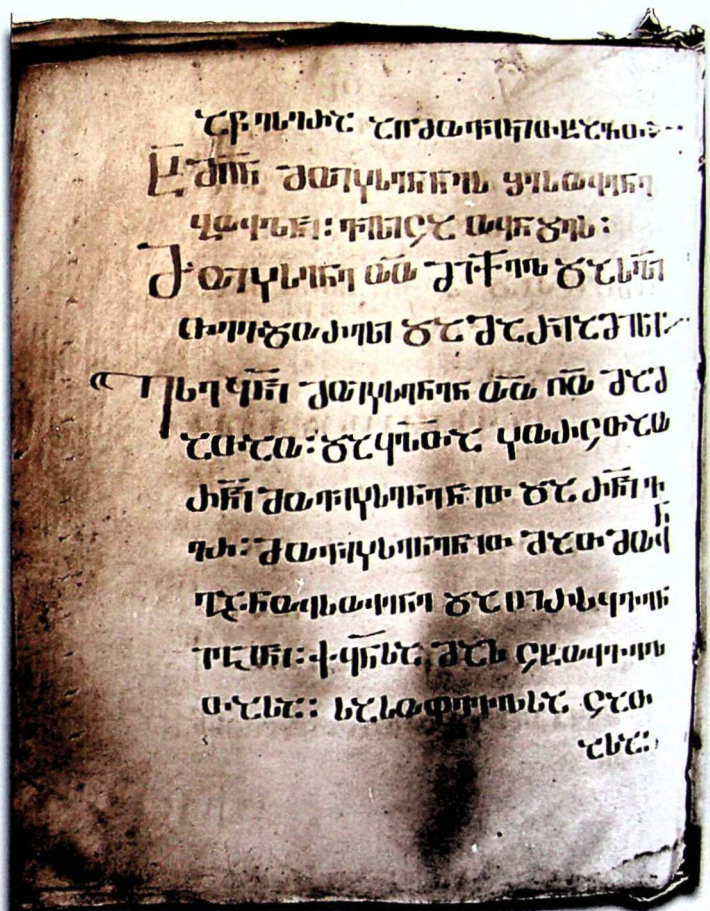

Sin.Geo.N.58, 31v

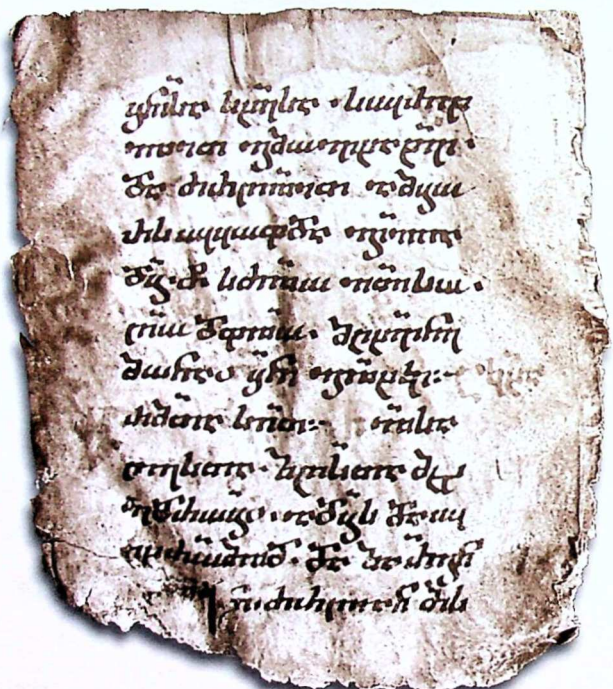

Sin.Geo.N.59, 1r

Sin.Geo.N.60, 37v-38r

Sin.Geo.N.61, 16v-17r

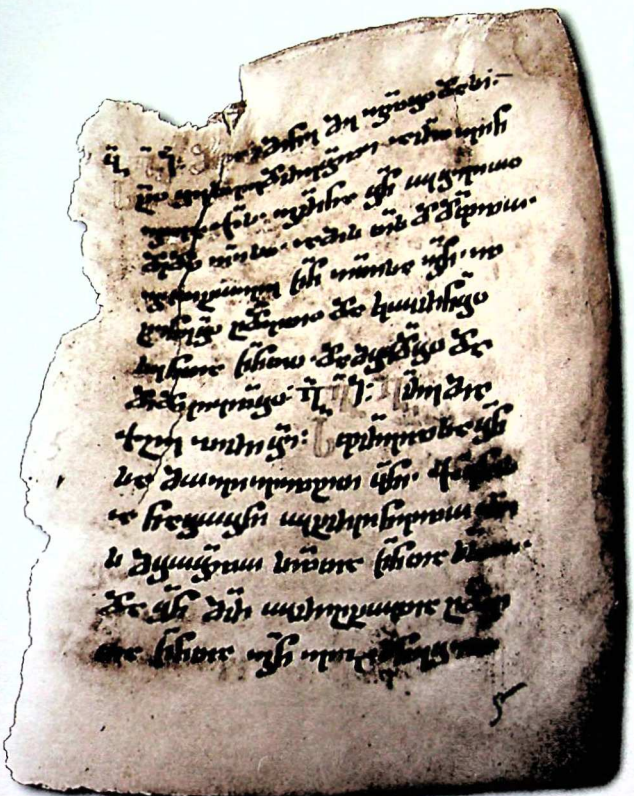

Sin.Geo.N.62, 5r

Sin.Geo.N.63, 65v-66r

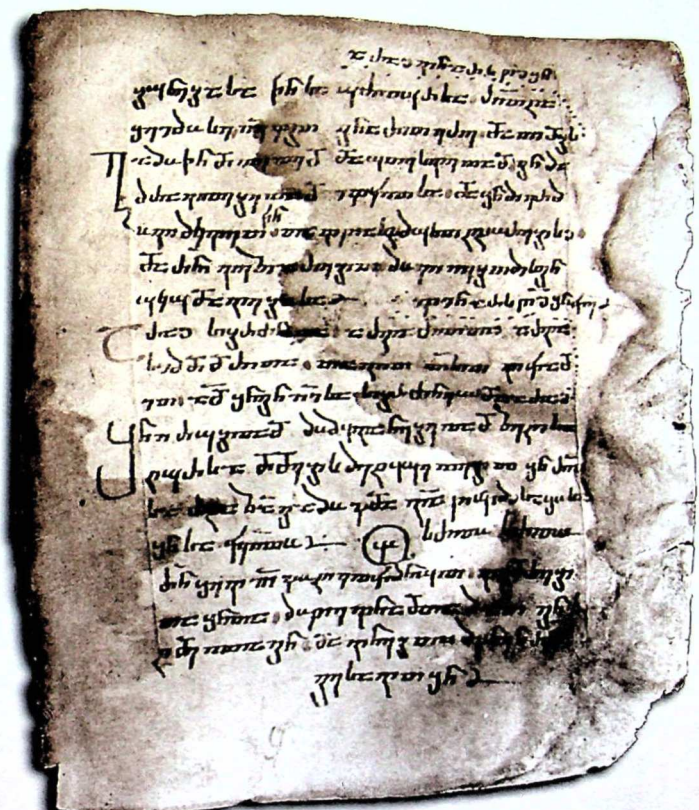

Sin.Geo.N.64, 5r

Sin.Geo.N.65, 26v-27r

Sin.Geo.N.66, 1v-2r

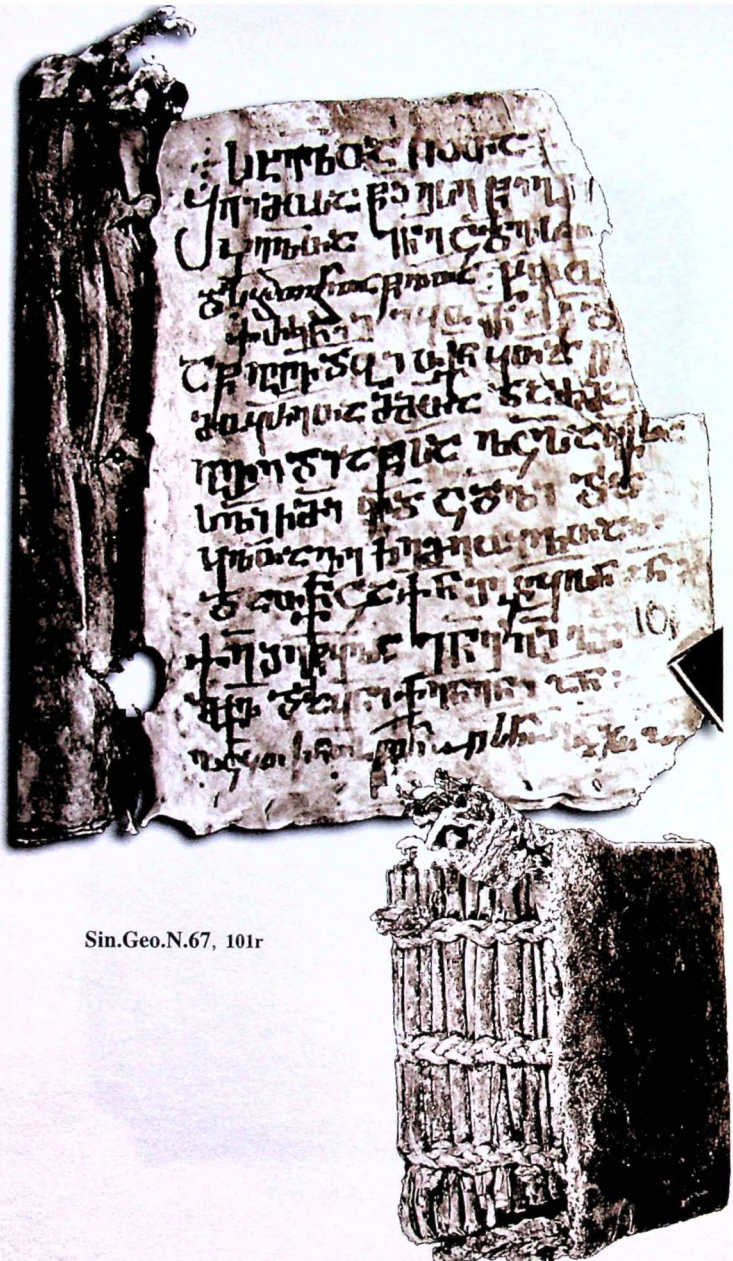

Sin.Geo.N.67, 101r

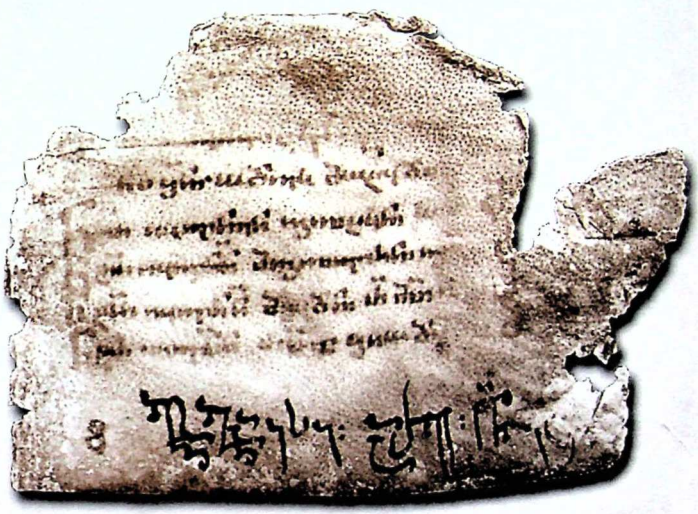

Sin.Geo.N.68, 8r

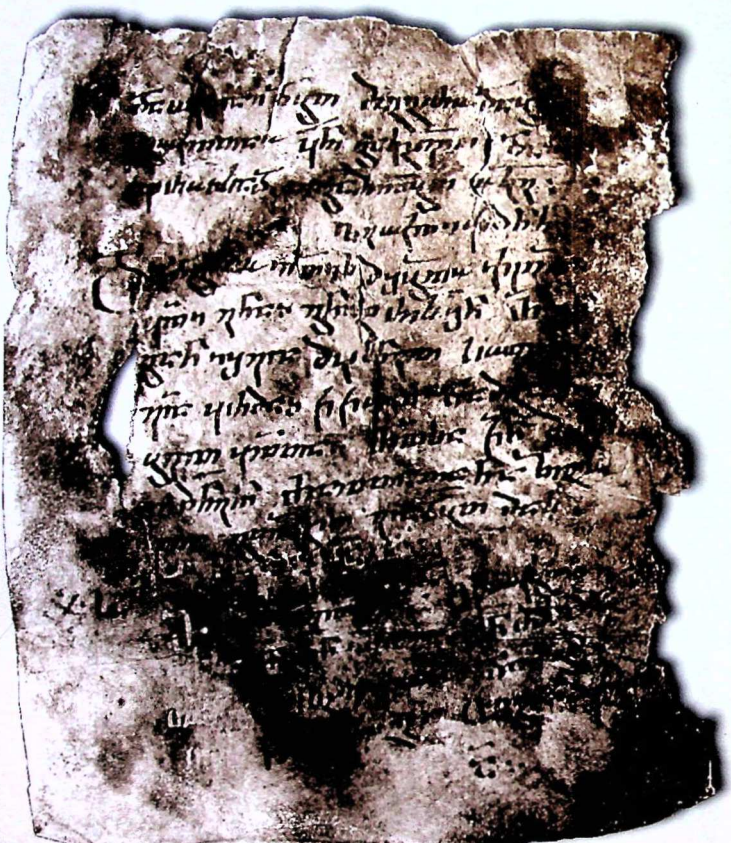

Sin.Geo.N.69, 1v

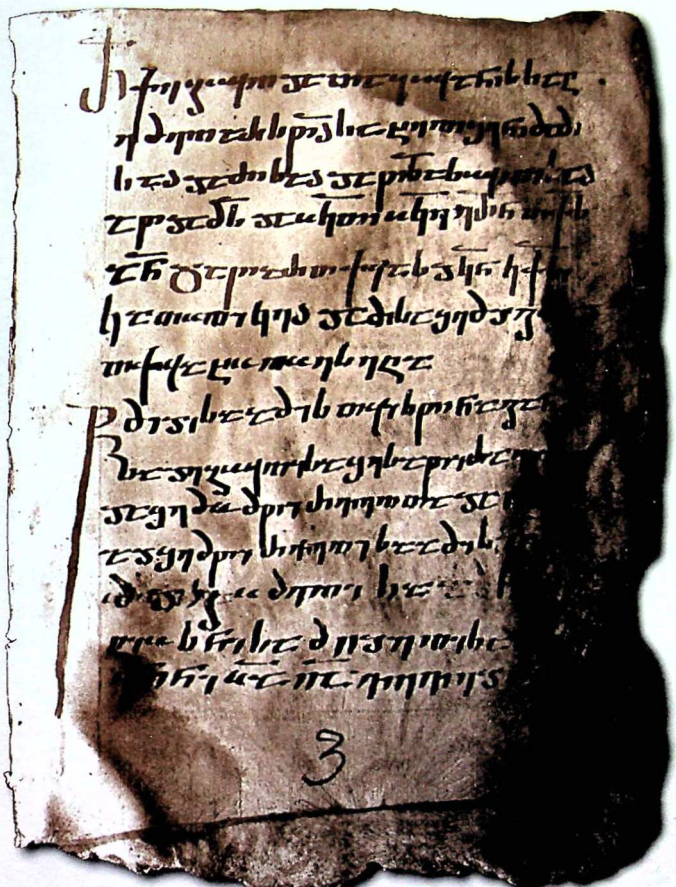

Sin.Geo.N.70, 3r

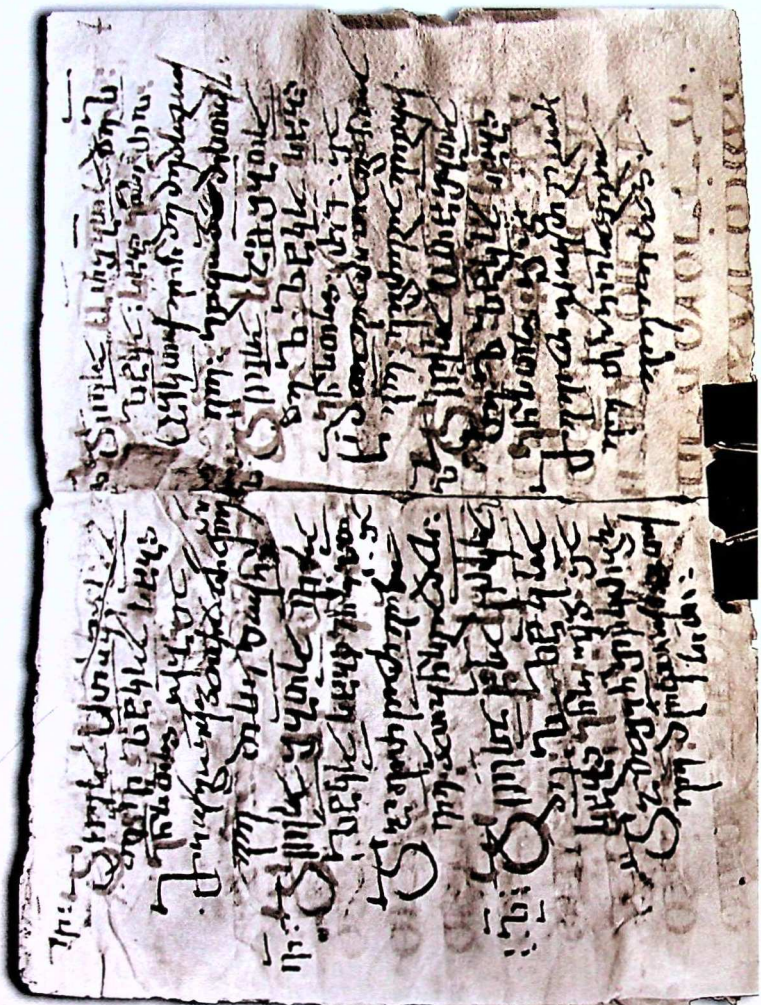

Sin.Geo.N.71, 6v-7r

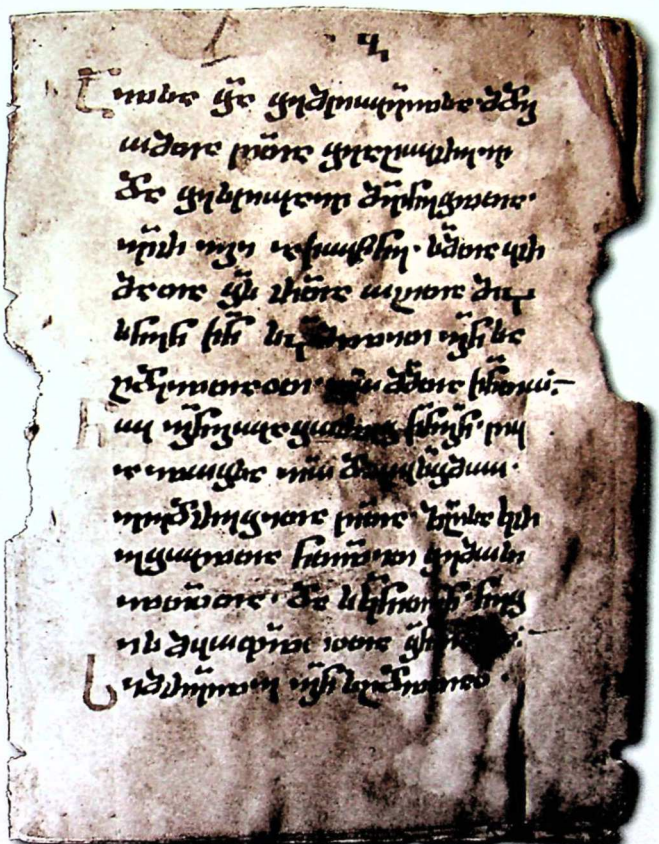

Sin.Geo.N.72, 1r

Sin.Geo.N.73, 2r

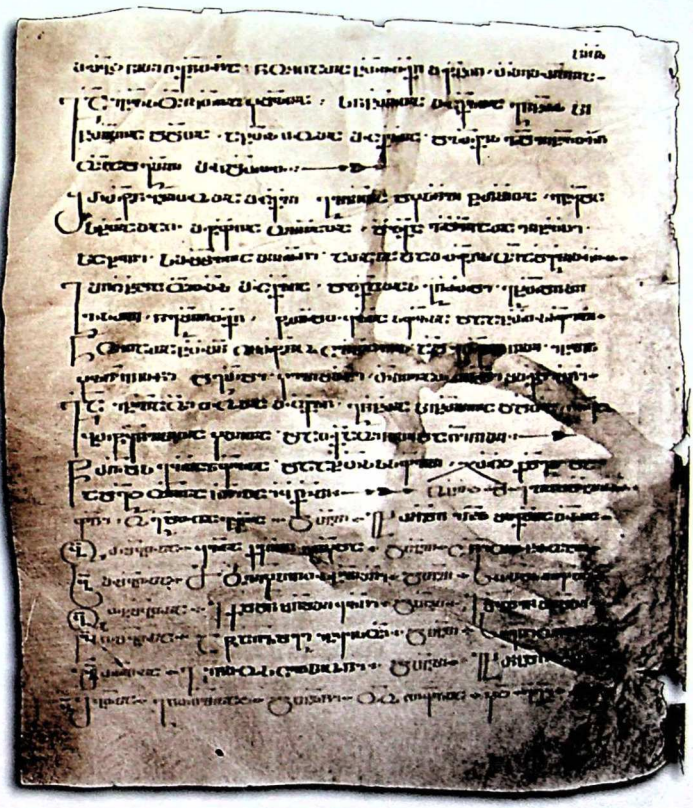

Sin.Geo.N.74, 2v

Sin.Geo.N.75, 10r

Sin.Geo.N.76, 7r

Sin.Geo.N.77, 1v

Sin.Geo.N.78, 4r

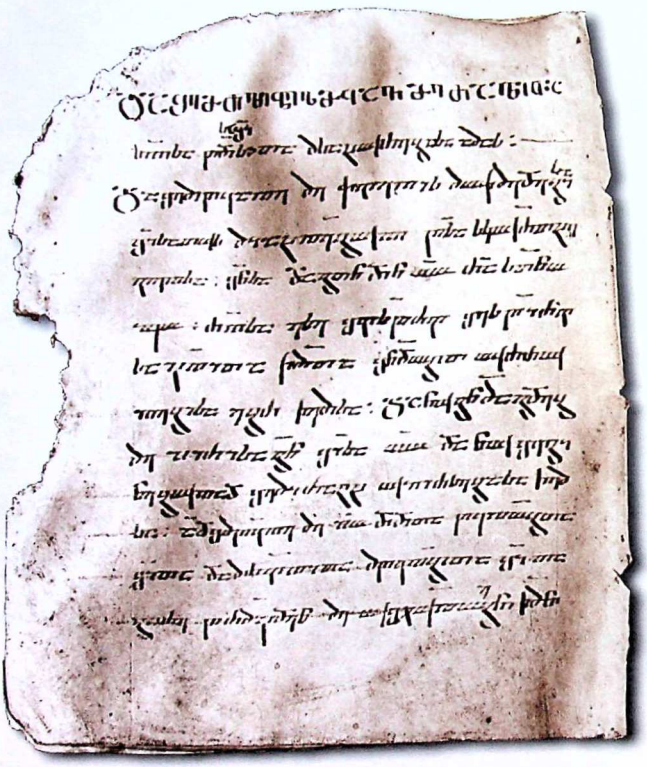

Sin.Geo.N.79, 4v

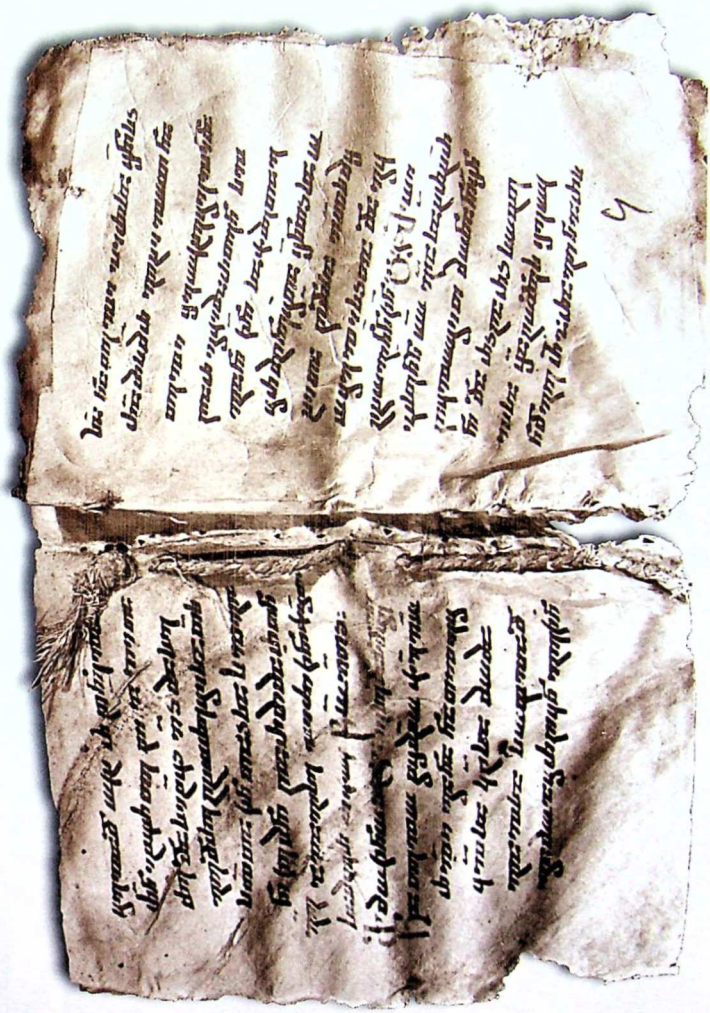

Sin.Geo.N.80, 3v-4r

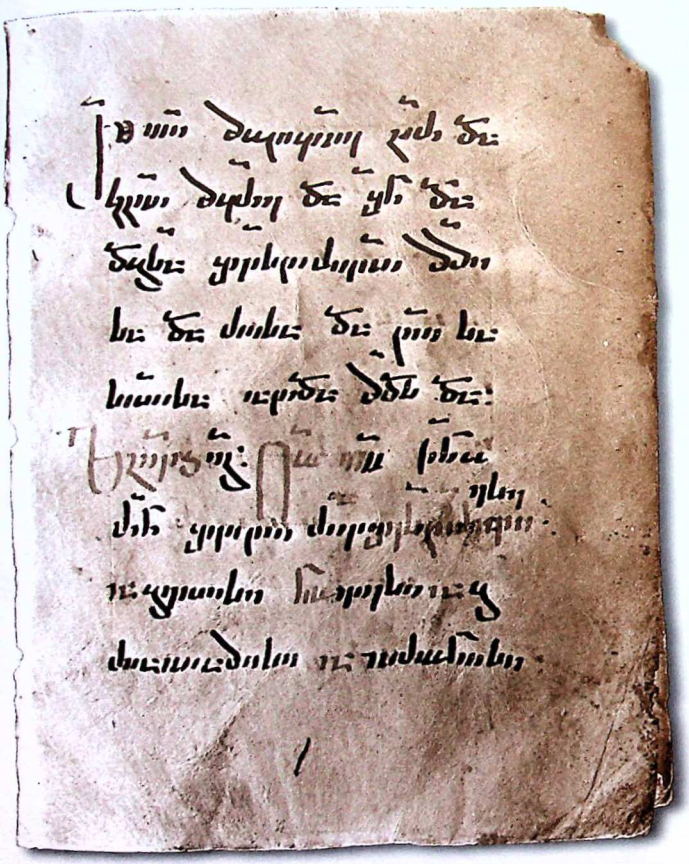

Sin.Geo.N.81, 1r

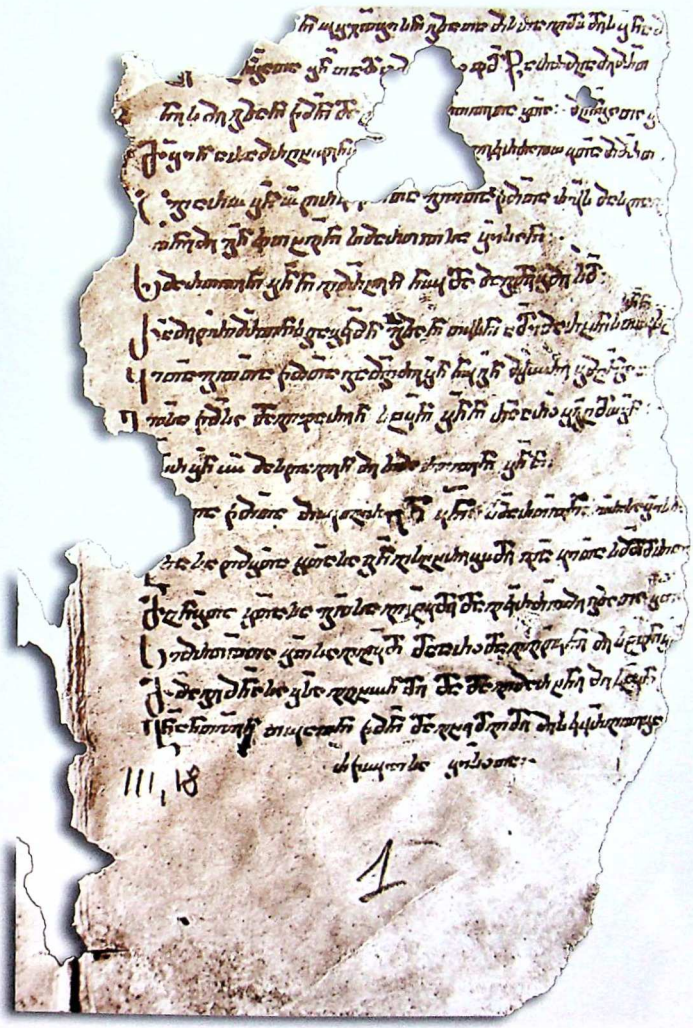

Sin.Geo.N.82, 1r

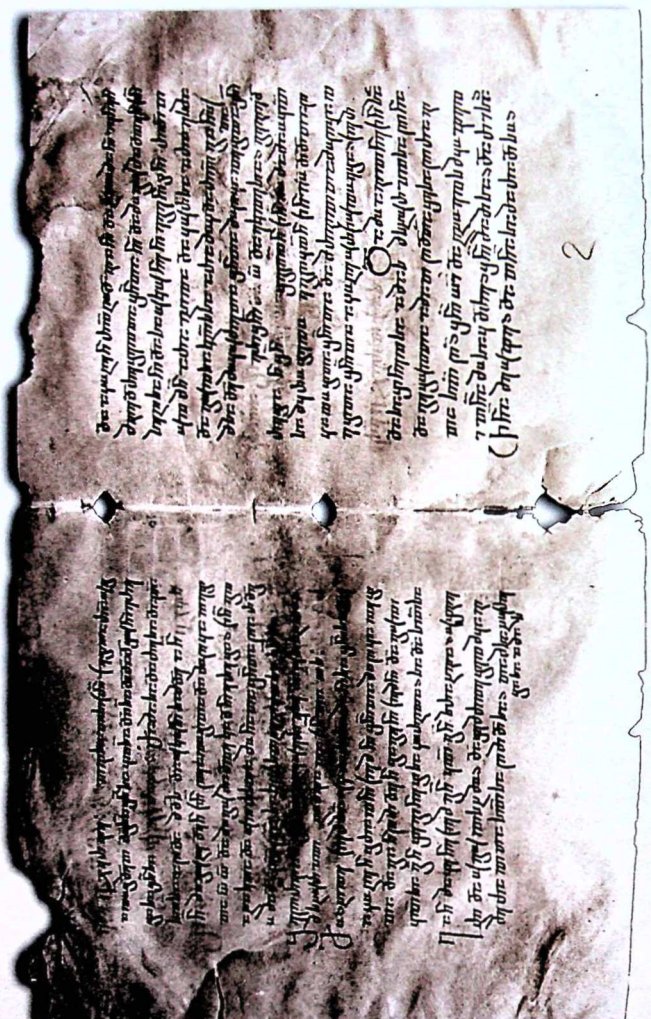

Sin.Geo.N.83, 1v-2r

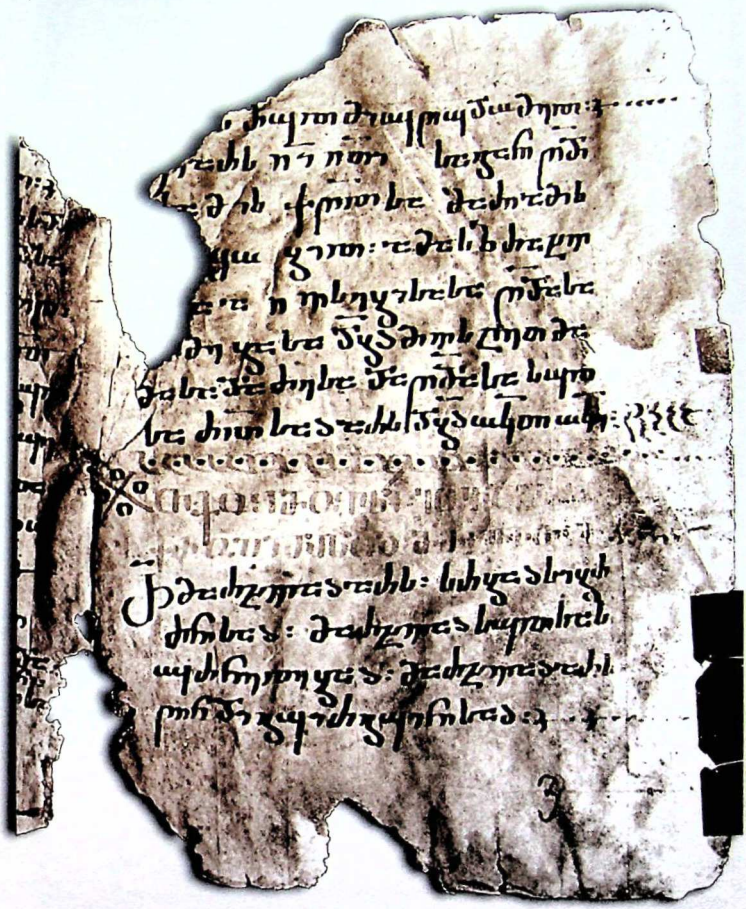

Sin.Geo.N.84, 3r

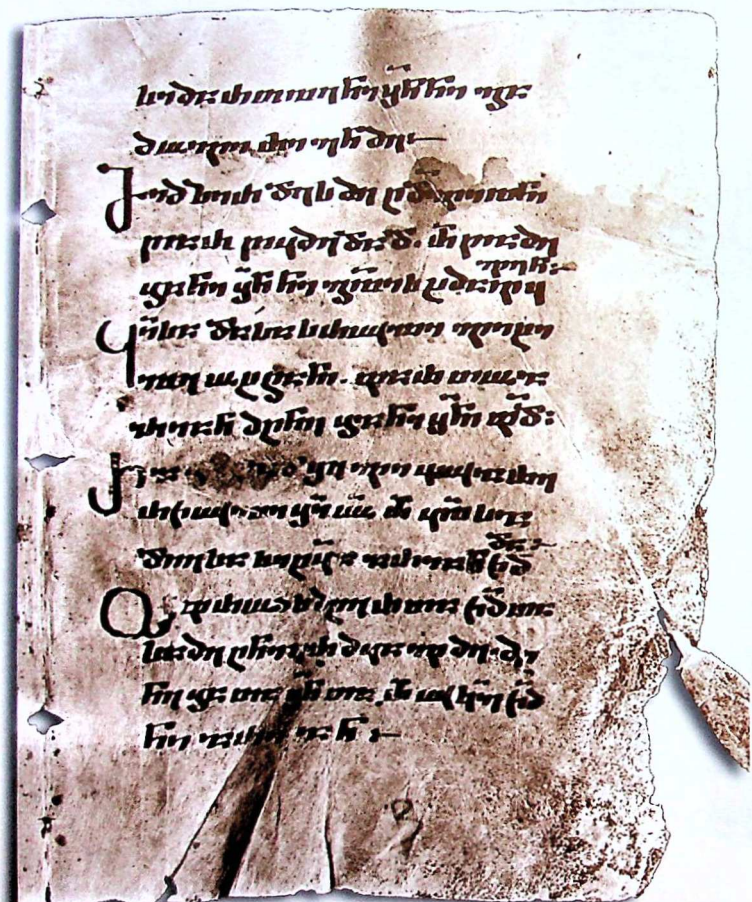

Sin.Geo.N.85, 3r

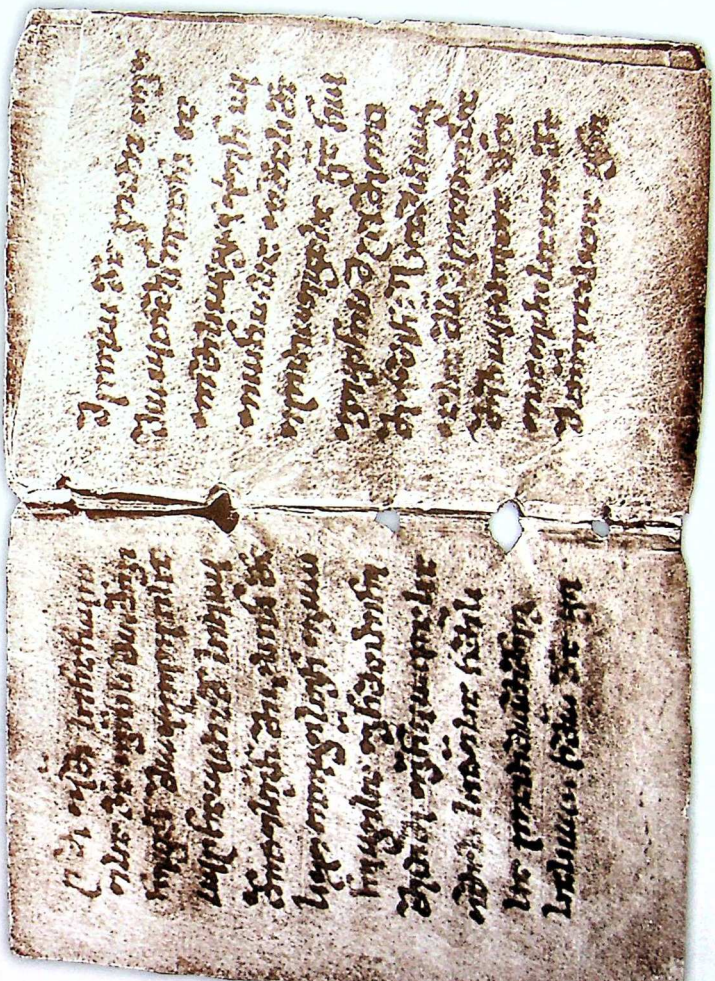

Sin.Geo.N.86, 4v-5r

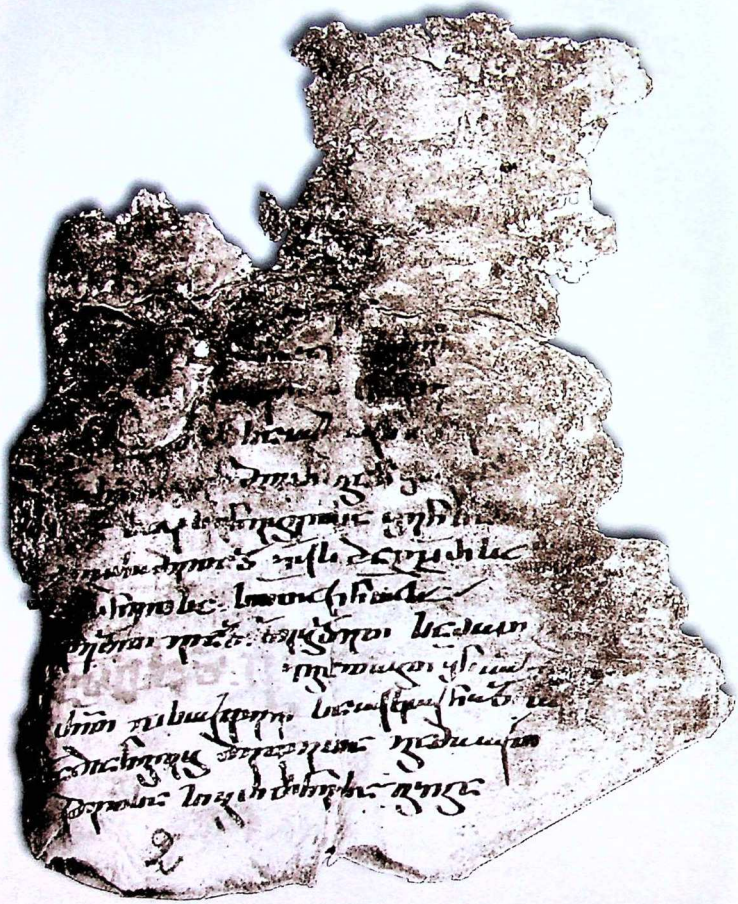

Sin.Geo.N.87, 2r

Sin.Geo.N.88, 1v

Sin.Geo.N.89, 2r

Sin.Geo.N.90, 26r

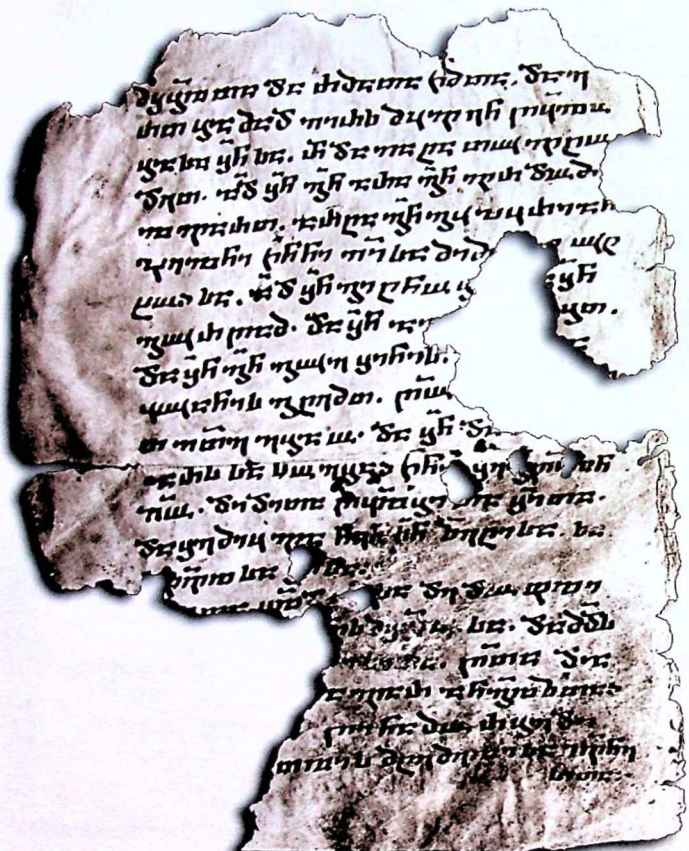

Sin.Geo.N.91, 2v

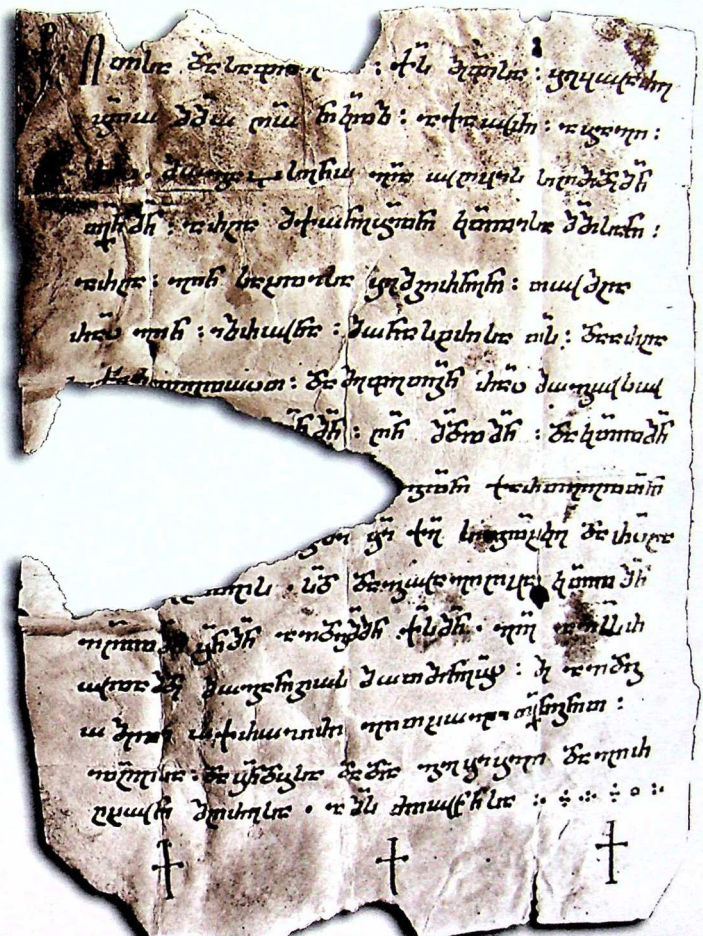

Sin.Geo.N.92, 1r

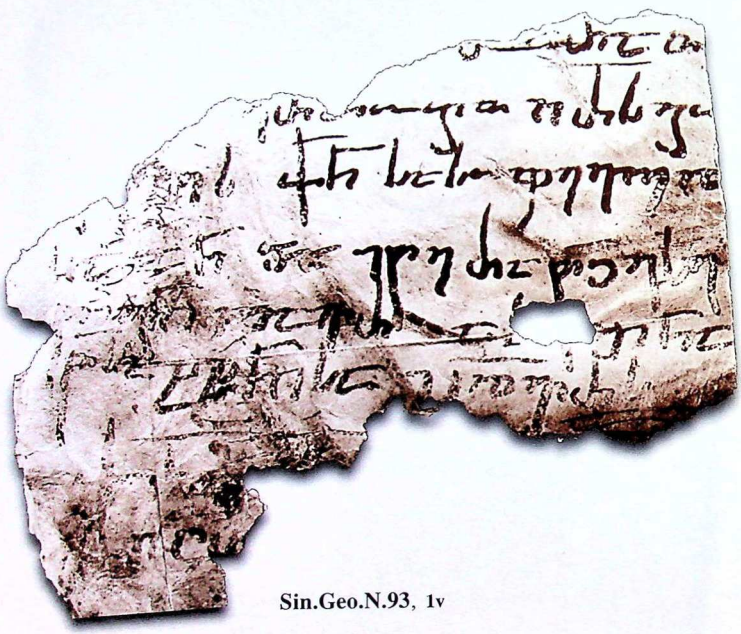

Sin.Geo.N.93, 1v

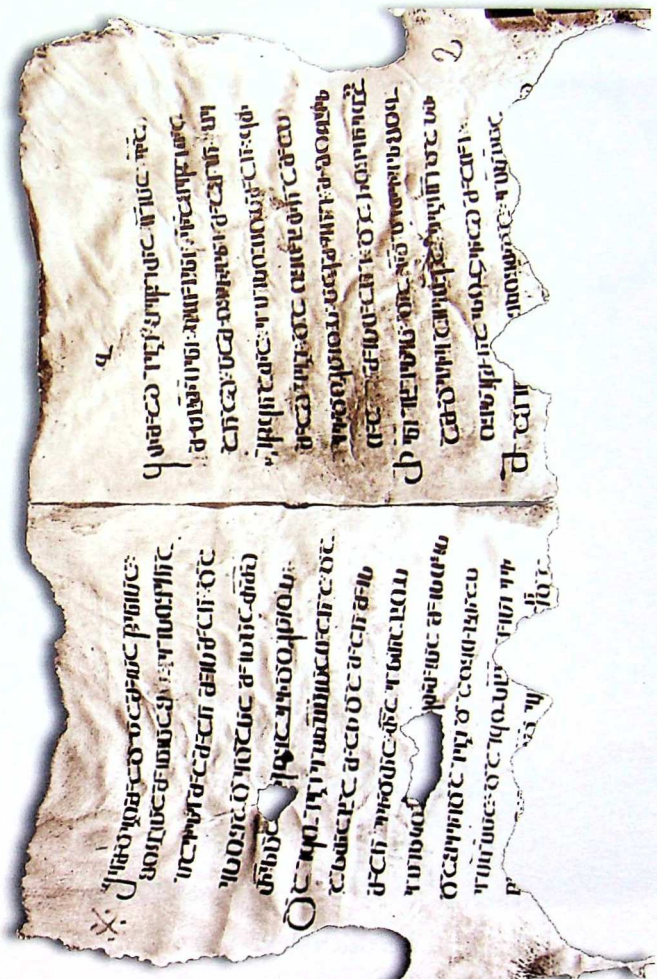

Sin.Geo.N.94, 1v-2r

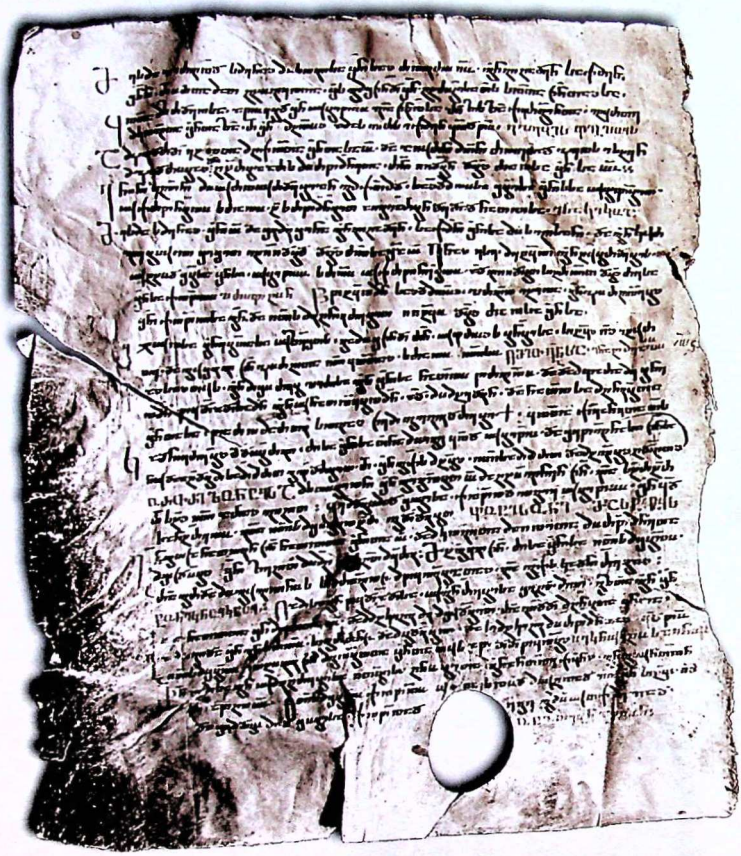

Sin.Geo.N.95, 5v

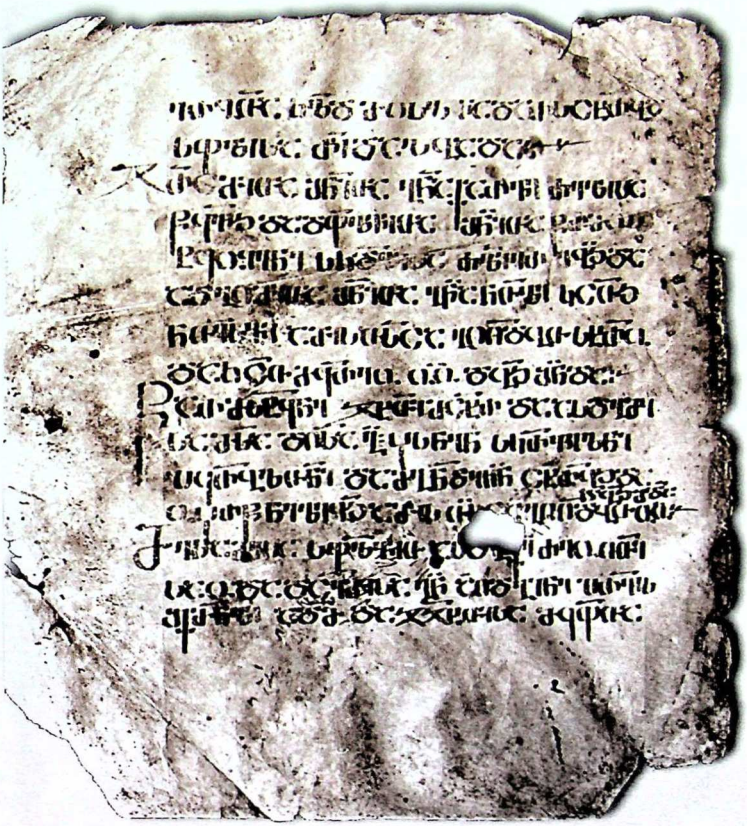

Sin.Geo.N.96, 1v

Sin.Geo.N.97, 1r

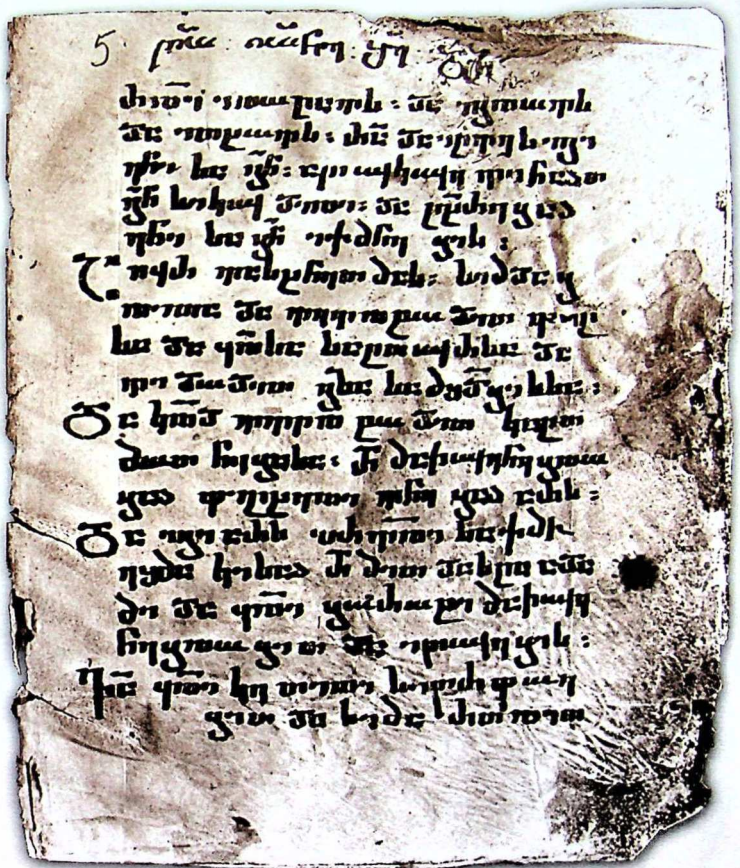

Sin.Geo.N.98, 5r

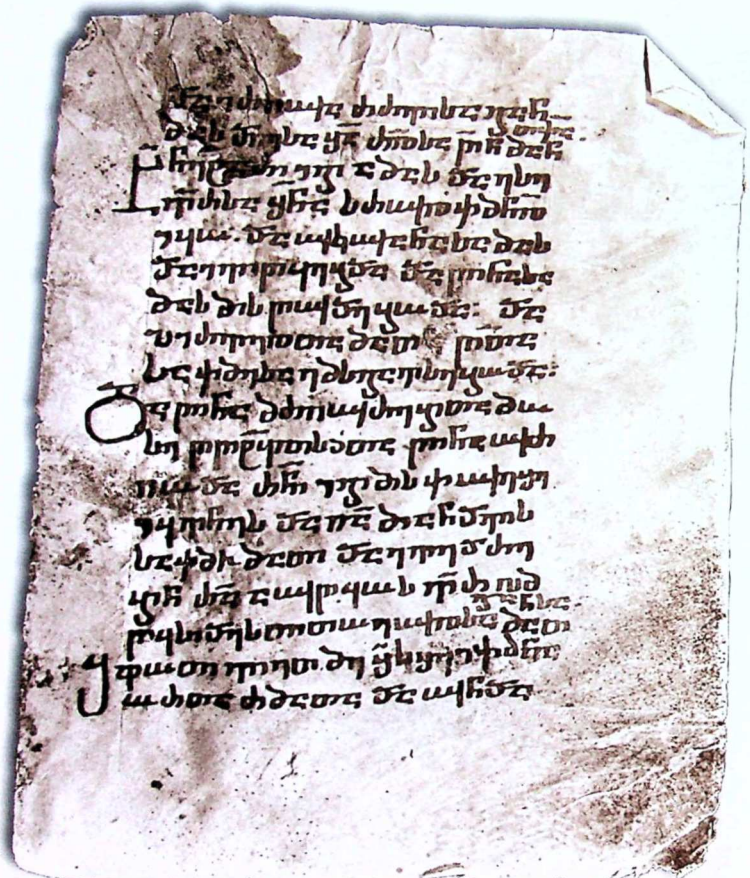

Sin.Geo.N.99, 1r

Sin.Geo.N.1p, 119v

Sin.Geo.N.2p, 47v-48r

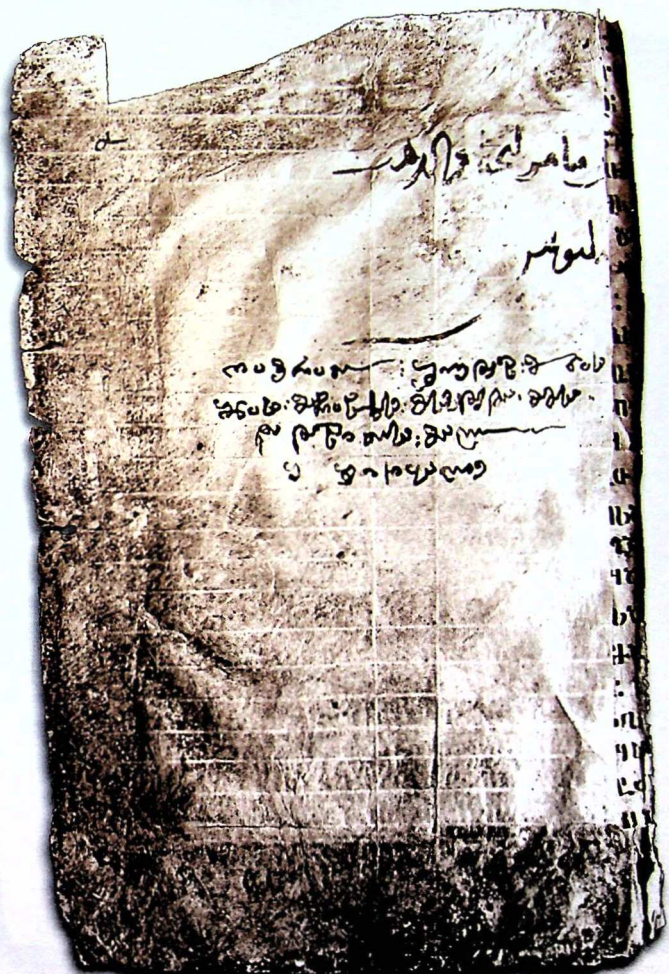

Sin.Geo.N.2p, 47v-48r

Sin.Geo.N.3p, 59r

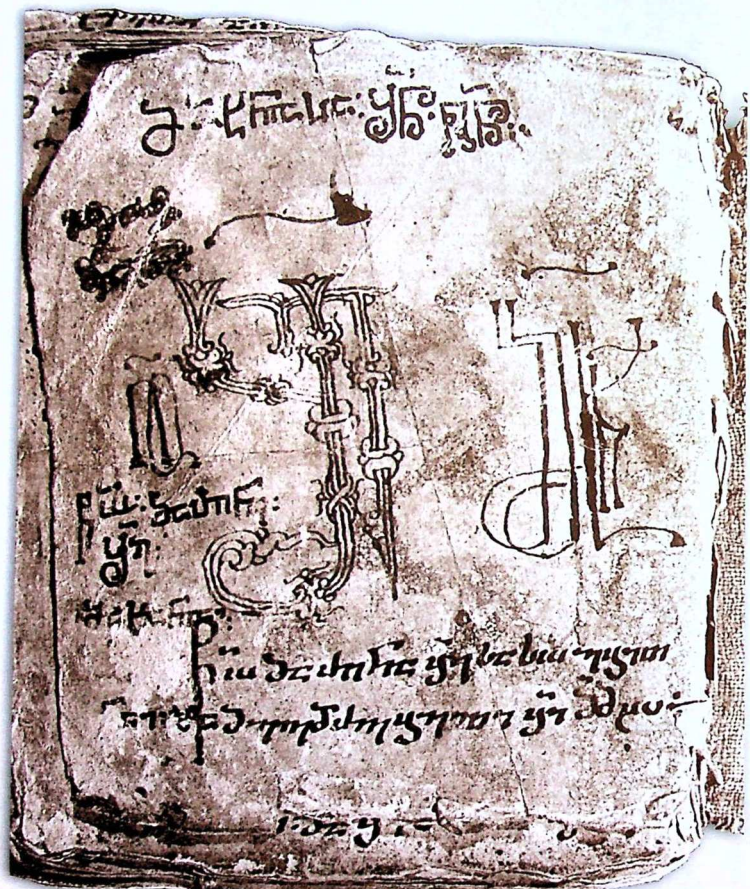

Sin.Geo.N.4p (v)

Sin.Geo.N.5p

Sin.Geo.N.6p, 28r

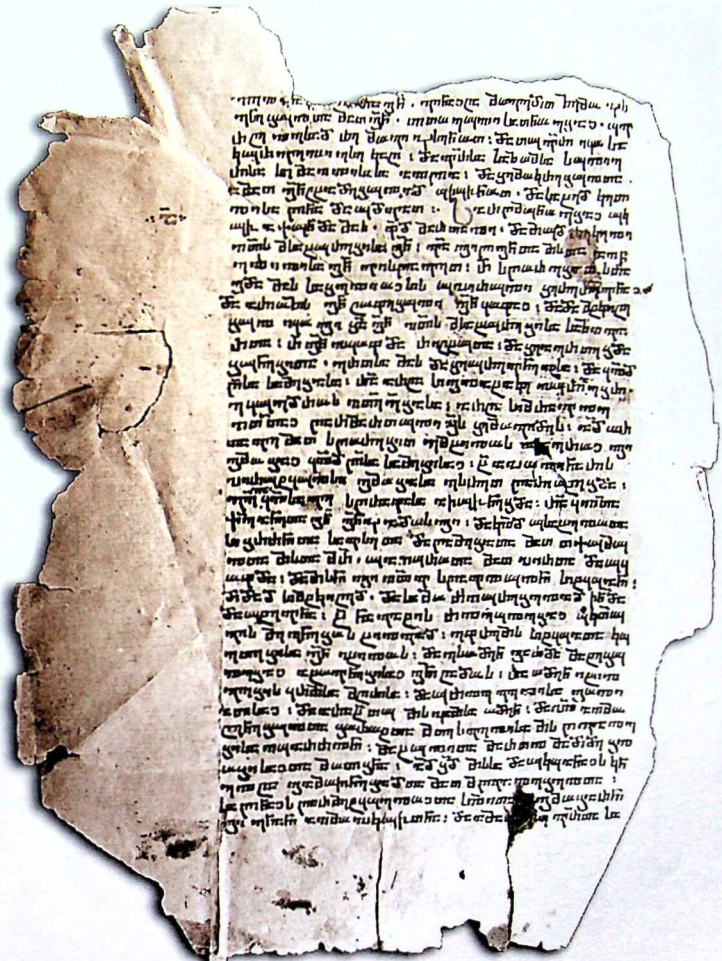

Sin.Geo.N.7p, 1r

Sin.Geo.N.8p, 10r

Sin.Geo.N.9p, 1r

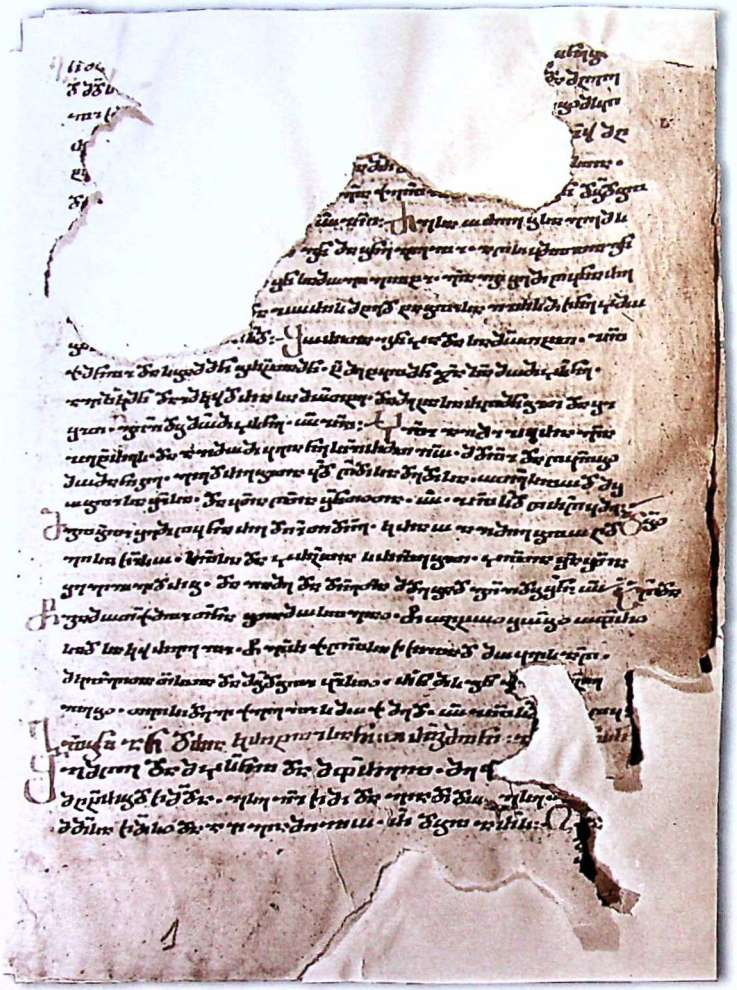

Sin.Geo.N.10p, 1r

Sin.Geo.N.11p. 4r

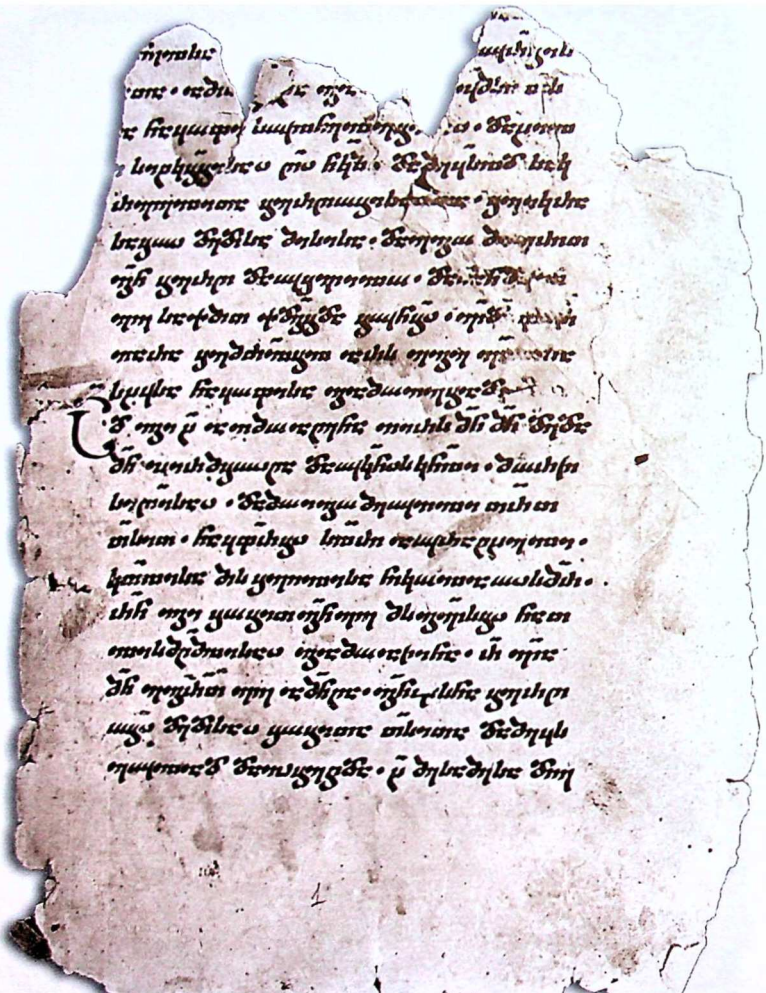

Sin.Geo.N.12p, 1r

Sin.Geo.N.13p, 2r

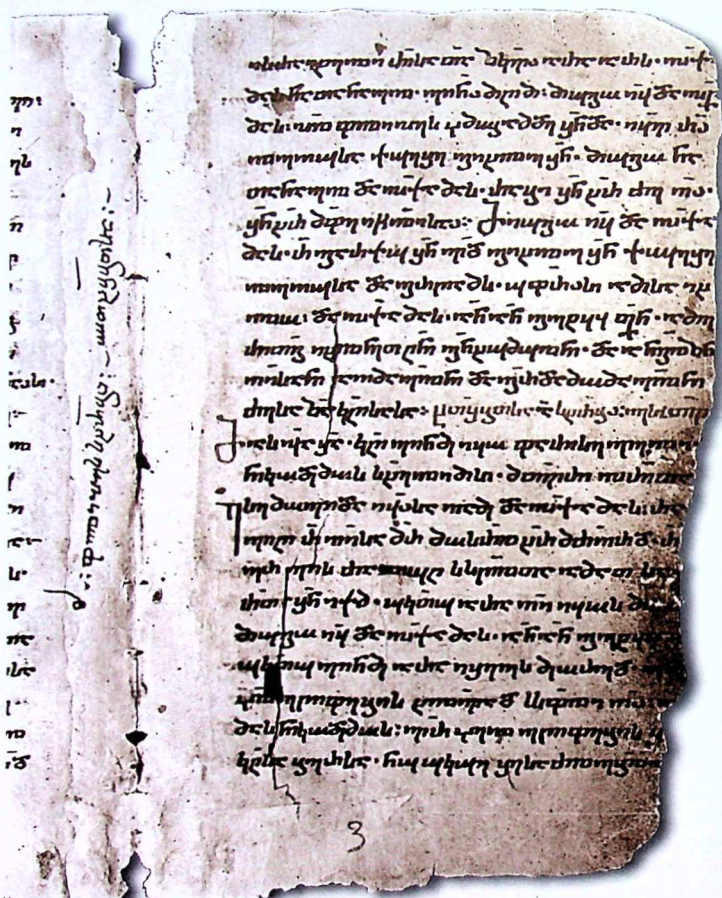

Sin.Geo.N.14p, 3r

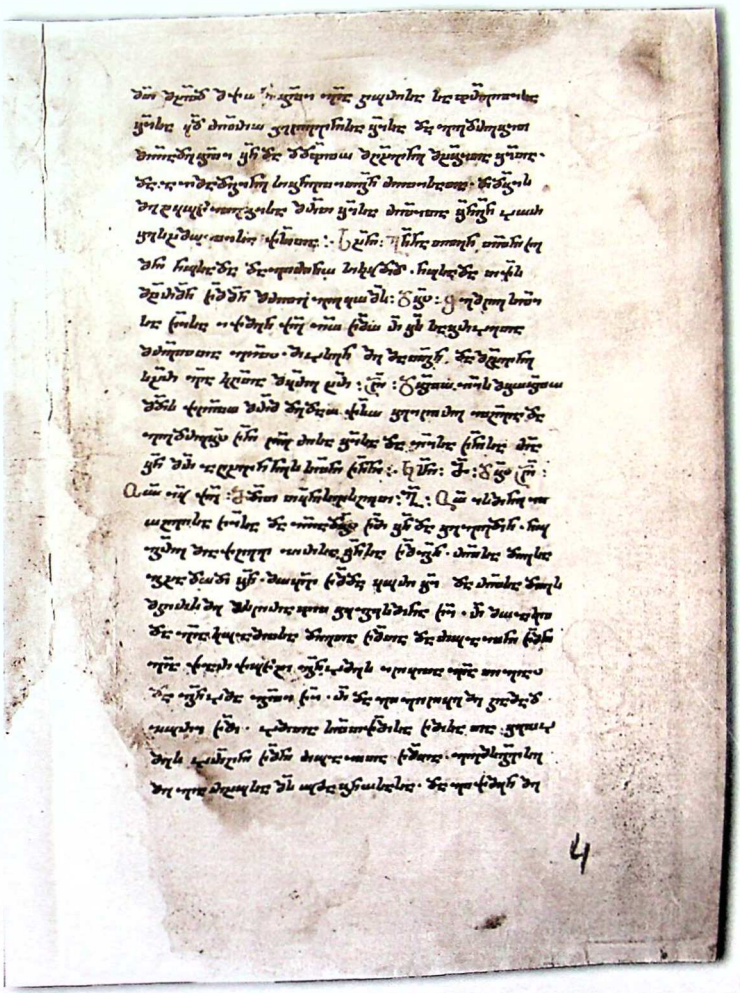

Sin.Geo.N.15p, 4r

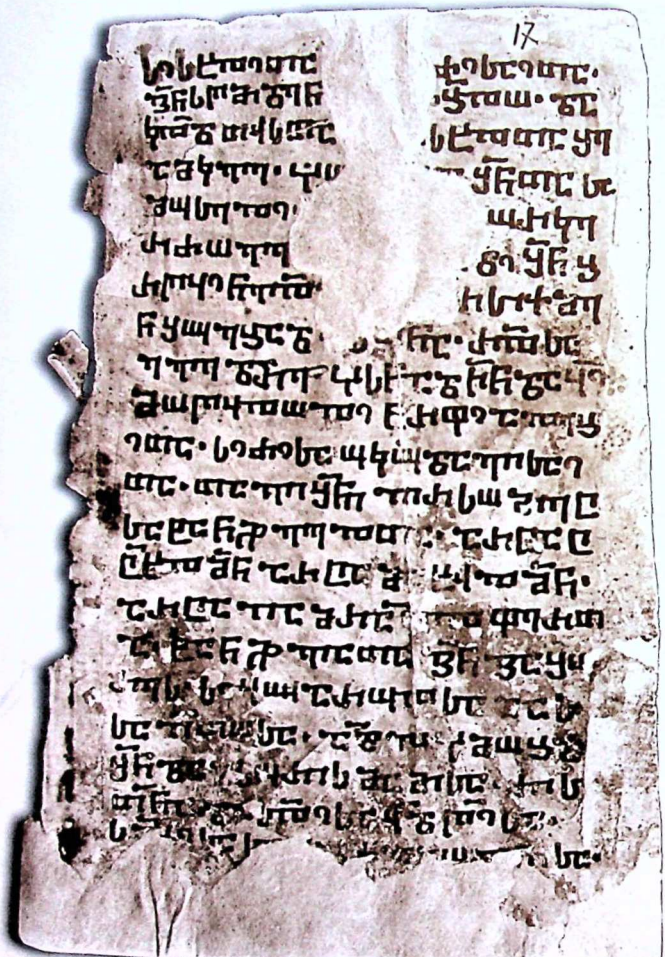

Sin.Geo.N.16p, 17r

Sin.Geo.N.17p. 9r

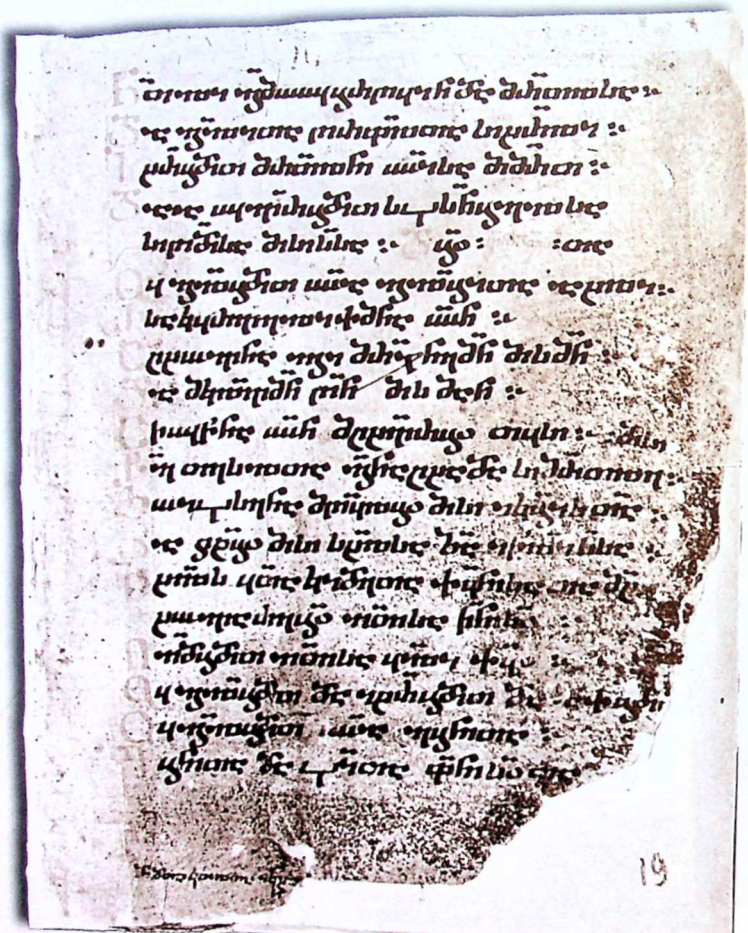

Sin.Geo.N.18p, 19r

Sin.Geo.N.19p, 4v-5r

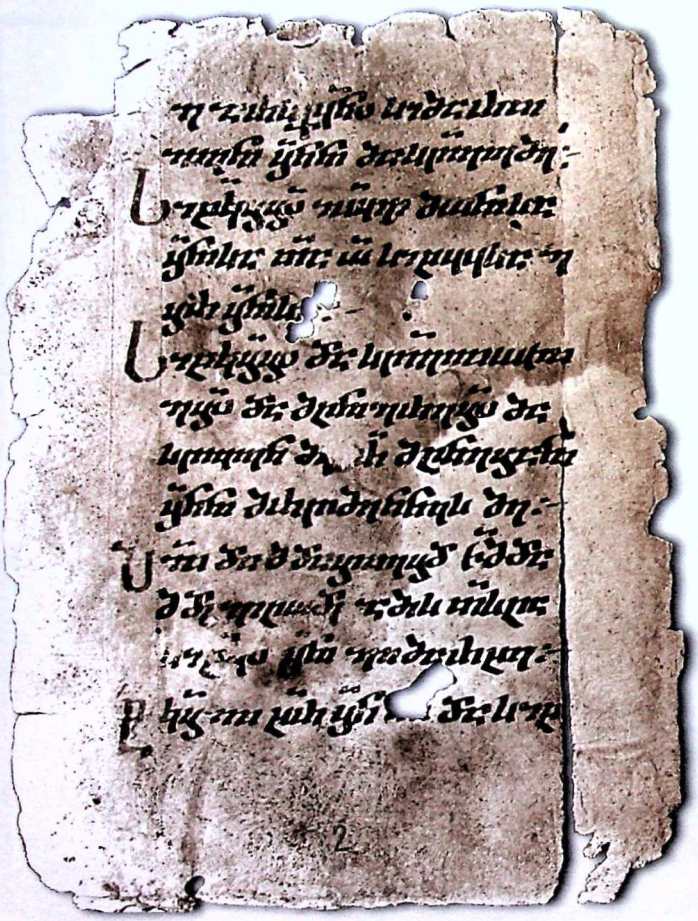

Sin.Geo.N.20p, 22r

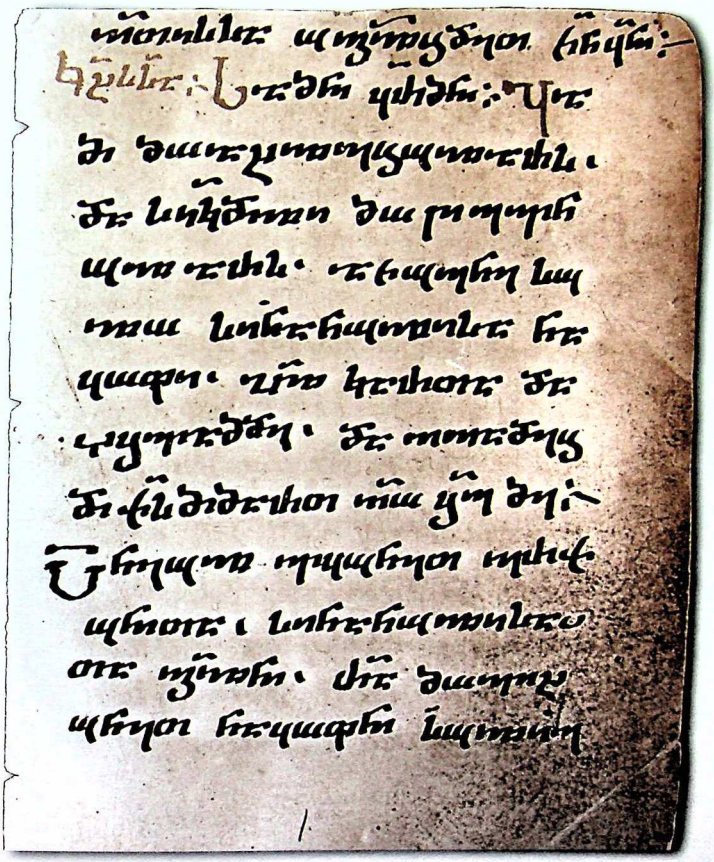

Sin.Geo.N.21p, 1r

Sin.Geo.N.22p, 10r

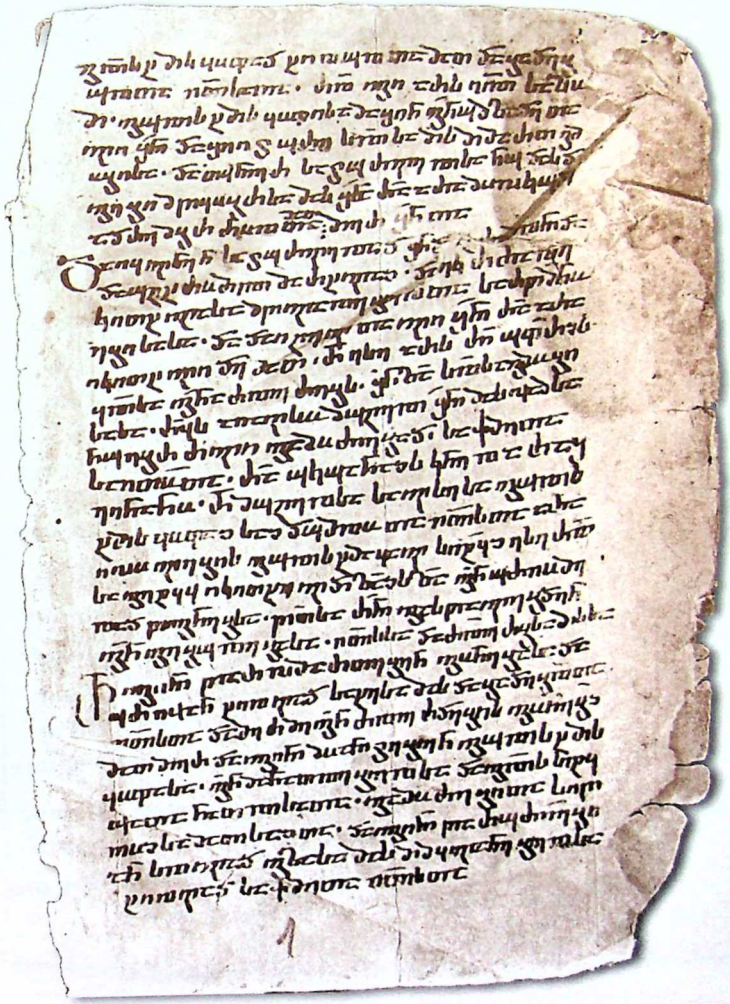

Sin.Geo.N.23p, 1r

Sin.Geo.N.24p, 2r

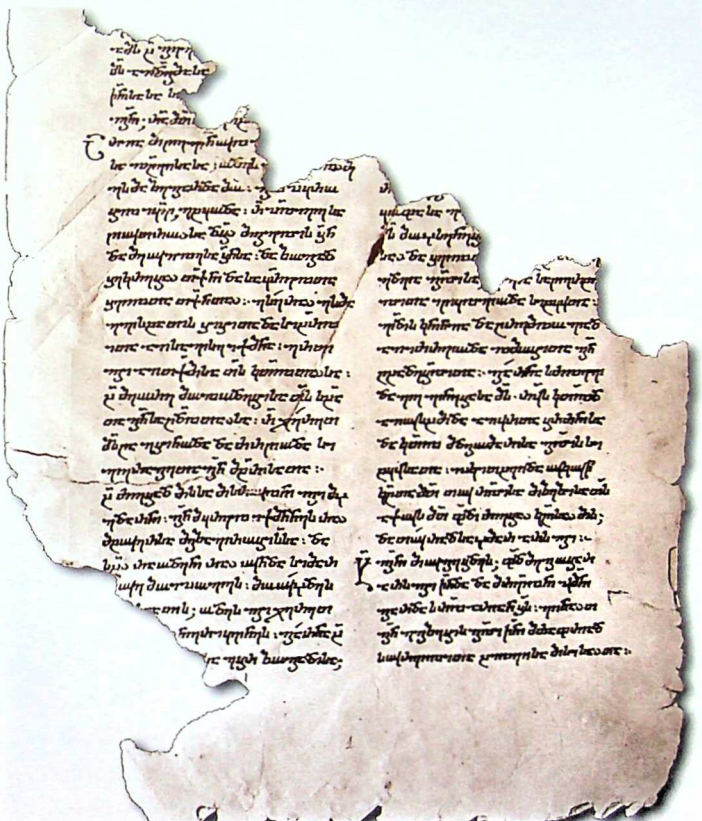

Sin.Geo.N.25p, 1r

Sin.Geo.N.26p, 1r

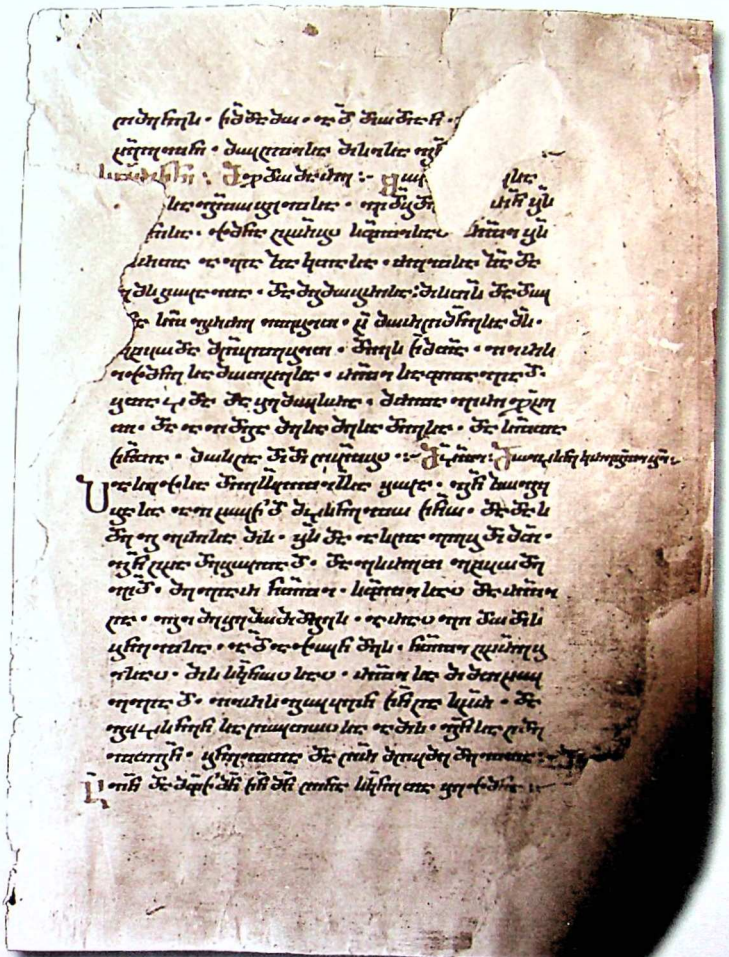

Sin.Geo.N.27p. 6r

Sin.Geo.N.28p, 1v

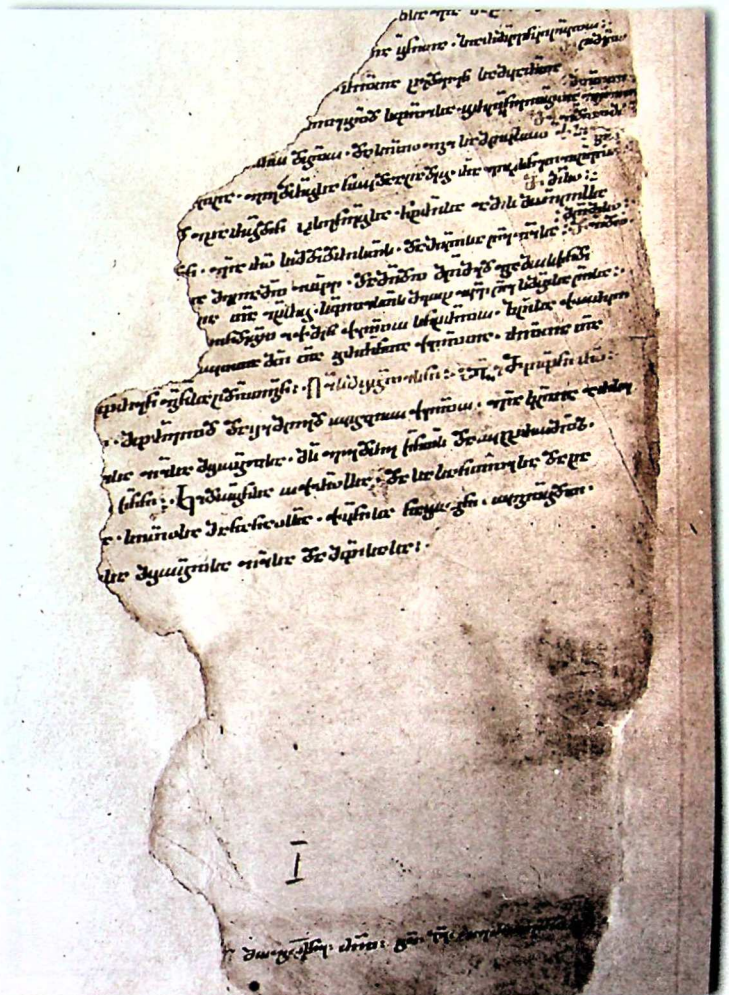

Sin.Geo.N.28p, 1r

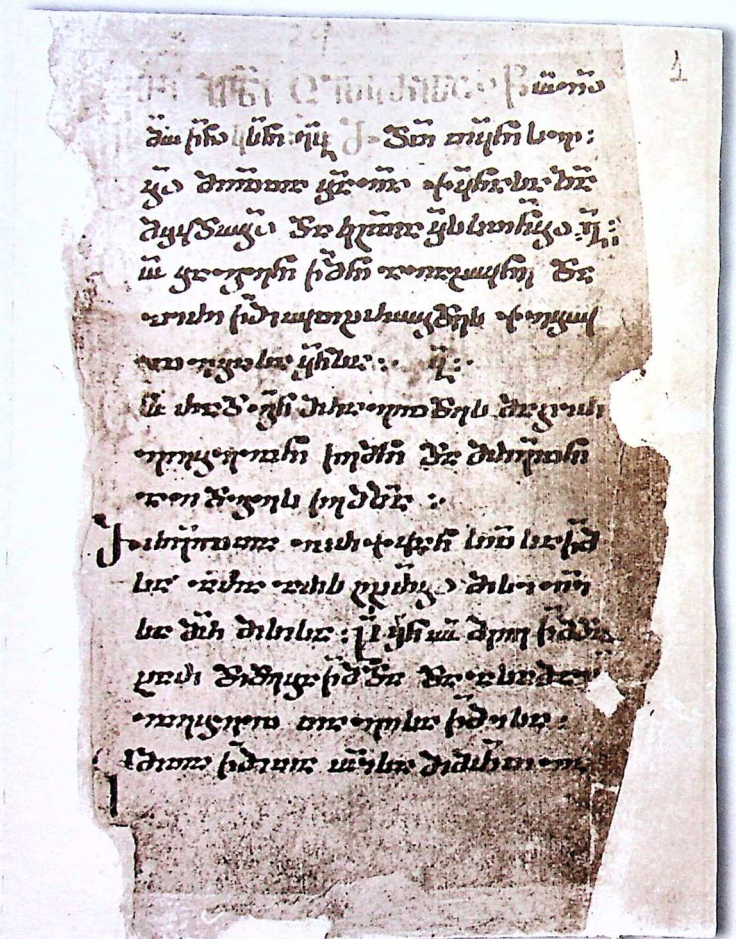

Sin.Geo.N.29p, 1r

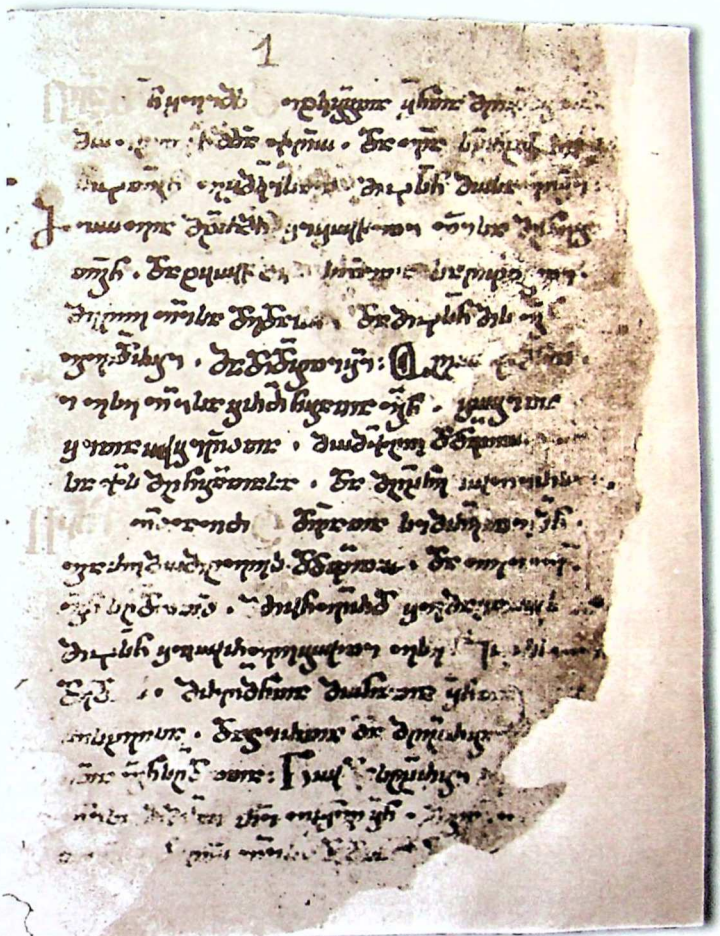

Sin.Geo.N.30p. 1r

Sin.Geo.N.31p, 1r

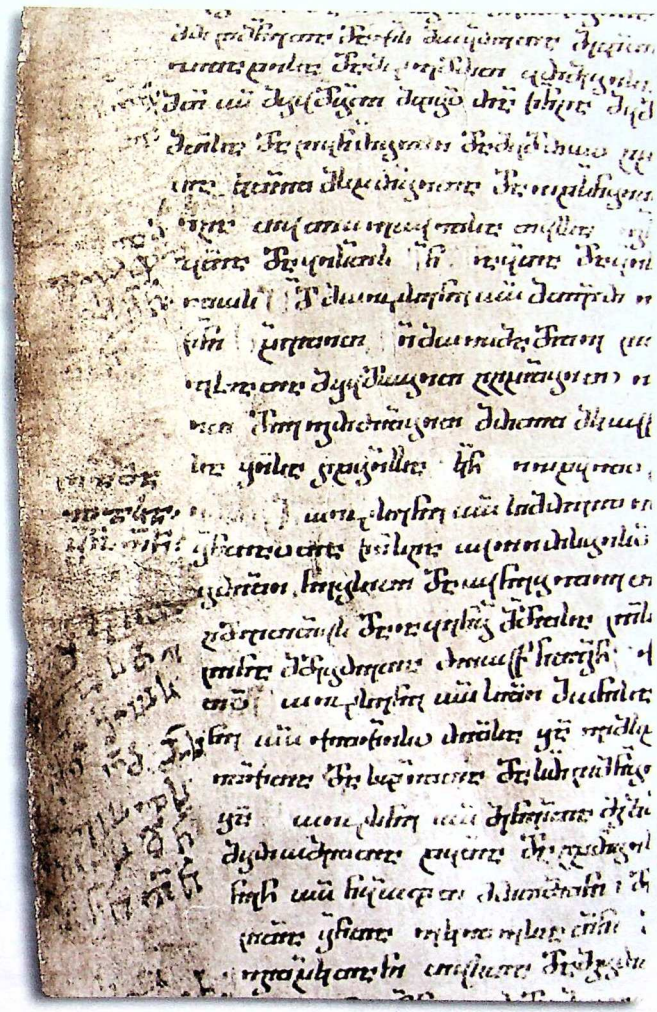

Sin.Geo.N.1s, verso

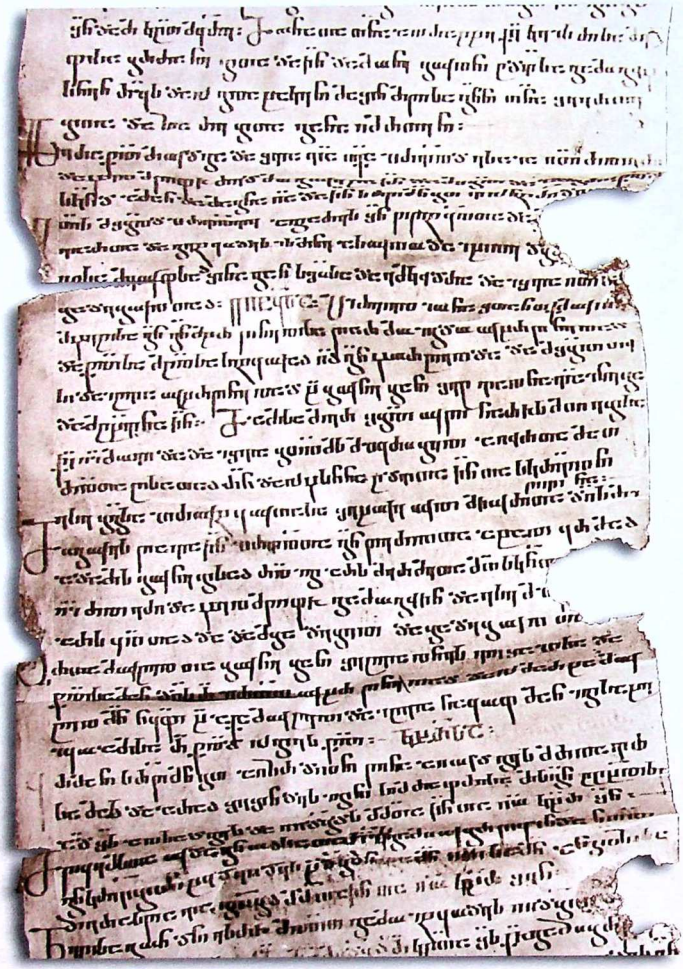

Sin.Geo.N.2s, recto

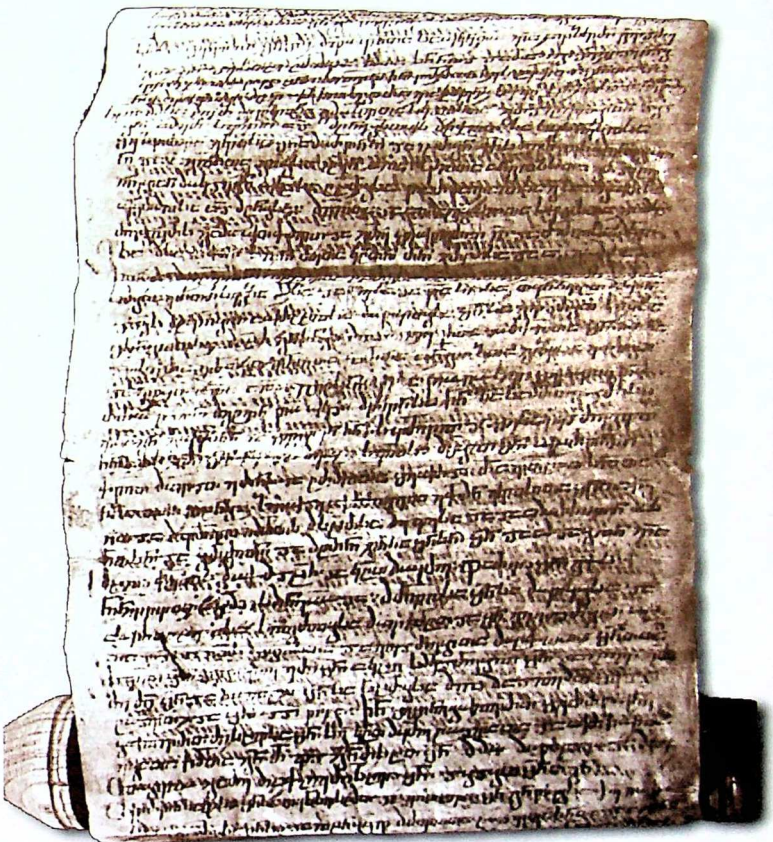

Sin.Geo.N.3s, verso

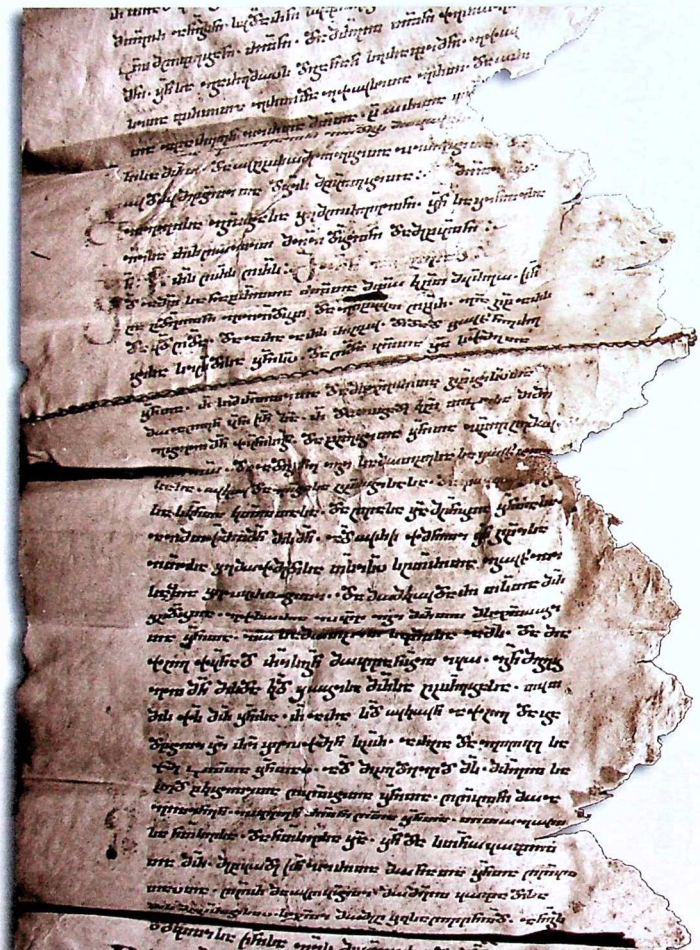

Sin.Geo.N.4s, recto

Sin.Geo.N.5s, recto

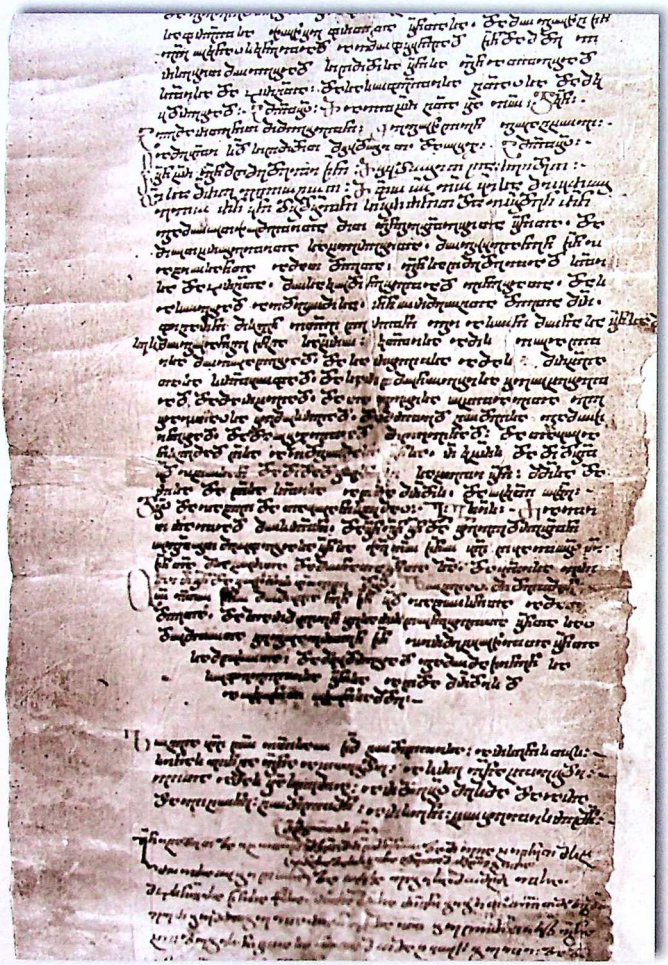

Sin.Geo.N.6s, recto

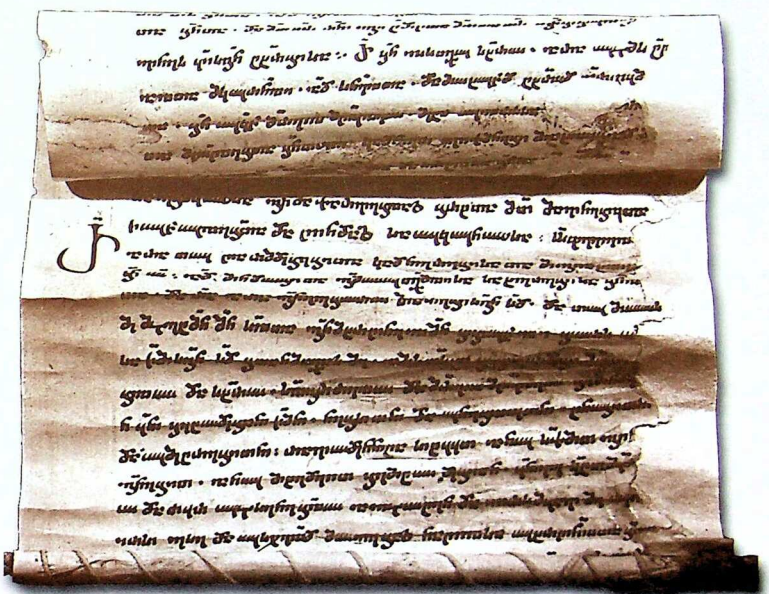

Sin.Geo.N.7s, recto

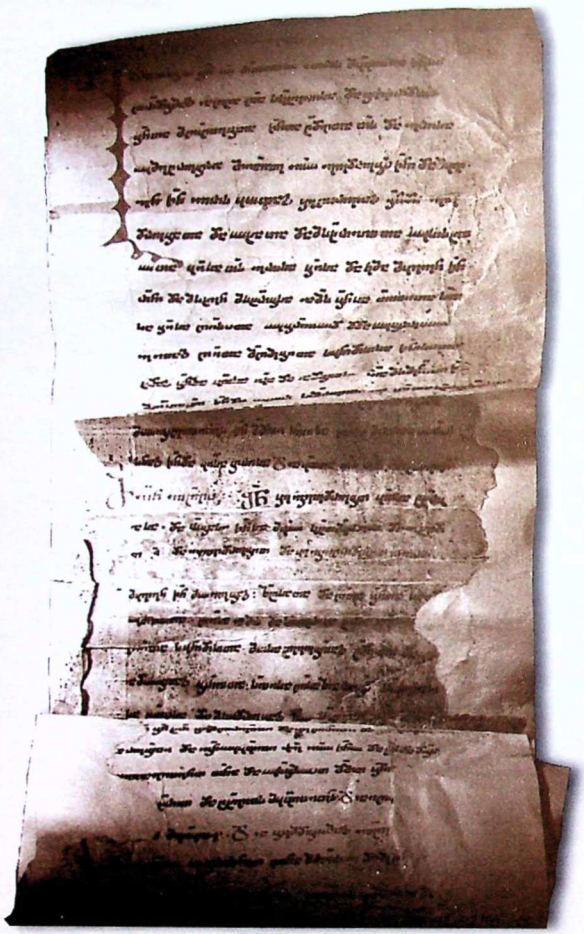

143.Sin.Geo.N.8s

Sin.Geo.N.9s, verso

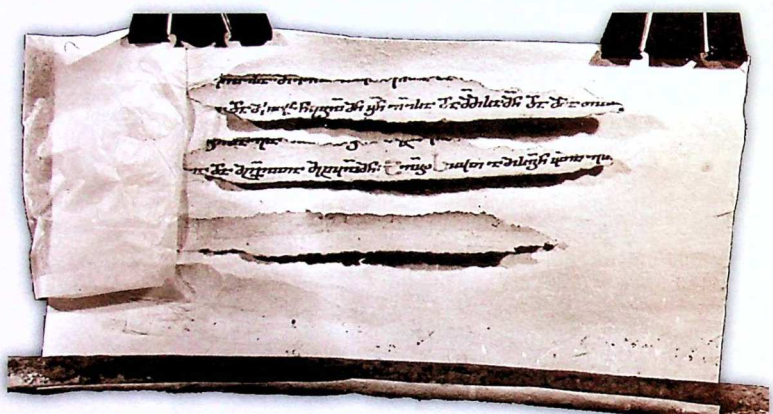

Sin.Geo.N.10s